

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Højesteretstidende

udgivet af

Højesterets Protokolsekretærer.

Højesteretsaaret 1931.

75. Aargang.

København.

G. E. C. Gads Forlag.

1932.

NAVNEREGISTER

Civile Sager.

	Pag
Aarhus Automatfabrik, A/S, i Likvidation	665
Aarhus Kommune	309
Aasted, E, Ingeniør, cand polyt	490
Alex Wittenbergs Fabriker, A/S	428
»Alfenide«, A/S	11
Amtoftbroen, Bestyrelsen for	748
Andersen & Hermansen, Fir- maet	180
Andersen, Anthon	243
Andersen, Gustav, Snedkerme- ster	526
Andersen, P, Kunstdrejer	665
Andersen, Viggo, Slagterme- ster	142
Arbejdsgivernes Ulykkesfor- sikring	549
Arboe, Hugo Læssøe	60
Asmussen, Søren, Gaardejer, 66,	435
Assuranceselskabet »Royal Ex- change«	549
Baastrup, Eiler, Direktør	162
Baastrup, Gerda, Fru, f Stephensen	162
Bang & Pingel, Firmaet	789
Banken for Kerteminde og Omegn, A/S	190
Bardram, Georg A, Barber- og Frisørsvend	753
Berg, Otto N C	474
Bestyrelsen for Arbejdsløs- hedsfonden	539
Bille Hansen, O, Forpagter ..	742
Binzer, Otto Rudolph, fhv Kolonibestyrer	409
Birkerød Sogneraad	109
Birkerød Vandværk, Interes- sentskabet	109
Bjerregaard, Ove C, Gros- serer	671
Bloch, A, Heymann, Fabrikant	154
Boisen Thøgersen, Godsejer..	745
Bojesen, Julius Christian, Me- kaniker	260
Bojesen, Ove Peter	260
Bonnén, Enno, Bagermester ..	470
Borgsmidt-Hansen, E M, Fru	224
Brammer, Anna, Enkefru	490
Brask, Amdi, Forpagter	28
Brinck Eliassen, I, Overlæge, Dr med	632
Bræstrups Stiftelses Forening, Bestyrelsen for,	218
Buhl, Paul, Overretssagfører	726
Bundgaard, J Nielsen, Sagfø- rer, hans Arvinger	14
Byrge, Gudrun	726
Byrge, Knud	726
Byrge, M A, Købmand	726
Bøgesvang, J. P, Gaardejer..	98
Carl, Aksel, Skibsreder	152
Carstensen, Adolf Wilhelm ..	758
Cederquist, F, Politibetjent ..	218
Christensen & Jensen, Firmaet	532
Christensen, C, Skibsfører ..	309
Christensen, G, Møbelhandler	789

Pag	Pag		
Christensen, H E, Turistfører	257	Dyrehavegaard, A/S i Likvi-	
Christensen, J P, Husejer	470	dation	493
Christensen, L C, Tandlæge	665	Eliassen, I Brinck, Overlæge,	
Christensen, Nina Rebekka,		Dr med	632
Frk	114	Elsborg, Gaardejer	116
Christensen, Oluf, Handels-		Erichsen, Esther, f Rasmussen	632
gartner	378	Erichsen, P B, Premierløjtnant	632
Christensen, Peter Emil, Gros-		Esberg, H M, Cigarhandler	130
serer, hans Dødsbo	565	Esbjerg Byraad	299
Christensen, T C, Skibsreder	450	Eskesen, Gregers, Sagfører	25
Conrad, Caroline, Enkefru	215	Falentin, Brdr Edv, Alf og Th	15
Constant (South Wales) Ltd,		Finansministeriet	409, 603
Cardiff	193	Finska Ångfarlygs Aktiebo-	
Dalberg, C, Overretssagfører	33	laget, Helsingfors	277
Dalberg, H M, Fru	33	Folkebank, Den nordslesvigske,	
Dalgaard, Chr, Gaardejer	433	A/S	94
Damgaard, Niels Peder	733	Foreningen af Grosserere i	
Dampskibsselskabet af 1923,		Rør- og Sanitetsbranchen i	
A/S	396	Danmark	180
Dannevirke, Forsikringsaktie-		Forsikringsaktieselskabet Dan-	
selskabet	201	nevirke	201
Dansk Afvulkaniseringsfabriks		Forsikringsaktieselskabet Haf-	
Konkursbo	102	nia	573, 579
Dansk Brandforsikringsselskab		Franck & Tobiesen	277
»Vermund« af 1904	296	Friese, S, Bankdirektør	450
Dansk Kommissionsforretning	510	Funder, Søren, Proprietær	147
Dansk Murerforbunds Middel-		Furudals Sågverksaktiebolag,	
fart Afdeling	105	Sverige	417
Dansk Soignerings-, Toilet- og		Fællesforeningen for Dan-	
Sanitetsarbejder-Forbund	753	marks Brugsforeninger	173
De danske Statsbaner	252	Garth-Grüner, G, Godsejer	739
De jydsk Kalkværker, A/S	207	Generaldirektoratet for De	
De nordsjællandske Pleje-		danske Statsbaner	147
hjemforeninger	273	Generaldirektoratet for Post-	
Den danske Landmandsbank,		og Telegrafvæsenet	226
Hypotek- og Vekselbank	94	Goldschmidt, Julius, Grosserer	122
Den nordslesvigske Folkebank,		Goldschmidt, Victor Meyer,	
A/S	94	Grosserer, hans Dødsbo	122
Det forenede Dampskibssel-		Gormsen, Hans P, Skræder	774
skab	452	Graasten Bank, A/S	5
Dewar, David, Firmaet, Me-		Guldberg, P J, Malermester	589
thill	193		
Direktøren for Patent- og Va-			
remærkevæsenet	173		
Dreyer, J J, Pantelaaner	687		
Dunlop Rubber Co, A/S	181		

Pag	Pag		
Haand i Haand, Forsikrings- aktieselskabet	785	Holck, Harald, Greve	558
Hadsten Korn- og Foderstof- forretning, A/S	440	Holmen, C, Fabrikant	248
Hafnia, Forsikrings-Aktiesel- skabet	573	Holst, Svend Aage, Proprietær	800
Hansen, Andreas Ferdinand, Slagtersvend	423	Holten-Bechtolsheim, V, Høje- steretssagfører	122
Hansen, Anna, Enkefru	226	Howden-Rønnenkampf, G, Kammerherreinde	603
Hansen, Børge Terslev	785	Hunderup Jensen, R, Ingeniør	665
Hansen, Chr, fhv Møller	443	Hvid, M	37
Hansen, Chr P, Forpagter	671	Hvid, M, Teglværksejer	589
Hansen, Einar Hans Peter	785	Hviid, Peter, Proprietær	440
Hansen, Georg Herman	785	Høegh, Søren, Gaardejer	393
Hansen, Hemming, Tømrer- mester	52	Høyer, Johs, Bagermester	444
Hansen, Inger Marie	785	Indenrigsministeriet	56, 620
Hansen, Ingvard, Proprietær	423	Iversen, Johannes, Sagfører	687
Hansen, Lars Lindegaard, Gaardejer	60	Jacobsen, Carl, Herreekvi- pingshandler	152
Hansen, Madsen, Cigarhandler	130	Jacobsen, Chr, Købmand	405
Hansen, Maren Dorthæa, Fru	169	Jacobsen, Marie, f Kyllsbeck	563
Hansen, N G, Rentier	98	Jacobsen, Sophus, Fabrikant	598
Hansen, Niels Christian, Tøm- rer, hans Konkursbo	443	Jensen, Albert V, Disponent	85
Hansen, O Bille, Forpagter	742	Jensen, Alma, Frk	583
Hansen, Ove	785	Jensen, Andreas, Gaardejer	210
Hansen, Wilh A, Murermester	526	Jensen, C P, Overtoldbetjent	378
Hansen, William & Co, Han- dels-Aktieselskab	85	Jensen, Egon Reinholdt	583
Harder, Anna Dagmar Jo- hanne, f Jensen, Enke	79	Jensen, Frantz, Sagfører	37
Harder, Poul, Docent. Dr phil	79	Jensen, Jens Kristian, Gaard- ejer	616
Hasseris (Landsogns) Kom- mune	539	Jensen, Jens Martinus, Sned- kersvend	114
Hasseris Sogneraad	430	Jensen, Martin, Forretnings- fører	412
Havnemøllen, A/S	563	Jensen, Niels, Husejer	618
Hedegaard, Peder P, A/S	606	Jensen, Niels Chr, Cement- støber, hans Dødsbo	518
Heidemann, J H P L, Konsul	665	Jensen, P, Smedemester	197, 201
Helweg-Larsen, H, Ingeniør	142	Jensen, P A, Restauratør	549
Henriksen, Ludvig, Slagter- mester	360	Jensen, R Hunderup, Ingeniør	665
Hertz, Knud, Overretssagfører	726	Jepsen, Bach, Proprietær	116
Heymann Bloch, A, Fabrikant	154	Johnsen, J P, Godsejer	28
Hildisch's Læderfabriker, A/S, Oslo	173	Juhl, E, Proprietær	15
Himmelstrup, Johs	800	Just, Hans, Gaardejer	243
Hjort, Søren, Gaardejer	764	Justitssekretæren ved Østre Landsret	731

Pag	Pag		
Jørgensen, Anker Frank, Forretningsfører	668	Larsen, Peder Ingemann	733
Jørgensen, C, Købmand	268	Larsen, R H, Lokomotivfører	134
Jørgensen, Herman, Direktør..	542	Larsen, Unmack, Læge	620
Jørgensen, Laurits, Gaardejer	366	Lasson, Ernst, Repræsentant..	335
Jørgensen, Oda Mathilde C, Frøken	329	Lauritzen, Hans, Overrettsag- fører	150
Kalkværker, De jyske, A/S..	207	Lauritzen, Otto, Tømrer og Murer	105
Ketting Andelskasse	66, 435	Lautrup-Larsen, Algot, Arki- tekt	67
Kiefer, Wilhelm, Barber- og Frisørsvend	753	Lautrup-Larsen, Hjørdis, f Ef- fersøe	67
Kirkegaard-Nielsen, A, Gros- serer	791	Lenskontrollen	68
Kirkeministeriet	678	Lind, K, Gaardejer	611
Kjeldgaard, Martin, Tømmer- handler	417	Lindrup, Aage, Tandlæge	500
Kjær, Hjalmar, Købmand	726	Lippert, Ludvig	731
Knuth, Helge Ernst, Greve, Godsejer	558	Lund, J, & Co, A/S, Tønsberg	606
Koefoed, Gunnar, Grosserer ..	500	Lund, P V, Hotelejer	252
Koefoed, Holger, Gaardejer..	785	Lægernes Hus, Aktieselskabet	673
Kongsted, Chr, Gaardejer ..	774	Madsen, Alfred, Fodermester..	393
Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij ..	668	Madsen, Charles Kolding	445
Kornerup, Bruun, Overbane- mester	412	Madsen, Edvard, Smedemester	268
Kristensen, Niels, Gaardejer..	296	Madsen, Jensine, Enke	733
Kristensen, Thyra, Frk	300	Madsen, Mads, Gaardejer	800
Kyllesbeck, Fr, Gaardejer	563	Magnussen, Johan, Husejer ..	764
Københavns Kommune	260	Marcussen, Carla, Frk	553
Københavns Magistrat....	150, 257, 493	Marcussen, J P, Gaardejer ..	553
Lakjer, S, Ingeniør, cand polyt	68	Maskinkompagniet, A/S	546
Landarbejderforbundet i Dan- mark	739, 742, 745	Mathiasen, Hans Chr, fhv Gaardejer	366
Landgrebe, Th, Vognmand	523	Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring, gensidigt Selskab	785
Landmandsbanken	94	Midtgaard, Katrine Marie, Fru	579
Larsen, Anni Christine, f Lund	300	Mikkelsen, Aage Kristen, Eks- pedient	329
Larsen, Karlo Aleksius, Skibs- smed	300	Mikkelsen, Ragnhild, f Ran- drup	445
Larsen, Knud, Ingeniør	546	Ministeriet for offentlige Arbej- der	26
Larsen, Paul J, Overrettsag- fører	68	Mogensen, Carl Albert, Chauf- før	583
		Mogensen, Rigmor, Frk	542
		Mortensen, Morten Rasmussen, Mekaniker	158

Pag	Pag		
Nautrup-Sæby-Vile Sogneraad	299	Petersen, fhv Møller, hans	
Nielsén, Anton Lindstrøm,		Dødsbo	289
Chauffør	523	Petersen, C, Garageejer	181
Nielsen, Crone, Maskinhandler	335	Petersen, Carl Marius	583
Nielsen, Hans, Gaardejer	355	Petersen, Chr, Gæstgiver	758
Nielsen, Knud, Gaardejer	98	Petersen, Edm, Direktør	673
Nielsen, Kr, Gaardejer	800	Petersen, Holger Villy	785
Nielsen, Laura, Frk	618	Petersen, L Ib, Grosserer	598
Nielsen, Laurits, Gaardejer ..	360	Petersen, Laurits, fhv Urmager	405
Nielsen, Meta, Frk	565	Petersen, Peter Ditlev, Maler-	
Nielsen, N F, Hotelejer	207	mester	165
Nielsen, Niels, Overretssag-		Petersen, Peter Valdemar,	
fører	88	Tømrer	611
Nielsen, Niels Rasmussen Nel-		Petersen, Sophus	510
lemann, Fyrbøder	452	Petersen, Valdemar, Land-	
Nielsen, P, Gartner	273	mand	169
Nielsen, Vilandt, Rentier	243	Philips Radio, A/S	474
Noisen, Anna, Rasmus, Chri-		Pier, J, Cigarfabrikant	52
stine, Mary, Ingrid og Anker	774	Post- og Telegrafvæsenet	226
Noisen, Nis Rasmussen, Land-		Preisler, E, Cykelhandler	158
mand	774		
Nordisk Betonkompagni, A/S	378	Randers Andels-Boligforening,	
Nordisk Skræderi, A/S	447	Andelsselskab, dets Afde-	
Nordsjællands Elektricitets- og		deling II	233
Sporvejs Aktieselskab	277	Randers Korn- og Foderstof-	
Nørskov, Magda Sørine, Fru..	447	forretning, A/S	396
		Rasch, A, Apoteker	56
Odense, Chr G, Bladudgiver	500	Rasmussen, B V, Drejer	2
Ohrst, Johannes, Købmand	215	Rasmussen, Hans Peter, fhv	
Olsen, Aage, Ejendomskommis-		Savskærer	190
sionær	40	Rasmussen, Jens, Murermester	430
Olsen, Albine, Fru	210	Rasmussen, Karla Valborg ..	583
Olsen, Carl, Gaardejer	289	Rasmussen, Lars Peder, Gaard-	
Olsen, Julius, Gaardejer	210	ejer	553
Olsen, Nicolaj A, Murermester	79	Rasmussen, Magné, Barber-	
Olsen, O, Forpagter	510	og Frisørsvend	753
Ostara, S/S, Rederiet for	532	Rasmussen, Marie, Fru	583
Overformyndieriet	88	Rasmussen, P, Blomsterhandler	40
		Rasmussen, Sigfred Gerhard..	616
Paulin, J W, Skibsreder	396	Reedtz-Thott, Axel Gustav	
Pedersen, Albert Vilhelm	733	Tage, Baron	678
Pedersen, Kristen Thygesen P,	733	Reedtz-Thott, Tage, Baron,	
Pedersen, L Chr, Sagfører ..	14	Forpagter, Ritmester	678
Pedersen, P, Blomstergartner	791	»Royal Exchange«, Assurance-	
Peitzsch, Olaf, Installatør	594	selskab	549
		Rønberg, Andreas, Havnefoged	433
		Rørdam, Emmy, Enkefru	221

Pag	Pag		
Sagførerrådet	25	Sørensen, Kristine, Frk	474
Sattrup, Hans, Sagfører	355	Sørensen, Mathilde, f Hen-	
Schaldemose, Otto Christian..	686	ningsen	500
Scheel, J C, Lensgreve	154	Thuesen, Hans, Gaardejer....	197
Schmidt, Axel, Automobilme-		Thøgersen, Boisen, Godsejer..	745
kaniker	11	Torpedo, Cykellageret	474
Schultz, Valdemar	573	Træarbejdernes Fagforening,	
Sct Hans Landdistrikts Besty-		D S B, Aarhus	2
relse	594	Tychsen, Hans, Landmand ...	215
Siegumfeldt, H, Direktør	428	Tølløse Sogneraad	405
Sievers, H F P, Proprietær ..	26		
Siggaard, K R P, Grosserer..	140	Udenrigsministeriet	452
Silkeborg Emballagefabrik ved		Unmack Larsen, Læge	620
M Hvid	37		
Simonsen, Florentine Othilie		Varland, Valborg Victoria	
Lyngberg	523	Dorthea	687
Singer, Marcus, Grønthandler	140	»Vermund«, Dansk Brandfor-	
Skattedepartementet	5	sikringsselskab	296
Skjold, Forsikrings-Aktiesel-		Vestergaard, N J, Overrets-	
skabet	165	sagfører	565
Skov, Chr Niels	98	Vierø-Lindø Inddæmnings-In-	
Skovgaard-Petersen, Vilhelm,		teressentskab	360
Grosserer	102	Vorbeck, B, Tømmerhandler..	233
Slagelse Byraad	414		
Smith & Co, A/S	158	Weinrich, C C, Arbejdsmand..	518
Smith, Thora, Enkefru, hds		Wittenbergs Fabriker, Alex,	
Dødsbo	134	A/S	428
Statsbanerne	147, 252	Wreschner, M, Overretssag-	
Stiftsovrigheden over Roskilde		fører	224
Stift	678		
Stumpe, Julius, Murer	542	Zieler, Kaj, Overretssagfører..	428
Svendsen, Carl Axel Villiam,			
Glarimester	221	Øresund, Parcellforeningen ...	248
Sørensen, Aage Olaf, Tand-		Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad	748
læge	500		

Kriminelle Sager.

Pag	Pag		
Agermose, Søren August Kur-		Andersen, Magnus	292
temann	188, 381	Andersen, Ragnhild Nikoline..	783
Andersen, Hans Christian	163	Andersen, Søren Christian ...	689
Andersen, Hans Georg Egede	477	Andrzejewski, Szymon	369
Andersen, Herman August Axel	458	Asmussen, Ingeborg, gift Mo-	
Andersen, Hjalmar	129	gensen	363

Pag	Pag		
Balle, Helga, Jensens Hustru	104	Jessen, Jørgen Peter	760
Berg, Niels Christen	689	Johannsen, Johann Friedrich	520
Broe, Elsa	770	Johansen, Ernst	19
Bøtten (Bøttern) Sophus Peter Christian	689	Jørgensen, Karl Jakob	43
Christensen, Jens Hansen	689	Kok, Emil Hansen	387
Christensen, Jørgen Hansen	237	Kornbeck, Jens Hansen	319
Christensen, Svend Arnold Thorkild	770	Kristensen, Johannes Laritus Anders	353
Christensen, Thorvald Runo Richard	339	Larsen, Emil Serinus	767
Christiansen, Martin Carl	458	Larsen, Ingvald Thorkild Kristoffer Holm	50
Christiansen, Max Ferdinand	761	Larsen, Johannes	204
Christiansen, Thorvald Peter	240	Larsen, Lorna Irene	587
Frederiksen, Betty Marie Frederikke	664	Larsen, R J	377
Framlev, Julius Alfred Thorvald	504	Leth, Karl Kristian Marius	437
Frandsen, Anders	47	Lidegaard, Peder	689
Frandsen, Jens Hansen	22	Lorentsen, Peter Marius Søren	351
Gramming, Viggo Emanuel	46	Lysgaard, Niels Christian	421
Gruhl, Ernst Max	326	Madsen, Gustav Marius	363
Hansen, Axel	387	Madsen, Karl Kristian Valsted	387
Hansen, Christian Otto Gotfred	126	Michaelsen, Holger Niels	457
Hansen, Hans Christian	111	Michaelsen, Villads Christian	119
Hansen, Hans Peter	536	Mogensen, Ingeborg, født Asmussen	363
Hansen, Hedvig Margrethe	509	Mortensen, Aage	321
Hansen, Max	387	Mortensen, Marinus	689
Hansen, Niels Andreas	509	Munch-Petersen, Arne	770
Hansen, Niels Brorson	682	Møller, Hans Frode	172
Hansen, Niels Peter	1	Møller, Harry Ludvig Emanuel	780
Hansen, Nordal Ejnar	387	Nielsen, Anders Victor	387
Hansen, Peter Sophus Gerhard	126	Nielsen, Charles	46
Hansen, Svend Ejner	213	Nielsen, Jens Peder	516
Jacobsen, Jacob Harald Albert	387	Nielsen, Magnus Vestergaard	10
Jakobsen, Alfred Henry	387	Nielsen, Niels Kristian	159
Jarl, Axel	302	Nielsen, Niels Michaeli	689
Jensen, Frits Oluf Hejno	333	Nielsen, Poul Andre	768
Jensen, Harry	370	Nørgaard, Jens Bendsen	172
Jensen, Helga, f Balle	104	Olsen, Karl Martin	343
Jensen, Holger Andreas Laurits	333	Pedersen, Frederik	59
Jensen, Martin	317, 374	Pedersen, Hans Kristian	793
		Pedersen, Jens Peter	568

	Pag		Pag
Pedersen, Karl Ingvard	8	Sørensen, Johan Frederik	43
Pedersen, Sofus Oskar Ema- nuel	793	Sørensen, Jørgen Kristian Boris	347
Petersen, Adelhard Victor....	341	Sørensen, Kristen Marius	486
Petersen, Edvard Anker Aage, kl Due	188, 381	Sørensen, Rikard	262
Petersen, Frederik Constantin	689	Thomsen, Andreas Mathias ..	373
Petersen, Jens Johan	609	Thomsen, Ludvig Sigvard	571
Petersen, Johannes	778	Thomsen, Viggo Peter	316
Piérri, Thomas Emil Francesco	76	Topp, Mads	387
Rasmussen, Hans Ludvig Sofus	420	Tværskov, Marie Henriette, f Rasmussen	363
Rasmussen, Jens Nørskov	371	Urbaniack, Heinrich Hugo Carl	176
Rasmussen, Karl Marius	324	Vindberg, Christian Olaf Ed- vard	529
Rasmussen, Marie Henriette, gift Tværskov	363	Warthoe, Peter Aage	292
Roseneng, Aage.....	772	Østergaard, Kristen Jensen ..	689
Schleef, Anton	465		
Siboni, Harald Peter Josef..	689		

Fortegnelse
over
de i Sagregistret benyttede Rubriker.

Adoption	Ekspropriation
Afgifter	Elektriske Anlæg
Afkræftelse	Embedsforbrydelser
Afpresning	Eneret
Agenter	Entreprise
Akkord	Erstatning
Aktieselskaber	Fattigvæsen
Alderstid	Finansvæsen
Alimentation	Firma
Andelsforetagender	Foreninger
Anke i borgerlige Sager	Forpagtning
Apoteker	Forsikring
Arbejdsløshedshjælp	Forældelse
Arbejdsstridigheder	Fuldmagt
Arveafgift	Fængsling
Automobiler	Færger
Banker	Gader
Bedrageri	Gaver
Betaling	Grønland
Betinget Straf	Gæld
Betleri	Gældsbreve
Brandforsikring	Handel
Brandstiftelse	Hegn
Brandvæsen	Hittegods, Ulovlig Omgang med
Broer	Hæleri
Butikslukning	Hævd
Bygningsforhold	Inddæmning
Børn	Indsættelsesforretninger
Checks	Ingeniører
Dokumentfalsk	Inkassation
Domme	Interessentskab
Domstolene	Jærnbaner
Ejendomsret	Kaution
Eksekution	Kloaker
Eksekutorer	Kommission

Kommunalvæsen	Retsafgift
Konkurrence	Retspleje i borgerlige Sager
Kontrakt	Røveri
Konventionalbod	Sagførere
Køb og Salg	Sameje
Landvæsenskommissioner	Servituter
Lavværge	Sikkerhedsanstalter
Legater	Sindssyge
Leje	Skat
Len	Skifte
Likvidation	Smitte
Love	Sparekasser
Læger	Stempel
Manddrab	Strafferetspleje
Maskiner	Sædelighedsforbrydelser
Medskyld	Søfart
Mened og beslægtede Forbrydelser	Sø- og Handelssager
Modregning	Testamente
Mønstre	Tilbagebetaling
Mønt	Tilregnelighed
Navn	Tinglysning
Negotiorum gestio	Tjenesteforhold
Næringsvæsen	Tjenestemænd
Nævninge	Toldvæsen
Nævningesager	Transport
Nødstilfælde	Tyveri
Offentlig Myndighed og Orden, Forbrydelser mod	Umyndige
Pant	Vand
Pantelaanere	Varemærker
Pension	Veje
Post	Veneriske Sygdomme
Prisaftaler	Voldsforbrydelser
Præsteembeder	Værgeraad
Regnskab	Ægteskab
Renter	Ærefornærmelser

SAGREGISTER

Adoption.	Pag
Efter at et Barns Adoptivforældre var blevet skilt og Barnet fra det var godt 2 Aar gammelt havde været hos sin virkelige Moder under gode Forhold, blev Adoptionsforholdet efter hendes Paastand og med alle Parters Samtykke ophævet i Hh til Lov Nr 87 af 26 Marts 1923 § 19	300
Afgifter.	
Da Baroniet Gavnø i over 100 Aar havde ydet Sognepræsten i Roholte 12 Favne Brænde og 42 Kr aarlig, antoges Præstembedet stadig at have Krav herpaa, uanset at den oprindelige Hjemmel kun delvis var oplyst	678
Afkræftelse.	
En Fader laante i to Gange sin Søn 2800 Kr til Opførelse af et Hus og fik ved sidste Udbetaling udstedt Skadesløsbrev i Ejendommen, men først da denne et halvt Aar senere blev solgt, udstedtes og tinglystes et Pantebrev. Kort efter blev Sønnen erklæret fallit, og Boet søgte da Pantebrevet afkræftet efter Konkurslov §§ 20, 21 eller 28, men ingen af disse Bestemmelser fandtes anvendelig	443
Afpresning.	
En tiltalt, der i et til en Landsretssagfører sendt Brev havde truet med at ville fremkomme med for denne kompromitterende Afsløringer medmindre Landsretssagføreren ydede ham et rentefrit Laan, anset efter Strfl § 245 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, dog betinget Dom	529
Agenter.	
En Mellemand, der drev selvstændig Forretning, antoges ikke at have været bemyndiget til som Agent at afslutte Handel paa Sælgerens Vegne	417
Akkord.	
En Akkord, der var indrømmet paa Grundlag af en opgjort Status, kunde ikke anfægtes af Hensyn til, at det senere op-	

	Pag
lystes, at den akkorderende havde haft Andel i en anden Forretningsvirksomhed, allerede fordi dette ikke antoges at ville have indvirket væsentligt paa Status	207
Aktieselskaber.	
Nogle Stiftere af et Aktieselskab, der blev opgivet inden det var registreret, dømtes i Henhold til Aktieselskabslov Nr 468 af 29 September 1917 § 12, 2 Stk, til at betale nogle af Direktøren i Selskabets Navn bestilte Varer	428
Et Aktieselskab S i Likvidation fik til Overtagelse af dets Virksomhed dannet et nyt Aktieselskab af nogle Personer, der ved Købet erklærede, at de ikke vilde paatage sig noget personligt Ansvar over S. Deltagerne heri hæftede da ikke personlig overfor S efter Aktieselskabslov Nr 468 af 29 Sept 1917 § 12, 2 Stk.....	665
Direktørerne og Medlemmerne af Forretningsudvalget i den likviderende Skive Bank straffedes efter Aktieselskabslov Nr 468 af 29 Sept 1917 § 55 Nr 1 — den administrerende Direktør, der tillige havde opskrevet Værdier i en Kundestatus, med simpelt Fængsel i 3 Maaneder — for bevidst at have aflagt urigtigt Regnskab for Banken for 1927 ved ikke at tage Hensyn til de af Banken paa forskellige større Engagementer lidte Tab, hvorved Bankens Reserver og en Del af Aktiekapitalen var tabt; et Medlem af Bankraadet der havde en stor udækket Skyld til Banken, straffedes efter Lovens § 56 Nr 1, medens de øvrige Medlemmer af Bankraadet e O ikke fandtes skyldige i grov Uagtsomhed ved efter tidligere skete Afskrivninger ikke da selvstændig at undersøge Engagementerne. En Revisor straffedes efter § 56 Nr 1 for ikke at have konstateret Rigtigheden af de i et Regnskab opførte opskrevne Varebeholdninger. Før Aktieselskabslov Nr 123 af 15 April 1930 § 54 antoges — af Landsretten — generalforsamlingsvalgte Revisorer ikke at kunne straffes for ikke at undersøge de enkelte Engagementer og deres Værdier	689
Alderstid.	
En Grundejer ved Fisketorvet i Slagelse havde vel Adgang over Torvet til en privat Passage til hans Ejendom men havde ikke ved Færdsel i Alderstid vundet nogen udover det almindelige gaende Ret hertil	414
Da Baroniet Gavnø i over 100 Aar havde ydet Sognepræsten i Roholte 12 Favne Brænde og 42 Kr aarlig, antoges Præstembedet stadig at have Krav herpaa, uanset at den oprindelige Hjemmel kun delvis var oplyst	678
Færdselsret fra nogle Lodder ad en Genvej over flere andre Ejendomme ansaas ikke erhvervet gennem Alderstid, idet Færdslen bl a i sin Tid var foregaaet spredt over Hedejord og den nærmeste Lod kun havde været beboet i 43 Aar....	733

Alimentation.

Pag

Spørgsmaal om en Mand var bundet af et i en Faderskabssag indgaaet Forlig	114
I en Sag om Faderskabet til et uægte Barn, under hvilken begge Parter havde afgivet urigtige Forklaringer, gjordes Sagen afhængig af den sagsøgte Barnefaders Ed	329
En Pige sagsøgte to Mænd, med hvem hun havde haft Samleje i Avlingstiden, til at yde Underholdsbidrag til hendes Barn, men efter at Blodtypeundersøgelsen havde vist, at ingen af dem kunde være Barnets Fader, blev begge frifundet, skønt Pigen vilde aflægge Ed paa at hun ikke havde haft Samleje med andre	445

Andelsforetagender.

En Aftale ved Salget af en Landejendom om, at Køberen skulde indtræde i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser overfor et Andelsmejeri, antoges at omfatte Sælgerens Forpligtelser m H t et af Mejeriet Aaret i Forvejen og to Aar inden en Laanepisodes Udløb indenfor Værdien af Mejeriets Formue enstemmig optaget Laan, hvis Udbytte ikke var blevet anvendt til Mejeriet, men fordelt mellem Andelshaverne, bortset fra enkelte, der ikke ønskede at deltage heri.....	800
---	-----

Anke i borgerlige Sager.

Arvingerne i et af Eksekutor behandlet Dødsbo kunde søge denne i første Instans til Betaling af for meget beregnet Eksekutorhonorar uden at være begrænset ved Ankefristen for Skifte	14
En Domfældts Sagfører havde paa Domhaverens Henvendelse om Dommens Opfyldelse faaet Udsættelse hermed nogle Gange, men efter at have indhentet et Responsum om Sagen betalt Domsbeløbet. Dette betragtedes ikke som et Afkald paa Anke fra Domfældte, tilmed da Domhaveren var bekendt med at Retssagen var forkyndt for flere muligt regrespligtige....	66
En formuende Dame, der modtog ca 14 000 Kr aarlig til Underhold for sig og to Sønner, og som uden sin Lavværges Samtykke i Løbet af et Aars Tid havde købt Vin m m for ca 1000 Kr bl a til en Konfirmationsfest, var dømt i Hh t Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 44, 2 Pkt, jfr § 56 til at erstatte Sælgeren Varernes Indkøbspris. Denne Dom kunde Lavværgen ikke paaanke paa egen Haand imod Myndlingens Vilje	224
Efter at det havde vist sig, at Følgerne af en Skade var betydelig større end det havde kunnet forudses under Sagen, tillodes ekstraordinær Anke af denne efter Rpl § 423. Denne Anke omfattede ogsaa Spørgsmaalet om Ansvarets Fordeling	423
Efter Udfaldet af Blodtypeundersøgelsen i en Faderskabssag gaves Tilladelse efter Rpl § 423 til ekstraordinær Anke af Sagen	445

En Domhaver, hvis Sagfører fra Indstævnte havde modtaget den tilkendte mindre Del af Sagsgenstanden uden at tage Forbehold om Resten, var ikke derved afskaaret fra Anke.. 611

Apoteker.

En Apoteker, der drev Apotek i egen Ejendom i Hh t personligt Privilegium, havde ikke Krav paa at den Nettoindtægt, hvoraf Afgift til Apotekerfonden efter Lov Nr 132 af 29 April 1913 § 29 svares, skulde beregnes paa Grundlag af hvad Lokalerne faktisk kostede ham, idet Lejeværdien fandtes at kunne ansættes efter en skønsmæssig Vurdering.

Dette Spørgsmaal hørte under Domstolenes Paakendelse 56

Arbejdsløshedshjælp.

Hasseris Kommune, der havde udbetalt ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp uden Anvendelse af de ved Bek Nr 119 af 24 Marts 1924 anordnede Blanketter, fik ikke Beløbet godtgjort af Arbejdsløshedsfonden, da det ikke af Regnskabet kunde kontrolleres, om Udbetalingerne var sket overensstemmende med Lovens Regler 539

Arbejdsstridigheder.

En Fabrik i Middelfart havde en fast Murer til at udføre forefaldende Murerarbejde. Ved Antagelsen af en ny Murer M forlangte Murerforbundet, at Fabriken enten skulde overholde Forbundets sædvanlige Overenskomst eller antage Mureren paa 3 Maaneders Varsel, og da Fabriken ikke vilde det, forbød Forbundet sine Medlemmer, herunder M, dette Arbejde. Da Forbundets Krav havde været sædvanlige og rimelige, fandtes det ikke at have handlet retstridigt eller paadraget sig Erstatningsansvar overfor M.

At Arbejdsvægringen ikke var varslet behørigt overfor Fabriken, fandtes ikke afgørende i denne Henseende 105

Landarbejderforbundet i Danmark foranledigede før Høsten en Strejke af Arbejderne paa en Gaard. Da største Delen af disse var antaget halvaarsvis med kvart Aars Opsigelse — de omfattedes ikke af nogen Husbonden H bindende kollektiv Overenskomst — fandtes Strejken ulovlig i det hele, og Forbundet dømtes til at erstatte H Tabet herved, ikke blot de faste Tjenestefolks Tilsvær efter Medhjælperloven.

En af H under den ulovlige Strejke indgaaet Overenskomst med Forbundet for at kunne faa Høsten bjærget var ikke bindende for H og medførte Erstatningsansvar for Forbundet.

Nogle Arbejdskontrakter, hvori Arbejdstiden og Lønnen ikke var fastslaaet, medens disse dog var meddelt Arbejderne ved Kontrakternes Indgaaelse, fandtes bindende 739

Lign Sager 742, 745

Arveafgift.

Pag

I et Testamente var bestemt, at der skulde sørges for det fornødne til Vedligeholdelse af nogle Slægtninges Gravsteder, og til Opnaaelse heraf betalte Boet et Beløb til det mosaiske Troessamfund. Heraf maatte svares Arveafgift i Hh til Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 2, sidste Stk, beregnet efter § 21, 3 Stk	122
---	-----

Automobiler.

Føreren af en Motorvogn, der i et venstre Vejsving før Broen over Stavisaa med en Fart af ca 50 km/Time kørte i Vejens venstre Side, og skønt han saa fire Dreng staa ved Broens venstre Rækværk først bremsede, da en 6aars Dreng vilde løbe over Vejen, hvor der var Fortov paa højre Side, og ramte Drengen med højre Forskærm, saa han døde, straffedes efter Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 3 Stk og 29, 1 Stk og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 5 med simpelt Fængsel i 30 Dage og frakendtes Førerret for 5 Aar	111
Ejeren af en Motorvogn fandtes efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 38 Nr 1 og 6 ansvarlig for at hans Lærling, der imod hans Forbud havde overtaget Føringen af hans Motorvogn for den rette Fører, i en aaben Indkørselsport til en Gaard havde paakørt Gaardens Ejer, der kom ud ad en Dør til Porten	197
Tre indad Østerbrogade skraat bag hinanden kørende Cyklister veg ud til venstre, idet den forreste passerede et holdende Køretøj. En Motorvogn, der kørte bag ved Cyklisterne og veg ud i venstre Side af Kørebanen, kørte uden at give Signal tæt op ad den bageste 61aarige Cyklist, hvorved denne væltede, mulig ved at vakle over mod Vognen, og knækkede Ribbenene, hvilket medførte hans Død. Motorvognens Fører dømtes da til at yde hans Enke Erstatning for Tab af Forsørger, 20 000 Kr.....	221
Føreren af en 2 m bred Lastbil, der paa den 4,5 m brede Sæby—Nørresundby Landevej med meget stærk Fart bagfra vilde køre udenom en 1,5 m bred Lastvogn, men derved ramte en mødende Motorcykel, saa at denne kørte i Grøften, hvorved Cyklisten kom til Skade og Passageren dræbtes, straffedes efter Strfl §§ 198 og 207 og Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 jfr §§ 27, 29 og 30 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i en Maaned og frakendtes Førerret i 5 Aar	240
En Motorvogn, der en Aften kom kørende i stærk Fart indad Amagerboulevards højre Kørebane, ramte med venstre Forhjulsnavn en i samme Retning kørende Cyklists højre Pedal, idet Cyklisten hvor Cyklestien i Vejens Midte endte vilde skraa over Kørebanen mod Stiens Fortsættelse i Vejens højre Side, men først i sidste Øjeblik saa sig om til højre og	

- drejede paalangs ad Vejen. Føreren, der ikke i Tide havde lagt Mærke til Cyklisten, som dræbtes, blev straffet efter Strfl § 198 og Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 jfr § 29 med simpelt Fængsel i 14 Dage og frakendt Førerret i 3 Aar 341
- En Lastmotorvogn med en Fart af 40 km/Time indhentede en Novembermorgen i glat Føre med nyfalden Sne paa en 6 m bred inddiget Jordvej (til Rødekro), hvis grusede Kørebane var 2,5 m bred med ujævne græsbevoksede Rabatter paa Siderne, en Cyklist, der havde en Sæk over Baghjulet, og som da Føreren F gav Signal holdt ind i højre Rabat, men ved at forsøge at staa af Cyklen til venstre faldt ind over Kørebanen. F bremsede da haardt og kørte over i venstre Rabat, men Vognen kørte her op ad Diget og væltede ned over Cyklisten, som dræbtes. Da F under de vanskelige Forhold havde søgt at køre forbi med uforvarlig Fart, blev han straffet efter Strfl § 198 og Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 27, 29 og 30 med simpelt Fængsel i 30 Dage og frakendt Førerret i 5 Aar 465
- En Lastmotorvogn, der ved at køre udenom en Cyklist samtidig med at denne kørte udenom en Hestevogn, kom Cyklisten saa nær at han væltede og døde, fandtes Skyld i Ulykken.
- Ej anset bevist, at Afdøde havde været Forsørger af en Kvinde, der var flyttet hjem til ham som Husholderske nogle Uger før Ulykken, men hvis Forklaring om tidligere Forhold til og Hjælp fra ham ikke lægges til Grund, hvorfor der ikke tilkom hende Erstatning efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 38, 5 Stk. En Lysning til Ægteskab nogle Dage før Ulykken fandtes ikke tilstrækkelig hertil 523
- En Motorcykel M kørte med stærk Fart og lille Bue til venstre fra en Sidegade ud i Østerbrogade uden at holde tilbage for en fra højre kommende Vogn og blev i Svinget ramt af Forskærmen paa en fra venstre kommende Motorvogn A, der var ved at overhale en anden Motorvogn i Gadekrydset, og en Passager paa M kom derved til Skade. Denne Skade dømtes M's og A's Førere til at betale med henholdsvis $\frac{3}{4}$ og $\frac{1}{4}$ 542
- En Vognmand hjalp Føreren af en Motorvogn med at starte Motoren ved at dreje paa Haandsvinget, men efter flere forgæves Forsøg ramte Svinget hans Haand og beskadigede Spolebenet. Da det ikke var oplyst, at Føreren havde vist nogen Uforsigtighed, og Forholdet ikke faldt ind under Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 38, 1 Stk, var Føreren ikke ansvarlig for Skaden 553
- En Motordroske, som paa Amagerbrogade i stærk Fart og fedtet Føre for at undgaa at paakøre en Fodgænger F, der traadte ud paa Kørebanen, svingede til venstre foran F, ramte ham derved med Vognens højre Side, saa han døde.

Herfor dømtes Føreren til at yde F's efterladte Erstatning, dog kun med Halvdelen paa Grund af F's Uforsigtighed.

Erstatning for Tab af Forsørger tilkendt en Kvinde med selvstændigt Erhverv, som havde samlevet med Afdøde i 12 Aar, samt deres fælles Barn, men e O ikke hendes 13aarige Søn, til hvem en anden svarede Underholdsbidrag, eller Afdødes uægte Barn, til hvilket han kun havde ydet Normalbidrag

583

Føreren af en Motorvogn, der bl. a. ved langsomt at køre ad en Jordstrimmel langs med Vejen hen til en Benzintank ved Siden af hans Hus overkørte og dræbte et 2 Aars Barn, som han maaske paa Grund af Solen ikke havde bemærket, straffedes efter Strfl § 198 med simpelt Fængsel i 30 Dage og frakendtes Førerret i 2 Aar

682

En Motorvognsfører, der i lettere Grad paavirket af Spiritus med en Fart af 50—60 km/Time en Aften paa den 7 m brede Neksø søndre Landevej paakørte og dræbte to Fodgængere, der gik i Vejens højre Side, straffedes — af Landsretten — efter Strfl § 198, Motorlov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 og Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 22 jfr § 2 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder og frakendtes Førerret for bestandig.

Spørgsmaal om Størrelsen af Forsørgererstatning til de afdødes Børn.....

785

Banker.

Til Dækning for en af Kieler Bank T paa Landmandsbanken B trukket Check blev Beløbet indbetalt til B af Handelsbanken. Da B vidste, at T samme Dag havde standset sine Betalinger, kunde B, der afviste Checken, ikke benytte Beløbet til Dækning af sit øvrige Tilgodehavende hos T.

Købesummen for et Parti Varer, som en Bank havde faaet det Hverv at indkassere for Sælgeren, og som ikke var indgaaet til Banken, inden den standsede sine Betalinger, tilkom Sælgeren.

At Sælgeren for Beløbet havde modtaget en Check af Banken, der ikke blev indfriet, overførte ikke Retten til Købesummen til Banken.....

94

Arbejderforsikringsraadet A havde i Hh til Lov Bek Nr 395 af 28 Juni 1920 § 43 baandlagt en Ulykkesforsikringssum for en tilskadekommet T i en Sparekasse, saaledes at han kun kunde hæve 100 Kr om Maaneden. T belaante desuagtet Sparekassebogen, der ikke havde faaet Paategning mod Belaaning, i en Bank. Skønt Banken efter sit Kendskab til Forholdene ikke antoges at have været i god Tro ved Belaaning, kunde T dog ikke kræve Bogen, hvorpaa nu ikke indestod mere end Banken havde til gode, udleveret af denne, da det ikke vidstes om A, der tidligere havde samtykket i Udbetalinger paa Bogen, vilde godkende Belaaning. Ban-

	Pag
ken kunde dog heller ikke kendes berettiget til at hæve Beløbet, forinden A havde taget Stilling til Belaeningen	190
Bedrageri (herunder Overtrædelse af Strfl § 257).	
En tiltalt anset efter Strfl § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	176
En tiltalt anset efter Strfl § 251 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	204
En tiltalt anset efter Strfl § 251 og 268 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	237
En tiltalt anset efter Strfl § 253 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	347
To Tiltalte, der intet ejede, købte en ubehæftet Landejendom med Besætning for 15 500 Kr, hvoraf 300 Kr skulde betales kontant og Resten indestaa i Ejendommen, men benyttede Sælgerens Godtroenhed til at faa ham til at underskrive en Slutseddell m m, hvori var anført, at det Kreditforeningslaan, som skulde optages, og som Sælgeren gik ud fra skulde afdrages paa hans Panteobligation, medens de bl a brugte det til den kontante Udbetaling, tilfaldt Køberen. Endvidere bortsolgte de største Delen af Besætningen. De blev herfor straffet efter Strfl §§ 251 og 253 med Forbedringshusarbejde i 8 Mdr	458
En tiltalt anset efter Strfl §§ 253 og 268 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	768
To af den likviderende Skive Banks større Skyldnere straffet efter Strfl § 262, 6 Stk, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 7 for urigtige Statusopgørelser overfor Banken	689
Betaling.	
En Gaardejer S fik sin Købmand K og en af sine Bekendte B til at hjælpe ham til et Banklaan ved at paategne en 3 Maaneders Veksel, der efter at være afdraget omsattes med en 3 Ugers og derefter med en 14 Dages Veksel, som blev indfriet af K, samtidig med at S leverede K Korn. E O antoges det at have været aftalt, at Vekslen skulde dækkes ved Hjælp af Gaardens Høst, hvorfor K ikke kunde afskrive Kornet paa sit øvrige Mellemværende med S og senere efter S's Bortrejse afkræve B Halvdelen af Vekselskylden, med hvilken han desuden havde givet S Henstand	412
Betinget Straf.	
En Tiltalt, der var idømt betinget Fængselsstraf og senere blev dømt for forskellige Forbrydelser, hvoraf en var begaaet før den tidligere Dom og vilde medføre Tillægsstraf efter Strfl § 64, blev nu efter midlertidig Strfl 1 April 1911 § 22 2 Stk ikendt en fælles Tugthusstraf for alle Forholdene	213
Betleri.	
Straf herfor idømt p	126, 159

Brandforsikring.

En Løsørebrandforsikring, ifølge hvilken den forsikrede tabte Krav paa Erstatning, bl a hvis han ved grov Uagtsomhed havde foraarsaget Branden, dækkede ikke en Brandskade, der antoges forvoldt ved at den forsikrede i Strid med Bek Nr 726 af 28 Dec 1920 og givne Advarsler havde benyttet en Traktor til Tærskning i selve Loen	296
--	-----

Brandstiftelse.

En 23aarig, ustraffet Mand, der havde pyromane Tilbøjeligheder og i Løbet af tre Maaneder havde iværksat tre alvorlige Brandstiftelser og af Retslægeraadet betegnedes som aandssvag i lettere Grad med en Del Karakterbrist og farlig for Retssikkerheden, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt	520
En Tiltalt anset for Brandstiftelse efter Strfl § 281, 1 Stk, jfr § 39 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	319

Brandvæsen.

Lov Nr 174 af 31 Marts 1926 § 32, 4 Stk antoges ikke at paa-lægge et Vandværk at bekoste Anbringelsen af Brandhaner paa bestaaende Vandledning	109
--	-----

Broer.

I 1899 byggedes en Anlægsbro ved Amtoft, hvortil Staten ydede et betydeligt Tilskud mod at Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad indestod for Broens Vedligeholdelse. Efter at det af Landsretten i 1927 var fastslaaet, at denne Pligt, der havde været forsømt i mange Aar, stadig bestod, skønt Broens Betydning var blevet meget formindsket ved Jærnbaneanlæg og Automobiltrafik, forlangte Ministeriet for offentlige Arbejder Broen, der nu væsentlig tjente som Læmole for Fiskerne, istandsat og lod, efter at Sogneraadet og Brobestyrelsen havde vægret sig herved, Arbejdet udføre, saaledes at Broen fremtraadte i indskrænket Skikkelse. Udgifterne herved dømtes Sogneraadet til at godtgøre	748
---	-----

Butikslukning.

En Detailhandler, der drev Kioskforretning med Salg af de i Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b nævnte Varer udover Butikernes Lukketid, og som derfor overhovedet ikke maatte forhandle andre Varer fra Kiosken, var ogsaa — uanset Bestemmelsen i § 7, 2 Stk om Salg fra Automat — uberettiget til at sælge saadanne Varer (Cigaretter) fra Automater udenfor Kiosken	421
--	-----

Bygningsforhold.

En Bygherre fandtes berettiget til at hæve en Bygningskontrakt om en Villa, da Muremesteren, der skulde støbe Funda-	
--	--

	Pag
menterne af Beton i Forholdet 1:3:7, men meddelte, at han anvendte 1:5:7, antoges at have anvendt en endnu væsenlig ringere Blanding med ringere Modstandsevne overfor Vand	79
En Staldkarl, der tog mod Hø paa Staldloftet, snublede og faldt, saaledes at Loftsbrædderne gik itu og han faldt ned i Stalden og kom til Skade. Da Husbonden vidste, at Loftet var raadent, dømtes han til at erstatte Skaden	758
Børn.	
En Hustru forlod Ægtefællernes fælles Hjem medtagende deres tre umyndige Børn og søgte Skilsmisse: Manden begærede sig Børnene udleveret ved Fogdens Hjælp i Hh t Rpl § 609, medens Hustruen hævdede, at Spørgsmaalet om Forældremyndigheden skulde afgøres af Overøvrigheden efter Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24. Under de foreliggende Forhold, hvor Hustruen hævdede, at Manden havde Skylden for Samlivets Ophævelse og at det var imod Børnenes Tarv at føres tilbage til ham, og hvor hun ikke lagde Hindringer i Vejen for den endelige Ordning af Forældremyndigheden, fandtes Udlevering ikke at burde ske ved Fogden	162
Checks.	
At Sælgeren af den Bank, der indkasserede Købesummen for et Parti Varer, havde modtaget en Check for Beløbet, der ikke blev indfriet, overførte ikke Retten til Købesummen til Banken	94
Dokumentfalsk.	
En Tiltalt anset efter Strfl § 268 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage	22
Straf for Dokumentfalsk idømt	237
En Tiltalt anset efter Strfl § 274, jfr § 268 og efter dens § 268 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage	371
En Tiltalt anset efter Strfl § 274, jfr § 270 og efter dens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage	374
En Tiltalt anset efter Strfl § 275, jfr § 268 med Fængsel paa vanlig Fangekost i 80 Dage	457
En Tiltalt anset efter Strfl §§ 253 og 268 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	768
Domme.	
En Dom for ulovlig Omløben med Varer, der urigtigt var støttet paa, at Retten til at omføre Varer skulde være tabt ved en tidligere Bødevedtagelse for saadan Forseelse, medførte ikke Fortabelse af Retten til Omløben med Varer	8
En Straffedom, der under Hensyn til Strfl § 58 havde taget udstaaet Varetægtsfængsel i Betragtning ved Straffens Fastsettelse, var ikke til Hinder for, at Domfældte i første Instans søgte Erstatning for uforskvldt Varetægtsfængsel....	783

Domstolene.

En Bestemmelse i Pensionsreglementet for Aarhus Kommune om, at Tvivl om dettes Anvendelse og Forstaaelse var unddraget Domstolene, udelukkede ikke Domstolene fra at paa-
kende Spørgsmaalet om Berettigelsen af en almindelig Ned-
sættelse af Pensionerne 309

Ejendomsret.

Ved Udvidelsen af Ringsted Jærnbane station afgravede Stats-
banerne en Sideskraaning og flyttede en derværende Kloak
nærmere ind mod Nabogrunden. En i Skellet staaende Ga-
ragebygning led da Skade, idet bl a dens Bagmur gled 3—5
cm ud. Da dette antoges at hidrøre fra at Kloakens Bund
var blevet anbragt for stejlt ind ved Murens Fundament
(i en Vinkel af indtil 54°), dømtes Statsbanerne til at erstatte
Skaden, dog nedsat under Hensyn til at Murens utilstræk-
kelige Fundering i sig selv vilde have medført Skade 252

S, der havde solgt K nogle Møbler paa Afbetaling med Ejen-
domsforbehold, antoges at have bevaret sin Ejendomsret,
skønt Møblerne, efter at K havde givet dem til Op-
bevaring til D, hvor de i D's Fraværelse blev udlagt til en
af D's Kreditorer, var blevet solgt ved Tvangsauktion til en
godtroende Tredjemand 526

Eksekution.

I et kun $\frac{3}{4}$ Aar under privat Skifte værende Dødsbo, der bl a
omfattede en fast Ejendom, som skulde prioriteres af Hensyn
til Opgørelsen, kunde Udlæg af den ene Arvings Kreditorer
kun gøres foreløbigt i Overensstemmelse med Rpl § 511, 2
Stk, jfr D L 1—24—30 og ikke i en Anpart af den enkelte
Ejendom 563

Ekspropriation.

Ved Tillægsbevillingsloven for 1921/22 bemyndigedes Ministe-
ren for offentlige Arbejder til — om fornødent ved Ekspro-
priation efter Reglerne i Fr 5 Marts 1845 — for Statsba-
nerne at erhverve de til en eventuel fremtidig Udvidelse af
Padborg Station fornødne, ca 9 ha store Arealer. Ef-
ter at en endelig Plan var udarbejdet, eksproprieredes 17
ha, bl a 1,6 ha Jord mellem Stationspladsen og en Vej, som
Amtsraadet samtidig flyttede ud, og den Vejen nærmeste
Del af dette Jordstykke anvendte Statsbanerne dels til Ud-
leje til Opførelse af en Karantænestald m m, dels til Op-
førelse af Tjenesteboliger bl a for det kørende Personale.
Ekspropriationen af dette Jordstykke antoges at have til-
strækkelig Lovhjemmel, jfr Fr 5 Marts 1845 § 2 b og Lov
Nr 57 af 12 April 1889 § 1, idet Bevillingen ikke fandtes at

angive en Grænse for Beføjelsen til Ekspropriation, og Formålet med denne forudsattes at have været det ved Ekspropriationen angivne Hensyn til en fremtidig Udvidelse af Stationens Godsplads. Ekspropriation antoges iøvrigt at være hjemlet til saadanne Indretninger ved Grænsestation..

26

Elektriske Anlæg.

S/S »Arcturus« sprængte sin Rorkæde nord for Helsingør, og da Skibet, medens Haandstyreapparatet gjordes klart, drev skraas over mod Sverrig, kastedes Ankeret, skønt Skibet da befandt sig over de afmærkede og paa Søkortet viste Stærkstrømskabler. Ved Ophivningen af Ankeret blev et Kabel beskadiget og Strømmen afbrudt. Skønt det antoges, at Skibet havde været berettiget til at kaste Anker, som sket, fandtes Rederiet pligtig til at erstatte Skaden.

Erstatningen omfattede ikke blot Istandsættelsen af Kablet, der i den haarde Vinter varede henved et halvt Aar, men ogsaa et rimelig ansat Tab ved Strømmens Afbrydelse

277

Embedsforbrydelser.

En Toldassistent, der fandtes overbevist om i et enkelt Tilfælde at have modtaget Bestikkelse for at lade toldpligtige Varer indsmugle fra Frihavnen dømt efter Strfl § 118, jfr 144 til at have forbrudt sin Bestilling som Toldassistent....

477

Eneret.

K havde af S købt Halvdelen af Retten til at udnytte en Opskrift paa en Remskive-Bandagemasse Adhaesium udenfor Danmark og nogle andre Lande. Da det imidlertid viste sig at S kun havde haft Ret til at udnytte Opskriften i Danmark, fandtes K ikke pligtig til at betale Restkøbesummen, hvorimod K, der i nogle Aar havde udnyttet Opskriften, ikke fik nogle allerede betalte Beløb tilbage.

At K havde forpligtet sig til at betale Restbeløbet til en Trediemand, til hvem Købesummen var overdraget, og havde frafaldet alle Indsigelser mod den oprindelige Kontrakt og erkendt den for opfyldt, afskar ikke K fra at kræve sig løst fra Kontrakten af ovennævnte Grund

500

Entreprise.

En Tømrermester, der opførte en Bygning efter en Tegning, som afveg fra, hvad der var forudsat ved Entreprisekontraktens Indgaaelse, havde Krav paa Ekstrabetaling, skønt han kun havde taget Forbehold herom overfor den Murermester, gennem hvem han modtog Tegningen

52

En Tømrermester, der havde paataget sig at opføre en Bygning inden en bestemt Frist under en Dagbøde af 25 Kr, blev da Afleveringen forsinkedes et halvt Aar og der kun delvis fandtes Undskyldning herfor navnlig i Tegningernes Mangel-

fuldhed, ikendt en skønsmæssig ansat Bøde af 1500 Kr, idet de af Bygherren inden den endelige Aflevering oppebaarne Lejeløb var fradraget i Beløbet	268
En Bygherre antoges bl a efter den Forbindelse, han havde haft med en Leverandør L at have lovet at indestaa for Betalingen af de Materialer, som L vedblev at levere til et større Byggeforetagende, efter at de L af den økonomisk ringe stillede Entreprenør overdragne Entreprisesummer var overskredet, og Bygherren dømtes derfor til at betale, uanset en Tvivl om, hvorledes Materialerne var anvendt.	
Sagen paakendt af Sø- og Handelsretten	378
Antaget at Betalingen for Opførelse af et Hus var forfaldet trods forskellige Mangler, der havde lagt Hindringer i Vejen for Ydelsen af et Laan fra Statsboligfonden	589
I Betingelserne for et med meget kort Frist og Dagbøder udbudt Installationsarbejde paa en Bygning under Opførelse var anført, at da der var Jærnbetonloft over hele Kælderetagen, kunde Arbejdet paabegyndes med det samme. Da Kælderen imidlertid da var opfyldt af Opplankningen til Loftet og den tilsynsførende Arkitekt nægtede at forhandle om Tidsfristens Forlængelse, var et efter Tegningerne afgivet Tilbud ikke bindende	594

Erstatning.

Ved Ombordsætning af en Motorvogn paa Vildsund Færge tog Vognen efter at være standset ved Stoppebommen paany Fart og tørnede mod Bommen, der sprang op, saa at Vognen kørte i Vandet og Føreren druknede. Da dette antoges at skyldes, at Mandskabet havde forsømt at fæstne Bommen med en øvre Bolt, dømtes Postvæsnet til at yde afdødes Enke Erstatning for Tab af Forsørger, dog nedsat fordi afdøde ved et Fejlgreb paa sin nye Vogn maatte have sat denne i Bevægelse.

Tillige tilkendtes der Enken Erstatning for Begravelsesudgifter uden særlig Hjemmel..... 226

En Turistfører, der vilde drive Forretning med at arrangere Køreture for Turister, fik i Københavns Magistrats 1ste Afdeling paa Forespørgsel om der hertil krævedes Borgerskab, det Svar at dette ikke var fornødent. Da hans Virksomhed imidlertid blev standset af Politiet, søgte han Erstatning herfor hos Magistraten; men denne frifandtes, da hans Tab alene skyldtes, at han ikke kunde faa Tilladelse efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 fra Magistratens 5te Afdeling, og Magistraten ikke havde paadraget sig Ansvar ved ikke paa den nævnte Forespørgsel at gøre ham opmærksom paa at saadan Tilladelse maatte indhentes 257

Ved Kommunens Optagning af nogle Vandrør i gl Køgevej ved Hjælp af et Treben skred dettes ene Ben ud, hvorved Tre-

- benet væltede og ramte en 10aarig Dreng, som efter at være bortvist atter var kommet indenfor Lægteafspærringen, hvori en Lægte udførte Arbejdsstedet havde maattet fjernes. Da der ej heller var udvist nogen Uagtsomhed ved Anbringelsen og Benyttelsen af Trebenet, fandtes Kommunen ikke ansvarlig for Skaden 260
- Efter at der til Proprietær A i Kolding pr Jærnbane var ankommet en Del unge Heste, som havde staaet en Uge i Karantæne, blev Hestene efter Mørkets Frembrud af A's Folk sluppet løs i en større forsvarlig Indhegning. Kort efter satte Hestene i Forskrækkelse for et forbi kørende Tog i Løb og 17 af dem brød gennem Pigtraadshegnet og løb ned gennem Kolding Gader, hvor en Karl kom til Skade under Forsøget paa at stoppe dem ved at svinge med sin Kost foran dem. Da A ikke havde udvist fornøden Agtpaagivenhed ved at Hestene var sluppet løs som sket, fandtes han erstatningspligtig overfor Karlen, der havde handlet i hans Interesse; men da Karlens Adfærd havde været hensigtsløs og dumdrigtig, maatte denne selv bære Halvdelen af Skaden 423
- Nogle Kystboere ved Fjaltring købte efter en Stranding af Assurandørernes Repræsentant R nogle Jærnbaneskinner, der var kastet overbord, og de tilsvarende Lasker, der var anbragt paa en Oplagsplads i Lemvig, men de fik foreløbig kun bjærget og solgt en mindre Del af Skinnerne med tilhørende Lasker. Efter 5 Aars Forløb købte en Jærnhandler Resten af Laskerne som gammelt Jærn af den Mand, der i sin Tid havde varetaget R's Interesser i Lemvig og nu indhentede Bemyndigelse til Salget af R. Da han imidlertid ikke havde Grund til at tro, at Laskerne tilhørte R, idet det var almindelig kendt at de tilhørte Kystboerne, dømtes han til at yde disse Erstatning 433
- S/S »Pluto« anbragte i Aarhus sin Landgangsbro temmelig stejlt mod Skibssiden ragende 5 Trin op over Dækket og fastgjort med Reb i venstre Side fra Vangen op til Dækkets Rækværk og i højre Side fra Vangen udførte Dækket til Rækværket vandret til højre. Idet en Speditør traadte forsigtig ud paa Broen for at gaa ned fra Skibet, svingede Broens Underdel til venstre, idet dens højre Side gled ned, hvorved han faldt ned paa Kajen. Da dette antoges at bero paa en Fejl ved Broens Anbringelse, dømtes Rederiet til at erstatte Skaden 668
- Sælgeren af en Pelskrave, der som sædvanlig var farvet med Paraphenylendiamin, fandtes ikke ansvarlig for at der derved var paadraget Køberinden Eksem, da saadant, naar Farvningen er udført forsvarligt, kun fremkaldes i sjældne Tilfælde og hos særlig modtagelige Personer, og det ikke var oplyst at Farvningen var udført mindre forsvarligt 447
- En Staldkarl, der tog mod Hø paa Staldloftet, snublede og faldt, saaledes at Loftbrædderne gik itu og han faldt ned i

Stalden og kom til Skade. Da Husbonden vidste, at Loftet var raadent, dømtes han til at erstatte Skaden 758

Fattigvæsen.

En Mand, der i over 5 Aar havde haft et til Erhvervelse af Forsørgelsesret egnet Ophold i Esbjerg, men som i dette Tidsrum dels havde været forgæves efterlyst i Politiefterretninger for et Underholdsbidrag, skønt hans Opholdssted let havde kunnet oplyses, dels var skønnet ude af Stand til ved Udpantning at tilsvare et andet Bidrag, uagtet han havde været i Stand til at betale og kort efter ogsaa betalt det, havde i Hh t Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7 jfr Fattiglov Nr 67 af 9 April 1891 § 16, 1 Stk, ikke erhvervet Forsørgelsesret der, da Efterlysningen e O fandtes at have været beføjet og Skønnet rigtigt 299

Finansvæsen.

Ved Tillægsbevillingsloven for 1921/22 bemyndigedes Ministeren for offentlige Arbejder til — om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Fr 5 Marts 1845 — for Statsbanerne at erhverve de til en eventuel fremtidig Udvidelse af Padborg Station fornødne, ca 9 ha store Arealer. Efter at en endelig Plan var udarbejdet, eksproprieredes 17 ha, bl a 1,6 ha Jord mellem Stationspladsen og en Vej, som Amtsraadet samtidig flyttede ud, og den Vejen nærmeste Del af dette Jordstykke anvendte Statsbanerne dels til Udleje til Opførelse af en Karantænestald m m, dels til Opførelse af Tjenesteboliger bl a for det kørende Personale. Ekspropriationen af dette Jordstykke antoges at have tilstrækkelig Lovhjemmel, jfr Fr 5 Marts 1845 § 2b og Lov Nr 57 af 12 April 1889 § 1, idet Bevillingen ikke fandtes at angive en Grænse for Beføjelsen til Ekspropriation, og Formaalet med denne forudsattes at have været det ved Ekspropriationen angivne Hensyn til en fremtidig Udvidelse af Stationens Godsplads. Ekspropriation antoges iøvrigt at være hjemlet til saadanne Indretninger ved Grænsestation.. 26

Firma.

Skibsreder Carl kunde forbyde en Mand ved Navn Carl Jacobsen at kalde sin Forretning for Carls Herreklæder, hvorimod Betegnelsen Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen fandtes berettiget, da Carl i denne Forbindelse og efter Navnets almindelige Brug fremtraadte som et Fornavn 152

Foreninger.

En Fagforening, der uberettiget havde nægtet at modtage Kontingent fra et Medlem, men efter nogle Ugers Forløb paany havde afkrævet ham saadant, kunde ikke udelukke ham som Medlem fordi han ikke straks betalte hele Restancen 2

Bræstrup Stiftelses Forening, hvis Formaal er at skaffe gamle københavnske Politibetjente og deres Enker Fribolig og Understøttelse, vedtog i 1925 en Lovbestemmelse om de daværende Medlemmers Ret til Understøttelse, saaledes at denne Bestemmelse ikke senere skulde kunne ændres, og Bestyrelsen afkrævede derefter nye Medlemmer en Erklæring om at de vilde overholde og bevare denne Bestemmelse. En Politibetjent, der ikke vilde afgive saadan Erklæring, fandtes ikke at have Krav paa at blive optaget i Foreningen	218
Spørgsmaal om en Mands Stilling som Medlem af en Parcelforening, hvilket Spørgsmaal tildels var afgjort ved tidligere Retssager. Ved HRDommen blev Landsrettens Dom stadfæstet og der ikendtes Appellanten en Bøde af 200 Kr for uden rimelig Grund at have paaanket Sagen	248
Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-Forbund kunde ikke udelukke nogle Medlemmer for organisationsfjendtligt Forhold, fordi disse havde afholdt et Møde og kritiseret Ledelsen, uden at dette antoges alene at have tilsigtet at skabe Splitelse indenfor Forbundet. At et Medlem ved sin Optagelse i Forbundet havde erklæret sig enig i at kunne udelukkes, hvis han foretog sig noget, som Forretningsudvalget fandt var til Skade for Organisationen, gav ikke dette nogen videre Ret i saa Henseende end Lovene hjemlede	753

Forpagtning.

Forpagteren af nogle Frugtplantager, som var opgivet at være drænet, havde ikke Krav paa Erstatning for at Dræningen ikke var tilstrækkelig, idet der ikke var givet Garanti eller urigtige Oplysninger herom, og de heller for urigtigt Opgivende om Udbyttet. Der paalagdes Forpagteren Erstatning for mangelfuld Pasning af Plantagerne	15
En Godsejer, der ved Bortforpagtningen af sin Gaard havde opgivet Arealet af Ager og Eng til ca 303 Tdr Land, medens det viste sig kun at være ca 279 Tdr Land, dømtes udover forholdsvist Nedsættelse af den pr Td Land fastsatte Forpagtningsafgift til at yde Forpagteren Erstatning for de Aar, hvori han havde indrettet Bedriften efter det større Areal	28
Ejerne af Øen Langli udlejede Græsningsretten dér for Halvdelen til F fra 1 April, saaledes at de i Fællesskab skulde antage Folk, dog kunde F allerede fra Efteraaret flytte Faar over paa Øen mod at betale 200 Kr til Hjælp til Pasningen. I Vintrens Løb døde en stor Del af Faarene og andre kom i daarlig Stand, navnlig som Følge af daarlig Pasning og Fodring fra den af Ejerne antagne Bestyrer, og efter dette Udfald og Tab	

	Pag
fandtes F om Foraaret berettiget til at hæve Overenskom- sten og til Erstatning	243

Forsikring.

Arbejderforsikringsraadet A havde i Hh til Lov Bek Nr 395 af 28 Juni 1920 § 43 baandlagt en Ulykkesforsikringssum for en tilskadekommet T i en Sparekasse, saaledes at han kun kunde hæve 100 Kr om Maanedn. T belaante desuagtet Sparekassébogen, der ikke havde faaet Paategning mod Belaaning, i en Bank. Skønt Banken efter sit Kendskab til Forholdene ikke antoges at have været i god Tro ved Belaaning, kunde T dog ikke kræve Bogen, hvorpaa nu ikke inde stod mere end Banken havde til gode, udleveret af denne, da det ikke vidstes om A, der tidligere havde samtykket i Udbetalinger paa Bogen, vilde godkende Belaaning. Banken kunde dog heller ikke kendes berettiget til at hæve Beløbet, forinden A havde taget Stilling til Belaaning	190
En ulykkesforsikret Mand, der ved at miste en Taanegl fik Betændelse og Koldbrand i Benet, som maatte amputeres, havde efter Forsikringsvilkaarene, der undtog Sygdomme, ikke Krav paa Erstatning for Invaliditet, da Grunden til at Betændelsen fik et saa alvorligt Forløb var at han led af Sukkersyge. Spørgsmaal om Forsikringsselskabet burde være underrettet om den i Forsikringstiden opstaaede Sukkersyge	165
En Bestemmelse i Vilkaarene for en lovpligtig Automobilforsikring, at Selskabet forbeholdt sig Genkrav mod Forsikringstageren for Skade, som indtraf medens Vognen styredes af en Fører uden lovmæssigt Førerbevis, forstaaet saaledes at Bestemmelsen ikke omfattede Tilfælde, hvor Forsikringstageren var uden Skyld i den ulovlige Føring	201
Et Ulykkesforsikringsselskab, der havde udbetalt en tilskadekommet Dagpenge, havde ikke i Henhold til sine Forsikringsbetingelser, hvorefter Erstatningskrav for Ulykken tilfaldt Selskabet, Krav paa saadan Erstatning for andet Tab end for tabt Arbejdsfortjeneste	549
En af »Hafnia« i Sønderjylland tegnet Livsforsikring i Kroner, for hvilken Selskabet i 1915/16 efter Markkursens Fald havde givet den forsikrede F Valget mellem om Ind- og Udbetalinger fremtidig skulde ske til fast Kurs 8 Kr = 9 Mark eller til Dagskurs, hvorefter F havde valgt det første og under Markens Nedgang kun betalt herefter, ligesom Selskabets Præmiereerve herfor var anbragt i Mark, antoges at være overgaaet til en Forsikring i Mark	573
Lignende Sag	579
Et Ulykkesforsikringsselskab havde ifølge sine Vedtægter før Lov Nr 129 af 15 April 1930 Krav paa at indtræde i den forsikredes Krav mod Skadevolderen og dennes Automobilforsikring	785

Forældelse.

Et Brev, hvori en Lejer bad en Lejeydelse for 3 Uger à 100 Kr pr Dag eftergivet under Henvisning til, at Forholdet havde varet længere end forudsat, var ikke et saadant særligt Retsgrundlag, som efter Lov Nr 274 af 22 Dec 1908, § 1, sidste Stk udelukkede den 5-aarige Forældelse	102
Strafansvar efter Strfl § 263 mod en Fallent for Børsspekulationer, som ikke i de sidste 10 Aar før Stævningens Forkyndelse havde paaført hans Kreditorer betydelige Tab, kunde efter Strfl § 70 kun gøres gældende af Justitsministeriet	689

Fuldmagt.

En Sagfører var bemyndiget af Debitor D til at omprioritere hans Ejendom og hæve Laanet og af Kreditor K til at indkassere K's Prioritet. For at Laanet kunde blive udbetalt, fik Sagføreren K's Panteobligation tilsendt i kvitteret Stand, men efter at have hævet Laanet forbrugte Sagføreren en Del heraf. Dette fandtes at maatte gaa ud over D, paa hvis Vegne han havde hævet Laanet, da der ikke var foregaaet noget, hvorved Beløbet var overgaaet til K	169
Nogle Kystboere ved Fjaltring købte efter en Stranding af Assurandørernes Repræsentant R nogle Jærnbansskinner, der var kastet overbord, og de tilsvarende Lasker, der var anbragt paa en Oplagsplads i Lemvig, men de fik foreløbig kun bjærget og solgt en mindre Del af Skinnerne med tilhørende Lasker. Efter 5 Aars Forløb købte en Jærnhandler Resten af Laskerne som gammelt Jærn af den Mand, der i sin Tid havde varetaget R's Interesser i Lemvig og nu indhentede Bemyndigelse til Salget af R. Da han imidlertid ikke havde Grund til at tro, at Laskerne tilhørte R, idet det var almindelig kendt at de tilhørte Kystboerne, dømtes han til at yde disse Erstatning	433

Fængsling.

Ikke skønnet, at der forelaa Grund til fortsat Fængsling af en for Drab af sin Søn sigtet Kvinde	104
Fængsling af en Domfældt hævet, men paalagt den paagældende at melde Forandring af Bopæl til Politiet.	317
Erstatning for Anholdelse og Fængsling »efter Bevisets Stilling« nægtet	536
Erstatning for Fængsling nægtet, da den paagældende ved tidligere Dom for Tyveri var anset med Forbedringshusarbejde	568
Fængsling af en tiltalt bestemt i Medfør af Retsplejelovens § 780, Nr. 2 a	664
En Straffedom, der under Hensyn til Strfl § 58 havde taget udstaaet Varetægtsfængsel i Betragtning ved Straffens Fastsættelse, var ikke til Hinder for at Domfældte i første Instans søgte Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel	783

Færger.

- Ved Ombordsætning af en Motorvogn paa Vildsund Færge tog Vognen efter at være standset ved Stoppebommen paany Fart og tørnede mod Bommen, der sprang op saa at Vognen kørte i Vandet og Føreren druknede. Da dette antoges at skyldes, at Mandskabet havde forsømt at fæstne Bommen med en øvre Bolt, dømtes Postvæsnet til at yde afdødes Enke Erstatning for Tab af Forsørger, dog nedsat fordi afdøde ved et Fejlgreb paa sin nye Vogn maatte have sat denne i Bevægelse 226

Gader.

- Københavns Magistrat fandtes uberettiget til at anbringe et Skur til Bladsalg paa Fortovet udfor en Ejendom til ikke uvæsenlig Ulempe og Tab for denne 150
- En Grundejer ved Fisketorvet i Slagelse havde vel Adgang over Torvet til en privat Passage til hans Ejendom men havde ikke ved Færdsel i Alderstid vundet nogen udover det almindelige gaaende Ret hertil 414

Gaver.

- Nogle Pengebeløb, som en Ingeniør efterhaanden havde modtaget af sin Svigermoder til Start og Drift af en Fabrik som imidlertid ikke betalte sig, — hvilke Beløb ikke forrentedes — antoges bl. a. af Hensyn til et af Modtageren til Yderen udstedt Skadeløsbrev og til hans Formueangivelse til Skatvæsenet, hvor en betydelig Gæld var opgivet, at være modtaget som Laan, der skulde tilbagebetales, og ikke som Gaver eller Indskud i et Interessentskab 490

Grønland.

- Tjenestemandsløv Nr 489 af 12 Sept 1919 § 849, jfr Lov Nr 303 af 30 Juni 1922 om Bolig og Brændsel for grønlandske Kolonibestyrere antoges at hjemle disse Ydelser som en Del af deres Løn, saaledes at der efter § 51 Stk 1 c tilkom dem Pension heraf 409

Gæld.

- Et Laan, som en Boligforening havde ydet en af sine Afdelinger til Køb af en af dens Panteobligationer og mod Haandpant i denne, og om hvis Tilbagebetaling der ikke var truffet udtømmende Aftaler, ansaas forfaldet til Betaling efter at Afdelingen i tre Terminer ikke havde erlagt de skyldige Renter 233
- Ejeren af en Gaard, som ved Ophøret af hans Faders Forpacting havde lovet en Leverandør at betale den da værende Gæld, og som senere i stort Omfang selv havde foretaget Indkøb til Gaarden i eget Navn og fulgt Kontoens Udvisende, dømtes ogsaa under Hensyn til hans Forhandlinger med Leverandøren til at betale hele Skylden til denne 440
- Nogle Pengebeløb, som en Ingeniør efterhaanden havde modtaget af sin Svigermoder til Start og Drift af en Fabrik som

imidlertid ikke betalte sig, — hvilke Beløb ikke forrentedes — antoges bl. a. af Hensyn til et af Modtageren til Yderen udstedt Skadeløsbrev og til hans Formueangivelse til Skatvæsenet, hvor en betydelig Gæld var opgivet, at være modtaget som Laan, der skulde tilbagebetales, og ikke som Gaver eller Indskud i et Interessentskab 490

Gældsbreve.

S, der som Led i en Forretning med K efter dennes Anmodning havde givet en Andelskasse løs Transport paa en ham tilhørende Panteobligation gav nogle Maaneder senere ligeledes efter K's Anmodning en Bank forlods Transport paa en Del af Obligationen til Sikkerhed for et Laan til K. Da S ikke havde sikret sig Andelskassens Samtykke til den anden Transport, maatte han erstatte Kassen Tabet herved.

At S ikke havde vidst, at den første Transport var blevet retskraftig ved at komme til Andelskassens Kundskab, fritog ham ikke for Ansvar 435

Handel.

S solgte til Budapest en Vognladning Hvidkaal af Padborg garanteret sund og frostfri uden Vinterpakning. Da Ladningen imidlertid blev afsendt fra Aalborg den 22 Marts med Vinterpakning og lukkede Luger, hvilket kunde være Grunden til at den fremkom i fordærvet Stand, dømtes S til at erstatte Køberen Tabet 140

En Slagtermester fandtes berettiget til at hæve en Handel om et Køleanlæg, der ikke virkede tilfredsstillende, idet det navnlig ikke var beregnet paa at kunne bevare en saa stor Mængde Kød som hans Forretning krævede, og Fugtighedsgraden var for stor 142

Ikke anset bevist, at nogle gennem Mellemmænd førte Forhandlinger om Køb fra Sverige af et Parti Fyr, om hvis Sortering der havde været Uenighed eller Misforstaaelse, havde ført til endelig Handel 417

Hegn.

En Proprietær, hvis Kreaturer havde været i Forbindelse med en Tyr fra en Besætning med smitsom Kalvekastning og nogle Maaneder senere viste Tegn paa denne Sygdom, idømtes Erstatning for at hans Kvier — ligesom flere Gange tidligere i Sommerens Løb — var brudt ud af deres med Egepæle og tre Rækker Pigtraad indhegnede Græsgang og paa Naboens Ejendom havde haft Forbindelse med dennes Kvier, der gik indenfor en lignende Indhegning, hvorved der opstod Kastsyge i Naboens ellers sunde og isolerede Besætning 116

	Pag
Hittegods, ulovlig Omgang med.	
En Togbetjent der havde undladt at oplyse og tilvendt sig en Cigarkasse med ca 30 Cigarer, som han fandt i Toget anset efter Strfl § 247 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage	772
Hæleri.	
En Pantelaaner dømt for Hæleri	326
To Kvinder anset henholdsvis efter Strfl § 238 og efter dens § 241, 1 Stk som for 5 Gang begaaet Hæleri med Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 60 Dage og i 80 Dage	363
Hævd.	
En Mand, der havde tilegnet sig en forsømt Villagrund, som han havde været klar over tilhørte en anden og var Genstand for Salg, havde ikke ved at bruge den i over 20 Aar til Have og Hønseshold vundet Hævd paa den	518
Inddæmning.	
En Interessent i et Inddæmningsforetagende kunde ikke forlange Spørgsmaalet, om Interessentskabets Afvanding fra hans Jorder var behørig, paakendt af Vandsynsmændene. En Bestemmelse i Vedtægterne om at Generalforsamlingen var den øverste Myndighed i Interessentskabets Anliggender udelukkede ikke Domstolene fra at afgøre om den enkelte Interessents Ret til behørig Afvanding var tilsidesat. Da en Interessent havde væsenlig Interesse i at et tidligere Afløb genoprettedes, uden at dette var til videre Ulempe for Interessentskabet, dømtes dette til at sørge herfor	360
Indsættelsesforretninger.	
En Hustru forlod Ægtefællernes fælles Hjem medtagende deres tre umyndige Børn og søgte Skilsmisse: Manden begærede sig Børnene udleveret ved Fogdens Hjælp i Hh t Rpl § 609, medens Hustruen hævdede, at Spørgsmaalet om Forældremyndigheden skulde afgøres af Overøvrigheden efter Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24. Under de foreliggende Forhold, hvor Hustruen hævdede, at Manden havde Skylden for Samlivets Ophævelse og at det var imod Børnenes Tarv at føres tilbage til ham, og hvor hun ikke lagde Hindringer i Vejen for den endelige Ordning af Forældremyndigheden, fandtes Udlevering ikke at burde ske ved Fogden	162
Ingeniører.	
Ikke fundet godtgjort, at det skulde være aftalt at der ikke tilkom en som Driftsleder i et A/S ansat Ingeniør sædvanligt Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder	546
Inkassation.	
Købesummen for et Parti Varer, som en Bank havde faaet det Hverv at indkassere for Sælgeren, og som ikke var indgaaet	

	Pag
til Banken, inden den standsede sine Betalinger, tilkom Sælgeren	94
Interessentskab.	
Ejerne af Øen Langli udlejede Græsningsretten dér for Halvdelen til F fra 1 April, saaledes at de i Fællesskab skulde antage Folk, dog kunde F allerede fra Efteraaret flytte Faar over paa Øen mod at betale 200 Kr til Hjælp til Pasningen. I Vintrens Løb døde en stor Del af Faarene og andre kom i daarlig Stand, navnlig som Følge af daarlig Pasning og Fodring fra den af Ejerne antagne Bestyrer, og efter dette Udfald og Tab fandtes F om Foraaret berettiget til at hæve Overenskomsten og til Erstatning	243
Opgørelse af Parternes fra Samejet af en Gaard hidrørende Mellemværende	355
En Interessent i et Inddæmningsforetagende kunde ikke forlange Spørgsmaalet, om Interessentskabets Afvanding fra hans Jorder var behørig, paakendt af Vandsynsmændene. En Bestemmelse i Vedtægterne om at Generalforsamlingen var den øverste Myndighed i Interessentskabets Anliggender udelukkede ikke Domstolene fra at afgøre om den enkelte Interessents Ret til behørig Afvanding var tilsidesat. Da en Interessent havde væsenlig Interesse i at et tidligere Afløb genoprettedes, uden at dette var til videre Ulempe for Interessentskabet, dømtes dette til at sørge herfor	360
Opgørelse af Parternes fra Sameje om en Ejendom hidrørende Mellemværende	598
Jærnbaner.	
Nogle Heste var en Nat brudt ud af en Indhegning og gennem et aabenstaaende Led til Statsbanernes Læsseplads ved Onsil Station kommet ind paa Jærnbanesporet, hvor de blev overkørt af et Tog. Skønt det i en Ordre for Stationstjeneste var bestemt, at saadanne Led skal holdes lukket og aflaaet udenfor Læssetiden, fandtes Statsbanerne, der ikke ansaas pligtige til at holde Ledet lukket, ikke ansvarlige for Skaden....	147
Ved Udvidelsen af Ringsted Jærnbane station afgravede Statsbanerne en Sideskraaning og flyttede en derværende Kloak nærmere ind mod Nabogrunden. En i Skellet staaende Garagebygning led da Skade, idet bl a dens Bagmur gled 3—5 cm ud. Da dette antoges at hidrøre fra at Kloakens Bund var blevet anbragt for stejlt ind ved Murens Fundament (i en Vinkel af indtil 54°), dømtes Statsbanerne til at erstatte Skaden, dog nedsat under Hensyn til at Murens utilstrækkelige Fundering i sig selv vilde have medført Skade	252
Kaution.	
En Sagfører, der financierede en Murermester M's Byggeforetagender mod Pant i dennes Ejendomme, og som havde paa tegnet nogle af M's Transporter til en Leverandør L paa Laan	

Pag

- i to Ejendomme, at han garanterede for Beløbets Udbetaling, og i den Anledning havde udtalt, at det var ligegyldigt til hvilke Byggeforetagender Materialerne leveredes, maatte indestaa for Betalingen af de Materialer, som L leverede til de af M's Bygninger, som Sagføreren financierede 37
- En Bestyrelsesmedlem A havde lovet at indskyde 30 000 Kr i sit A/S mod Kautio af Bestyrelsen, men da han kun kunde indskyde 25 000 Kr, skaffede et andet Bestyrelsesmedlem 10 000 Kr mod at A indestød for 5000 Kr heraf. Disse 5000 Kr antoges ikke at omfattes af Bestyrelsens Kautio 154
- En Bygherre antoges bl a efter den Forbindelse han havde haft med en Leverandør L at have lovet at indestaa for Betalingen af de Materialer, som L vedblev at levere til et større Byggeforetagende, efter at de L af den økonomisk ringe stillede Entreprenør overdragne Entreprisesummer var overskredet, og Bygherren dømtes derfor til at betale, uanset en vis Tvivl om hvorledes Materialerne var anvendt 378
- Tølløse Sogneraad havde antaget en Skatteopkræver mod Kautio for 8000 Kr. Da Sogneraadet imidlertid bl a forsømte at overholde den ved hans Anklage bestemte Indbetalingsfrist for oppebaarne Beløb af tre Dage og kun foretog Opgørelse af hans Tilsvarende Gang om Aaret efter at han havde modtaget Opkrævningslister m m for det følgende Kvartal, saa at hans Stilling blev betydelig mere selvstændig end forudsat, fandtes Kautioisterne ikke ansvarlige for et som Følge heraf opstaaet Underskud, der først opdagedes efter flere Aars Forløb 405
- En Gaardejer S fik sin Købmand K og en af sine Bekendte B til at hjælpe ham til et Banklaan ved at paategne en 3 Maaneders Veksel, der efter at være afdraget omsattes med en 3 Ugers og derefter med en 14 Dages Veksel, som blev indfriet af K, samtidig med at S leverede K Korn. E O antoges det at have været aftalt, at Vekslen skulde dækkes ved Hjælp af Gaardens Høst, hvorfor K ikke kunde afskrive Kornet paa sit øvrige Mellemværende med S og senere efter S's Bortrejse afkræve B Halvdelen af Vekselskylden, med hvilken han desuden havde givet S Henstand 412
- Nogle Landmænd, der havde tegnet sig som Kautioister for et Laan paa indtil 70 000 Kr, som et Dagblad agtede at optage, men hvoraf kun 64 000 Kr laantes straks, fandtes ogsaa at hæfte for den senere optagne Del af Laanet.— At der ikke som i Kautioiserklæringen betinget ogsaa var givet den sidste Laangiver Pant i Bladets Ejendele, var efter disses Værdi uden Betydning 764

Kloaker.

Ved en Udstykning i Hvidovre var det paalagt en Lod at svare Kloakafgift fra den Dag Udstykningsforetagendets Kloaker

- var til Brug, dog ikke i den Tid Lodden var hindret i at holde Kloakløb. Da Sogneraadet forbød Kloakanlæg i den Vej, hvorved Lodden laa, og ad hvilken Afløbet til Kloaksystemet iøvrigt maatte føres ad en fælles Samledning, fandtes Betingelserne for, at Kloakafgiften traadte i Kraft ikke at være tilstede 134
- Ved Udvidelsen af Ringsted Jærnbane-station afgravede Statsbanerne en Sideskraaning og flyttede en derværende Kloak nærmere ind mod Nabogrunden. En i Skellet staaende Garagebygning led da Skade, idet bl a dens Bagmur gled 3—5 cm ud. Da dette antoges at hidrøre fra at Kloakens Bund var blevet anbragt for stejlt ind ved Murens Fundament (i en Vinkel af indtil 54°), dømtes Statsbanerne til at erstatte Skaden, dog nedsat under Hensyn til at Murens utilstrækkelige Fundering i sig selv vilde have medført Skade 252
- Kommission.**
- Købesummen for et Parti Varer, som en Bank havde faaet det Hverv at indkassere for Sælgeren, og som ikke var indgaaet til Banken, inden den standsede sine Betalinger, tilkom Sælgeren.
- At Sælgeren for Beløbet havde modtaget en Check af Banken, der ikke blev indfriet, overførte ikke Retten til Købesummen til Banken 94
- Tølløse Sogneraad havde antaget en Skatteopkræver mod Kauttion for 8000 Kr. Da Sogneraadet imidlertid bl a forsømte at overholde den ved hans Anklage bestemte Indbetalingsfrist for oppebaarne Beløb af tre Dage og kun foretog Opgørelse af hans Tilsvær om Aaret efter at han havde modtaget Opkrævningslister m m for det følgende Kvartal, saa at hans Stilling blev betydelig mere selvstændig end forudsat fandtes Kauttionisterne ikke ansvarlige for et som Følge heraf opstaaet Underskud, der først opdagedes efter flere Aars Forløb = 405
- Kommunalvæsen.**
- Hasseris Sogneraad fandtes ikke i sin Vejvedtægts § 9 (Lov 14 Dec 1857 § 9) at have haft Hjemmel til alene efter Begæring af Lodsejerne paa den ene Side af en privat Vej mod Vejerejens Ønske at bestemme Vejens Navn.
- Vejvedtægts Bestemmelser om Vejnavne antoges at have Hjemmel i Lov Nr 85 af 1 April 1925 om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje 430
- I 1899 byggedes en Anlægsbro ved Amtoft, hvortil Staten ydede et betydeligt Tilskud mod at Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad indestod for Broens Vedligeholdelse. Efter at det af Landsretten i 1927 var fastslaaet, at denne Pligt, der havde været forsømt i mange Aar, stadig bestod, skønt Broens Betydning var blevet meget formindsket ved Jærnbanean-

	Pag
læg og Automobiltrafik, forlangte Ministeriet for offentlige Arbejder Broen, der nu væsenlig tjente som Læmole for Fiskerne, istandsat og lod, efter at Sogneraadet og Brobestyrelsen havde vægret sig herved, Arbejdet udføre, saaledes at Broen fremtraadte i indskrænket Skikkelse. Udgifterne herved dømtes Sogneraadet til at godtgøre	748
Konkurrence.	
Udsalg af Varer afkøbt et Konkursbo antoges ifølge Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5, 4 Stk, ikke at maatte ske sammen med andet Udsalg, selv om Varerne holdes adskilt	163
En Fabrikant, der reklamerede med »Dana-Kitler«, skønt han vidste, at en anden Fabrikant brugte Betegnelsen Dana som Varemærke bl a for Konfektion, idømtes Bøde efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9	767
En Handlende havde ikke overtraadt Lov Nr 198 af 29 Marts 1924 § 1 ved at betegne Prisen paa Tandcremen Macleans som nedsat, da han tidligere havde forhandlet den samme Vare fra samme Fabrik til højere Pris under Navnet Macs	778
Kontrakt.	
En Arving A, der havde forpligtet sig til hverken direkte eller indirekte at rejse Sag om Omstødelse af en af Arveladeren ydet Døds gave, hjalp i Strid hermed en Medarving til at rejse Sag herom med det Udfald at Døds gaven af formelle Grunde blev omstødt. Medens denne Sag stod paa, indleddes der Straffeforfølgning mod A for falsk Forklaring under nogle i Forbindelse hermed staaende Retssager, men A fik mod at betale en Bøde Anklagemyndigheden til at standse denne Sag, efter at A som Betingelse herfor havde faaet Boet til at frafalde sin Anmeldelse mod at han indbetalte et Beløb til de Personer, hvem Døds gaven var tilkendt. A søgte nu at faa denne Overenskomst omstødt, men fik ikke Medhold, da det nævnte Vilkaar for den ogsaa i hans Interesse trufne Ordning e O ikke fandtes uberettiget.....	726
Landarbejderforbundet i Danmark foranledigede før Høsten en Strejke af Arbejderne paa en Gaard. Da største Delen af disse var antaget halvaarsvis med kvart Aars Opsigelse — de omfattedes ikke af nogen Husbonden H bindende kollektiv Overenskomst — fandtes Strejken ulovlig i det hele, og Forbundet dømtes til at erstatte H Tabet herved, ikke blot de faste Tjenestefolks Tilsvær efter Medhjælperloven.	
En af H under den ulovlige Strejke indgaaet Overenskomst med Forbundet for at kunne faa Høsten bjærget var ikke bindende for H og medførte Erstatningsansvar for Forbundet.	
Nogle Arbejdskontrakter, hvori Arbejdstiden og Lønnen ikke var fastslaaet, medens disse dog var meddelt Arbejderne ved Kontrakternes Indgaaelse, fandtes bindende.....	739

Lignende Sager	742,	Pag 745
----------------------	------	------------

Konventionalbod.

En Tømrermester, der havde paataget sig at opføre en Bygning inden en bestemt Frist under en Dagbøde af 25 Kr, blev da Afleveringen forsinkedes et halvt Aar og der kun delvis fandtes Undskyldning herfor navnlig i Tegningernes Mangelfuldhed, ikendt en skønsmæssig ansat Bøde af 1500 Kr, idet de af Bygherren inden den endelige Aflevering oppebaarne Lejebeløb var fradraget i Beløbet.....	268
En Fabrikant, der ved Salget af sin Forretning havde forpligtet sig til ikke at være direkte eller indirekte interesseret i konkurrerende Virksomhed med Salg eller Fabrikation af Hotelporcelæen, var uberettiget til at udleje sit almindelige Porcelænsbrænderi, der ikke betalte sig, saaledes at Lejeren foruden at forsyne ham med almindeligt Porcelæen fremstillede Hotelporcelæen til Salg	671

Køb og Salg.

En Sag angaaende Misligholdelse af en Byttehandel om et Sommerhus og en Motorvogn	40
Køberen af en Gaard, der havde faaet tilkendt Erstatning for manglende Areal havde ikke Krav paa yderligere Erstatning for at Avlen var opgivet for stor og at de lovede Prioritetslan var blevet nedsat. Der tilkom ikke Køberen K af en Ejendom Erstatning for et af en Panthaver i Ejendommen foretaget Udlæg, skønt S var pligtig at indfri denne Prioritet, da K nemlig ikke havde ydet de Udbetalinger han var pligtig til, og hvormed S med Føje havde regnet at kunne indfri Pantekravet, hvorimod K havde beholdt og nydt Udbytte af Ejendommen uden at ville betale Afdrag eller Renter al Prioriteterne og uden at ville indgaa paa en foreslaaet rimelig Ordning af Mellemværendet	60
Spørgsmaal om Køberen af en Ejendom havde Krav paa, at Handelen blev opfyldt af Sælgerens Sælger	98
En Cigarhandler, der havde solgt sin Forretning for 8000 Kr uden at ville oplyse Omsætningens Størrelse, men havde ladet Køberen forstaa, at denne var langt større end den kunde antages at have været, dømtes til at taale et Afslag i Købesummen. Sælgerens Nægtelse af at oplyse noget om Omsætningen i hans Tid fortolket til hans Skade efter Rpl § 282	130
I Anledning af Tvangssalget af en Gaard tilbød K, der vilde købe Gaarden, at byde over P's Prioritet. Paa et senere Møde, hvor der forhandlede om Muligheden af at P kunde købe Gaarden, blev det meddelt K at han ikke skulde byde paa Auktionen, og P overtog saa Gaarden. Da der ikke var taget noget Forbehold om at K ogsaa under disse Forhold hæftede for P's Prioritet, ansaas hans Forpligtelse i saa Henseende for bortfaldet	210

	Pag
Sælgeren af en Landejendom, der var solgt som den forefandtes, uden at han havde gjort opmærksom paa at Træværket nogle Gange for flere Aar siden havde maattet istandsættes paa Grund af Ormeangreb, fandtes ikke ansvarlig for at Træværket nogle Aar efter Købet viste sig at være stærkt angrebet af Husbukkelarver, til hvilke han ikke havde haft noget Kendskab	289
Ved Salget af en Maskinforretning medfulgte Lageret af Reservedele m m, ansat til Priser som for nye Varer. Da det imidlertid for en stor Del bestod af brugte og ret værdiløse Varer, hvilket vanskeligt kunde opdages ved en almindelig Undersøgelse, tilkendtes der Køberen Erstatning	335
S, der ved Salget af sin Gaard til K paa Spørgsmaalet om Kastesyge i god Tro havde svaret, at en Ko havde kastet, men at dette sandsynligvis skyldtes Overlast fra Fodermesteren, fandtes ikke ansvarlig for at der viste sig at være Kastesyge i Besætningen. At S, der drev Gaarden mellem Salget og Overtagelsen, havde undladt at gøre K bekendt med at et i den Tid forefaldet Tilfælde af Kastning var smitsomt, medførte ej heller Erstatning, da denne Forsømmelse ikke havde haft nogen Betydning for Smittens videre Udbredelse	366
Sælgeren af en Pelskrave, der som sædvanlig var farvet med Paraphenylendiamin, fandtes ikke ansvarlig for at der derved var paadraget Køberinden Eksem, da saadant, naar Farvningen er udført forsvarligt, kun fremkaldes i sjældne Tilfælde og hos særlig modtagelige Personer, og det ikke var oplyst at Farvningen var udført mindre forsvarligt	447
Sælgeren af en Gaard fandtes ikke ansvarlig overfor Køberen for, at der viste sig at være Kastningssmitte i Besætningen, da der i Sælgerens Tid kun var forefaldet to umistænkelige Tilfælde af Kastning, som han ikke havde haft nødvendig at opgive til Køberen	450
Efter at det var paalagt en Ejendom at yde Bidrag til en Afvanding, blev det senere bestemt, at en Del af Ejendommen ikke skulde medtages under det bidragspligtige Areal og at de herfor erlagte Bidrag skulde tilbagebetales. Nogen Tid senere blev hele Ejendommen solgt, uden at dette Krav blev omtalt, og Tilbagebetalingen tilkom da fremdeles Sælgeren	493
K havde af S købt Halvdelen af Retten til at udnytte en Opskrift paa en Remskive-Bandagemasse Adhæsium udenfor Danmark og nogle andre Lande. Da det imidlertid viste sig, at S kun havde haft Ret til at udnytte Opskriften i Danmark, fandtes K ikke pligtig til at betale Restkøbesummen, hvorimod K, der i nogle Aar havde udnyttet Opskriften, ikke fik nogle allerede betalte Beløb tilbage. At K havde forpligtet sig til at betale Restbeløbet til en Trediemand, til hvem Købesummen var overdraget, og havde frafaldet alle Indsigelser mod den oprindelige Kontrakt og	

erkendt den for opfyldt, afskar ikke K fra at kræve sig løst fra Kontrakten af ovennævnte Grund	500
En Handlende solgte 150 Sække beskadigede Oliekager til en Landmand K, men da det ved Fodringen viste sig, at Partiet indeholdt Søm, Bensplinter, Tandstumper, Piasava og Sækkestumper, saa at det ikke var egnet til Kreaturfoder, var K berettiget til at hæve Handelen.	
Derimod tilkendtes der ikke K Erstatning for at nogle af hans Køer var døde eller blevet syge af at æde Søm m m, da Partiet havde været rensset paa sægvanlig Maade og K, der ogsaa tidligere havde anvendt beskadigede Foderstoffer, som ikke sjældet indeholder Metaldele, maatte være paa det rene med at det var forbundet med Risiko at benytte Foderet uden Forsigtighedsforanstaltninger, hvad han havde forsømt	510
En Gaardejer, der ved Salget af sin gamle Gaard i god Tro havde udtalt, at der ikke var Svamp, uden dog at meddele, at to Gulvbrædder Aaret forinden var fornyet og Gulvbjælkerne afstivet paa Grund af Raadenskab, fandtes ikke ansvarlig for at der viste sig at være Hussvamp i flere Gulve	616
En Husejer, der havde solgt en af ham i 1 ^{1/2} Aar drevet Kioskforretning uden at omtale, at han i stort Omfang havde givet Rabat paa Varer med faste Priser og holdt Smugkro, medens Forretningen uden dette ikke gav Køberen noget Overskud, hvad denne bl a efter Købesummens Størrelse havde kunnet regne med, dømtes til at yde Køberen Erstatning	618
En Aftale ved Salget af en Landejendom om, at Køberen skulde indtræde i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser overfor et Andelsmejeri, antoges at omfatte Sælgerens Forpligtelser m H t et af Mejeriet Aaret i Forvejen og to Aar inden en Laanepisodes Udløb indenfor Værdien af Mejeriets Formue enstemmig optaget Laan, hvis Udbytte ikke var blevet anvendt til Mejeriet, men fordelt mellem Andelshaverne, bortset fra enkelte, der ikke ønskede at deltage heri.....	800

Landvæsenskommission.

En Interessent i et Inddæmningsforetagende kunde ikke forlange Spørgsmaalet, om Interessentskabets Afvanding fra hans Jorder var behørig, paakendt af Vandsynsmændene	360
---	-----

Lavvæрге.

En formuende Dame, der modtog ca 14 000 Kr aarlig til Underhold for sig og sine to Sønner, og som uden sin Lavværges Samtykke i Løbet af et Aars Tid havde købt Vin m m for ca 1000 Kr bl a til en Konfirmationsfest, var dømt i Hh t Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 44, 2 Pkt, jfr § 56 til at erstatte Sælgeren Varenes Indkøbspris. Denne Dom kunde Lavværgen ikke p a a n k e paa egen Haand imod Myndlingens Vilje	224
---	-----

Legater.

En Sagfører, der bestyrede et Familielegat, fandtes ikke erstatningspligtig overfor en af Rentenyderne for at Kapitalen i en Aarrække efter Krigen, hvor Rentefoden var høj, ikke var blevet anbragt til højere Rente end 4 pCt.

Udtalt, at der i Almindelighed tilkom Legatet Renteudbytte af de til Bestyreren indbetalte Beløb. Den kontrollerende Myndighed fandtes dog e O at kunne træffe Afgørelse om Forrentningen og ligeledes om større Bestyrelseshonorar end i Fundatsen bestemt

68

To Ægtefæller, der ikke havde fælles Livsarvinger, oprettede Testamente til Fordel for hinanden og derefter for Mandens Datter af et tidligere Ægteskab, dog med nogle Legater til Hustruens Slægt. Ved Hustruens Død krævede hendes ukendte uægte Datter Arv, og Enkemanden forlangte da Testamentet opretholdt saa vidt muligt, hvorefter der udover hans Boslod og Tvangsarvelod tilkendtes ham den Trediedel af Hustruens Boslod, hvorover hun kunde testere. Han tilbagekaldte nu Legaterne, da Forudsætningen for disse skulde være bortfaldet ved den ukendte Arvings Fremstaaen, men da han desuagtet paa Skiftet havde forlangt Testamentet opretholdt og taget Arv efter dette, ansaas Tilbagekaldelsen for ugyldig

565

Leje.

Efer at en Bager havde lejet en Bagerilokale m m for 3000—3500 Kr aarlig uopsigeligt i 5 Aar til Okt 1934, indrømmede Husejeren ham senere yderligere 5 Aars Uopsigelighed uden særligt Vederlag. Huslejenævnet nedsatte imidlertid senere Lejen til 2300 Kr, og Ejeren fandtes da ikke bundet til den senest indrømmede Uopsigelighed.

Da Lejemaalet tildels angik Lokaler til Beboelse, havde Huslejenævnet efter Lov Nr 83 af 1 April 1925 § 1 været berettiget til at nedsætte Lejen.—At Nævnet i sin Tid havde godkendt en Leje af 3500 Kr for de nu udlejede Lokaler i Forbindelse med nogle Loftværelser, hvis Lejeværdi skulde være 500 Kr, udelukkede ikke efter § 10 Nævnet fra at nedsætte Lejen under 3000 Kr

470

En Lejer L, der havde Ret til Fremleje, fremlejede Lokalet til F og flyttede bort, hvorefter F i flere Aar betalte Lejen til Værten. Denne, der ikke var pligtig at modtage en ny Lejer i den gamles Sted, antoges e O ej heller at være indgaaet paa at modtage F som Lejer i Stedet for L, og den under L's Lejemaal vedtagne Leje var derfor efter Lov-Bek Nr 228 af 18 Maj 1823 § 3, 1 Stk, vedblivende gyldig for Lejemaalet uden Nævnets Godkendelse

496

En Husejer, der havde opsagt en Lejer L til Fraflytning af et Restaurations- og Hotellokale, men længe forinden Lejemaal-

	Pag
lets Ophør paabegyndte en Ombygning af Ejendommen, der navnlig i de sidste Maaneder var til betydelig Ulempe for L's Bedrift bl a ved Støj, Kalkstøv og Indgreb i Lokalet, dømtes til at yde L Erstatning.	
E O tilkendtes der L Erstatning for et af ham anskaffet Gaskomfur, som han var blevet hindret i at medtage	673
En Husejer var i Ht til Lov Nr 133 af 28 April 1931 § 5 Nr 12 berettiget til at opsigte Lejeren af et Forretningslokale, som han ønskede selv at benytte til Udvidelse af sin Forretningsvirksomhed	789
Ej anset bevist, at en Husejer var indgaaet paa endelig af frigøre en Lejer for et af denne for sent opsagt Lejemaal.	
En Bestemmelse i et fra Ejerens Side i en Aarrække uopsigeligt og derefter til de sædvanlige Flyttedage med halvt Aars Varsel opsigeligt Lejemaal, hvorefter Lejeren kunde opsigte Lejemaalet naarsomhelst med halvt Aars Varsel, antoges — af Landsretten — ikke at give Lejeren Ret til at opsigte til andre Tider end Flyttedagene	791
Len.	
Baroniet Wintersborg skulde ifølge Erektionspatentet af 18 Sept 1673 arves fra den ældste til den ældste først i mandlige Linjer, medens nogen findes, og siden paa Kvindelinjer, naar ingen paa Sværdsiden mere tilovers er. Ved en Succession i 1930 efter en Mand, der nedstammede gennem Mænd fra en kvindelig Successor K, tilkom Baroniet da sidste Besidders Søstersøn fremfor en fra K's yngre Søn nedstammende Mandslinje. En i Ht kgl Reskript afsagt Dom af 6 Aug 1742, der tilkendte en Kvinde og hendes Afkom Successionen med samme Udtryk som i Erektionsbrevet, antoges ikke at gøre nogen Forandring heri	558
Likvidation.	
Til Dækning for en af Kieler Bank T paa Landmandsbanken T trukket Check blev Beløbet indbetalt til B af Handelsbanken. Da B vidste, at T samme Dag havde standset sine Betalinger, kunde B, der afviste Checken, ikke benytte Beløbet til Dækning af sit Tilgodehavende hos T.	
Købesummen for et Parti Varer, som en Bank havde faaet det Hverv at indkassere for Sælgeren, og som ikke var indgaaet til Banken, inden den standsede sine Betalinger, tilkom Sælgeren	94
Love.	
Bestemmelsen i Tinglysningslov Nr 111 af 31 Marts 1926 §. 39 om en ny Ejers Overtagelse af Gælden ved Tinglysning af hans Adkomst fandt Anvendelse ogsaa paa et før Loven udstedt Pantebrev	215

Læger.

En Læge, der i en Aarrække havde brugt Morfin og Kokain i meget betydeligt Omfang og til Tider var meget stærkt paa-virket heraf, trods mange kortvarige Hospitalsophold med stadi-ge Tilbagefald hertil og uden at underkaste sig en rationel Afvænningskur, og som efter Retslægeraadets Skøn varigt eller med Mellemrum maatte være i en herved fremkaldt saa mangelfuld Sjælstilstand, at han frembød Fare for sine Med-mennesker, blev efter Lov Nr 111 af 30 April 1909 § 7 fradømt Ret til at praktisere som Læge 620

Under en af Overlægen ved Hald Kuranstalt mod en Massøse rejst Sag for Æresfornærmelse fandtes det navnlig ved hen-des og to andre Massøasers Forklaringer bevist, at hans Be-handling af dem navnlig med indvendig Massage ikke havde haft lægemæssigt Formaal, hvorfor en Sigtelse herfor i en Redegørelse til Indenrigsministeriet ikke medførte Ansvar.

At et anonymt Brev om lignende Forhold var omtalt til to Journalister paadrog ej heller Ansvar, da saadanne Rygter allerede var kendt i Bladkredse 632

Manddrab.

En tiltalt, der havde gjort sig skyldig i uterligt Forhold over-for en 11-aarig Pige og derefter kvalt hende, anset efter Strfl § 176, jfr § 173 og efter dens § 186 med Tugthusarbejde paa Livstid 59

En Tiltalt, der bagfra havde affyret et Pistolskud mod Chaufføren paa et hyret Automobil, fandtes af Nævningerne skyldig i Forsøg paa Manddrab og paa Røveri. Spørgsmaal om hans Tilregnelighed 339

En Mand fandtes af Nævningerne skyldig i Forsøg paa at dræbe sin Hustru ved at affyre en paa Køkkenbordet liggende Bøsse efter hende 420

Maskiner.

En Slagtermester fandtes berettiget til at hæve en Handel om et Køleanlæg, der ikke virkede tilfredsstillende, idet det navn- lig ikke var beregnet paa at kunne bevare en saa stor Mængde Kød som hans Forretning krævede, og Fugtighedsgraden var for stor 142

Medskyld.

Formanden for Arbejdsmændenes Forbund i Nakskov, der efter at have indkaldt til et offentligt Protestmøde mod Politiets Optræden havde lovet Politimesteren at der ikke skulde blive demonstreret i Gaderne, men som holdt en ophidsende Tale mod Politiet og efter at andre Talere havde opfordret til Demonstrationstog havde fraraadet dette, antoges at have været klar over at hans Optræden vilde føre til Demonstrationer og Sammenstød med Politiet, og han blev derfor straf-

	Pag
fet efter Strfl § 103 jfr § 52 samt § 217 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar	387
Mened og beslægtede Forbrydelser.	
En tiltalt dømt for Tyveri og Forsøg paa Forledelse til falsk Forklaring for Retten	571
Modregning.	
Til Dækning for en af Kieler Bank T paa Landmandsbanken B trukket Check blev Beløbet indbetalt til B af Handelsbanken. Da B vidste at T samme Dag havde standset sine Betalinger, kunde B, der afviste Checken ikke benytte Beløbet itil Dækning af sit øvrige Tilgodehavende hos T	94
Mønstre.	
Nogle som Mønstre registrerede Forbillede for Transportcykler med Kædestyr hindrede ikke andre fra at fremstille Cykler af lignende Konstruktion. Cyklernes ydre Udstyr og Skikkelse var ikke saa ejendommeligt, at det i Ht t Lov Nr 107 af 1 April 1905 § 4 Nr 5 kunde mønsterbeskyttes	158
Mønt.	
En af »Hafnia« i Sønderjylland tegnet Livsforsikring i Kroner, for hvilken Selskabet i 1915/16 efter Markkursens Fald havde givet den forsikrede F Valget mellem om Ind- og Udbetalinger fremtidig skulde ske til fast Kurs 8 Kr = 9 Mark eller til Dagskurs, hvorefter F havde valgt det første og under Markens Nedgang kun betalt herefter, ligesom Selskabets Præmiere-serve herfor var anbragt i Mark, antoges at være overgaaet til en Forsikring i Mark	573
Lignende Sag	579
Navn.	
Skibsreder Carl kunde forbyde en Mand ved Navn Carl Jacobsen at kalde sin Forretning for Carls Herreklæder, hvorimod Betegnelsen Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen fandtes berettiget, da Carl i denne Forbindelse og efter Navnets almindelige Brug fremtraadte som et Fornavn	152
Negotiorum gestio.	
Nogle Kystboere ved Fjaltring købte efter en Stranding af Assurandørernes Repræsentant R nogle Jærnbanskiner, der var kastet overbord, og de tilsvarende Lasker, der var anbragt paa en Oplagsplads i Lemvig, men de fik foreløbig kun bjærgget og solgt en mindre Del af Skinnerne med tilhørende Lasker. Efter 5 Aars Forløb købte en Jærnhandler Resten af Laskerne som gammelt Jærn af den Mand, der i sin Tid havde varetaget R's Interesser i Lemvig og nu indhentede Bemyn-	

	Pag
digelse til Salget af R. Da han imidlertid ikke havde Grund til at tro, at Laskerne tilhørte R, idet det var almindelig kendt at de tilhørte Kystboerne, dømtes han til at yde disse Erstatning	433

Næringsvæsen.

En Turistfører, der vilde drive Forretning med at arrangere Køreture for Turister, fik i Københavns Magistrats 1ste Afdeling paa Forespørgsel om der hertil krævedes Borgerkab, det Svar at dette ikke var fornødent. Da hans Virksomhed imidlertid blev standset af Politiet, søgte han Erstatning herfor hos Magistraten; men denne frifandtes, da hans Tab alene skyldtes, at han ikke kunde faa Tilladelse efter Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 fra Magistrats 5te Afdeling, og Magistraten ikke havde paadraget sig Ansvar ved ikke paa den nævnte Forespørgsel at gøre ham opmærksom paa at saadan Tilladelse maatte indhentes	257
---	-----

Nævninge.

En Jordemoder, der tiltales til Straf efter Straffelovens § 245 for Pengeafpresning overfor en Amtslæge, under hvilken Sag Retten til at praktisere som Jordemoder kunde fradømmes hende i Ht t Lov Nr 126 af 13 Juni 1914 § 15 (Lov-Bek Nr 296 af 28 Juni 1922) for en i den offentlige Mening vanærende Handling, fandtes ikke at have Krav paa Medvirken af Nævninger efter Retsplejelovens § 688 d, da Fortabelsen af Retten ikke var en ved Domfældelse for det hende paasigtede Forhold forskyldt Straf	509
---	-----

Nævningesager.

En 19-aarig Mand, der fra et Baghold havde affyret et Skud Hagl Nr 6 mod et Landpostbud for at bemægtige sig hans Penge, straffet efter Strfl § 243 II jfr § 46 og § 204	213
En Tiltalt, der bagfra havde affyret et Pistolskud mod Chaufføren paa et hyret Automobil, fandtes af Nævningerne skyldig i Forsøg paa Manddrab og paa Røveri. Spørgsmaal om hans Tilregnelighed	339
En Mand fandtes af Nævningerne skyldig i Forsøg paa at dræbe sin Hustru ved at affyre en paa Køkkenbordet liggende Bøsse efter hende	420

Nødstilfælde.

S/S »Arcturus« sprængte sin Rorkæde nord for Helsingør, og da Skibet, medens Haandstyreapparatet gjordes klart, drev skraas over mod Sverrig, kastedes Ankeret, skønt Skibet da befandt sig over de afmærkede og paa Søkortet viste Stærkstrømskabler. Ved Ophivningen af Ankeret blev et Kabel beskadiget og Strømmen afbrudt. Skønt det antoges, at

Skibet havde været berettiget til at kaste Anker, som sket, fandtes Rederiet pligtig til at erstatte Skaden.

Erstatningen omfattede ikke blot Istandsættelsen af Kablet, der i den haarde Vinter varede henved et halvt Aar, men ogsaa et rimelig ansat Tab ved Strømmens Afbrydelse

Offentlig Myndighed og Orden — Forbrydelser mod.

- En Tiltalt, der for at opnaa Understøttelse af Vejle kommunale Hjælpekasse havde opsøgt Forstanderen og en Kredsforstander, der var valgt til disse Hverv i Ht t Lov Nr 101 af 29 April 1913 § 5, og havde slaet og udskældt dem i den Anledning, straffedes efter Strfl §§ 98 og 101 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder 119
- En Tiltalt anset for voldeligt Overfald paa flere Politibetjente samt for Vold mod sagesløs Person og Overtrædelse af Politivedtægt efter Strfl §§ 100 og 101 samt midlertidig Strfl § 1, 2 Stk og Lov Nr 21 af 4 Februar 1871 § 6 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder 262
- En Mand, der en Nat for at komme i Forbindelse med en løsagtig Pige, som af Værgeraadet var hjemgivet paa Prøve, havde udgivet sig for et Medlem af Værgeraadet, der skulde se, om hun var tilstede i Hjemmet, straffedes efter Strfl § 107 292
- En Gæsts Vold mod Inspektøren ved Københavns Kommunes Folkekøkken, der vilde sætte ham ud af Lokalet, henført under midlertidig Strfl af 1 April 1911 § 1, ikke under Strfl § 100, idet Inspektøren ikke var Tjenestemand i Kommunens Tjeneste, men antaget mod Ugeløn til at føre Tilsyn med Gæster og Personale 351
- En Tiltalt, der havde søgt at hindre en Reservepolitibetjent i at foretage en Anholdelse anset efter Strfl § 108 2, jfr § 46 med en Bøde paa 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 10 Dage 370
- Under et Møde i Nakskov Byraad overbragte en Deputation for de arbejdsløse en af disse vedtaget Resolution med Krav om Understøttelse, og under Forhandlingen med Byraadet herom forlangte nogle af Lederne under Tilhørernes truende Holdning en Afgørelse straks og fremtvang derved at Borgmesteren fra Altanen talte til Mængden paa Torvet og at Byraadet vedtog et Tilskud paa 20 000 Kr til Hjælpekassen. En af Lederne blev herfor straffet efter Strfl § 112, 2 Stk og § 210 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar 381
- Efter at Politiet i Nakskov havde forbudt en Demonstration paa Gaderne den 1 Maj og da en saadan dog forsøgtes, splittet Mængden, afholdtes næste Dag et Protestmøde mod Politiets Optræden, hvilket endte med at en Del af Deltagerne imod Politiets Forbud gik i Demonstrationstog gennem Ga-

derne og da Politiet forsøgte at standse dem angreb Politiet og med Stenkast drev dette ind paa Raadhuset og holdt det indespærret der, indtil Ordenen blev genoprettet af hidkaldt Militær. Hovedmændene og flere fremstaende Deltagere blev herfor straffet efter Strfl § 103 med Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

Formanden for Arbejds mændenes Forbund, der efter at have indkaldt til Mødet havde lovet Politimesteren at der ikke skulde blive demonstreret i Gaderne, men som holdt en ophidsende Tale mod Politiet og efter at andre Talere havde opfordret til Demonstrationstog havde fraraadet dette, antoges at have været klar over at hans Optræden vilde føre til Demonstrationer og Sammenstød med Politiet, og han blev derfor straffet efter Strfl § 103, jfr § 52 samt § 217 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar 387

En Tiltalt anset for Vold mod Reservepolitibetjent i Funktion samt for Vold mod sagesløs Person og for Voldtægt efter Strfl § 100, midl Strfl § 1, 2 og Strfl § 168, 2 med Tugthusarbejde i 6 Aar 609

Nogle Kommuniste, der i Forening havde forstyrret Retsmøde ved Udraab og Afsyngelse af »Internationale«, idømt Bøder efter Strfl § 112, 2 Stk 770

Pant.

En Panthaver P₁ forlangte ved Ejerskifte et Afdrag af 2000 Kr paa sin Obligation, og for dette Beløb, der laantes af P₂, fik denne en Panteobligation efter den nye Obligation til P₁. Ved en Tvangsauktion over Ejendommen gjorde en Panthaver P₃ med Oprykningsret gældende, at hans Obligation, der var ældre end P₂'s gik forud for denne. Men heri fik han ikke Medhold, da P₂'s Obligation, skønt Laanet var ydet og Afdraget sket nogle Maaneder tidligere, var tinglæst samtidig med Aflæsningen af P₁'s gamle Obligation.

At P₁'s gamle Obligation var blevet delt i to, fandtes uden Betydning.

At P₁'s gamle Obligation i Modsætning til P₂'s var afdragelig, burde ikke stille P₃ ringere, men fik efter Auktionens Udfald ingen Betydning.

At P₂ ikke havde paakæret den hans Obligation ved Tinglæsningen givne Retsanmærkninger om at staa tilbage for P₃, fandtes uden Betydning 88

I Anledning af Tvangssalget af en Gaard tilbød K, der vilde købe Gaarden, at byde over P's Prioritet. Paa et senere Møde, hvor der forhandles om Muligheden af at P kunde købe Gaarden, blev det meddelt K at han ikke skulde byde paa Auktionen, og P overtog saa Gaarden. Da der ikke var taget noget Forbehold om at K ogsaa under disse Forhold hæftede

	Pag
for P's Prioritet, ansaas hans Forpligtelse i saa Henseende for bortfaldet	210
Et i 1924 i de sønderjydske Landsdele udstedt Pantebrev, der var uopsigeligt i 5 Aar og skulde kunne overføres paa en ny Ejer, saaledes at Uopsigeligheden gjaldt overfor den til enhver Tid værende Ejer af Pantet, antoges at skulle henstaa uopsigeligt fra Ejer til Ejer, saaledes at Skyldneren frigjordes ved en ny Ejers Overtagelse af Gælden. Bestemmelsen i Tinglysningslov Nr 111 af 31 Marts 1926 § 39 om en ny Ejers Overtagelse af Gælden ved Tinglysning af hans Adkomst fandt Anvendelse ogsaa paa et før Loven udstedt Pantebrev	215
Et Laan, som en Boligforening havde ydet en af sine Afdelinger til Køb af en af dens Panteobligationer og mod Haandpant i denne, og om hvis Tilbagebetaling der ikke var truffet udtømmende Aftaler, ansaas forfaldet til Betaling efter at Afdelingen i tre Terminer ikke havde erlagt de skyldige Renter	233
Pantelaanere.	
En Pantelaaner anset for Hæleri efter Strfl § 238 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og for Overtrædelse af Lov om Pantelaanervirksomhed og Handel med brugte Genstande Nr 272 af 6 Maj 1921 § 16, jfr § 10, jfr Regulativ af 30 Juli 1921 §§ 3, 4, 8 og 9 med en Bøde af 200 Kr	326
Pension.	
De fast ansatte Tjenestemænd i Aarhus Kommune kunde hverken ifølge den almindelige Lovgivning eller efter Kommunens Lønreglementer e O modsætter sig en almindelig Nedsættelse af deres Lønninger eller Ret til Pension for at bringe disse i bedre Ovsst m de synkende Priser, uanset at de havde bidraget til Kommunens Pensionsfond, og uanset at Pensionen, der stod i Forhold til den faste Løn, formindskedes ved at en mindre Del af Lønnen gjordes foranderlig.	
En Bestemmelse om at Tvivl om Anvendelse og Forstaaelse af Pensionsreglementet var unddraget Domstolene, udelukkede ikke Domstolene fra at paakende Spørgsmaalet om Berettigelsen af Pensionens Nedsættelse	309
Tjenestemandslav Nr 489 af 12 Sept 1919 § 849, jfr Lov Nr 303 af 30 Juni 1922 om Bolig og Brændsel for grønlandske Kolonibestyrere antoges at hjemle disse Ydelser som en Del af deres Løn, saaledes at der efter § 51 Stk 1 c tilkom dem Pension heraf	409
Post.	
En Fragtmand, der fra sine Kunder medtog skriftlige Ordre i aabne Breve til Forretninger i Byen om Varer, som han skulde modtage til Transport, havde ikke herved overtraadt Postlov Nr 288 af 9 Maj 1919 § 5 c.	

Dette var derimod Tilfældet, naar Fragtmanden blot bragte Ordren uden at skulle transportere Varen 43

Prisaftaler.

Mellem nogle Forhandlerorganisationer samt Gummi-Importører og -Fabrikanter var indgaaet en Overenskomst om at Forhandlere af Automobilgummi skulde underskrive en Erklæring om bl a at overholde de af de enkelte Importører og Fabrikanter fastsatte Priser med nærmere bestemte Rabatter. En Garagejeer, der kendte denne Overenskomst, men havde skaffet sig Gummi uden at underskrive Erklæringen, kunde ikke dømmes til at overholde Priserne eller Vilkaarene iøvrigt, allerede fordi der ikke antoges at foreligge en fast bindende Ordning i saa Henseende.

Sagen henvist fra Landsretten til Sø- og Handelsretten efter Rpl § 9 181

Philips Radio A/S, der af sine Forhandlere forlangte Erklæring om at de vilde overholde Selskabets Priser, kunde ikke forbyde en Cykelhandler, der var bekendt hermed, men som ikke — ligesaa lidt som hans Sælger — havde afgivet saadan Erklæring, at sælge Selskabets Artikler under dets Priser, allerede fordi det ikke var oplyst, at der overhovedet for det Parti Philips Radiørør, som han forhandlede, var sket Brud paa nogen Prisaftale, som han var pligtig at respektere 474

Præsteembeder.

Da Baroniet Gavnø i over 100 Aar havde ydet Sognepræsten i Roholte 12 Favne Brænde og 42 Kr aarlig, antoges Præsteembedet stadig at have Krav herpaa, uanset at den oprindelige Hjemmel kun delvis var oplyst 678

Regnskab.

Hasseris Kommune, der havde udbetalt ekstraordinær Arbejdsløshedshjælp uden Anvendelse af de ved Bek Nr 119 af 24 Marts 1924 anordnede Blanketter, fik ikke Beløbet godtgjort af Arbejdsløshedsfonden, da det ikke af Regnskabet kunde kontrolleres, om Udbetalingerne var sket overensstemmende med Lovens Regler 539

Direktørerne og Medlemmerne af Forretningsudvalget i den likviderende Skive Bank straffedes efter Aktieselskabslov Nr 468 af 29 Sept 1917 § 55 Nr 1 — den administrerende Direktør, der tillige havde opskrevet Værdier i en Kundestatus, med simpelt Fængsel i 3 Maaneder — for bevidst at have aflagt urigtigt Regnskab for Banken for 1927 ved ikke at tage Hensyn til de af Banken paa forskellige større Engagementer lidte Tab, hvorved Bankens Reserver og en Del af Aktiekapitalen var tabt; et Medlem af Bankraadet der havde en stor udækket Skyld til Banken, straffedes efter Lovens § 56 Nr 1, medens de øvrige Medlemmer af Bankraadet e O ikke fandtes skyl-

dige i grov Uagtsomhed ved efter tidligere skete Afskrivinger ikke da selvstændig at undersøge Engagementerne. En Revisor straffedes efter § 56 Nr 1 for ikke at have konstateret Rigtigheden af de i et Regnskab opførte opskrevne Varebeholdninger. Før Aktieselskabslov Nr 123 af 15 April 1930 § 54 antoges — af Landsretten — generalforsamlingsvalgte Revisorer ikke at kunne straffes for ikke at undersøge de enkelte Engagementer og deres Værdier 689

Renter.

En Sagfører, der bestyrede et Familielegat, fandtes ikke erstatningspligtig overfor en af Rentenyderne for at Kapitalen i en Aarrække efter Krigen, hvor Rentefoden var høj, ikke var blevet anbragt til højere Rente end 4 pCt.

Udtalt, at der i Almindelighed tilkom Legatet Renteudbytte af de til Bestyreren indbetalte Beløb. Den kontrolerende Myndighed fandtes dog e O at kunne træffe Afgørelse om Forrentningen og ligeledes om større Bestyrelshonorar end i Fundatsen bestemt 68

Retsafgift.

For en Retssag om Tilbagebetaling af den ved Købet af en Gaard erlagte kontante Udbetaling blev Retsafgift beregnet af hele Købesummen, da Sagen i Virkeligheden gik ud paa hele Handelens Tilbagegang 731

Retspleje i borgerlige Sager.

En Sagfører, mod hvem der var rejst Sag ved Sagførerraadet, kunde ikke paa Forhaand æske Domstolens Afgørelse om den rette Fremgangsmaade efter Rpl § 144, 3 Stk 25

En Parts Nægtelse af at oplyse noget om Omsætningen i hans Tid i den af ham solgte Forretning fortolket til hans Skade efter Rpl. § 282 130

At en Gældsbevægelse var inddrevet ved hurtig Retsforfølgning efter Rpl Kap 41 i Hh til Transport paa Gældsbevægelsen, udelukkede ikke senere Søgsmal om forbeholdte Indsigelser efter § 444, 4 Stk 154

En Sag angaaende et Lejeforhold afvist fra Højesteret, da det maatte anses for utvivlsomt at Appellanten led af Vrangforestillinger om sin Retsstilling i det paagældende Lejeforhold og derfor maatte være udelukket fra paa egen Haand at optræde som Part i Søgsmal angaaende dette 474

Røveri.

En 19-aarig Mand, der fra et Baghold havde affyret et Skud Hagl Nr 6 mod et Landpostbud for at bemægtige sig hans Penge, straffet efter Strfl § 243 II, jfr § 46 og § 204 213

En Tiltalt, der bagfra havde affyret et Pistolskud mod Chaufføren paa et hyret Automobil, fandtes af Nævningerne skyldig

	Pag
i Forsøg paa Manddrab og paa Røveri. Spørgsmaal om hans Tilregnelighed	339

Sagførere.

En Sagfører, mod hvem der var rejst Sag ved Sagførerraadet, kunde ikke paa Forhaand æske Domstolenes Afgørelse om den rette Fremgangsmaade efter Rpl § 144, 3 Stk	25
En Sagfører var bemyndiget af Debitor D til at omprioritere hans Ejendom og hæve Laanet og af Kreditor K til at indkasere K's Prioritet. For at Laanet kunde blive udbetalt, fik Sagføreren K's Panteobligation tilsendt i kvitteret Stand, men efter at have hævet Laanet forbrugte Sagføreren en Del heraf. Dette fandtes at maatte gaa ud over D, paa hvis Vegne han havde hævet Laanet, da der ikke var foregaaet noget, hvorved Beløbet var overgaaet til K	169

Sameje.

Oggørelse af Parternes fra Samejet af en Gaard hidrørende Mellemværende	355
Opgørelse af Parternes fra Sameje om en Ejendom hidrørende Mellemværende	598

Servituter.

En Servitut om at der paa en Parcel ikke maatte opføres nogen Bygning eller gøres noget Anlæg, der ved Larm, Røg eller Lugt kunde genere de omboende, kunde paatales af en senere Ejer af Restejendommen, og det skønt der paa en Del af denne nu var opført en Fabrikbygning, som dog ikke generede. En i et Skøde indeholdt Servitut, der var noteret i Pante-registret, ansaas gyldig stiftet, uanset at Skødet ikke var paa-tegnet efter Sportelregl 22 Marts 1814 § 72 om Servitutens Tinglæsning	11
En Servitut, hvorefter der paa en Villaparcels i Fredensborg ikke maatte drives Næringsdrift m m eller nogen Virksomhed, som kunde være generende for de omboende, fandtes ikke over- traadt ved at der dér dreves et Optagelseshjem med Lege- plads for 11 Børn (Piger og Smaadrenge) under behørigt Til- syn, uden at Støjen derfra var større end fra Familier med Børn	273

Sikkerhedsanstalter.

En 34aarig stærkt psykisk degenereret, emotionel Mand med stærk Tilbøjelighed til forbigaaende Sindssygdomsanfald, som tre Gange var straffet for tildels grov uterlig Behandling af Drengene, som nu paany havde gjort sig skyldig i lignende Be-	
--	--

- føling af Drengene udenpaa Benklæderne, og som af Retslægeraadet var anbefalet til som farlig for den almindelige Retsikkerhed at anbringes i Sikringsanstalten ved Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj, hvad Justitsministeriet ikke havde kunnet give Tilladelse til, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 Dec 1927 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten Sundholm 76
- En 60aarig ustraffet Mand, der i stort Omfang indtil kort før sin Fængsling havde behandlet Drengene uterligt, og som betegnedes som et stærkt psykisk degenereret Individ, hvis Kønsdrift med Aarene var blevet mere og mere orienteret i homoseksuel Retning dømtes i Hh t Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk til at tvangsindlægges paa et Sindssygehospital. Spørgsmaal om han maatte anses for farlig for Retsikkerheden 302
- En 54aarig Mand, der flere Gange tidligere var straffet for uterligt Forhold, og som nu havde behandlet flere Smaapiger uterligt og som af Retslægeraadet betegnedes som psykisk degenereret og forstandsmæssig noget indskrænket med en med Aarene mere og mere abnormt rettet Kønsdrift, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, jfr Lov Nr 299 af 14 Dec 1927 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm 353
- En 44aarig psykisk degenereret Mand med abnorme seksuelle Drifter og farlig for Retssikkerheden, som var straffet flere Gange bl a for Fremvisning af sit Kønslem og havde Tilhold i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 6, og som igen havde gjort sig skyldig i samme Forseelser, blev dømt efter nævnte Lovs § 1, 1 Stk jfr Lov Nr 299 af 14 Dec 1927 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm 437
- En 23aarig, ustraffet Mand, der havde pyromane Tilbøjeligheder og i Løbet af tre Maaneder havde iværksat tre alvorlige Brandstiftelser og af Retslægeraadet betegnedes som aandssvag i lettere Grad med en Del Karakterbrist og farlig for Retssikkerheden, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1 til at tvangsindlægges paa en Aandssvageanstalt 520
- En 37aarig Person, som i en Gaard havde fremvist sit Lem for en Kvinde og flere Gange tidligere havde været straffet for lignende Forseelser og for Voldtægtsforsøg, tre Gange med Forbedringshusarbejde, og som efter Retslægeraadets Udtalelse ikke var sindssyg eller aandssvag, men i høj Grad drikfældig og under Paavirkning af Alkohol stadig gjorde sig skyldig i Sædelighedsforbrydelser og maatte anses farlig for Retssikkerheden, og hvis Ekshibitionisme var blevet habituel og nu maatte karakteriseres som hvilende paa en virkelig seksuel Abnormitet, dømt efter Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 al 14 Dec 1927 til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm 761

Sindssyge.

En Sag angaaende et Lejeforhold afvist fra Højesteret, da det maatte anses for utvivlsomt at Appellantinden led af Vrangforestillinger om sin Retsstilling i det paagældende Lejeforhold og derfor maatte være udelukket fra paa egen Haand at optræde som Part i Søgemaal angaaende dette 474

Skat.

Tab paa Aktiespekulationer kunde fradrages Formueudbytte til Nedsættelse af Formueskatten efter Lov Nr 304 af 22 Dec 1927 § 1 603

Skifte.

Arvingerne i et af Eksekutor behandlet Dødsbo kunde søge denne i første Instans til Betaling af for meget beregnet Eksekutorhonorar uden at være begrænset ved Ankefristen for Skifte 14

I et kun $\frac{3}{4}$ Aar under privat Skifte værende Dødsbo, der bl a omfattede en fast Ejendom, som skulde prioriteres af Hensyn til Opgørelsen, kunde Udlæg af den ene Arvings Kreditorer kun gøres foreløbigt i Overensstemmelse med Rpl § 511, 2 Stk, jfr D L 1—24—30 og ikke i en Anpart af den enkelte Ejendom 563

Smitte.

En Proprietær, hvis Kreaturer havde været i Forbindelse med en Tyr fra en Besætning med smitsom Kalvekastning og nogle Maaneder senere viste Tegn paa denne Sygdom, idømtes Erstatning for at hans Kvier — ligesom flere Gange tidligere i Sommerens Løb — var brudt ud af deres med Egepæle og tre Rækker Pigtraad indhegnede Græsgang og paa Naboens Ejendom havde haft Forbindelse med dennes Kvier, der gik indenfor en lignende Indhegning, hvorved der opstod Kastsyge i Naboens ellers sunde og isolerede Besætning 116

S, der ved Salget af sin Gaard til K paa Spørgsmaalet om Kastsyge i god Tro havde svaret, at en Ko havde kastet, men at dette sandsynligvis skyldtes Overlast fra Fodermesteren, fandtes ikke ansvarlig for at der viste sig at være Kastsyge i Besætningen.

At S, der drev Gaarden mellem Salget og Overtagelsen, havde undladt at gøre K bekendt med at et i den Tid forefaldet Tilfælde af Kastning var smitsomt, medførte ej heller Erstatning, da denne Forsømmelse ikke havde hhaft nogen Betydning for Smittens videre Udbredelse 366

Sælgeren af en Gaard fandtes ikke ansvarlig overfor Køberen for, at der viste sig at være Kastningssmitte i Besætningen, da der i Sælgerens Tid kun var forefaldet to umistænkelige Tilfælde af Kastning, som han ikke havde haft nødvendig at opgive til Køberen 450

Sparekasser.

Arbejderforsikringsraadet A havde i Hh til Lov Bek Nr 395 af 28 Juni 1920 § 43 baandlagt en Ulykkesforsikringssum for en tilskadekommet T i en Sparekasse, saaledes at han kun kunde hæve 100 Kr om Maaneden. T belaante desuagtet Sparekassebogen, der ikke havde faaet Paategning mod Belaaning, i en Bank. Skønt Banken efter sit Kendskab til Forholdene ikke antoges at have været i god Tro ved Belaaning, kunde T dog ikke kræve Bogen, hvorpaa nu ikke indestod mere end Banken havde til gode, udleveret af denne, da det ikke vidstes om A, der tidligere havde samtykket i Udbetalinger paa Bogen, vilde godkende Belaaning. Banken kunde dog heller ikke kendes berettiget til at hæve Beløbet, forinden A havde taget Stilling til Belaaning	190
---	-----

Stempel.

En Kassekreditkontrakt for en indrømmet Bankkredit maatte efter Stempellov § 90, 3 Stk stemples som indeholdende en rentebærende Gældsforpligtelse for Kreditens Beløb, skønt Gældens Størrelse afgang af Benyttelsen af Krediten	5
---	---

Strafferetspleje.

En Tiltalt, der under Folketingets Møde havde affyret et Revolverskud mod Loftet for at vække Opmærksomhed for de arbejdsløse, havde ikke Krav paa Nævningers Medvirken i den derfor rejste Sag efter Rpl § 688 b som i Sager, der rejser sig i politiske Lovovertrædelser	46
En Anke til Ophævelse af en Nævningetingsdom, der støttedes dels paa, at Sagen ikke var blevet udsat, skønt Tiltalte var udeblevet, dels paa, at Dommen ikke burde have fulgt Nævningernes Kendelse, afvist	46
Et Kæremaal af en af Vestre Landsret truffet Beslutning, hvorefter nogle begærede Oplysninger i en til Landsretten paaanket Sag ikke skulde fremskaffes, afvist, da den til Kæren ifølge Rpl § 968, 3 Stk, jfr § 966 fornødne Tilladelse fra Justitsministeriet ikke forelaa	172
En Sag for Overtrædelse af Strfl § 98 og § 112, 2 Stk ved med Trusler om Vold at have tvunget et Byraad til straks at bevilge 20 000 Kr til Hjælpekassen, ansaas ikke for en politisk Lovovertrædelse, der efter Rpl § 688 krævede Nævningers Medvirken	188
Anke af en Landsretsdom afvist, da Domfældte i sin Tid havde frafaldet Anke af Dommen	363
En Tiltalt, der ved Dommens Afsigelse havde erklæret, at han modtog denne, ansaas herved at have givet bindende Afkald paa Anke	373
Begæring om Genoptagelse af en Straffesag afvist da de til	

Støtte for Begæringen paaberaabte Omstændigheder fandtes aabenbart betydningsløse	377
En Jordemoder, der tiltaltes til Straf efter Straffelovens § 245 for Pengeafpresning overfor en Amtslæge, under hvilken Sag Retten til at praktisere som Jordemoder kunde fradømmes i Henhold til Lov Nr 126 af 13 Juni 1914 § 15 (Lov-Bek Nr 296 af 28 Juni 1922) for en i den offentlige Mening vanærende Handling, fandtes ikke at have Krav paa Medvirken af Nævninger efter Retsplejelovens § 688 d, da Fortabelsen af Retten ikke var en ved Domfældelse for det hende paasigtede Forhold forskyldt Straf	509
En Arving A, der havde forpligtet sig til hverken direkte eller indirekte at rejse Sag om Omstødelse af en af Arveladeren ydet Døds gave, hjalp i Strid hermed en Medarving til at rejse Sag herom med det Udfald at Døds gaven af formelle Grunde blev omstødt. Medens denne Sag stod paa, indledes Straffeforfølgning mod A for falsk Forklaring under nogle i Forbindelse hermed staaende Retssager, men A fik mod at betale en Bøde Anklagemyndigheden til at standse denne Sag, efter at A som Betingelse herfor havde faaet Boet til at frafalde sin Anmeldelse mod at han indbetalte et Beløb til de Personer, hvem Døds gaven var tilkendt. A søgte nu at faa denne Overenskomst omstødt, men fik ikke Medhold, da det nævnte Vilkaar for den ogsaa i hans Interse truffene Ordning e O ikke fandtes uberettiget	726

Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt anset efter Straffelovens § 185 og § 210 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder	10
En Tiltalt, der havde gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor en 11aarig Pige og derefter kvalt hende, anses efter Strfl § 176, jfr § 173 og efter dens § 186 med Tugthusarbejde paa Livstid	59
En tiltalt Kvinde anset efter Strfl § 181, tildels sammenholdt med § 46 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	317
En Tiltalt, der en Nat havde lagt sig i Sengen hos en Kvinde og haft legemlig Omgang med hende, skønt han var klar over, at hun tilstod ham Samleje fordi hun forvekslede ham med sin Forlovede, anset efter Strfl § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage	321
En Tiltalt anset for at have udvist Uterlighed overfor og søgt at opnaa Samleje med sin Datter efter Strfl § 176, jfr § 161 og tildels § 174, § 185, § 210 og § 161, jfr § 46, med Forbedringshusarbejde i 2 Aar	324
En Tiltalt anset for Uterlighed overfor sine Tjenestepiger efter Strfl § 176, jfr 174 og efter dens § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	343
En Tiltalt anset for Blodskam efter Strfl § 161, jfr tildels § 174	

og § 210 med Forbedringshusarbejde i 6 Aar	369
En Tiltalt anset bl a for Voldtægt efter § 168 II	609

Søfart.

Sølov Bek Nr 108 af 13 April 1929 § 267 Nr 5 (Lov Nr 69 af 27 Marts 1929) om Udgifter til »Fortsættelsen af Rejsen« forstaaet saaledes, at kun Fordringer, der stiftes af Skibsføreren m H t en allerede paabegyndt Rejse, ikke Fordringer, der stiftes i den Havn, hvor Skibet begynder en ny Fragtrejse, er sikret ved Søpant	
Rejsen ansaas i denne Henseende først begyndt paa Indladningsstedet	193
Ved Ombordsætning af en Motorvogn paa Vildsund Færge tog Vognen efter at være standset ved Stoppebommen paany Fart og tøndede mod Bommen, der sprang op saa at Vognen kørte i Vandet og Føreren druknede. Da dette antoges at skyldes, at Mandskabet havde forsømt at fæstne Bommen med en øvre Bolt, dømtes Postvæsnet til at yde afdødes Enke Erstatning for Tab af Forsørger, dog nedsat fordi afdøde ved et Fejlgreb paa sin nye Vogn maatte have sat denne i Bevægelse	226
S/S »Arcturus« sprængte sin Rorkæde nord for Helsingør, og da Skibet, medens Haandstyreapparatet gjordes klart, drev skraas over mod Sverrig, kastedes Ankeret, skønt Skibet da befandt sig over de afmærkede og paa Søkortet viste Stærkstrømskabler. Ved Ophivningen af Ankeret blev et Kabel beskadiget og Strømmen afbrudt. Skønt det antoges, at Skibet havde været berettiget til at kaste Anker, som sket, fandtes Rederiet pligtig til at erstatte Skaden.	
Erstatningen omfattede ikke blot Istandsættelsen af Kabel, der i den haarde Vinter varede henved et halvt Aar, men ogsaa et rimelig ansat Tab ved Strømmens Afbrydelse	277
S/S »Alexa« var fragtet til at føre en Ladning Bomuldsfrø-kager og Byg fra Leningrad til Randers i Dec 1929, men ved Ankomsten viste det sig, at Ladningen i Forskibet var beskadiget af Vand, som var trængt ind i Lasten dels fra Aabninger i Dækket bl a ved Luftventil og Lugekarm, der kun havde været tættet med Mønjekit, dels fra en Revne i en W C-Afløbsrør. Da det imidlertid antoges, at Skibet, som var bygget i 1872, men dog klassificeret i Norsk Veritas I A 1, havde været sødygtigt ved Rejsens Begyndelse, og da det var det haarde Vejr, der havde forvoldt Lækagerne, samt at Forsømmelsen af at anbringe Slingreskot i det ikke fuldt lastede Forrum, saa at Ladningen havde forskudt sig, ikke væsenlig havde forøget Skaden, tilkendtes der ikke Ladningmodtageren Erstatning	396
En Søfyrbøder, der ved Afløsningen paa Fyrpladsen frivillig havde indladt sig i Slagsmaal med en anden Fyrbøder og derved var kommet til Skade, fandtes, selv om det var den an-	

- den, der var begyndt at slaa, efter Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 28, 3 Stk ikke at have Krav paa at Rederiet be-
kostede hans Kur og Pleje 452
- S/S »Ostara« tørnede en Nat i Kielerkanalen mod S/S »Char-
bomine«, idet »Ostara« ved en Drejning af Kanalen ikke ly-
strede Roret. Da Oplysningerne afgørende tydede paa, at
»Ostara«, der laa ca en Fod paa Næsen, styrede daarligt, me-
dens det ikke kunde bebrejdes »Charbomine«, at den i sidste
Øjeblik søgte at komme ud til Bagbord, dømtes »Ostara«s
Rederi til at erstatte hele Skaden paa en Ladning Asbest-
plader, der sank med »Charbomine« 532
- S/S »St Therese« var fragtet til at føre en Ladning Jordnød-
kager fra Marseille til otte Havne i Danmark og/eller Sverige
for en Fragt af 17/6 d pr Ton, der dog formindskedes med 6 d
pr Ton for hele Lasten for hver Lossehavn Befragteren ikke
benyttede. Skønt Konnossementer blev udstedt paa syv Havne
med en Fragt af 17 sh pr Ton, kunde en Konnossementinde-
haver med Befragterens Bemyndigelse senere give Afkald
paa en Havn, saaledes at Fragten yderligere formindskedes
med 6 d pr Ton for hele Lasten.
- Skønt Ordrer for senere Havne skulde gives ved An-
komsten til den første Havn, fandtes Meddelelse herom Dagen
før Afsejlingen fra den første Havn rettidig 606
- S/S »Pluto« anbragte i Aarhus sin Landgangsbro temmelig stejlt
mod Skibssiden ragende 5 Trin op over Dækket og fastgjort
med Reb i venstre Side fra Vangen op til Dækkets Rækværk
og i højre Side fra Vangen udfor Dækket til Rækværket vand-
ret til højre. Idet en Speditør traadte forsigtig ud paa Broen
for at gaa ned fra Skibet, svingede Broens Underdel tilvenstre,
idet dens højre Side gled ned, hvorved han faldt ned paa
Kajen. Da dette antoges at bero paa en Fejl ved Broens An-
bringelse, dømtes Rederiet til at erstatte Skaden 668

Sø- og Handelssager.

- En Sag mod en Handelsforening til Erstatning for ved Af-
taler med de handlende at have boycottet et Firma kunde ikke
efter Rpl § 9 forlanges henvist til Sø- og Handelsretten 180
- En Sag om Tredjemands Overholdelse af Prisaftale henvist fra
Landsretten til Sø- og Handelsretten efter Rpl § 9 181
- En Sag om en Bygherres Indestaaen overfor en Leverandør for
Materialer til et Byggeforetagende paakendt af Sø- og Han-
delsretten 378

Testamente.

- To Ægtefæller, der ikke havde fælles Livsarvinger, oprettede
Testamente til Fordel for hinanden og derefter for Mandens
Datter af et tidligere Ægteskab, dog med nogle Legater til
Hustruens Slægt. Ved Hustruens Død krævede hendes ukendte

uægte Datter Arv, og Enkemanden forlangte da Testamentet opretholdt saa vidt muligt, hvorefter der udover hans Boslod og Tvangsarvelod tilkendtes ham den Trediedel af Hustruens Boslod, hvorover hun kun kunde testere. Han tilbagekaldte nu Legaterne, da Forudsætningen for disse skulde være bortfaldet ved den ukendte Arvings Fremstaaen, men da han desuagtet paa Skiftet havde forlangt Testamentet opretholdt og taget Arv efter dette, ansaas Tilbagekaldelsen for ugyldig 565

Tilbagebetaling.

Efter at det var paalagt en Ejendom at yde Bidrag til en Afvanding, blev det senere bestemt, at en Del af Ejendommen ikke skulde medtages under det bidragspligtige Areal og at de derfor erlagte Bidrag skulde tilbagebetales. Nogen Tid senere blev hele Ejendommen solgt, uden at dette Krav blev omtalt, og Tilbagebetalingen tilkom da fremdeles Sælgeren 493

Tilregnelighed.

En Mand, der for forskellige Skriverier tiltaltes til Straf for Ærefornærmelser m m, og om hvis Tilregnelighed der ikke iøvrigt forelaa begrundet Tvivl, fandtes ikke mod sin Protest at burde indlægges til Observation paa et Sindssygehospital efter Rpl § 744, skønt Retslægeraadet havde anbefalet dette efter at han havde vægret sig ved at møde hos en Embedslæge 1

En Mand, der sigtedes for Brandstiftelse, og som af Retslægeraadet anbefalede til Indlæggelse til Observation paa et Sindssygehospital, men om hvis Tilregnelighed der ikke fandtes tilstrækkelig Grund til at tvivle, blev ikke efter Rpl § 744 indlagt til saadan Observation, der ogsaa vilde være ødelæggende for hans økonomiske Forhold. 129

En svagt begavet Mand med ringe Omtanke og Dømmekraft, og om hvem Amtslægen erklærede, at han næppe havde den fulde Forstaaelse af sin Handlings Ulovlighed og Strafbarhed og paa Grund af sine Karakteregenskaber og mangelfulde aandelige Evner næppe vilde have Magt over sine Drifter og Handlinger, fandtes der ikke tilstrækkelig Anledning til at indlægges til Observation paa en Aandssvageanstalt under en Sag for Uterlighed 316

Tinglysning.

En i et Skøde indeholdt Servitut, der var noteret i Panteregistret, ansaas gyldigt stiftet, uanset at Skødet ikke var paa tegnet efter Sportelregl 22 Marts 1814 § 72 om Servitutens Tinglæsning 11

Bestemmelsen i Tinglysningslov Nr 111 af 31 Marts 1926 § 39 om en ny Ejers Overtagelse af Gælden ved Tinglysning af hans Adkomst fandt Anvendelse ogsaa paa et før Loven udstedt Pantebrev 215

Tjenesteforhold.

Ikke anset bevist, at en Disponent var opsagt i Tide fra sin Stilling hos et Aktieselskab	85
En Fodermester, der i Strid med Lov Nr 343 af 6 Maj 1921 § 8 havde faaet anvist Kammer med Indgang direkte fra Hestestalden, hvad han nogle Gange havde paatalt og Husbonden gjort Skridt til at ændre, forlod et Par Maaneder senere Gaarden. Denne Ophævelse af Tjenesteforholdet var efter Lovens § 27 lovlig, men efter de forudgaaende Forhandlinger, og idet han havde forladt Pladsen hemmelig om Natten uden at rejse bestemte Krav m H t Værelset, tilkendtes der ham ikke Erstatning efter § 28	393
Ikke fundet godtgjort, at det skulde være aftalt at der ikke tilkom en som Driftsleder i et A/S ansat Ingeniør sædvanligt Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder	546
Landarbejderforbundet i Danmark foranledigede før Høsten en Strejke af Arbejderne paa en Gaard. Da største Delen af disse var antaget halvaarsvis med kvart Aars Opsigelse — de omfattedes ikke af nogen Husbonden H bindende kollektiv Overenskomst — fandtes Strejken ulovlig i det hele, og Forbundet dømtes til at erstatte H Tabet herved, ikke blot de faste Tjenestefolks Tilsvar efter Medhjælperloven. En af H under den ulovlige Strejke indgaaet Overenskomst med Forbundet for at kunne faa Høsten bjærget var ikke bindende for H og medførte Erstatningsansvar for Forbundet. Nogle Arbejdskontrakter, hvori Arbejdstiden og Lønnen ikke var fastslaaet, medens disse dog var meddelt Arbejderne ved Kontrakternes Indgaaelse, fandtes bindende	739
Lignende Sager	742, 745

Tjenestemænd.

De fast ansatte Tjenestemænd i Aarhus Kommune kunde hverken ifølge den almindelige Lovgivning eller efter Kommunens Lønreglementer modsætte sig en almindelig Nedsættelse af deres Lønninger for at bringe disse bedre i Overensstemmelse med de synkende Priser	309
--	-----

Toldvæsen.

En Toldassistent, der fandtes overbevist om i et enkelt Tilfælde at have modtaget Bestikkelse for at lade toldpligtige Varer indsmugle fra Frihavnen dømt efter Strfl § 118, jfr 144 til at have forbrudt sin Bestilling som Toldassistent....	477
--	-----

Transport.

S, der som Led i en Forretning med K efter dennes Anmodning havde givet en Andelskasse løs Transport paa en ham tilhørende Panteobligation gav nogle Maaneder senere ligeledes efter K's Anmodning en Bank forlods Transport paa en	
---	--

	Pag
Del af Obligationen til Sikkerhed for et Laan til K. Da S ikke havde sikret sig Andelskassens Samtykke til den anden Transport, maatte han erstatte Kassen Tabet herved.	
At S ikke havde vidst, at den første Transport var blevet retskraftig ved at komme til Andelskassens Kundskab, fritog ham ikke for Ansvar	435
Tyveri.	
Straf herfor idømt	47
En Tiltalt anset for Tyveri og Betleri med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	159
En Tiltalt anset for Tyveri efter Strfl § 230 I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	486
En Tiltalt («det borende X») for talrige Tyverier anset efter Strfl § 228, 229 Nr 3, 4 og 5, jfr tildels § 46 og midlertid Strfl § 18 med Tugthusarbejde i 8 Aar. Tiltalte tillige dømt for Overtrædelse af Motorlov 1 Juli 1927, § 41, jfr § 15	504
En Tiltalt anset for Tyveri af Frø til en Værdi af 10 027 Kr efter Strfl § 230 I med Forbedringshusarbejde i 2 Aar	516
En Tiltalt anset for Tyveri og Forsøg paa Forledelse til falsk Forklaring for Retten efter Strfl § 231 og § 146, jfr § 52, 3 Pkt med Forbedringshusarbejde i 2 Aar	571
En tiltalt Kvinde anset efter Strfl § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	587
En Tiltalt anset efter Strfl § 230 I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	760
En Tiltalt anset efter Strfl § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage	780
To Tiltalte anset for en Række Tyverier, henholdsvis efter Strfl § 64 i Medfør af dens §§ 228 og 229 Nr 4, tildels jfr § 46, og efter dens § 230 I og II, tildels jfr § 46 med Forbedringshusarbejde i 4 Aar og efter Strfl § 231 I og II, 2 Pkt, tildels jfr § 46 med samme Straf i 3 Aar	793
Umyndige.	
En formuende Dame, der modtog ca 14 000 Kr aarlig til Underhold for sig og to Sønner, og som uden sin Lavværgeres Samtykke i Løbet af et Aars Tid havde købt Vin m m for ca 1000 Kr bl a til en Konfirmationsfest, var dømt i Hh t Lov Nr 277 af 30 Juli 1922 § 44, 2 Pkt, jfr § 56 til at erstatte Sælgeren Varernes Indkøbspris. Denne Dom kunde Lavværgeren ikke paaanke paa egen Haand imod Myndlingens Vilje	224
Umyndiggørelse ogsaa i personlig Henseende af en tidligere i formueretlig Henseende umyndiggjort Person	686
En umyndiggjort Dame, der skønt hun oppebar 6000 Kr. i aarlig Rente fra Overmynderiet, havde pantsat Smykker m. m. for ialt 1694 Kr. fik disse udleveret uden Godtgørelse herfor efter Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 44, idet Pantelaaneren ikke fand-	

	Pag
tes at have godtgjort, at Provenuet af Pantsætningerne var brugt til passende Underhold for den umyndiggjorte eller var kommet hende til Nytte	687

Vand.

En Interessent i et Inddæmningsforetagende kunde ikke forlange Spørgsmaalet, om Interessentskabets Afvanding fra hans Jor-der var behørig, paakendt af Vandsynsmændene	360
--	-----

Varemærker.

En Fabrik, der havde faaet registreret Billedet af en Hvalros i et Polarlandskab, hvorunder stod Ordet Hvalros, som Varemærke for Læder, kunde efter Varemærkelovens § 4 Nr 5, jfr Lov Nr 57 af 12 Jan 1915 § 1 ikke forhindre en anden i at faa registreret et Varemærke med en Hvalros paa en Isflage og Betegnelsen Hvalroslæder, idet Billedet af en Hvalros og Ordet Hvalroslæder var almindelig benyttet som Mærker, og disse to Mærker ikke lignede hinanden særlig	173
--	-----

Veje.

Hasseris Sogneraad fandtes ikke i sin Vejvedtægts § 9 (Lov 14 Dec 1857 § 9) at have haft Hjemmel til alene efter Begæring af Lodsejerne paa den ene Side af en privat Vej mod Vej-ejerens Ønske at bestemme Vejens Navn. Vejvedtægts Bestemmelser om Vejnavne antoges at have Hjemmel i Lov Nr 85 af 1 April 1825 om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje	430
Færdselsret fra nogle Lodder ad en Genvej over flere andre Ejendomme ansaas ikke erhvervet gennem Alderstid, idet Færdslen bl a i sin Tid var foregaaet spredt over Hedejord og den nærmeste Lod kun havde været beboet i 43 Aar....	733
En Færdselsret til nogle Lodder i de sønderjyske Landsdele, som Ejeren i 1913 havde givet Afkald paa og ladet udslette af Grundbogen, var herved bortfaldet efter tysk Ret, jfr Lov Nr 259 af 28 Juni 1920 § 10. Adgangen til at forlange Nødvejsret til Lodderne efter B G B § 917 var efter Lovens § 16 bortfaldet ved dansk Rets Ikrafttræden	774

Veneriske Sygdomme.

En Tiltalt Kvinde anset efter Srfl § 181, tildels sammenholdt med § 46 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage	317
--	-----

Voldsforbrydelser.

En Tiltalt anset for Vold efter Strfl § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage (betinget Dom)	19
En Tiltalt anset for Vold efter Strfl § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage	50

	Pag
To Tiltalte anset for Vold mod sagesløs Person efter midl. Strfl af 1 April 1911 § 1, 2 Stk henholdsvis med Forbedringshusarbejde i 1 Aar og Tvangsarbejde i 18 Maaneder	126
En Tiltalt anset for voldeligt Overfald paa flere Politibetjente samt for Vold mod sagesløs Person og Overtrædelse af Politivedtægt efter Strfl §§ 100 og 101 samt midl. Strfl § 1, 2 Stk og Lov Nr 21 af 4 Februar 18871 § 6 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder	262
To tiltalte anset for Vold efter Strfl § 203, jfr § 206 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 20 og i 30 Dage	333
En Tiltalt anset bl a for Vold mod sagesløs Person	609
 Værgeraad.	
En Mand, der efter at en 16—17aarig løsagtig Pige, som havde været anbragt af Værgeraadet paa et Ungdomshjem, var hjemgivet paa Prøve til Forældrene under en Tilsynsværgeres Tilsyn, flere Gange mod Forældrenes Vilje havde turet rundt og øvet Utugt med hende og i flere Dage og Nætter haft hende hos sig, straffet efter Værgeraadslov Nr 237 af 12 Juni 1922 § 84, 1 Stk	292
 Ægteskab.	
Dom til Separation ifølge Hustruens Begæring efter Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 53, 2 Stk paa Grund af dyb Uoverensstemmelse mellem Ægtefællerne. Forældremagten over en 11aarig Dreng tillagt Moderen efter hvad der fandtes bedst stemmende med Barnets Tarv, jfr Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 § 24	33
Skilsmisse efter Mandens Begæring i Hh t Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55 efter 5½ Aars Adskillelse nægtet, da Ophævelsen af Samlivet skyldtes, at Manden var traadt i Forhold til en anden Kvinde, med hvem han samlevede, og Hustruen ønskede at genoptage Samlivet bl a af Hensyn til deres 9aarige Datter, samt idet Mandens Forhold i Øjeblikket ikke afgørende talte for Ægteskabets Opløsning	67
 Ærefornærmelser.	
Under en af Overlægen ved Hald Kuranstalt mod en Massøse rejst Sag for Æresfornærmelse fandtes det navnlig ved hendes og to andre Massøvers Forklaringer bevist, at hans Behandling af dem navnlig med indvendig Massage ikke havde haft lægemæssige Formaal, hvorfor en Sigtelse herfor i en Redegørelse til Indenrigsministeriet ikke medførte Ansvar.	
At et anonymt Brev om lignende Forhold var omtalt til to Journalister paadrog ej heller Ansvar, da saadanne Rygter allerede var kendt i Bladkredse	632

Trykfejl og Rettelser:

p 60 L 11 f n efter »Bache« tilføjes »efter Ordre«.

p 673 øverst: Juni, læs Januar.

Se videre p 400, 464, 640.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 1

Første ordinære Session.

Torsdag den 5 Marts.

Nr 25/1931.

Niels Peter Hansen

mod

Anklagemyndigheden.

Vestre Landsrets Kendelse af 14 Januar 1931: Der fremlagdes en Skrivelse af 12 December 1930 fra Retten til Retslægeraadet med dettes Svarpaategning af 23 December 1930, hvorefter Raadet anbefaler, at Tiltalte indlægges til Observation paa et Sindssygehospital. Efter det foreliggende besluttede Retten, at Tiltalte vil være at indlægge til Observation paa et Sindssygehospital.

Thi bestemmes:

Anklagemyndigheden bør foranstalte det i foranførte Henseende fornødne.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Ved Aarhus Købstads Rets Dom af 18 Oktober 1930 er Niels Peter Hansen efter Straffelovens §§ 101, 227, 215, jfr. tildels 216 samt 217 anset med Straf af simpelt Fængsel i 4 Maaneder. Efter at Sagen efter Tiltaltes Begæring var indanket for Vestre Landsret og Landsretten efter Statsadvokatens Henstilling havde bestemt at Tiltalte skulde underkastes mental Undersøgelse af en Embedslæge nægtede Tiltalte at møde til saadan Undersøgelse, og Landsretten bestemte da den 14 Januar 1931 efter Retslægeraadets Anbefaling, at Tiltalte vilde være at indlægge til Observation paa et Sindssygehospital. Denne Kendelse har Tiltalte med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret. Da en saadan Indlæggelse mod Tiltaltes Protest imidlertid ikke i et Tilfælde som dette staar i rimeligt Forhold til hvad derved kunde opnaas,

bestemmes:

Indlæggelsen af Tiltalte til Observation paa et Sindssygehospital bør ikke finde Sted.

Fredag den 6 Marts.

Nr 195/1930. Drejer **B V Rasmussen** (Jørgensen)

mod

Træarbejdernes Fagforening, D S B, Aarhus (Underafdeling af Dansk Karetmagerforbund (David),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Fagforenings Pligt til at genoptage Appellanten som Medlem.

Vestre Landsrets Dom af 13 Juni 1930: De Sagsøgte, Træarbejdernes Fagforening, D S B (Underafdeling af Dansk Karetmagerforbund), bør for Tiltale af Sagsøgeren, Drejer B V Rasmussen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 100 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at de Indstævnte fra en Gang i første Halvdel af Maj 1929 — efter Appellantens Forklaring i Begyndelsen af Maaneden — uberettiget har nægtet at modtage Kontingentindbetaling fra Appellanten, indtil de den 27 s M uden yderligere Meddelelse sendte ham Restancekortet. Under disse Omstændigheder maatte Appellanten have Krav paa, at der af de Indstævnte blev givet ham en rimelig Frist til Berigtigelse af den paaløbne Kontingentrestance, og de Indstævnte har derfor ikke i den Omstændighed, at han den 31 Maj kun indbetalte Kontingent for 5 Uger, haft tilstrækkelig Føje til at udlette ham som Medlem af Afdelingen og Arbejdsløshedskassen.

Herefter vil Appellantens Paastand, mod hvis Formulering der ikke er rejst nogen Indsigelse, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den af de Indstævnte, Træarbejdernes Fagforening D S B (Underafdeling af Dansk Karetmagerforbund), Aarhus, foretagne Udslettelse af Appellanten Drejer B V Rasmussen som Medlem af Fagforeningen og dennes Arbejdsløs-

hedskasse er ugyldig. Indstævnte bør genoptage Drejer B V Rasmussen som Medlem af Fagforeningen og Arbejdsløshedskassen med hans hidtidige Medlemsrettigheder.

Saa bør de Indstævnte og til Appellanten betale Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa Generalforsamlinger, afholdt den 19 Oktober og 5 December 1928, vedtog de Sagsøgte, Træarbejdernes Fagforening, DSB (Underafdeling af Dansk Karetmagerforbund) af Aarhus, der med De danske Statsbaner har Overenskomst om forskellige Arbejders Udførelse for Akkordbetaling, at Medlemmerne ved saadan Akkord kun maatte tjene en vis Procent, 22 à 23½, over den normerede Timeløn, og at et indtjent overskydende Beløb skulde afleveres til de Sagsøgte og af dem udbetales efter den oprindelige Vedtagelse til en Sygekasse, efter senere Bestemmelse til »De fattiges Jul«. Da forskellige af Medlemmerne, deriblandt Sagsøgeren, Drejer B V Rasmussen af Aarhus, vægrede sig ved at efterkomme Beslutningen, som de ansaa for ulovlig, nægtede de Sagsøgtes Kasserer ifølge en af Bestyrelsen truffet Vedtagelse at modtage Kontingent, bl a fra Sagsøgeren, forinden denne overensstemmende med Generalforsamlingsbeslutningen havde indbetalt, hvad han havde tjent ved Akkord udover fornævnte Procent. Bestyrelsen blev imidlertid senere klar over, at den saaledes benyttede Fremgangsmaade var uhjemlet, hvorfor det vedtoges at gaa frem efter Lovenes § 2 mod Sagsøgeren, der efter Uoverensstemmelserne angaaende Generalforsamlingsbeslutningens Gennemførelse var kommet i Restance med de ugentlige Kontingentbetalinger til de Sagsøgte og Karetmagernes Arbejdsløshedskasse. Den 27 Maj 1929 blev der derefter tilstillet Sagsøgeren et den 26 s M dateret »Restancekort«, hvori det hedder: »Ifølge Afdelingens Love § 2 anmodes Du om at indbetale dine Restancer senest Lørdag den 1 Juni 1929 i Indbetalingslokalet — — —«. Sagsøgeren, der da var i Restance med fornævnte Kontingenter for ialt 8 Uger, indbetalte pr Postanvisning den 31 Maj Kontingentet for 5 Uger med 13 Kr 75 Øre og henvendte sig — som det maa antages — den 3 Juni til Kassereren for at erfare, om Beløbet var modtaget, men fik da Meddelelse om, at han var slettet for Gæld i Medfør af § 2 i Afdelingens Love og § 17 i Arbejdsløshedskassens Love.

Under Anbringende af med Urette at være slettet som Medlem af Fagforeningen og Arbejdsløshedskassen har Sagsøgeren derpaa under nærværende Sag paastaet Udslettelsen kendt ugyldig og de Sagsøgte tilpligtet at genoptage ham som Medlem af Fagforeningen og fornævnte Arbejdsløshedskasse med hans hidtidige Medlemsrettigheder.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært for saa vidt angaar Sagsøgerens Paastand om Genoptagelse i Arbejdsløsheds-kassen.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anbragt, at Restancerne er paaløbne alene som Følge af de Sagsøgtes egen ulovlige Vægning ved at modtage Kontingent fra Sagsøgeren, at der — bortset fra Restancekortet — ikke af de Sagsøgte er givet ham nogen Meddelelse om deres ændrede Holdning med Hensyn til Kontingentbetaling, samt at Lovenes § 2 maa forstaaes og i al Fald stedse er anvendt saaledes, at paadragne Restancer selv efter Udsendelsen af Restancekort ikke behøver at betales »til Bunds«.

I de Sagsøgtes Loves § 2 hedder det: »Medlemmer kan kun staa 4 Uger til Restance, regnet med den i Medlemsbogen angivne Dato som Forfaldsdato. Naar denne Frist overskrides, skal Afdelingens Kasserer sende Vedkommende et Restancekort med Anmodning om at indbetale sin Restance førstkommende Indbetalingsdag. Efterkommes denne Anmodning ikke, udslettes han af Afdelingen og kan kun optages paany mod at betale sine Restancer og nyt Indskud og bliver da at betragte som nyt Medlem.«

Arbejdsløsheds-kassevedtægtens § 17, 1 Stk er saalydende: »Medlemmerne er forpligtede til hver Uge at erlægge deres Bidrag. Unnlades dette i 4 paa hinanden følgende Uger, udslettes Vedkommende og kan kun genoptages i Henhold til § 6«. Lovenes § 2 findes nu, som af de Sagsøgte hævdede, efter sin Ordlyd og Formaalet dermed at maatte forstaaes saaledes, at en Restant vil være at udslette for Gæld, naar han efter Modtagelsen af Restancekort ikke senest den paafølgende Indbetalingsdag betaler samtlige de forinden Kortets Udsendelse paaløbne Restancer. Saadan Indbetaling af hele Restancebeløbet har — efter hvad der er uomtvistet — ikke fundet Sted, ligesom Sagsøgeren for saa vidt angaar Bidraget til Arbejdsløsheds-kassen ikke som i Vedtægternes § 17 bestemt inden Udløbet af de der nævnte 4 Uger har indbetalt eller dog tilbudt Indbetaling af det dertil skyldige Kontingent.

Efter det saaledes foreliggende, og idet det mod de Sagsøgtes Benaegtelse ikke kan anses godtgjort, at der med Hensyn til Restancebetaling i Strid med de fornævnte Bestemmelser har fæstnet sig en saadan fast Sædvane, som af Sagsøgeren paastaaet, findes de Sagsøgte — uanset det af dem oprindelig indtagne uhjemlede Standpunkt overfor Sagsøgeren — ikke at have været pligtig at give denne nogen særskilt Meddelelse udover det af Lovenes § 2 krævede Restancekort, saa meget mindre, som Sagsøgeren efter den af ham afgivne Partsforklaring var klar over, at Kortet kun angik det skyldige Kontingent. Herefter og idet det maa blive uden Betydning, at Sagsøgeren — der, hvis han var i Tvivl om, hvor meget der ved Restancekortet forlangtes indbetalt, straks burde have henvendt sig derom til de Sagsøgtes Kasserer — har haft en urigtig Forstaaelse af Lovenes § 2, har de Sagsøgte været beføjet til som sket at slette Sagsøgeren for Gæld, og deres Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr.

Mandag den 9 Marts.

Nr 221/1930. **Graasten Bank, Aktieselskab (Oluf Petersen)**
m o d

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Betaling af Stempelafgift.

Dom afsagt den 25 Februar 1930 af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder: De Sagsøgte, Graasten Bank A/S af Graasten, bør til Sagsøgerne, Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, betale 200 Kr med Renter 5 pCt fra den 18 Januar 1930 til Betaling sker samt i Kendelse til Amtsforvalteren i Aabenraa 50 Øre. De Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgeren, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 20 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Vestre Landsrets Dom af 21 Maj 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. I Salær for Landsretten betaler Appellanterne, Graasten Bank A/S, til den konstituerede Kammeradvokat 75 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten findes at burde betale Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanten, Graasten Bank, Aktieselskab, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne af den kst Kammeradvokat paa Skattedepartementets Vegne anlagte Sag paastaas de Sagsøgte, Graasten Bank A/S, Graasten, ved Dom tilpligtet til at betale til Skattedepartementet paa Statskassens

Vegne 200 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Januar 1930, til Betaling sker og i Kendelse til Amtsforvalteren i Aabenraa 50 Øre samt Sagens Omkostninger, derunder Salær til den kst Kammeradvokat.

Den af Sagsøgerne nedlagte Paastand støtter sig paa følgende Sagsfremstilling:

Den 26 Marts 1923 og 2 Juli s A oprettedes der mellem Domæneforpagter Edlef Petersen af Buskmose og de Sagsøgte 2 Kassekreditkontrakter, hver for en Sum af indtil 50 000 Kr. Endvidere blev der henholdsvis den 26 Marts og 4 Juli 1923 af nævnte Domæneforpagter Petersen til de Sagsøgte udstedt 2 Skadesløsbreve for henholdsvis 60 000 Kr, 55 000 Kr med Pant i faste Ejendomme. Begge Skadesløsbreve var formuleret saaledes, at Udstederen gav Sikkerhed for, hvad han af en hvilken som helst Skyldgrund, navnlig den ham indrømmede Kassekredit, maatte være eller blive skyldig til de Sagsøgte, Skadesløsbrevene er stemplede til Takst henholdsvis 120 Kr og 110 Kr ifølge Stempelovens § 93, medens Kassekreditkontrakterne, som ikke er stemplede, ved Aabenraa Amts Stempelresolutioner Nr 80 og 81 af 27 September 1928 er antagne til Stempling hver til Takst 100 Kr efter Stempelovens § 90.

De Sagsøgte paaklagede derpaa i Skrivelse af 26 Oktober 1928 i Medfør af Stempelovens § 26, disse Stempelresolutioner til Finansministeriet og gjorde principalt gældende overfor Finansministeriet, at Kassekreditkontrakterne maatte være stempelfrie i Medfør af Stempelovens § 9, idet Kontrakterne angaar samme Forpligtelse som de til Kontrakterne knyttede Skadesløsbreve, hvilket efter de Sagsøgtes Mening skulde være begrundet ved, at der i begge Skadesløsbrevene findes en Bemærkning om, at Skadesløsbrevene er udstedt til Sikkerhed for, hvad Domæneforpagter Petersen »af en hvilken som helst Skyldgrund, navnlig af en mig indrømmet Kassekredit, maatte være eller blive skyldig til Graasten Bank A/S«.

Subsidiært gjorde de Sagsøgte gældende, at Kassekreditkontrakterne i hvert Fald ikke kunde være stempelpligtige som Gældsbreve efter Stempelovens § 90, men kun som Erklæringer i Medfør af Stempelovens § 109.

Ved Skrivelse af 11 Januar 1929 stadfæstede Skattedepartementet, Aabenraa Amts forannævnte Stempelresolutioner. De Sagsøgte begærede herefter Spørgsmaalet om Stempelpligten for de nævnte Kassekreditkontrakter afgjort ved Rettergang.

Skattedepartementet har derefter paa Statskassens Vegne anlagt denne Sag mod de Sagsøgte, Graasten Bank, A/S, med Paastand som foran refereret, idet Skattedepartementet gør gældende, dels at Kassekreditkontrakterne ikke er stempelfrie i Medfør af Stempelovens § 9, eftersom Skadesløsbrevene giver Banken Sikkerhed, ikke blot for Skylden efter Kassekreditkontrakterne, men ogsaa for ethvert som helst Tilgodehavende hos Domæneforpagter Petersen, og dels, at Kassekreditkontrakterne, selvom de ikke fremtræder i Form af egentlige Gældsbreve, efter deres hele Indhold maa siges at indeholde en Erkendelse af en Gældsforpligtelse, hvorfor de maa omfattes af Bestemmelserne i Stempelovens § 90.

De Sagsøgte har under Domsforhandlingen her for Retten ikke opretholdt Paastanden om, at Kassekreditkontrakterne maatte være stempelefrie i Medfør af Stempelovens § 9, men har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 2 Kr til Stempling af hver af Kassekreditkontrakterne eller 4 Kr 50 Øre i Kendelse til Amtsforvalteren i Aabenraa, under Anbringende af, at Kassekreditkontrakterne kun er stempelpligtige som Deklarationer i Medfør af Stempelovens § 109.

Til Begrundelse af denne Paastand har de Sagsøgte anbragt, at Kassekreditkontrakterne ikke indeholder nogen Erkendelse af Skyld overfor Banken fra Domæneforpagter Petersens Side.

Kassekreditkontrakterne er kun ensidige Erklæringer om, paa hvilke Vilkaar de Penge skyldes, som Udstederen af Kassekreditkontrakterne til enhver Tid maatte blive debiteret for paa den for den paagældende Kredit i Banken oprettede Konto. Kassekreditkontrakten indeholder ikke nogen Erklæring om, hvad der skyldes, og er ikke som Gælds brevet et Dokument, der indeholder Bevis for, hvad der skyldes, hvilket efter de Sagsøgtes Formening maa være Forudsætningen for, at Kassekreditkontrakterne i Medfør af Stempelovens § 90, 3 Stk kan være stempelpligtige til 2 Klasses Takst, som af Skattedepartementet paastaaet.

De omhandlede, af Domæneforpagter Petersen underskrevne, Kassekreditkontrakter indeholder begge Erklæringer om, at Udstederen anerkender, at der af Banken er indrømmet ham en »Kredit i løbende Regning, indtil en Sum af Kr 50 000,« at Udstederen er pligtig til, hvis Banken med det fastsatte Varsel af 1 Maaned opsiger Kreditten, at tilbagebetale det skyldige Beløb med Renter, Provision og Omkostninger skadesløst, at det Beløb, som Banken til enhver Tid har tilgode, skal forrentes med den Rente, som Banken fastsætter for saadanne Laan, og at Udskrift af Bankens Bøger til enhver Tid skal gælde som uimodsigeligt Bevis for Gældens Størrelse.

Efter de for Retten foreliggende Oplysninger har Kassekreditkontrakter af Indhold som nævnt, i hvert Fald lige siden Stempeloven af 13 Maj 1911, hvis § 90 er enslydende med § 90 i nugældende Stempelov af 1 April 1922, uden Indsigelse været antagne til Stempling efter 2 Klasses Takst, og efter Indholdet og Beskaffenheden af de omhandlede Kassekreditkontrakter, maa der gives Skattedepartementet Medhold i, at disse Kontrakter maa anses for Dokumenter, der indeholder Erkendelse af en Gældsforpligtelse, indenfor Grænserne af et vist aftalt Beløb.

Som Følge af Bestemmelsen i Stempelovens § 90, 3 Stk. 1 Pkt, jfr § 90, 1 Stk maa Kontrakterne derfor anses for stempelpligtige, som af Skattedepartementet paastaaet.

Herefter vil de Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgernes Paastand og vil have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 25 Februar 1930 af Retten for Lundtofte og Nybøl Herreder.

Da de paagældende Kassekreditkontrakter — som i Underrettsdommen antaget — indeholder en rentebærende Gældsforpligtelse, vil Dommen, hvis Bestemmelser iøvrigt ligeledes tiltrædes, være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanterne i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 75 Kr.

Nr 268/1930.

Rigsadvokaten

mod

Karl Ingvar Pedersen (Kondrup),

der tiltales for ulovlig Omløben med Varer.

Dom afsagt den 7 December 1929 af Hassing-Refs Herreds Ret: Tiltalte Anton Theodor Simonsen bør for det offentlige Tiltale under denne Sag fri at være. Tiltalte Karl Ingvar Pedersen bør til Hassing-Refs Herreders Politikasse bøde 40 Kr samt betale denne Sags Omkostninger, forsaavidt de vedrører ham. De af ham medførte Varer af Værdi 22 Kr 50 Øre konfiskeres til Fordel for Uldhandler Christensen, Hvidbjerg. Iøvrigt vil Sagens Omkostninger være at udrede af det offentlige. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 18 Februar 1930: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for de Tiltalte, Karl Ingvar Pedersen og Anton Theodor Simonsen, beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Johnsen, 50 Kr, udredes med Halvdelen af Tiltalte Pedersen og Halvdelen af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte Pedersen.

I Østre Landsrets Dom af 14 December 1928 er det med Urette statueret, at Tiltalte der den 27 April 1926 og 26 Maj 1928 har vedtaget Bøder efter Frdg 13 Februar 1775 § 4 og Pl 27 November 1839 § 1, herved har forbrudt sin Ret til at omløbe med Varer. Da det derhos ikke er oplyst, at de af Tiltalte omførte Varer var ulovlige, burde han ikke være domfældt ved nævnte Dom. Herefter og da de Varer, om hvilke det i nærværende Sag drejer sig, efter det foreliggende ej heller kan antages at være ulovlige, vil Tiltalte være at frifinde. Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Karl Ingvar Pedersen bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens

Omkostninger, forsaavidt de vedrører Tiltalte, derunder Halvdelen af det Overretssagfører Johnsen ved Landsretten tilkendte Salær og i Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Kondrup 60 Kroner, udredes af det offentlige.

Underretsdommens Præmisser er saalydende :

Under denne i Henhold til Anklageskrift fra Politimesteren i Hassing-Refs Herreder anlagte Sag tiltales Anton Theodor Simonsen og Karl Ingvard Pedersen, begge af Thisted, for at have overtraadt Fr 13 Februar 1775, jfr Pl 27 November 1839, ved den 26 f M paa Thyholm at have omført til Salg Uldvarer og andet Undertøj, skønt de begge ifølge Fr 23 April 1845 § 2 var uberettigede til at omføre Varer til Salg.

Anton Theodor Simonsen — — — — —

Karl Ingvard Pedersen er født i Sennels Sogn den 19 September 1902 og er tre Gange straffet for ulovlig Omløben med Varer, nemlig den 27 April 1926 i Henhold til Bødeforelæg af 22 s M fra Politimesteren i Hurup vedtaget Bøde 10 Kr til Hassing-Refs Herreders Politikasse samt Konfiskation af Varer, den 26 Maj 1928 i Henhold til Bødeforelæg af 3 s M fra Samme vedtaget Bøde 20 Kr til samme Kasse samt Konfiskation af Varer og ifølge Østre Landsrets Dom af 14 December 1928, der stadfæster en af Retten for Nykøbing S Købstad m v den 31 August s A afsagt Dom, for anden Gang begaaet ulovlig Omløben med Bøde 20 Kr til Dragsholm Birks Politikasse samt Konfiskation af Varer til en Værdi 51 Kr.

Begge de Tiltalte har erkendt at have omført de i Bevaring tagne Varer til Salg dels i Hvidbjerg og Omegn, dels i Uglev.

Tiltalte Pedersen, der ved den nævnte Østre Landsrets Dom er kendt uberettiget til ved Ombæring at forhandle Husflidsvarer, vil derfor i Medfør af Fr 13 Februar 1775 § 4 jfr Pl 27 November 1839 § 1, være at anse for tre Gange begaaet ulovlig Omløben med en Bøde af 40 Kr til Hassing-Refs Herreders Politikasse, hvorhos de af ham medførte Varer af Værdi 22 Kr 50 Øre vil være at konfiskere til Fordel for Anmelderen, Uldhandler Christensen, Hvidbjerg. Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, forsaavidt de vedrører ham.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 7 December 1929 af Hassing og Refs Herreders Ret afsagte Dom, til hvis Indankning forsaavidt angaar Tiltalte Anton Theodor Simonsen den 13 Januar 1930 foreligger Tilladelse

fra Justitsministeriet, er paaanket for begge Tiltaltes Vedkommende af Anklagemyndigheden og af Tiltalte K I Pedersen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger her for Retten vil være at udrede som nedenfor bestemt.

Nr 15/1931.

Rigsadvokaten

mod

Magnus Vestergaard Nielsen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 185 og 210.

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1930: Tiltalte Magnus Vestergaard Nielsen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Tiltalte er født den 9 Juli 1904 og ikke fundet forhen straffet.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 18 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 18 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Tiltalte Magnus Vestergaard Nielsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Magnus Vestergaard Nielsen ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 21 Oktober 1930 sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Straffelovens §§ 185 og 210, idet han Søndag den 17 August d A Kl ca 11 Aften i en Udbygning til Ingvard Jensens Gaard i Framlev under Anvendelse af Magt har tvunget Pigen Carla Anna Valborg Pedersen, født den 5 April 1914, til at taale, at han

— efter gentagende at have spurgt, om han maatte »knæppe« hende, og »begranset hende rundt paa Kroppen« væltede hende om og lagde sig oven paa hende, a t han trak hendes Benklæder ned, og a t han holdt fast paa hendes Arme og pressede sine Ben ind mellem hendes samt forsøgte at føre sit Lem ind i hendes Kønssdel og tumlede med hende, indtil han fik Sædafgang, alt imod hendes Vilje og til Trods for, at hun græd og klagede sig samt gjorde kraftig Modstand.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes egen Tilstaelse, er det godtgjort, at han har gjort sig skyldig i det ham paasigtede.

For sit ommeldte Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 185 og § 210 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 50 Kr.

Tirsdag den 10 Marts.

Nr 292/1930. Automobilmekaniker **Axel Schmidt** (Cohn)

mod

Aktieselskabet »**Alfenide**« (Harboe),

betræffende Bortfald af en Servitut.

Dom afsagt af Frederiksberg Birks Ret den 4 September 1930: De Sagsøgte, A/S »Alfenide«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Automobilmekaniker Axel Schmidt, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 8 November 1930: Underretsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten bør Appellanten, Automobilmekaniker Axel Schmidt, til de Indstævnte, A/S Alfenide, betale 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret be-

taler Appellanten, Automobilmekaniker Axel Schmidt, til Indstævnte, Aktieselskabet »Alfenide«, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 14 April 1875, fuldbyrdet ved Skøde af 29 Maj 1875, tinglyst den 14 Juli 1875, paalagdes der Parcellen Matr Nr 39 c af Frederiksberg, der af Enkefru Ulrica Cumann solgtes til Grosserer Adolph Emil Rørup, saalydende Servitut: »Paa Grunden maa ikke opføres nogen Bygning eller gøres noget Anlæg, der ved Larm, Røg eller Lugt kunde genere de Omboende, altsaa ikke drives nogen Fabrik.«

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, nuværende Ejer af Matr Nr 39 c, Automobilmekaniker Axel Schmidt af Frederiksberg, paastaaet de Sagsøgte, Ejerne af Matr Nr 39 e af Frederiksberg, A/S »Alfenide«, ligeledes af Frederiksberg, principalt kendt pligtige at erkende, at den fornævnte paa Matr Nr 39 c lagte Servitut er bortfaldet, idet Paataleret ikke længer eksisterer, subsidiært at Paataleret kun angaar egentlige Fabriksanlæg, hvis Brug maa antages nødvendigvis at maatte medføre generende Larm, Røg og Lugt.

De Sagsøgte har paastaaet Frifindelse og har til Støtte herfor anført, at Servituten vedblivende bestaar, idet der i hvert Fald tilkommer de Sagsøgte Paataleret med Hensyn til samme, der ikke kan antages at være begrænset til at angaa egentlige Fabriksanlæg. De Sagsøgte har derhos oplyst, at der paa en Del af den dem tilhørende Ejendom findes Villabeboelse.

Af Sagens Oplysninger samt af de ved Retten beroende Tingbøger fremgaar det, at Enkefru Cumann ejede det oprindelige Matr Nr 39 c, der ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 22 Januar 1873 udstykkedes i Matr Nr 39 c og Matr Nr 39 e. Matr Nr 39 c udstykkedes et Par Aar senere, nemlig ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 3 April 1875, i Matr Nr 39 c og Matr Nr 39 h, hvoraf førstnævnte Ejendom solgtes som foran anført, medens sidstnævnte ved Skøde af 16 April 1875, tinglyst den 28 April 1875, af Fru Cumann solgtes til Arkitekt, Murermester J. J. Deuntzer, idet der ved Skødet paalagdes Ejendommen saalydende Servitut: »Paa Ejendommen maa ikke opføres nogen Bygning eller gøres noget Anlæg, der ved Røg, Larm eller Lugt kunne genere de Omboende.« Parcellen Matr Nr 39 e beholdt Fru Cumann, til hun ved Købekontrakt af 27 November 1890, fuldbyrdet ved Skøde af 30 Maj 1891 fra hendes Datter og Arving, Frk Henriette Cumann, afhændede den til Revisor i Overformynderiet cand jur Andreas Balthasar Hall og Overretssagfører Harald Christian Plockross, og hverken ved denne Købekontrakt eller ved Skødet blev der paalagt Matr Nr 39 e en Servitut af lignende Indhold som paalagt de to andre Parceller.

Uanset dette Forhold findes der imidlertid at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den paa Ejendommen Matr Nr 39 c lagte Servitut af

Fru Cumann maa anses for stiftet som reel i den Forstand, at Paataleret med Hensyn til Servituten maa anses for tillagt Ejeren eller Ejerne af de to andre Parceller, til Fordel for hvem Servituten maa anses for stiftet, idet der ikke i Sagens Oplysninger er tilstrækkeligt Holdepunkt for, at Fru Cumann, jfr Udtrykket »de Omboende«, har tænkt sig at ville stifte Servituten for sig personlig eller i hvert Fald som personlig i Forhold til Matr Nr 39 e, saalænge en tilsvarende Servitut ej var lagt paa denne Ejendom, saaledes at den, da dette ikke senere er sket, maa anses for bortfalden ved hendes Død, idet der nu ikke længer findes nogen paataleberettiget.

Herefter findes Servituten vedblivende at bestaa med Paataleret for de Sagsøgte, og da den ejheller findes at kunne indskrænkes til egentlige Fabriksanlæg — hvilket Udtryk iøvrigt er i høj Grad ubestemt — idet Tilføjelsen »altsaa ikke drives nogen Fabrik« maa forstaas som et forklarende Eksempel, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Frederiksberg Birks 3 Afdelings Ret den 4 September 1930 og paastaas af Appellanten, Automobilmekaniker Axel Schmidt, forandret derhen, at de Indstævnte, A/S Alfenide, kendes pligtige at erkende, at den paa Parcelen Matr Nr 39 c af Frederiksberg ved Købekontrakt af 14 April 1875 lagte Servitut er bortfaldet, subsidiært at Paataleret ikke tilkommer Ejendommen Matr Nr 39 e af Frederiksberg.

De Indstævnte — der er Ejere af bemeldte Matr Nr 39 e — paastaar Underrettsdommen stadfæstet.

Da Fru Cumann i sin Tid bortsolgte Matr Nr 39 c og ved Salget paalagde denne Parcel den heromhandlede Servitut, maa hun — i Mangel af Oplysning i modsat Retning — antages at have haft til Hensigt at paalægge dette Matr Nr en vedvarende Forpligtelse overfor de til enhver Tid værende Ejere af den Parcel, hun beholdt tilbage, c: Matr Nr 39 e, i al Fald saa længe disse Ejere maatte have Interesse i Servitutens Overholdelse, og det kan ikke herimod — idet Servituten ses at være noteret paa Parcellens Folium i Tingbogen og derved maa antages at have været de skiftende Ejere af den bekendt — komme i Betragtning, at Købekontrakten og det efterfølgende Skøde ikke bærer Paategning om, at de er begært tinglæste ogsaa som servitutstiftende.

Idet der efter det fremkomne maa gaas ud fra, at de Indstævnte som Ejere af Matr Nr 39 e vedblivende har Interesse i Servitutens Overholdelse, vil Appellantens Paastande ikke kunne tages til Følge, og Underrettsdommen — ved hvis Bestemmelse om Sagens Omkostninger i 1 Instans det vil kunne have sit Forblivende — vil saaledes være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde godtgøre de Indstævnte 100 Kr.

Nr 49/1931.

Sagfører **L Chr Pedersen**

m o d

Arvingerne i Boet efter Sagfører af Aalborg **J Nielsen Bundgaard.**

Vestre Landsrets Kendelse af 7 Februar 1931: Den foranførte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge. Sagen henvises til Underretten til Fortsættelse af Forberedelsen til Domsforhandling i Realiteten.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Kendelse, der er afsagt af Vestre Landsret, anførte Grunde

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den indankede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der forberedes ved Retten for Aalborg Købstad med Aalborg Birk og Fleskum Herred, søger Sagsøgerne, Arvingerne i Boet efter Sagfører af Aalborg J Nielsen Bundgaard, Sagsøgte, Sagfører L C Pedersen i Aalborg, til Betaling af 19000 Kr, hvilken Sum han skal have beregnet sig og oppebaaret for meget i Salær som Executor testamenti i det nævnte Bo, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 11 Marts 1929, indtil Betaling sker.

Under særskilt Procedure af Sagens Formalitet har Sagsøgte nedlagt Paastand om Sagens Afvisning, idet han til Støtte herfor har anført, at den af ham som Executor testamenti truffede Beslutning om Salærets Størrelse alene kan ændres ved Paaanke af Bobehandlingen, at saadan Anke udtrykkelig er frafaldet af Sagsøgerne i Boets sidste Skiftesamling, og at iøvrigt Ankefristen forlængst er udløben. Mod denne Paastand har Sagsøgerne rejst Indsigelse, og Sagen er derpaa forelagt Landsretten til foreløbig Paakendelse.

Da der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at det af dem rejste Tilbagesøgningskrav maa kunne finde sin Afgørelse ved Domstolene, vil der ikke kunne tillægges Sagsøgtets Afvisningspaastand Betydning.

Onsdag den 11 Marts.

Nr 74/1930. Brdr Edv, Alf og Th Falentin (Jørgensen)

mod

Proprietær E Juhl (H Jacobsen),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Forpagtningskontrakt.

Østre Landsrets Dom af 27 Januar 1930: De Sagsøgte, Brødrene Edv Alf og Th Falentin, bør een for alle og alle for een til Sagsøgeren, Proprietær E Juhl, betale det paastævnte Beløb, 3400 Kr, med Renter heraf 5 pCt p a fra den 23 Januar 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne ikke fastholdt deres Indsigelse mod at betale 2400 Kroner som en passende Erstatning for mangelfuld Røgt af Plantagerne.

Under Paaberaabelse af d e l s, at Indstævnte har givet urigtige Oplysninger om Udbyttet ved i en Annonce om Salg af Plantagerne at angive Netto-Udbyttet for højt, og d e l s, at Plantagerne ikke har været tilbørlig drænede, hævder Appellanterne, at de har Krav paa at faa den erlagte Forpagtningsafgift 2800 Kroner tilbagebetalt og i ethvert Fald ikke er pligtige at betale den af dem tilbageholdte Afgift for December 1928 1000 Kroner. Appellanterne paastaar sig herefter tilkendt 400 Kroner med Renter, subsidiært frifundet mod Betaling af 2400 Kroner.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt angaar Dræningen, anførte Grunde, og idet det bemærkes, at det efter Proceduren er ganske usikkert, hvorvidt Annoncens Opgivende om Plantagerens Udbytte har spillet nogen nævneværdig Rolle under Indstævntes Forhandlinger med Appellanterne, der maa antages forud at have været bekendt med Plantagerne, vil Appellanternes Paa-stand ikke kunne tages til Følge. Herefter vil Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste, dog saaledes at Sagens Omkostninger ophæves.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes ligeledes at burde ophæves.

Th i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 4 Februar 1927 bortforpagtede Proprietær E Juhl til Brødrene Edv, Alf og Th Falentin 2 ham tilhørende Plantager paa Taasinge fra den 15 s M til den 1 Februar 1931 for et aarligt Vederlag af 1900 Kr; Forpagterne kunde dog opsige Forholdet til 1 Februar 1929, hvilket skete. I Forpagtningskontrakten hedder det bl a: »Der optages af Ejeren og Forpagteren en Fortegnelse over de Træer, der medfølger i Forpagtningen, og Plantagerne skal ved Afleveringen afleveres til Ejeren i forsvarlig og velplejet Stand«. — — —

»Ingen Kreaturer maa græsse i Plantagerne, intet Areal maa udlægges med Græs højere end 2 Aar ad Gangen og med 2 Aars Mellemrum. Hvad der ikke er besaaet fra Efteraaret skal forsvarlig efteraarspløjes, og der skal graves rundt om Tæerne. Forpagterne forpligter sig til at holde Plantagerne rene og i forsvarlig Drift, — — — Forpagterne skal foretage en Vintersprøjtning og en Foraarssprøjtning med anerkendte Vædsker. $\frac{1}{6}$ af Arealet skal henligge i Brak og pløjes mindst 4 Gange i Løbet af Sommeren — — —«. Plantagerne overleveredes ved en Skønsforretning af 16 s M, hvortil Ejeren valgte Gartner V Bendtsen, Forpagterne Frøhandler A F Andersen; Opmand var Plantageejer L P Larsen. Der blev optaget en Fortegnelse over de overleverede Redskaber m m. Træerne optaltes til 2584 og derefter udtales det i Forretningen: »Træerne var i god Vækst og i velholdt Stand og Jorden velbehandlet. I det hele taget var Plantagerne meget gode«.

Da Juhl noget ind i 1928 forment, at Forpagterne misligholdt Kontrakten, lod han de samme Mænd, der havde foretaget Overleveringsforretningen, afholde Skøn over Plantagerne. I Forretningen, der afholdtes den 22 Juli 1928, udtales bl a følgende: »Plantagerne er meget daarligt holdt, stærkt tilgroet med Ukrudt, Pløjning og Renholdelse er ikke udført rettidig.

Træerne gør ikke Indtryk af at være passet med Sprøjtning, da der ikke i Forhold til Aaret findes ret meget Frugt, og den samme er stærkt angrebet af Larver og Svampe«.

— — — »Desuden finder vi, at Ejeren er berettiget til at kræve en Erstatning, der sættes til 200 Kr, — — — pr Td Land, ialt 1500 Kr, — — —

Færdig fra Trykkeriet den 30 Marts 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 2

Onsdag den 11 Marts.

Efter den oprettede Kontrakt skal $\frac{1}{9}$ Del — — — af Arealet aarlig brakkes, hvilket ikke kan ses at have fundet Sted.

Plantagen i Eskær $4\frac{1}{2}$ Td Land er saa vidt det kan ses overhovedet ikke sprøjtet, dette er ogsaa udtrykkelig paakrævet i Forpagtningskontrakten.

Jorden i Plantagerne maa indtil Ejeren overtager disse, pløjes grundig hver 14 Dag med efterfølgende Harvning og Tromling. Ligeledes skal der graves omkring Træerne, hvor Hesteredskaberne ikke kan naa ind. Denne Pløjning skal udføres mindst 3 Gange i Løbet af Sommeren 1928.

Desuden omhyggelig vinterpløjes inden 1 December 1928.

En grundig Sprøjtning med 1 pCt Bordeauxvædske skal foretages snarest og være færdigbehandlet inden 10 August 1928, dette gælder Plantagen i Eskær.

Da Forpagterne imidlertid ikke vilde godkende denne Forretning, hvortil de ikke havde været varslede, lod Juhl Mænd udmelde af Retten, og i dette Skøn, der afholdtes den 12 Oktober s A, hedder det:

»1) Vedr Plantage i Eskær.

Plantagen er ikke holdt ren og er efter vor Mening ikke i forsvarlig Drift. Der har ikke været pløjet tilstrækkeligt, og Jorden er fyldt med Kvik. De i Plantagen værende Frugttræer har ikke været sprøjtet i Sommer. Efter vor Formening er der ikke brakket, ligesom der heller ikke er gravet omkring Træerne.

2) Vedr den anden Plantage.

De om Eskær Plantagen gjorde Bemærkninger gælder ogsaa denne Plantage, idet vi dog bemærker, at det synes, som om Frugttræerne i denne Plantage har været sprøjtet. Omkring de ældre Træer i denne Plantage ser det ud, som om der har været udlagt Græs.

Omkostningerne ved Rensningen af Jorden og Pløjning vil efter vor Formening koste 1000 Kr, naar det skal gøres forsvarligt, og mener vi, at en Erstatning for mangelfuld Pasning af Frugttræerne kan ansættes til 500,00 Kr.

Vi tilføjer, at vi formener ikke, at det vil være muligt at opnaa nogen Forpagtningsafgift i det første Aars Tid«. Ved Afhjemlingen ændrede Skønsmændene det sidste Punkt, idet de erklærede, at den ene Plantage i Forpagtningsafgift nok kunde udbringe 1000 Kr ved ordentlig Pasning, hvis den kan bortforpagtes alene.

Under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Proprietær E Juhl, paastaaet de Sagsøgte, Brødrene Ed. Alf og Th Falentin, dømt til in solidum at betale 3400 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 23 Januar 1929. Sagsøgeren opgør sit Krav saaledes:

Resterende Forpagtningsafgift	1000 Kr.
Pløjning og Rensning af Jorden	1000 —
Erstatning for mangelfuld Pasning af Træerne	500 —
Erstatning for Forpagtningsafgift for 1929	900 —
	3400 Kr.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, hvorhos de har paastaaet Sagsøgeren dømt til i Erstatning at betale dem 3045 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 Oktober 1929.

Ved de i Sagen afholdte, ovenfor citerede Skønsforretninger i Forbindelse med de Sagsøgtes egen Erkendelse maa det anses godtgjort, at Plantagerne og Træerne deri ikke er blevet passede, som de efter Forpagtningskontrakten skulde have været. Vel har nu de Sagsøgte anført, at Plantagernes slette Tilstand ved Afleveringen ikke skyldes deres Misrøgt, men at de alt ved Forholdets Stiftelse var daarligt passede, bl a fulde af Ukrudt; men da den ved Overleveringen afholdte Skønsforretning har konstateret, at Plantagernes Tilstand den Gang var meget god, vil intet Hensyn kunne tages til denne Indsigelse. Da Skønsforretningerne har ansat Bekostningen ved Plantagernes Rensning m m til de af Sagsøgeren krævede Beløb, vil Hovedkravet herefter være at anerkende.

Til Støtte for Modkravet har de Sagsøgte gjort gældende, at de er blevet bevægede til at indgaa Kontrakten ved forskellige urigtige Anbringender fra Sagsøgerens Side. Denne har saaledes i sin Annonce om Forpagtning af Plantagerne givet urigtige Oplysninger om den Indtægt, Plantagerne har afkastet i det sidste Aar; han har meddelt, at Plantagerne var drænedede og merglede, og den Fortegnelse, han har afgivet over Træsorterne i Plantagerne, passede ikke, saaledes viste det sig bl a, at 22 Træer, opgivne som Pederstrup Reinetter, var vilde Æbletræer, som de Sagsøgte har afsavet og ompodet. Støttet herpaa har de Sagsøgte hævdet, at Sagsøgeren maa være erstatningspligtig overfor dem for det Tab, de har haft ved Driften af Plantagerne i 2 Aar, hvilket Tab de har opgjort til det Beløb, der indtales under Kontrasagen.

Mod Sagsøgerens Benægtelse har de Sagsøgte ikke godtgjort, at han har givet urigtige Oplysninger om Plantagernes Udbytte.

Med Hensyn til det andet Punkt har Sagsøgeren erkendt at have erklæret, at Plantagerne var drænedede. Til Oplysning om dette Forhold har de Sagsøgte ladet optage en Syns- og Skønsforretning, i hvilken det hedder: »Den tilstedeværende Dræning maa betegnes som utilstrækkelig, idet det skønnes, at der er drænet i for ringe Omfang og til en altfor ringe Dybde«.

— — — —

og »at praktisk talt hele Arealet i begge Plantager trænger til Gennemdræning — og til ca 1,4 m's Dybde — idet der derved skabes Mulighed til Veje for et større Udbytte og mindre Arbejde med Arealets Rensning og Vedligeholdelse«.

Selv om det herefter maa antages, at den stedfundne Dræning ikke har været saa omfattende som ønskeligt, skønnes de Sagsøgte ikke herpaa at kunne støtte noget Krav mod Sagsøgeren. Denne har nemlig ikke afgivet nogen Garanti for Dræningens Effektivitet, ej heller givet urigtige Oplysninger om Dræningens Omfang; det maatte have været de Sagsøgtes egen Sag at kræve nærmere Oplysninger om dette Punkt. Men det har de ikke gjort, ej heller har de reklameret overfor Sagsøgeren før efter Opsigelsen.

Det er endvidere ikke ved de fremskaffede Oplysninger bevist, at Plantagerne var kalktrængende i et Omfang, der kunde føre til at paalægge Sagsøgeren noget Ansvar.

Sagsøgeren har ikke kunnet erkende, at der i Plantagerne var 22 vilde Æbletræer; herom vil han i hvert Fald ikke have været vidende. Selv om ogsaa dette forholdt sig, som af de Sagsøgte angivet, maa dette være ganske betydningsløst i Betragtning af, at Plantagerne ialt indeholder 2584 Træer.

Herefter foreligger der ikke noget Grundlag for de Sagsøgtes Erstatningskrav mod Sagsøgeren, der vil være at frifinde i Kontrasagen.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 400 Kr.

Nr 39/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Ernst Johansen (Bruun),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 203.

Vestre Landsrets Dom af 13 Januar 1931: Tiltalte Ernst Johansen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. I Erstatning til Bagerikarl Ejnar Hjalmar de Linde betaler Tiltalte 200 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Glæsel, i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 20 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Erstatningen fastsættes til ialt 50 Kroner og at Fuldbyrnelsen af Straffen findes at burde udsættes som nedenfor angivet.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen fastsættes til 50 Kroner,

og at Fuldbyrnelsen af Straffen udsættes, og Straffen bortfalder efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser overholdes.

I Salær for Højesteret tillægges der Højesterets-sagfører Bruun 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Ernst Johansen ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 17 December 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 203 for Vold derved, at han Kl 2 Natten til den 17 November 1930 i Christiansgade i Aarhus med en Lommekniv har bibragt Bagerikarl Ejnar Hjalmar de Linde, Studsgade 3, Aarhus, Læsioner, der i en af Læge H V Jørgensen, Aarhus Kommune-hospital den 20 s M afgiven Erklæring beskrives saaledes:

»Ved den objective Undersøgelse fandtes flere Saar, der lignede dels Snitsaar, dels Stiksaar, alle lineære og skarprandede. — Saarenes Sæde og omtrentlige Dimensioner var følg:

— 1 paa højre Overarm paa Forsiden, lidt ovenfor Albueledet ca 1 cm langt, overfladisk. (Randene forenede med 1 Agraf).

— 1 Saar paa venstre Overarm paa Forsiden, lidt ovenfor Albueledet, ca 1 cm langt, overfladisk (Randene forenede med 1 Agraf).

— 1 Saar i højre Lænderegion, ca 1 cm langt, ca 1 cm dybt, ingen Defect i Bunden, (Randene forenede med 1 Agraf).

— 1 Saar tværs over højre Nates (Bagdel), ca 10 cm langt, ind mod Midtlinien ca 1½ cm dybt, skraanende jævnt udad hvor det til sidst bliver ganske overfladisk. (Randene forenes med 2 Suturer).

— 2 Saar paa venstre Laar paa Forfladen. Det ene omtrent paa Midten af Laaret, ca 6 cm langt, 2 cm dybt. (2 Suturer).

— Det andet opadtil, ca en Haandbredde under Lyskere-regionen, noget ud til Siden, ca 8—10 cm langt, ganske overfladisk. (2 Suturer).

Efter Soignering af Saarene, Desinfection med Jod og Sammen-syning med ialt 6 Suturer og 3 Klemmer (Agraffer) samt Indsprøjtning af Stivkrampemodgift skønnedes det forsvarligt at sende Patienten til sit Hjem med Paalæg om at hente Læge og at lægge sig til Sengs. — Det formenes ikke, at Beskadigelserne kan forvolde varigt Men«, hvorhos Læge Laurentius Holm, Brabrand, i Skrivelse af 25 nævnte Maaned bl a udtaler:

»— — — Jeg har tilset ham den 18, 20, 22 og 25 November. D 22 fjernedes de paa Kommunehospitalet anlagte Suturer. Da et Par af Saarene viste Tegn paa Betændelse, ordineredes varmt Omslag, hvorved de væsentligste Betændelsesfænomener har tabt sig.

Undersøgelse D D viser følgende friske Ardannelser:

1) Højre Sædere-region: et 7 cm langt pænt helet Ar,

2) Højre Lænd: et 1 cm langt, pænt helet Ar.

3) Venstre Laars Udside opadtil (regio trochanterica): et 8 cm langt, pænt helet Ar.

4) Forsiden af venstre Laar: et $4\frac{1}{2}$ cm langt, $\frac{1}{2}$ cm bredt, betændt Saar.

5) Venstre Overarm: et ca 1 cm langt, let betændt Saar.

6) Højre Overarm: et ca 1 cm langt, let betændt Saar. Undersøgelsen har iøvrigt ikke vist abnorme Forhold — sp viser Urinen sig at være normal.

Konklusion.

De omtalte Ardannelser og Saar hidrører fra Snit med et skarpt Instrument (Kniv). Ved passende Behandling vil de omtalte Saar formentlig snart være lægte, saaledes at man allerede paa dette Tidspunkt kan erklære, at de Linde ikke vil faa varigt Mén af de ham tildelte Læsioner«.

Tiltalte er født den 23 Oktober 1910 og ses ikke tidligere tiltalt eller straffet.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes egen Erkendelse maa det anses godtgjort, at Tiltalte ved den i Anklageskriftet ommeldte Lejlighed har tilføjet Linde de foranførte Læsioner.

Linde har erkendt, at han, der dengang fulgtes med Tiltalte og en Trediemand fra en Restauration i Aarhus, og som havde noget Uvenskab med Tiltalte, paa Vejen uden Foranledning fra Tiltaltes Side tog fat i dennes Frakkekrave og ruskede ham, hvorved Tiltalte faldt. Efter at Tiltalte havde rejst sig, og de alle tre havde fortsat deres Gang, slog Linde Tiltalte med flad Haand oven i Hatten og sagde, at Tiltalte skulde have Klø. Der udviklede sig derefter et Slagsmaal mellem Linde og Tiltalte. Under dette fremtog Tiltalte sin Lommekniv, som han aabnede, og med hvilken han bibragte Linde Læsionerne.

Tiltalte gør gældende, at han holdt Kniven foran sig i den Tanke, at Linde da vilde afholde sig fra Angreb, at Linde selv løb ind mod Kniven, som Tiltalte holdt i sin venstre Haand, da han paa Grund af en Lidelse i højre Haand vanskelig kan bruge den, og at Tiltalte alene har brugt Kniven som Nødværge, da han ikke havde andet at forsvare sig med.

Tiltalte findes nu vel at have været berettiget til at værges sig mod den af Linde udøvede Vold, men har ikke med Føje kunnet anse det nødvendigt til sit Forsvar at gøre Anvendelse af Kniven som sket. Idet Tiltalte herefter har overskredet Nødværgerettens Grænser, vil han være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Under Sagen har Linde, som i Anledning af Læsionerne har været behandlet paa Sygehus i 10 Dage, nedlagt Paastand om, at der i Erstatning tilkendes ham for Beskadigelse af Tøj 50 Kr og for Svie og Smerte 250 Kr.

Denne Paastand findes at burde tages til Følge, dog saaledes at Beløbet for Svie og Smerte bestemmes til 150 Kr.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 20 Kr.

Torsdag den 12 Marts.

Nr 312/1930.

Rigsadvokaten

mod

Jens Hansen Frandsen (David),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Vestre Landsrets Dom af 17 November 1930: Tiltalte Jens Hansen Frandsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ørum, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Hansen Frandsen til Højesteretssagfører David 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 3 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 16 April 1930 er Jens Hansen Frandsen, der er født den 2 Maj 1877, sat under Tiltale til at lide Straf for Dokumentfalsk efter Straffelovens § 268 eller denne Bestemelses Analogi i Anledning af, at han den 21 August 1929 til Forsikrings-selskabet »Sun Insurance Office Ltd« ved dets Generalagentur Jørgen Hoppe & Co, København, indsendte en falskelig med Navnet N P Dahl underskrevet Skadeanmeldelse angaaende en knust Spejlglasrude, idet han var vidende om, at Anmeldelsen var falsk og ikke var underskrevet af Købmand P N Dahl, Esbjerg, til hvem der sigtedes med den fornævnte falske Underskrift.

Endvidere har Statsadvokaturen i Kontinuationsanklageskrift af 26 s M subsidiært nedlagt Paastand paa, at Tiltalte idømmes Straf efter Straffelovens § 274, jfr § 268, ved i den i Anklageskriftet ommeldte Skadeanmeldelse falskelig at have udfyldt Rubrikken 6 og Datoen for Anmeldelsen paa en saadan Maade, at Anmeldelsen derved fremtraadte som en Anmeldelse om en anden Skade, end den i Virkeligheden angik, og ved derefter at have indsendt den til Generalagenturet som i Anklageskriftet beskrevet.

Tiltalte er tidligere ved Vestre Landsrets Dom af 30 September 1926 anset efter Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage. Iøvrigt ses Tiltalte ikke at have været tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte, der bor i Fredericia, var Agent for det i Anklageskriftet nævnte Assuranceselskab, og at han havde antaget Glarmester Splidsboel i Esbjerg som Underagent. Sidstnævnte havde i Efteraaret 1927 tegnet en Glasforsikring for Købmand P N Dahl af Boldesager. I Forsommeren 1928 blev en Butiksrude hos nævnte Dahl slaaet i Stykker, og Selskabet lod herefter paa sin Bekostning Glarmester Splidsboel indsætte en ny Rude hos Dahl. I Midten af August Maaned 1929 sendte Tiltalte et Brev til Splidsboel med Anmodning om at udfylde en ny Skadeanmeldelse og at udfærdige en ny Regning for den hos Dahl ituslaaede Rude, idet Tiltalte i Brevet angav, at den tidligere Skadeanmeldelse var bortkommen. Til Anmeldelsen benyttes en Blanket, hvis Forside indeholder et Spørgeskema, der ved Indsendelsen til Selskabet skal underskrives af Forsikringstageren og vedkommende Agent. Paa Blankettens Bagside findes ligeledes et Skema, bestemt til Afgivelse af Tilbud paa Reparation fra vedkommende Glarmester. Dette sidste Skema udfyldte og underskrev Splidsboel, saaledes at det udviste, at han tilbød at indsætte Ruden for 195 Kr. Endvidere udfyldte han nogle af Rubrikkerne paa Skemaets Forside og udfærdigede en Regning, hvorefter han for Indsættelse af Ruden havde modtaget 195 Kr. Efter at have modtaget Anmeldelsen fra Splidsboel udfyldte Tiltalte de resterende tomme Rubrikker, daterede den d 21 August 1929 ovenover sin Underskrift og indsendte den til Selskabet. Selskabet erfarede imidlertid ved Henvendelse til Købmand Dahl, at der ikke i Aaret 1929 var indtruffet nogen Skade hos ham, og det undlod derfor at udbetale Beløbet og foretog Anmeldelse til Politiet.

Angaaende det af ham udviste Forhold har Tiltalte afgivet følgende Forklaring:

Tiltalte var nogle Dage efter at have sendt det fornævnte Brev til Splidsboel i Esbjerg, og da han paa dette Tidspunkt ikke havde faaet Svar fra Splidsboel, gik han hen til ham og gentog sin i Brevet fremsatte Anmodning, da det som Følge af, at han var i Pengeforlegenhed, var hans Hensigt at anvende Anmeldelsen paa bedragerisk Maade overfor Selskabet. Han fik dog ikke Anmeldelsen med, men modtog den kort efter pr Post fra Splidsboel. Han udfyldte nogle af Rubrikkerne paa Anmeldesskemaets Forside og besvarede herunder Spørgsmaal 6 »Naar skete Skaden« med »d 18 August 1929«, og han har endvidere forklaret, at han ved, at han har skrevet »Esbjerg d 20 August 1929« over det Anmeldelsen paaførte Navn, N P Dahl, der findes paa den for Forsikringstagerens Underskrift bestemte Plads. Derimod er han sikker paa ikke at have skrevet fornævnte Navn, hvilket efter hans Formening maa være skrevet af Splidsboel. I Tilslutning hertil har Tiltalte i et senere Retsmøde forklaret, at han ved Skadeanmeldelsens Indsendelse — som han vedblivende erkender at have foretaget i bedragerisk Hensigt — var klar over, at denne Underskrift i hvert Fald ikke hidrørte fra rette Person. Da Tiltalte i et næste Retsmøde blev spurgt, hvilken

Grund han havde til at antage Underskriften N P Dahl for falsk, har han hertil svaret, at han ved Udfyldningen af Skemaet var overbevist om, at Underskriften var ægte, og at det maa bero paa en Misforstaaelse, naar hans Forklaring paa dette Punkt er bleven protokolleret som ovenfor anført. Senere har Tiltalte bestridt at have haft til Hensigt at bedrage Selskabet, idet han har ændret sin Forklaring derhen, at det alene var hans Mening at faa en ny Anmeldelse for den hos P N Dahl skete Skade til Brug i sit Kartothek, hvor den manglede. Da han modtog Anmeldelsen fra Splidsboel, gik han imidlertid med Urette ud fra, at den vedrørte en ny hos Dahl sket Skade, idet hans endelige Forklaring herom gaar ud paa, at Anmeldelsesblanketten, da han modtog den, i Rubrik 6 indeholdt Oplysning om, at Skaden var sket den 18 August 1929, samt at Datoen den 20 August 1929 da stod saavel over Navnet N P Dahl paa Blankettens Forside som over Navnet Splidsboel paa Blankettens Bagside.

Splidsboel har derimod forklaret, at han ikke sendte Anmeldelsesblanketten til Tiltalte, men Tiltalte indfandt sig hos ham i Esbjerg nogle Dage efter, at han havde modtaget Tiltaltes Brev, og anmodede ham om at faa Anmeldelsen. Splidsboel, der ikke vil have næret Mistanke om, at Anmeldelsen kunde blive misbrugt, udfyldte nogle af Rubrikkerne, saa vidt han efter Hukommelsen var i Stand dertil, men da han ikke kunde erindre, hvornaar Skaden skete, udfyldte han ikke Rubrikken herfor, og af samme Grund paaførte han ikke Blanketten nogen Dato, hverken paa Forsiden eller paa Bagsiden over sit Navn. Ifølge Splidsboels videre Forklaring sagde Tiltalte nemlig, at han hjemme mente at kunne se, naar Skaden var sket, og vilde paaføre Datoen herefter og bemærkede endvidere, da han fik Blanketten, at han vilde gaa hen til Købmand Dahl for at faa denne til at skrive sit Navn paa Blanketten.

Det sidstnævnte Vidnes Søn, Glarmesterlærling Aage Villiam Splidsboel, har forklaret, at han var vidende om, at hans Fader havde faaet Anmodning fra Tiltalte om at indsende en ny Anmeldelse, at han saa paa, at Faderen udfyldte Anmeldelsen, og er sikker paa, at Faderen ikke skrev Dahls Navn eller Datoer paa Anmeldelsen, samt at han hørte Tiltalte sige, at han vilde gaa hen til Dahl for at faa hans Underskrift.

Endelig har Købmand Dahl som Vidne bestridt at have underskrevet Anmeldelsen og har i denne Sammenhæng oplyst, at hans Navn er P N Dahl.

Efter alt det saaledes foreliggende skønnes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham i Anklageskriftet principalt paasigtede Forhold. Han vil herefter i Medfør af Straffelovens § 268 være at anse med en Straf, der i Medfør af Lov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Nr 314/1930. **Sagfører Gregers Eskesen (Selv)**

mod

Sagførerraadet (Selv),

betræffende en af Appellanten fremsat Paastand om at Indstævnte skal erkende at være pligtig at overholde Retsplejelovens § 144, 3 Stk m v.

Østre Landsrets Dom af 9 December 1930: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger bør Sagsøgeren, Sagfører Gregers Eskesen, til Sagsøgte, Sagførerraadet, betale 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen udtalt kan Spørgsmaalet i al Almindelighed om Raadets Forpligtelse til at overholde de for det gældende Lovbestemmelser ikke indbringes for Domstolene. Det følger derhos af de af Sagførerraadet i anden Række anførte Betragtninger, at heller ikke Spørgsmaalet om Raadets Pligt til at angive bestemte Klagepunkter i den for Raadet verserende af Fru Mouritzen rejste Sag kan paakendes under nærværende Sag. Herefter vil Dommen i det hele kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører Gregers Eskesen, til Indstævnte, Sagførerraadet, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Sagfører Gregers Eskesen, Sagsøgte, Sagførerraadet, dømt til at anerkende Raadets Pligt til at overholde Retsplejelovens § 144, 3 Stk, samt tilpligtet til under Behandlingen af en til Raadet af Fru Margareta Mouritzen over Sagsøgeren indgivet Klage at angive bestemte Klagepunkter, som muliggør et Forsvar.

Sagførerraadet paastaar principalt Afvisning, subsidiært Frifindelse.

Ifølge Rettens Bestemmelse er Spørgsmaalet om Afvisning behandlet særskilt.

Til Støtte for sin Afvisningspaastand har Sagførraadet i første Række anført, at Spørgsmaalet i al Almindelighed om Raadets Forpligtelse til at overholde de for det gældende Lovbestemmelser efter selve Sagens Natur ikke egner sig til Forelæggelse for Domstolene. I anden Række er det anført, at det maa følge af Reglen i Retsplejelovens § 145 om den særlig ordnede Adgang til at indbringe visse af Sagførraadets endelige Beslutninger vedrørende dets Medlemmer for Landsret, at der ikke er Adgang for et Medlem til — være sig ganske abstrakt eller i Anledning af et eller andet Punkt under en Sags forberedende Behandling for Raadet — at indbringe for Landsretten Spørgsmaal af den i nærværende Sag omhandlede Art til en Slags Forhaandspaakendelse lig det i Retsplejelovens for Domstole anordnede Kære-Institut.

Retten finder, at allerede det af Sagførraadet i første Række anførte tilstrækkelig begrundet den nedlagte Afvisningspaastand, som derfor, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad der iøvrigt er anført i Sagen, vil være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte 100 Kr.

Mandag den 16 Marts 1931.

Nr 289/1929. Proprietær **H F P Sievers** (Gamborg)

mod

Ministeriet for offentlige Arbejder (d kst Kammeradvokat),

betræffende Lovligheden af en Ekspropriation.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1929: Ministeriet for offentlige Arbejder bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær Heinrich F P Sievers, i denne Sag fri at være. I Salær til den konstituerede Kammeradvokat betaler Proprietær Sievers 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tillægsbevillingslov for Finansaaret 1921—22 § 2 Konto Nr 227 meddeltes der Ministeren for offentlige Arbejder Bemyndigelse til »om fornødent ved Ekspropriation efter Reglerne i Frdn 5 Marts 1845 for Statsbanerne at erhverve de til en eventuel fremtidig Udvidelse af Padborg St fornødne ca 9 ha store Arealer.« I Henhold hertil afholdtes den 8 August 1923 paa Padborg Station en Ekspropriationsforretning, hvorved der af den Sagsøgeren Proprietær Heinrich F P Sievers tilhørende Ejendom Artikel Nr 179, Grundbog for Bov Kortdistrikt, Bov Sogn Bind VI Blad 171, eksproprieredes de paa en i Sagen fremlagt Plan indtegnede Arealer B og C, store henholdsvis 12800 og 3000 m², Parcel Nr 267/18, Ekspropriationsløbenummer 38 a. Ved Taksationen blev der senere tillagt Sagsøgeren for det eksproprierede Areal og et andet eksproprieret Areal, om hvilket der ikke er Spørgsmaal under denne Sag, en samlet Sum af 28 444 Kr 89 Øre, hvilket Beløb han modtog under Reservation.

Under denne Sag har Sagsøgeren, under Anbringende af at Ekspropriationen af Grundstykkerne B og C formentlig maa anses for at savne Berettigelse, paastaet den skete Ekspropriation kendt ulovlig. Det sagsøgte Ministerium procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at den omhandlede Ekspropriation til Padborg Station ialt har omfattet et Areal af 17 ha i Stedet for som i Loven fastsat ca 9 ha, og at Ekspropriationen, naar henses til den Brug der er gjort af Arealerne B og C, formentlig ikke kan anses for at have Hjemmel i § 2 i Forordningen af 5 Marts 1845, idet disse Bestemmelser efter Sagsøgerens Opfattelse maa forstaas saaledes, at andre Formaal end de til selve Stationsudvidelsen umiddelbart knyttede, ikke giver Hjemmel til Ekspropriation. Han har i saa Henseende nærmere anført, at der paa Arealet B er opført Tjenesteboliger, hvortil er medgaaet et Beløb af ca 200 000 Kr, til 25 Tjenestemænd, hvoraf 11 gør Tjeneste paa Padborg Station og 14 er kørende Tjenestemænd, som er stationerede i Padborg, og at denne Anvendelse af Arealet ikke er hjemlet ved den ovennævnte Forordning af 5 Marts 1845 § 2 b eller c, hvori udtales, at Grundafstaaelse kun kan fordres til Banegaardene med alle til disse hørende Indretninger og til Boliger for Baneopsynsmænd og Banevogtere. Forsaavidt angaar Arealet C har han anbragt, at det kort efter Ekspropriationen af Statsbanerne er udlejet til Landbrugsministeriet uopsigeligt indtil 1 Januar 1939 til Benyttelse til Karantænestald med dertil hørende Bolig for den kontrollerende Dyrlæge, hvilken Anvendelse maa være ulovlig efter Bestemmelserne i Forordningen af 5 Marts 1845 § 2 in fine, der udtrykkelig foreskriver, at Grundafstaaelse ikke kan fordres til Opførelse af Varemagasiner eller andre Bygninger og Indretninger, der ikke staar i umiddelbar Forbindelse med Jærnbanen, men at saadanne alene kan søges tilvejebragt ved almindelig Overenskomst.

Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse har det sagsøgte Ministerium anført, at der ved Tillægsbevillingsloven foreligger fornøden Hjemmel for den i Forordningen af 1845 omhandlede Ekspropriationskommission til at foretage den til Udvidelse af Padborg Station nød-

vendige Ekspropriation og at det derefter er lagt i Kommissionens Haand at foretage alt, hvad den i Henhold til Bestemmelserne i Forordningen af 1845 skønner nødvendigt. Kommissionen kan derhos ikke ved sin Afgørelse heraf være bundet ved det paa Grundlag af Ministeriets Skrivelse af 29 April 1922, hvori det bl a hedder, at Overvejelserne vedrørende den paatænkte Udvidelse af Padborg Station endnu ikke er afsluttet, i Tillægsbevillingsloven anslaaede Areal af ca 9 ha.

Med Hensyn til Formaalet for Ekspropriationen har det sagsøgte Ministerium henvist til, at dette i Ekspropriationskommissionens Protokol for 8 August 1923 er angivet at være »Hensynet til en fremtidig Udvidelse af Stationens Godsplads«, og at den nuværende Anvendelse af de i Sagen omhandlede eksproprierede Arealer kun er midlertidig, saalænge det ovenfor angivne Formaal ikke udkræver Arealernes Inddragelse til Stationens Godsplads, hvilken Inddragelse iøvrigt allerede er begyndt. Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at den nuværende midlertidige Anvendelse af Arealerne til Tjenesteboliger for Funktionærer ved Jærnbanen og Karantænestald med dertil hørende Dyrlægebolig efter Stationens Karakter af Grænsestation hører til de Anlæg og Indretninger, hvortil Ekspropriation er hjemlet i § 2 i Forordningen af 1845.

Efter Sagens Oplysninger maa der gives Sagsøgte Medhold i, at der ikke ved Angivelsen i Tillægsbevillingsloven af Arealet til ca 9 ha er tilsigtet nogen Grænse for den Ekspropriationskommissionen tillagte Bemyndigelse til at ekspropriere de til en Udvidelse af Padborg Station efter Kommissionens Skøn fornødne Arealer. Det er derhos ikke godtgjort, at Ekspropriationens Formaal har været et andet end det i Protokollen angivne, i hvilken Henseende bemærkes, at ogsaa den nuværende midlertidige Anvendelse af det eksproprierede Areal findes at staa i en saadan Forbindelse med Indretningen og Udvidelsen af Jærnbane-stationen, at der ved offentlig Foranstaltning kunde fordres Grund afstaaet hertil. Herefter vil det sagsøgte Ministerium være at frifinde.

Sagsøgeren vil derhos have at betale den kst Kammeradvokat Salær som nedenfor anført.

Tirsdag den 17 Marts 1931.

Nr 169/1930.

Godsejer J P Johnsen

m o d

Forpagter Amdi Brask,

betræffende Erstatning for manglende Areal paa en af Indstævnte for-pagtet Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1930: Sagsøgte, Godsejer J P Johnsen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sag-

søgeren, Forpagter Amdi Brask, betale 4440 Kr 61 Øre med Renter 5 pCt aarligt af 2706 Kr 05 Øre fra den 10 Januar 1930 og af 769 Kr 35 Øre fra den 1 Marts 1930, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 450 Kr. Forpagtningsafgiften beregnes for Resten af Forpagningstiden efter et Areal af 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp Land, og den hver 1 Marts forfaldende a conto Betaling erlægges med 11 034 Kr 79 Øre. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret drejer Tvisten mellem Parterne sig alene om der tilkommer Indstævnte Erstatning for manglende Areal og i bekræftende Fald om Erstatningens Størrelse. Appellanten paastaar sig frifundet for at betale det Indstævnte for Arealmanglen tilkendte Erstatningsbeløb paa 1456 Kroner 88 Øre, medens Indstævnte principalt paastaar Beløbet forhøjet til 5099 Kroner 08 Øre.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den i Overensstemmelse med en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Godsejer J P Johnsen til Indstævnte, Forpagter Amdi Brask, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Forpagtningskontrakt af 3 Marts 1928 forpagtede Amdi Brask fra 1 Marts 1928 at regne af Godsejer J P Johnsen dennes Ejendom »Raadegaard«; efter Kontraktens § 1 omfatter Forpagtningen: »Raadegaard« (med enkelte Undtagelser som paavist), nemlig ca 303 Tdr Land Ager og Eng, alle Bygninger, dog kun ca Halvdelen af Hovedbygningen, samt 4 Huse med Haver, nemlig — — —.« Efter § 3 er Forpagtningsafgiften fastsat til »aarlig 2 Tdr Byg (a 100 kg) efter Kapitelstaksten i Præstø Amt — — — + $1\frac{1}{2}$ kg Smør efter — — —, alt pr Td Land forpagtet Areal — — —«. Hver 1 Marts, første Gang ved Overtagelse, skal Forpagteren betale 12 000 Kr a conto Forpagtningsafgiften, og hver 1 Marts, første Gang 1 Marts 1929 skulde der foretages Udregning af Forpagtningsafgiften for det forløbne Aar og Regulering i Relation til

den skete a conto Betaling. Efter Kontraktens § 1 var et Skovareal ikke indbefattet i Forpagtningen. Da Brask overtog Forpagtningen, blev der ikke givet yderligere Oplysninger om Arealet end ovenfor anført »ca 303 Tdr Land Ager og Eng«, men han fik senere Mistanke om, at Arealet var betydeligt mindre, og han lod derfor i November 1929 Arealet opmaale af Landinspektør Wanning, Køge, hvis Opmaaling udviste, at hele Ejendommens Areal er 219,76 ha eller ca 398 Tdr Land, hvoraf 66,02 ha eller 119 Tdr $2\frac{1}{4}$ Skp er Skovareal, og et Skovfogedhus, der ikke omfattes af Forpagtningen. Resten 153,74 ha eller 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp fordeles sig efter Landinspektørens Opmaaling saaledes:

1. Ager og Eng	262 Tdr $5\frac{1}{4}$ Skp
2. 4 Huse	0 — $4\frac{1}{2}$ —
3. Mergelgrave og Vandhuller	1 — $3\frac{1}{4}$ —
4. Offentlige Veje og 2 Skovveje	5 — 4 —
5. Hegn og langs Skel	2 — $6\frac{1}{2}$ —
6. Have og Gaardsplads	5 — $6\frac{1}{4}$ —
	<hr/>
	278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp

Idet Forpagter Brask formener, at Afgiften kun skal svares af »Ager og Eng«, og at han derfor kun er pligtig at betale Afgift af de under 1 og 3 ovenfor nævnte Arealer, tilsammen 264 Tdr $\frac{1}{2}$ Skp- og altsaa af 38 Tdr $7\frac{1}{2}$ Skp mindre end i Kontrakten anført, paastaar han — efter at Parterne var enedes om at lade Tvisten afgøre ved Domstolene istedetfor som i Kontraktens § 31 bestemt ved Voldgift — under nærværende ved Retten for Præstø Købstad m v forberedte Sag

- 1) at Godsejer J P Johnsen dømmes til at tilbagebetale af den for Forpagtningsaaret 1928/29 erlagte Afgift: Differencen mellem den virkelige erlagte Afgift
10 651 Kr 37 Øre	og den Godsejer Johnsen rettelig tilkommende, nemlig $1\frac{1}{2}$ kg Smør a $\frac{167 \text{ Kr. } 94 \text{ Øre}}{53}$ pr kg beregnet efter 264 Tdr $\frac{1}{2}$ Skp Land	1 255 Kr 09 Øre
	og 2 Tdr Byg til Kapiteltakst 15 Kr 20 Øre beregnet efter samme Areal	8 027 — 50 —
		9 282 — 59 —
eller		1 368 Kr 78 Øre
- 2) at Sagsøgte tilpligtes at tilbagebetale af den for Forpagtningsaaret 1929/30 erlagte Afgift: Differencen mellem den virkelig erlagte Afgift.....
9 633 — 89 —	og den ham rettelig tilkommende Afgift, nemlig: $1\frac{1}{2}$ kg Smør a 2 Kr 97 Øre pr kg, beregnet efter 264 Tdr $\frac{1}{2}$ Skp Land.....	1 176 Kr 40 Øre
	og 2 Tdr Byg a 13 Kr 67 Øre beregnet efter samme Areal..	7 219 — 47 —
		8 395 — 87 —
eller		1 238 Kr 02 Øre

- 3) at det fastsættes, at Afgiften for 1930/31 og de følgende 4 Forpagtningsaar vil være at nedsætte forholdsmæssigt efter et Areal af 264 Tdr $\frac{1}{2}$ Skp,
- 4) at Sagsøgte tilpligtes at betale en Erstatning for manglende Areal beregnet efter et Netto-Over-skud af 30 Kr pr Td Land for Forpagningstidens 7 Aar af 38 Tdr $7\frac{1}{2}$ Skp Land..... 8 176 Kr 88 Øre
- 5) at det fastsættes, at der skal finde en forholds-mæssig Nedsættelse Sted af det Beløb, der ifølge Kontrakten aarlig hver 1 Marts skal erlægges a conto Forpagtningsafgifter fra 12 000 Kr til 10 457 Kr 92 Øre, og at Sagsøgte tilpligtes at til-bagebetale det den 1 Marts 1930 saaledes for meget betalte Beløb 1 542 Kr 08 Øre
-
- og 6) at Sagsøgte tilpligtes at betale Sagsøgeren Omkostningerne ved Opmaaling, Arealattest og forskellige Kort, ialt..... 394 Kr 75 Øre
-
- 7) samt Renter 5 pCt aarlig af de under Posterne 1, 4 og 6 anførte Beløb fra Stævningens Dato, den 10 Januar 1930, og af det under Post 2 nævnte Beløb fra 1 Marts 1930.

Med Hensyn til Post 4 har Sagsøgeren nærmere anført, at Sagsøgte ved Opgivelsen af Arealets Størrelse ikke har været i god Tro, idet han bl a i 1922 til en Forsikringsforening har opgivet, at Ager og Eng androg 272 Tdr Land og Skovene 135 Tdr Land; men selv om Sagsøgte har været i god Tro, maatte han dog være pligtig at godtgøre Opfyldelses-interessen, fordi han har givet Sagsøgeren begrundet Anledning til at tro, at denne fik det lovede Areal. Et saadant Areal som det manglende vil Sagsøgeren efter sin Formening kunne drive med væsenlig samme Udgifter som det Areal, han faktisk har faaet overladt, og ved et paa hans Foranledning den 20 Marts 1930 optaget Skøn, afhjemlet i Retten den 27 s M, er Erstatningen da ogsaa ansat til 30 Kr aarligt pr manglende Tønde Land for alle Forpagningstidens 7 Aar.

Sagsøgte har under Domsforhandlingen anerkendt Post 6 og har ligeledes under Domsforhandlingen erklæret sig enig i, at Landinspektør Wannings forskellige Opmaalinger lægges til Grund ved Sagens Be-handling og i, at Afgiften m v skal nedsættes i Forhold til det virkelig forpagtede Areal, og Tvisten drejer sig herefter kun om, hvilket Areal der skal lægges til Grund for Afgiftens Beregning, samt om der til-kommer Sagsøgeren Erstatning for manglende Areal for Forpagtnings-tidens 7 Aar (Post 4 ovenfor). I førstnævnte Henseende gør Sagsøgte gældende, at Forpagningen efter Kontrakten omfatter hele Ejendoms-mens Areal med Fradrag af Skovarealet, altsaa det ovenfor af Land-inspektør Wanning til 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp opgjort Areal, og at det er ganske uberettiget, naar Sagsøgeren forlanger, at de i Wannings Op-stilling nævnte Grupper Nr 2 og 4—6 skal holdes udenfor det afgifts-pligtige Areal. Med Hensyn til den paastaaede Erstatning for manglende Areal bestrider Sagsøgte Berettigelsen af dette Krav, idet han

hævder, at han ved Arealopgivelsen har været i god Tro, og at Sagsøgeren, da Forpagtningsafgiften ikke er en fast Sum, men bestemt i Forhold til Arealet paa den ovenfor nærmere angivne Maade, derfor ikke kan opnaa mere end at erholde tilbagebetalt det for meget erlagte Beløb samt Nedsættelse af de fremtidige Ydelser. Sagsøgte paastaar sig derfor frifundet imod at tilbagebetale:

1) af Forpagtningsafgiften for Aaret 1928/29.....	854 Kr 42 Øre
nemlig Differencen mellem det erlagte Beløb og Afgiften, som den bliver, naar et Areal af 278 Tdr Land $5\frac{3}{4}$ Skp lægges til Grund for Beregningen, jfr Sagsøgerens Post 1,	
2) af Forpagtningsafgiften for Aaret 1929/30 efter tilsvarende Beregning	769 — 35 —
jfr Sagsøgerens Post 2.	
3) af det den 1 Marts 1930 som a conto Betaling af Afgiften erlagte Beløb	965 — 21 —
idet a conto Betalingen, naar Arealet kun er 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp, maa gaa ned fra 12 000 Kr til 11 034 Kr 79 Øre, jfr Sagsøgerens Post 5, og imod	
4) at betale for Opmaaling m m	394 — 75 —
jfr Sagsøgerens Post 6	
ialt	2 983 Kr 73 Øre
- med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato af Beløbene under Post 1 og 4 og fra 1 Marts 1930 af Beløbet under Post 2, samt mod
- 5) at erkende, at den fremtidige Forpagtningsafgift og den fremtidige a conto Betaling beregnes efter 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp, hvorved a conto Betalingen fremtidig bliver 11 034 Kr 79 Øre.

Da Afgiften efter Kontraktens § 3 skal beregnes efter Tønder Land forpagtet Areal, og da der ikke er godtgjort nogen Hjemmel til i dette at fradrage noget for da paa Arealet værende Bygninger, Veje og Hegn, vil der til Grund for Afgiftsberegningen være at lægge et Areal, stort 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp Land, hvoraf følger, at de af Sagsøgte ovenfor under 1—3 opgivne Summer, mod hvis talmæssige Beregning ingen Indsigelse er fremsat, og Anerkendelser maa lægges til Grund ved Opgørelsen af denne Del af Sagsøgtes Skyld til Sagsøgeren. Sagsøgte findes derhos, selv om det ikke er godtgjort, at han ved Opgivelsen af Ejendommens Areal har været i ond Tro, at være erstatningspligtig overfor Sagsøgeren, men Erstatning vil kunne tillægges Sagsøgeren for de to forløbne Forpagtningsaar, allerede fordi der mangler sikkert Holdepunkt for en Beregning af Størrelsen af saadant fremtidigt Krav, men ogsaa fordi

Færdig fra Trykkeriet den 15 April 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 3

Torsdag den 17 Marts.

Sagsøgeren, naar Størrelsen af hans Afgiftsydelser ved nærværende Dom er fastlagt for den resterende Del af Forpagningstiden, vil være i Stand til at træffe sine Dispositioner i Overensstemmelse med de ændrede Forhold. Idet Erstatningen for de to første Aars Vedkommende findes i Overensstemmelse med Skønsmændenes Beregning at kunne fastsættes til 30 Kr aarligt pr Td Land manglende Areal (24 Tdr $2\frac{1}{4}$ Skp), vil Sagsøgte foruden de ovenfor nævnte, af ham anerkendte Beløb have at betale til Sagsøgeren yderligere 1456 Kr 88 Øre med Renter 5 pCt aarligt fra Stævningens Dato. Sagsøgte vil saaledes have at betale Sagsøgeren ialt 4440 Kr 61 Øre med Renter som nedenfor nærmere bestemt, hvorhos Sagsøgte bør taale, at Forpagningsafgiften og a conto Betalingen beregnes efter et Areal af 278 Tdr $5\frac{3}{4}$ Skp Land. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 450 Kr.

Torsdag den 19 Marts.

Nr 298/1929. Fru **H M Dalberg** (Holten-Bechtolsheim)

mod

Overretssagfører **C Dalberg** (Selv),

betræffende Separation.

Dom afsagt 5 April 1929 af Frederiksberg Birks Ret: Sagsøgerinden, Fru Hulda Manna Dalberg, født Erichsen, og Sagsøgte, Overretssagfører Carl Albert Sciawitsky Dalberg, bør være separerede. Forældremyndigheden over Fællesbarnet Knud Stentzel Sciawitsky, der er født den 5 September 1919, tillægges Sagsøgerinden, og bør Sagsøgte svare Bidrag til Sagsøgerindens og Fællesbarnets Underhold efter Overøvrighedens nærmere Bestemmelse, til Sagsøgerindens Underhold dog kun saafremt forskellige Aktiver, Hypotekforeningsobligationer til oprindeligt Paalydende 40 000 Kr, ikke ved Skiftet af Ægtefællernes

Formue anerkendes som Sagsøgerindens Særeje. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerinden med 75 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 5 September 1929: Underrettsdommen bør ved Magt at stande, dog at Forældremyndigheden over Fællesbarnet Knud Stentzel Sciawitsky Dalberg tillægges Appellanten, Overretssagfører Carl Albert Sciawitsky Dalberg, og at Dommens Bestemmelse om den Appellanten paalagte Underholdspligt bortfalder. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret har Appellantinden gentaget sine i de forrige Instanser nedlagte Paastande, dog at hun ikke paastaar sig tillagt Underholdsbidrag til sig selv. Indstævnte paastaar Landsrettsdommen stadfæstet.

I Henhold til de i Underrettens Dom anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, vil Underrettsdommen være at stadfæste i det af Appellantinden paastaaede Omfang, og saaledes at Sagens Omkostninger ophæves.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Bestemmelsen om Indstævnte, Overretssagfører Carl Albert Sciawitsky Dalbergs Pligt til at udrede Underholdsbidrag til Appellantinden, Fru Hulda Manna Dalberg, f. Eriksen, bortfalder, og at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret ophæves ligeledes.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Fru Hulda Manna Dalberg, født Eriksen, af København, der den 9 December 1911 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Overretssagfører Carl Albert Sciawitsky Dalberg af Frederiksberg, nedlagt Paastand om Separation fra sin nævnte Ægtefælle paa Vilkaar, at Ægtefællernes Fællesbarn, Knud Stentzel Sciawitsky, der er født den 5 September 1919, undergives Sagsøger-

indens Forældremyndighed, og at Sagsøgte tilpligtes at svare Bidrag til Fællesbarnets og Sagsøgerindens Underhold, til Sagsøgerinden dog kun, saafremt forskellige Aktiver, Hypotekforeningsobligationer til oprindeligt Paalydende 40 000 Kr, ikke ved Skiftet af Ægtefællernes Formue anerkendes som Sagsøgerindens Særeje.

Til Støtte for sin Paastand om Separation paa de nævnte Vilkaar har Sagsøgerinden anført, at Sagsøgeren har gjort sig skyldig i grov Krænkelse af sine Pligter imod Sagsøgerinden og Fællesbarnet, hvorhos Forholdet mellem Ægtefællerne iøvrigt paa Grund af dyb og varig Uoverensstemmelse maa anses for ødelagt.

Sagsøgte har paastaaet Frifindelse og til Støtte herfor gjort gældende, at der ikke foreligger Forhold, der kan berettige Sagsøgerinden til mod hans Protest at opnaa Separationsdom. Saafremt saadan desuagtet meddeles, paastaar han sig ved Dommen tillagt Forældremyndigheden over Fællesbarnet, idet Sagsøgerinden efter hans Formening er ude af Stand til at forestaa Barnets forsvarlige Opdragelse, og han protesterer i alle Tilfælde imod, at der paalægges ham Pligt til at svare Bidrag til Sagsøgerindens Underhold.

Under Sagen har begge Ægtefæller afgivet Partsforklaring, og af disse fremgaar det, at Forholdet mellem Ægtefællerne allerede fra Ægteskabets første Aar har udviklet sig mindre godt, navnlig efter Barnets Fødsel i 1919 som Følge af Uenigheder med Hensyn til Barnets Opdragelse, og i Særdeleshed efter en Episode i 1924, som ingen af Ægtefællerne har ønsket at udtale sig nærmere om, men som bevirkede, at det ægteskabelige Samkvem mellem dem ophørte, idet det dog efter Sagsøgtes Fremstilling i de sidste Aar har været genoptaget nogle Gange. Den 5 Februar 1929 opstod nogle Uoverensstemmelser mellem Ægtefællerne angaaende Ejendomsretten til de fornævnte Hypotekforeningsobligationer, efter Sagsøgerindens Fremstilling af en saadan Art, at hun ikke turde forblive i Hjemmet, men forlod dette medtagende Barnet, idet hun søgte Ophold hos en Tante i København. Den 12 Februar 1929 flyttede Sagsøgerinden dog efter Aftale med Sagsøgte tilbage til Hjemmet, men Forholdet mellem Ægtefællerne blev ikke godt, efter Sagsøgerindens Fremstilling som Følge af Sagsøgtes Ufordragelighed, efter hans Fremstilling som Følge af, at Sagsøgerinden aabenbart provokerede ham for at finde en gyldig Aarsag til paany snarest at forlade Hjemmet, og Ægtefællerne synes til Stadighed at have drøftet Spørgsmaalet om Separation og om Vilkaarene for denne. Forholdene kulminerede den 20 Februar 1929 om Morgenen, da Sagsøgte under en Ordveksling greb Sagsøgerinden i Nakken og slog hendes Ansigt mod sin Skulder. Sagsøgerinden undslap Taget og maatte efter sin Fremstilling — kun iført meget lidt Tøj — i længere Tid søge Tilflugt paa den som Følge af Frostvejret meget kolde Køkkentrappe. Sagsøgerinden forlod derefter paany Hjemmet medtagende Fællesbarnet.

Sagsøgerinden er samme Dag blevet undersøgt af Dr med I C Krarup, der i en om Undersøgelsen udstedt Attest udtaler, at Sagsøgerinden var meget altereret, hvorhos der paa højre Side af Næseryggen fandtes en let Hævelse, der var øm for Tryk.

Sagsøgte har bestridt, at denne Læsion kan hidrøre fra den af ham udviste Adfærd.

Af Ægtefællernes Partsforklaringer fremgaar det endvidere, at Sagsøgte har færdedes meget udenfor Hjemmet, efter det oplyste dog i det væsentlige i Forretnings- og offentlige Anliggender.

Efter de saaledes foreliggende Forklaringer kan det ikke anses be-
vist, at Sagsøgte har udvist en saadan Adfærd overfor Sagsøgerinden og
Fællesbarnet, at Betingelserne for Separationsdom i Henhold til § 53,
1 Stk i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløs-
ning er tilstede. Derimod findes det tilstrækkelig bevist, at Forholdet
mellem Ægtefællerne er ødelagt i en saadan Grad, at Sagsøgerinden,
der ikke kan antages hovedsagelig at have Skylden for de Uoverens-
stemmelser, der har bevirket Ødelæggelsen, i Medfør af § 53, 2 Stk i
den nævnte Lov maa have Ret til at opnaa Dom til Separation, og
hendes herom nedlagte Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til Vilkaarene for Separationen bemærkes, at det efter
Fællesbarnets Alder samt det iøvrigt oplyste findes bedst stemmende
med Barnets Tarv, at det undergives sin Moders Forældremyndighed,
og da det ikke gennem Sagsøgtets Partsforklaring eller gennem Forklarin-
ger af forskellige paa hans Foranledning under Sagen førte Vidner kan
anses for bevist, at Sagsøgerinden er uegnet til at forestaa Barnets Op-
dragelse, vil Sagsøgerindens Paastand om Tilkendelse af Forældremyn-
digheden over Barnet, samt om at Sagsøgte tilpligtes at bidrage til dets
Underhold, ligeledes være at tage til Følge. Det findes derhos rimeligt,
at Sagsøgte under den af Sagsøgerinden anførte Forudsætning tilpligtes
at svare Bidrag til Sagsøgerindens Underhold, saaledes at saavel Bi-
draget til hende personlig som til Barnet fastsættes efter Overøvrig-
hedens nærmere Bestemmelse.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerinden
med 75 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Frederiksberg Birks 3
Afdeling den 5 April 1929.

Appellanten paastaar Dommen stadfæstet, dog saaledes, at For-
ældremyndigheden over Fællesbarnet Knud Stentzel Sciawitsky Dal-
berg tillægges ham — subsidiært fra et senere Tidspunkt, i ethvert
Fald fra Barnets fyldte 15de Aar —, og at det ikke paalægges ham at
svare Underholdsbidrag til Indstævnte.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet i det hele.

For Landsretten har Parterne og forskellige Vidner afgivet For-
klaring.

Ved det under Sagen oplyste findes det ikke godtgjort, at Hoved-
skylden for Samlivets Ophævelse paahviler enten Manden eller Hu-
struen, og ej heller, at den ene af Ægtefællerne paa Grund af sine per-
sonlige Egenskaber er bedre egnet til at opdrage Sønnen end den anden.

Herefter findes det at maatte antages, at det er bedst stemmende med Sønnens Tarv, at han undergives Faderens Forældremyndighed.

Da Indstævnte maa antages ved Fællesboets Deling at ville komme i Besiddelse af Midler, der vil give hende en Renteindtægt paa 12—1300 Kr aarlig, og da det endvidere maa antages, at hun vil være i Stand til paa anden Maade uden Bidrag fra Appellanten at skaffe sig et efter sine Livsforhold tilstrækkeligt Underhold, findes der ikke, som Forholdene for Tiden stiller sig, at foreligge Grundlag for at paalægge Appellanten at svare Underholdsbidrag til Indstævnte.

Efter det anførte vil Dommen være at stadfæste med de af Appellanten paastaede Ændringer.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Fredag den 20 Marts.

Nr 120/1930. Sagfører **Frantz Jensen** (P Jacobsen)

mod

Silkeborg Emballagefabrik ved **M Hvid** (Gorrissen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til som finansiel Garant for nogle Byggeforetagender at betale nogle af Indstævnte til en Murermester leverede Varer.

Vestre Landsrets Dom af 2 Maj 1930: De Sagsøgte, Murermester L P Christensen og Sagfører Frantz Jensen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerne, Silkeborg Emballagefabrik v/ M Hvid, betale 7400 Kr 19 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 20 Marts 1929, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det oplyste havde Appellanten Pantesikkerhed i de Huse, som Christensen skulde bygge. Han ledede de økonomiske Forhold ved Byggeriet og ydede Christensen saa betydelige Forstrækninger, at han i Aarene 1926—28 efter sit eget Opgivende fik et forholdsvis betydeligt Beløb til Gode. Det maa antages, at de Varer, for hvilke der søges Betaling, er benyttet til Byggeforetagender, Appellanten saaledes ledede, og det maa antages, at Appellanten, der var nøje inde i Byggeriet, vidste at Varerne benyttedes til andre Byggeforetagender end de i Transporterne forudsatte. Under disse Omstændigheder findes Indstævnte paa Grundlag af Appellantens Garantierklæring og det paa Mødet passerede at have haft Føje til at gaa ud fra, at Appellanten paatog sig Ansvar for, at de Materialer, der leveredes

til de af Christensens Huse, som Appellanten finansierede, vilde blive betalt. Den indankede Dom vil herefter kunne stadfæstes, saavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt den er paaanket ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører Frantz Jensen, til Indstævnte, Silkeborg Emballagefabrik, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgerne, Silkeborg Emballagefabrik ved M Hvid, der tillige driver Teglværker, i nogen Tid havde leveret Mursten og Tømmer m v til forskellige Byggeføretagender, som Sagsøgte, Muremester L P Christensen af Hornbæk, havde under Udførelse, stillede Sagsøgerne i Slutningen af Aaret 1925 som Betingelse for yderligere Leveringer Krav om Sikkerhed for Betaling, og Sagsøgte Christensen tilbød da Sagsøgerne Transport paa nogle Laan, der ventedes bevilget i to Ejendomme, som han agtede at opføre i Vorup, og hvortil de Materialer, som han da ønskede leveret, i det væsenlige var bestemt. I Henhold hertil blev der den 28 December s A udfærdiget to af Sagsøgte Christensen underskrevne Transporter paa henholdsvis 4137 Kr og 4000 Kr »af de Laan, som bevilges mig i den Ejendom, som jeg har under Opførelse paa Matr Nr af Vorup«. Videre hedder det i begge Dokumenter: »For Transporten er jeg fyldestgjort derved, at der leveres mig Tag- og Mursten, Lægter, Brædder, Døre og Vinduer ifølge Specification for Beløbet«. Ved de i Dokumenterne brugte Ejendomsbetegnelser sigtedes der til tvende af Sagsøgte Christensen købte, endnu ikke udstykkede Byggegrunde, paa hvilke Udgravning til Bygninger var begyndt. Begge Transporter blev af Medsagsøgte, Sagfører Frantz Jensen i Randers, forsynet med saalydende af ham underskrevne Paategninger: »Underskrevne Sagfører garanterer herved for Beløbets Udbetaling«. I den paafølgende Tid leverede Sagsøgerne stadig Varer til Sagsøgte Christensen. Da de i Slutningen af 1926 havde bragt i Erfaring, at der paa de to Byggegrunde i Vorup ikke var paabegyndt Opførelse af Huse, foranledigede de en Sammenkomst mellem Indehaveren af deres Firma, fornævnte M Hvid, og de tvende Sagsøgte paa et Hotel i Randers, hvor tillige Bestyreren af et af Sagsøgernes Teglværker, J C Hansen, var til Stede. Paa dette Møde blev der mellem de tilstedeværende ført forskellige Forhandlinger om Sikkerheden for Leverancerne, og Sagsøgerne ved-

blev derefter at levere Materialer til Sagsøgte Christensen, der anvendte dem paa Ejendomme, i hvilke Medsagsøgte Jensen var økonomisk interesseret. Efter at Sagsøgte Christensen for leverede Varer til Byggeforetagender er kommet til at skyldte Sagsøgerne et Beløb, som de har opgjort til 7400 Kr 19 Øre, har de under Anbringende af, at Sagsøgte Jensen har garanteret dem Betalingen af Beløbet, under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede in solidum at betale dette tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 Marts 1929, til Betaling sker. Sagsøgte Christensen har erkendt at skyldte Beløbet, hvorimod Sagsøgte Jensen har paastaet sig frifundet.

Twisten under Sagen drejer sig herefter alene om, hvorvidt Sagsøgte Jensen er pligtig at betale det indsøgte Beløb eller nogen Del deraf.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte Jensen anført, at hans Garantipligt ifølge Paategningerne paa Transporterne alene gaar ud paa, at han indestaar Sagsøgerne for, at de to Laaneløb vil blive anvendt til deres Fyldestgørelse, saafremt de kommer til Udbetaling, og at han ikke — som af Sagsøgerne hævdet — ved Mødet i Randers har paataget sig en videregaaende Forpligtelse.

Med Hensyn til det paa bemeldte Møde passerede har Hvid forklaret, at han anmodede Sagsøgte Jensen om, at Transporterne maatte blive lavet om, da Sagsøgte Christensen ikke byggede i Vorup. Sagsøgte Jensen sagde dertil, at det gjorde ikke noget, da han søgte andre Laan for Christensen, hvor denne byggede, og saa var hans Garanti lige god. Sagsøgte Christensen har forklaret, at Sagsøgte Jensen til Hvids anførte Forlangende svarede Nej med Tilføjende, at det var ligegyldigt, hvor Materialerne blev leverede, da han søgte Laan for Sagsøgte Christensen i andre Ejendomme.

Bestyrer Hansen har derhos forklaret, at Sagsøgte Jensens Udtalelse til Hvid gik ud paa, at det var lige meget, hvor Varerne blev leverede, idet han jo garanterede for Beløbet ifølge Transporterne. Endelig har Sagsøgte Jensen om Mødets Forløb forklaret, at han nu ikke erindrer noget om, at Hvid har fremsat Krav om anden Sikkerhed end den, Transporterne ydede, og at han føler sig overbevist om, at han ikke har erklæret sig villig til at indestaa for, at Sagsøgerne skulde have Sikkerhed i Laan, som han optog for Sagsøgte Christensen i andre Ejendomme.

Efter det saaledes foreliggende findes det imidlertid godtgjort, at Sagsøgte Jensen har givet Hvid Føje til at gaa ud fra, at han paatog sig Garanti for, at de Laanesummer, der opnaaedes i de Ejendomme, til hvis Opførelse de af Sagsøgerne leverede Materialer blev anvendt eller eventuelt i andre Ejendomme, hvori Sagsøgte Jensen indsøgte Laan for Sagsøgte Christensen, vilde blive benyttede til Betaling af de Materialer, for hvis Købesum Transporterne skulde tjene til Sikkerhed, og da Sagsøgte Jensen trods Opfordring ikke har fremlagt nærmere Oplysning om, hvilke Laan han har optaget for Sagsøgte Christensen, saa lidt som Regnskaber, der udviser, hvorledes de paagældende Laanesummer er blevet anvendt, maa der gaas ud fra, at Materialerne kunde være betalt af bemeldte Laanesummer. Da saadan Betaling ikke er sket, maa Sag-

søgte Jensen være personlig ansvarlig for Sagsøgte Christensens for- nævnte Skyld. Idet der derhos ikke kan gives Sagsøgte Jensen Med- hold i, at han ikke skulde være pligtig at betale de af Sagsøgerne til Dækning af Diskonto af Veksler og Renter krævede Beløb, samt da det maa være uden Betydning, om en Del af de Materialer, for hvilke Be- taling indsøges, er leverede inden Transportdokumenternes Udstedelse, vil Sagsøgernes Paastand overfor begge de Sagsøgte være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte ligeledes in solidum have at godtgøre Sagsøgerne med 600 Kr.

Mandag den 23 Marts.

Nr 174/1930. Ejendomskommissionær **Aage Olsen**
 mod
 Blomsterhandler **P Rasmussen**

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1930: Sagens Parter, Ejen- domskommissionær Aage Olsen og Blomsterhandler P Rasmussen, bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen anført, maa det antages, at Indstævnte nogle Dage efter den 11 Juni 1929, og inden han tog Automobilet tilbage, havde faaet Overdragelsedokumentet udleveret paa Kranges Kontor. Herefter har han været uberettiget til uden videre Henvendelse til Appellanten at betragte Kontrakten som hævet og tage Automobilet tilbage. Som Følge heraf vil Ind- stævnte i Overensstemmelse med en af Appellanten nedlagt subsidiær Paastand være at tilpligte at tilbagebetale de 400 Kroner med Renter. Navnlig under den foreliggende Uvished om Værdien af de gensidige Ydelser findes det derimod ikke at kunne statuere, at Appellanten har yderligere Krav paa Ind- stævnte.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op- hæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Blomsterhandler P Rasmussen, bør til Appellanten, Ejendomskommissionær Aage Olsen betale 400 Kroner med Renter heraf 5 p Ct aarlig fra den 8 Maj 1930, til Betaling sker.

Sagens Omkostninger for begge Retter op-
hæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem nærværende Sags Parter, Ejendomskommissionær Aage Olsen og Blomsterhandler P Rasmussen, blev der den 15 Maj 1929 oprettet saalydende Slutseddel:

»Dags Dato er indgaaet følgende Handel mellem Hr Blomsterhandler Rasmussen, Amagerbrogade 18. Hr Rasmussen sælger sin tilhørende Automobil mrk Maxvell til Ejendomshandler A Olsen, Vamdrup, for 400 Kr kontant samt et Sommerhus beliggende Bjergmarksti 27, Strandhaven ved Frederiksholm. Sommerhuset er beliggende paa lejet Grund tilhørende Københavns Magistrat og koster 36 Kr aarlig Leje.

Saa vel Automobilen som Sommerhuset er ubehæftet i alle Retninger.«

Forholdet var paa dette Tidspunkt saaledes, at Olsen ved et Overdragelsesdokument af April 1929 havde erhvervet Sommerhuset for 7000 Kr fra dets tidligere Besidder: Bager Jacob Sørensen kaldet Kjær, og som det maa antages, var Overdragelsesdokumentet, der nu bærer en den 16 Maj 1929 dateret Transportpaategning fra Olsen til Rasmussen, overgivet Olsens Sagfører, medens Automobilen beroede hos — eller skulde afleveres til — en Automobilhandler Oluf Nielsen, der repræsenterede Olsen.

Den 6 Juni 1929 modtog Rasmussen paa Kontoret hos Sagfører Krange, der da vil have sikret sig, at Automobilen var hos Nielsen, 400 Kr, for hvilke der udstedtes saalydende Kvittering:

»Dags Dato modtaget af Hr Sagfører Karl Krange for Regning Aage Olsen, Vamdrup, til Opfyldelse af Byttehandel med Maxwell Automobil, der staar hos Automobilhandler Nielsen og udleveret Hr Olsen paa Anfordring, firehundrede Kroner 00 Øre, hvorfor herved kvitteres. Kr 400,00.

P Rasmussen.«

Overdragelsesdokumentet fik Rasmussen ikke, og efter hvad vedkommende Fuldmægtig paa Kranges Kontor, fhv Overretssagfører Lange, har forklaret, forlangte Rasmussen heller ikke nogen Legitimation vedrørende Sommerhuset, men fik Anvisning paa selv at henvende sig til Haveforeningen »Strandhaven«.

Rasmussen henvendte sig der og talte med Kassereren, Bryggeriarbejder Niels Peter Larsen, som gav ham det Svar, at Sørensen (Kjær) stod som Besidder og vistnok havde overdraget sine Rettigheder til Olsen, og der var Restancer i Lejen, formentlig 15 Kr 50 Øre. Rasmussen tilbød at betale Restancen, men Larsen erklærede ikke at kunne tage derimod og afviste Rasmussen. Denne gik derefter til Sagfører Harald Petersen, der tilskrev Sagfører Krange et den 10 Juni 1929 dateret Brev, hvori han paa Rasmussens Vegne beklagede sig over

den denne overgaaede Afvisning fra Haveforeningen; Brevet sluttede saaledes:

»— — Herr Rasmussen maa derfor forlange, at han inden tre Dage bliver behørig legitimeret overfor Foreningen og eventuelt 3die Mand til at disponere over Sommerhuset, samt til at raade over Grunden som Lejer, da han i modsat Fald ikke kan vedgaa den indgaaede Slutseddel.

Saafernt Handlen ikke bliver berigtiget inden ovennævnte Frist, reserverer jeg et passende Erstatningskrav for min Klient, da han siden Slutseddelsens Underskrift har haft Køber saavel til Bilen som til Sommerhuset.«

Dette Brev blev ikke besvaret fra Kranges Kontor, hvortil det kom frem den 11 Juni. Rasmussen kom imidlertid ret kort efter op paa Kranges Kontor og fik der udleveret det ovenfor omtalte Overdragelsesdokument. Senere henvendte Rasmussen sig til Oluf Nielsen, hvem han forklarede de Vanskeligheder, han havde haft ved at komme i Besiddelse af Sommerhuset, som han vilde sælge og havde haft Køber til. Nielsen, der efter sin Forklaring fandt, at naar Rasmussen ikke kunde faa Handlen rettidig i Orden fra Olsens Side, skulde han heller ikke være bundet ved, at hans Automobil, hvortil der ogsaa sagdes at være Køber, forblev henstaaende hos Nielsen, udleverede saa mod et Depot eller Provision, stor 200 Kr, Rasmussen Automobilet, som Rasmussen senere har solgt for 1300 Kr. Rasmussen talte ikke til Nielsen om, at han da havde faaet det titnævnte Overdragelsesdokument, som Rasmussen efter sin Forklaring ikke vil have forstaaet skulde tjene ham som Legitimation overfor Haveforeningen.

Under nærværende Sag, hvori Stævning er udtaget den 8 Maj 1930, søger nu Olsen Rasmussen til Betaling af 1800 Kr i Erstatning, fordi Rasmussen har nægtet at opfylde Handlen. De 1800 Kr er af Olsen anslaaet som »Tab ved ikke at have faaet Automobilet, Rentetab af de 400 Kr, Værdiforringelse af den omhandlede Ejendom, der nu har ligget uden effektivt Tilsyn et Aar samt Tab af Fortjenesten paa Handlen.« Af Beløbet paastaas Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato.

Rasmussen paastaar Frifindelse, idet han henholder sig til, at han fra sin Side har opfyldt Handlen ved Afleveringen af Automobil til Olsens Repræsentant, medens Olsen paa sin Side vel betalte de 400 Kr, men undlod at sørge for behørig Legitimation vedrørende Sommerhuset, hvad der ifølge Handlen var hans Pligt, samt endog undlod at tage Stilling, idet han undlod at besvare Brevet af 10 Juni.

Da Rasmussen for at faa Automobilet fra Nielsen, efter at Handlen var misligholdt fra Olsens Side, har maattet aflevere de 200 Kr til Nielsen og kun har opnaaet en Købesum af 1300 Kr for Automobilet, som efter hans Mening havde større Værdi, hævder han at have Krav paa Erstatning hos Olsen udover de 400 Kr, naar denne nu drister sig til trods alt at anlægge Sag mod ham. Denne Erstatning opgør han til 900 Kr, som han paastaar sig tilkendt med Renter fra Svarskriftets Dato, den 26 Maj 1930, og som fremkommer saaledes:

Sommerhuset kunde være solgt for	Kr 2 000,00
Kontant Udbetaling fra Sagsøgeren	— 400,00
<hr/>	
Salget kunde saaledes have indbragt	ialt Kr 2 400,00
Han fik ved Salg af Automobilet.....	Kr 1 300,00
Han maatte deponere 200 Kr af de 400 Kr, han havde modtaget, Rest	— 200,00
<hr/>	
	— 1 500,00
<hr/>	
Differencen er tabt Fortjeneste.....	Kr 900,00

Da Sagfører Krange den 6 Juni havde konstateret, at Rasmussen havde i Overensstemmelse med Handlen stillet Automobilet til Olsens Raadighed hos Oluf Nielsen og derfor udbetalt Rasmussen de 400 Kr, undlod Krange at opfylde den hans Klient Olsen paahvilende Pligt til samtidig at foretage det fornødne for at give Rasmussen Adgang til Udøvelse af den ham ifølge Handlen tilkommende fulde Raadighed over det købte Sommerhus m m og undlod derhos at besvare det af Rasmussens Sagfører fremsendte Brev af 10 Juni.

Som Følge deraf skønnes Rasmussen ikke at have været ubeføjet til — som sket gennem Automobilets Tilbagelevering fra Oluf Nielsen — at hæve Handlen som misligholdt fra Olsens Side og kræve Erstatning hos Olsen i Anledning af Misligholdelsen. Olsen findes herefter ikke at have noget Krav paa Rasmussen, og den Rasmussen hos Olsen tilkommende Erstatning skønnes efter Sagens Oplysninger passende at kunne sættes til, hvad han allerede har modtaget.

Som Følge heraf vil Parterne være at frifinde for hinandens Tiltale, medens Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Nr 1/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Jakob Jørgensen og Johan Frederik Sørensen
(Jørgensen),

der tiltales for Overtrædelse af Postloven.

Dom afsagt den 29 August 1930 af Retten for Ringsted Købstad m v: De Tiltalte Carl Jacob Jørgensen og Johan Frederik Sørensen bør hver især til Postvæsnet bøde 65 Kr, og de Tiltalte C Lange, P Kjærsgaard, Carl Lange, Chr Hansen og L Chr Jacobsen bør til Postvæsnet ligeledes hver især bøde 10 Kr, alle inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse. De Tiltalte betaler derhos hver især Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 24 Oktober 1930: Den indankede Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af de Tiltalte Karl Jakob Jørgensen og Johan Frederik Sørensen een for begge og begge for een. De idømte Bøder at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af det offentlige dels af de Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 27 Juni d A er der rejst Tiltale til Straf efter §§ 24 a og 25 b i Lov 9 Maj 1919 for Overtrædelse af Lovens § 5 a, jfr Lov Nr 76 af 13 Marts 1922, mod Kommissionærene Carl Jacob Jørgensen, født 14 Februar 1885, og Johan Frederik Sørensen, født 4 Juli 1879, samt Købmændene C Lange, Peter Kjærsgaard, Carl Lange, Christian Hansen og L C Jacobsen, hvoraf ingen vides at være straffede.

De Tiltalte har nægtet sig skyldige.

Ifølge Skrivelse af 14 Juni 1930 fra Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet blev det ved nogle af Statspolitiet i København og Ringsted den 21 Februar og 9 April og senere den 23 April og 20 Maj optagne Rapporter oplyst

at Tiltalte Jørgensen den 21 Februar havde besørget et aabent Brev fra Købmand Lange, Borup,

at Tiltalte Sørensen samme Dag havde befordret aabne Breve, et fra Tiltalte Kjærsgaard og et fra Tiltalte Carl Lange, til Firmaet Holger Petersen, København, og to aabne Breve fra Købmand Sebber, Ringsted, det ene til samme Adressat, det andet til Magasin du Nord, København, og

at Fragtmand Carl Thorvald Olsen, for hvis Vedkommende Tiltale er frafaldet, efter at han havde vedtaget den ham forelagte Bøde, havde besørget to aabne Breve til A/S C Olesen, det ene fra Tiltalte Hansen og det andet fra Tiltalte Jacobsen.

De Tiltalte Jørgensen og Sørensen har erkendt, at de, hvis Erhvervsvirksomhed bestaar i at befordre Varer mellem København og henholdsvis Borup og Ringsted modtager Ordresedler i eller uden aabne Konvolutter, adresserede til Firmaer i København, og at de besørger Ordresedlerne afleverede til Adressaterne ved enten at nedlægge dem i disses Brevkasser paa Fragtcentralen i København eller ved at udbringe dem, og Fragtmand Olsen har erkendt, at han saa godt som daglig for

Tiltalte Hansen og Jacobsen paa lignende Maade har besørget aabne Breve med Ordresedler, adresserede til Forretninger i København.

Tiltalte Jørgensen og Sørensen har hævdet, at de, der aldrig har beregnet sig Vederlag for at besørge Brevene, der i enkelte Tilfælde har indeholdt Vareprøver, ikke ved Besørgelsen har udøvet noget Erhverv, og de har henvist til, at de end ikke oppebærer Vederlag for Medtagelse af Ordre til Forretninger, som ikke sender de beordrede Varer med dem.

De øvrige Tiltalte, der efter at have givet Møde, er udeblevne, har under Politiets Afhøringer givet Forklaringer, der i det væsentlige stemmer med de foran gengivne.

Da de i Skrivelsen af 14 Juni nævnte Breve maa antages at have været saadanne, som omhandles i Postlovens § 1 a, og da der ikke har kunnet paaberaabes nogen anden Grund for at lade dem besørge ved Mellemændene end den, at disse drev Erhverv ved at befordre de Varer, der blev bestilt ved de medbragte Breve, maa det blive uden Betydning, at der ikke er beregnet særligt Vederlag for Brevenes Befordring.

I Medfør af Lovens § 24 a vil de Tiltalte Jørgensen og Sørensen herefter hver være at anse med Bøder paa 65 Kr, medens Bøderne efter § 25 b for de øvrige fastsættes til 10 Kr for hver.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Ringsted Købstad m v den 29 August 1930 afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, Karl Jakob Jørgensen og Johan Frederik Sørensen, til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af de idømte Straffe.

Medens de Tiltalte ikke findes at have handlet i Strid med Postloven, forsaavidt de fra deres Kunder ude i Landet til Forretningsdrivende her i København har medtaget skriftlige Ordre, der alene angik Varer, som de Tiltalte selv skulde modtage til Transport, maa det Forhold, som de Tiltalte iøvrigt har erkendt i vidt Omfang at have udvist, — nemlig at besørge skriftlige Meddelelser fra de Handlende ude i Landet ind til Grossister her i Byen, uden at der i Forbindelse med den enkelte Meddelelse har været givet dem nogen Kommission om Transport af paagældende Vare, — anses som en Indsamling og Befordring af Brevforsendelser. Da deres Virksomhed hermed er indgaaet som Led i deres øvrige Erhvervsvirksomhed, og da de sammen med andre Fragtmænd, bl a ved den skete Etablering af Brevkasser for Modtagerne, har virket som en Sammenslutning til Besørgelse af de forretningsdrivendes Brevforsendelser, maa det blive uden Betydning, at der ikke for Besørgelsen af de enkelte skriftlige Meddelelser er ydet nogen Betaling.

Det maa derfor billiges, at de Tiltalte er anset med Bøder som ved Underrettsdommen bestemt, og Dommen, hvis Bestemmelse om Udredeelse af Sagsomkostninger tiltrædes, vil herefter, forsaavidt Paaanke er sket, være at stadfæste.

De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 24 Marts.

Nr 43/1931.

Charles Nielsen

m o d

Anklagemyndigheden.

Østre Landsrets Kendelse af 17 Februar 1931: Under Forberedelsen af denne Sag, under hvilken Tiltalte Charles Nielsen ved Anklageskrift af 31 Januar dette Aar er tiltalt for Overtrædelse af Straffelovens § 112, 2 Stk, ved den 10 December 1930 Kl ca 4 Eftermiddag under Folketingets Møde i Folketingssalen paa Christiansborg at have affyret et Revolverskud og derved forstyrret Folketingets Forhandlinger, har den for Tiltalte beskikkede Forsvarer under Henvisning til, at Sagen angaar en politisk Lovovertrædelse, paastaaet Sagen paadømt under Medvirken af Nævninger. Anklagemyndigheden har protesteret mod, at denne Paastand tages til Følge. Da det Forhold, for hvilket der ved Anklageskriftet er rejst Tiltale, ikke kan anses som en politisk Lovovertrædelse, og med Bemærkning, at Strafarbejde ikke kan antages forskyldt,

b e s t e m m e s :

Sagen vil være at behandle uden Medvirken af Nævninger.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Da det Forhold, der ligger til Grund for Sagen, ikke kan anses som en politisk Lovovertrædelse, og da Strafarbejde ikke kan antages forskyldt,

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Der tillægges den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Kondrup i Salær for Højesteret 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Nr 66/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Viggo Emanuel Gramming.**Højesterets Ankeudvalgs Kendelse**

Den indankede Dom*) er afsagt af Vestre Landsret under Medvirken af Nævninger.

*) hvorved Viggo Emanuel Gramming er kendt uberettiget til Erstatning i Anledning af, at han har været underkastet Varetægtsfængsel fra den 30 November 1928 til den 1 December s. A. Dommen afsagt den 19 Februar 1931.

Domfældte har paaanket Dommen til Ophævelse og Hjemvisning, f o r d i Retten ikke havde udsat Sagen til senere Domsforhandling skønt han var udeblevet fra denne, f o r d i det skulde være med Urette at Retten havde nægtet Erstatning i Henhold til Nævningernes Kendelse, og f o r d i Retsformandens Vejledning af Nævningerne formentlig skulde have været urigtig.

Da disse Grunde imidlertid efter det foreliggende klarlig ikke kan føre til Dommens Ophævelse,

bestemmes:

Den af Viggo Emanuel Gramming iværksatte Anke afvises.

Onsdag den 25 Marts.

Nr 20/1931.

Rigsadvokaten
mod
Anders Frandsen (Bruun),

der tiltales for Tyveri.

Vestre Landsrets Dom af 22 December 1930: Tiltalte Anders Frandsen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr. I Erstatning til Fisker Emil Nielsen betaler Tiltalte 6 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Anders Frandsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Anders Frandsen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 18 Oktober 1930 sat under Tiltale til

at lide Straf efter Straffelovens § 232, 1, for simpelt for 5 Gang be-
gaaet Tyveri ved Søndag den 14 September 1930 mellem Klokken 1 og
1½ Middag, antagelig ved Hjælp af en Ketscher, at have tilegnet sig
ca 30 Stk Aal til en Vægt af ialt ca 10 Pund og en samlet Værdi af
ca 6 Kr, der beroede i Dammen ved Fisker af Snoghøj Emil Nielsens
Fiskepram i Fiskerihavnen ved søndre Havnemole i Vejle.

Tiltalte er født den 12 Januar 1893 og er tidligere — foruden at
han ved Justitsministeriets Skrivelse af 17 Februar 1909 er fritaget for
at sættes under Tiltale for Tyveri paa Vilkaar af Værgeraadsoversorg,
anset v e d Andst-Slaugs Herreders Ekstrarets Dom af 21 Maj 1918 efter
Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, jfr
§ 20, med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 48
Dage, v e d samme Rets Dom af 21 Februar 1919 efter Straffelovens
§ 230, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa
sædvanlig Fangekost i 60 Dage, v e d Odense Købstads Ekstrarets Dom
af 23 September 1919 efter Straffelovens § 245 med lige Fængsel i 80
Dage samt v e d Aarhus Købstads Rets Dom af 9 September 1922 i
Medfør af Straffelovens § 246 efter dens § 232 med Forbedringshus-
arbejde i 15 Maaneder.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Den i Anklageskriftet nævnte Fisker Nielsen har som Vidne for-
klaret, at han sammen med sin Medhjælper, Arbejdsmand Jens P W
Bengtsen, Natten til Søndag den 14 September 1930 fiskede ca 93 Aal,
som blev anbragt i Dammen i hans i Vejle Fiskerihavn liggende Fiske-
pram, i hvilken der da ikke gik andre Aal. Søndag Formiddag omkring
Kl 11 var han og Bengtsen ved Prammen og konstaterede da, at alle
Aalene var i Dammen. Han talte dem ikke, men han vil som gammel
Fisker være øvet i at skønne over, hvor mange Aal der er i saa lille
en Dam som den omhandlede; han har herom nærmere forklaret, at i
en saadan Dam vil Aalene dække Bunden jævnt, og hvis der tages af
Aalene, saaledes at der bliver fri Bundplads, vil de tiloversblevne Aal
søge ind til Siderne, saa at den synlige midterste Del af Dammen først
vil blive tom. Ved Middagstid gik han op i Byen, og der var da ingen
Aal forsvundet. Antagelig omkring Kl 1 kom han tilbage til Havnen og
saa da til Aalene og er sikker paa, at der da ikke var forsvundet nogen.
Han, der ikke bemærkede andre Personer end Tiltalte, der arbejdede
med sit Fiskegarn, gik nu ned i Kahytten paa sin Kvase, der laa henved
20 Favne fra Prammen. Da han havde siddet her højst 15—20 Minutter,
kaldte Bengtsen paa ham og raabte, at der var forsvundet Aal fra Dam-
men. De fulgtes saa hen til Prammen, der laa Side om Side med Til-

Færdig fra Trykkeriet den 22 April 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 4

Onsdag den 25 Marts.

taltes Pram og med sin Sorterekasse ind mod denne. I Bunden af Vidnets Pram laa da en Aal og ligeledes en i Sorterekassen; den sidstnævnte Aal sprællede stærkt, hvilket for Vidnet var et sikkert Tegn paa, at den fornylig var taget op af Vandet. Aalen laa ikke i Sorterekassen, da Vidnet senest omkring Kl 1 saa til Prammen. Tiltalte sad nu nede i sin Pram og sorterede Aal med en Ketscher, med hvilken han kunde naa over til Dammen i Vidnets Pram. Vidnet kunde se, at han manglede en Del Aal, og ved Eftertælling viste der sig at være 60 Stk, og han mener herefter at have mistet ca 30 Stk af en anslaaet Vægt af ialt ca 10 Pund og til en Værdi af 6 Kr.

Bengtsen har som Vidne i Retten afgivet en Forklaring, der i det hele stemmer med foranstaaende. Da han sidste Gang kom ned til Havnen — Klokken var efter hans Mening da 5—6 Minutter i To — saa han Tiltalte sidde i dennes Pram holdende en Ketscher med Aal i og blev derpaa opmærksom paa den lille Aal i Nielsens Sorterekasse. Denne var om Formiddagen blevet skyllet og fejlet og var da tom for Aal, og han fik derfor nu den Tanke, at der mulig var taget Aal fra Prammen, hvilket tidligere var hændt. Han mener i Modsætning til Nielsen, at den nævnte Aal ikke bevægede sig ret meget, samt at Afstanden mellem de to Pramme var saa stor, at man maatte skræve fra Tiltaltes over i Nielsens for at naa Dammen i denne med en Ketscher.

Tiltalte har forklaret, at han om Lørdagen den 13 September om Aftenen var paa Fiskeri sammen med sin Medhjælper Carl J P Jørgensen Skov og fangede ialt en 43—44 Stk Aal, af hvilke de 11 eller 12 var store, Resten smaa. Paa denne Fisketur gik hans Garn i Stykker, og han kunde derfor ikke komme ud næste Dag, men han agtede at reparere det i Løbet af Søndagen. Søndag Formiddag var han derfor nede ved Havnen og arbejdede med Garnet indtil Middag, da han gik hjem, hvorefter han omkring Kl 1 vendte tilbage til Havnen. Han fulgtes derned med en Fisker Frederiksen, der gik ned i sin Baad og kort efter sejlede ud, men iøvrigt saa han ingen Personer. Efter paany at have arbejdet lidt med Garnet gik han ned i sin Pram for, som han plejer, at frsortere de store Aal i sin Dam og vistnok ogsaa for at søge Ly for en Regnbyge. Hans Pram laa da fortøjet saaledes, at dens venstre Side stødte imod Bagstavnen af Nielsens Pram, medens en tredie Pram var kilet ind imellem dem. Under Sorteringsarbejdet kom saa Bengtsen til Stede, antagelig omkring Kl 1½. Tiltalte — der Søndag den 14 om For-

middagen vil have medtaget to store Aal fra sit Hyttefad, Mandag Formiddag have givet nævnte Skov een stor Aal og samme Dag have solgt 11 store Aal — angiver, at han inden Fiskeriet Lørdag Aften havde den store Aal i sit Hyttefad, og at han og Skov derefter om Aftenen fangede 11—12 store Aal og i Løbet af Søndagen 3 store.

Skov har heroverfor som Vidne fastholdt, at de Lørdag Aften kun fangede 5—6 store Aal og om Søndagen slet ingen store Aal. Han har ligeledes fastholdt, at de to Pramme Søndag Formiddag laa ved Siden af hinanden som forklaret af Nielsen og Bengtsen og ikke saaledes som angivet af Tiltalte.

Efter det oplyste maa det nu anses godtgjort, at der er stjaalet ca 30 Aal fra Fisker Nielsen, og at Tyveriet er sket om Søndagen i Tiden fra ca Kl 1 til Kl 1½—2 Eftermiddag. Tiltalte har i det meste af dette Tidsrum opholdt sig i sin Pram, der efter Nielsens Opfattelse ikke var fortøjet, og som maa antages at have ligget Side om Side med Nielsens, saaledes at det fra Tiltaltes Pram har været let at tage Aal i Nielsens Dam med Tiltaltes Ketscher, hvis Beskaffenhed kan forklare, at der er tabt Aal udenfor Dammen i Nielsens Pram paa den mod Tiltaltes Pram vendende Side. Der er ikke af Tiltalte eller af andre i det paagældende Tidsrum set andre Personer ved Gerningsstedet, og Tiltalte har derhos solgt og bortgivet flere store Aal, end han maa antages at have fanget. Herefter og efter det iøvrigt foreliggende findes det tilstrækkeligt bevis, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det omhandlede Forhold, og han vil derfor være at anse efter Straffelovens § 232, I, som for 5 Gang be-gaaet simpelt Tyveri med en Straf, der findes passende at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i eet Aar.

Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

I Overensstemmelse med en af Fisker Nielsen derom nedlagt Paa-stand vil Tiltalte have at betale Nielsen en Erstatning af 6 Kr.

Nr 37/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Ingvald Thorkild Kristoffer Holm Larsen (Møldrup),

der tiltales for Vold.

Vestre Landsrets Dom af 22 Januar 1931: Tiltalte Ingvald Thorkild Kristoffer Holm Larsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Dahl, i Salær 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For Højesteret er det oplyst, at Voldshandlingen medførte Smerter, som aftog i Løbet af ca 14 Dage og ikke medførte Arbejdsudygtighed.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler Tiltalte Ingvald Thorkild Kristoffer Holm Larsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Ingvald Thorkild Kristoffer Holm Larsen ved 3 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 20 December 1930 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 203 for Vold ved Søndag den 19 Oktober 1930 Klokken 7 a 7½ Aften i Køkkenet paa Gaardejer Johannes Hansen Vyffs Ejendom i Bæk pr Vonsbæk, hvor Tiltalte var i Tjeneste, med en Støbejerns gryde bagfra at have tildelt sin nævnte Husbond et Slag, hvorved der tilføjedes Overfaldne et 3 cm langt, stærkt blødende Snitsaar paa Issen.

Tiltalte er født den 13 Oktober 1903 og er, foruden at han ved Justitsministeriets Skrivelse af 27 Januar 1919 er fritaget for at sættes under Tiltale for Tyveri og Falsk paa Vilkaar af Værgeraadforsorg, tidligere anset ved Østre Landsrets Dom af 23 Januar 1922 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, og ved Frederiksberg Birks Rets Dom af 8 November 1928 efter Straffelovens § 230, 1 Stk, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Ved Tiltaltes egen Tilstaaelse i Forbindelse med det iøvrigt oplyste er det godtgjort, at han har gjort sig skyldig i den ham paasigtede Voldshandling under de i Anklageskriftet anførte Omstændigheder, hvorved bemærkes, at Tiltalte tog Gryden i begge Hænder, løftede den op og slog Vyff i Hovedet med Bunden af Gryden, der var forsynet med tre Ben. Tiltalte har forklaret, at han den paagældende Dag flere Gange havde afkrævet Vyff et ham tilkommende Lønbeløb, men at Vyff — der efter sin Forklaring fandt sig krænket ved den Maade, hvorpaa Paakravet skete — stadig udskød Betalingen, og at det var i Ophidselse herover, at Tiltalte tog Gryden, der har en Vægt af 6,725 kg, og slog Vyff i Hovedet med den.

Vyff har erkendt, at han havde de fornødne Penge hos sig den paagældende Dag, og at han burde have betalt Tiltalte allerede ved dennes første Henvendelse.

Efter det saaledes foreliggende vil Tiltalte for det af ham udviste Forhold være at anse efter Straffelovens § 203 med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 243/1930. Tømremester **Hemming Hansen** (Selv)

m o d

Cigarfabrikant **J Pier** (P Jacobsen),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 1 September 1930: Sagsøgte, Cigarfabrikant P J Pier, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tømremester Hemming Hansen, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte betale 898 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 4 Juni 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at den Tegning, hvorefter Bygningen opførtes, har afvejet fra den oprindelige Tegning paa adskillig flere Punkter end ved Entreprisekontraktens Indgaaelse forudsat. Det kan nu ikke komme Appellanten til Skade, at han i saa Henseende kun har taget Forbehold overfor Murermester Madsen, idet han modtog Tegningen gennem denne, der lod ham forstaa, at Indstævnte vilde betale Overskridelserne.

Da der herefter ved Beregningen af en Erstatning for Arbejdets Fuldførelse maatte tages Hensyn til hvad disse yderligere Forandringer vilde koste, men der ikke er oplyst noget herom, vil der ikke kunne tilkendes Indstævnte nogen Godtgørelse hos Appellanten.

Idet de i Dommen iøvrigt anførte Grunde tiltrædes, vil Parterne være at frifinde for hinandens Tiltale. Paa given Anledning bemærkes, at den af Indstævnte under Forbudsforretningen stillede Sikkerhed, 200 Kroner, kan frigives.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Tømrermester Hemming Hansen og Indstævnte, Cigarfabrikant J Pier, bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

—————

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 Oktober 1929 blev der mellem P J Pier som Bygherre og Murermester Rudolph Madsen og Tømrermester Hemming Hansen afsluttet en Overenskomst angaaende Udførelsen af en Villa med Manzard-etage samt muret Veranda paa Matr Nr 561 af Utterslev.

I nævnte Overenskomst hedder det bl a:

»1.

D'Herrer Madsen og Hansen udfører alt Arbejdet og leverer alle Materialer dertil i nøje Overensstemmelse med den approberede Tegning og Beskrivelse, som senere vil fremkomme, og det af dem givne Tilbud, ligesom de maa overholde alle paa Stedet gældende Byggevedtægter.

— — — —

2.

Arbejdet paabegyndes straks, og det skal fortsættes uafbrudt og med sædvanligt Forbehold, forsaavidt angaar Strejke, Lockout og force majeure, Bygningen skal være færdig til Indflytning senest 1 Marts 1930.

3.

Hvis Entreprenøren uden lovlig Grund standser Arbejdet paa Bygningen helt eller delvis, eller Entreprenøren i væsentlig Grad misligholder denne Kontrakt, eller hvis Arbejdet utilbørligt forhales, er Bygherren efter forudgaaet Varsel af 8 Dage berettiget til straks at fjerne ham fra Arbejdet og antage en anden til i hans Sted og for hans Regning at udføre Arbejdet eller afhjælpe Manglerne derved, uden at det skal være nødvendigt for Bygherren at lade Arbejdet udbyde ved Licitation. — — —

4.

Entreprenøren har i Tilfælde af Misligholdelse ikke Krav paa nogen Betaling udover, hvad han allerede har oppebaaret, og han er selvfølgelig erstatningspligtig for det Bygherren ved Misligholdelsen paa-dragne Tab.

— — — —

8.

Vederlaget for omhandlede Arbejde er fatsat til Kr 12 475,00 skriver Tolv Tusinde Fire Hundrede Syvtifem Kroner 00 Øre, der betales saaledes:

200,00	Kr	naar	Kælderen	er	udgravet,
550,00	—	—	—	er	støbt,
200,00	—	—	Kælderbjælkelaget	er	lagt,
400,00	—	—	den halve Mur	er	opført,
400,00	—	—	Bygningen	er	muret til Rejsehøjde,
1000,00	—	—	—	er	rejst,
2240,00	—	—	—	er	under Tag,
1000,00	—	—	Vinduesrammer	er	indsatte, Huset forskallet og Skille-
			rummene	opsatte,	
1495,00	—	—	Snedkerarbejdet	er	indsat,
2495,00	—	—	Bygningen	er	afleveret og godkendt,
2495,00	—	—	senest 3 Maaneder	efter	Afleveringen.«

Arbejdet blev paabegyndt af begge Haandværksmestrene, men allerede før Jul forlod Murermester Madsen Arbejdet, og Tømrmester Hansen fortsatte derefter alene. I Februar Maaned 1930 var Bygningen under Tag, men paa Grund af forskellige af Arkitekten fremsatte Udsættelser blev den Rate, der efter Overenskomsten skulde udbetales, naar Bygningen var under Tag, nemlig 2240 Kr, først udbetalt Tømrmester Hansen den 3 Marts. Paa dette Tidspunkt skulde Bygningen altsaa efter Overenskomsten have været færdig til Indflytning, og da Tømrmester Hansen efter Bygherrens Mening ikke fremmede Bygearbejdet, gav han i Overensstemmelse med Kontraktens § 3 Hansen ved Brev af 10 Marts Meddelelse om, at saafremt Arbejdet ikke paabegyndtes senest 8 Dage fra Brevets Dato, saa man sig nødsaget til at lade en anden Haandværker fuldføre Arbejdet paa hans Regning og Risiko. Hansen viste sig imidlertid ikke paa Byggepladsen inden den fastsatte Frist og lod overhovedet ikke høre fra sig, hvorfor Bygherren traf Aftale med andre Haandværkere om Udførelse af det resterende Arbejde. Den 2 April lod Bygherren ved Fogden nedlægge Forbud mod, at Hansen eller hans Folk, der igen havde indfundet sig paa Byggepladsen, kom paa Bygningen, hvilket Forbud blev forkyndt for Hansen den 8 April, og den 15 April underskrev Bygherren endelig Kontrakt med to andre Haandværkere om Fuldførelse af Bygearbejdet for en samlet Sum af 8200 Kr.

Under denne Sag har nu Tømrmester Hemming Hansen paastaet Cigarfabrikant P J Pier dømt til at betale 2656 Kr 91 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 Maj 1930, idet han har anført, at han ifølge fremlagte Regninger har leveret Arbejde for 5296 Kr 91 Øre, men kun har faaet udbetalt 2640 Kr og derfor har det paa-stævnte Beløb tilgode, og da han efter sin Opfattelse ikke er Hoved-entreprenør og derfor ikke har noget Ansvar for, at Arbejdet ikke er blevet fuldført, maa han være berettiget til nu at faa sit Tilgodehavende udbetalt. Sagsøgeren har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, hvorhos han har nedlagt Paastand om, at der hos Sagsøgeren tilkendes ham et Beløb af 898 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Sværskriftets Dato, den 4 Juni 1930, idet han har gjort gældende, at Sagsøgeren har været Hovedentreprenøren og derfor maa være ansvarlig for, at Arbejdet ikke er blevet udført i Overensstemmelse med Kontrakten. Det

Tab, Sagsøgte har lidt herved, har han opgjort til 715 Kr, idet han til Sagsøgeren og Murermester Madsen har udbetalt 4990 Kr og for Færdiggørelse maa betale 8200 Kr, saaledes at Huset kommer til at koste ham ialt 13 190 Kr, medens han efter Entrepriskontrakten kun skulde betale 12 475 Kr, altsaa en Difference paa 715 Kr. Naar til de 715 Kr lægges dels et Beløb af 137 Kr, som Sagsøgte har maattet betale ekstra i Husleje, fordi Huset ikke blev færdigt til det omkontraheerede Tidspunkt, nemlig 1 Marts, dels et Beløb af 46 Kr 50 Øre, som udgør Omkostningerne ved den den 2 April 1930 foretagne Forbudsforretning, fremkommer det Beløb af 898 Kr 50 Øre, der udgør Sagsøgtes principale Paastand. Sagsøgte har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

Til Støtte for sin Paastand om, at han, uagtet han sammen med Murermester Madsen har underskrevet Entrepriskontrakten, dog ikke har Ansvar for Husets Færdiggørelse som Hovedentreprenør, har Sagsøgeren anført, at det efter de forud for Kontraktens Oprettelse gaaende Forhandlinger maatte staa klart for Sagsøgte, at han kun vilde paatage sig Forpligtelse til at udføre Tømrerarbejdet, at Kontrakten i hvert Fald maa være en Nullitet, fordi den i sin § 1 henviser til approberet Tegning, Beskrivelse og Tilbud, medens Forholdet er dette, at Sagsøgeren ikke har approberet nogen Tegning, modtaget nogen Beskrivelse eller har afgivet Tilbud, og at Kontrakten er brudt af Byggherren, idet denne har foretaget Udbetalingerne efter Kontraktens § 8 til Murermester Madsen alene, hvorfor Sagsøgeren ej heller kan være bunden ved Kontraktens Bestemmelser. Endelig har Sagsøgeren gjort gældende, at Sagsøgte har forsømt at sikre sig Bevis for et eventuelt Tab ved Optagelse af Syn eller Besigtigelse, og at det Hus, der er fuldført, er afvigende fra det, som Sagsøgte og Murermester Madsen skulde bygge.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Forklaring af Sagens Parter samt af et Par Vidner, og Sagsøgeren har herunder fastholdt, at han ikke skulde være Hovedentreprenør, men kun udføre Tømrerarbejdet. Sagfører Aage Jærre, hos hvem de afgørende Forhandlinger foregik, og som har affattet Entrepriskontrakten, har derimod forklaret, at det er rigtigt, at det til at begynde med var Tanken, at Sagsøgeren som Underentreprenør skulde have Tømrerarbejdet, men da Sagsøgeren ikke ønskede at løbe nogen Risiko for det Tilfælde, at Murermester Madsen ikke skulde være i Stand til at fuldføre Arbejdet, blev man enige om, at Sagsøgeren skulde være Hovedentreprenør sammen med Madsen, hvorved han fik Adgang til, selv om Madsen skulde falde fra, at fuldføre Arbejdet. I Overensstemmelse hermed blev Kontrakten affattet og — efter at den var gennemgaaet og oplæst — underskrevet saavel af Sagsøgeren som af Madsen. Da Madsen forlod Arbejdet, var Sagsøgeren da ogsaa klar over, at han baade havde Ret og Pligt til at fuldføre Arbejdet.

Efter Kontraktens Indhold og efter den af Sagfører Jærre givne Fremstilling findes der ikke at kunne tages Hensyn til Sagsøgerens Paastand om, at han ikke ved Kontrakten skulde have paataget sig Ansvar som Hovedentreprenør. Ej heller vil der kunne tillægges den Indsigelse

Betydning, at han ikke har indsendt noget Tilbud til Bygherren, approberet nogen Tegning eller faaet nogen Beskrivelse af Bygherren, idet dette forklares f s v angaar Tilbudet ved den Maade, hvorpaa han er kommet ind som Hovedentreprenør sammen med Murermester Madsen, og det er uomtvistet, at han ikke overfor Bygherren har fremsat Forlangende om anden Tegning eller Beskrivelse end den, han har faaet overleveret, og efter hvilken han har arbejdet uden Protest. Hvad angaar Udbetalingerne har Sagsfører Jærre anført, at Aftalen gik ud paa, at de første mindre Udbetalinger kunde ske til en enkelt af Entreprenørerne, nemlig 1ste, 2, 4 og 5 til Madsen og 3 og 6 til Hansen, og saaledes er det ogsaa sket, hvilket Sagsøgeren ikke har turdet benægte; først de senere større Udbetalinger skulde ske til begge Entreprenørerne i Forning. Ved at fortsætte Arbejdet, efter at Murermester Madsen havde forladt dette og ved at forlange og modtage Betaling af Raten paa de 2240 Kr i Henhold til Kontrakten maa Sagsøgeren da ogsaa siges i Gerning at have anerkendt sin Forpligtelse som Hovedentreprenør, hvorved bemærkes, at han ogsaa, efter hvad der er ubestridt, paa et tidligere Tidspunkt sammen med Madsen har underskrevet en Transport paa en Del af Entreprisensummen til en Leverandør.

Da nu Bygherrens Fjernelse af Sagsøgeren og Overdragelse af Arbejdets Fuldførelse til andre efter det for Retten oplyste maa antages at have været berettiget i Henhold til Kontraktens § 3, vil Sagsøgeren ikke kunne undgaa i Henhold til Kontraktens § 4 at blive erstatningspligtig for det Bygherren ved Misligholdelsen tilføjede Tab, der maa antages at udgøre det af Sagsøgte paastaaede Beløb, 898 Kr 50 Øre, hvilket Beløb Sagsøgeren derfor vil have at betale til Sagsøgte med Renter som paastaaet, medens Sagsøgte vil være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale til Sagsøgte med 200 Kr.

Torsdag den 26 Marts.

Nr 194/1930. Apoteker **A Rasch** (Graae)
 m o d
Indenrigsministeriet (d kst Kammeradvokat),
 betræffende Beregning af Apotekerafgift.

Østre Landsrets Dom af 12 Juni 1930: Sagsøgte, Indenrigsministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Apoteker A Rasch, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgte, samt i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget Afvisningspaastanden. I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Som Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Apoteker A Rasch, til den kst Kammeradvokat 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 1 December 1920 købte Sagsøgeren under nærværende Sag, Apoteker A Rasch, Ejendommen Aarup Apotek med alt til Apoteket hørende fast og løst Inventar samt det ved Overtagelsen værende Varelager. Købesummen blev fastsat til 77 750 Kr, hvoraf 65 000 Kr udgjorde Vederlaget for den faste Ejendom og 12 750 Kr Vederlaget for det i Handlen medfulgte Løsøre. Ejendomsskylden var da 40 000 Kr.

Da Aarup Apotek drives paa et personligt Privilegium, var Sagsøgeren i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr 132 om Apotekervæsenet af 29 April 1913 pligtig at svare Apotekeravgift. Nævnte Afgift skal efter Lovens § 29 svares af Apotekets Nettoindtægt, saaledes som denne beregnes efter § 29, jfr § 9. Blandt de Driftsudgifter, der i Henhold til § 9 maa fradrages Bruttoindtægten for at finde den afgiftspligtige Nettoindtægt, er Husleje af Lokalerne.

I Aarene 1920—23 godkendte Ministeriet den af Sagsøgeren som Udgift opførte Lejeværdi af 4000 Kr, men i de følgende Aar tillod Ministeriet kun, at Lejeværdien opførtes med følgende Beløb for 1924: 3600 Kr, for 1925: 3300 Kr, for 1926 og 1927: 3000 Kr og for 1928: 2800 Kr.

Sagsøgeren formener, at Ministeriets Standpunkt, hvorefter Lejeværdien af de til et Apotek benyttede Lokaler skal fastsættes paa Basis af Vurderingerne til Ejendomsskyld, ikke har Hjemmel i Loven, idet det efter hans Opfattelse er den eneste rimelige Forstaaelse af Lovens Regel om, at Apotekerne har Ret til ved Udfindelse af sin Nettoindtægt at fradrage sine Driftsudgifter, at Fradraget skal omfatte de virkelige Driftsudgifter, derunder ogsaa den virkelige Lejeværdi, som Lokalerne faktisk andrager for hans Vedkommende, men heraf maa

følge, at Lejeværdien af de til Apoteket benyttede Lokaler maa fastsættes paa Grundlag af, hvad de paagældende Lokaler faktisk staar ham i, hvilket medfører, at den Pris, som Sagsøgeren har betalt for Ejendommen, i hvilken Apoteket drives, faar en bestemmende Indflydelse paa Lejeværdiens Fastsættelse, uanset om Ejendommen senere — f Eks paa Grund af Konjunktursvingninger — er faldet i Værdi.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren herefter Indenrigsministeriet, under hvilket Ministerium Apotekervæsenet nu henhører, dømt til at betale 594 Kr med nærmere angivne Renter. Dette Beløb er, hvad Sagsøgeren har betalt for meget i Apotekerafgift, saafremt der gives ham Medhold i, at han for Aarene 1924—28 har været berettiget til i Stedet for de ovennævnte af Ministeriet tilladte Beløb som Husleje af Lokalerne at opføre de virkelige Udgifter til disse — derunder Udgift til Forrentning a 5 pCt p a af egen i Ejendommen indestaaende Kapital — med Fradrag af 800 Kr som Leje for Sagsøgerens Bolig i Apoteket.

Det sagsøgte Ministerium, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, paastaar principalt Afvisning, subsidiært Frifindelse.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte henvist til, at Afgiften ifølge Lovens § 29 »fastsættes« af Ministeriet, og at Ministeriets skønsmæssige Afgørelser ved Fastsættelsen maa være unddraget Domstolene i Lighed med, hvad der er Tilfældet med tilsvarende Skatte- og Afgiftsspørgsmaal.

Da det imidlertid ikke blot drejer sig om en blot Beregning af Afgiften, men om Fastslaaen af, om selve det Princip, hvorefter Afgiften paa et bestemt Punkt er beregnet, er rigtigt, maa Retten nære Betænkelse ved at udelukke Sagsøgeren fra at faa Spørgsmaalet prøvet af Domstolene, og Sagsøgtes principale Paastand vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

Det drejer sig altsaa herefter om, hvorvidt Ministeriet har haft Hjemmel til den af det foretagne skønsmæssige Fastsættelse af Lejeværdien af Sagsøgerens Lokaler i egen Ejendom.

Ifølge Lovens § 29 fastsætter Ministeriet Afgiften paa Grundlag af den for Apoteket ifølge de i § 9 omhandlede Opgørelser beregnede Nettoindtægt. Ifølge § 9 skal Indehaveren af et personligt Privilegium aarlig paa et dertil godkendt Skema indsende en Opgørelse af Apotekets Bruttoindtægt og Driftsudgifter. Paa Skemaet er til Udgiftspost 3: Husleje af Lokalerne føjet følgende Bemærkning: »Husleje. Hvis Forretningslokalet er lejet, anføres Lejesummen. Hvis Apotekeren selv ejer Ejendommen, og denne kun indeholder Apoteket, opføres, dersom der ikke med Ministeriet for Sundhedsvæsen er truffet anden Aftale, 7 pCt af dens Vurderingssum til Ejendomsskyld; dersom Ejendommen udover Apoteket kun indeholder Bolig for Apotekeren, opføres 5 pCt af Vurderingssummen til Ejendomsskyld. Ændringer i Vurderingssummen regnes fra samme Tidspunkt som overfor Skattemyndighederne.

I andre Tilfælde fastsætter Ministeriet for Sundhedsvæsen, hvilket Beløb der kan opføres som Lejeværdi.«

Denne Bemærkning svarer til en Bemærkning i det Udkast til Skema, der var vedføjet Forslaget til Lov Nr 100 om Afgift af person-

lige Apotekerbevillinger af 10 April 1895, hvilken Lov er optaget i den senere Lov om Apotekervæsnets af 29 April 1913. I Udkastets Bemærkning til Udgiftspost 3: Husleje af Forretningslokaler hedder det (se Rigsdagstidende 1894/95 Tillæg A Sp 3065—66):

»Hvis Forretningslokalet er lejet særskilt, retter man sig efter Lejesummen. Hvis dette ikke er Tilfældet, eller kun Apotekeren selv ejer Huset, udfindes Forretningslokalets Lejeværdi ved en Taksation.«

Indtil for faa Aar siden skete Ansættelsen — bortset fra Tilfælde, hvor Forretningslokalet var lejet særskilt — paa Grundlag af en Vurdering overensstemmende med Lov 19 Marts 1869 om Udlaan i faste Ejendomme af umyndiges Midler m m; nu sker Ansættelsen som ovenfor anført paa Grundlag af Vurderingen til Ejendomsskyld.

Lovens Forarbejder taler — saaledes som af Sagsøgte paaberaabt — for, at Ministeriet har været berettiget til ved Fastsættelsen af Afgiften at ansætte Lejeværdien efter en skønmæssig Vurdering og ikke efter, hvad Lokalerne faktisk staar Sagsøgeren i. Rigtigheden heraf bestyrkes ogsaa ved Analogien fra StatsskatteLov Nr 149 af 10 April 1922 § 4 b, hvorefter ved Beregningen af en skattepligtig Indkomst Lejeværdien af Bolig i egen Ejendom ansættes til det Beløb, som ved Udleje kunde opnaas i Leje af vedkommende Ejendom, dog at den, naar særlige Forhold maatte gøre denne Maalestok mindre egnet, kan ansættes skønmæssigt. Udgifterne til Erhvervelsen af Ejendommen er saaledes ogsaa i denne Henseende ikke det afgørende.

Idet det herefter ikke findes at kunne statueres, at det Princip, hvorefter Ministeriet har fastsat Lejeværdien, og som ogsaa synes godt stemmende med Forholdets Natur, ikke har haft fornøden Hjemmel i Loven, vil Ministeriets Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagsøgeren findes at burde betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført, derunder i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kr.

Mandag den 30 Marts.

Nr 44/1931.

Rigsadvokaten

mod

Frederik Pedersen (Harboe),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden og Drab.

Østre Landsrets Dom af 12 Februar 1931: Tiltalte Frederik Pedersen bør straffes med Tugthusarbejde paa Livstid. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wreschner, henholdsvis 800 Kr og 56 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Frederik Pedersen til Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvor Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Køge Købstad m v, tiltales Frederik Pedersen i Henhold til Anklageskrift af 27 Januar 1931 til Straf for Forbrydelse mod Sædeligheden og Manddrab ved den 26 August 1930 paa sin Bopæl i Lellinge at have gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor den 11-aarige Gunhild Elvira Marie Madsen og ved derefter forsætlig at have dræbt hende ved Kvælning.

Tiltalte er født den 19 December 1893 og ikke fundet forhen straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte erklæret skyldig i de Forhold, for hvilke han tiltales.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173, og efter dens § 186 efter Omstændighederne med Tugthusarbejde paa Livstid.

Nr 42/1930. Gaardejer **Lars Lindegaard Hansen** (Bache)

mod

Hugo Læssøe Arboe (F Bülow),

betræffende Erstatning for Arealmangel m v.

Østre Landsrets Dom af 20 December 1928: Sagsøgte, Gaardejer L Lindegaard Hansen, bør til Sagsøgeren Hugo Læssøe Arboe betale 2756 Kr 03 Øre med Renter deraf, 4½ pCt aarlig fra den 16 Februar 1928 til den 6 Juli s A og 5½ pCt aarlig fra sidstnævnte Dato, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer L Lindegaard Hansen, til Indstævnte, Hugo Læssøe Arboe, med 400 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 300 Kroner, som udredes af det offenlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 16 Februar 1926 solgte Sagsøgerne, daværende Gaardejer Hugo Læssøe Arboe, til Sagsøgte, Gaardejer L Lindegaard Hansen, Ejendommen Matr Nr 28 a af Sønderby By og Sogn med Besætning m v for 94 000 Kr, Køberen overtog straks Gaarden, som han siden har drevet. Om Købesummens Betaling hedder det i Købekontraktens Post 5:

»Købesummen udgør Kr 94 000 Kr, hvoraf Kr 26 000 regnes som Vederlag for det i Handlen medfulgte Løsøre.	
Heraf berigtiges ved Overtagelse af Prioritetsgæld til Landbosparekassen	Kr 37 400,00
der afdrages med Kr 300 halvaarlig og forrentes med ikke over 5 pCt og til Østifternes Land-Hypotekforening	— 17 000,00
med aarlig Ydelse 6½ pCt. Disse Prioriteter forrenter Køberen fra Dato. —	
Idag er kontant betalt	— 19 000,00
er nitten Tusinde Kroner, og i 11 Juni Termin d A betales kontant	— 20 600,00
er tyve Tusinde seks Hundrede Kroner med Tillæg af 4½ pCt aarlig Rente fra Dato	
	Kr 94 000,00

Med Hensyn til den overtagne Prioritetsgæld bemærkes, at det af Landbosparekassen tilsagte Tillægslaan paa Kr 11 000 og det af Østifternes Land-Hypotekforening bevilgede Laan Kr 17 000 berigtiges af Køberen i 11 Juni Termin d A, saaledes at Køberen paa egen Bekostning

udsteder Panteobligationer for Laanene, hvorimod alle andre med Laanenes Berigtigelse forbundne Udgifter, saasom Kurstab, Provision og Reservefondsinds kud bæres af mig. Laanenes Provenu tilkommer følgende mig.« (c: Sælgeren).

I Post 6 hedder det:

»Samtidig med Købesummens endelige Berigtigelse er Køberen berettiget til at fordre og pligtig at modtage lovligt Skøde, hvorved Ejendommen hjemles ham fri for andre Hæftelser end foran ommeldt

— — —«

Efter Handlen opstod der Tvist om Arealmangel. I Slutsedlen var Arealet opgivet til 64 Tdr Land, medens der i Købekontrakten intet optoges om Arealets Størrelse. Ved en af Køberen foranstaltet Landinspektørforretning blev det nu konstateret, at Arealet kun var 53 ¹⁸⁸⁰/₁₄₀₀₀ Tdr Land. Køberen anlagde derefter Erstatningssag mod Sælgeren, og ved nærværende Rets Dom af 12 Januar 1927 blev der tilkendt Køberen et Afslag i Købesummen paa 2000 Kr samt i Sagsomkostninger 200 Kr, idet Dommen udtalte, at Sælgeren efter det oplyste maatte antages ikke at have givet nogen Garanti med Hensyn til Arealets Størrelse, men at Køberen under Hensyn til den meget betydelige Forskel mellem det i Slutsedlen opgivne og det nu konstaterede virkelige Areal maatte have Krav paa et Afslag, hvilket dog i Mangel af nærmere Oplysninger ikke fandtes at kunne sættes højere end nævnt. Denne Dom blev af Lindegaard Hansen, der paastod en Erstatning af 11 500 Kr, indanket for Højesteret.

Da Lindegaard Hansen ikke erlagde den Del af Købesummen, 20 600 Kr, der skulde betales kontant i 11 Juni Termin 1926, anlagde Læssøe Arboe Sag mod ham til Betaling af dette Beløb med Renter mod at erholde et i Udkast fremlagt betinget Skøde paa Ejendommen, i hvilket Udkast Skødet alene var betinget af Restkøbesummens Berigtigelse, saaledes som denne maatte blive efter Købekontrakten og Dommen i den for Højesteret verserende Retssag. Lindegaard Hansen paastod sig principalt frifundet under Anbringende af, at han foruden sit paastaaede Krav om en Erstatning paa 11 500 Kr for Arealmangel yderligere havde et saa betydeligt Erstatningskrav mod Sagsøgeren, fordi denne, efter hvad der siden var konstateret, skulde have givet urigtige Oplysninger om Størrelsen af sin Avl af Korn og Sukkerroer i Aaret 1925, at hans Krav ialt oversteg de indsogte 20 600 Kr. Subsidiært paastod han Frifindelse for Tiden, idet han forment, at Sagens Afgørelse maatte afvente Udfaldet af Højesteretsdommen, hvorhos han hævdede at have Krav paa, naar han skulde betale de 20 600 Kr, da at faa et rent — ubetinget — Skøde, idet han i saa Fald havde opfyldt, hvad han skulde, da jo Resten af Købesummen skulde, som i Kontraktens foranciterede Post 5 bestemt, afgøres ved Overtagelse af Prioriteter, hvorved han bemærkede, at det var ham bekendt, at de paagældende Laaneinstituter som Følge af den store Arealmangel nu ikke vilde give saa store Laan i Ejendommen som tidligere tilsagt. Læssøe Arboe benægtede, at de af ham givne Oplysninger om Avlen i 1925 havde været urigtige, og hævdede, at de i al Fald var fremsat i god Tro. Men endvidere gjorde han gældende, at det Mindreudbytte, som Lindegaard

Hansen herefter vil faa af Ejenommen, i Forhold til, hvad han har regnet med, er en Følge af den Arealmangel, som efter Salget har vist sig at foreligge, og at en eventuel Erstatning for Mindreudbytte maatte gøres gældende under og i Forbindelse med det for Højesteret indankede Krav om Erstatning for selve det manglende Areal. Ved den af Østre Landsret den 23 September 1927 afsagte Dom blev Lindegaard Hansen frifundet for Tiden, hvorved det i Præmisserne udtaltes:

»Retten finder det ikke nødvendigt at gaa nærmere ind paa Spørgsmaalet om Rigtigheden eller Urigtigheden af de af Sagsøgeren fremsatte Opgivelser om det foregaaende Aars Avl. Thi omend det er uheldigt for Sagsøgeren, at Sagsøgte besidder og driver Ejendommen uden at præstere den stipulerede kontante Udbetaling, findes det dog, at Parternes Mellemværende er af en saa sammensat og mindre overskuelig Natur, at Sagsøgte med Føje kan kræve, at Udbetalingen stilles i Bero, indtil det hele Mellemværende er klarlagt ved Dommen i den for Højesteret svævende Sag, under hvilken Sagsøgeren efter det foran udviklede mener, at ogsaa de nu af Sagsøgte fremsatte Krav i Anledning af Sagsøgerens Opgivelser med Hensyn til Avlens Størrelse bør søges paakendt.«

Læssøe Arboe, der saaledes ikke fik den stipulerede kontante Udbetaling, havde for at kunne indfri en anden Prioritet, som det efter Købekontrakten paahvilede ham at frigøre Ejendommen for, maattet laane Penge af sin Svigermoder, Fru Klara Hansen, der fik Transport paa 21 000 Kr af denne Obligations Paalydende og selv havde et Tilgodehavende hos Læssøe Arboe paa 15 600 Kr staaende paa 3 Prioritet i Ejendommen i Henhold til Obligation af 21 Januar 1926, tinglæst den 2 Februar s A. Da Lindegaard Hansen vedblivende drev Gaarden og tog dens Udbytte, men uden at betale Renter og Afdrag paa Prioriteterne, og da han ved fornævnte Dom af 23 September 1927 var frifundet for Tiden, lod Fru Klara Hansen den 24 s M foretage Udlæg i Ejendommen for sin nævnte Panteobligation og sig indsætte i Ejendommens Besiddelse og Brug. Lindegaard Hansen hævdede imidlertid, at denne overfor Læssøe Arboe foretagne Forretning ikke var forbindende for ham, da han havde en paa Købekontrakten hvilende Ret til at besidde og bruge Ejendommen, og herom udviklede der sig en Fogedprocedure, der imidlertid afsluttedes ved et Forlig mellem Parterne den 21 Oktober 1927. Herefter skulde Lindegaard Hansen have rent Skøde mod at overtage eller indfri de forskellige i Ejendommen værende Prioriteter og udstede Obligation til Læssøe Arboe for Restkøbesummen, ca 6000 Kr, dog kun at betale med det Beløb og paa de Vilkaar, som det ved endelig Dom maatte blive fastslaaet, at jeg ifølge Købekontrakten er pligtig at betale, altsaa ogsaa under Forbehold af mine Erstatningskrav paa Hr Arboe.« Denne Ordning blev endelig effektueret med Udstedelsen af et den 10 December s A dateret Pantebrev i Ejendommen fra Lindegaard Hansen til Læssøe Arboe for 5265 Kr 61 Øre, hvori det hedder:

»I ovennævnte Beløb vil være at fradrage, hvad der ved endelig Retsafgørelse maatte blive tilkendt mig i Erstatning i Anledning af en med Kreditor under 16 Februar 1926 indgaaet Handel om den nedenfor pantsatte Ejendom og senere Retsskridt, alt som tidligere reserveret og

paastaaet, udover allerede erlagte 2000 Kr + Omkostninger 200 Kr og foretagne Kursregulering, ligesom jeg reserverer mig Ret, dersom Erstatningsbeløbet maatte overstige Pantebrevets Beløb, til yderligere Erstatning ikke alene overfor Kreditor, men ogsaa overfor den eller dem, som maatte have Ansvarret overfor mig, idet Udbetalingen af Købesummen og Modtagelsen af Skødet er sket under ethvert Forbehold. Mulige Beløb bliver at betale paa de Vilkaar, som ved Dom maatte blive bestemt. Obligationsbeløbet kan først kræves af Kreditor, naar det ved endelig Dom er fastslaaet om, hvor meget og hvorledes mulige Fradrag i Obligationsbeløbet skal ske.«

Den 13 Januar 1928 afsagde Højesteret Dom i den første af Læssøe Arboe anlagte Sag, i hvilken Dom det udtales:

»Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det i Henhold til de i samme anførte Grunde rettelig antaget, at Appellanten har Krav paa et Afslag i Købesummen. Dette Afslag findes at kunne bestemmes til 4000 Kr, og der vil herefter være at give Dom i Overensstemmelse hermed.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kr. — — —«

Under nærværende ved Retten for Assens Købstad m v forberedte Sag har nu Læssøe Arboe paastaaet Lindegaard Hansen dømt til Betaling af 2756 Kr 03 Øre med Renter deraf $4\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra den 16 Februar 1928 til Stævningens Dato, den 6 Juli s A, og $5\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra sidstnævnte Dato, til Betaling sker. Beløbet er det efter Obligationen af 10 December 1927 skyldige, 5265 Kr 61 Øre med Fradrag af den ved Højesteretsdommen tilkendte yderligere Godtgørelse 2000 Kr med Renter heraf og yderligere Sagsomkostninger 300 Kr samt et Omkostningsbeløb paa 50 Kr og et Beløb paa 48 Kr 70 Øre for udlagt Tinglysningsgebyr, hvilke Poster Sagsøgeren erkender at skyldte, medens der paa den anden Side er tilagt Renter for Tiden indtil 16 Februar 1928.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han hævder at have Modkrav paa Sagsøgeren, der langt overstiger den indtalte Restskyld efter Obligationen. Han gør i saa Henseende gældende, at der ved Sagsøgerens i sin Tid afgivne urigtige Oplysninger om Størrelsen af sin Avl af Korn og Roer, hvilke Oplysninger Sagsøgte lagde til Grund ved sit Køb af Ejendommen, er paaført ham et Tab, som han ansætter til ialt 7000 Kr. Endvidere hævder Sagsøgte, at de ved Handlen forudsatte Laan i Ejendommen fra Landbosparekassen og Østifternes Landhypotekforening, om hvilke der var givet Tilsagn fra disse Pengeinstituter, blev betydelig nedsat som Følge af den konstaterede Arealmangel, og at Sagsøgeren maa godtgøre ham det herved forvoldte Tab, som han opgør til 2165 Kr. Endelig anfører Sagsøgte, at der ved den af Fru Klara Hansen foretagne Udlægsforretning i Ejendommen er forvoldt ham et Tab, dels derved, at han i ca 4 Uger blev afskaaret fra at udnytte en paa Ejendommen værende Grusgrav, dels i Form af Tort og Kreditspilde, dels ved Udgifter til Fremskaffelse af midlertidige Laan for at faa Udlæget hævet og ved Omkostninger til Fogeddisputen m v. Det samlede Tab i denne Anledning ansætter han til 3485 Kr 85 Øre, som han hævder at have Krav paa hos Sagsøgte, da det paaahvilede

denne som Sælger at hjemle ham Ejendommen fri for Fru Klara Hansens Prioritet.

Retten finder det uforholdende at komme ind paa en Undersøgelse af, om Sagsøgeren ved Salget har givet urigtige Oplysninger om Størrelsen af Avlen, hvad han benægter. Der maa nemlig gives Sagsøgeren Medhold i, at de Tab, Sagsøgte hævder at have lidt herigennem saavel som igennem Nedsættelsen af de tilsagte Prioritetslaan i Ejendommen, maa opfattes som saadanne Følger af Arealmanglen, der maatte gøres gældende under Proceduren for Højesteret i den af Sagsøgte mod Sagsøgeren anlagte Sag om Erstatning for Arealmanglen, hvad ogsaa Landsrettens foran citerede Dom af 23 September 1927 giver Anvisning paa, og for hvilke der er ydet Godtgørelse ved det af Højesteret tilkendte Afslag i Købesummen.

Hvad endelig angaar Modkravet paa Erstatning i Anledning af den af Fru Klara Hansen foretagne Udlægsforretning, bemærkes først, at Retten ikke kan anse det for godtgjort ved de foreliggende Oplysninger, at dér herved er tilføjet Sagsøgte et Tab af Størrelse som af ham anbragt. Men dernæst findes det overhovedet betænkeligt at paalægge Sagsøgeren Erstatningspligt med Hensyn til Følgerne af dette Udlæg, der fandt Sted til Sikring af Pantekrav, som Sagsøgeren med Føje havde paaregnet at kunne bringe til Ophør ved Hjælp af den stipulerede Udbetaling pr 11 Juni 1926, og hvis Interesser blev truede derved, at Sagsøgte, uden at ville præstere denne Udbetaling og uden at ville betale Afdrag paa og Renter af Prioriteterne, vedblev at drive Ejendommen som sin og nyde dens Udbytte. Det bemærkes herved, at Sagsøgeren under 16 Februar 1927 havde foreslaaet Sagsøgte en Berigtigelse af Handlen, hvorved Sagsøgte fik Skøde, og Mellemværendet klaredes paa den Maade, at Sagsøgerens Restkrav paa Købesummen for et Beløb af 11 500 Kr — 3: det Beløb, som Sagsøgte gjorde Paastand paa i Erstatning for Arealmanglen — afgjordes ved en af Sagsøgte udstedt Panteobligation i Ejendommen af nævnte Størrelse, forfaldende naar der foreligger endelig Dom, og med Klausul om, at der i Obligationens Paalydende fragaar, med Renter 4½ pCt p a fra 16 Februar 1926, det Beløb, Dommen yderligere maatte tilkende Debitor, altsaa udover de alt ved Landsrettens Dom tilkendte 2000 Kr, til Nedsættelse af Købesummen. Sagsøgte afslog imidlertid at indgaa paa denne Ordning.

I Henhold til det anførte vil der ikke kunne gives Sagsøgtes Paastand om at have de ovennævnte Modkrav overfor Sagsøgeren Medhold. Sagsøgerens Paastand vil herefter være at tage til Følge og Sagens Omkostninger at tillægge ham med 400 Kr.

Tirsdag den 31 Marts.

Nr 258/1930. Gaardejer **Søren Asmussen** (Trolle)

mod

Ketting Andelskasse (Cohn).

(Sagen behandlet skriftligt).

Højesterets Kendelse.

Under særskilt Procedure af Formaliteten har Indstævnte paastaet denne af Vestre Landsret paadømte og ved Stævning af 6 November 1930 for Højesteret indankede Sag afvist fra Højesteret, idet Indstævnte gør gældende, at Appellanten den 16 Oktober s A uden at tage Forbehold har opfyldt Landsretsdømmen ved at betale hele Domsbeløbet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Indstævntes Sagfører for Landsretten efter Dommens Afsigelse med det nære Udløb af Eksekutionsfristen for Øje henvendte sig til Appellantens Sagfører i forrige Instans om Dommens Opfyldelse. Efter Forhandling mellem Sagførerne tilstod Indstævntes Sagfører i Skrivelse af 23. September 1930 Appellanten »Forlængelse« til den 4 Oktober, idet han tilføjede, at hvis Ankestævning ikke forkyndtes for ham senest den 6 Oktober, maatte han kræve Domsbeløbet betalt. Paa Foranledning af Appellantens Sagfører, der havde afæsket en Højesteretssagfører en Udtalelse over Sagen, men endnu ikke modtaget en saadan, forlængedes Fristen til den 13 og senest til den 18 s M, men den 16 s M betalte Appellantens Sagfører, der i Mellemtiden havde modtaget det paagældende Responsum og meddelt Indstævntes Sagfører dette, Domsbeløbet.

Da Appellanten ikke ved under de anførte Omstændigheder at opfylde Dømmen kan betragtes som havende givet Afkald paa Dommens Paaanke, hvorved bemærkes, at Indstævnte var bekendt med, at Appellanten havde forkyndt Retssagen for flere andre muligt regrespligtige, vil Afvisningspaastanden ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af Indstævnte, Ketting Andelskasse, nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

Nr 266/1930. **Arkitekt Algot Lautrup-Larsen (Gamborg)**

mod

Fru Hjørdis Lautrup-Larsen, født Effersøe (David),

betræffende Skilsmisse.

Københavns Byrets Dom af 16 Juni 1930: Sagsøgte, Hjørdis Lautrup-Larsen, født Effersøe, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Arkitekt Algot Lautrup-Larsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 50 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 3 Oktober 1930: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Arkitekt A Lautrup-Larsen, Sorø, til Indstævnte, Fru Hjørdis Lautrup-Larsen, f Effersøe, med 75 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Sagens Oplysninger maa det antages, at naar Indstævnte har modsat sig Opløsning af hendes Ægteskab med Appellanten, skyldes det, at hun bl a af Hensyn til deres niaarige Datter fremdeles nærer et virkeligt Ønske om Samlivets Genoptagelse.

Herefter og da heller ikke Hensynet til Appellantens Forhold paa det nuværende Tidspunkt afgørende taler for Opløsningen af Ægteskabet, vil den indankede Dom i Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde efter Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Appellanten vil have at betale Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Appellanten, Arkitekt Algot Lautrup-Larsen, 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Arkitekt Algot Lautrup-Larsen, der den 16 December 1916 indgik Ægteskab med Sagsøgte, Hjørdis Lautrup-Larsen, født Effersøe, paastaaet Ægteskabet opløst i Medfær af § 55 i Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 paa Vilkaar:

a t Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn Birgitte Effersøe Lautrup-Larsen, født den 3 November 1921, tilfalder Sagsøgte, og a t Sagsøgeren tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, til Sagsøgtes saavel som til det ovennævnte Barns Underhold.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet hun protesterer mod Skilsmisse.

Det fremgaar af de afgivne Parts- og Vidneforklaringer og Sagens øvrige Oplysninger, at Parternes Samliv i August 1925 blev hævet, og at det ikke senere er blevet genoptaget.

Da Retten imidlertid efter de foreliggende Omstændigheder maa gaa ud fra, at Samlivets Ophævelse hovedsagelig skyldes Sagsøgerens egen Livsførelse, idet han i Tiden her omkring er traadt i Forhold til en anden Kvinde, hvilket Forhold fremdeles bestaar, finder Retten det overvejende betænkeligt at give Sagsøgerens Paastand Medhold, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 16 Juni 1930 af Københavns Byrets 16 Afdeling og paastaas af Appellanten ændret derhen, at Parternes Ægteskab opløses paa Vilkaar, at Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn Birgitte Effersøe Lautrup-Larsen tilfalder Indstævnte, og at Appellanten tilpligtes at udrede Bidrag, hvis Størrelse fastsættes af Overøvrigheden, saavel til Indstævntes som til det fornævnte Barns Underhold.

Indstævnte har paastaaet Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 75 Kr.

Onsdag den 1 April.

Nr 201/1930. Ingeniør, cand polyt **S Lakjer** (Selv)

mod

Overretssagfører **Paul J Larsen** (Bruun) og **Lenskontrollen** (F Bülow),

betræffende Administrationen af et Familielegat.

Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1930: De Sagsøgte, Overretssagfører Paul J Lassen og Lenskontrollen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør, cand polyt Sofus Lakjer, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren med 800 Kr til Overretssagfører Lassen og med 500 Kr til Lenskontrollen. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte, Overretssagfører Paul J Lassen, med 500 Kroner og til Indstævnte Lenskontrollen med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør, cand polyt Sofus Lakjer, til Indstævnte Overretssagfører Paul J Lassen 500 Kroner og til Indstævnte Lenskontrollen 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til et af Proprietær Emil Lakjer den 15 Februar 1895 oprettet Testamente med senere Tillæg udfærdigede Eksekutorerne i hans Bo den 9 April 1902 Fundats for »Afdøde Proprietær Emil Lakjers Familie- og Understøttelseslegat«, der derefter under 14 August 1902 blev kongelig konfirmeret. Om Legatets Midler og Administration indeholder Fundatsen følgende Bestemmelser:

»2. Legatet bestaar for Tiden af en Sum paa Kroner ca 700 000, dels i Prioritetsobligationer, dels i Kreditforenings- og Hypoteklaaneforenings-Kasseobligationer. Disse Aktiver vilde dog i Tidens Løb efter Legatværgens Bestemmelse være at anbringe saaledes, at Legatets samlede Formue, naar denne har naaet den Størrelse, som nedenfor er nævnt, vil være anbragt som 1ste Prioriteter i Landejendomme i de danske Østifter med Sikkerhed som for umyndiges Midler — — —

4. Renterne af Legatet uddeles i aarlige Portioner, ikke under 400 Kroner, som uddeles med Halvdelen i Juni og December Maaneder, i Dagene 19 til 25 inklusive.

5. Berettigede til at nyde Legatrenterne er de ægtefødte Descendenter af Legatstifterens afdøde Brødre: — — —

9. Legatet bestyres af en Legatvæрге under Justitsministeriets Kontrol. Første Legatvæрге er ifølge testamentarisk Bestemmelse Overretsprokurator J L Lassen. Efter hans Død beskikkes Legatværgen af Justitsministeriet. Legatværgens Honorar er 500 Kroner aarligt. Justitsministeriet udnævner en Revisor, der har at genemgaa det af Legatværgen aarligt til Ministeriet indsendte Regnskab. Dette Regnskab aflægges for hvert Kalenderaar og skal af Legatværgen være indsendt til Justitsministeriet inden Udgangen af den paafølgende Januar Maaned, ledsaget af en Genpart af Slægtsregistret med eventuelle Forandringer i dette. Revisor lønnes foreløbigt med 200 Kroner aarlig. Naar Legatkapitalen har naaet det fastsatte Maksimum af een Million Kroner, forhøjes hans Honorar til 400 Kr aarlig.«

Efter at den ved Legatopretterens Testamente indsatte første Legatvæрге, Overretsprokurator J L Lassen i 1909 var afgaaet ved Døden, beskikkede Justitsministeriet hans Søn, Sagsøgte under denne Sag; Overretssagfører Paul J Lassen til Legatvæрге, og dette Hverv har denne derefter varetaget indtil nu under Kontrol af Justitsministeriet, hvilken Kontrol i Overensstemmelse med Lov Nr 101 af 2 Maj 1914 fra 1 Januar 1915 har været udøvet gennem Lenskontoret.

Under denne Sag har nu Sagsøgeren, Ingeniør, cand polyt Sofus Lakjer, der er berettiget til $\frac{1}{11}$ af det Beløb, der aarlig kommer til Uddeling af Legatet, anbragt, at Legatets Midler efter hans Formening af Legatværgen og den tilsynsførende Myndighed i en Aarrække har været administreret saaledes, at der derved er paaført Legatnyderne et meget betydeligt Tab. Dette Tab er fremkommet ved 1) at Legatets Kapital har været udlaant til for ringe Rente, 2) at en Del af Renteindtægten ikke er kommet Legatet til gode og 3) at der uberettiget er beregnet Ekstrahonorarer til Legatværgen. Sagsøgeren har med Hensyn til disse Punkter nærmere anført følgende:

ad 1) Der er ved Udlaan af Førsteprioriteter stipuleret en Rente, der allerede paa Udlaanstiden var lavere end den ved Anbringelse af Legatmidler normale, og der er ikke fra Legatbestyrelsens Side for saadanne Laan foretaget de nødvendige Skridt til gennem en Rente-forhøjelse for anbragte Midler eller i Anledning af Ejerskifter at følge Laanemarkedets stigende Rentebevægelse, og den af Justitsministeriet ved Anbringelse af Midler, der administreres som umyndiges Midler, fastsatte Rente; der er endvidere for Midler, som har været anbragt i 2 Prioriteter i københavnske Ejendomme, lige til Sagsøgerens Indgreb blevet opretholdt en Rente, der er lavere end den samtidig almindelige for 1 Prioritetslaan, inclusive Legatlaan.

Lenskontrollen er ikke som tilsynsførende Myndighed skredet ind mod denne Administration, men synes indtil den seneste Tid at have indtaget det Standpunkt, at Spørgsmaalet om, til hvilken Rente Legatets Midler anbragtes, var Lenskontrollen uvedkommende. Først i 1924, efter at Legatnyderne havde henvendt sig angaaende dette Spørgsmaal til Lenskontrollen, har denne i en Skrivelse henledt Legatværgens Opmærksomhed paa, at Fideikommismidler, der indestaar i faste Ejendomme, nu i Almindelighed forrentes med 5 pCt p a; — dette havde da allerede været Tilfældet i flere Aar; og først i 1928 i en Skrivelse af

9 Juni har Lenskontrollen efter fornyede Henvendelser fra Sagsøgeren og efter at Sagen havde været forelagt Justitsministeren, som en »Anmodning« til Legatværgen udtalt, at Renten af Legatets Panteobligationer i Løbet af saa kort Tid, som det var foreneligt med en passende Hensynstagen til Debitorerne, vilde være at bringe i Overensstemmelse med den for tilsvarende Laan sædvanlige Rente.

Den Gennemsnitsrente, der er oppebaaret af Legatkapitalen, har i Femaaret 11 December 1915—11 December 1920, kun udgjort 4,1 pCt til Trods for, at 2 og 3 Prioritetslaanene udgjorde 15 a 20 pCt af hele Legatkapitalen, hvilket iøvrigt efter Sagsøgerens Opfattelse var i Strid med Legatstifterens Forvaltningsbestemmelser. I Tiden fra 11 December 1920—11 Juni 1929 blev Renten praktisk taget ikke forhøjet, og først da lykkedes det endelig Legatnyderne at fremtvinge en Ændring i Anbringelsesvilkaarene, saaledes at Gennemsnitsrentefoden pr 1 Januar 1930 var oppe paa 4,92 pCt.

De Tab, der herved er lidt, opgør Sagsøgeren saaledes: For Perioden 1916—1920, i hvilke Aar Overformynderiets Udlaansrente for de af dette bestyrede Midler, anbragt i 1 Prioritet indenfor Halvdelen af den ved en Overformynderivurdering fastsatte Værdi for Ejendommen, forhøjedes til 5 pCt p a, ansættes en skønmæssig Middelrentesats af $4\frac{1}{2}$ pCt p a. Sammenholdes det regningsmæssige Legatudbytte ved denne Rentesats ($4\frac{1}{2}$ pCt) med det ved Legatanbringelsen virkelig indvundne Udbytte, opstaar et Tab for Legatnyderne for denne Periode opgjort med Renter til 11 Juni Termin 1920 paa 26 846,00 Kr.

For Perioden 11 December 1920 til 11 Juni 1929 har Overformynderiets Rentefod efter Justitsministeriets Bestemmelse ved Udlaan af Overformynderimidler andraget 5 pCt. Som Følge af, at man fra Legatbestyrelsens Side praktisk talt har forsømt enhver Disposition med Hensyn til Forhøjelse af Renten af de af Legatets Midler indrømmede Prioriteter, har Legatbestyrelsen paaført Legatnyderne et Tab, der opgjort med Renter til 11 Juni 1929 udgør 73 765,00 Kr, hvilket Beløb altsaa — bortset fra Renten — udgør Differencen mellem det Udbytte, Legatet faktisk har indvundet, og det, der kunde være indvundet ved Forhøjelse af Legatrenten til den for Anbringelse af Overformynderimidler siden 1920 anordnede normale Rente af 5 pCt p a.

Med Hensyn til det samlede Tab, altsaa 100 611 Kr, anser Sagsøgeren Legatværgen for erstatningspligtig. Det maa nemlig efter Sagsøgerens Mening være Legatværgens Opgave at varetage Legatnydernes Interesse og at administrere Legatet saaledes, at de faar et saa stort Udbytte som muligt, dog naturligvis under Iagttagelse af de fundatsmæssige Bestemmelser. Sagsøgeren har specielt bestridt, at det skulde have nogen Hjemmel eller Støtte i Legatopretterens Ønsker eller Hensigter at vise en særlig Hensyntagen til Debitorerne, fordi Midlerne udlaanes til Landmænd; han har tværtimod hævdet, at Bestemmelsen i Legatets § 2 om Midlernes Anbringelse med Sikkerhed som for umyndiges Midler maa forstaas saaledes, at det er Legatværgens Pligt ved Udlaan at følge den Rente, der af Justitsministeriet fastsættes eller billiges for Overformynderiets Udlaan af umyndiges Midler. Legatværgen træffer vel efter sit Skøn Bestemmelse om Laanenes Placering; men anbringer han dem paa en saadan Maade, at der paaføres Legatet Tab,

maa han være ansvarlig efter de almindelige Erstatningsregler, og den kontrollerende Myndighed maa, da den har forsømt sin Tilsynspligt, være solidarisk ansvarlig med Legatværgen; at Spørgsmaalet om, til hvilken Rente Midlerne anbringes, skulde være Lenskontrollen uvedkommende, bestrides, og denne Opfattelse synes ogsaa forladt i Lenskontorets fornævnte Skrivelse af 9 Juni 1928.

ad 2) Sagsøgeren hævder, at der uretmæssigt er paaført ham og de øvrige Legatnydere Tab ved, at Legatværgen selv har oppebaaret betydelige Rentebeløb, der rettelig burde være kommet Legatet til gode, nemlig i

a) ordinært tilbageholdt Rentebeløb 2 467,70 Kr
og b) ekstraordinært tilbageholdt Rentebeløb 798,20 —

Tabene under a) skyldes, at der ikke har været oprettet nogen almindelig Ind- og Udbetalingskonto for Legatets Midler, saaledes at Renterne af den til enhver Tid værende Saldo kom Legatet til gode. Følgen heraf har været, at Legatværgen har anbragt Driftssaldoen fra Juni Termin, et Beløb paa mellem 3400 Kr og 3900 Kr paa sin private Konto indtil December Termin og derved har berøvet Legatet den det tilkommende Renteindtægt af Beløbet. Yderligere Rentetab er fremkommet ved, at Reservefondshenlæggelsen først sker ultimo Januar det følgende Aar, saledes at der ogsaa for Legatet er spildt Rente af dette Beløb (ca 5000 Kr) i den mellemliggende Tid fra 11 December Termin. Endelig er de af Laantagerne indbetalte Terminsydelser ikke anbragt paa Konto for Legatet, saaledes at der ogsaa her er spildt Rente af Beløbene fra Indbetaling til Udbetaling.

Det aarligt indbetalte Beløb andrager ca 36 000,00 Kr. Det aarlige Rentespild af ovennævnte Grunde andrager ca 89,00 Kr. Med Tillæg af Rente $3\frac{1}{2}$ pCt p a fra 1 Februar 1910 andrager Beløbet de fornævnte 2467,70 Kr.

Det under b opførte Tab skyldes, at Renten af forskellige i Aarene 1909—1927 indgaaede nærmere specificerede Beløb, der hidrører fra Udtrækning af Obligationer, Indbetaling af Kapital eller Afdrag, ikke straks er kommet Legatet til gode, idet Beløbene i kortere eller længere Tid har henstaaet paa Legatværgens Konto. Med Tillæg af Rente $3\frac{1}{2}$ pCt til den 11 Juni 1929 er Tabet opgjort til 798 Kr 20 Øre.

ad 3) Endelig hævder Sagsøgeren, at der af Legatværgen — med Sanktion af Lenskontrollen — er beregnet Ekstrahonorarer, og Vederlag, der i Virkeligheden er Honorarer uden fornøden Hjemmel i Fundatsen. Disse Beløb andrager med paaløbne Renter 4969,20 Kr, fordelt paa følgende Poster:

»Besigtigelse af Panter«.

1916 100 Kr, 1917 30 Kr, og 1929 20 Kr, hvilket med Tillæg af Renter $3\frac{1}{2}$ pCt p a til 11 Juni 1929 udgør..... 226,02 Kr
Aarligt fra 11 December 1920—11 December 1924 incl: 250 Kr hvilket med Tillæg af Renter $3\frac{1}{2}$ pCt p a til 11 December 1924 udgør 1340,70 Kr, som henført til 11 Juni 1929, Rentefod $3\frac{1}{2}$ pCt p a, er..... 1565,20 —

Ialt 1791,22 Kr.

»Affattelse af Aarsregnskab«.

Aarlagt fra 11 December 1916—11 December 1924 incl 50,00 Kr. Med Tillæg af Renter $3\frac{1}{2}$ pCt p a til 11 December 1924: 518,43 Kr, som henført til 11 Juni 1929, Rentefod $3\frac{1}{2}$ pCt p a, er 605,23 Kr

Ekstra »Administrationshonorar«.

Aarligt fra 11 December 1925—11 December 1928 incl 600,00 Kr. Med Tillæg af Renter $3\frac{1}{2}$ pCt p a til 11 December 1928: Kr 2528,50 Kr, som henført til 11 Juni 1929, Rentefod $3\frac{1}{2}$ pCt p a, er 2572,75 —

Ialt 4969,20 Kr.

Det samlede Tab udgør herefter beregnet pr 11 Juni 1929:

Punkt 1) 100 611,00 Kr

— 2) 3 265,90 —

— 3) 4 969,20 —

Ialt 108 846,10 Kr.

Da Sagsøgeren er berettiget til en Andel af Legatets Udlodning, der udgør $\frac{1}{11}$ af denne, er saaledes det Tab, der er tilføjet Sagsøgeren Kr 9895,10.

Det sidstnævnte Beløb, 9895,10 Kr, har Sagsøgeren paastaaet de Sagsøgte, Overretssagfører Paul J Lassen og Lenskontrollen, dømt til in solidum at betale ham med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 25 November 1929.

Sagsøgeren har derhos nedlagt en subsidær Paastand for det Tilfælde, at der maatte blive taget Hensyn til en fremsat Forældelsesindsigelse.

Begge de Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Punkt 1 har Sagsøgte, Overretssagfører Lassen for det første anført, at Anbringelsen af Midlerne indenfor den i Fundatsens § 2 angivne Ramme — d v s Anbringelse i 1 Prioriteter i Landejendomme i de danske Østifter, med Sikkerhed som for umyndiges Midler — sker »efter Legatværgens Bestemmelse«, saaledes at altsaa hans Skøn er afgørende, og dette Skøn kan ikke underkendes, saalænge det ikke tør paastaas, at Værgen ved Anbringelsen har forfulgt illegitime Formaal. Og dette paastaar Sagsøgeren ikke. Forholdet er da ogsaa dette, at Legatværgen, da han ved Nyanbringelser af Kapital faar en vis Provision, selv vilde have haft økonomisk Fordel af ved Rente-forhøjelse at fremkalde Opsigelser af de udlaante Kapitaler.

Dernæst gør Sagsøgte gældende, at det Skøn, han som Legatværgen har udøvet, har været fuldt ud forsvarligt. Det er vel hans Opgave at varetage Legatnydernes Interesse, men heraf følger ikke, at han ensidigt skal forfølge det Maal at fremskaffe det størst mulige Udbytte i et givet Øjeblik. Det maa ved Administrationen tages særlig i Betragtning, at Anbringelsesmaaden er stærkt begrænset, nemlig til Anbringelse i 1 Prioriteter i Landejendomme, og det tilmed Landejendomme i Østifterne. En Sammenligning med f Eks Overformynderimidler er derfor ikke berettiget. Han maa føre en saadan Udlaanspolitik, at

han kan vente til enhver Tid at kunne anbringe Midlerne paa netop denne Maade, og han maa derfor være varsom med at følge efter med Krav om Renteforhøjelse, selv om den almindelige Rente en Tid lang gaar op over den Rente, hvortil Legatets Midler er anbragt; naar han gør dette, kan han til Gengæld haabe, at Debitorerne ikke straks op-siger Laanene, selv om den almindelige Rente forbigaaende skulde gaa ned under Legatets Udlaansrente. Ved at følge den angivne Admini-strationsmaade har Sagsøgte Lassen ogsaa ment at handle i den Aand, der besjælede Legatopretteren, der i sit Testamente traf Bestemmelsen om Oprettelse ikke blot af dette Legat, men ogsaa om et Legat for gamle trængende Landmænd og deres Enker, ligesom Legatværgeren herved har fulgt de Instrukser og den Tradition, han modtog fra sin Fader, der var en nær Ven af Legatopretteren og nøje kendte hans Ønsker med Hensyn til Legatets Forvaltning.

Lenskontrollen har i det væsentlige sluttet sig til de anførte Be-tragtninger. Det er derhos fra Lenskontrollens Side gjort gældende, at det ikke hører til dens Opgave at vaage over, til hvilken Rente Fidei-kommismidler anbringes. Da 4 pCt her i Landet er den lovbestemte Rente ved Udlaan i faste Ejendomme, maa det iøvrigt være en Selv-følge, at der ikke med Rette kan rejses Kritik mod en Administrator, fordi han anbringer 1 Prioriteter i Landejendomme til denne Rente, naar han efter sit Skøn finder dette formaalstjenligt og positive For-skrifter ikke er til Hinder herfor.

Retten maa med de Sagsøgte være enige i, at der ikke i Fundatsens § 2 indeholdes nogen Forskrift om, at Legatets Midler skal være anbragt til den samme Rente som den, hvortil Overformynderiet udlaaner umyn-diges Midler, men at Legatværgeren maa være baade berettiget og for-pligtet til at øve et Skøn med Hensyn til Rentefodens Størrelse. Men naar dette er Tilfældet, og naar Legatværgeren ikke ved Anbringelserne er gaaet under en Rentefod paa 4 pCt, og det end ikke paastaas, at der skulde være forfulgt uvedkommende Formaal, maa Retten anse det for udelukket, at der af en Legatnyder skulde kunne gøres Erstat-ningskrav gældende mod Legatværgeren med den Begrundelse, at Mid-lerne har været anbragt til en for lav Rente, og Sagsøgte, Overrets-sagfører Lassen og hermed ogsaa Lenskontrollen vil derfor være at frifinde forsaavidt angaar denne Del af Sagsøgerens Tiltale, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa Spørgsmaalet, om et eventuelt Erstatningskrav vilde være forældet.

Hvad dernæst angaar det af Sagsøgeren under Nr 3 behandlede Forhold, har de Sagsøgte anført, dels at det formentlig ikke kan være Meningen, at det i Fundatsens § 9 i 1902 fastsatte Honorar paa 500 Kr skulde være gældende urokkeligt uanset Konjunkturernes Forandring, dels at det i hvert Fald ikke kan anses for udelukket ved Fundatsen, at Tilsynsmyndigheden godkender, at Legatværgeren beregner sig pas-sende Vederlag for Udgifter til Papir, Telefon, forøget Kontorhold, Med-hjælp eller lignende, idet Honoraret paa 500 Kr maa antages kun at skulle være Vederlag for hans personlige Virksomhed. Sagsøgte, Over-retssagfører Lassen har herved fremhævet de siden Legatets Oprettelse stærkt stigende Udgifter til Kontorhold, der er saa betydelige, at saa-

fremt de skulde afholdes af et Honorar paa 500 Kr, vilde han ikke blot intet Vederlag faa for sin Administration, men ligefrem Tab.

Da Retten finder, at de under dette Punkt omhandlede Vederlag, der med Lenskontrollens Godkendelse er ydet Legatværgen udover det i Fundatsens § 9 nævnte Honorar af 500 Kr aarlig, ikke overskrider, hvad Lenskontrollen som tilsynsførende Myndighed maa være berettiget til at godkende, vil der ikke heller paa dette Punkt kunne rejses noget Erstatningskrav af Sagsøgeren.

Hvad endelig angaar det af Sagsøgeren under Punkt 2 behandlede Forhold, har Sagsøgte, Overretsagfører Lassen, anerkendt den formelle Berettigelse af den rejste Kritik, men han har anført, at det vilde medføre et uforholdsmæssigt stort Besvær, om en Sagfører, der modtager Legatmidler eller lignende, skulde have Pligt til at sørge for deres øjeblikkelige Anbringelse til Forrentning for vedkommende Legat eller Klient, saledes at ikke en Dags Rente gaar tabt; det har derfor været af Bekvemmelighedshensyn, naar saadanne Beløb midlertidig har været indsat paa hans Konto, det drejer sig ikke om store Beløb, og det er omvendt til Tider forekommet, at Legatværgen har staaet i Forskud for Legatet.

Legatværgen burde nu have iagttaget — i hvert Fald naar det drejede sig om noget betydeligere Beløb og om ikke ganske korte Tidsrum — ikke at lade Legatet tilhørende Midler indestaa paa sin egen Konto, saaledes at der ikke tilflød Legatet Renteudbytte af de paa-gældende Beløb. Efter hvad der er anført fra Lenskontrollens Side har denne ikke været opmærksom paa det heromhandlede Forhold, forinden der fremkom Besværing herover fra Sagsøgeren, idet der ikke af Legatets Revisor har været gjort Antegnelser vedrørende dette Forhold. Lenskontrollen tog efter Sagsøgerens Klage dette tilligemed forskellige andre paaklagede Forhold op til Undersøgelse, og i den fornævnte Skrivelse af 9 Juni 1928 til Legatværgen, hvilken Skrivelse blev meddelt Sagsøgeren, udtalte Lenkontrollen, efter at Sagen havde været forelagt Justitsministeren:

»For at undgaa enhver Kritik bør Legatets Midler — saa vel ledige Kapitaler som løbende Indtægter — bestandig holdes individualiserede. Indsættelse paa særlig Konto lydende paa Legatets Navn i et solidt Pengeinstitut, bør derfor ske i størst muligt Omfang, idet dog en passende kontant Kassebeholdning vil kunne bero hos Legatværgen.«

Lenskontrollen har nu under denne Sag gjort gældende, at den som øverste Kontrolmyndighed, og som den Myndighed, hvem det tilkommer at decidere Legatets Regnskaber, har været beføjet til som sket at træffe en Afgørelse med Hensyn til det omhandlede Spørgsmaal, der vedrører Regnskabsførelsen, og Spørgsmaalet om, hvor stor en kontant Kassebeholdning det er nødvendigt og forsvarligt for Legatværgen at ligge inde med. Den af Lenskontrollen truffne Afgørelse, hvorefter der udover Fremsættelsen af den foran citerede Udtalelse i Skrivelse af 9 Juni 1928 ikke er fundet Anledning til at foretage videre i Anledning af Sagsøgerens Klage, maa — gøres det gældende — være endelig og have Virkning til Fordel for Legatværgen, saaledes at han kan paaberaabe sig denne Afgørelse til sin Frifindelse.

Da Retten finder at kunne tiltræde denne Opfattelse, kan det heromhandlede Klagepunkt ikke heller tages til Følge.

I Overensstemmelse med det anførte vil begge de Sagsøgte i det hele være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale med 800 Kr til Sagsøgte, Overretssagfører Lassen og 500 Kr til Lenskontrollen.

Torsdag den 9 April.

Nr 54/1931.

Rigsadvokaten

mod

Fængslede **Thomas Emil Francesco Pierri** (Harboe),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger.

Østre Landsrets Dom af 20 Februar 1931: Tiltalte Thomas Emil Francesco Pierri bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Axel Bang, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Dommen er Tiltalte for de ham paasigtede Forhold rettelig fundet skyldig efter Straffelovens § 185. Under Hensyn til, at Tiltalte i Aarene 1925—1929 tre Gange er dømt for, tildels grov, uterlig Behandling af Drengene, og til, at han nu paany har behandlet Drengene uterligt, findes han, der efter det oplyste maa antages at lide af seksuel Abnormitet, i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stykke, jfr Nr 299 af 14 December 1927 at burde dømmes til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten Sundholm. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Thomas Emil Francesco Pierri bør tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten Sundholm. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilkendegivelse af 13 Januar 1931, fremsendt til Østre Landsret med Skrivelse af 23 s M, er der af Anklagemyndigheden i Medfør af § 1, I, i Lov Nr 133 af 11 April 1925 om Sikkerhedsforanstaltninger mod visse Personer, der udsætter Retssikkerheden for Fare, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, rejst Sag mod Thomas Emil Francesco Pierri, der sigtes for:

1

i September 1929 paa et Værelse i »Birks Missionshotel« i Aalborg at have befølt Jørgen Thornson, født den 23 December 1921, paa Bagdelen uden paa Benklæderne,

2

den 4 Juli 1930 paa en Plæne i Anlægget »Kilden« i Aalborg at have befølt Aage Christensen, født den 1 August 1922 paa Bagdelen udenpaa Benklæderne, og

3

den 14 Juli 1930 i Restaurationen, Strandboulevard Nr 67, København, at have befølt Poul Hennings Larsen, født den 1 Juni 1918, paa Bagdelen helt ind i Skridtet uden paa Benklæderne, under hvilken Sag der af Anklagemyndigheden er nedlagt Paastand paa, at det ved Dom bestemmes, at Tiltalte, om hvem Retslægeraadet i Skrivelse af 14 November 1930 har udtalt, at han er et stærkt psykisk degenereret emotionelt Individ med stærk Tilbøjelighed til forbigaaende Sindssygdomsanfald, og at han er farlig for den almindelige Retsikkerhed, i Stedet for at idømmes Straf interneres i Forvaringsanstalten paa Sundholm. Subsidiært tiltales Tiltalte til at lide Straf efter Straffelovens § 185 for sit ovenfor beskrevne Forhold.

Tiltalte er født den 1 Marts 1896 og tidligere anset:

ved Østre Landsrets Dom af 21 December 1925 efter Straffelovens § 185, jfr Lov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved Nyborg Købstad m v Rets Dom af 3 December 1926 efter samme Bestemmelser med lige Straf i 60 Dage,

ved Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1929 efter Straffelovens § 185 og Fremmedlovens § 22, jfr § 19, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med lige Straf i 60 Dage, og senest

ved Østre Landsrets Dom af 9 April 1930 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med simpelt Fængsel i 8 Dage.

Tiltalte har med Hensyn til de ovennævnte Sigtelser ikke villet benægte, at han ved de omhandlede Lejligheder har berørt — delvist tilfældigt — de nævnte Drengene paa den anførte Maade, men han har benægtet at have forbundet nogen uterlig Hensigt dermed.

Efter de af de nævnte Drengene afgivne Forklaringer i Forbindelse med, for Forhold 1's Vedkommende, Husholderske Helene Johansens Forklaring til en Politirapport, for Forhold 2's Vedkommende, Farver Carl Vilhelm Steilborgs Vidneforklaring og, for Forhold 3's Vedkommende, den af Drengen Arne Nielsen afgivne Forklaring findes der, tillige under Hensyn til de Tiltalte for Overtrædelse af Straffelovens § 185 tidligere overgaaede Domme, der væsentligt angaar uterligt For-

hold overfor Drengene, at foreligge tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte ved de anførte Forhold overfor de ommeldte Drengene har gjort sig skyldig i uterligt Forhold.

Under foranførte den 21 December 1925 paadømte Sag var Tiltalte indlagt til Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge i Erklæring af 19 Oktober 1925 udtaler, at Tiltalte for Tiden ikke frembyder Tegn paa Sindssygdom eller anden sjælelig Abnormtilstand saalidt som Aandssvaghed, og efter det for Overlægen oplyste har han ej heller i Tiden siden Februar 1923 — da han i et halvt Aars Tid havde været indlagt paa Sct Hans Hospital for psykogen Psykose og udskreves bedret — frembudt Tegn paa Sindslidelse. Han har gennemgaaet en Psykose, hvis hysteriske (psykogene) Natur stadig forekommer sikker. Han har paa Hospitalet reageret paa en noget »funktionel« Maade, men hans Totalhabitus er dog denne Gang ikke den udtalte Hysterikers.

I en fra Retslægeraadet derefter indhentet Erklæring udtales, at Tiltalte efter det i Sagen oplyste ikke er aandssvag, og der findes ikke tilstrækkelige Holdepunkter for den Antagelse, at han skulde være sindssyg, da de omspurgte strafbare Handlinger blev begaaede.

I en under nærværende Sag af fornævnte Hospitalsafdeling under 17 September 1930 afgivet Erklæring meddeles, at Tiltalte har ligget paa Kommunehospitalets 6 Afdeling fra 18 Marts til 7 April 1926, overflyttet til Sct Hans Hospital, og fra 14 November til 21 November 1928, udskrevet til Hjemmet. Han frembød under disse Ophold udpræget uligevægtigt Sind, undertiden angav han nogle Hallucinationer, men frembød ingen egenlig Psykose. Han var til Tider opstemt. Han var ligeledes tilbøjelig til at blotte sig. Fra Sindssygehospitalet i Zürich er meddelt, at han opholdt sig der Juni—August 1928. Diagnosen der lød paa: erhvervet Demens med Ophidselsestilstande.

Efter følgende Observation paa samme Hospitalsafdeling har Overlægen i Erklæring af 26 Oktober 1930 meddelt, at Tiltalte paa Hospitalet som ventet snart viste sine exhibitionistiske Tendenser først overfor en dement Patient, der maatte flyttes, siden overfor den samme ude paa W C, at han i Samtale viser en vis Selverkendelse for sin skæve Sexualdrift og sin Affektexplosibilitet, og sluttelig udtalt, at Tiltalte for Tiden ikke er sindssyg (saalidt som han er aandssvag), og hans psykopatiske Konstitution har — bortset fra hans Tilbøjelighed til at blotte sig — snarest været mindre fremtrædende end ved tidligere Lejligheder.

Endelig har Retslægeraadet i Erklæring af 14 November 1930 med Bemærkning, at det af sidstnævnte Erklæring fremgaar, at Tiltalte er et stærkt psykisk degenereret, emotionelt Individ med stærk Tilbøjelighed til forbigaaende Sindssygdomsanfald, anbefalet, at han som farlig for den almindelige Retssikkerhed foreløbig anbringes i Sikringsanstalten ved Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj, hvilken Anbefaling Retslægeraadet, efter at Justitsministeriet i Skrivelse af 16 December 1930 til Rigsadvokaten har meddelt ikke at kunne give Tilladelse til Tiltaltes Anbringelse paa Sikringsanstalten, i Erklæring af 6 Januar 1931 har fastholdt.

Den for Tiltalte under 13 Februar d A beskikkede Tilsynsværge har

protesteret mod, at Anklagemyndighedens principale Paastand tages til Følge.

Selv om Tiltalte efter det foreliggende maa anses for at lide af en sexuel Abnormitet, der har givet sig Udslag i strafbare Handlinger, findes dog efter Beskaffenheden af de Forhold, i hvilke han under nærværende Sag efter det ovenanførte maa anses skyldig, og naar Hensyn tages til den Udvikling, hans mentale Tilstand efter foranstaaende sidst afgivne Observationserklæring synes at have taget, Tiltaltes Abnormitet nu ikke at vidne om en saadan nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Retssikkerhed, at det fornødne Grundlag for Internering i Henhold til Loven af 11 April 1925 foreligger. Derimod vil Tiltalte i Henhold til Anklagemyndighedens subsidiære Paastand være at anse efter Straffelovens § 185 med en Straf, der efter Omstændighederne — hvorved bemærkes, at Forundersøgelsen mod Tiltalte sluttedes den 30 Oktober f A — og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Mandag den 13 April.

Nr 29/1930. Murermester **Nicolaj A Olsen** (Knudtzon)
mod

Docent, Dr phil **Poul Harder** eller nu hans Enke **Anna Dagmar Johanne Harder**, født Jensen (Gorrissen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at annullere en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1930: Sagsøgeren, Docent Dr phil Poul Harder kendes berettiget til at træde tilbage fra den ovennævnte Entreprisekontrakt mellem ham og Sagsøgte, Murermester Nicolaj A Olsen, og bør Olsen betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 1800 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Sagsøgte, Arkitekt A Giersing, bør for Sagsøgerens Tiltale til Ophævelse af den mellem disse Parter truffne Aftale fri at være, og ophæves Sagens Omkostninger i Forholdet mellem disse Parter.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Docent Harder afgaaet ved Døden og hans i uskiftet Bo hensiddende Enke Anna Dagmar Johanne, f Jensen, indtraadt i Sagen.

For Højesteret har Indstævnte ikke paaberaabt sig, at Appellanten ved Støbningen af Jærnbetongulvet har misligholdt Kontrakten.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Appellanten, Murermester Nicolaj A Olsen, til Indstævnte, Fru Anna Dagmar Johanne Harder, født Jensen, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Ved Kontrakt af 9 November 1928 overtog Murermester Nicolaj A Olsen, som det i Kontrakten hedder: »Murer- og Kloakarbejdet ved Opførelsen af et Beboelseshus paa Ejendommen Matr Nr 7 ao Vallerød By, Hørsholm Sogn, beliggende Sanskevej 9, Hørsholm, tilhørende Docent, Dr phil Poul Harder.« Arbejdet skulde, som det videre hedder: »udføres i Henhold til de af Arkitekt A Giersing udførte Tegninger og de detaljerede Arbejdsbetingelser, som er udleveret Entreprenøren, og hvoraf et Eksemplar med enkelte senere aftalte Rettelser vedhæftes denne Kontrakt.« Vederlaget fastsattes til 10 600 Kr, der skulde »udbetales paa følgende Maade:

1) Kr 1700 betales, naar Kælderetagen er fuldført til Sokkeloverkant:

— — — —

Færdig fra Trykkeriet den 29 April 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 5

Mandag den 13 April.

5) Kr 2300 betales, naar Arbejdet i sin Helhed er fuldført og godkendt af Bygherren og Arkitekten i Forening« — — — I Kontrakten hed det videre: »I Tilfælde af Misligholdelse af nærværende Kontrakt og alle trufne Aftaler, saaledes bl a i Tilfælde af, at Arbejdet ikke paa-begyndes uopholdelig, fortsættes med fornøden Styrke og tilendebringes rettidigt eller ikke udføres kontraktmæssigt i Henhold til almindelige og særlige Betingelser og disses naturlige Forudsætninger, ifalder Entreprenøren Erstatningsansvar efter Lovgivningens almindelige Regler og maa i grove Misligholdelsestilfælde, om Bygherren forlanger det, forlade Arbejdet med det nævnte Hus og taale, at dette for hans Regning fuldføres af en anden Entreprenør.«

Af de nævnte Arbejdsbetingelser fremhæves følgende:

1. Almindelige Regler.

1. Ethvert Arbejde udføres paa bedste Maade og med Anvendelse af godt Materiale og i nøje Overensstemmelse med de forelagte Tegninger samt med de Detailtegninger og Anvisninger, Tilsynet vil give.

2. Arkitekten og Bygherren har Ret til at kassere, hvad der ikke opfylder de stillede Betingelser eller for Materialer, som ikke er omtalt, — ikke er af tilsvarende god Kvalitet — som de specificerede

— — —

2. Murerarbejdet.

— — — —

Fundering.

Fundamenterne støbes af Beton i Blanding en Del Cement til tre Dele Grus til syv Dele Ral. Cementen skal være af anerkendt dansk Fabrikat og frisk, Gruset rent og skarpt, fri for Ler og Jord, og Ral skal være fuldstændig renvaskede og af nogenlunde ens Størrelse.

Murværk.

— — — —

Den færdige Kalkmørtel skal indeholde 8 pCt Kalkhydrat efter »Holmblads Kalkmørtelprøver«.

Funderingen tog sin Begyndelse allerede i November 1928 og maa efter Sagens Oplysninger antages at være tilendebragt den 7, 8 eller 9 December. Ikke senere end den 10 December paa-begyndtes Opmuringen af Kælderen. Den 12 December fik Olsen 1ste Rate af Entreprisummen udbetalt af Harder i Henhold til Anvisning fra Arkitekt Giersings Side. Den 19 eller 20 s M tilkendegav Harder Olsen, at han maatte

støbe Fundamenterne om, da det i Kontrakten foreskrevne Blandingsforhold for Betonen ikke var overholdt. Olsen protesterede herimod, men standsede, da Harder fastholdt sit Forlangende, Arbejdet den 28 s M.

Under nærværende ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag gaar den af Sagsøgeren Harder endelig nedlagte Paastand ud paa, at saavel den fornævnte Entreprisekontrakt mellem ham og Olsen som hans Antagelse af Giersing som Arkitekt ved Villaens Opførelse ophæves som misligholdt af henholdsvis Olsen og Giersing. Subsidiært paastaar Sagsøgeren sig hos de Sidstnævnte in solidum tilkendt en Erstatning efter Rettens Skøn.

Begge de Sagsøgte procederer til Frifindelse, Olsen dog imod at foretage — til Bygningsautoriteternes Tilfredshed — de Reparationer af Fundamenterne, som er nødvendiggjorte ved Frosten.

Harder gør til Støtte for sin Paastand gældende, at Funderingsarbejderne ikke blot er saa daarligt udførte, at han har Krav paa Erstatning herfor, men at de ved Udførelsen begaaede Fejl er saa væsentlige, at han er berettiget til at hæve de med de Sagsøgte indgaaede Aftaler.

Det, Harder anker over, er i første Linie følgende:

Efter Entreprisekontrakten skulde Betonblandingen, som ovenfor nævnt, være en Del Cement : tre Dele Grus : syv Dele Ral, og Harder har i sin Partsforklaring udtalt, at han lagde særlig Vægt paa, at Blandingen blev en saadan, der i højst mulig Grad holdt Fugtighed ude. Det er nu uomtvistet, at Olsen uden Samtykke fra Harder — iøvrigt ogsaa uden egenlig Tilladelse fra Giersing — har leveret en cementfattigere Blanding. Men Olsen hævder, at han har brugt Blandingen 1 : 5 : 7, at han har foreslaaet Arkitekten denne Blanding — som han vil have anset for mere praktisk — inden Fundamenteringens Begyndelse, at han, da Giersing blot svarede, at det maatte de tale med Harder om, gik ud fra, at Giersing indhentede Harders Billigelse, hvad han vil have betragtet som nærmest en Formssag, at han, inden Arbejderne endnu var helt afsluttede, lejlighedsvis selv underrettede Harder om Forandringen, uden at denne gjorde Indsigelse, og at Harder nogle Dage efter uden at tage Forbehold betalte ham 1ste Rate af Entrepriesummen. Harder hævder derimod, at Olsen i Virkeligheden har anvendt en endnu mørtelfattigere Blanding, i det højeste 1 : 7 : 10, og at Grunden til, at han (Harder) ikke straks protesterede, da Olsen — dog først den 6 December, en af de sidste Dage før Funderingsarbejderne var færdige, — meddelte ham Forandringen, var den, at han som usagkyndig ikke forstod dennes Betydning, hvortil kom, at Olsen ikke blot sagde, at han havde gjort det i Forstaaelse med Arkitekten, men ogsaa, at Forandringen var en Forbedring. Først da Harder nogle Dage efter Udbetalingen af 1ste Rate af andre Grunde fattede Mistillid til Arkitekten, gav han sig til selv at studere Betonblandings-spørgsmaalet, og han opmaalte da en af de Trillebøre, Olsen benyttede til Grus og Ral, og mente herved at have opdaget, at Olsen brugte en anden cementfattigere Blanding, idet Olsens Angivelse kun vilde passe, hvis hans Trillebøre holdt to Kubikfod — svarende til Rumpfandet af 1 Sæk Cement, — medens den af Harder opmaalte Bør holdt mindst

tre Kubikfod. Herefter var det, at Harder forlangte, at Olsen skulde støbe Fundamenterne om.

Paastanden overfor Arkitekten støtter Harder paa, at denne ikke har varetaget hans Interesser overfor Olsen, idet han har tolereret Kontraktens Fravigelse og end ikke paaset, at Olsen faktisk overholdt det Blandingsforhold, han erklærede at ville bruge, ligesom Giersing heller ikke har paaset, at Blandingsarbejdet udførtes med fornøden Omhu.

Da Harders Paastand om Ophævelse af Aftalen mellem ham og Giersing først er fremsat ved Domsforhandlingens Slutning, altsaa ca 1 Aar efter at Harder blev vidende om de Omstændigheder, hvorpaa han støtter denne Paastand, og da han ikke mod Giersings Benægtelse har godtgjort, at han tidligere har rejst Kravet overfor denne, maa der gives Giersing Medhold i, at Paastanden er for sent fremsat. Forsaavidt angaar Harders principale Paastand vil Giersing derfor allerede af denne Grund være at frifinde, uden at det bliver fornødent at komme ind paa, hvad han iøvrigt har anført. Overfor Harders subsidiære Paastand henviser Giersing til Akademisk Arkitektforenings Regler, hvorefter han kun skulde føre et Overtilsyn med Byggearbejderne. Han erkender at have anvist 1ste Rate af Olsens Entreprisesum til Betaling den 12 December 1928, men hævder, at han ikke uden en mere gennemgribende Undersøgelse, end der stod til hans Raadighed, kunde have opdaget, at Forandringen var daarligt udført, og bestrider endvidere, at Anvisningen af den nævnte Rate indeholdt en definitiv Godkendelse af Arbejdet.

Overfor Olsen hævder Harder endvidere, at denne har misligholdt Entreprisekontrakten ved at levere Mørtel med mindre Kalkhydrat end i Kontrakten foreskrevet og ved at støbe et Jærnbetongulv paa en Tid, da Hensynet til den indtraadte Frost burde have afholdt ham herfra. — Olsen benægter Rigtigheden af begge disse sidstnævnte Anbringender, og mod hans Benægtelse findes deres Rigtighed ikke bevist.

Under Sagen har Murermester Eckert og Ingeniør P C O Ørum som Skøns mænd udtalt, at Funderingsarbejdet er daarligt udført; Mændene har herved nærmere henvist til Betonblandingsens Uensartethed, som gør, at nogle Partier er for mørtelrige, andre for mørtelfattige, og bevirker, at Fugtigheden faar forholdsvis let Adgang. Med Hensyn til det Punkt, Harder særlig har lagt Vægt paa: Uigennemtrængeligheden for Vand, har Mændene udtalt, at ingen Beton er ganske uigennemtrængelig for Vand, at det beror paa Arbejdets Udførelse, hvor let Vand trænger igennem, men at Olsens Arbejde er daarligt udført ogsaa i denne Relation. Mændene har erklæret sig ude af Stand til at bestemme det anvendte Blandingsforhold, idet de forsaavidt har været henvist til Olsens Opgivelse om Mængden af tilkørte Materialer. Det udførte Arbejde vil Mændene dog ikke betegne som kassabelt, men de har udtalt, at Fundamenterne, i al Fald da Mændene i Marts—April 1929 besaa dem, kunde blive brugbare ved en Istandsættelse, mulig ledsaget af en Behandling med Asfalt eller Ceresit. Udgifterne til denne Behandling anslaa Mændene løst til ca 600 Kr.

Ingeniør Monberg, der havde Lejlighed til at se Betonstøbningen ganske kort Tid før, den var tilendebragt, har som Vidne forklaret, at han den paagældende Dag spurgte Olsen, om denne passede paa, at de Trillebøre, han anvendte til Sten og Grus, ikke holdt større Rummaal end Cementsækkene, saa at det rette Blandingsforhold ikke herved blev forskudt, at Olsen gav et forbeholdent Svar herpaa, at Vidnet havde det Indtryk, at Olsen vilde trække ham bort fra Harder, naar de talte om Betonen, at Vidnet har iagttaget Bevægelse i de Revner, Betonen har slaaet, at Revnernes Beliggenhed tyder paa, at Jordtrykket svækker Betonen, og at Vidnet absolut tror, at den anvendte Betonblanding er ringere end 1 : 5 : 7.

Statsprøveanstalten har efter Stikprøver foretaget i Sommeren 1929 ansat Vægtforholdet i Blandingerne til:

»for Prøve 1)	1 Cement:	7,7	Grus:	ca 12,4	Sten
„ „ 2)	1 „	7,6	„ „	7,3	„
„ „ 3)	1 „	7,5	„ „	10,4	„
„ „ 4)	1 „	5,4	„ „	10,5	„«

Anstalten har i Forbindelse hermed videre udtalt, at da »Litervægtene af de anvendte Materialer ikke er bekendt, kan de fundne Blandingsforhold efter Vægt ikke med Sikkerhed omsættes til Blandingsforhold efter Rumfang; antagelig vil dog Grusets Litervægt, hvis det ved Afmaalingen har været normalt fugtigt (3—5 pCt Vand) ikke afvige synderligt fra Cementens, hvorimod Stenene sandsynligvis vil have noget større Litervægt end Cementen.«

Olsen har vel heroverfor fremhævet, at de tre af de af Anstalten benyttede Prøver er taget paa Steder, hvor Arbejdet var særlig daarligt udført. Efter Sagens Oplysninger maa det imidlertid antages, at han har haft Lejlighed til at faa Prøver taget paa andre Steder, men har undladt at benytte sig heraf, hvorfor der ikke vil kunne tillægges hans nævnte Indsigelse Betydning.

Naar nu denne Erklæring fra Statsprøveanstalten ses i Sammenhæng, dels med den Omstændighed, at Paavisningen af det af Olsen faktisk anvendte Blandingsforhold er vanskeliggjort derved, at han har ladet fjerne saavel Grus og Sten som Trillebørene fra Arbejdspladsen, dels med de Udregninger, som er anstillede af Dr techn N J Nielsen paa Grundlag af Kubikindholdet af den samlede Betonmasse sammenholdt med Olsens egne Opgivelser over de af ham tilkørte Materialer og over det Omfang, hvori han ved Funderingen benyttede de paa Grunden forefundne Sten — findes det at maatte antages, at Blandingen har haft en væsentlig ringere Beskaffenhed end 1 : 5 : 7, og særlig haft en væsentlig ringere Modstandsevne overfor Vand end den aftalte Blanding.

Efter det oplyste vilde denne sidste ved Anvendelsen af en noget mindre Størrelse af Ral end den benyttede eller en ringe Forskydning i Forholdet 1 — 3 — 7 have tilvejebragt en Betonmasse af saadan Tæthed, som den, det forlangte Blandingsforhold paa tilstrækkelig Maade gav Udtryk for. Den begaaede Fejl findes herefter saa væsentlig og i saadan Strid med Aftalen, at Sagsøgeren har været berettiget til at stille Krav om Arbejdets Omgørelse og til efter den af Olsen hertil

indtagne Stilling samt Arbejdets lidet fremskredne Standpunkt at forlange Kontrakten hævet, og Sagsøgerens Paastand herom vil derfor være at tage til Følge.

I Overensstemmelse med, hvad Parternes Procedure, maa antages at gaa ud paa, bliver der herefter ikke Spørgsmaal om at tage den mod Giersing subsidiært nedlagte Erstatningspaastand under Paakendelse her under Sagen.

Sagens Omkostninger findes Olsen at burde tilsvare Sagsøgeren med 1800 Kr. I Forholdet mellem Sagsøgeren og Giersing vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

T i r s d a g d e n 1 4 A p r i l .

Nr 273/1930. **William Hansen & Co**, Handels-Aktieselskab
(Schiørring)

m o d

Disponent **Albert V Jensen** (Selv),

betræffende Gyldigheden af en Opsigelse.

Sø- og Handelsrettens Dom af 3 November 1930: Indstævnte, Direktør William Peter Hansen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Disponent Albert V Jensen, i denne Sag fri at være. De Indstævnte, Wm Hansen & Co, Handelsaktieselskab, bør til Sagsøgeren betale 1550 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 12 September 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger bør det indstævnte Aktieselskab godtgøre Sagsøgeren med 150 Kr. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har begge Parter gentaget deres i forrige Instans nedlagte Paastande.

Forsaavidt angaar Paastanden om Dom over Direktør Hansen personlig, kan den efter Sagens processuelle Stilling ikke tages under Paakendelse. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger be- styrker det antagne Resultat vil den, forsaavidt den er paaanket, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 100 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, William Hansen & Co, Handels-Aktieselskab, til Indstævnte, Disponent Albert V Jensen, med 100 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Disponent Albert V Jensen, anbragt, at han ved Skrivelse af 3 December 1929, der er udfærdiget paa Brevpapir paatrykt Firmamærket »William Hansen & Co, Handels-Aktieselskab«, af Direktør William Peter Hansen blev engageret som Disponent og Sælger med et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder, men at han desuagtet den 21 Juni 1930 uden Varsel blev afskediget fra Selskabets Tjeneste, hvorfor han gør Krav paa Løn til den Tid, til hvilken han lovligt kunde være opsagt, den 30 September.

Da Lønnen udgjorde 100 Kr ugenlig, paastaar han de Indstævnte, Wm Hansen & Co, Handelsaktieselskab, dømt til at betale Restløn for Juni Maaned og Løn for Tiden derefter til 30 September 1930, ialt 1550 Kr, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 12 September 1930, til Betaling sker.

Da det indstævnte Aktieselskab, der først blev stiftet den 24 Januar 1930, — af Direktør William Peter Hansen, Sagsøgeren selv og en Trediemand som Stiftere — og registreret den 7 Februar 1930, saaledes ikke var registreret ved Sagsøgerens Ansættelse, har Sagsøgeren under Henviisning til § 12, 2 Stk i Aktieselskabsloven paastaaet Direktør William Peter Hansen dømt til in solidum med Aktieselskabet at betale det paastævnte Beløb med Renter.

Sagsøgeren har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

Det indstævnte Aktieselskab har paastaaet Frifindelse mod Betaling af Restløn for Juni Maaned, 228,56 Kr, under Anbringende af, at Sagsøgeren er lovlig opsagt den 31 Marts til Fratrædelse med Udgangen af Juni Maaned og derfor ikke har Krav paa Løn for Tiden derefter.

Medindstævnte, Direktør William Peter Hansen, har paastaaet Frifindelse, idet han gør gældende, at Sagsøgeren af ham personlig blev engageret til et Aktieselskab, der agtedes dannet, at Sagsøgeren var bekendt med dette Forhold og derefter selv var med til at danne det paatænkte Aktieselskab, idet han selv var en af dets Stiftere.

Fra Medindstævnte Hansens Side er det nærmere anført, at Sagsøgeren var ansat i et tidligere Aktieselskab af samme Navn som det under nærværende Sag indstævnte, men at ved en Rekonstruktion det

gamle Aktieselskabs Aktiver blev overdraget til et nyt Selskab, der skulde bære samme Navn som det gamle, og Sagsøgeren, der skulde gaa med over til det nye Selskab, blev derfor den 3 December 1929 af Indstævnte Hansen, der skulde være Direktør for det nye Selskab, engageret til Selskabet, der agtedes oprettet. Efter Medindstævntes Anbringende var Sagsøgeren bekendt med dette Forhold, og Skrivelsen af 3 December 1929, der er skrevet paa det gamle Aktieselskabs Brevpapir, er underskrevet af Medindstævnte Hansen personlig og ikke paa det nye Aktieselskabs Vegne. Sagsøgeren traadte i det nye Selskabs Tjeneste og maa efter Indstævnte Hansens Anbringende herved være afskaaret fra at holde sig til ham personlig.

Direktør William Peter Hansen har for Retten forklaret, at Skrivelsen af 3 December 1929 er skrevet paa det gamle Aktieselskabs Brevpapir, at det var Meningen, at Sagsøgeren skulde ansættes i det nye Aktieselskab, samt at Sagsøgeren var bekendt med, at det nye Selskab da endnu ikke var stiftet. Direktør Hansen har endvidere forklaret, at han den 29 eller 31 Marts 1930 opsagde Sagsøgeren til den 1 Juli, idet han dog antydede, at der muligt kunde komme en Ordning.

Bogholder Erik Hakon Johan Kragh, der er Medstifter af det indstævnte Aktieselskab, har som Vidne forklaret, at Indstævnte William Hansen en af de sidste Dage i Marts har fortalt ham, at han havde opsagt Personalet, bl a Sagsøgeren.

Endvidere har Vidnet forklaret, at han en Gang, vistnok i Maj eller Begyndelsen af Juni Maaned, har overværet en Samtale mellem Sagsøgeren og William Hansen, under hvilken Sagsøgeren udtalte, at han vilde forlange en Godtgørelse, fordi han var blevet holdt hen, og at William Hansen da foreholdt Sagsøgeren, at denne var opsagt med 3 Maaneders Varsel, hvilket Sagsøgeren ikke protesterede mod. Vidnet forstod det saaledes, at Sagsøgeren var paa det rene med, at han var opsagt.

Repræsentant Alfred Otto Graver Hansen, der er provisionslønnet Agent for det indstævnte Selskab, har som Vidne forklaret, at han antagelig sidst i April eller først i Maj har hørt, at Wm Hansen under en Samtale med Sagsøgeren omtalte, at Sagsøgeren skulde forlade Pladsen den 1 Juli, samt at Vidnet senere samme Dag spurgte Sagsøgeren, om han var opsagt til den 1 Juli, og at Sagsøgeren hertil svarede, at det regnede han ikke for noget, det havde han været saa tit før. Endvidere har Vidnet forklaret, at han til Sagsøgeren spøgende har omtalt, at denne skulde rejse til 1 Juli, uden at Sagsøgeren har protesteret derimod, samt at William Hansen i Slutningen af April eller Begyndelsen af Maj overfor Vidnet har omtalt, at Sagsøgeren skulde rejse til 1 Juli.

Overrettsagfører Poul G Cohn, der fører Sagen for de Indstævnte, har derhos anbragt, at Sagsøgeren overfor ham har indrømmet, at han var opsagt, men at han havde hørt, at det var gaaet i Orden og derfor sagt Nej til et andet Tilbud.

Sagsøgeren personlig har for Retten forklaret, at han, da han blev engageret den 3 December 1929, var paa det rene med, at det var i det nye Selskab, han ansattes, samt at han vidste, at det nye Selskab var

under Forberedelse uden dog at vide, hvor langt man var kommet med Forberedelserne, men han var dog bekendt med, at Selskabet ikke var anmeldt eller registreret.

Endvidere har Sagsøgeren forklaret, at Direktør William Hansen en Dag i Slutningen af Marts Maaned sagde til ham, at hvis »en af dem« skulde spørge, om Sagsøgeren var opsagt, skulde Sagsøgeren blot sige Ja. William Hansen tilføjede, at det betød ikke noget.

Sagsøgeren har derhos forklaret, at han husker, at han en Dag i Juli havde en Samtale med William Hansen, ved hvilken Lejlighed Vidnet Kragh var tilstede, og at Sagsøgeren da forlangte 3 Maaneders Gage, hvortil William Hansen svarede, at Sagsøgeren var opsagt med 3 Maaneders Varsel. Sagsøgeren vil imidlertid have protesteret mod at være opsagt saaledes.

Sagsøgeren benægter i et og alt Rigtigheden af Repræsentant Hansens Vidneforklaring og bestrider ligeledes at have udtalt sig overfor Overretssagfører Cohn som af denne refereret.

Da det af de fremkomne Oplysninger, derunder den af Sagsøgeren afgivne Forklaring, fremgaar, at Sagsøgeren, da han blev engageret den 3 December 1929, var paa det rene med, at han ved Aftalen fik Ansættelse i det nye Aktieselskab, der agtedes dannet, og da Sagsøgeren derefter har faaet den ham ved Engagementet lovede Stilling, findes Sagsøgeren ikke at have noget Krav paa Indstævnte Hansen personlig i Anledning af Ansættelsen, og Indstævnte Hansen vil derfor være at frifinde.

Hvad dernæst angaar Forholdet overfor det indstævnte Aktieselskab, findes Sagsøgeren hos Selskabet at have Krav paa det af ham paastaaede Gagebeløb for Tiden til Udgangen af September 1930, da det mod Sagsøgerens Benægtelse ikke findes tilstrækkeligt bevist, at han er opsagt i Slutningen af Marts, saaledes som af det indstævnte Selskab paastaaet, og Opsigelsen derefter ikke kan regnes fra noget tidligere Tidspunkt end den 21 Juni 1930, da Sagsøgeren blev bortvist.

Sagens Omkostninger findes det indstævnte Aktieselskab at burde tilsvare Sagsøgeren med 150 Kr, medens Sagens Omkostninger iøvrigt findes at burde ophæves.

Onsdag den 15 April.

Nr 293/1930.

Overformynderiet (Trolle)

mod

Overretssagfører **Niels Nielsen** (Ingen),

betræffende Retten til at erholde udbetalt et ved en Tvangsauktion over en fast Ejendom fremkommende Restprovenu.

Østre Landsrets Dom af 8 Oktober 1930: Sagsøgeren, Overretssagfører Niels Nielsen, bør anses berettiget til forud for ovenomhandlede Christian Falkenberg Rasmussen tilhørende og under Sagsøgte, Overformynderiets, Bestyrelse værende Obligation at erholde udbetalt med paaløbne og paaløbende Renter, hvad der af Købesummen for den ved Tvangsauktion den 8 Marts 1930 bortsolgte, Hans L Jensen og Folmer Knudsens Arv- og Gældsfragaalesbo tilhørende Ejendom Matr Nr 25 ag og 25 ah af Skovlunde By, Ballerup Sogn, ikke medgaar til Dækning af den i Ejendommen indestaaende Pantegæld til Østifternes Kreditforening og Frederiksberg Sparekasse. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
De idømte Sagsomkostninger at udrede inden
15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 November 1929 indgav Overretssagfører Niels Nielsen til Københavns Amts Søndre og Amager Birks Fogedret Begæring om, at den Hans L Jensen og Folmer Knudsens Arv- og Gældsfragaalesbo tilhørende Ejendom Matr Nr 25 ag og 25 ah af Skovlunde By, Ballerup Sogn, i hvilken Ejendom han i Henhold til Panteobligation af 25 September 1925, tinglæst den 29 s M, havde indestaaende et Beløb, stort 2000 Kr, maatte blive stillet til Tvangsauktion. I det af Overretssagfører Nielsen udarbejdede Udkast til Auktionsvilkaar, som blev fremlagt i det i Fogedretten den 7 December 1929 afholdte foreløbige Møde til Fastsættelse af Auktionsvilkaarene, var Prioritetsordenen for de Obligationer, for hvilke der var givet Pant i Ejendommen anført saaledes:

1. Panteobligation til Østifternes Kreditforening, tinglæst 15 Marts 1921, for 12,200 Kr à 4½ pCt p a og med statutmæssige Forpligtelser.
 2. Panteobligation til Frederiksberg Sparekasse, tinglæst 6 Oktober 1925, for 5845 Kr 34 Øre à 6 pCt p a.
 3. Panteobligation til Overretssagfører Niels Nielsen, tinglæst 29 September 1925, for 2000 Kr à 6 pCt p a.
 4. Panteobligation under Overformynderiets Bestyrelse til Christian Falkenberg Rasmussen, tinglæst 2 Oktober 1923, for 1500 Kr à 5 pCt p a.
- Paa det nævnte forberedende Møde bemærkede Overretssagfører Nielsen, der den 11. Oktober 1929 havde ladet foretage Udlæg i Ejen-

dommen og samme Dag havde taget den til brugeligt Pant, at han med Panteret umiddelbart efter Frederiksberg Sparekasse paastod sig refunderet Udgifter, som han som Panthaver havde afholdt, nemlig Vej- og andre Afgifter, Skatter m v ialt 1942 Kr 67 Øre. Den for Overformynderiet mødende Sagfører nedlagde Paastand paa, at den under Overformynderiets Bestyrelse værende Obligation til Christian Falkenberg Rasmussen skulde anføres i Prioritetsordenen som Nr 3, altsaa forud for Rekvirentens Obligation, hvorhos han bl a tog ethvert Forbehold med Hensyn til Rekvirentens Paastand om Betaling af det fornævnte Beløb 1942 Kr 67 Øre. Paa et den 11 Januar 1930 til Drøftelse af Prioritetsstillingen berammet Møde i Fogedretten bemærkede den for Overformynderiet mødende Sagfører, at han kun kunde anerkende, at de Udgifter, der var afholdt af Rekvirenten, efter at Ejendommen var overtaget til brugeligt Pant, kunde kræves betalt af Auktionskøberen udenfor Købesummen, men at der var Enighed mellem ham og Rekvirenten om, at det foreliggende Tvivlsspørgsmaal saavel med Hensyn til Prioritetsordenen som med Hensyn til Omkostningerne udenfor Købesummen skulde komme til Afgørelse efter Auktionen. Det fremlagte Udkast til Auktionsvilkaar blev derefter vedtaget med den Tilføjeelse, til sammes § 4, at den Del af Auktionssummen, der oversteg det til Dækning af de i Post 4 Nr 1 og 2 anførte Panthavere, skulde indbetales til Fogden til Fordeling efter Reglerne i Retsplejelovens § 581. Paa den den 8 Marts afholdte Tvangsauktion over Ejendommen blev Overretssagfører Nielsen højstbydende med 19 000 Kr og erklærede derefter, at han, saafremt højere Bud ikke fremkom, vilde begære Auktionen standset for som ufyldestgjort Panthaver at lade sig Ejendommen udlægge ved Fogden, saafremt det ved Udkastet til Auktionssummens Fordeling skulde vise sig, at han ved det afgivne Bud var indenfor sin Prioritet, subsidiært begærede han sig meddelt Hammerslag. Der fremkom ikke højere Bud. Den 21 Juli 1930 blev der paany afholdt Møde i Fogedretten, hvor der blev fremlagt Udkast til Auktionssummens Fordeling. I Udkastet var det bestemt, at det Beløb, stort 1044 Kr 79 Øre, der blev tilbage af Auktionssummen 19 000 Kr, efter at Østifternes Kreditforening og Frederiksberg Sparekasse havde faaet Dækning for deres Tilgodehavender, henholdsvis 12 169 Kr 23 Øre og 5785 Kr 98 Øre, tilsammen 17 955 Kr 21 Øre, vilde være at anvende til delvis Fyldestgørelse af Christian Falkenberg Rasmussens Panteobligation. Overretssagfører Nielsen gjorde Indsigelse mod Udkastet og efter forgæves forsøgt Forligsmægling blev Tvistens Afgørelse henvist til almindelig Rettergang.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgeren Overretssagfører Niels Nielsen nedlagt Paastand paa, at han kendes berettiget til forud for ovennævnte Christian Falkenberg Rasmussen at erholde udbetalt med paaløbne og paaløbende Renter, hvad der ved Tvangsauktionen den 8 Marts 1930 over den Hans L Jensen og Folmer Knudsens Arv- og Gældsfragaalsesbo tilhørende Ejendom Matr Nr 25 ag og 25 ah af Skovlunde By, Ballerup Sogn, ikke medgaar til Dækning af den i Ejendommen indestaaende Pantegæld til Østifternes Kreditforening og Frederiksberg Sparekasse.

Sagsøgte Overformynderiet har nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført følgende:

Da Hans L Jensen og Folmer Knudsen, der ifølge Skøde, tinglæst den 19 Februar 1924, havde erhvervet Ejendommen, ikke saa sig i Stand til at betale det ekstraordinære Afdrag, stort 2000 Kr, som Frederiksberg Sparekasse forlangte for at lade sin Prioritet forblive indestaaende i Ejendommen, uanset det stedfundne Ejerskiifte, afgav Sagsøgeren i Februar 1925 overfor Sparekassen Tilsagn om, at han vilde betale de 2000 Kr i Juni Termin s A; det var en Forudsætning, at Sagsøgeren for det betalte Beløbs Vedkommende skulde indtræde i Sparekassens Panteret. Med Skrivelse af 10 Juni 1925 fremsendte Sagsøgeren det nævnte Beløb i Check til Sparekassen og bemærkede i Skrivelsen, at han forventede, at Obligationen vilde blive forsynet med en Paa-tegning, hvorefter af dens Resthovedstol de sidstprioriterede 2000 Kr med vedhængende Renter fra den 11 Juni 1925 blev ham tiltransporteret. Sparekassen vægrede sig imidlertid ved at give den ønskede Transport, idet den udtalte, at det stred mod dens Forretningsgang, og der blev da truffet Aftale om, at der skulde udstedes en ny Obligation til Sparekassen, lydende paa det Beløb, stort 5845 Kr 34 Øre, som den efter Betalingen af det ekstraordinære Afdrag havde tilgode, og en Obligation, stor 2000 Kr, til Sagsøgeren med Prioritet umiddelbart efter Sparekassens Obligation. Den nye Obligation til Sparekassen blev udstedt den 25 August 1925 og tinglæst den 6 Oktober s A. Under 29 September forsynede Sparekassen sin ældre Obligation med Paa-tegning om, at den kvitteredes til Udsettelse paa Betingelse af, at ny Obligation, stor 5845 Kr 34 Øre, udstedt af H L Jensen og F Knudsen, samtidigt tinglæstes og ekspederedes uden præjudicerende Retsanmærkning, og den 6 Oktober blev Obligationen aflæst samtidig med, at den nye Obligation som ovenanført blev tinglæst. Sagsøgerens Obligation, i hvilken kun Gælden til Østifternes Kreditforening var nævnt, og som betegnede sig som en Gældsovertagelsesobligation til delvis Afløsning af den af en tidligere Ejer den 19 August 1921 til Frederiksberg Sparekasse udstedte Obligation paa 8000 Kr, blev udstedt den 25 September 1925 og tinglæst den 29 s M; den beholdt under 6 Oktober s A saalydende Retsanmærkning: »der nu til Hinder for den givne Prioritet er:

1) Panteobligation, læst 6 Oktober 1925, til Frederiksberg Sparekasse, stor 5845 Kr 34 Øre à 6 pCt.

2) Panteobligation, læst 2 Oktober 1923 m fl Datoer, til Christian Falkenberg Rasmussen — under Overformynderiets Bestyrelse — for 1500 Kr à 5 pCt.«

Sagsøgerens Tilgodehavende i Henhold til den ommeldte Obligation med Rente til Auktionsdagen udgjorde 2209 Kr, og han hævder, at denne Obligation, der delvis træder i Stedet for den ældre Obligation til Frederiksberg Sparekasse, maa ligesom denne have Prioritet forud for Obligationen til Christian Falkenberg Rasmussen. Sagsøgeren har derhos anført, at han har betalt som Skatter og Afgifter samt Ydelser til Østifternes Kreditforening og Frederiksberg Sparekasse ialt 1942 Kr 67 Øre, hvorfor Panteret forud for Falkenberg Rasmussens og hans egen Obligation vilde have været bevaret for de paagældende Prioritets-

havere, hvis Beløbene ikke var blevet betalt af ham. Sagsøgeren gør herefter gældende, at han ogsaa for dette sit Tilgodehavende maa have Krav paa Dækning af Auktionsprovenuet, saa vidt dette kan tilstrække, forud for Falkenberg Rasmussens Obligation, idet den, der indfrier en Skyld, i Overensstemmelse med den gældende Retsanskuelse indtræder i de Kreditor tilkommende Sikkerhedsrettigheder. Sagsøgeren hævder derhos, at han har Krav paa Dækning af det nævnte Beløb i selve Prioritetsordenen, altsaa af Auktionssummen, og at det altsaa ikke falder ind under de i Auktionsvilkaarenes Post 6 og 7 ommeldte Udgifter, som kan kræves betalt udenfor Købesummen. Rent subsidiært har Sagsøgeren gjort gældende, at han, da Folmer Knudsen i April 1929 afgik ved Døden, og hans Bo blev behandlet som Arv- og Gældsfragaalesbo, efter Reglerne om uanmodet Forretningsførelse maa have Krav paa forud for Falkenberg Rasmussens Obligation at erholde Dækning for den Del af de herhenhørende Udgifter, Skatter og Afgifter samt Prioritetsydelse til de foranstaaende Panthavere — til samlet Beløb 843 Kr 31 Øre, som han har betalt i Tiden fra Dødsfaldet indtil den 11 Oktober 1929, da han lod foretage Udlæg i Ejendommen.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at Prioritetsstillingen er blevet endelig ved den Retsanmærkning, som Dommeren i Københavns Amts Søndre Birk m v har paaført Sagsøgerens Obligation, hvorefter denne maa vige for Obligationen til Falkenberg Rasmussen. Saafremt Sagsøgeren var utilfreds med denne Afgørelse, skulde han overensstemmende med Retsplejelovens § 54 inden 6 Maaneder have paakæret Afgørelsen til Østre Landsret; men Sagsøgeren har intet som helst foretaget sig for at faa Retsanmærkningen ændret. Sagsøgte har fremdeles anført, at den ommeldte Afgørelse er rigtig. Sagsøgte har i saa Henseende anført, at det ifølge den gældende Retspraksis kræves for i Forhold til en efterstaaende Panthaver, i hvis Obligation der er betinget oprykkende Panteret, at anerkende Ret til Ombytning af Obligationer, at det tidligere Laan indfries ved Hjælp af det nye Laan, og at der foreligger baade formel og reel Samtidighed med Hensyn til Indfrielsen af det tidligere Laan og Udstedelse af den nye Obligation, samt at den efterstaaende Panthaver ikke maa stilles ringere ved Ombytningen. Sagsøgte erkender, at det tidligere Laan er blevet indfriet ved det nye Laan, men gør derimod gældende, at de sidstnævnte to Betingelser for at tillade Ombytning ikke i det foreliggende Tilfælde er til Stede. Afdraget, stort 2000 Kr, paa Obligationen til Sparekassen blev som anført betalt af Sagsøgeren den 10 Juni 1925, men Obligationen, som skulde tjene som Sikkerhed for Sagsøgerens derved opstaaede Tilgodehavende, blev først udstedt flere Maaneder efter, nemlig den 25 Sept s A. Efterpanthaverens Retsstilling er derhos blevet forringet ved de ændrede Bestemmelser om Afdrag. I den oprindelige Obligation, stor 8000 Kr, til Frederiksberg Sparekasse, var betinget, at Obligationen skulde afdrages med en fast aarlig Ydelse af 6½ pCt af Laanets oprindelige Beløb, hvoraf 6 pCt af det til enhver Tid skyldige Beløb var Renter, Resten Afdrag. I den nye Obligation til Sparekassen er det vel bestemt, at der skal erlægges en fast aarlig Ydelse, stor 420 Kr, hvoraf det Beløb, som ikke medgaar til Renter, der ogsaa her

er stipuleret til 6 pCt p a, skal afskrives som Afdrag, men i Obligationen, stor 2000 Kr, til Sagsøgeren, er der ikke optaget nogen Bestemmelse om, at den skal afdrages, og den Falkenberg Rasmussens Obligation tillagte Oprykning Ret bliver derved præjudiceret. Sidstnævnte Obligations Værdi blev ogsaa forringet derved, at den efter Ombytningen fik 4de Prioritets Panteret i Ejendommen efter tre Prioriteter, hvoraf den ene var privat, medens den tidligere havde 3die Prioritets Panteret efter to offentlige Prioriteter. Under disse Omstændigheder maa Sagsøgte hævde, at der savnes Hjemmel til at anerkende Ombytningsret.

Med Hensyn til Sagsøgerens Krav om forlods Dækning af Købesummen for de af ham afholdte Udgifter til samlet Beløb 1942 Kr 67 Øre, har Sagsøgte hævdet, at der ikke kan indrømmes den Panthaver, der har indfriet Ydelser til bedre prioriterede eller Skattekrav, den Prioritetsstilling, der før Betalingen tilkom disse Ydelser og Skatter. Sagsøgeren kunde i ethvert Fald kun have Krav paa Dækning af de Beløb efter Fradrag af oppebaarne Indtægter, som han, efter at han havde taget Ejendommen til brugeligt Pant, har udredet til Dækning af Prioritetsrenter og Skatter, hvis Fortrinsret derhos, hvis Betaling ikke var sket, vilde være bevaret indtil Auktionen, og for disse Udgifter kunde han ikke kræve Dækning af Auktionssummen, men de maatte udredes udenfor denne i Henhold til Auktionsvilkaarenes Post 6 og 7.

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgeren ikke ved den Omstændighed, at han ikke har benyttet sig af den ved Retsplejelovens § 54 hjemlede Adgang til ved Kære at faa den hans Obligation givne Retsanmærkning ændret, kan anses afskaaret fra under en almindelig Retssag at faa Spørgsmaalet om, hvorvidt Retsanmærkningen er i Strid med den ham tilkommende Ret, taget under Paakendelse. Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Medhold i hans Paastand om, at hans Obligation i Prioritetsordenen maa gaa forud for Falkenberg Rasmussens Obligation. Den Omstændighed, at Obligationen først blev udstedt nogle Maaneder efter, at Sagsøgeren havde betalt det Afdrag til Frederiksberg Sparekasse, for hvilket Obligationen skulde tjene til Sikkerhed, vil der ikke kunne tilægges nogen Betydning, idet Obligationen er udstedt og tinglæst, forinden den ældre Obligation til Sparekassen blev aflæst samtidigt med, at den nye Obligation blev tinglæst. Det maa i denne Forbindelse bemærkes, at Sagsøgte efter det oplyste først efter, at Ejendommen var blevet begæret stillet til Tvangsauktion, er kommet til Kundskab om, at der var blevet betalt Afdrag paa Sparekassens ældre Obligation, at der i den Anledning havde fundet en Ombytning af Obligationen Sted, og at den til Sagsøgeren udstedte Obligation havde faaet Retsanmærkning om, at den maatte staa tilbage for Obligationen til Falkenberg Rasmussen. Det er derhos vel rigtigt, at Sagsøgerens Obligation efter sit Indhold i nogen Grad præjudicerer den Falkenberg Rasmussens Obligation tillagte Ret til Oprykning, men dette har efter det senere passerede Salg af Ejendommen ikke faaet nogen praktisk Betydning, og den anførte Omstændighed kunde i ethvert Fald ikke medføre, at Sagsøgerens Obligation i sin Helhed skulde staa tilbage, men kun have den Virkning, at Falkenberg Rasmussens Obligation bevarede sin Oprykning Ret i samme Omfang som hidtil, og at Sagsøgerens Obligation i

paakommende Tilfælde kom til at staa tilbage i det derved nødvendigjorte Omfang. Den af Sagsøgeren nedlagte Paastand vil allerede som Følge af det her anførte være at tage til Følge, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad han iøvrigt har anført til Støtte for samme. Sagsøgte findes derhos at burde tilsvare Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Torsdag den 16 April.

Nr 290/1930. **Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank, Aktieselskab (Steglich-Petersen)**

mod

Den nordslesvigske Folkebank, Aktieselskab (Møller),

betræffende den indstævnte Banks Berettigelse til at oppebære et til Appellanten indbetalt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 14 November 1930: De Sagsøgte, Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank A/S, bør til Sagsøgerne, Den nordslesvigske Folkebank A/S, betale 2837 Kr 22 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 16 April 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter at Kielerbanken havde standset sine Betalinger, hvad Appellanten ved Indbetalingen fra Handelsbanken var vidende om, har Appellanten været uberettiget til at tilegne sig det indbetalte Beløb, der burde være holdt til Disposition for hvem det rettelig tilkom.

Da Kielerbanken kun var Kommissionær for Sælgerne, tilhørte Remissen fra Køberne den indstævnte Bank paa Sælgernes Vegne, og den Omstændighed, at den nævnte Bank efter eget Ønske havde modtaget en Check fra Kielerbanken paa Købesummen, kan ikke bevirke, at Retten til Remissen er overgaaet til Kielerbanken, til hvem Beløbet ikke var indgaaet ved Betalingsstandsningen. Den indstævnte Bank er herefter den til Beløbet berettigede, og den indankede Dom vil derfor kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank, Aktieselskab, til Indstævnte, Den nordslesvigske Folkebank, Aktieselskab, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 19 Oktober 1929 fremsendte Den nordslesvigske Folkebank A/S efter Anmodning af »Ceres« Korn- og Foderstofforretning A/S til Kieler Bank i Kiel Dokumenterne (Konnossement, Certeparti og Police) for 40 Tons Byg pr M/S »Rudolf« og anmodede Kieler Bank om ved Dokumenternes Udlevering til Ladningsmodtageren i Kiel at indkasere Købesummen for Varepartiet, 6040 Kr, i Check paa København. Efter at Køberens Bank Commerz und Privat Bank A/S Filial i Kiel havde lovet at ville anvise Beløbet hos Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank, København, fik Køberens Dokumenterne udleverede af Kieler Bank. Commerz und Privat Bank foranledigede Beløbet indbetalt til Landmandsbanken gennem Københavns Handelsbank, hvilken Indbetaling fandt Sted den 24 Oktober, vistnok ved Middagstid. Imidlertid havde Kieler Bank allerede den 22 Oktober — i een Konvolut — tilsendt Landmandsbanken dels Advis om, at den ved Check Nr. 73 322 havde anvist Folkebanken 6033 Kr 50 Øre hos Landmandsbanken »til Debet for vor Konto hos Dem« og dels en Meddelelse om, at Commerz und Privat Bank vilde indbetale 6040 Kr til Kredit for Kieler Banks Konto. Det fornævnte Beløb, 6033 Kr 50 Øre, fremkom derved, at der i de 6040 Kr fragik et mindre Beløb for Provision og Porto. Da dette Beløb udgjorde 7 Kr 50 Øre, skyldes det en Fejlskrift, naar Kieler Bank har skrevet 6033 Kr 50 Øre i Stedet for 6032 Kr 50 Øre, som Checken kom til at lyde paa. Den omhandlede Check, der fremsendtes med Folkebankens Skrivelse af 23 Oktober 1929 til Indløsning hos Landmandsbanken, maa antages at have været Banken i Hænde, da den aabnede den 24 Oktober; den blev imidlertid returneret med følgende Paategning: »Betaling nægtet, da Trassenten har standset sine Betalinger 24/10 29.«

Kieler Bank havde før Overvisningen af de 6040 Kr henstaaende et Beløb paa sin Kronekonto i Landmandsbanken, medens Markkontoen udviste et betydeligt større Beløb i dens Disfavør. Paa det Tidspunkt, da Indbetalingen fra Handelsbanken fandt Sted, var det bekendt her i Staden gennem en Meddelelse i Dagbladet »Børsen« for den 24 Oktober, at Kieler Bank vilde standse sine Betalinger, hvad der i Virkeligheden havde fundet Sted, idet Banken ikke har haft aaben for Bank-

forretninger den 24 Oktober. Landmandsbanken benyttede det gennem Handelsbanken indgaaede Beløb til delvis Dækning af sit eget Tilgodehavende hos Kielerbank.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne, Den nordslesvigske Folkebank A/S, Aabenraa, paastaaet de Sagsøgte, Den danske Landmandsbank, Hypotek- og Vekselbank A/S, tilpligtet at betale dem 2837 Kr 22 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 16 April 1930, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at det paa Forhaand maatte have Formodningen mod sig, at den ommeldte ret store Indbetaling paa et Tidspunkt, da Kieler Bank stod i Begreb med at standse sine Betalinger eller endog allerede havde standset dem, skulde tilsigte at nedbringe Bankens Skyld til de Sagsøgte paa Markkontoen. Sammenhængen mellem Kieler Banks Check-Advis og Indbetalings-Advis, begge indkommet samtidigt den 23 Oktober, den den 24 Oktober om Morgenen præsenterede Check og den samme Dag gennem Handelsbanken præsterede Indbetaling maatte da ogsaa staa de Sagsøgte aldeles klart, nemlig at Remissen fra Handelsbanken blev fremsendt til Dækning af den adviserede Check paa omtrent samme Beløb. Den ubetydelige Difference, der var mellem de i Kieler Banks to Skrivelser af 22 Oktober 1929 nævnte Beløb kunde let forklares derved, at der af nævnte Bank var debiteret Sagsøgerne et Beløb for Provision og Omkostninger. Sagsøgerne har fremdeles gjort gældende, at en Indbetaling til Kieler Banks Landmandsbankkonto den 24 Oktober slet ikke kunde finde Sted med sædvanlig Virkning, idet Indbetalinger, der efter Betalingsstandsningen finder Sted til den standsede Bank eller dens Incassobefuldmægtigede af Beløb, som ikke skyldes til den standsede Bank, maa holdes udsøndrede for at anvendes efter deres Bestemmelse eller helt afvises. Incassomandatet maa bortfalde, naar Mandatøren standser sine Betalinger. Kieler Banks Likvidator har da ogsaa bekræftet, at Banken vilde have dækket Sagsøgerne fuldt ud, hvis Beløbet fra Handelsbanken paa det omhandlede Tidspunkt var indgaaet direkte til Kieler Bank, og der ses da ingen Grund til, at den Bank, hvem Kieler Bank har overdraget at indkassere Beløbet, skulde være berettiget til at handle anderledes, naar det indgaar til samme. De Sagsøgte har efter det anførte ved at benytte den gennem Handelsbanken indgaaede Remisse til at dække deres eget Tilgodehavende hos Kieler Bank, gjort sig skyldig i et retstridigt Forhold overfor dem, hvem denne fuldt individualiserede Remisse tilkom, nemlig den ovennævnte Kornladnings Sælgere, respektive den Bank, der overfor dem har Ansvaret for Udliveringen af Ladningsdokumenterne, og som da ogsaa nu har dækket dem og derfor har erholdt Transport paa Kravet mod Kieler Bank, respektive den sagsøgte Bank. Da Sagsøgerne fra Kieler Bank allerede har modtaget 3195 Kr 28 Øre, repræsenterende 53 pCt af det omhandlede Beløb, 6032 Kr 50 Øre, har de under nærværende Sag kun paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale de resterende 47 pCt eller 2837 Kr 22 Øre.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført,

at de, da de modtog Meddelelsen fra Kieler Bank om, at den ved Check havde anvist Sagsøgerne 6033 Kr 50 Øre hos dem, og at Commerz und Privat Bank vilde indbetale 6040 Kr, ikke havde og ikke kunde have nogen som helst Viden om, hvorvidt de 6040 Kr overvistes til Dækning af den ommeldte Check. De to Beløb var ikke lige store, men selv om dette havde været Tilfældet, vilde de Sagsøgte efter Forretningsforbindelsen mellem dem og Kieler Bank ikke have kunnet opfatte dette som Indicium for, at det ene Beløb var bestemt til Dækning af det andet. Forretningsforbindelsen var saaledes, at der ganske regelmæssigt — ofte med faa Dages Mellemrum — skete Indbetalinger til de Sagsøgte fra andre Banker til Kredit for Kieler Banks Krone-Konto, ligesom Kieler Banken regelmæssigt trasserede paa denne Konto, alt uden at meddele de Sagsøgte noget som helst om, hvad der laa til Grund for disse Transaktioner. De Sagsøgte satte derfor ikke de to ovennævnte Beløb i Forbindelse med hinanden, men selv om de havde gjort det, vilde det have været uden Betydning, da de ikke kunde vide andet end, at det var Kieler Banks Penge, det drejede sig om. De Sagsøgte har saaledes været i absolut god Tro. Paa det Tidspunkt, da Checken fremkom til Indløsning, maatte de Sagsøgte gaa ud fra, at Kieler Banken enten havde standset sine Betalinger eller i ethvert Fald stod umiddelbart overfor en Betalingsstandsning, og i denne Situation havde de Sagsøgte ikke andet at gøre end at nægte Indløsning af Checken. De Sagsøgte har endvidere anført, at den gennem Handelsbanken indgaaede Remisse ikke med Føje kan siges at tilhøre Sælgerne af det ovenomhandlede Vareparti, »Ceres« Korn- og Foderstofforretning A/S eller den Bank, der overfor Sælgerne havde Ansvaret for Udleveringen af Ladningspapirerne. Sælgerne havde kun et personligt Krav overfor deres Bank, Sagsøgerne og disse havde kun et personligt Krav overfor Kieler Bank. Den paagældende Remisse tilhørte ikke Sagsøgerne, men Kieler Bank. Sagsøgerne anmodede udtrykkeligt Kieler Bank om at sende Modværdien af Varepartiet ikke i Købernes Remisse, men i en af Banken udstedt Check. Banken fulgte nøje den af Sagsøgerne givne Instruks og har dermed opfyldt det givne Mandat; Sagsøgerne havde herefter kun sin Check at holde sig til. De Sagsøgte kunde ikke opfattes som Submandatarer og var ikke bundne af Mandatregler. Det hele, der foreligger for de Sagsøgtes Vedkommende, er, at Kieler Bank har sat 6040 Kr ind paa sin Kronekonto hos de Sagsøgte. Selv om man imidlertid maatte gaa ud fra, at Købesummen for Varepartiet tilhørte »Ceres« Korn- og Foderstofforretning A/S, maatte Ejendomsretten i ethvert Fald være gaet tabt ved Indsættelsen af Beløbet i den sagsøgte Bank. De Sagsøgte har endelig anført, at der i Overensstemmelse med et af Kieler Bank i Skrivelse af 22 November 1929 fremsat Ønske har fundet Overførelse Sted af nævnte Banks Tilgodehavende paa Kronekontoen til delvis Dækning af Bankens Tilsvær paa Markkontoen.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at Sammenhængen mellem Kieler Banks Check-Advis og Indbetalings-Advis, begge indkommet den 23 Oktober 1929, den den 24 Oktober om Morgenen præsenterede Check og den nogle Timer senere gennem Københavns

Handelsbank præsterede Indbetaling burde have staaet de Sagsøgte klart. De Sagsøgte maatte gaa ud fra, at Indbetalingen ikke havde til Formaal at nedbringe den nødstedte Kieler Banks Tilsvær hos dem, men at den tilsigtede at skaffe Dækning for den paagældende Check, saaledes at hele Transaktionen kun drejede sig om en Versurpostering. Selv om dette ikke maatte have staaet de Sagsøgte aldeles klart, kunde de dog i den da foreliggende Situation, hvor det — som det fremgaar af den ovenciterede Paategning paa Checken — var dem bekendt, at Kieler Bank havde standset sine Betalinger, ikke anses at have været berettigede til uden videre at bringe det ommeldte Beløb i Modregning med deres Tilgodehavende hos Banken, men det havde været deres Pligt, forinden de foretog dette Skridt, at indhente nærmere Oplysninger om Formaalet med Indbetalingen. De Sagsøgte vilde da have faaet Oplysning om, at Indbetalingen skulde tjene til Dækning af den oftnævnte Check, og vilde da have været uberettigede til at tilegne sig Remissen, men den Omstændighed, at de har forsømt at foretage en saadan nærmere Undersøgelse af Forholdene, findes ikke at kunne give dem en gunstigere Retsstilling. At Kieler Bank senere under 22 November 1929 har udtalt Ønske om, at dens Tilgodehavende paa Kronekontoen maa blive overført til delvis Dækning af dens Tilsvær paa Markkontoen, og at de Sagsøgte har taget denne Henstilling til Følge kan ikke influere paa Tredjemands Ret overfor de Sagsøgte. Herefter vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 261/1930. **Niels Chr Skov** (Selv)

m o d

Gaardejer **Knud Nielsen**, Rentier **N G Hansen** og Gaardejer **J P Bøgesvang** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om indstævnte Nielsens Pligt til at fravige Besiddelsen af en Ejendom m v.

Vestre Landsrets Dom af 1 November 1930: De Sagsøgte, Gaardejer Knud Nielsen, Rentier Niels Gregersen Hansen og Gaardejer J P Bøgesvang, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer N Chr Skov, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 500 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at der angaaende Handlen om Hillerup-Ejendommen mellem de Indstævnte Hansen og Bøges-

vang alene har været oprettet en Slutseddél, der senere er bortkommen. Endvidere bemærkes, at Appellanten ikke har godtgjort, at Indstævnte Hansen efter denne Slutseddél havde paataget sig Forpligtelse til at skøde Ejendommen til Indstævnte Bøgesvangs Køber.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afslgelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Maaned 1925 mageskiftede Sagsøgeren, Gaardejer N Chr Skov af Kragelund, den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 4 b af Kragelund og Matr Nr 8 b af Darum Mark med den Sagsøgte Gaardejer J P Bøgesvang af Gredsted ifølge utinglæst Købekontrakt tilhørende Ejendom Matr Nr 41 b og 41 d af Hillerup og 8 c af Jedsted, hvilken Ejendom Bøgesvang havde købt af Medsagsøgte Rentier Niels Gregersen Hansen af Gredsted Bro, der stadig stod som Skødehaver. Overdragelsen af førstnævnte Ejendom, der ved Mageskiftet ansattes til en Værdi af 20 000 Kr, og som var behæftet med et Prioritetslaan til Paalydende 11 000 Kr, der overtoges af Sagsøgte Bøgesvang, ordnedes endeligt den 20 April 1926 ved, at Sagsøgeren da udstedte Skøde til en Tredjemand efter Bøgesvangs Ordre og Sagsøgeren udbetalte 4000 Kr, der udgjorde Forskellen mellem de af Sagsøgeren og Bøgesvang ved Mageskiftet overtagne Nettoværdier henholdsvis 13 000 Kr og 9000 Kr Ejendommen i Hillerup, fra hvilken et nærmere betegnet Areal skulde udstykkés, ansattes ved Mageskiftet til en Værdi af 34 000 Kr, og paa denne Ejendom hvilede et Kreditforeningslaan, som skulde overtages af Sagsøgeren til dets Restpaalydende 6000 Kr. Endvidere var det Aftalen, at der yderligere i Ejendommen af Sagsøgte Bøgesvang, der til Medsagsøgte Hansen skyldte 15 000 Kr til Rest paa Købesum, skulde foranlediges anbragt et fast Laan af nævnte Størrelse, som ligeledes skulde overtages af Sagsøgeren. Efter den oprindelige Aftale skulde Skøde paa denne Ejendom, der straks var overtaget af Sagsøgeren, gives af Sagsøgte Bøgesvang, naar Udstykningsapprobationen forelaa, men der var i Købekontrakten mellem Sagsøgeren og Bøgesvang indført en Bestemmelse om, at Sagsøgeren var pligtig til at modtage Skøde fra Medsagsøgte Hansen. I Maj Maaned s A forelaa Udstykningsapprobationen, og efter Sagsøgerens Fremstilling henvendte han sig, da Skøde ikke blev udstedt, i September Maaned s A til Medsagsøgte

Hansen, som imidlertid nægtede at udstede Skøde til ham. Efter det oplyste førtes der i Slutningen af Aaret nogle Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Bøgesvang saavel om Udstedelse af Skødet som om Betaling af Renter af den fornævnte Restkøbesum, 15 000 Kr, men Sagsøgeren stillede ikke ved den Lejlighed bestemt Krav om, at Skøde straks skulde udstedes, og da Udfærdigelsen ikke fandt Sted, tilstillede Sagsøgeren den 14 Februar 1927 Sagsøgte Bøgesvang en Skrivelse, hvori han meddelte, at han, da Bøgesvang ikke havde opfyldt Købekontrakten og skaffet Sagsøgeren Skøde paa Ejendommen, betragtede Kontrakten som bortfalden og vilde fratræde Ejendommen den 1 Marts. Han tilføjede, at den derefter vilde henstaa for Bøgesvangs Regning og Risiko, hvorhos han afkrævede ham den erlagte Del af Købesummen og forskellige af ham afholdte Udgifter vedrørende Bygningerne. I Slutningen af Februar Maaned henvendte Bøgesvang sig til Sagsøgeren, og der blev da Enighed om at søge et yderligere størst muligt Kreditforeningslaan optaget i Ejendommen, efter Sagsøgerens Fremstilling for at Bøgesvang gennem Laanets Provenu kunde faa Midler til at indløse Medsagsøgte Hansens Resttilgodehavende, saaledes at Bøgesvang kunde blive i Stand til at foranledige Skøde udstedt til Sagsøgeren. Ved Skrivelse af 9 Juni s A fik Sagsøgeren Meddelelse om, at Kreditforeningen ikke vilde yde yderligere Laan, før Ejendommens Bygninger var istandsat, og han tilskrev derefter under 13 s M Bøgesvang saaledes:

»Kreditforeningen har nu meddelt mig, at jeg ikke kan erholde noget Laan, inden Bygningerne er behørigt istandsatte.

Den mellem os i saa Henseende truffene Aftale maa derefter betragtes som bortfalden.« Der førtes nu i den følgende Tid nogle resultatløse Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Bøgesvang om Istandsættelse af Bygningerne og om Udstedelse af Skøde, og da Sagsøgeren, der stadig var hensiddende paa Ejendommen, ikke betalte de pr Juni Termin s A forfaldne Renter til Kreditforeningen, gjorde denne i November Maaned s A Udlæg i Ejendommen. Paa den den 4 Februar 1928 over denne foretagne Tvangsauktion fik Sagsøgte Bøgesvang Hammerslag for et Bud paa 21 000 Kr. Mod et af Fogden udarbejdet Fordelingsudkast, hvorefter der tillagdes Kreditforeningen 5892 Kr 60 Øre heraf, medens Resten 15 107 Kr 40 Øre tilfaldt Medsagsøgte Hansen som Skødehaver, protesterede Sagsøgeren, og Spørgsmaalet om Fordelingen henvistes derpaa af Fogden til Afgørelse ved almindelig Rettergang. Sagsøgeren anlagde derefter Retssag, hvorunder han oprindelig nedlagde Paastand om Omstødelse af Fogdens Fordelingsudkast, men efter at han under Domsforhandlingen for Landsretten havde frafaldet dette, gik hans Paastand ud paa, at Bøgesvang skulde tilpligtes at betale ham en Erstatning svarende til det fornævnte Beløb af 15 107 Kr 40 Øre, subsidiært et Beløb af 13 000 Kr nemlig den af ham præsterede Udbetaling i »Hillerup-ejendommen«. Ved den af Landsretten den 24 November 1928 afsagte Dom, der senere stadfæstedes af Højesteret, blev Bøgesvang frifundet, idet det statueredes, at Sagsøgerens paastaede Tab ikke var paaført ham ved nogen Misligholdelse af Handlen fra Bøgesvangs Side. Denne havde afhændet Ejendommen til Medsagsøgte Gaardejer Knud Nielsen af Hillerup Mark, og under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren

principalt paastaaet Medsagsøgte Knud Nielsen i Forhold til Sagsøgeren kendt uberettiget til Besiddelsen af Ejendommen Matr Nr 41 b og 41 d af Hillerup og Matr Nr 8 c af Jedsted samt tilpligtet at fraflytte Ejendommen. Subsidiært har han paastaaet de Sagsøgte Hansen og Bøgesvang tilpligtet in solidum at betale ham i Erstatning 16700 Kr 47 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 3 November 1927, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet Sagen helt eller delvis afvist og i det Omfang, hvori Afvisningspaastanden ikke tages til Følge, har de Sagsøgte paastaaet sig frifundet.

Foreløbig bemærkes, at den nedlagte Afvisningspaastand, som de Sagsøgte støtter paa, at samtlige under nærværende Sag rejste Krav maa anses afgjort ved den fornævnte Højesteretsdom, ikke vil kunne tages til Følge, idet denne Dom ikke omhandler Kravene mod Nielsen og Hansen, der end ikke var Parter i den tidligere Sag, og Kravet paa Bøgesvang nu rejses paa et andet Grundlag end under den tidligere Sag.

Til Støtte for den principale Paastand har Sagsøgeren anført, at efter det Overdragelsesdokument, der forelaa mellem Hansen og Bøgesvang, ifølge hvilket Restkøbesummen paa 15000 Kr ikke forfaldt ved Ejerskifte, var Hansen pligtig at tilskøde Ejendommen til den, til hvem Bøgesvang videresolgte den, og at Ejendomsretten derfor, da Sagsøgeren har opfyldt sine Forpligtelser i Henhold til Købekontrakten med Bøgesvang, maa anses overgaaet til ham, selv om Overdragelsen ikke er fuldbyrdet ved Udfærdigelsen af Skøde. Herefter maa — efter Sagsøgerens videre Anbringende — Ejendommens Overførelse til Bøgesvang ved Tvangsauktionen, mod hvilken Sagsøgeren ikke nedlagde Protest, være uden Retsvirkning for Sagsøgeren, der maa anses som en ved Auktionen ikke bunden Tredjemand og Sagsøgte Niensens Køb af Ejendommen af Bøgesvang maa følgelig ogsaa være ugyldig i Forhold til Sagsøgeren.

Selv om der nu mellem Hansen og Bøgesvang maatte foreligge en saadan indbyrdes Aftale som af Sagsøgeren anført, findes der ikke paa denne Aftale at kunne støttes nogen selvstændig Ret for Sagsøgeren, som vel overfor Bøgesvang i Henhold til Købekontrakten med denne havde Pligt til at modtage Skøde direkte fra Hansen, men dette medførte ikke nogen Pligt for Hansen overfor Sagsøgeren, idet Hansen ikke havde tiltraadt Købekontrakten. Herefter vil Sagsøgeren, overfor hvem Bøgesvang, som ved fornævnte Højesteretsdom statueret, ikke havde misligholdt Købekontrakten, ikke kunne anfægte Tvangsauktionen og følgelig ejheller Overdragelsen af Ejendommen til Nielsen, og Sagsøgerens principale Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Med Hensyn til den subsidiært nedlagte Erstatningspaastand har Sagsøgeren anført, at Erstatningen vedrører det Tab, han har lidt ved, at han ved Tvangsauktionen mistede Ejendommen, og at han udover de Beløb, han har tabt ved selve Mageskiftehandlen, nemlig Vederlaget i Kragelundejendommen 9000 Kr og hans kontante Udbetaling 4000 Kr maa kunne kræve erstattet dels 2384 Kr udgørende Udgifter ved Indkøb af Besætning dels 1316 Kr 47 Øre hidrørende fra forskellige Arbejder m v ved Ejendommens Bygninger.

Forsaavidt angaar Erstatningspaastanden overfor Hansen, findes

der nu ikke at kunne blive Spørgsmaal om nogen Erstatningspligt for denne, idet Hansen — efter hvad foran er anført — med Hensyn til Handlen mellem Sagsøgeren og Bøgesvang ikke har paataget sig nogen Forpligtelse overfor Sagsøgeren.

Angaaende Sagsøgte Bøgesvangs Erstatningsansvar har Sagsøgeren anført, at det var Bøgesvang, der ved at byde paa Tvangsauktionen og ved efter at have faaet Ejendommen tilslaaet at videresælge den fortrængte ham fra Ejendommen, men da det af den oftnævnte Højesteretsdom fremgaar, at det maa tilskrives uretmæssigt Forhold fra Sagsøgerens Side bl a hans Undladen af at betale de omtalte Kreditforeningsrenter, at Ejendommen gik til Tvangsauktion, savner hans her rejste Erstatningskrav overfor Bøgesvang ethvert Grundlag.

Efter det saaledes anførte vil de Sagsøgte i det hele være at fri-finde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 500 Kr.

Nr 254/1930. **Dansk Afvulkaniseringsfabriks Konkursbo**
(H Jacobsen)

m o d

Grosserer Vilh Skovgaard-Petersen (Bruun),

betræffende Betaling af et Lejebeløb.

Østre Landsrets Dom af 6 Oktober 1930: Sagsøgte, Grosserer Vilh Skovgaard-Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Dansk Afvulkaniseringsfabriks Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Afvul-

kaniseringsfabriks Konkursbo, til Indstævnte, Grosserer Vilh Skovgaard-Petersen, med 500 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 25—26 Februar 1924 bortlejede A/S Dansk Afvulkaniseringsfabriks Konkursbo ved sine to Kuratorer, Sagførerne Prier og Brøcker til Sagsøgte under denne Sag Grosserer Vilh Skovgaard-Petersen en Del af Boets Fabrik i Ølby for en Lejeafgift af 100 Kr pr Dag. Lejemaalet tog sin Begyndelse den 27 Februar 1924 og skulde uden Opsigelse eller Varsel ophøre den 29 April s A. Imidlertid enedes de Vedkommende om at fortsætte Lejemaalet paa samme Vilkaar, og det endte først den 20 Maj s A.

Under denne Sag søger Boet, i hvilket der for ikke længe siden er valgt nye Kuratorer m m Sagsøgte til Betaling af Lejen for Tiden fra 1 Maj til 20 Maj 1924 2000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra 20 Maj 1924, subsidiært fra Stævningens Dato, den 30 Maj 1930.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han anser Fordringen som forældet efter Lov Nr 274 af 22 December 1908.

Det er oplyst, at Sagsøgte den 23 Maj 1924 tilskrev Sagførerne Prier og Brøcker som Kuratorer i Konkursboet et Brev, hvori han, aabenbart i en vis Forstaaelse med dem, under Omtale af, at Lejemaalet som ovennævnt blev fortsat i Henhold til mundtlig Aftale med Afgift 100 Kr pr Dag, beklager sig over, at denne Fortsættelse, der var forudsat kun at ville komme til at omfatte faa Dage, har voldt ham visse Vanskeligheder, bl a med Hensyn til Indkøbsprisen for Raavarer og lignende, idet han fremfører en Del Eksempler paa, hvorledes han derved har lidt økonomisk Tab.

Det hedder derefter i Brevet: »Vi behøver vist ikke at nævne Dem flere Eksempler, da Sagen er saa lige til og saa forstaaelig, men det, jeg gerne vil, er at henstille til Dem, om De ikke maatte finde det rimeligt at eftergive os Leje fra den 29 April, idet de sidste Uger ganske utvivlsomt har bragt os Tab, samtidig med, at det dog har været til stor Fordel for Boet, at Fabriken blev holdt gaaende.

Da vort Samarbejde med Konkursboets Kuratorer- og Kreditor-Udvalg har været det bedst mulige, og denne min Henstilling dog ikke kan siges at være uberettiget, overlader jeg trygt Sagen i Deres Hænder.«

Dette Brev sendte Kuratorerne til Erklæring hos Kreditorudvalget, hvis tre juridiske Medlemmer bl a henviste til, at Bestemmelse om Eftergivelse i al Fald kun kunde træffes af en Skiftesamling. Derefter maa der antages intet at være sket med Hensyn til de 2000 Kr før ved nærværende Sag.

Striden imellem Parterne drejer sig her for Retten i alt væsentligt kun om, hvorvidt der ved Brevet kan siges at være tilvejebragt et »andet særligt Retsgrundlag« — jfr Lov 22 December 1908 § 1, 2 Stk,

hvorved Fordringen er anerkendt af Skyldneren eller paa anden Maade skriftlig fastslaaet, idet man er enig om, at i bekræftende Fald er Loven af 2 December 1908 uanvendelig paa Fordringen.

Da Retten maa give Sagsøgte Medhold i, at Brevet ikke kan anses som et saadant særligt Retsgrundlag, der ifølge § 1, 2 Stk udelukker Lovens Anvendelse paa Fordringen, og da denne herefter er forældet, idet ingen Afbrydelse efter Lovens § 2 har fundet Sted, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 84/1931.

Anklagemyndigheden

m o d

Helga Balle, Jensens Hustru.

Østre Landsrets Kendelse af 9 April 1931: Ved en af Retten for Frederikssund Købstad m v den 29 Oktober 1930 afsagt Kendelse blev Helga Jensen, f Balle, fængslet som sigtet for Drab af sin Søn Niels Balle Jensen under Henvisning til Retsplejelovens § 780, 2 a. Ved Anklageskrift udfærdiget af Statsadvokaten for Sjælland den 24 Marts 1931, forkyndt for Fængslede den 25 s M, er Fængslede sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 190 med Tilføjende, at Domsforhandlingen, der vil finde Sted under Medvirkning af Nævninger, kan ventes foretaget paa nord- og østsjællandske Nævningekreds's regelmæssige Ting for April Fjerdingaar 1931 Onsdag den 27 Maj 1931 og følgende Dage. I en Skrivelse af 31 Marts 1931 har Fængsledes valgte Forsvarer, Overretssagfører G Jacobsen paa Fængsledes Vegne anmodet om, at hun maa blive løsladt. Anklagemyndigheden har protesteret mod Løsladelsen, under Hensyn til, at der stadig skulde foreligge Fængslingsgrund efter ovennævnte § 780, 2 a. I en Skrivelse af 6 Marts 1931 har Overlægen ved Sindssygehospitalet i Nykøbing Sj, hvor Fængslede har været indlagt til Observation, udtalt, at der ikke kan antages at være nogen Fare forbundet med at løslade Fængslede. I en Skrivelse af 8 April 1931 har Forsvareren derhos oplyst, at Fængslede vil kunne modtages i Huset hos en Søster, der er gift med Plejer paa Sindssygehospitalet Harry Andersen, boende i egen Ejendom, Nordvestvej Nr 2, Nykøbing Sjælland. Idet det efter det nu foreliggende skønnes, at der ikke foreligger Grund til fortsat Fængsling,

b e s t e m m e s:

Fængslede Helga Jensen, f Balle, vil være at løslade til ovennævnte Bopæl.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Østre Landsret den 9 April 1931 afsagte Kendelse om Tiltalte Helga Balle, Jensens Hustrus Løsladelse er paakæret af Statsadvokaten for Sjælland.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 17 April.

Nr 95/1930. Tømrer og Murer **Otto Lauritzen** (Henriques)

mod

Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningspligt overfor Appellanten i Henhold til Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsmiljøet.

Østre Landsrets Dom af 28 Februar 1930: De Sagsøgte, Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling, bør til Sagsøgeren, Tømrer og Murer Otto Lauritzen, betale 125 Kr 28 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 25 Juli 1929, til Betaling sker, men iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Sagfører O Rasmussen af Middelfart og Overretssagfører Edlund i Salærer m v hos det offentlige hver især 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Murerforbundet den 19 December 1928 som Vilkaar for at tillade Appellanten selv at træffe Aftale om sine Ansættelsesvilkaar paa Kabelfabrikerne bl a forlangte, at Ansættelsen skulde være fast, og hertil krævede, at Kontrakten skulde være uopsigelig fra begge Sider til en 1 April med 3 Maaneders Varsel, tidligst til 1 April 1930. Paa et Møde den 26 Februar 1929 begrænsede Forbundet dog dette Vilkaar til en Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder, men herpaa vilde Direktøren for Kabelfabrikerne ikke indgaa.

Der maa gaas ud fra, at Murerforbundet har været berettiget til under Trusel om Eksklusion at forbyde sine Medlemmer at

arbejde paa andre Vilkaar end dem, som indeholdes i den sædvanlige mellem Organisationerne i Faget indgaaede Overenskomst. Efter den ved Proceduren givne Anledning bemærkes herved, at Vilkaarene for at indrømme Appellanten en særlig Stilling som fast Arbejder paa Kabelfabrikerne, saaledes som de sluttelig var formulerede, ikke findes at have været uberettigede.

Herefter har de Indstævnte ikke gjort sig skyldige i noget retstridigt Forhold ved at tvinge Appellanten til at forlade Pladsen, og det maa i denne Henseende være uden videre Betydning, om den mod Kabelfabrikerne etablerede Arbejdsstandsning som uvarslet maatte være ulovlig, saaledes som det for Højesteret er gjort gældende. Som Følge heraf vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tømrer og Murer Otto Lauritzen, til Indstævnte, Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser saalydende:

Under nærværende ved Retten for Middelfart Købstad m v forbedrede Sag har Sagsøgeren, Tømrer og Murer Otto Lauritzen, hvem der er meddelt fri Proces, principalt paastaet de Sagsøgte, Dansk Murerforbunds Middelfart Afdeling, tilpligtet at betale ham 300 Kr 26 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 25 Juli 1929, samt tilpligtet at taale, at han med Bevarelse af sit Medlemsskab i Afdelingen tiltræder Stillingen som fast Murer paa Nordisk Kabel- & Traadfabriker i Middelfart. Subsidiært har Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte tilpligtet til foruden de 300 Kr 26 Øre at udrede en Erstatning af 3000 Kr for Tab af fast og varig Stilling.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 125 Kr 28 Øre som Strejkehjælp til Sagsøgeren for Tiden fra 27 Februar til 14 Marts 1929.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I Slutningen af December 1928 fik Sagsøgeren, der da var arbejdsløs, Arbejde som »fast« Murer paa Nordiske Kabel- & Traadfabriker i Middelfart. Pladsen tog han efter Konference med Formanden for den sagsøgte Afdeling: Murer Hans Petersen, men denne kom kort Tid efter i Tanker om, at det i 1924 paa en Generalforsamling i Afdelingen var vedtaget, at der ikke maatte tages Murerarbejde paa Kabelfabrikerne, forinden der ved en ny Generalforsamling var taget Stilling hertil, og meddelte straks dette til Sagsøgeren gennem dennes Hustru.

Der afholdtes derefter den 22 December 1928 en Generalforsamling i den sagsøgte Afdeling angaaende Spørgsmaalet, og paa denne udtalte Sagsøgeren, at han mente at kunne faa Sagen ordnet enten ved, at Fabrikerne underskrev den gældende Overenskomst mellem Forbundet og Centralforeningerne af Murermestre i Jylland og Østifterne, eller ved, at Fabrikerne ansatte ham som fast Funktionær med en Opsigelsesfrist paa tre Maaneder, tidligst til 1 April 1930. Da Fabrikerne ikke vilde indgaa paa nogen af Delene, meddelte Formand Petersen efter Ordre fra Dansk Murerforbund Sagsøgeren, at han maatte forlade Arbejdet som ikke værende overenskomstmæssigt, og dette gjorde han ogsaa den 16 Januar 1929.

Paa Grundlag af nye Forhandlinger genoptog Sagsøgeren imidlertid Arbejdet den 21 s M, men maatte efter de Sagsøgte Formands Forlangende igen opgive det den 22 s M.

Da han den 3 Februar gennem Arbejdsanvisningskontoret i Odense fik anvist Arbejdet paa Fabrikerne, modtog han imidlertid igen Stillingen efter nye Konferencer og Advarsler fra Formanden, og Sagen blev derefter paany forelagt Fagforbundet, og efter at dette havde meddelt de Sagsøgte, at Sagsøgeren enten maatte forlade Arbejdet eller risikere Eksklusion, blev der den 26 Februar erklæret Blokade overfor Kabelfabrikerne, fordi Fabrikerne ikke vilde underskrive Overenskomst, og Sagsøgeren forlod denne Dag definitivt Pladsen. Sagsøgeren var derefter arbejdsløs indtil den 14 Marts 1929, hvor han fik Arbejde andetsteds, men dette var daarligere lønnet end paa Kabelfabrikerne.

Sagsøgeren har til Støtte for sine nedlagte Paastande anført, at der vel for Arbejdet paa Kabelfabrikerne gjaldt en anden Arbejdstid end Forbundets sædvanlige, og at Arbejdstiden ogsaa samlet var en Time længere, men da Lønnen var 1,39 Øre pr Time mod 1,17 Øre andetsteds, vilde Arbejdsfortjenesten alligevel blive betydelig højere end efter Forbundets sædvanlige Regler. Da de Sagsøgte derhos havde tilladt en anden Murer at arbejde paa Fabrikerne efter de af disse ønskede Regler i ca 20 Aar, maa han mene, at de Sagsøgte Optræden overfor Fabrikerne i Anledning af hans Arbejde der ikke har haft noget reelt Grundlag, og at der er handlet ganske vilkaarligt overfor ham personlig, saaledes at den erklærede Blokade ikke lovlig har kunnet afskære ham fra at fortsætte med det omhandlede Arbejde.

Som Følge heraf har Sagsøgeren gjort gældende, at de Sagsøgte retsstridigt har hindret ham i at arbejde og derfor ifølge Lov Nr 70 af 27 Marts 1929 om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden er erstatningspligtige overfor ham.

Med Hensyn til Paastanden om de 300 Kr 26 Øre begrundes denne særligt med, at Sagsøgeren i Tiden fra 16 Januar til 14 Marts s A ved Forbundets Forbud har gaaet arbejdsløs i ialt 216 Timer, og i den Tid ikke har faaet Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetalt.

Da Sagsøgte har henvist til, at man stadig har ønsket at faa Fabrikerne til at underskrive sædvanlig Overenskomst, og at de allerede paa Generalforsamlingen i 1924 har taget samme Stilling som nu, dog at man hele Tiden har betragtet Fabrikernes gamle Murer som fast Funktionær og derfor ikke blandet sig i hans Forhold. Der har derfor fore-

ligget en almindelig Arbejdsstrid om Arbejdsforholdene paa Fabrikerne, og de Sagsøgte har efter deres Formening lovligt kunnet dekretere en Blokade, som Sagsøgeren, saalænge han var Medlem hos dem, maatte rette sig efter uden at kunne kræve Erstatning for eventuelt derved lidt Tab.

Med Hensyn til Erstatningen paa de 300 Kr 26 Øre har de Sagsøgte særlig anført, at i Henhold til sædvanlige Regler forspildes Krav paa Arbejdsløshedsunderstøttelse, naar vedkommende er i Kontingentrestance, og Sagsøgeren har erkendt at have været det og først at have berigtiget sine Restancer den 11 eller 12 Marts.

Derimod har de Sagsøgte indrømmet, at de sædvanlig uanset Restancer udbetaler Strejkehjælp, men har hævdet, at Sagsøgeren har forspildt Retten til denne, 125 Kr 28 Øre, ved gentagne Gange paa Trods af deres Forbud at have taget ulovligt Arbejde paa Kabelfabrikerne.

Efter alt det foreliggende findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der har foreligget en Strid om Ordningen af Arbejdsforhold mellem Kabelfabrikerne og dem, og at de for at opnaa deres sædvanlige Overenskomst, som i Længden maa anses for at være den bedste for Arbejderne, har været berettiget til at blokere Fabrikerne. De Sagsøgtes lovlige Dispositioner i saa Henseende findes derhos at maatte binde deres Medlemmer, deriblandt Sagsøgeren, og de rammes ikke af Reglerne i ovennævnte Lov af 27 Marts 1929.

Da de Sagsøgte saaledes ikke overfor Sagsøgeren i dette Tilfælde har udvist noget retsstridigt Forhold, kan der ikke blive Spørgsmaal om at give ham Medhold i hans Krav om Erstatning for tabte Arbejdsdage eller for Tab af fast og varig Stilling, ligesom de Sagsøgte heller ikke kan tilpligtes at taale, at han med Bevarelse af sit Medlemsskab tiltræder Stillingen, som den efter det oplyste er. Udbetalingen af Arbejdsløshedsunderstøttelse maa ligeledes efter det oplyste om Restancerne anses med Rette nægtet.

Da det derimod ikke i og for sig bestrides af de Sagsøgte, at Sagsøgeren efter deres sædvanlige Regler har haft Adgang til Strejkeunderstøttelse, og det efter det foreliggende, hvor der stadig har været forhandlet om en Ordning, ikke findes tilstrækkelig bestemt at være tilkendegivet ham, at han forbrød denne Adgang ved at fortsætte med Arbejdet, findes de Sagsøgte dog at maatte betale ham Strejkeunderstøttelse 125 Kr 28 Øre for Tiden fra Blokadens Begyndelse, den 27 Februar 1929, til han fik Arbejde den 14 Marts s A.

De Sagsøgtes subsidiært nedlagte Paastand vil herefter i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves, og det offentlige vil have at udrede det den for Sagsøgeren under Forberedelsen af Sagen beskikkede Sagfører, O Rasmussen af Middelfart, af den forberedende Ret tillagte Beløb 100 Kr samt det Overretssagfører Edlund, der under Domsforhandlingen har været beskikket Sagfører for Sagsøgeren, tilkommende Salær 100 Kr.

Nr 263/1930. **Birkerød Sogneraad** (Kondrup efter Ordre)
m o d

Interessentskabet **Birkerød Vandværk** (Møldrup efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at udrede Udgifterne ved Anbringelse af Brandhaner paa Vandværkets Ledninger.

Østre Landsrets Dom af 22 September 1930: De Sagsøgte, Interessentskabet Birkerød Vandværk, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Birkerød Sogneraad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Axel Bang i Salær 100 Kr hos det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Kondrup og Møldrup hver 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Interessentskabet Birkerød Vandværk har i sin Tid, — som det maa antages, efter dertil af Birkerød Sogneraad meddelt Tilladelse — ladet nedlægge Ledninger fra Vandværket i offentlige Veje i Birkerød. Efter Udfærdigelsen af Lov Nr 174 om Brandpolitiet paa Landet af 31 Marts 1926, der i § 32, Stykke 4, har givet nye Regler om Anbringelse af Brandhaner paa Vandledninger i offentlige Veje, blev der i Efteraaret 1929 indledet Forhandling mellem Sogneraadets Brandudvalg og Vandværkets Bestyrelse om Anbringelse af nye Brandhaner paa Vandværkets Ledninger. Under Forhandlingen er der ikke opnaaet Enighed om, hvem der skal afholde Udgiften til de nye Brandhaner, og Sogneraadet paastaar nu under denne Sag paa Birkerød Kommunes Vegne Interessentskabet Birkerød Vandværk tilpligtet at afholde Udgifterne ved Anbringelse af de i den anførte Lovbestemmelse foreskrevne Brandhaner paa Vandværkets Ledninger i de offentlige Veje i Birkerød Kommune.

Vandværket paastaar sig frifundet.

Ved Skrivelse af 13 December 1929 har Amtmanden over Frederiksborg Amt efter Forslag af Sogneraadet i Henhold til den nævnte Lovbestemmelse godkendt, at Antallet af Brandhaner, der vil være at anbringe paa Vandledningerne i de offentlige Veje i Birkerød By, fastsættes til 11 foruden de i Forvejen anbragte 6 Brandhaner.

Det er under Proceduren oplyst, at Bekostningen ved Anbringelsen vil udgøre ca 200 Kr for hver Brandhane.

Twisten mellem Parterne drejer sig om Forstaaelsen af Lovens § 32, Stykke 4, 1 Punktum, der er saalydende:

»I Brandkredse, hvor Ledninger fra Vandværk ønskes ført i offentlig Vej, skal Tilladelsen dertil gøres afhængig af, at der paa Vandledningerne anbringes de fornødne Brandhaner; hvor Ledninger nu findes i offentlig Vej, skal Brandhaner være anbragt inden 3 Aar efter denne Lovs Ikrafttræden.«

Til Støtte for sin Paastand har Sogneraadet anført, at Sammenhængen i den anførte Bestemmelse maa føre til at forstaa den saaledes, at Udgiften paahviler Vandværket. For saa vidt angaar det førstnævnte Tilfælde, nemlig at der er Spørgsmaal om endnu ikke nedlagte Ledninger, formener Sogneraadet, at Bestemmelsen klart foreskriver, at det skal paalægges vedkommende Vandværk at bekoste de fornødne Vandhaner, og Forbindelsen mellem Bestemmelsens to Led menes da at tale afgørende for, at Bekostningen ogsaa i det sidstnævnte Tilfælde maa paahvile Vandværket. At Bestemmelsen ikke udtrykkeligt udtaler dette, kan efter Sogneraadets Mening ikke paaberaabes som Støtte for at fritage Vandværket for Udgiften; Sogneraadet henviser saaledes til, at ingen formentlig vil betvivle, at det, selv om det ikke udtrykkeligt er sagt, maa paahvile Ejerne (eller Brugere) af de i Lovens § 36, Stykke 1, 2 og 4 omhandlede Ejendomme — og ikke Kommunen — at afholde Udgifterne ved de der omhandlede Foranstaltninger imod Brandfare, — ligesom det aldrig har været anset for tvivlsomt, at ikke Kommunen, men vedkommende Ejer skal bekoste de i Lovens § 35 nævnte Brandstiger.

Vandværket gør derimod gældende, at Loven ikke, hvad der havde været naturligt, indeholder nogen positiv Bestemmelse om, hvorledes den her omhandlede Udgift skal afholdes, og at det maa følge af Lovens Grundsætninger og Forholdets Natur, at Udgiften skal afholdes af Kommunen, idet det drejer sig om en Udgift til en offentlig Kommunalforanstaltning, som ikke uden sikker retlig Hjemmel kan lægges paa en privat Institution.

Vandværket henleder derhos Opmærksomheden paa, at Loven af 1926 i sin § 26, jfr ogsaa § 31, Stykke 1, synes at indeholde en almindelig Regel om Kommunens Pligt til endelig at afholde Udgifterne til Kommunens Brandvæsen, derunder ogsaa — se § 26, Stykke 3, Litra d: »Brandvæsnets Vandforsyning, jfr § 32«, — i Modsætning til Lov 2 Marts 1861, der i § 35 indeholdt forskellige Regler om Refusion fra de interesserede Ejendomme eller Beboere af visse af Kommunens Brandvæsens-Udgifter.

Endelig formener Vandværket, at Forskriften angaaende nye Ledninger i Lov 1926 § 32, Stykke 4, ikke gaar ud paa, at det skal paalægges Ansøgeren at afholde Udgiften til Brandhaner. Bestemmelsen ud-

taler kun, at vedkommende Vejmyndighed skal gøre sin Tilladelse til at føre Ledninger i offentlig Vej afhængig af, at de fornødne Brandhaner anbringes paa Ledningerne; men den udtaler ikke, at Vejmyndighederne skal paase, at de bekostes af Ansøgeren, og der kan derfor intet være til Hinder for en Ordning, hvorefter de helt eller delvis bekostes af andre. Efter denne Forstaaelse af Bestemmelsens første Led bortfalder ethvert Holdepunkt for i dens andet Led at indlægge en Regel om, at Vandværket skal bekoste Brandhaner paa tidligere nedlagte Ledninger. Men under alle Omstændigheder er der en afgørende Forskel mellem de to Tilfælde, selv om man forstaaer Bestemmelsens første Led saaledes som af Sogneraadet hævdet. I det første Tilfælde er der nemlig Tale om en Ansøger, der endnu ikke har taget sin endelige Bestemmelse, og som altsaa vil kunne overveje, om han mener at burde gaa ind paa de Betingelser, der stilles for Tilladelsen til at føre Ledningen i offentlig Vej; i det andet Tilfælde (hvor Ledningen allerede er nedlagt) vilde der derimod være Tale om et virkeligt Paalæg til vedkommende Vandværk, som dette ikke vilde kunne unddrage sig.

Efter Rettens Mening maa der gives Vandværket Medhold i, at Loven ikke indeholder sikker Hjemmel for at paalægge det den paa-gældende Udgift. Navnlig kan der ikke fra, hvad der maatte antages at gælde om Pligten til at bekoste de i Lovens §§ 35 og 36 omhandlede Redskaber og Foranstaltninger til Formindskelse af Brandfare og Redning af Menneskeliv, drages nogen Slutning til det her omhandlede Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om at lægge Udgiften til en Foranstaltning mod Brandfare over paa en Virksomhed, der mindst af alt er brandfarlig. Iøvrigt synes Lovens § 35, Stk 1, — jfr Ordene: »Ejeren skal anskaffe og vedligeholde« — og § 36 sammenholdt med § 26, Stk 4, — jfr Ordene: »som det i Henhold til § 36 paalægges visse Ejere at anskaffe og vedligeholde« — at indeholde udtrykkelig Hjemmel for, at de i de nævnte Paragraffer omhandlede Redskaber skal bekostes af den private, saaledes at en Modsætningslutning fra disse Betemmelser maatte ligge nærmere.

Det sagsøgte Vandværk vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for de Sagsøgte beskikkede Sagfører i Salær 100 Kr hos det offentlige.

Nr 210/1930.

Rigsadvokaten

mod

Hans Christian Hansen (Kondrup),

der tiltales for uagtsomt Manddrab og for Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven.

Østre Landsrets Dom af 7 August 1930: Tiltalte Hans Christian Hansen bør til Statskassen bøde 1200 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes ham for et Tidsrum af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Saa bør han og betale i Erstatning til Arbejdsmand Mads Hansen Andersen af Næsbyhovedbroby 366 Kr 42 Øre og udrede Sagens Omkostninger. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og den idømte Erstatning inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For sit i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 198, Motorlovens § 41, jfr § 27, 3 Stk og § 29, 1 Stk samt Færdselslovens § 22, jfr § 5.

Straffen findes at burde bestemmes til simpelt Fængsel i 30 Dage, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøjer i Medfør af Motorlovens § 42 vil være at frakende Tiltalte for 5 Aar fra Højesteretsdommens Afsigelse at regne. I Henseende til Erstatningen og Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

.Thi kendes for Ret:

Hans Christian Hansen bør hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage og bør have Retten til at være Fører af Motorkøretøjer forbrudt for et Tidsrum af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne. I Henseende til den idømte Erstatning og til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kon-drup betaler Tiltalte 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Odense Herreds Ret, tiltales Hans Christian Hansen for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven og Færdselsloven ved den 23 Marts 1930 ved Middagstid paa Odense—Bogense Landevej ved Broen over Stavisaa som Fører af Motorkøretøj V 2422 at have kørt i venstre Side af Vejen med en Fart af over 50 km i Timen uden at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed overfor andre vejfarende og uden at give Signal og herunder paakørt Drengen Hans Andersen, født 3 Juni

1923, der den 30 Marts 1930 afgik ved Døden paa Odense Amtssygehus som Følge af de ham ved Paakørslen tilføjede Læsioner.

Tiltalte er født den 16 Juli 1904 og ikke fundet forhen straffet ved Dom.

Efter Tiltaltes Forklaring saa han, der kom kørende fra Odense mod Vest, i Svinget før ovennævnte Bro fire Drengene staa ved Broens sydlige Rækværk; han kørte da med en Hastighed af 45—50 km og var paa Grund af Vejsvingningen noget ovre i venstre Side af Vejen. Han gav Signal, men sagtnede ikke Farten, fordi Drengene stod stille og saa ned i Vandet. Da Tiltalte var et Stykke fra Broen, — efter de foreliggende Bremsespor, antagelig 12—15 m, — saa han den af Drengene, der stod ham fjernest, vende sig og løbe tværs over Broen, og han mener ikke, at Drengen saa Bilen. Han satte straks Bremserne i Funktion — Vognen har fire Hjuls Bremseapparat — men han gjorde ikke Forsøg paa at dreje Vognen tilvenstre for Drengen, fordi han ikke kunde beregne, hvor hurtigt eller hvor langsomt Drengen vilde løbe eller maaske stoppe op. Da han var naaet over Broens Midte, ramte han Drengen med Vognens højre Forskærm, og Drengen blev hængende paa Kofangeren, til han fik Vognen standset.

Efter Forklaring af Arbejdsmand Lars Poulsen, der kom gaaende Vest fra mod Broen og ved Paakørslen var ca 70 m fra Broen, og af den afdøde Drengs 13-aarige Broder, der stod paa Broen, maa det antages, at Afdøde løb over Vejbanen i kort Afstand fra Vognen; ingen af dem har hørt Tiltalte give Signal. Efter Broderens Forklaring stod de tre Drengene ved Rækværket, men Afdøde et Stykke inde paa Vejbanen ved Broens østlige Ende og efter hans Formening med Ansigtet mod Vognen; da han fik Øje paa Vognen, var den omtrent i Svinget, kørte helt ovre i venstre Side af Vejen og efter hans Mening stærkt; han fik det Indtryk, at Afdøde løb over mod højre Side af Frygt for at blive kørt over. Afdødes 10-aarige Broder, der ogsaa stod paa Broen, har forklaret, at han saa Vognen komme et Stykke paa den anden Side af Broen kørende i venstre Side af Vejen og stærkt.

Efter den af Justitsministeriets Motorsagkyndige i Sagen afgivne Erklæring havde Bremsesporene en Længde af 26—27 m, og efter Vognens Beskaffenhed maa det med ret stor Sikkerhed antages, at dens Fart ved Bremsesporenes Begyndelse har været 54 km i Timen. Det maa derhos efter Bremsesporene antages, at Tiltalte da har kørt i venstre Side af Vejen, idet en Vogn med en saadan Hastighed ikke kan følge Vejens Kurver.

Efter foreliggende Obduktionserklæring var der bl a paadraget Afdøde Ledskred mellem 2 og 3 Halshvirvel, der ved Sammenklemning af Rygmarven har kunnet fremkalde en øjeblikkelig Død.

Medens det nu ikke kan anses bevist, at Tiltalte ikke har givet Signal, findes det efter det ovenanførte godtgjort, at Tiltalte har kørt med større Hastighed end tilladt og som Følge af Hastigheden og de stedlige Forhold er kommet ud i venstre Side af Kørebanen, hvilket Forhold efter Omstændighederne — i et Vejsving umiddelbart foran en Bro — maa betegnes som særlig uforsvarlig Kørsel, ligesom det maa lægges Tiltalte til Last, at han ikke, da han saa Drengene — hvoraf den yngste

var 5 Aar gl — staa paa Broen, satte Farten ned for eventuelt at være i Stand til at standse paa kort Afstand. Tiltalte findes herefter ved Uagtsomhed at have foraarsaget Drengens Død og vil være at anse efter Straffelovens § 198 og tillige efter Motorlovens §§ 27, Stk 1 og 3, 29, Stk 1, og Færdselslovens § 5, efter Omstændighederne under et med en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 1200 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 30 Dage.

Afdødes Fader, Arbejdsmand Mads Hansen Andersen af Næsbyhovedbroby har paastaet Tiltalte tilpligtet at betale for Afdødes Begravelse m v 366 Kr 42 Øre, og da dette Krav findes hjemlet ved det Tiltalte iøvrigt paalagte Ansvar, vil Paastanden være at tage til Følge.

Tiltalte vil derhos i Medfør af Motorlovens § 42 være at frakende Retten til at være Fører af Motorkøretøj for et Tidsrum af tre Aar fra denne Doms Afsigelse at regne.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Tirsdag den 21 April.

Nr 257/1930. Snedkersvend **Jens Martinus Jensen** (Selv)

mod

Frk Nina Rebekka Christensen (Graae efter Ordre),

betræffende Alimentation.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 16 Oktober 1930: Sagsøgte Frk Nina Rebekka Christensen bør for Tiltale af Sagsøgeren Snedkersvend Jens Martinus Jensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 75 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae vil Appellanten have at udrede 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Appellanten Jens Martinus Jensen 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte Frk Nina Rebekka Christensen anlagde i 1928 ved Københavns Byret Sag mod Sagsøgeren Snedkersvend Jens Martinus Jensen, under hvilken Sag hun paastod Sagsøgte tilpligtet til hendes den 10 Juli 1926 fødte Barn, Meta Christensen, at betale Bidrag i Henhold til Lov Nr 130 af 27 Maj 1908.

Den 1 Marts 1928 foretoges Sagen i Byrettens 16 Afdeling, og det hedder i en Udskrift af Protokollen vedrørende det da passerede: »Sagsøgte tilbyder at betale efter Paastanden, idet han vedstaar Paterniteten til Barnet; de havde boet sammen fra 1 November 1925 til 15 Januar 1927.*)

Der blev derefter udfærdiget Alimentationsresolution den 29 Marts 1928.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte kendt pligtig at anerkende, at bemeldte Forlig og Alimentationsresolution er uforbindende for ham.

Sagsøgeren gør gældende, at det indgaaede Forlig ikke er bindende for ham, idet han ikke kan være Fader til Barnet, da han, som vel erkender at have staaet i Forhold til Sagsøgte, først har paabegyndt dette tidligst 10 Januar 1926. Naar Sagsøgeren alligevel afsluttede fornævnte Forlig og vedkendte sig Paterniteten, skyldtes det, at han og Sagsøgte dengang agtede at indgaa Ægteskab, hvilket imidlertid ikke blev til noget.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Det fremgaar af en Erklæring af Retslægeraadet af 3 Oktober 1930, at bemeldte Barn kan være avlet i Tiden fra Begyndelsen af November 1925 til Begyndelsen af Januar 1926.

Sagsøgte henholder sig til Retsforliget, idet hun iøvrigt har forklaret, at hun første Gang havde Samleje med Sagsøgeren i December Maaned 1925, at hun ikke i Avlingsperioden har haft Samleje med nogen anden Mand, og at der ikke, da Sagsøgeren i Retten vedgik Paterniteten, var Tale om, at hun og Sagsøgeren skulde giftes; paa Dommerens Spørgsmaal herom, svarede de begge Nej.

Af Sagens Oplysninger fremgaar iøvrigt, at Parterne den 4 Februar 1928 mødte i Overpræsidiat; ifølge en fremlagt Udskrift af Forhandlingsprotokollen erklærede Sagsøgeren, at han ikke vilde vedgaa Paterniteten, idet han ikke mente at kunne være Fader til Barnet, »da han kun har staaet i Forhold til Barnemoderen i December 1925.« Ifølge Udskriften er Protokollatet »Oplæst og vedgaaet« og Protokollen forsynet med Parternes Underskrift.

*) Skal være 1928.

Da nu Sagsøgerens Udtalelser i Overpræsidiets saavel som hans Forklaring inden Byretten den 1 Marts 1928 indeholder en Erkendelse af, at han har staaet i Forhold til Sagsøgte paa et Tidspunkt, der efter Retslægeraadets Erklæring ligger indenfor Avlingstiden, og da Sagsøgeren ikke har godtgjort Omstændigheder, der skulde føre til desuagtet at frakende Forliget, hvorved han vedstod Paterniteten, bindende Kraft, vil Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte med 75 Kr.

Nr 242/1930. Proprietær **Bach Jepsen** (Henriques)

m o d

Gaardejer **Elsborg** (Cohn),

betræffende Erstatning for Udbredelse af Kalvekastning.

Vestre Landsrets Dom af 20 September 1930: Sagsøgte, Proprietær Bach Jepsen, betaler til Sagsøgeren, Gaardejer Elsborg, 3518 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 September 1929, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin paa Bestemmelsen i Mark- og Vejfredsloven § 2 støttede Indsigelse.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær Bach Jepsen, til Indstævnte, Gaardejer Elsborg, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en Del af Aaret 1928 havde Sagsøgeren, Gaardejer Elsborg af Kiilsgaard Teglværk, sine Kvier gaaende løse i en Indhegning paa sin nævnte Ejendom, ligesom Sagsøgte, Proprietær Bach Jepsen af Kiilsgaard, der er Nabo til Sagsøgeren, havde nogle af sine Kreaturer gaaende paa samme Maade i en Indhegning paa Kiilsgaard. Denne Indhegning bestod af Egepæle, hvorimellem der var trukket tre Rækker Pigtraad, og Sagsøgerens Indhegning bestod ligeledes af et tre Rækkers Pigtraadshegn. Mellem de to Indhegninger laa der et ca 100 Alen bredt Jordstykke besaaet med Roer samt et Jordstykke besaaet med Korn. Den 3 November 1928 fandt der et Tilfælde af smitsom Kalvekastning Sted i Sagsøgerens Besætning, hvorefter ialt 22 Kreaturer i Besætningen har kastet, og det veterinære Sundhedsraad har herom i en Erklæring af 26 Marts 1930 udtalt, at det maa anses for sikkert, at i hvert Fald Hovedmængden af de indtil da stedfundne Kastninger — og meget muligt alle — har været af smitsom Natur. Sagsøgeren er nu af den Formening, at de i Sagsøgtes Indhegning gaaende Kreaturer har været behæftet med smitsom Kalvekastning og har overført Smitten til Sagsøgerens Besætning ved at bryde ud af deres Indhegning og søge over til Sagsøgerens Indhegning og her slikke og snuse til hans Kvier, og da han anser Sagsøgte for ansvarlig for Følgerne heraf, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at erstatte den ham ved Smittens Indførelse forvoldte Skade med 3518 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 September 1929, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han — foruden at henvise til, at Sagsøgeren har oversiddet de i Mark- og Vejfredslovens § 2 foreskrevne Frister for Fremsættelse af Erstatningskrav af den i Lovens § 1 omhandlede Art — har anført, at det ikke er godtgjort, at Kastnings-smitten er paaført Sagsøgerens Kvier af Sagsøgtes Kreaturer, og at Sagsøgte, selv om dette maatte være Tilfældet, dog ikke kan være ansvarlig herfor, idet Indhegningen har været forsvarlig, og han dengang ikke havde Grund til at befrygte, at der var en saadan Sygdom blandt hans Kreaturer. Subsidiært har Sagsøgte paastaet Erstatningsbeløbet nedsat til et efter Rettens Skøn nærmere fastsat Beløb.

Foreløbig bemærkes, at Mark- og Vejfredslovens § 2 ikke kan komme til Anvendelse i nærværende Tilfælde, da Skaden ikke kan antages at falde ind under Lovens § 1.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Smitten er overført fra Sagsøgtes til Sagsøgerens Besætning, er det nu ved de i Sagen afgivne Vidne- og Partsforklaringer godtgjort, at Sagsøgtes Kreaturer flere Gange — efter Vidnet, Tjenestekarl Anker Jensens Forklaring fem Gange — i Maanederne Juli—September 1928 er brudt ud af deres Indhegning og er søgt over paa Sagsøgerens Ejendom, hvor de har været henne ved hans Indhegning og langs denne haft Forbindelse med Kvierne, som de har slikket og snuset til. Herom har det veterinære Sundhedsraad i sin ovennævnte Erklæring af 26 Marts 1930 udtalt:

»Den smitsomme Kastning overføres meget let ved Kontakt, og en intim eller langvarig Berøring er ikke nødvendig, for at Smitteoverførelse skal kunne finde Sted. Det er oplyst, at Bach Jepsens Kvier har været

ved Elsborgs Indhegning, og hvis de paa dette Tidspunkt har været smitteførende, kan en Smitteoverførelse til Elsborgs Kvier meget vel være sket, naar Dyrene fra de to Besætninger har snuset til eller slikket paa hinanden gennem Indhegningen.« Endvidere er det godtgjort, at et Par af Kreaturerne i Sagsøgtes Indhegning i August—September 1928 har kastet, og at der senere samme Aar konstateredes smitsom Kastning i Sagsøgtes Besætning, i hvilken Forbindelse det veterinære Sundhedsraad i sin oftnævnte Erklæring har udtalt:

»Hvis det forholder sig rigtigt som oplyst af Sagsøgeren under Afhøringen ved Retten den 6 Februar d A, at Sagsøgtes Kvier har været i Berøring med hans Kvier, bl a »efter Høsten« 1928, kan det meget vel antages, at den eller de af Sagsøgtes Kvier, der kastede i August—September, har været smitteførende paa fornævnte Tidspunkt og saaledes har kunnet overføre Smitten til Sagsøgerens Kvier.« I en senere Erklæring af 29 April 1930 har Raadet videre udtalt, at det ikke er udelukket, at det første Par Kastninger blandt Sagsøgtes Kreaturer kan skyldes andre Aarsager end smitsom Kastesyge, men at det dog er sandsynligt, at det har drejet sig om denne Sygdom.

I sidstnævnte Erklæring har Raadet dernæst udtalt, at det vel ikke absolut kan udelukkes, at Kastning kan spredes ved Mellemlid, f Eks Vildt eller Fugle, men at Overførelse af Smitte paa en saadan Maade sikkert kun uhyre sjældent vil finde Sted, og der er under Sagen intet oplyst om, at Sagsøgerens Besætning, der i en Aarrække kun er blevet fornyet ved eget Tillæg uden Indkøb af fremmede Kreaturer, har været i Forbindelse med andre mulige Smittekilder end Sagsøgtes Kreaturer. Efter alt det saaledes foreliggende findes der herefter at maatte gaas ud fra, at Smitten er paaført Sagsøgerens Besætning paa den af ham hævdede Maade gennem Sagsøgtes Kreaturer.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Sagsøgtes Ansvar for Smitteens Overførelse paa den anførte Maade, har Sagsøgte som Part forklaret, at der i September 1928 formentlig var et Par af de paagældende Kvier, der gik i hans Indhegning, der havde kastet, idet deres Yver blev mælkespændt, hvorefter de blev ført til Gaarden og malket. Han ledte efter Fostrene, men kunde ikke finde noget. En løsgaaende Tyr fra en Besætning med Kastning havde tidligere samme Aar skaffet sig Adgang til hans Kreaturer, hvorfor han »havde Mistanke om, at han kunde risikere at faa smitsom Kastning indført i sin Besætning, og da han i September opdagede, at Kvierne havde kastet, frygtede han for, at han nu havde faaet Sygdommen.« Herefter, og da Indhegningen i det heromhandlede Tidsrum gentagne Gange er blevet gennembrudt af Sagsøgtes Kreaturer, findes han ikke paa forsvarlig Maade at have draget Omsorg for, at hans Kreaturer hindredes i at trænge ind paa Sagsøgerens Ejendom til de derværende Dyr, og Sagsøgte maa derfor være pligtig at erstatte Sagsøgeren den herved forvoldte Skade.

Til Vurdering af Skaden har der af vedkommende Ret været udmeldt to Syns- og Skønsmænd. Disse har i en Erklæring af 30 Marts 1930 bl a udtalt:

»Besætningen bestaar af gode Individier af rød fynsk Malkerace. Stykantallet er: 18 Køer, 5 Kælvekvier, 6 unge Kvier, 2 smaa Kvier,

8 Kalve og 2 Tyre à 1½ Aar, ialt 41 Stk. Af Besætningen har efter indhentede Oplysninger 16 kastet een Gang, medens 4 har kastet 2 Gange — — — har vi fastsat følgende Vurdering af Besætningen:

De 18 Køer og de 5 Kælvkvier sættes til en Gennemsnitsværdi af 410 Kr pr Stk, ialt 9430. De 6 unge Kvier sættes til 175 Kr pr Stk, ialt 1050 Kr. De 2 smaa Kvier til hver 100 Kr, ialt 200 Kr. De 8 Kalve til hver 50 Kr, ialt 400 Kr, og de 2 Tyre til hver 275 Kr, ialt 550 Kr. Den samlede Besætnings Værdi er altsaa efter vort Skøn 11 630 Kr. Tabet, som Ejeren lider ved den smitsomme Kastnings Optraeden i Besætningen skønner vi at være 25 pCt af Dyrets Værdi for hver af de første 2 Gange Dyret kaster, 3 Gang 15 pCt, Driftstabet for Besætningen i sin Helhed ansætter vi til 10 pCt een Gang for alle af den samlede Værdi altsaa 1163 Kr. — — — « Da der nu efter det senere passerede er ialt 22 Kreaturer, der har kastet, hvilke Kastninger efter det foreliggende alle maa anses at være af den heromhandlede Art, og Skønsmændenes Erklæring findes at burde lægges til Grund for Paadømmelsen, maa Skaden ansættes til 22 × 102 Kr 50 Øre + 1163 Kr eller ialt 3418 Kr, hvortil efter Sagsøgerens Paastand maa lægges 100 Kr til Dækning af Udgifterne ved Syns- og Skønnsforretningen.

Forsaavidt Sagsøgte subsidiært paastaar Erstatningsbeløbet nedsat, begrunder han dette med, at Sagsøgeren ikke har truffet tilstrækkelige Foranstaltninger til at isolere sine syge Kreaturer fra de raske, saaledes at han selv har et Medansvar for Sygdommens Udbredelse blandt Besætningen. Heri kan der imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold, allerede fordi Sagsøgeren efter det oplyste maa antages nøje at have fulgt de ham af hans Dyr læge givne Forskrifter mod Sygdommen, og Sagsøgerens Paastand vil derfor i det hele være at tage til Følge, saaledes at der hos Sagsøgte tilkendes ham et Beløb af 3518 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 September 1929, indtil Betaling sker.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 350 Kr.

Nr 9/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Villads Christian Michaelsen (David),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 100 og 101.

Dom afsagt af Retten for Vejle Købstad m v den 10 Juli 1930: Villads Christian Michaelsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage. Sagens Omkostninger udreder Tiltalte og det offentlige hver med Halvdelen.

Vestre Landsrets Dom af 3 December 1930: Underrettsdommen ophæves. Tiltalte Villads Christian Michaelsen bør hensættes i

Fængsel paa sædvanlig Fangekost i tre Maaneder. Saa betaler Fængslede og Sagens Omkostninger for Underretten og for Landsretten og derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For det af Tiltalte udviste i Dommen beskrevne Forhold vil han i Overensstemmelse med den af det offentlige for Højesteret nedlagte Paastand være at anse efter Straffelovens § 98 og § 101. Straffen findes at burde bestemmes som i Dommen sket og Dommen, hvis Bestemmelse om Ophævelse af Underretsdømmen tiltrædes, vil herefter i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Villads Christian Michaelsen 80 Kroner.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 2 Juli d A er Elektriker Villads Christian Michaelsen sat under Tiltale til at lide Straf for Overtrædelse af § 1 i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 ved den 30 Maj d A at have overfaldet Fru Kirsten Mortensen, Kikkenborg 5, Vejle, i dennes Have og tilføjet hende Slag i Ansigtet, uden at hun havde givet rimelig Anledning dertil, samt ved omkring den 20 s M paa Hjælpekassens Kontor her i Byen, hvor han indfandt sig for at søge Hjælp, at have tilføjet Formanden, N P Jensen, et Slag i Ansigtet, da Hjælpen blev ham nægtet.

Tiltalte er født den 20 September 1884 i Roskilde og er tidligere anset:

1) ved Roskilde Købstads Ekstrarets Dom af 13 December 1906 efter Straffelovens §§ 100 og 101 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage.

2) ved Højesterets Dom af 11 Juni 1912 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelovs § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Tiltalte har nægtet sig skyldig, idet hans Forklaring gaar ud paa, at han den 20 Maj d A opsøgte Hjælpekassens Formand, Vidnet Niels Peter Jensen, for at søge Understøttelse. Formanden gav Tiltalte Anvisning paa at henvende sig til Kredsforstanderen i den Kreds, i hvilken Tiltalte bor, nemlig Vidnet, Fru Mortensen, hvorefter Tiltalte gik sin Vej, uden at der var forefaldet Skænderi eller Haandgribeligheder. Han henvendte sig herefter til Fru Mortensen, der udbetalte ham en Understøttelse

paa 15 Kr. Imidlertid havde han til Hjælpekassens Bestyrelse indgivet skriftligt Andragende om Hjælp, og den 30 Maj d A henvendte han sig for at høre om, hvorledes det gik med dette Andragende, til Fru Mortensen, som han traf i den hende tilhørende Have. Da han her fik at vide, at Andragendet eenstemmigt var afslaaet og mente, at det skyldtes personligt Nag fra Bestyrelsens Side, blev han vred og skældte Fru Mortensen ud bl a for en lumsk Kælling, hvilket han mente sig berettiget til. Herover blev Fru Mortensen helt hysterisk, for ind paa ham, tog fat i ham og vilde skubbe ham ud af Haven. Tiltalte rakte Hænderne frem og tog imod, men Vidnet tilføjede da Tiltalte et Slag paa Kinden med knyttet Haand. Tiltalte besvarede det med en Lussing med venstre Haand og gik sin Vej.

Vidnet, Forretningsfører Niels Peter Jensen, forklarer, at Tiltalte opsøgte ham paa Sygekassens — ikke Hjælpekassens — Kontor. Som ofte før henviste Vidnet Tiltalte til Kredsforstanderen, hvorefter Tiltalte, uden at der var gaaet noget Skænderi forud, med flad Haand tilføjede Vidnet et Slag paa den ene Kind. Slaget medførte hverken Saar eller anden Skade, og kun en rent forbigaaende Smerte.

Vidnet, Fru Kirsten Mortensen, f Rasmussen, forklarer, at Tiltalte jævnligt har opsøgt Vidnet for at faa Understøttelse, og at hun paa Grund af hans uforskammede Optræden var noget bange for ham. I Ugen før den 30 Maj d A udbetalte hun ham netop af denne Grund paa egen Regning en Understøttelse paa 15 Kr. Da Tiltalte den 30 Maj d A opsøgte Vidnet i Haven, sagde hun straks til ham, at der desværre ikke var noget at gøre. Tiltalte brugte da Skældsord mod Bestyrelsens Medlemmer, og Vidnet sagde, at det var han ikke berettiget til at gøre. Hun oplyste, at hans Andragende var afslaaet eenstemmigt, hvilket han betegnede som Løgn, idet han erklærede, at Formanden havde sagt, at hun skulde udbetale ham Hjælp. Tiltalte blev hidsig og brugte forskellige grove Skældsord mod Vidnet, og da hun flere Gange forgæves havde opfordret ham til at forlade Haven, traadte hun hen til ham og rakte Haanden ud for at tage fat i hans Arm og føre ham ud, men inden hun naaede at faa fat i ham, tilføjede han hende med knyttet Haand et Slag paa venstre Side af Hovedet. Det ramte dels Bagsiden af Underkæben, dels Øret og dels Halsen og medførte en Hævelse bag Kæben og af Øret, ligesom hun fik Blod i Munden. Hævelsen svandt i Løbet af en Uges Tid.

Da det Forretningsfører Jensen tilføjede Slag efter dennes Forklaring ikke har medført Saar eller anden Skade og kun rent forbigaaende Lidelse, falder Tiltaltes Forhold overfor Vidnet udenfor fornævnte Straffebestemmelse, hvorfor Tiltalte forsaavidt vil være at frifinde.

Idet Tiltaltes Forklaring om at være overfaldet af Vidnet, Fru Mortensen, i sig selv er højst usandsynlig, findes det ved Vidnets Forklaring tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte uden rimelig Foranledning har tilføjet Vidnet fornævnte Slag, og han vil derfor være at anse efter § 1, 1 Stk i Lov Nr 63 af 1 April 1911 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage. Sagens Omkostninger paalægges Tiltalte og det offentlige hver med Halvdelen.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag ved Retten for Vejle Købstad m v den 10 Juli 1930 afsagte Dom er paaanket af 3 jydsk Statsadvokatur, der har omgjort Politimesterens Tiltalebeslutning og paastaaet Tiltalte dømt efter Straffelovens §§ 100 og 101 i Anledning af, at han, da han den 20 Maj 1930 havde opsøgt Formanden for Vejle kommunale Hjælpekasse, Niels Peter Jensen, og den 30 s M havde opsøgt Kredsforstander i samme Hjælpekasse, Fru Kirsten Mortensen, født Rasmussen, begge af Vejle, i disses nævnte Egenskaber, uden Anledning fra de paagældendes Side til-delte disse hver især et Slag paa Siden af Hovedet, hvorhos han bl a udskældte nævnte Fru Mortensen, der som Følge af Overfaldet fik en Hævelse under Kæben og paa højre Øje, for »en lumsk Kælling«.

Dommen er endvidere paaanket af Tiltalte.

Af de i den indankede Dom i saa Henseende anførte Grunde er det rettelig antaget, at den af Fru Mortensen, som er Medlem af Bestyrelsen for Hjælpekassen i Vejle, afgivne Vidneforklaring maa lægges til Grund ved Bedømmelsen af det af Tiltalte overfor hende udviste Forhold. Endvidere findes det ved den af Formanden for Hjælpekassens Bestyrelse, Forretningsfører Jensen, afgivne Forklaring, tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte, da han den 20 Maj opsøgte Jensen for at søge Hjælpekasse-understøttelse, tilføjede Jensen et Slag i Ansigtet med flad Haand, efter at Jensen havde henvist Tiltalte til at gaa til forrige Vidne med sit Andragende.

Da nu Medlemmer af en Hjælpekasses Bestyrelse findes at henhøre til den Kreds af Personer, der nyder Beskyttelse efter Reglerne i Straffelovens § 100 og § 101, har Politimesteren ikke været paataleberettiget, og Underrettsdommen vil herefter være at ophæve, hvorhos Sagen vil være at paakende af Landsretten som 1 Instans i Henhold til fornævnte Anklageskrift.

Da det ved de fornævnte Vidneforklaringer er tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de ham i Anklageskriftet paa-sigtede Forhold, vil han efter de der nævnte Straffebestemmelser være at anse med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i tre Maaneder.

Sagens Omkostninger for Underretten og for Landsretten vil være at udrede af Tiltalte og derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

Onsdag den 22 April.

Nr 305/1930. Højesteretssagfører **V Holten-Bechtolsheim** og Grosserer **Julius Goldschmidt** som executores testamenti i Boet efter afdøde Grosserer **Victor Meyer Goldschmidt** (Selv)

mod

Skattedepartementet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Betaling af et Arveafgiftsbeløb.

Københavns Byrets Dom af 11 Juli 1930: De Sagsøgte, Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim og Grosserer Julius Goldschmidt, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Skattedepartementet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Østre Landsrets Dom af 13 Oktober 1930: De Indstævnte, Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim og Grosserer Julius Goldschmidt, bør som executores testamenti i Boet efter afdøde Grosserer Victor Meyer Goldschmidt til Appellanterne, Skattedepartementet paa Statskassens Vegne, betale de paastævnte 592 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 27 Maj 1930 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanterne vil have at betale i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat betaler Appellanterne Højesteretssagfører V Holten-Bechtolsheim og Grosserer Julius Goldschmidt som executores testamenti i Boet efter afdøde Grosserer Victor Meyer Goldschmidt 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Den 21 December 1925 afgik Grosserer Victor Meyer Goldschmidt ved Døden, og hans Bo blev derefter taget under Behandling af Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim og Grosserer Julius Goldschmidt som Testamentexecutorer. Afdøde, der var ugift, havde den 18 Juni 1918 oprettet et Testamente, og han havde i dettes § 1 udtalt som sit Ønske, at Repræsentanterne for Det mosaiske Troessamfund i København skulde overtage den stadige Vedligeholdelse dels af det Gravsted, hvori hans Fader og dennes første Hustru er begravede, dels af det Gravsted, hvori hans Moder og hans Broder ligger begravede; Afdøde rettede derfor en Anmodning til sine Executorer om at sørge for det fornødne i saa Henseende.

I Skrivelse af 30 December 1926 meddelte Repræsentanterne for Det mosaiske Troessamfund Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim, at man var villig til at overtage de nævnte Gravsteders Vedligeholdelse mod Indbetaling af ialt 3474 Kr 25 Øre, og den 10 Januar 1927 blev dette Beløb derefter udbetalt af Boet.

Under nærværende Sag har nu Skattedepartementet, under Henvi- ning til, at de ovennævnte 3474 Kr 25 Øre i Boregnskabet er posteret som en Boudgift, saaledes at der ikke er svaret Arveafgift deraf, hvilket efter Skattedepartementets Formening er uberettiget, paastaaet Højeste- retssagfører Holten-Bechtolsheim og Grosserer Julius Goldschmidt som Eksecutorer i ovennævnte Bo dømt til Betaling af det Arveafgiftsbeløb, som efter Skattedepartementets Formening skulde være erlagt, nemlig 592 Kr 50 Øre, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 27 Maj 1930, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Skattedepartementet nærmere anført, at man i al Almindelighed lader Udgifter til Gravsteder — endog saa undertiden meget store Udgifter — passere som Boudgifter, naar Be- løbene er bestemt til Udsmykning og Vedligeholdelse af Afdødes eget Gravsted eller til Gravsteder, hvori foruden Afdøde ogsaa andre Per- soner hviler eller endelig til Gravsteder med Hensyn til hvis Vedligehol- delse der maa siges at have paahvilet den afdøde en Forpligtelse, som eventuelt kunde gøres gældende mod hans Bo; derimod har Departementet omvendt indtaget det Standpunkt at forlange Arveafgift af Beløb, der skal anvendes til Vedligeholdelse af andre Gravsteder end det, hvori Afdøde selv hviler, eller hvor nogen særlig Vedligeholdelsespligt ikke iøvrigt maatte foreligge, idet Afholdelsen af saadanne Beløb ikke med nogen Føje kan anses som Betaling af en Boet paahvilende Gæld eller som en Udgift i Anledning af Afdødes Død og Begravelse eller Bobe- handling efter ham. Iøvrigt henviser Skattedepartementet til, at man, saafremt Afdøde havde oprettet et Legat med det Formaal at vedlige- holde de nævnte Gravsteder, og saaledes at Legatet skulde bestyres af Det mosaiske Troessamfund, formentlig ikke vilde være i Tvivl om, at der vilde være at erlægge Arveafgift, jfr Arveafgiftslovens § 2, in fine, og Skattedepartementet mener, at den foreliggende Disposition ganske maa sidestilles hermed og derfor ogsaa være afgiftspligtig. Endelig hen- viser Skattedepartementet til, at det, der beskattes, er, hvad der efter- lades.

De Sagsøgte gør heroverfor navnlig gældende, at Arveafgiftsloven efter sin Benævnelse og efter sit Indhold er en Lov om Beskatning af »Arv og Gave«, og at hvad der beskattes, er det, der erhverves af andre ved Dødsfaldet; de henviser derhos til, at Forholdet kunde være ordnet af Afdøde ved en Kontrakt i levende Live, uden at der i saa Fald vilde være at erlægge nogen Afgift.

I disse Betragtninger finder Retten nu ogsaa at maatte give de Sag- søgte Medhold; i denne Forbindelse kan formentlig særlig henvises til Arveafgiftslovens § 16, hvorefter: »Afgiftspligtens Genstand er, hvad der i Henhold til den afgiftspligtige Erhvervelse kommer de afgiftspligtige til Gode«, samt til samme §'s 2 og 3 Stykke, hvorefter der ved Afgiftens

Beregning tages Hensyn til de Forpligtelser, som maatte hvile paa den den afgiftspligtige tilfaldende Formuemasse, eller som maatte flyde af Erhvervelsen af den paagældende Formuemasse.

Hertil kommer, at der i det foreliggende Tilfælde formentlig ikke er Tale om nogen Erhvervelse, hverken af arvemæssig eller gavemæssig Art, men alene om, at Det mosaiske Troessamfund efter Afdødes Hensstilling har paataget sig en vis Vedligeholdelsespligt mod Udbetaling af et i Forhold hertil beregnet Vederlag.

Retten maa derfor gaa ud fra, at der ikke i den gældende Arveafgiftslov haves Hjemmel til at beregne Arveafgift i et Tilfælde som det foreliggende, og de Sagsøgte vil derfor i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde opheves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 11 Juli 1930 af Københavns Byrets 16 Afdeling og paastaas af Appellanterne ændret derhen, at de Indstævnte tilpligtes at betale til Appellanterne paa Statskassens Vegne 592 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt p a fra Underretsstævningens Dato, den 27 Maj 1930.

De Indstævnte har paastaaet den indankede Dom stadfæstet.

Først bemærkes, at hverken Appellanterne eller de Indstævnte har villet gøre gældende, at det i Testamentet udtalte Ønske om, at Det mosaiske Troessamfund overtager Vedligeholdelsen af de paagældende Gravsteder, ikke skulde være en for Arvingerne forbindende Disposition, men at den stedfundne Udbetaling til Det mosaiske Troessamfund maatte opfattes som en frivillig Disposition fra Arvingernes Side, et Synspunkt, der maatte føre til, at de enkelte Arvingers Arvelodder i afgiftsmæssig Henseende maatte forøges med det Beløb, hvormed hver enkelt efter dette Synspunkt har bidraget.

Naar der imidlertid gaas ud fra, at der foreligger en for Arvingerne forbindende Disposition fra Afdødes Side, findes der at maatte gives Appellanterne Medhold i, at Dispositionen maa sidestilles med Oprettelsen af et Legat til Fyldestgørelse af det i Testamentet omhandlede Formaal, nemlig Vedligeholdelse af visse Gravsteder, og at Hjemmel for at kræve Arveafgift af Beløbet findes i § 2, sidste Stk, i Lov om Afgift af Arv og Gave. Det er nu vel af de Indstævnte anført, at da det er ubestridt, at det udbetalte Beløb ikke mere end netop vil dække Udgifterne ved Gravenes Vedligeholdelse, maa Bestemmelserne i § 16, 2 og 3 Stk, i nævnte Lov om Fradrag af Forpligtelser og Byrder medføre, at Arveafgiften bliver Nul. Heri kan der imidlertid ikke gives dem Medhold, idet der i det foreliggende Tilfælde ikke er Tale om andre Byrder paa den paagældende Formuemasse end dem, der flyder af Opfyldelsen af selve Dispositionens Formaal, og de kan ikke komme til Fradrag efter § 16. Anerkendelse af en saadan Fradragetsret vilde som Konsekvens medføre, at f Eks Kapitaler, som ved Testamente bortskænkes saaledes, at hele Udbyttet skal anvendes til almenvelgørende eller andet almennyttigt

Formaal, vilde blive afgiftsfri, men dette vilde være i Strid med Lovens § 3, 4 Stk.

Idet nu Arvingerne og de Indstævnte har erkendt sig forpligtede til af Boet at udbetale det Beløb, som er nødvendigt for at opfylde Afdødes i hans Testamente udtalte Ønske, maa de ogsaa være forpligtede til at udrede den Arveafgift, som Opfyldelsen af Afdødes Disposition medfører, og der vil derfor være at give Dom efter Appellanternes Paastand, og den indankede Dom være at ændre i Overensstemmelse hermed.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves for begge Retter.

Nr 79/1931.

Rigsadvokaten

mod

Peter Sophus Gerhard Hansen og Christian Otto Gotfred Hansen
(Møldrup),

der tiltales for Vold mod sagesløs Person.

Østre Landsrets Dom af 23 Marts 1931: De Tiltalte Peter Sofus Gerhard Hansen og Christian Otto Gotfred Hansen bør straffes med Forbedringshusarbejde hver især i 8 Maaneder og een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Moltke-Leth, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af de Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at de Tiltalte er anset efter de i Dommen anførte Straffebestemmelser, men Straffen findes at burde bestemmes for Peter Hansen til Forbedringshusarbejde i 1 Aar og for Christian Hansen til Tvangsarbejde i 18 Maaneder.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Peter Sophus Gerhard Hansen og Christian Otto Gotfred Hansen bør hensættes, førstnævnte til Forbedringshusarbejde i 1 Aar og sidstnævnte til Tvangsarbejde i 18 Maaneder. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møl-

drup betaler de Tiltalte een for begge og begge for een 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Peter Sofus Gerhard Hansen og Christian Otto Gottfred Hansen

1) Peter Hansen for Betleri ved den 31 December 1930 at have betlet i Folkekøkkenet i Suhmsgade og

2) begge de Tiltalte for Vold mod sagesløs Person ved den 31 December 1930 Kl ca 6 Eftermiddag i Folkekøkkenet i Suhmsgade tildels i Forening at have øvet Vold mod Arbejdsmand Svend Aage Hansen, der var sagesløs, og derved tilføjlet ham Læsioner, der i Lægeerklæring af 2 Januar 1931 beskrives saaledes:

» — — — Ved Undersøgelsen her D D Kl 22 findes en betydelig Hævelse af højre Tindingeregion, højre Kind, baade Over- og Underlæbe samt Næseroden. Hævelse og Hudafskræbning i Panden. Hævelse af højre øvre Øjelaag. Huden er disse Steder tildels mørkfarvet, tydende paa udbredte Blødninger i Underhudsvævet. Paa Læbernes Indside ligeledes blodunderløbne Partier. Endelig findes paa venstre Side af Halsen to 4 og 5 cm lange, røde og ophøjede Kradsningsmærker som efter Neglerifter ved Forsøg paa »Kvælertag«. Læsionerne tyder paa kraftig Vold, men vil næppe efterlade blivende Meen.«

Tiltalte Peter Hansen er født den 14 Marts 1901 og senest anset ved Københavns Byrets Dom af 10 November 1930 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 og Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, I samt Politivedtægtens § 103, jfr § 5, med Tvangsarbejde i 30 Dage.

Tiltalte Christian Hansen er født den 29 Maj 1902 og senest anset ved Østre Landsrets Dom af 13 Februar 1930 efter Straffelovens § 231 I med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Anmelderen Svend Aage Hansen har nærmere forklaret, at Tiltalte Peter Hansen — som han kun kender af Udseende — til ovenanførte Tid i nævnte Folkekøkken henvendte sig til ham og bad om en 25 Øre, og da han hverken fik Penge eller en Cigaret, som han derefter bad om, gav han Anmelderen en Skalle, som kun ramte let ved højre Øje, idet Anmelderen bøjede af for den. Anmelderen tog nu fat i Peter Hansen, der gjorde Tegn til at ville slaa, men Tiltalte Christian Hansen kom saa til og tilføjede Anmelderen med knyttet Haand nogle Slag, der ramte paa Næsen, paa højre Kind, i Panden og paa Munden. De Tiltalte fik saa Anmelderen væltet om paa Gulvet, og medens han laa der, tildelte Christian Hansen ham atter en Del Slag med knyttet Haand i Ansigtet, ligesom han søgte at »kværke« Anmelderen. Der kom nu Folk til og fik trukket de Tiltalte bort, saa at Anmelderen kunde komme bort fra Stedet. Anmelderen havde ikke tænkt at ville anmelde det passerede, men da de Tiltalte den 2 Januar d A forulempede ham, gjorde han Anmeldelse. Ved den følgende Lægeundersøgelse konstateredes de ovenfor anførte Læsioner. Anmelderen har forklaret, at han som Følge af Læsionerne har

haft Vanskelighed ved at spise, ligesom Læsionerne iøvrigt har generet ham, men ved hans Møde i Retten den 28 Januar d A havde han ikke mere noget Mên af Læsionerne, idet ogsaa Æmheden i Halsregionen i Løbet af de sidste Dage havde fortaget sig.

De Tiltalte har nægtet sig skyldige i de dem paasigtede Forhold. Christian Hansen har forklaret, at Anmelderen ved den paagældende Lejlighed efter at have opfordret Tiltalte til at flytte sig, gav ham et Skub, hvorfor Tiltalte gav Anmelderen et Skub, saa at han faldt om paa Gulvet, men udover dette skete der ikke Anmelderen nogen Overlast. Christian Hansen vil ikke kunne sige, om Peter Hansen var til Stede i Folkekøkkenet, men han vil i hvert Fald ikke have set ham der. Peter Hansen har benægtet, at han den paagældende Dag var til Stede i Folkekøkkenet.

Anmelderens Forklaring er imidlertid i alt væsenlig bekræftet af to Vidner: Søfyrbøder Kaj Forsmann og Arbejdsmand Ove Herman Henningsen, der begge har forklaret, at Tiltalte Peter Hansen bad Anmelderen om en 25 Øre, hvortil Anmelderen svarede, at han ingen Penge havde, at Tiltalte derefter greb fat i Anmelderens Næse, at de derefter tog fat i hinanden og tumlede lidt rundt, indtil de af tilstedeværende blev skilt, at Peter Hansen straks efter kom tilbage med Tiltalte Christian Hansen og at begge de Tiltalte derefter for ind paa Anmelderen, væltede ham om paa Gulvet og slog løs paa ham med knyttede Hænder, saa at Blodet flød ud af Næsen paa ham; de vedblev at slaa paa Anmelderen, indtil de af tilstedeværende med Magt blev trukket fra ham. Førstnævnte Vidne har endvidere forklaret, at Tiltalte Peter Hansen efter at have grebet Anmelderen i Næsen, ogsaa forsøgte at give ham en Skalle. Begge Vidnerne har hævdet, at Anmelderen ikke har givet ringeste Anledning til Overfaldet.

Den Tilsynsførende i Folkekøkkenet har forklaret, at de Tiltalte flere Gange i December f A har lavet Uorden og forulempet Gæsterne, hvem de ogsaa har tigget om Penge; han saa dem i Folkekøkkenet den 31 December, og de var da synligt paavirkede af Spiritus.

Efter det ovenfor anførte maa der anses at foreligge tilstrækkeligt Bevis for, at de Tiltalte har gjort sig skyldige i de dem paasigtede Forhold, og de vil herefter være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, Tiltalte Peter Hansen tillige efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde hver især i 8 Maaneder.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Maj 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 6

Onsdag den 22 April.

Nr 88/1931.

Anklagemyndigheden
mod
Hjalmar Andersen.

Kendelse afsagt den 5 Marts 1931 af Retten for Nyborg Købstad m v. Der findes ikke Anledning til at indlægge Sigtede til mental Observation.

Østre Landsrets Kendelse af 23 Marts 1931: Under et ved Retten for Nyborg Købstad m v afholdt Efterforskningsforhør vedrørende Gaardejer Lauritz Hjalmar Andersen, der sigtes for Brandstiftelse, Forsøg herpaa og Vekselfalsk, begærede Politimesteren ham indlagt til Observation paa et Sindssygehospital. Sigtede protesterede herimod under Henvisning til, at det vilde være ødelæggende for hans økonomiske Forhold, hvis han skulde være fraværende fra Gaarden i den lange Tid, Undersøgelsen vilde vare, hvorimod han erklærede sig villig til at underkaste sig Undersøgelse af en eller flere Læger. I Retsmødet den 5 Marts 1931 eragtede Dommeren, at der ikke fandtes Anledning til at indlægge Sigtede til mental Observation. Denne Kendelse er af Politimesteren paakæret til Landsretten. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sigtede havde været underkastet mental Undersøgelse af vedkommende Kredslæge, der i en den 2 Februar s A afgivet Erklæring bl a udtaler følgende: »Som Resultat af min Undersøgelse skal jeg udtale, at den paagældende hverken er sindssyg eller aandssvag. Han har i en Aarrække haft epileptiske Anfald, og hans Hukommelse er mulig herved blevet noget forringet — men nogen stærkere Svækkelse heraf — eller nogen Sløvhedstilstand — kan ikke paavises.« — Retslægeraadet havde under 27 s M anbefalet, at Sigtede indlægges til Observation paa et Sindssygehospital. Idet de foreliggende Oplysninger ikke skønnes at give tilstrækkelig Anledning til den begærte Indlæggelse, vil den paakærede Kendelse være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Den paakærede Kendelse stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse af 23 Marts 1931 er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret af Anklagemyndigheden.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Torsdag den 23 April.

Nr 206/1930. Cigarhandler **Madsen Hansen** (Selv)

mod

Cigarhandler **H M Esberg** (Graae efter Ordre),

betræffende Betaling for et solgt Varelager m m.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1930: Sagsøgte, Cigarhandler H M Esberg, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Cigarhandler Madsen Hansen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger bør Sagsøgeren betale Sagsøgte 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter alt foreliggende burde det have staaet Appellanten klart, at Indstævnte tildels som Følge af Appellantens egne Udtalelser havde faaet den Opfattelse, at Forretningen havde en væsentlig større Omsætning, end det virkelig var Tilfældet. Herefter findes Indstævnte at maatte have Krav paa Nedsættelse af den vedtagne Afstaaelsessum, hvilken Nedsættelse efter Omstændighederne, derunder, at Sagen i det hele foreligger mangelfuldt oplyst, findes at kunne bestemmes til 3000 Kroner. Da det Appellanten tilkommende Beløb for Varelager m v, som ogsaa i Dommen antaget, udgør..... 5467 Kr 95 Øre hvortil kommer et Beløb af..... 262 — 36 — der udgør den af Appellanten forudbetalte Leje, hvis Refusion han i Mangel af anden Oplysning maa antages at have Krav paa, vil der være at tilkende Appellanten..... 5730 — 31 — med Fradrag af de fornævnte..... 3000 — 00 —

altsaa til Rest 2730 Kr 31 Øre

med Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Cigarhandler H M Esberg, bør til Appellanten, Cigarhandler Madsen Hansen, betale 2730 Kroner 31 Øre med Renter heraf 5½ pCt aarlig fra 1 Marts 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Graae 200 Kroner, der udredes af det offenlige.

Det Indstævnte idømte Beløb at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en udateret, den 1 Januar 1930 oprettet Slutseddel solgte Sagsøgeren, Cigarhandler Madsen Hansen, til Sagsøgte, Cigarhandler H M Esberg, den af ham drevne Cigarforretning Østerbrogade Nr 142.

Om Vilkaarene for Overdragelsen hedder det i Slutsedlen:

»Afstaaelses Sum udgør 8000 Kr, skriver Otte Tusinde Kroner.

Inventar betales paa følgende Maade, 1 Stk 3 Rums, 1 Stk 5-Rums Automat fra Søren Wistoft, betales til fuld Pris, 1 Stk 6-Rums 1 Stk 9-Rums Automat af Søren Wistoft, betales til Dags Pris ÷ fradraget 40 pCt af Prisen.

Et Stk Glasmontre betales med Kr 100,00. Markise, Facadeskilte, Telefon, 1 Glasmontre medfølger i Afstaaelses Summen.

Varelageret overtages ved Overtagelsen til Fakturapris den 2 Marts 1930, hvis der skulde forefindes ukurante Varer i Forretningen, overtages det af Sælgeren eller efter opnaaet Enighed af Køberen. Cigaretter og Tobakker.

Der udbetales Kontant Kr 8000,00 skriver Otte Tusinde Kr den 2 Januar 1930. Restbeløbet af Købesummen, som Opgørelsen viser den 2 Marts 1930, skal afdrages paa 5 Aar med 5½ pCt Rente af Restsummen.

Som Sikkerhed for Restbeløbet stiller Herr H M Esberg et Pantebrev paa Restbeløbet af Købesummen.«

Afstaaelssummen 8000 Kr betaltes den 2 Januar 1930, og den 2 Marts s A fandt Opgørelsen af Lageret Sted, hvorved dettes Værdi sattes til 4087 Kr 58 Øre. Opgørelsen blev underskrevet af saavel Sagsøgeren som Sagsøgte »med Forbehold for Regnefejl plus 4 Automater efter Aftale«, og Forretningen overtoges derefter af Sagsøgte.

Da der opstod Uenighed om Betalingen for Lageret m v, blev dette den 31 Marts 1930 gennemgaaet af 2 af Byretten udmeldte Skøns mænd, Cigarhandlerne Theodor Jørgensen og Wilhelm Jørgensen, der satte Varernes Mindreværdi paa Grund af Fejl og ukurante Varer til 277 Kr 33 Øre.

Da Sagsøgte hverken har villet betale noget Beløb for Varerne eller stille Sikkerhed for Betalingen i Overensstemmelse med Slutsedlen, har Sagsøgeren under nærværende Sag principalt paastaet ham dømt til at betale Varerne efter Opgørelsen med 4087 Kr 58 Øre med Tillæg af forskellige Beløb, der dels for 47 Kr 70 Øres Vedkommende skyldes en Regnefejl ved Opgørelsen, dels angaar Refusion af Husleje forudbetalt af Sagsøgeren for Tiden fra 1 Marts til 15 April 262 Kr 36 Øre og dels Betaling for de 4 til Forretningen hørende Automater 2531 Kr, og en Glasmontre 100 Kr. I Beløbet fradrager han dog 115 Kr, som Sagsøgte har til Gode, og det hele paastaede Tilgodehavende bliver derefter 6903 Kr 64 Øre, formentlig fejlagtig udregnet i Stedet for 6913 Kr 64 Øre, med Renter 5½ pCt p a fra Forfaldsdagen, den 1 Marts 1930.

Subsidiært har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham et ved Rettens Skøn fastsat Beløb.

Sagsøgte har principalt paastaet, at den mellem Parterne indgaaede Handel gaar tilbage, og at Sagsøgeren mod at faa den solgte Forretning med det Varelager, der var ved Overtagelsen, stillet til Disposition, skal tilbagebetale ham de betalte 8000 Kr, subsidiært, at Sagsøgeren dømmes til at tilbagebetale de 8000 Kr med Fradrag af det endnu skyldige Beløb, som efter Sagsøgtes Opfattelse ikke overstiger 5223 Kr 73 Øre, og mest subsidiært, at der tilkendes Sagsøgte en Erstatning efter Rettens Skøn, som kan likvideres i Sagsøgerens Krav.

Til Støtte for sine Paastande har Sagsøgte anført, at Sagsøgeren og dennes Hustru har garanteret ham — der overfor dem havde angivet, at han vilde købe Forretningen for at faa en virkelig Levevej — at denne var en saadan og mindst vilde give et Overskud af 5000 Kr om Aaret, samt at der i Maanederne Marts, April, Maj kun har været et Salg for henholdsvis 882 Kr, 1183 Kr og 1228 Kr, saaledes at Forretningen overhovedet ikke en Gang kan bære Omkostningerne ved dens Drift.

Endvidere har Sagsøgte anført, at efter Købet arrangerede Sagsøgeren et Ophørsudsalg med store Plakater og en Prisnedsættelse af ca 15 pCt, hvilket yderligere ødelagde Forretningen og desuden havde til Følge, at Varelageret, der blev tilbage, var ukurant. Endelig har han anført, at mange af de ikke aabnede Kasser med Cigarer har vist sig ødelagte af Mug, Fugt m m, og disse Varer maa Sagsøgeren tage helt tilbage og ikke nøjes med at indrømme et Afslag i Prisen.

Med Hensyn til de af Sagsøgeren specielt stillede Krav udover Varelagerets Vurderingssum hævder Sagsøgte subsidiært, at der ingen Aftale har været om Refusion af Leje, og at de 2 af Automaterne har maattet sælges til Fabrikanten som forældede og ubrugelige for 300 Kr, hvorfor han i hvert Fald ikke vil betale mere end dette Beløb og ikke et Beløb af 1206 Kr som af Sagsøgeren forlangt.

Under Sagen er afgivet Forklaringer af Parterne og Vidneforklaringer af Repræsentant Asmus Geerthsen Meyer, der har ordnet Handlen, Fru Marie Esberg og Fru Dagmar Marie Hansen.

Sagsøgeren, der i de sidste 2—3 Aar har drevet Virksomhed som Kørelærer, og hans Hustru, Fru Dagmar Hansen, har herunder bl a forklaret, at de for at undgaa senere Ansvar ved Salget nægtede at udtale noget om Forretningens Omsætning, forevise Bøger eller paa nogen

Maade garantere noget, men solgte Forretningen, som den var, til Sagsøgte paa hans egen Risiko. Esberg talte dog noget om en Levevej, men herpaa vil Fru Hansen i Mandens Paahør kun have svaret noget lignende som, at det var saa højest forskelligt, hvad Folk krævede af en Levevej.

Sagsøgeren har ogsaa i Retten uagtet Forespørgsel fra Rettens Side bestemt nægtet at oplyse nogetsomhelst om Forretningens Omsætning i hans Tid eller at fremlægge Forretningsbøger.

Efter Sagsøgtes, dennes Hustrus og Repræsentant Meyers Forklaringer har Sagsøgeren og hans Hustru nok nægtet at oplyse noget om Omsætningen eller forevise Bøger, men de angav dog at have levet af Forretningen og for Fortjenesten at have kunnet købe en Byggegrund til 17 000 Kr og et Automobil. Paa Sagsøgtes Udtalelse om, at han ønskede at købe Forretningen for at faa en sikker Levevej, og at han var tilfreds med en aarlig Fortjeneste af 5000 Kr, forsikrede Sagsøgeren og dennes Hustru derhos, at det skulde han nok faa. Sagsøgte har iøvrigt under sin Partsforklaring forklaret overensstemmende med de af ham nedlagte Paastande.

Repræsentant Meyer har derhos forklaret, at han overfor Sagsøgeren anslog Omsætningen til vel omtr 35 000 Kr aarlig, hvilket var passende efter den forlangte Pris, og at Sagsøgeren bekræftede, at Omsætningen laa der omkring.

Særlig efter Meyers Forklaring findes det tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgeren har givet det Udseende af, at Forretningen kunde give en Nettofortjeneste af ca 5000 Kr aarlig eller dog et Beløb deromkring, og efter Sagsøgerens forbeholdne Forklaring maa det antages, at Omsætningen allerede i hans Tid ikke har haft den hertil fornødne Størrelse, hvorhos han maa have været klar over, at Opnaelsen af denne Fortjeneste var en Forudsætning for, at Sagsøgte vilde give den forlangte Pris.

Mod Sagsøgtes Benægtelse findes Sagsøgeren derhos ikke at have bevist sin Berettigelse til efter Salget at etablere Ophørsudsalg paa den af ham foretagne Maade, og efter det oplyste om Kunder, der er blevet fornærmede og har forladt Forretningen, fordi de ikke hos Sagsøgte kunde faa Varer til de nedsatte Priser, samt efter det tilbageværende Varelagers Beskaffenhed findes det tilstrækkelig sandsynliggjort, at den i Forvejen ringe Omsætning i Forretningen og derigennem Forretningens Værdi yderligere er forringet ved det af Sagsøgeren etablerede Ophørsudsalg. Endelig findes Sagsøgeren ikke overfor Sagsøgtes Benægtelse heraf at have bevist sin Ret til Refusion af Husleje eller Betaling af de 2 gamle Automater med mere end indrømmet af Sagsøgte, der ogsaa findes at have Krav paa, at der i Vareopgørelsen fradrages det af Skønsmændene satte Beløb, 277 Kr 33 Øre.

Efter alt det saaledes foreliggende findes Sagsøgte i Overensstemmelse med sin mest subsidiære Paastand at have Krav paa et Erstatningsbeløb, der, da de betalte 8000 Kr maa antages i hvert Fald at dække saavel Forretningens rimelige Værdi som Sagsøgerens yderligere Krav vedrørende Handlen, findes at kunne sættes lig det Krav, der efter foranstaaende tilkommer ham for Varelageret, en Glasmontre og 4 Auto-

mater, ialt 5582 Kr 95 Øre med Fradrag af det Beløb, som Sagsøgte erkendes at have tilgode, nemlig 115 Kr, eller 5467 Kr 95 Øre.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren at burde betale Sagsøgte 200 Kr.

Fredag den 24 April.

Nr 207/1930. Enkefru **Thora Smith's** Dødsbo (Henriques)
mod

Lokomotivfører **R H Larsen** (F Bülow efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at svare en Kloakafgift.

Dom afsagt af Københavns Amts Søndre og Amager Birks Ret den 22 Marts 1930: Sagsøgte, Lokomotivfører R H Larsen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Thora Smith, betale 40 Kr, tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 25 September 1929, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgerindens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1930: Underrettsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten bør Appellanterne, Enkefru Thora Smith's Dødsbo, til Indstævnte, Lokomotivfører R H Larsen, betale 200 Kr. Det idømte at udredes efter Fordringens Beskaffenhed og Dødsboets Tilstand inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til Dommens Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil have at betale i Salær til den for Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Appellanten, Enkefru Thora Smith's Dødsbo, 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Aarene omkring 1920 paabegyndtes der en Udstykning af Gaardene Steengaardens og Eriksmindes Jorder i Hvidovre Kommune; det maa efter det foreliggende antages, at Udstykningen og Salget af de derved fremkomne Parceller skete ved Samvirken af forskellige Enkelpersoner eller Interessentskaber, antagelig bl a af Hensyn til Udførelsen af forskellige Fællesforetagender saa som Vej- og Kloakanlæg, men nærmere Oplysning om det indbyrdes Forhold mellem disse Parthavere foreligger ikke under nærværende Sag.

Til at forestaa Salget vistnok for alle de forskellige Interessenter i Udstykningsforetagendet antoges en Forretningsfører, nuværende Købmand Niels Charles Hansen, der ogsaa deltog i Spekulationen ved selv af Ophavsmændene til Udstykningsforetagendet at indkøbe enkelte Arealer af Eriksminde, og atter for egen Regning at afhænde dem til andre.

En af de af Hansen saaledes erhvervede Parceller, der paa den ved Salget benyttede Udstykningsplan er betegnet med Nr 89, og som ligger paa den østlige Side af Mellemdigsvej, — der danner Vestgrænsen for det paagældende Udstykningsforetagende — og med Facade ud mod denne, overdrog Hansen i April 1920 videre til Sagsøgte i nærværende Sag, Lokomotivfører Robert Holger Alfred Harald Larsen, paa de for Udstykningen i det hele gældende Betingelser bl a saaledes at Købesummen skulde afdrages efter visse nærmere aftalte Regler, og at Køberen, naar hele Købesummen var betalt, kunde forlange Skøde udstedt; de omtalte Betingelser, der var aftrykt paa et Prospekt, med Plan over de udbudte Arealer, indeholdt iøvrigt Bestemmelser om, at Kloak- og Vejanlæg vilde være at foretage for alle tilstødende Parcelejeres fælles Regning i Forhold til Parcellens Størrelse, og at der vilde blive paalagt hver Lodsejer en Broafgift — — — og ved Bebyggelse eventuelt en Kloakafgift.

I Sommeren 1922 bebyggede Sagsøgte Parcellen med en Beboelsesbygning og et Hønsehus, og for af Bygnings-Autoriteterne i Hvidovre at erholde Tilladelse til denne Bebyggelse, og til midlertidig at føre Ejendommens Afløb til en Samlebrønd, maatte han ved en Deklaration af 4 Juli s A, tinglæst den 18 s M, forpligte sig og efterfølgende Ejere af Ejendommen til »i Lighed med øvrige Lodsejere at yde et forholdsmæssigt Bidrag til Ordning af Kloakforholdene i det Opland, hvori Ejendommen er beliggende, alt i Overensstemmelse med den Kendelse, Vandsynsretterne maatte afsige, og til at slutte til lukket Kloak, naar saadan bliver etableret i en saadan Nærhed af Ejendommen, at Sundhedskommissionen skønner, at Tilslutning bør finde Sted.«

Den 24 Maj 1923 udstedte Sagsøgerinden i nærværende Sag, Enkefru Thora Smith som Ejer af »Eriksminde« med Lavværge Overretssagfører P Heise til Sagsøgte Skøde paa den ovennævnte Parcel Nr 89 af Eriks-

minde, nu skyldsæt som Matr Nr 13 eø af Hvidovre By og Sogn. I Skødets Angivelse af Vilkaarene for Overdragelsen hedder det bl a:

»Køberen og efterfølgende Ejere er berettiget til at benytte de Kloaker, som eventuelt af Sælgeren eller ved hans Foranstaltning (eller med Støtte fra hans Side) maatte blive lagt fra Damhusaaen til »Eriksminde«s Jorder, og er byggede med Afvanding af den solgte Parcel for Øje, Tilslutning til Kloaken kan først ske, efter at det af Sælgeren er meddelt Parcellens Ejer, at Kloaken er til Brug. Paa den anden Side er Køberen og efterfølgende Ejere pligtige at svare Sælgeren en aarlig Kloakafgift af 10 Kr for hver paa Parcellen indrettet Beboelseslejlighed. For de Beboelseslejligheders Vedkommende, der findes paa Ejendommen den Dag, da det meddeles Ejeren, at Kloaken er til Brug, løber Kloakafgiften fra denne Dag at regne — — — Køberen og efterfølgende Ejere af Parcellen — — — er berettiget til at befare den Passage fra Vejnættet paa det oprindelige Matr Nr 2 a og Matr Nr 13 a af Hvidovre til Hvidovre-Flaskekrovej paa Kjøbenhavns Grund, som Sælgeren har tilvejebragt ved en Bro over Harrestrup Aa — — — Paa den anden Side er Køberen og efterfølgende Ejere af Parcellen pligtige fra den Dag Skøde tages — — — at betale til Sælgeren en Bro- og Vejafgift af 10 Kr aarlig — — —

Afgifterne erlægges skadesløst i hver 11 Juni og 11 December Termin for det hver Gang forløbne Tidsrum — — —

Dersom der i Fremtiden skulde opstaa Hindringer for, at Parcellen — — — helt eller delvis kan erholde Kloak afløb og Passage som ovenfor nævnt, navnlig ved Indgriben fra offentlige Myndigheders Side, ophører henholdsvis Kloak- og Broafgiften at løbe — — — og træder først paany i Kraft, naar Hindringen fjernes — — — Parcellens Ejer bekoster og vedligeholder selv, eventuelt i Forening med de øvrige Lodsejere, de fornødne Kloakbrønde og Stikledninger til de — — — nævnte Kloaker — — —«.

Efter Begæring af Hvidovre Sogneraad blev der imidlertid, efter forudgaaet Forelæggelse for Vandsynet, under 14 November 1925 nedsat en Landvæsenskommission til Behandling af et af Sogneraadet udarbejdet Forslag til Spildevandsafledning for en Del af de under Kommunen hørende Arealer mellem Damhusaaen, Gamle Køge Landevej og Mellemdigsvej, derunder en Del Parceller af Eriksminde.

Under Behandling af dette Forslag fremkom der fra Sagsøgerindens Side Protest mod, at en Del af de fra Eriksminde udstykkede Ejendomme, derunder navnlig de ved Mellemdigsvej beliggende, medtoges under Kommunens Kloakanlæg, idet det gjordes gældende, at de hørte med til Oplandet for den af Udstykningskonsortiet anlagte Kloak i Enghave Allé og var solgt paa Betingelse af et fast aarligt Bidrag af hver enkelt Ejendom for Retten til Afvanding til nys nævnte Ledning, hvad enten de maatte blive afvandede til denne eller paa anden Maade; det fremhævedes derhos dels, at Vedligeholdelsen og Renholdelsen af Konsortiets Ledning vilde blive besværligere, hvis man berøvede den en Del af den Vandføring, for hvilken den var beregnet, dels at denne Ledning i sin Tid var blevet lagt efter Aftale med Sogneraadet, der havde forlangt den sænket ret betydeligt i Forhold til Konsortiets oprindelige Plan.

I den af Landvæsenskommissionen den 27 Marts 1926 afsagte Ken-

delse, hvorved det af Sogneraadet udarbejdede Projekt med forskellige mindre Ændringer i det hele tiltraadtes, bemærkes det, at Sogneraadet med Hensyn til Konsortiets ovenfor gengivne Protest havde oplyst, at Sænkningen af Ledningen blev forlangt, fordi den laa saa højt ved Mellemdigsvej, at det vilde have været nødvendigt at omlægge og forhøje Vejen, hvis de under Eriksminde hørende Parceller langs nævnte Vej skulde afvandes til den nye Ledning, og samtidig med Sænkningen blev det ved Vandsynsmændenes Mellemkomst ordnet saaledes, at Ledningen kunde skylles med Vand fra Stadsrenden, og saaledes kunde holdes ren uden særlig Vanskelighed. Endvidere udtaltes det i Kendelsen, at der mellem Sogneraadet og Konsortiet under Forhandlingen for Kommissionen var indledet Forhandling om, at Sogneraadet skulde overtage $\frac{1}{4}$ af Afvandingsretten til Ledningen i Enghave Allé mod at betale $\frac{1}{4}$ af Omkostningerne, der i sin Tid beløb sig til 23 800 Kr, saaledes at Sogneraadet derfor fik Ret til at føre Regn- og Spildevand til Ledningen fra et Areal af samme Størrelse som det, der under Kommissionssagen udgik af Enghaveallé-Kloakens Opland, eller — mod Etablering af Overfald til Stadsrenden — den tilsvarende Mængde af Spildevand opspædt med den tredobbelte Regnmængde, medens de Parceller af Matr Nr 13 (Eriksminde), som fik Afvanding til Kommunens Anlæg, fritoges for at svare den i deres Købekontrakter fastsatte aarlige Afgift af 10 Kr aarlig pr Lejlighed til Sagsøgerinden.

De i Kommissionskendelsen saaledes omtalte Forhandlinger førte til en den 28 Juni 1926 mellem Sogneraadet og Konsortiet afsluttet Overenskomst, hvorefter foreløbig et Antal af 47 af de sydligst beliggende Parceller af Oplandet for Kloaker i Enghave Allé udgik af nævnte Opland, der oprindelig ialt omfattede 183 Parceller, og ophørte at være bidragspligtige til denne, medens Sogneraadet overtog $\frac{47}{183}$ af Anlægsafgiften til Kloaken mod i Løbet af Juli Maaned s A at betale Sagsøgerinden $\frac{47}{183}$ af Anlægsafgiften til Kloaken, der da endelig opgjordes til 26 180 Kr med Tillæg af Renter for 2 Aar, eller rundt beregnet 7565 Kr. I Forbindelse hermed bestemtes det derhos, at dette Beløb under Hensyn til, at Grænsen mellem det Areal, som skulde afvandes til Enghaverenden og det som skulde afvandes mod Syd (o: til Kommunens Kloaksystem) ikke kunde afgøres fuldstændig bestemt, forinden Detailprojektet til sidstnævnte Anlæg forelaa færdigt, skulde forøges eller formindskes eftersom det Antal Parceller, der endelig skulde udgaa af Enghaveallé-Ledningens Opland, blev større eller mindre end 47, og i samme Forhold skulde den af Hvidovre Sogneraad erhvervede Afløbsandel i Ledningen i Enghave Allé mellem Vestgrænsen for de fra Eriksminde udstykkede Arealer og Damhusaaen forøges eller formindskes. Ved en Skrivelse af 7 April 1927 til Sogneraadet godkendte Landvæsenskommissionen efter Andragende fra Sogneraadet, at 30 nærmere betegnede Parceller udover de i ovennævnte Overenskomst omhandlede 47 Parceller inddroges under Kommunens Kloaksystem i Henhold til Overenskomsten, mod at der for disse 30 Parcellers Andel i Enghaveallé-Ledningen betaltes Sagsøgerinden et yderligere Vederlag af 4838 Kr 72 Øre.

Endnu skal bemærkes, at den ovenomtalte af Konsortiet anlagte Kloakledning, der ad Vestkærsallé er ført op til dennes vestlige Ud-

munding i Mellemdigsvej, efter det oplyste er fuldført i Aaret 1925, at Sagsøgte Larsens ligeledes foran omhandlede Ejendom ved Mellemdigsvej, Matr Nr 13 eø, der ikke er mellem de ovenomtalte ialt 77 Parceller, der i Henhold til Overenskomsten af 28 Juni 1926 er inddraget under Kommunens hidtil udførte Kloakanlæg, er den 4de Ejendom fra Hjørnet af Vestkærsallé og beliggende i en Afstand af ca 150 Alen fra dette Hjørne, samt at Sagsøgte paa en Forespørgsel til Hvidovre Sogneraad om dettes Stilling til eventuel Nedlæggelse af Kloakledning i Mellemdigsvej, under 28 November f A har modtaget det Svar, at der ikke af Sogneraadet vil blive meddelt Tilladelse til Opgravning i den offentlige Vej, Mellemdigsvej, i Anledning af Nedlægning af Kloakledning, Vandledning o l. Under en i denne Anledning mellem Sagsøgerindens Sagfører og Sogneraadet stedfunden Brevveksling har sidstnævnte i en Skrivelse af 23 December f A udtalt, at der overhovedet ikke vil blive givet private Tilladelse til Opgravning i Mellemdigsvej til Nedlægning af Kloakledninger, dels fordi dette kunde medføre en fuldstændig Ødelæggelse af Vejarealet, og dels fordi Sogneraadet har under Overvejelse selv at træffe Foranstaltninger til Kloakering af det Opland, hvorunder den omtalte Ejendom er beliggende.«

Under denne Sag har nu Sagsøgerinden under Anbringende af, at Sagsøgte staar i Restance med Broafgift af Matr Nr 13 eø for Tiden fra 11 Juni 1925 til 11 Juni 1929, 4 Aar à 10 Kr, og med Kloakafgift fra 11 December 1925 til 11 Juni 1929, 3½ Aar à 10 Kr, paastaet Sagsøgte dømt til at betale hende ialt 75 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 September 1929.

Sagsøgte procederer principalt til fuld Frifindelse, subsidiært til Frifindelse for saa vidt angaar Kloakafgift i det hele og for Broafgift i hvert Fald for 1 Aar.

For saa vidt angaar Broafgiften har Sagsøgte til Støtte for sin Paa-stand anført, at den paagældende Bro, der altid skal have været saa slet vedligeholdt, at den har været mere eller mindre ufarbar, i Aaret 1925 skal have været helt afbrudt i hvert Fald største Del af Aaret, under Foregivende af Reparation, hvilken Reparation med Lethed kunde have været foretaget i Løbet af 14 Dage.

For saa vidt angaar Kloakafgiften har Sagsøgte hovedsagelig paabe-raabt sig, at han — der aldrig fra Sagsøgerinden har modtaget den i Købekontrakten af 24 Maj 1923 omhandlede Meddelelse om, at Kloaken var til Brug — overhovedet ikke er pligtig til at yde denne Afgift, idet han er afskaaret fra at opnaa Tilslutning til Kloaken i Vestkærsallé, da denne ligger ca 150 Alen fjernet fra hans Grund, og han selv ifølge Købekontrakten kun har at bekoste Stikledning til Kloaken; ved Siden heraf har han endvidere henvist til, at Kloakafgiften ifølge Købekontrakten i hvert Fald bortfalder, naar der — navnlig ved Indgriben fra offentlige Myndigheders Side opstaar Hindring for, at en Parcel kan erholde Kloakafløb til Konsortiets Kloakanlæg, og at en saadan Hindring foreligger for hans Vedkommende, idet Sogneraadet, som foran anført, udtrykkelig har tilkendegivet ham, at der overhovedet ikke vil blive givet Tilladelse til Opgravning i Mellemdigsvej i Anledning af Nedlægning af Kloakledning, ligesom Kommunen ved den ligeledes foran omtalte De-

klaration af 4 Juli 1922, der er tinglæst paa hans Ejendom den 18 s M — altsaa forud for Købekontrakten af 24 Maj 1923 — udtrykkelig har forpligtet ham til at slutte sig til et af Kommunen tilvejebragt Kloak-system.

Hvad angaar Broafgiften vil der — uagtet de foreliggende Oplysninger giver Anledning til at formode, at Konsortiets Vedligeholdelse af den omhandlede Broforbindelse i en efter almindelig Opfattelse sømmelig Tilstand, i hele det paagældende Tidsrum har ladet adskilligt tilbage at ønske, — ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgtes Paastand om Frifindelse, idet det mod Sagsøgerindens Benægtelse ikke kan anses godtgjort, at Broen igennem et helt Aar eller dog i et tilnærmelsesvis saa langt Tidsrum har været helt afspærret for Færdsel.

Derimod findes Sagsøgtes Paastand om Frifindelse for overhovedet at betale Kloakafgift at maatte tages til Følge, idet Forpligtelsen hertil — der i Købekontrakten af 24 Maj 1923 er sat i et umiskendeligt Afhængighedsforhold af Parcelejerens Adgang til at drage Nytte af det paagældende Kloakanlæg — maatte være afhængig af, at Kloaken var saaledes anlagt, at Sagsøgte kun havde at lægge en Stikledning til Kloaken, for at kunne benytte den, og derhos var i Stand til at faa en saadan Stikledning nedlagt. Sagsøgte kan imidlertid ikke naa Tilslutning gennem en Stikledning, ved hvilket Ord der kun betegnes en »Ledning som fra Gadeledningen føres ind til Bygningen« (Salmonsens Konversationsleksikon XXII Bind S 304), og der er derhos af Sogneraadet meddelt ham et ubetinget Forbud mod at grave i Mellemdigsvej for at nedlægge en Kloakledning. Forsaaavidt Sagsøgerinden har dolet over, at dette Forbud fra Kommunens Side skulde være i Strid med Tro og Love, maa dertil svares, at Spørgsmaalet herom er uden Betydning for nærværende Sag, der nok er denuncieret for Sogneraadet, men hvorunder der ikke fra Sagsøgerindens Side er nedlagt nogen Paastand overfor dette.

I Henhold til det anførte vil Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgerinden Broafgift med 40 Kr, men iøvrigt være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden efter Omstændighederne at maatte godtgøre Sagsøgte med et Beløb af 100 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret den 22 Marts 1930 og paastaas af Appellanterne, Enkefru Thora Smiths Dødsbo, forandret til Overensstemmelse med den af Afdøde i 1 Instans nedlagte Paastand, medens Indstævnte, Lokomotivfører R H Larsen, procederer til Dommens Stadfæstelse.

Foreløbig bemærkes, at som Sagen herefter foreligger Landsretten til Paakendelse, bliver der her for Retten alene Spørgsmaal om, hvorvidt Indstævnte er pligtig at betale den i Sagen omhandlede Kloakafgift.

Fra Appellanternes Side er det ubestridt, at Indstævnte ikke kan opnaa Forbindelse med den omhandlede af Appellanterne i Vestkærsallé anlagte Hovedkloak ved nogen direkte fra hans Ejendom førende Stikledning, men kun saafremt der i Mellemdigevej nedlægges en for Ind-

stævntes og tilstødende Ejendomme fælles til Hovedkloaken førende Samlekloak, hvis Anlæg forudsætter en — eventuelt ved en Landvæsenskommission fastsat — fælles Kloakplan for de paagældende Ejendomme.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen, hvis Bestemmelse angaaende Sagens Omkostninger tiltrædes, følgelig være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Landsretten findes Appellanterne at burde godtgøre Indstævnte 200 Kr.

Nr 151/1930. Grosserer **K R P Siggaard** (Hvidt)

mod

Grønthandler **Marcus Singer** (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Handel om et Parti Hvidkaal.

Sø- og Handelsrettens Dom af 8 Oktober 1929: Sagsøgte K R P Siggaard bør til Sagsøgeren, Grønthandler Markus Singer, Budapest, betale de paastævnte 2627 Kr 30 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra den 31 Maj 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Adcitatus, Handelsfirmaet A Christensen bør for Tiltale af Sagsøgte K R P Siggaard i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Siggaard til Christensen med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, forsaavidt den er paaanket, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer K R P Siggaard, til Indstævnte, Grønthandler Marcus Singer, Budapest, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge telegrafisk Ordre bestilte Sagsøgeren, Grønthandler Markus Singer, Budapest, hos Sagsøgte, K R P Siggaard 15 Tons dansk Hvidkaal af Padborg garanteret sund og frostfri. Varen, der af Sagsøgte var købt af Firmaet A Christensen, Harsdorffsvej 10, blev indladet i Jærnbnewaggon i Aalborg den 22 Marts d A og ankom til Budapest den 1 April. Da Vognen her blev aabnet, viste det sig, at Kaalen var fordærvet, saaledes at den maatte bortkastes og kun en ringe Del kunde sælges til lave Priser. Sagsøgeren reklamerede straks overfor Sagsøgte, men denne henviste til, at Kaalen havde været i behørig Stand ved Afgangen fra Padborg, og at dens Tilstand ved Ankomsten til Budapest laa udenfor hans Risiko.

Sagsøgeren har derefter under denne Sag paastaet Sagsøgte dømt til Betaling af 2627 Kr 30 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Indleveringsdato den 31 Maj 1929, til Betaling sker.

Beløbet udkommer saaledes:

1. Købesum 2754 Pengö plus Udlæg til telegrafisk Anvisning 20 Pengö	2774,00 Pengö
2. Fragt betalt med	947,00 —
3. Andre Baneudgifter 19 plus 39 Pengö	58,00 —
4. Optagelse af Protokol	2,00 —
5. Udladning af Vognen	75,00 —
6. Bortkørsel af raadnet Kaal	36,00 —
	ialt 3892,00 Pengö
Indgaaet ved Salg af brugbare Rester	450,00 —
	Rest 3442,00 Pengö
hvortil kommer tabt Fortjeneste	600,00 —
	Sum 4042,00 Pengö

eller danske Kroner 2627,30.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at Kaalen ved Indladningen i Aalborg er undersøgt paa fuldt betryggende Maade, og da den allerede Dagen efter er leveret Sagsøgeren i Padborg, maa det anses for godtgjort, at den er afleveret i mangelfri Stand.

For det Tilfælde, at han alligevel skulde blive dømt til Erstatning, har Sagsøgte derhos tilstævnet sin Sælger, Handelsfirmaet A Christensen, og overfor dette nedlagt Paastand om, at Firmaet dømmes til Betaling af det Beløb, som han selv maatte blive tilpligtet at betale Markus Singer, indtil Kr 2627,30, samt en Erstatning for tabt Handelsfortjeneste indtil 3000 Kr efter Rettens Skøn, alt med Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Indleveringsdato, den 11 Juni 1929, til Betaling sker.

Handelsfirmaet A Christensen har paastaet sig frifundet.

Det bemærkes foreløbig, at Siggaard, der havde betalt A Christensen 1500 Kr à conto Købesummen for Hvidkaalen, derefter nægtede at betale Restbeløbet, Kr 189,60, i Anledning af den fra Singer fremkomne Reklamation. Christensen anlagde da Sag mod Siggaard til Betaling af dette Beløb, og ved nærværende Rets Dom af 10 September 1929 blev Siggaard tilpligtet at betale Beløbet, idet det maatte anses godtgjort, at Kaalen ved Afgangen fra Aalborg havde været sund og god, og Siggaard i al Fald ikke havde bevist, at det samme ikke var Tilfældet ved Ankomsten til Leveringsstedet, Padborg.

Til Brug for nærværende Sag er der efter Begæring af Handelsfirmaet A Christensen ved Retten i Aalborg afgivet Vidneforklaring af en Række Personer, som har været til Stede ved Kaalens Indladning i Jærnbanewaggonen. Ved disse Forklaringer er det yderligere bestyrket, at den Kaal, der blev indladet, er blevet omhyggelig prøvet af Christensens Repræsentant, og at den har været sund og god. Men det er tillige blevet oplyst, at Waggonen har været forsynet med Vinterpakning, d v s indvendig beklædt med et Lag Halm. Imidlertid havde Markus Singer ved Afgivelsen af sine Ordre betinget sig, at Kaalen skulde være garanteret frostfri og indlades uden Vinterpakning, og Siggaard har da begaaet den Fejl ikke at stille de samme Betingelser overfor sin Sælger, Christensen. Nu maa det anses som fuldkommen forsvarligt, at der, naar det modsatte ikke var betinget, ved Indladningen i Aalborg er anvendt Vinterpakning paa et Tidspunkt, hvor det frøs om Natten, og ligeledes at Vognens Luger — som det maa antages — er blevet lukkede. Men der er Grund til at formode, at det er disse to Omstændigheder, der har bevirket, at Kaalen under Transporten sydpaa er blevet fordærvet. I alt Fald findes Siggaard, der ikke har sørget for, at Kaalen blev indladet uden Vinterpakning, saaledes som det var betinget af Singer, at maatte erstatte denne det Tab, han har lidt ved, at Kaalen fremkom i fordærvet Tilstand, og da der ikke er gjort nogen Indsigelse mod Beregningen af Erstatningsbeløbet, vil Singers Paastand være at tage til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 250 Kr.

Paa den anden Side vil efter det foran anførte A Christensen være at frifinde for Siggaards Tiltale, medens Siggaard vil have at godtgøre Christensen Sagens Omkostninger efter Omstændighederne med 300 Kr.

T i r s d a g d e n 2 8 A p r i l .

Nr 269/1929. Ingeniør **H Helweg-Larsen** (Bruun)

m o d

Slagtermester **Viggo Andersen** (Trolle efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at hæve en Handel angaaende et Køleanlæg.

Østre Landsrets Dom af 19 September 1929: Sagsøgte, Slagtermester Viggo Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør H Helweg-Larsen, i denne Sag fri at være imod at stille det ham leverede Kelvinatoranlæg til Sagsøgerens Disposition. Sagsøgeren, Ingeniør H Helweg-Larsen, bør til Sagsøgte betale 100 Kr og tilbagelevere den af Sagsøgte pr 26 September 1928 udstedte Veksel, stor 3150 Kr. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 1600 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de i Sagen foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Anlægget ikke egnede sig til den Brug, det maatte staa Appellanten klart, at Indstævnte vilde gøre deraf, hvorved særlig fremhæves, at det langt fra kunde optage det Kvantum Kød, som det efter Indstævntes Forretnings Omfang krævedes.

Herefter vil den indankede Dom, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Ingeniør H Helweg-Larsen, betaler til det offentlige de Retsafgifter, der skulde erlægges og det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Indstævnte, Slagtermester Viggo Andersen ikke havde haft fri Proces for Højesteret og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Trolle 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at nogle Forhandlinger havde fundet Sted mellem Agenter for Sagsøgeren, Ingeniør H Helweg-Larsen, og Sagsøgte, Slagtermester Viggo Andersen, gav Sagsøgeren ved Skrivelser af 6 Juli 1927 og 24 Januar 1928 Sagsøgte Tilbud paa Installation af et elektrisk selvregulerende Køleanlæg i Sagsøgtes Kølerum, der hidtil havde været afkølet ved Hjælp af Is.

Det sidst afgivne Tilbud resulterede i, at Sagsøgte ved Slutseddel af 22 Februar 1928 afkøbte Sagsøgeren et Kelvinator Køleanlæg Type Nr

L B for 3550 Kr, hvoraf 100 Kr skulde betales kontant, medens der for Resten 3450 Kr samtidig skulde afgives Akcept, som skulde afdrages med 100 Kr pr Maaned plus 6 pCt Rente.

I Slutsedlen bemærkedes: »Garantierne i Henhold til tidligere Brev«, og om disse findes i Tilbudet af 24 Januar 1928 følgende Udtalelser: »Med Hensyn til Kuldeakkumulator sikrer den Dem for, at friske Varer i Kølerummet, naar dette er nedkølet til den rigtige Temperatur, ingen Skade tager, selv om Strømmen hændeligt skulde svigte i 24—36 Timer«.

Anlæget blev afleveret den 26 Marts 1928, og Sagsøgte betalte 100 Kr kontant og udstedte en Veksel, stor 3450 Kr, at afdrage med 300 Kr hver 3 Maaned, men siden er intet betalt.

Nogle Dage efter Anlægets Aflevering viste det sig, at Kødet, der opbevaredes i Kølerummet, ikke kunde holde sig, og Sagsøgte reklamerede overfor Sagsøgeren, der efter Regulering af Anlæget den 4 April 1928 erklærede det i Orden. Der opstod dog kort herefter igen Vanskeligheder ved Anlæget, og der blev, da Anlæget stadig efter Sagsøgtes Mening ikke fungerede tilfredsstillende, foretaget nye Undersøgelser af Sagsøgeren og Eksperimenter med Anlæget, bl a anbragt Finner paa Kølelegemet, d v s Køletanken, der er anbragt inde i selve Kølerummet, og hvorved der skete en Forøgelse af Tankoverfladen.

Den 25 Juni 1928 tilskrev Sagsøgtes Sagfører Sagsøgeren, at Sagsøgte, foruden at han reserverede sig Erstatning for ødelagt Kød, nægtede at betale Afdrag efter Slutsedlen, hvorimod han vilde udstede en 3 Maaneders Fornylsesveksel paa Betingelse af, at Anlæget bragtes i behørig Stand, inden denne forfaldt. Sagsøgeren indgik herpaa, men Anlæget blev efter Sagsøgtes Mening alligevel ikke bragt i behørig Stand, og efter at der den 9 September 1928 havde fundet en Kortslutning Sted, stillede han ved Skrivelse af 10 September 1928 Anlæget til Disposition for Sagsøgeren. Parterne enedes derefter om, at Anlægets Brugbarhed skulde undersøges ved en Prøveopbevaring af Kød i det paagældende Rum under Kontrol af 2 af Parterne valgte Slagtermestre.

Efter at de paagældende Slagtermestre havde undersøgt Kølerummet, installerede Sagsøgeren en ny Ventilator for at bøde paa den i Rummet konstaterede Fugtighed, men da denne Forandring heller ikke afhjalp Manglerne, nægtede Sagsøgte den 26 September 1928 saavel at betale Afdrag som at udstede Fornylsesveksel, og efter at Anlæget igen havde svigtet, meddelte Sagsøgtes Sagfører i Skrivelse af 9 Oktober 1928 til Sagsøgeren, at han ikke vilde indlade sig paa yderligere Eksperimenteren, men fastholdt, at Anlæget var stillet til Sagsøgerens Disposition ved Skrivelsen af 10 September.

Da Sagsøgeren ikke kan erkende, at Sagsøgte har været berettiget til at hæve Handlen, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale 1521 Kr 50 Øre med Renter 6 pCt p a af 621 Kr 50 Øre fra 27 November 1928, af 300 Kr fra 26 December 1928, af 300 Kr fra 26 Marts 1929 og af 300 Kr fra 26 Juni 1929, samt at udstede til Sagsøgeren en Veksel, forfalden den 26 September 1929, stor 1950 Kr.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og Sagsøgeren tilpligtet at betale ham en Erstatning paa 1352 Kr 62 Øre samt de 100 Kr, der er erlagt à conto paa Købesummen. Desuden paastaas Sagsøgeren tilplig-

tet at tilbagelevere den Veksel pr 26 September 1928, der er akcepteret af Sagsøgte.

Sagsøgeren har til Begrundelse af sin nedlagte Paastand anført, at de ved Værket skete Standsninger har været hændelige, og at Værket i enhver Henseende er kontraktmæssigt. Han har i saa Henseende henvist til, at Værket er af samme Art og Konstruktion som Tusinder af andre i Danmark og i Udlandet almindelig benyttede Værker. Sagsøgeren har yderligere anført, at den ydede Garanti, der alene gik ud paa, at friske Varer skulde kunne holde sig i 24—36 Timer, er opfyldt, og at de afholdte Prøver har godtgjort, at Kød kan holde sig paa tilfredsstillende Maade i Skabet, uanset at Fugtighedsgraden mulig er noget for høj, naar Kødet blot ved Anbringelsen har været fuldstændig friskt, og Anlæget ikke overbelastes ved, at der anbringes mere end de 325 kg Kød i Kølerummet, som Anlæget er beregnet paa. Han har derhos anført, at Kuldetankens Overflade i sin Tid blev udvidet, fordi Sagsøgte ønskede i Kølerummet at opbevare et større Kvantum Kød, end der normalt kunde anbringes i et Kølerum af den paagældende Størrelse, og at denne Foranstaltning, der mulig kan medføre nogen Forøgelse af Fugtighedsgraden, er truffet for at tilfredsstille Sagsøgte, der viste sig som en vanskelig Kunde. Sagsøgte har saaledes selv forlangt mere af Anlæget, end dette med Rette kunde opfylde.

Sagsøgte har til Begrundelse af sin Paastand om Frifindelse anført, at Anlæget stadig har arbejdet utilfredsstillende, og at Sagsøgeren, uagtet han lige siden Leveringen har eksperimenteret med Hensyn til Temperatur, Luftcirkulation og Fugtighedsgrad i Kølerummet, ikke inden Sagens Anlæg har kunnet afhjælpe Manglerne, saaledes at det i Kølerummet anbragte Kød, som altid var 1 Klasses friskt Kød i almindelig Forstand, kunde holde sig paa behørig Maade. Han har derhos anført, at der ikke ved Handlens Indgaaelse overfor ham blev angivet, at Anlæget kun maatte fyldes med et vist Kvantum Kød, og at han efter hele sin daglige Omsætning aldeles ikke kunde nøjes med et Kølerum, der kun kunde bruges til 325 kg, hvilket kun udgør en enkelt stor Oksekrop, og aldrig vilde have købt et Anlæg som det paagældende, hvis Sælgeren havde omtalt dette for ham. Han har derhos anført, at Tanken, dersom der ikke var sket nogen Udvidelse af Tankoverfladen, vilde have virket bedre, end den nu gør, og at Ansvarer herfor maa hvile paa Sagsøgeren.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at den stedfundne Forøgelse af Tankoverfladen, der skete efter Samraad med en fremmed Ingeniør, mulig kan have haft en uheldig Indflydelse paa Fugtighedsgraden.

Ingeniør Anders Mejdal har som Vidne forklaret, at der sædvanligvis ved Konstruktionen af Køleanlægene hele Verden over anvendes Afisning med Køletank anbragt i selve Kølerummet.

Endvidere har Kaptajn Alfred Fich, der var den Agent, der forinden Handlen blev indgaaet, har forhandlet med Sagsøgte, som Vidne forklaret, at han gik ud fra, at Sagsøgte havde en daglig Kødsmængde af 5 à 600 kg i sin Forretning, og at han ikke tør hævde, at han meddelte Sagsøgte, at Kølerummet kun kunde modtage 325 kg Kød. Vidnet har til Sagsøgte sagt, at denne kunde tage meget mere Kød hjem Lørdag Aften, naar han fik anskaffet et Køleanlæg, end tidligere, og Vidnet tør ikke benægte, at

han har udtalt, at Sagsøgte, hvis han fik Køleanlægget, kunde spare Udgiften ved at bringe Kødet hen til et offentligt Kølehus. Vidnet har derimod ikke, som af Sagsøgte hævded, sagt til Sagsøgte, at denne kunde anbringe ubegrænsede Mængder af Kød inde i Kølerummet.

Under 21 December 1928 udmeldte Retten Ingeniørerne Carl Madsen og Carl Christoffer Leser samt Oldermænd, Slagtermester Anders Jensen til Skønsmænd i Sagen. Disse Skønsmænd har derefter afholdt en Række Forsøg med Anlægget, saaledes den 14 Maj, den 16 Maj, den 18 Maj, den 14 Juni og den 20 Juli 1929, og afgav den 8 August 1929 et Skøn, der gav Anledning til yderligere Spørgsmaal, som besvaredes i en Skrivelse af 28 August 1929.

Under Domsforhandlingen har Skønsmændene yderligere suppleret de af dem afgivne Udtalelser og forklaret dem nærmere.

Herefter har Anlægget efter de foretagne Forandringer naaet at fungere tilfredsstillende med Hensyn til Varmegrad, men Fugtighedsgraden er ca 10 pCt for høj, og dette maa karakteriseres som en væsentlig Mangel, hvorfra det kan hidrøre, at Kødet, der er anbragt i Kølerummet, ikke holder sig tilfredsstillende. Selve Konstruktionen af Anlægget med Kølelegemets Anbringelse i samme Rum som Kødet, der skal afkøles, finder Skønsmændene derhos mindre heldig. Efter Skønsmændenes Udsagn kan det derhos ikke af Sagsøgte forlanges, at han uden nærmere Besked derom fra Sælgeren skulde kunne indse, at Anlægget kun var beregnet paa at fungere tilfredsstillende med ca 325 kg Kød, i hvilken Henseende Skønsmændene har bemærket, at det ved afholdte Prøver, hvor Rummet ikke var overbelastet med Kød, har vist sig, at Fugtighedsgraden var for høj.

Efter det saaledes foreliggende, og idet bemærkes, at der ikke efter det oplyste kan gaas ud fra, at Sagsøgte har benyttet Kølerummet til Opbevaring af andet end normalt indkøbt friskt Kød, og at han ikke i det hele har passet Anlægget ordenligt, findes Sagsøgte at maatte være berettiget til at hæve Handlen under Hensyn til, at Sagsøgeren ikke inden Købet har tilkendegivet ham, at Anlægget kun var beregnet paa at kunne afkøle ca 325 kg Kød, og til, at Anlægget paa Grund af den for høje Fugtighedsgrad maa anses behæftet med en væsentlig Mangel.

Sagsøgeren har nu vel henvist til, at Skønsmændene har udtalt, at de af dem angivne Mangler ved Anlægget uden større Vanskelighed kan afhjælpes, men der maa gives Sagsøgte Medhold i, at det havde været Sagsøgerens Pligt forlængst at afbøde Manglerne, navnlig den for høje Fugtighedsgrad, hvorfor Sagsøgerens Paastand om, at der maa gives ham Adgang til at afhjælpe disse, ikke kan tages til Følge.

Til Støtte for sit fornævnte Krav om Erstatning hos Sagsøgeren har Sagsøgte henvist til, at han allerede i Juni Maaned 1928 overfor Sagsøgeren har reserveret sig Erstatningskrav, og til, at han og hans Folk har foretaget omhyggelig Vejning til Konstatering af de lidte Tab, hvorover han har fremlagt en Specifikation, ved at Kød, der har været indlagt i Kølerummet, ikke har kunnet holde sig.

Afset imidlertid fra, at der ikke ved de heromhandlede afgivne Vidneforklaringer er tilvejebragt noget Bevis for, hvilke Kvanta Kød, der maatte være fordærvet, maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at det

havde været Sagsøgtes Pligt, saafremt han vilde forbeholde sig noget herpaa støttet Krav mod Sagsøgeren, at give denne Lejlighed til at være tilstede ved Undersøgelsen af Kødet og af Aarsagerne til dets Ødelæggelse, hvad imidlertid ikke er sket. Herefter findes Sagsøgeren ikke at kunne tilpligtes at betale Sagsøgte nogen Erstatning.

Sagsøgeren vil herefter være at frifinde for Erstatningskravet, men have at tilbagebetale de af Sagsøgte paa Anlægget betalte 100 Kr og at tilbagelevere den af Sagsøgte som Betaling udstedte Veksel pr 26 September 1928.

I Sagsomkostninger, derunder i Salær til de udmeldte Skøns mænd 1200 Kr, findes Sagsøgeren at burde betale Sagsøgte 1600 Kr.

Onsdag den 29 April.

Nr 28/1931. Proprietær **Søren Funder** (F Bülow)

mod

Generaldirektoratet for De Danske Statsbaner (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Statsbanernes Pligt til at betale Erstatning for Ihjelkørsel af nogle Heste.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1930: De Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær Søren Funder, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 200 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær Søren Funder, til Indstævnte, Generaldirektoratet for De Danske Statsbaner, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Natten mellem den 1 og 2 Maj 1930 brød 11 Sagsøgeren, Proprietær Søren Funder, tilhørende Heste, der var anbragte i en Indhegning i Nærheden af Sagsøgerens Gaard, ud og løb videre frem paa Høbro—Viborg Landevej. Umiddelbart forinden Onsild Station løb nogle af dem ind paa en forbi Stationen førende Vej, der gaar til Stationslæssepladsen. Ved Indgangen hertil findes der anbragt et Led, der efter det oplyste ikke da var lukket. Hestene løb videre og kom ind paa Banelinien, hvor 5 af dem blev kørt ned af et Jærnbanetog.

Under denne Sag har nu Sagsøgeren under Anbringende af, at Statsbanerne maa bære Ansvar for den skete Skade, der skyldes Stationspersonalets Forsømmelse af at have lukket det omhandlede Led, paa-staaet de Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, tilpligtet at erstatte ham Hestenes Værdi med 3000 Kr og Afsavnet af dem i nogen Tid med 350 Kr. Sagsøgeren paa-staar saaledes de Sagsøgte tilpligtet ialt at betale ham 3350 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 25 August 1930.

De Sagsøgte paa-staar sig frifundet.

De gør for det første gældende, at der formentlig ifølge § 1 i Lov om Mark- og Vejfred af 25 Marts 1872 har paa-hvilet Sagsøgeren en ubetinget Pligt til at sørge for, at Hestene ikke kunde bryde ud af Indhegningen, saaledes at det maa tilskrives ham selv, at Hestene kom til Skade efter at være sluppet ud.

Heri kan der dog ikke gives de Sagsøgte Medhold, idet bemeldte Lovbestemmelse alene taler om Jordbesidderens Pligt til at erstatte den Skade paa Afgrøde, Græsgange m m, som Dyrene maatte have forvoldt paa anden Mands Grund.

De Sagsøgte bestrider imidlertid, at Indhegningen har været for-svarlig, og hævder, at Sagsøgeren som Følge heraf selv maa bære Tabet.

Efter den af Arbejdsmand Niels Kr Mortensen, der var Fodermester hos Sagsøgeren, da den heromhandlede Begivenhed indtraf, afgivne Vidneforklaring var Hestene blevet sat paa Græs i Indhegningen samme Aften, som de brød ud om Natten. Et Par Dage forinden havde Vidnet været med til at gøre Hegnet i Stand. Det var et almindeligt Hegn af Pigtraad paa Pæle. Der var tre Rækker Traad. Ved den fornævnte Istandsættelse blev Hegnets Pæle fornyede, hvor de var simple. Hegnet var lavet i Foraaret 1929. Det paa-hvilede Vidnet at efterse Hegnet hver Dag, hvad han gjorde ved at gaa rundt om det, og hvad han ogsaa havde gjort om Morgen, Dagen før Hestene blev dræbt om Natten. Da var Hegnet fuldkommen i Orden, og der var ingen raadne Pæle i det. Af Pælene var Størstedelen Gran og Resten Eg.

Endvidere har Fodermester Christian P Jensen, der ogsaa var Fodermester hos Sagsøgeren paa den omhandlede Tid, forklaret, at Indhegningen var blevet eftersat og gjort i Stand af Vidnet sammen med tre Karle, forinden Hestene blev ført derind, og at han intet forkert har bemærket ved Hegnet de nærmest foregaaende Dage.

Sagsøgeren har her for Retten som Part afgivet en nærmere For-klaring om Indhegningen og derunder udtalt, at han ikke personlig havde

efterset Indhegningen, men har al Grund til at tro, at den var i Orden og fuldt forsvarlig. Han mener, at der ikke kan paahvile ham Ansvar for, at det dog — formentlig ved at alle Hestene med fuld Kraft er sat ind paa et bestemt Sted af Indhegningen — er lykkedes dem at bryde Hegnet.

Efter de foreliggende Oplysninger kan der ikke gaas ud fra, at Sagsøgeren eller hans Folk har gjort sig skyldig i nogen Forsømmelighed med Hensyn til forsvarlig Indhegning af det paagældende Jordstykke.

De Sagsøgte gør dernæst — og i særlig Grad — gældende, at Statsbanerne ikke har haft nogen Pligt til at holde det omtalte Led lukket. Leddet findes ikke ved nogen Baneoverskæring, men er som anført anbragt, hvor Stationsvejen fører ind til Læssepladsen.

Der er under Sagen fremlagt en Ordrebestemmelse fra Generaldirektoratet vedrørende Stationstjenesten, hvor der under Rubrik »Stationsomraadet« bl a udtales følgende:

»Stationsforstanderen skal paase, at Grænserne for Stationsomraadet eller Statsbanernes øvrige stedlige Rettigheder ikke krænkes.

Han skal enten selv eller i Forening med andre under Statsbanerne tjenstgørende hindre og eventuelt paatale enhver Uorden paa Stationsomraadet, — — —

Udenfor de Tider, da Læssepladser er tilgængelige for Godsforsendere, skal alle de ved Adgangsvejen til Læssepladserne anbragte Lukkeindretninger holdes lukkede og aflaaede. — — —

Der findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den anførte Ordrebestemmelse udelukkende maa betragtes som en intern Forskrift vedrørende Stationstjenesten, hvorved det paalægges Stationsforstanderen at passe paa, at uvedkommende ikke har Adgang til Læssepladsen udenfor de Tider, hvor den staar aaben for Godsforsendelse, medens den ikke tilsigter at træffe Foranstaltninger imod, at nogen ved at komme ind paa Læssepladsen kan udsættes for Fare ved at begive sig ind paa Jærnbanelinien. Og da det ikke ses, at det ifølge Lovgivningen paahviler Statsbanerne som en Sikkerhedsforanstaltning at holde et Led som det heromhandlede lukket, naar Pladsen ikke benyttes, kan der ikke antages at paahvile de Sagsøgte nogen Erstatningspligt overfor Sagsøgeren som Følge af, at Leddet ikke var aflukket.

Herefter, og da der efter Proceduren ikke er Spørgsmaal om, at Personalet paa vedkommende Jærnbanelinje, der overkørte Hestene, skulde have gjort sig skyldigt i nogen Forsømmelse i Henseende til behørig Udkig eller andet, vil de Sagsøgtes Frifindelsespaaestand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at tilsvare de Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 270/1930. Overretssagfører **Hans Lauritzen** (Selv)

mod

Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at forlange en udenfor hans Ejendom anbragt Aviskiosk fjernet.

Østre Landsrets Dom af 23 September 1930: De Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører Hans Lauritzen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger — herunder et optaget Skøn og en af Vurderingsformanden i den paagældende Skyldkreds afgivet Erklæring — maa der gaas ud fra, at Skuret baade efter Ejendommens nuværende Anvendelse og med Henblik paa mulig fremtidig Ændring heri medfører ikke uvæsenlige og værdiforringende Ulemper for Ejendommen. Heroverfor findes de offentlige Interesser, der knytter sig til Skurets Anbringelse netop ved Indstævntes Ejendom ikke at have tilstrækkelig Vægt. Appellantens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Københavns Magistrat, bør foranledige det udenfor Appellanten, Overretssagfører Hans Lauritzens Ejendom, Raadhusstræde Nr 1, anbragte Avissskur fjernet. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgeren under denne Sag, Overretssagfører Hans Lauritzen, der er Ejer af Ejendommen Raadhusstræde 1, gennem nogle Aar havde tilladt tre forskellige Personer successivt at forhandle Aviser udfør Ejendommen og den sidste af dem var ophørt med saadan Handel 1929, udtalte hans Vicevært Ønske om at faa Adgang til saadan For-

handling, og Sagsøgeren gav ham Tilladelse »indtil videre«. Imidlertid viste det sig, da den fornødne Polititilladelse skulde erhverves, at denne ikke kunde faas, fordi Politiet allerede forinden havde givet Tilladelse til en anden. Da nu denne anden begyndte Avishandlen fra et »Stade«, der senere er afløst af et af de her i Byen af Københavns Magistrat autoriserede Avisskure, klagede Sagsøgeren den 1 August 1929 skriftlig til Politiet og anmodede om »Politiets Bistand for at faa Avissælgeren fjernet«. Denne og en senere Skrivelse af 16 Oktober 1929 til Politidirektøren førte dog kun til, at Sagsøgeren under 22 s M fik det Svar: »— — — at der efter en foretagen Undersøgelse af de til disse Stader knyttede Forhold og Omstændigheder ikke er fundet tilstrækkelig Grund til at ophæve de paagældende Avissælgeres Virksomhed og de dertil knyttede Erhverv«.

Efter at en fornyet Henvendelse til Politidirektøren ligeledes var forblevet forgæves, indgav Sagsøgeren i Januar og Marts 1930 Klager til Københavns Magistrat, der den 1 April s A gav ham et Svar, hvori det hedder: »— — — at Magistraten ikke kan give Dem Medhold i de af Dem fremførte Synspunkter med Hensyn til Kommunens Brug af offentlige Gader, men man vil, under Hensyn til de føreliggende særlige Forhold, være villig til at tage under Overvejelse et af Dem udarbejdet Forslag til en anden Placering ved Deres Ejendom«.

Sagsøgeren svarede imidlertid ved Skrivelse af 3 s M, at han fastholdt sit tidligere indtagne Standpunkt, »hvorefter en Anbringelse af et Skur opad min Ejendom Raadhusstræde 1 er til stor Gene for Ejendommen, og da dette er Tilfældet, maa jeg paa Grundlag af, at min Ret som Ejer derved krænkes, holde paa, at Skuret fjernes, selvom jeg ellers meget gerne vilde være imødekommende og naturligvis kun kan sympatisere med, at Folk faar Anledning til at faa et Erhverv gennem Avissalg, hvilket jeg ogsaa har vist ved tidligere at støtte en Avissælger udenfor min Ejendom, men netop dette Forsøg har vist, at Generne er store.

Under disse Forhold haaber jeg, at det vil forstaas, at jeg ikke ser mig i Stand til at udarbejde noget Forslag til Anbringelse af et Skur opad min Ejendom«.

Under denne Sag paastaar nu Sagsøgeren Sagsøgte, Københavns Magistrat, kendt pligtig at foranledige Avisskuret fjernet, idet han særlig gør gældende, at selv om Gadefortovet, der helt ud er Københavns Kommunes Ejendom og tjener til offentlig Brug, og selv om Avisskuret er opstillet med Iagttagelse af de i Københavns Politivedtægts § 11 indeholdte Regler, er Anbringelsen dog i Strid med Sagsøgerens Rettigheder som Ejer af Ejendommen, der er fredet i Klasse B, idet Skurets Anbringelse virker skadelig paa Ejendommens Udseende m v og præjudicerer Ejerens Dispositionsret i Retning af Reparationer eller Indretning af Butiker, ligesom eventuelt ogsaa Regndryp fra Skuret kan skade Husets Facademur. Derhos maa efter Sagsøgerens Mening Magistraten anses som handlende udenfor sin Kompetence, dels fordi saadanne Avis-Skures Opstilling paa Fortov ikke kan anses at have offentlig Interesse, dels fordi der ikke er taget fornødent Hensyn til hans private Ejendomssfære.

Det er oplyst, at Skuret er firkantet, ca 1 m bred paa hver Side og godt 2½ m højt; det er anbragt i ca 4 cm Afstand fra Husmuren udfor

en Murpille mellem 2 Vinduer til en høj Kælder, hvori drives en gros Forretning, bl a med Import af Vildt og Fjerkræ; i Stueetagen er Post- og Telegrafkontor. Vinduerne i Kælderen og tildels i Stuen er forsynede med mat Glas.

Magistraten, der procederer til Frifindelse, bestrider Rigtigheden af det fra Sagsøgerens Side anførte og har derhos bl a oplyst den historiske Udvikling og politimæssige Ordning af Avissalget her i Byen paa offentlig Gade og Plads.

Som det fremgaar heraf maa Avis-Salg fra saadanne Skure som det heromhandlede, der hører til dem med Hensyn til hvilke Bevilling er givet i Borgerrepræsentationen, for at der kan anbringes ca 300 Stk rundt i Byen, byggede efter Tegninger udarbejdede af Stadsarkitekten i København, anses som værende af bykommunal Interesse baade rent ordensmæssig og for Publikums Skyld. Da der herefter maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Anbringelsen af det paagældende Skur — der forøvrigt staar paa Kommunens egen Grund, idet der efter det oplyste maa antages ikke at høre noget Fortovsareal til Sagsøgerens Ejendom —, er hjemlet ved den de Sagsøgte efter Lovgivningen tilkommende Raadighed over Byens Gader og Veje, og da det ikke findes godtgjort, at Skuret i Øjeblikket volder eller har voldt Sagsøgeren nævneværdig Gene, vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale de Sagsøgte med 150 Kr.

Torsdag den 30 April.

Nr 298/1930. Herreekviperingshandler **Carl Jacobsen** (Carls Herreklæder) (Schiørring) mod

Skibsreder **Aksel Carl** (Fenger),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til Benyttelse af Forretnings- eller Varebetegnelsen »Carls Herreklæder«.

Østre Landsrets Dom af 27 November 1930: Sagsøgte, Herreekviperingshandler Carl Jacobsen, kendes uberettiget til at bruge Navnet Carls Herreklæder som Forretningsbetegnelse eller Betegnelse for sine Varer, og saaledes til at lade optage i Vejviseren og i Telefonbogens Navne- og Fagbog under denne Betegnelse, at reklamere dermed eller benytte det paa sine Forretningspapirer. Endvidere kendes Sagsøgte uberettiget til at benytte Firmanavnet Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren, Skibsreder Axel Carl, med 100 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen iøvrigt at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Medens Navnet Carl i Betegnelsen »Carls Herreklæder« uden Tilføjelse naturligt maa opfattes som Efternavn, gælder dette ikke, naar Ordene »ved Carl Jacobsen« tilføjes. Herefter vil Appellanten efter sin subsidiære Paastand være at frifinde forsaa-vidt angaar Betegnelsen »Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen«, medens Dommen iøvrigt vil være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Forsaa-vidt angaar Betegnelsen »Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen« bør Appellanten, Herreekviperingshandler Carl Jacobsen for Indstævnte, Skibsreder Axel Carls Tiltale i denne Sag fri at være. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til Sagens Omkostninger.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte under denne Sag, Herreekviperingshandler Carl Jacobsen, har i ca 10 Aar drevet Forretning under Firmaet Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen, hvilket Firma han fik registreret til Handelsregistret her i Staden den 31 Oktober 1921; han har derhos i alt Fald i de senere Aar benyttet »Carls Herreklæder« som Forretningsbetegnelse, idet Forretningen under denne Betegnelse findes optaget i Gaderegistret i Vejviseren for 1928, og saavel i Telefonselskabets Navnebog som Fagbog for 1930 ligesom Benævnelsen findes trykt paa Forretningens Nota, og paamalet en Række Skilte paa Forretningens Facade. Ovenover samtlige Forretningens Udstillingsvinduer i Hammerichsgade 7 findes et stort Skilt paamalet »Carls Herreklæder«, Reklamer med lignende Indhold findes paa Forretningens Tag paa 2 Lysskilte, ved Døren og paa dennes Rullegardiner. I Vejviseren for 1930 findes i Gaderegistret ligeledes Betegnelsen »Carls Herreklæder«, medens i Personregistret, Firma- og Aktieselskabsregistret og Fagregistret for Danmark sammesteds Forretningen er betegnet ved Firmaet »Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen«.

Da Sagsøgeren, Skibsreder Axel Carl anser denne Benyttelse af Navnet Carl for ulovlig, idet han i saa Henseende henviser til Bestemmelserne i Lovene Nr 89 af 22 April 1904, Nr 23 af 1 Marts 1889 § 10,

I Stk, og Nr 98 af 29 Marts 1924 § 9 eller deres Analogi, paastaar han nu Sagsøgte kendt uberettiget til at bruge Navnet Carls Herreklæder som Forretningsbetegnelse eller Betegnelse for sine Varer, og saaledes til at lade sig optage i Vejviseren og i Telefonbogens Navne- og Fagbog under denne Betegnelse, at reklamere dermed eller benytte det paa sine Forretningspapirer.

Endvidere paastaar Sagsøgeren Sagsøgte kendt uberettiget til at benytte Firmanavnet Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han mener sig berettiget til at benytte Navnet Carl som sket; dette er hans Fornavn, og i den skete Benyttelse fremtræder det ikke som Efternavn; i hvert Fald er Navnet som Fornavn saa uhyre almindeligt, at Sagsøgeren med dette Navn som Efter- eller Slægtsnavn ikke kan protestere mod den skete Benyttelse. Subsidiært har han paastaaet Frifindelse mod, at det tillades ham at benytte Betegnelsen Carls Herreklæder ved Carl Jacobsen.

Retten finder imidlertid, at Sagsøgte i Medfør af de ovennævnte Lovbestemmelser eller deres Analogi maa anses uberettiget til at benytte Navnet Carl som sket, idet dette Navn, saaledes som det er brugt af ham, naturligt opfattes som Efternavn, og han vil derfor være at dømme efter Sagsøgerens Paastand. Endvidere findes han at burde betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Nr 251/1930. Fabrikant **A Heymann Bloch** (Henriques)

m o d

Lensgreve **J C Scheel** (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har Regres til Indstævnte for en Del af en af ham til et nu ophørt Aktieselskab ydet Forstrækning.

Østre Landsrets Dom af 14 Oktober 1930: Sagsøgeren, Fabrikant A Heymann Bloch, bør til Sagsøgte, Lensgreve J Scheel, betale 1311 Kr 40 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 Juni 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget sin Paastand om Tilkendelse af de 495 Kroner 23 Øre.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grund vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant A Heymann Bloch, til Indstævnte, Lensgreve J C Scheel, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag gaar Sagsøgeren, Fabrikant A Heymann Blochs endelige Paastand ud paa, at Sagsøgte, Lensgreve J Scheel dømmes til at betale ham 2995 Kr 23 Øre, nemlig 2500 Kr med Renter 7 pCt p a fra den 12 December 1921 og 495 Kr 23 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 1 Juli 1928.

Sagsøgte paastaar Frifindelse med Hensyn til de 2500 Kr og Afvisning, subsidiært Frifindelse med Hensyn til de 495 Kr 23 Øre, hvorhos han paastaar selvstændig Dom over Sagsøgeren for 1311 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 18 Marts 1926.

Sagsøgeren anerkender Sagsøgtets Modkrav, dog saaledes, at Renter først beregnes fra Svarkriftets Dato, den 6 Juni 1930.

Med Hensyn til Sagsøgerens Paastand om Tilkendelse af 2500 Kr er Forholdet ifølge Sagens Oplysninger følgende:

I Tiden omkring 1920 stiftedes et Aktieselskab ved Navn A/S Nordisk Regnemaskinefabrik med det Formaal at fabrikere Regnemaskiner. Aktieselskabets Bestyrelse bestod af Greve Kresten S Scheel, paa hvis Initiativ Selskabet blev dannet, Sagsøgeren og Sagsøgte.

I 1921 var Selskabets Kapital, der for en væsenlig Del var tilvejebragt gennem en Kassekredit i Handelsbanken i Randers paa ca 80 000 Kr, opbrugt, og det var nødvendigt, hvis Fabrikens Drift skulde fortsættes, at skaffe yderligere Kapital, i hvilken Anledning der den 26 Februar 1921 i et Bestyrelsesmøde mellem Bestyrelsen og Sagsøgeren blev vedtaget, at denne skulde yde Selskabet en Forstrækning af indtil 50 000 Kr paa Vilkaar, at Selskabet skulde forrente Laanet med samme Rente, som svarede til Handelsbanken af løbende Kassekrediter, og at Bestyrelsen in solidum forpligtede sig til at friholde Sagsøgeren for ethvert Tab med Hensyn til Ydelsen af Laanet. Endvidere skulde K S Scheel refundere Sagsøgeren 20 000 Kr, saaledes at dennes Tilskud faktisk ikke kom til at overstige 30 000 Kr, i hvilken sidste Henseende Aftalen blev yderligere præciseret paa et Bestyrelsesmøde den 22 November 1921.

I Henhold til Overenskomsten indskød Sagsøgeren den 28 Februar 1921 25 000 Kr, og angaaende Sagsøgerens Ret overfor Selskabets Bestyrelse med Hensyn til dette Indskud er afsagt Højesteretsdom af 27 April 1928, ved hvilken Sagsøgte, idet K S Scheels Bo var taget under Konkursbehandling, og der ikke vilde blive nogen Dividende til de

upriviligerede Kreditorer, dømtes til at tilsvare Sagsøgeren Halvdelen af den af ham til Selskabet ydede Forstrækning.

Imidlertid havde det allerede i November 1921 vist sig nødvendigt at skaffe yderligere kontante Midler til Fabrikens Drift, og paa det den 22 November 1921 hos Direktøren i Selskabet — K S Scheel — afholdte Bestyrelsesmøde opnaaedes der Enighed om Tilvejebringelse af 10 000 Kr.

Det hedder herom i Bestyrelsens Protokol: »Derimod havde Fabrikant Bloch endnu den Forpligtelse at forstrække Selskabet med 5000 Kr, er Fem Tusinde Kroner. Paa Forespørgsel af Direktøren erklærede Fabrikant Bloch sig ude af Stand til at indbetale dette Beløb. Direktøren oplyste da, at til Fortsættelsen af Driften indtil 1 Januar 1922 krævedes mindst Kr 10 000 — er Ti Tusinde Kroner. Da Fabrikant Bloch ikke kunde indbetale de Kr 5000,— er Fem Tusinde Kroner, tilbød Greve I C Scheel at forsøge paa at skaffe Kr 10 000,— er Ti Tusinde Kroner, forudsat Fabrikant Bloch vilde kautionere sammen med Greve I C Scheel for dette Beløb eller indestaa for Halvdelen heraf. Hermed erklærede Fabrikant Bloch sig indforstaaet«.

De 10 000 Kr tilvejebragtes gennem Diskontering af en i December 1921 af Sagsøgte akcepteret og af Sagsøgeren endosseret Veksel. Denne Veksel forhøjedes senere — som det maa antages i Anledning af Tilvejebringelsen af yderligere Driftskapital, for hvilken begge Parterne hæftede — til 15 000 Kr. I Juni 1922 forlangte Banken, i hvilken Vekslen var løbende, denne indfriet, og Sagsøgte indfrie de hele Vekslen og modtog den 30 Juni 1922 en Veksel fra Sagsøgeren paa 9000 Kr, som det maa antages omfattende Halvdelen af Vekslen paa de 15 000 Kr + et Beløb af 1500 Kr, som Sagsøgeren da skyldte Sagsøgte for Udlæg til Kassekreditrenter m m. I en den 30 Juni 1922 samtidig med Vekslen udstedt Erklæring udtalte Sagsøgeren derhos, at han »erkender at den i Dag udstedte Veksel 9000 Kr akcepteret af I C Scheel skal betales af mig helt og holdent.« Denne Veksel er senere indfriet alene af Sagsøgeren.

Sagsøgeren begrunder nu sit Krav paa de 2500 Kr derpaa, at det Beløb af 5000 Kr, som han i Mødet den 22 November 1921 indgik paa at indestaa for, er de resterende 5000 Kr af de af Overenskomsten af 26 Februar 1921 omfattede 30 000 Kr, og at han som Følge deraf, jfr den ovenfor omtalte Højesteretsdom, har Ret til hos Sagsøgte at faa godtgjort Halvdelen af denne Forstrækning til Selskabet.

Sagsøgte gør heroverfor gældende, at der, da Sagsøgeren, som det fremgaar af Udskriften af Bestyrelsesprotokollen, erklærede sig ude af Stand til at opfylde den ham paahvilende Forpligtelse til Indbetaling af 5000 Kr, blev truffet en ny Ordning om Tilvejebringelse af Driftskapital, en Ordning, der for Sagsøgerens Vedkommende ikke faldt ind under den ham ved Overenskomsten af 26 Februar 1921 ydede Garanti, og at Parterne, saaledes som Vekselforholdet afvikledes, netop hver har betalt den dem — bortset fra Overenskomsten af 26 Februar 1921 — paahvilende Halvdel af den nye Driftskapital.

Til Støtte herfor henviser Sagsøgte til Sagsøgerens ovenfor genvivne Erklæring af 30 Juni 1922 og en af K S Scheel for Landsretten

afgivet Vidneforklaring, hvorunder dette Vidne har forklaret, at han bestemt ved, at denne Erklæring indeholdt en ubetinget Forpligtelse til at betale de i Erklæringen omtalte 9000 Kr, uden at den havde nogen Forbindelse med de 30 000 Kr, som Sagsøgeren tidligere havde forpligtet sig til at indskyde i Forretningen.

Saaledes som Sagen foreligger, finder Retten at maatte gaa ud fra, at det forholder sig som af Sagsøgte anført, hvorved særlig bemærkes, at det maatte paahvile Sagsøgeren, da han paa Mødet den 22 November 1921 erklærede sig ude af Stand til at opfylde sine Forpligtelser til Indbetaling af 5000 Kr, og der derefter blev truffet en anden og videre-gaaende Ordning med Hensyn til Tilvejebringelsen af Driftskapital, da udtrykkelig overfor de andre Medlemmer af Bestyrelsen at tage Forbehold om, at hans Deltagelse i denne Ordning omfattedes af Garantien i Overenskomsten af 26 Februar 1921. Uklarhed i saa Henseende findes at maatte komme ham til Skade, og dette saameget mere, som han underskrev den ovenfor omtalte Erklæring af 30 Juni 1922 uden Forbehold.

Sagsøgte Frifindelsespaastand med Hensyn til de 2500 Kr vil heretter være at tage til Følge.

Med Hensyn til de af Sagsøgeren paastaaede 495 Kr 23 Øre anfører Sagsøgeren følgende:

Efter at Sagsøgte havde indfriet den sidste Del af Kassekrediten paa 80 000 Kr i Handelsbanken, anlagde han ved Underretten i Helsingør Sag mod Sagsøgeren til Betaling af Halvdelen, hvilken Sag blev anlagt efter Retsplejelovens Kap 41, hvis Anvendelse var vedtaget i Kassekreditkontrakten. Lensgreve Scheel fik, skønt Fabrikant Heymann Bloch protesterede herimod, under denne Sag ved Dom af 16 November 1921 tilkendt Renter 6 pCt p a af det paastaaede Beløb, idet Dommen paa Grund af Reglerne i Retsplejelovens Kap 41 ikke tog Spørgsmaalet om Rentens Størrelse under Paakendelse. Rentebeløbet, ialt 2975 Kr 60 Øre, blev af Fabrikant Heymann Bloch betalt under Protest, og Lensgreve Scheel paastaas nu dømt til at tilbagebetale $\frac{1}{6}$ af dette Beløb, eller 495 Kr 93 Øre, idet der hævdes ikke at være nogen Hjemmel for i det paagældende Retsforhold at tilkende Lensgreven højere Rente end 5 pCt p a.

Sagsøgte støtter sin Paastand om Afvisning forsaavidt angaar dette Punkt paa Retsplejelovens § 444, 3 Stk under Henviisning til, at Sagsøgte, da han indfrie den Sagsøgeren paahvilende Halvdel af Kassekrediten i Handelsbanken i Randers, tog Transport paa Bankens Krav overfor Sagsøgeren, og Spørgsmaalet om Rentens Størrelse derfor maa anses som endelig og forbindende afgjort ved nævnte Dom, findes ikke at burde tages til Følge, idet der maa tilkomme Sagsøgeren Adgang til det i § 444, 4 Stk omhandlede Erstatningssøgmaal.

Derimod findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at han ogsaa for Tiden efter Indfrielsen vil kunne kræve samme Rente som Banken ifølge Kassekredit-Kontrakten vilde have kunnet kræve.

Herefter vil Sagsøgte Paastand om Frifindelse ogsaa paa dette Punkt være at tage til Følge.

Sagsøgeren vil saaledes være at dømme til at betale Sagsøgte det af denne paastaaede Beløb af 1311 Kr 40 Øre, dog at der ikke er godtgjort Hjemmel til at beregne Renter fra et tidligere Tidspunkt end Svarskriftets Dato den 6 Juni 1930.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Tirsdag den 5 Maj.

Nr 288/1930. **Mekaniker Morten Rasmussen Mortensen (Kemp)**

mod

Cykelhandler E Preisler og Aktieselskabet Smith & Co (David),

betræffende Spørgsmaalet om Krænkelse af en Mønsterret.

Vestre Landsrets Dom af 14 November 1930: De Sagsøgte, Cykelhandler E Preisler og A/S Smith & Co, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Mekaniker Morten Rasmussen Mortensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 180 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Mekaniker Morten Rasmussen Mortensen, til de Indstævnte, Cykelhandler E Preisler og Aktieselskabet Smith & Co med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 17 November 1926, 13 Juli 1927 og 13 August 1929 indkom der fra Sagsøgeren, Mekaniker Morten Rasmussen Mortensen i Aalborg, til Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsnet m v Anmeldelser til

Registrering af Mønstre, der skulde tjene som Forbillede for Cykler. Anmeldelserne, med hvilke der fulgte Afbildninger af de paagældende Cykler, toges til Følge af Registreringsmyndigheden, og den derved opnaaede Beskyttelse er for det i førstnævnte Anmeldelse omhandlede Mønsters Vedkommende fornyet ved en Anmeldelse af 4 November 1929. Efter at de Sagsøgte, A/S Smith & Co i Odense fra en hollandsk Fabrik havde indforskrevet en der fabrikeret Transportcykel og foretaget en Forandring af dens Styremekanisme, hvorved der længere tilbage i Stellet indbyggedes et Styr, der forbandtes med det oprindelige Styr ved et Kædetræk, blev Cyklen sendt til Aalborg, hvor Sagsøgte, Cykelhandler E Preisler, sammesteds, paa den dertil bestemte Plads paamonterede Cyklen et Varelad forsynet med to hos Sagsøgeren indkøbte Krumtapstykker (Støtteben), der bevirkede, at Cyklen kunde staa alene, og denne blev derpaa sidst paa Aaret 1929 udbudt til Salg fra Sagsøgte Preislers Forretning. Idet Sagsøgeren har anbragt, at den saaledes fremstillede Cykel er en Efterligning af de af ham fremstillede Cykler, for hvilke han har erhvervet Mønsterbeskyttelse ved den skete Registrering, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte kendt uberettigede til at fabrikere og sælge Transportcykler af de for ham mønsterbeskyttede Faconer og tilpligtet in solidum at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 200 Kr. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren henvist til en under Sagen afgivet Syns- og Skønserklæring, ifølge hvilken den omhandlede Cykel »i sin væsenlige Helhed efterligner de mønsterbeskyttede Faconer«.

Der maa imidlertid gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren ikke ved den fornævnte Registrering har opnaaet Beskyttelse for den praktiske Anordning af Cykler bestemte til Transport af Varer anbragte mellem Cyklens Hjul, og da Cyklernes ydre Udstyr og ydre Skikkelse ikke skønnes at fyldestgøre det Krav, som efter Lov Nr 107 af 1 April 1905 § 4 Nr 5 maa stilles for Indtrædelse af Mønsterret, vil de Sagsøgte allerede som Følge heraf være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 180 Kr.

Onsdag den 6 Maj.

Nr 85/1931.

Rigsadvokaten

mod

Niels Kristian Nielsen (F Bülow),

der tiltales for Tyveri og Betleri.

Vestre Landsrets Dom af 25 Marts 1931: Tiltalte Niels Kristian Nielsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i

Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Dahl, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaan-
 anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Niels
 Kristian Nielsen til Højesteretssagfører F Bü-
 low 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Niels Kristian Nielsen ved 2 jyske
 Statsadvokatars Anklageskrift af 4 Marts 1931 sat under Tiltale til at
 lide Straf:

1) for Tyveri i Medfør af Straffelovens § 228, derved, at han den
 29 November 1930 Kl ca 3 Em har tilegnet sig en Arbejdsmand P Her-
 mansen, Badstuegade 7, Aarhus, tilhørende til 35 Kr vurderet, Cykel, der
 henstod paa Gaden udenfor Ejendommen Spanien 19 i Aarhus.

2) for Betleri i Medfør af Lov af 3 Marts 1860 § 3 derved, at han i
 November og December 1930 i Omegnen af Aarhus har tilbetlet sig Mad
 og Penge.

Tiltalte er født den 4 Oktober 1877 og er tidligere anset ved
 Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 22 Juni 1888 efter Straffelovens
 § 233 med 20 Slag Ris, ved samme Rets Dom af 15 December 1888
 efter samme Straffelovsbestemmelse med 2 × 25 Slag Ris, ved Amager
 Birks Ekstrarets Dom af 17 April 1900 efter Straffelovens § 228 med
 Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage, ved Storehedinge Købstads
 Ekstrarets Dom af 17 Juli 1902 efter Straffelovens § 230, 1 og 2 Pkt, jfr
 § 62, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder, ved Københavns
 Kriminal- og Politirets Dom af 5 Januar 1907 efter Straffelovens § 231, I
 med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, ved Nakskov Købstads Ekstrarets
 Dom af 19 Januar 1912 efter Straffelovens § 232, 1 Stk med Forbed-
 ringshusarbejde i 18 Maaneder, ved Københavns Kriminal- og Politirets
 Dom af 2 November 1918 efter Straffelovens § 232 for 5 Gang begaaet

Færdig fra Trykkeriet den 12 Maj 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 7

Onsdag den 6 Maj.

simpelt Tyveri med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder og ved Københavns Byrets Dom af 21 Januar 1924 efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med Tvangsarbejde i 12 Dage.

ad 1. Tiltalte har erkendt at have været i Besiddelse af den i Anklageskriftet ommeldte Cykel og at have solgt den til en Staldforpagter i Aarhus.

Med Hensyn til sin Adkomst til Cyklen har Tiltalte forklaret, at han i Slutningen af November 1930 eller Begyndelsen af December s A har købt den i Gaarden ved Varmestuen i Aarhus. Tiltalte traf der en Mand, der spurgte, om Tiltalte vilde købe Cyklen, paa hvilken Manden sagde, at han havde et Købebevis, som laa i Holbæk. Tiltalte spurgte da Manden, hvad han hed, og efter at Manden havde opgivet at være Maskinarbejder Hans Olsen fra Holbæk og at ville sælge Cyklen, fordi han skulde hjem til Holbæk samt at bo i Fændriks Logihus i Guldbergsgade i Aarhus, købte Tiltalte Cyklen for 3 Kr kontant samt et Lommeur, som Tiltalte et Par Aar tidligere havde købt for 8 Kr. Tiltalte kendte ikke Manden og har ikke set ham hverken før eller siden, derimod har han nærmere beskrevet ham saaledes: ca 25 à 30 Aar gammel. Middelhøjde, kraftig, lidt Overskæg, nærmest lyseblondt Haar. Har selv sagt, at han var fra Holbæk. Talte med sjællandsk Dialekt. Iført blaat Tøj og Sixpence.

Den omhandlede Mandsperson er forgæves eftersøgt af Politiet saavel i Aarhus som i Holbæk, men ingen af Stederne har der kunnet fremskaffes nogensomhelst Oplysning om en Maskinarbejder af det opgivne Navn. Herefter samt naar henses til, at Tiltalte tidligere gentagne Gange har været straffet for Tyveri, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har tilegnet sig den oftnævnte Cykel under de i Anklageskriftet anførte Omstændigheder.

ad 2. Ved Tiltaltes Erkendelse i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham herunder paasigtede Forhold.

I Henhold til det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 228 og efter Lov 3 Marts 1860 § 3 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 50 Kr.

Nr 101/1931. Fru **Gerda Baastrup**, f Stephensen
 m o d
Direktør Eiler Baastrup.

Kendelse afsagt af Københavns Byrets Fogedret den 12 Februar 1931: Under nærværende Sag har Rekvirenten Direktør Eiler Baastrup i Rekvisition af 10 ds til Fogedretten paastaaet, at hans og hans Hustru Fru Gerda Baastrup, født Stephensens tre Fællesbørn, fødte henholdsvis 1917, 1918 og 1926 udleveres ham, idet han til Støtte herfor har anbragt, at Rekvisita, nævnte hans Hustru, uden forudgaaende Meddelelse har forladt det tidligere fælles Hjem og medtaget Børnene. Da Afgørelsen af Spørgsmaalet, om hvem af Forældrene Forældremyndigheden over Fællesbørnene skal tilkomme under de foreliggende Omstændigheder, henhører under Overøvrigheden, jfr Lov Nr 277 30 Juni 1922 § 24 vil den fremsatte Paastand ikke kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Den begærte Indsættelsesforretning nægtes Fremme.

Østre Landsrets Kendelse af 9 April 1931: Den 22 Januar 1931 forlod Fru Gerda Baastrup, der den 6 November 1915 havde indgaaet Ægteskab med Direktør Eiler Baastrup, det fælles Hjem, medtagende Ægtefællernes tre Fællesbørn: Inge Elisabeth, født den 6 Februar 1917, Else Edith, født den 13 Marts 1918, og Grethe Eva, født den 9 April 1926. Den 10 Februar s A begærede Direktør Baastrup Fogedrettens Bistand til at faa ovennævnte Børn udleveret til sig, men ved Københavns Byrets Fogedrets Kendelse af 12 s M nægtedes Forretningen Fremme. Efter at Direktør Baastrup paa Gaden havde mødt det yngste Barn og taget det med sig hjem, har han til Landsretten paakæret Fogedrettens Afgørelse, idet han har nedlagt Paastand paa, at den begærte Forretning fremmes for de to førstnævnte Børns Vedkommende. Denne Paastand har han dog under den mundtlige Forhandling ændret derhen, at det paalægges Fogedretten at tage den fremsatte Rekvisition under Realitetsbehandling.

Fru Baastrup har procederet til Stadfæstelse under Henvisning til, at hun ved Stævning af 19 Februar har anlagt Sag til Erhvervelse af Skilsmisdom, og at Spørgsmaalet om, hvem af Forældrene Forældremyndigheden over Børnene skal tilkomme, naar — som her — Samlivet mellem Forældrene faktisk er ophævet, henhører under Overøvrighedens Afgørelse, jfr § 24 i Lov Nr 277 af 30 Juni 1922.

Efter Parternes Begæring har Landsretten anordnet mundtlig Forhandling af Kæremaalet.

Medens det staar enhver af Ægtefællerne frit for naar som helst at forelægge det nævnte Spørgsmaal for vedkommende Overøvrighed, maa det antages, at enhver af dem maa have Adgang til hos Fogedretten at begære foreløbig Afgørelse af Spørgsmaalet, indtil Overøvrighedens Afgørelse foreligger. Den paakærede Kendelse vil herefter være at forandre i Overensstemmelse hermed. Kæremaalets Omkostninger findes at burde ophæves.

Thi bestemmes:

Fogedretten bør give Parterne Lejlighed til at udtale sig om den af den kærende fremsatte Rekvisition og derefter træffe Afgørelse med Hensyn til denne.

Kæremaalets Omkostninger ophæves.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paakæret til Højesteret.

Under Tvisten om Børnenes Udlevering har Moderen hævdet, at Skylden for Samlivets Ophævelse paahviler Faderen og at det er imod Børnenes Tarv under de foreliggende Forhold at føres tilbage til Faderens Hjem. Under disse Omstændigheder og da Hustruen ikke har lagt Hindringer i Vejen for, at den endelige Bestemmelse, som maatte blive truffet om Forældremyndigheden over Børnene, kan gennemføres, findes Fogedretten rettelig at have nægtet den begærte Indsættelsesforretnings Fremme, og Fogedrettens Kendelse vil derfor være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Fogedrettens Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.

Torsdag den 7 Maj.

Nr 35/1931.

Rigsadvokaten

mod

Hans Christian Andersen (Jørgensen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5.

Dom afsagt den 11 August 1930 af Retten for Nykøbing F Købstad m v: Tiltalte, Købmand Hans Christian Andersen, bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse bøde 200 Kr til Odense Kommunes Kasse og betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1930: Tiltalte Hans Christian Andersen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige.

Ved Lovens § 5, 4 Stk er det forbudt at lade Udsalg efter forudgaaende Bekendtgørelse af Varer, der er afkøbt et Konkursbo, omfatte andre Varer end de fra Boet hidrørende.

Da Tiltalte samtidig med sit Udsalg af Varerne fra Konkursboet ved Sæsonudsalg har forhandlet andre Varer, har han overtraadt den anførte Lovbestemmelse.

Underrettsdommen vil herefter i sin Helhed kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er der efter fremsat Begæring om Strafforfølgning fra Provinshandelskammerets Side i Henhold til Anklageskrift af 21 Juli d A fra Politimesteren i Odense rejst Tiltale mod Købmand Hans Christian Andersen af Nykøbing F til at lide Straf for Overtrædelse af Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 5 ved at han i Maj Maaned d A har i den ham tilhørende Forretning, Kongensgade Nr 27 i Odense, afholdt Konkursboudsalg i Forbindelse med Forretningens aarlige Udsalg.

Tiltalte har angivet sig født den 2 December 1890 og ikke tidligere straffet eller mulkteret.

Ifølge Sagens Oplysninger lod Tiltalte ved sin Forretningsfører i Odense overfor den stedlige Politiovrighed under 23 April d A anmelde til Bortsalg i Forbindelse med Sæsonudsalget, som da endnu ikke havde fundet Sted, en nærmere specificeret Mængde Varer, afkøbt et Konkursbo, saaledes at denne Anmeldelse suppleredes med en Erklæring af 1 Maj dels om, at de fra Konkursboet hidrørende Varer var mærket særskilt med røde Talpriser og udstillet i Vinduerne ligeledes med særskilt Bemærkning om deres Oprindelse, ligesom at de ikke vilde komme i Forbindelse med de almindelige Udsalgsvarer og vilde blive averterede for sig selv i Bladene, dels om, at alle Konkursbovarerne var fast erhvervede paa Tidspunktet for Udsalgets Anmeldelse. Derimod afgav Tiltalte ikke nogen Erklæring om, at Udsalget ikke omfattede andre Varer end de fra Konkursboet hidrørende Varer, og det er i denne Henseende fra Tiltaltes Side blevet gjort gældende, at Udsalget har været lovligt, uanset at det har omfattet andre Varer end de i Fortegnelsen over Konkursbovarerne opførte, derved at særskilt Mærkning af disse sidste har fundet Sted.

I denne Opfattelse findes der imidlertid ikke at kunne gives Tiltalte Medhold, idet navnlig Bestemmelsen i Loven af 29 Marts 1924 § 5, 4 Stk om den særlige Begrænsning med Hensyn til Varer hidrørende fra et Bo eller en Auktion, nemlig at Udsalget af saadanne Varer alene maa

omfatte disse, ikke kan anses indskrænket ved den efterfølgende Bestemmelse i 5 Stk om Adgang til at sælge Særvarer i Forbindelse med Forretningens øvrige Varer, naar de holdes adskilt fra disse eller bliver særskilt mærkede, eftersom denne Bestemmelse ifølge sin Ordlyd kun angaar Udsalg til Realisation af beskadigede Varer, hvorom der ikke i nærværende Tilfælde har været Spørgsmaal.

Tiltalte vil herefter for det af ham udviste Forhold være at anse efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 8, jfr § 5, 4 med en Odense Kommunes Kasse tilfaldende Bøde efter Omstændighederne af 200 Kr samt have at betale Sagens Omkostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Nykøbing F Købstad m v den 11 August 1930 afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Hans Christian Andersen til Frifindelse, dels af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

Tiltalte er efter det oplyste født den 2 September 1890.

Endvidere bemærkes, at Tiltalte under 1 Maj 1930 har afgivet Erklæring om, at Konkursboudsalget kun omfattede de paa Fortegnelsen anførte Varer.

Der ses ikke i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 at være indeholdt noget Forbud imod at forhandle andre Varer i den Tid, Udsalg til Realisation af de fra et Konkursbo hidrørende Varer finder Sted, og ej heller med Sikkerhed noget Forbud mod, naar Lovens Betingelser iøvrigt er opfyldt, i det nævnte Tidsrum at afholde sædvanligt Sæsonudsalg.

Da der, som Tiltalen er rejst, ikke er Spørgsmaal om at gøre Ansvar gældende for andet Forhold, vil Tiltalte herefter være at frifinde.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

Fredag den 8 Maj.

Nr 295/1930. Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold« (Vøhtz)
mod

Malermester **Peter Ditlev Petersen** (Fenger efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udbetale et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 29 November 1930: Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«, bør til Sagsøgeren, Malermester Peter Ditlev Petersen, betale 12 800 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra

den 13 Marts 1930, til Betaling sker. Sagsøgte betaler derhos til det offentlige de Afgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til Sagsøgerens beskikkede Sagfører, Overretts-sagfører Povl Thomsen, i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 24 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

En af Retslægeraadet den 23 Marts 1931 afgivet Erklæring gaar ud paa, at det maa anses for usandsynligt, at Ulykkestilfældet vilde have medført Amputation af Underbenet hos Indstævnte, saafremt han ikke i Forvejen havde lidt af en kronisk Sygdom, f Eks Sukkersyge.

Efter alt herefter foreliggende kan det ikke antages, at der har bestaaet nogen saadan Aarsagsforbindelse mellem Beskadigelsen af Neglen og Nødvendigheden af Amputation, at Appellanten kan tilpligtes at betale Invaliditetserstatning, jfr herved den i Dommen anførte Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 2 b i f. Appellanten vil derimod have at betale Dagpenge med et Beløb, der i Overensstemmelse med Appellantens Paastand findes at kunne bestemmes til 430 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold« bør til Indstævnte Malermester Peter Ditlev Petersen, betale 430 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 13 Marts 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører Povl Thomsen i Salær 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 24 Kroner samt Højesteretssagfører Fenger i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 68069 af 1 Marts 1919, der afløste en ældre Police, forsikrede Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Skjold«, Sagsøgeren, Malermester Peter Ditlev Petersen af Aarup, mod Død eller Legemsbeskadigelser hidrørende fra Ulykkestilfælde, saaledes at der ved Invaliditet skulde udbetales en Forsikringssum af indtil 15000 Kr og ved

forbigaaende Arbejdsudygtighed en Erstatning af indtil 7 Kr daglig, dog ikke udover 250 Dage. Den 16 April 1929 fik Sagsøgeren Neglen paa venstre Stortaa revet løs, idet den hang fast i hans Lagen, og den 23 s M konsulerede han Sygehuslæge Møller i Aarup, der fandt Betændelse under Neglen, som han fjernede, og ordinerede Sengeleje og varmt Omslag. Han tilsaa Sagsøgeren den 29 s M og 1 Maj. Betændelsen tog stadig til, og den 3 Maj viste der sig Tegn paa Gangræn (Koldbrand), der tog saaledes Overhaand, at det blev nødvendigt den 3 Juni s A at amputere Sagsøgerens venstre Ben ca 4 Tommer under Knæet. Sagsøgeren laa derefter paa Sygehus til 24 August 1929 og kunde i lang Tid derefter kun bevæge sig med Krykker, indtil han fik et Træben, og han kan nu kun gaa ved Hjælp af to Stokke.

Under Anbringende af, at Amputationen var en Følge af Ulykkestilfældet med Neglen og har bevirket, at Sagsøgeren, der nu er 63 Aar gammel, har maattet opgive sit Erhverv som Maler uden at have andet at leve af, har Sagsøgeren efter meddelt Bevilling til fri Proces under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale

1) i Henhold til Forsikringens Vedtægter § 18, 2 Stk om

Invaliditet af 2 Grad en Erstatning af 75 pCt af 15 000

Kr eller Kr 11 250,00

2) Dagpenge i 250 Dage a 7 Kr pr Dag..... — 1 750,00

Kr 13 000,00

med Fradrag af tidligere modtaget Forskud paa Dagpengeerstatning

— 200,00

Ialt Kr 12 800,00

med Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 13 Marts 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod Betaling af 430 Kr, nemlig en skønsmæssig passende beregnet Dagpengeerstatning paa 630 Kr med Fradrag af de betalte 200 Kr.

Det er af Sagsøgte ikke under Proceduren bestridt, at der foreligger et Ulykkestilfælde, som Forsikringen omfatter, men det gøres gældende, at Amputationen af Benet ikke er en Følge af Skaden, som Sagsøgeren paadrog sig den 16 April 1929, men Følgerne af en forud tilstedeværende Sukkersyge. Sagsøgte har herved henvist til Forsikringsbetingelserne, hvori det hedder i § 2 b:

»Forsikringen gælder ikke for nogensomhelst Sygdom, saaledes eksempelvis ikke for Apoplexi, Blodspytning eller Blodbrækning, Lungebetændelse, Gigtfeber, Blindtarmsbetændelse, Kræftsvulster, Tuberkulose, selv om disse Sygdomme angives opstaaede eller forværrede ved et Ulykkestilfælde. Blodforgiftning og andre Infektionssygdomme er ikke erstatningsberettigede, undtagen naar saadanne bevislig indtræder i umiddelbar Tilslutning til en ved et bestemt konstateret Ulykkestilfælde foranlediget ydre Læsion, hvorigennem Infektion er sket.

Naar en i Forvejen tilstedeværende Sygdom forværres efter Indtrædelse af et Ulykkestilfælde, er Selskabet kun erstatningspligtig for de direkte Følger af Ulykkestilfældet, men ikke for Forværrelse af den i Forvejen tilstedeværende Sygdom.«

og i § 9:

»Personer, der er vanføre eller i høj Grad invalide, eller som er behæftede med en uheldbredelig Sygdom, forsikres ikke. Indtræffer saadan Tilstand under Forsikringens Forløb, hvorom Forsikringstageren er pligtig ufortøvet at meddele Selskabet Underretning, kan Selskabet kræve Forsikringen ophævet fra den nærmest paafølgende Præmie-Forfaldsdag at regne.«

Sygehuslæge Møller, der allerede i sin første Erklæring til Sagsøgte af 3 Maj 1929 havde anført, at en tilstedeværende Diabetes mellitus (Sukkersyge) nok vilde trække Lidelsen noget i Langdrag, har i en Erklæring af 31 Juli s A udtalt:

»Da jeg saa Maler Petersen første Gang den 23 April var der intet Tegn til Gangræn, men derimod en begyndende Phlegmone med Læsionen fra den afrevne Negl som Indgangsport og under denne Diagnose er han allerede dengang opført i min Protokol. At Phlegmonen er det primære, ses ogsaa af hele Sygdommens Forløb. Hans Diabetes havde holdt sig i Ro lige siden Jul 1928, først efter at Phlegmonen (Blodforgiftning som det kaldes i Policen) var opstaaet, tiltog Sukkerprocenten i Urinen og dels af denne Grund, dels fordi Phlegmonen ikke lod sig standse, opstod nu Gangrænen, som i den velpræparerede Jordbund udviklede sig med rivende Hast og nødvendiggjorde en Amputation d 3 Juni.«

I Erklæring af 6 Oktober 1930 udtaler Sygehuslægen dernæst:

»1) Om Muligheden for, at Sygdommens Tilstedeværelse kan have foranlediget, at Neglen blev afrevet, saaledes at dette ikke vilde være sket, hvis Sukkersygen ikke havde været — maa jeg besvare aldeles benægtende.

2) Om Følgerne af Ulykkestilfældet kan være blevet forværret, ved at Behandlingen ikke er begyndt straks, maa jeg ogsaa besvare benægtende, fordi Sukkersygen næppe har været ret stærk, hvis den overhovedet har været »aktiv« paa det Tidspunkt, da Pt kom tilskade, og fordi der saa sent som 10 Dage, efter at jeg saa ham første Gang ikke var mere end 2,5 pCt Sukker i Urinen, uden at han paa daværende Tidspunkt fik nogen nævneværdig Behandling, uden maaske lidt Diæt. Først da Gangrænen indfandt sig og Sukkerprocenten som en Følge deraf gik i Vejret, kan man tale om, at Sukkersygens deletære Virkning gjorde sig gældende.«

og endvidere i Erklæring af 15 November 1930:

»Hans Sygdom konstateredes første Gang 27 Juli 1925, altsaa Sukkersyge. Den er lige til d 23 April 1929 forløbet umaadelig mildt, uden at genere ham i nævneværdig Grad;«

14 December 1928 skrev jeg den sidste Insulin-Recept til ham, før han kom tilskade.«

Endelig har Retslægeraadet i en under Sagen afgivet Erklæring af 11 September 1930 udtalt, »at Sukkersygen ikke kan betegnes som Aarsag til Betændelsen og Koldbranden; Ulykkestilfældet maa anses som Aarsag, medens Sukkersygen har bevirket, at den med Læsionen følgende Betændelse har antaget et mere alvorligt Forløb, end den sandsynligvis ellers vilde have gjort.«

Retten maa herefter anse Sagsøgerens Invaliditet for at være saaledes foraarsaget af Ulykkestilfældet, at Skaden omfattes af Policen.

Forsaavidt Sagsøgte til Støtte for sin Paastand yderligere har anført, at Sagsøgeren ikke har overholdt Vilkaarene i den ovenfor citerede Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 9, idet han har undladt at underrette Sagsøgte om, at han blev lidende af Sukkersyge, er det herimod fra Sagsøgerens Side anført, at Sagsøgerens Sukkersyge næppe kunde anses for en saadan uheldelig Sygdom, at det kunde paa hvile ham som Lægmand at gøre Anmeldelse herom til Sagsøgte, og at Sagsøgte i hvert Fald maa have afskaaret sig fra Indsigelse paa dette Grundlag, eftersom Sagsøgte intet herom anførte under Forhandlingerne med Sagsøgeren, men tværtimod lod Præmierne pr 8 August 1929, 8 Februar 1930 og 8 August 1930 indkræve hos Sagsøgeren og først den 10 Oktober 1930 meddelte ham, at disse Præmiebeløb vilde blive tilbagesendt, ligesom Policen betragtedes som ophævet forinden 8 August 1929. Indsigelserne fremkom overhovedet først, efter at Sagsøgtes Svarskrift i Sagen var afgivet.

Da der heri findes at maatte gives. Sagsøgeren Medhold, og da endvidere en subsidiær Paastand fra Sagsøgte om Frifindelse mod Betaling af en saadan forholdsmæssig Del af den krævede Erstatning, som efter Rettens Skøn kunde svare til den Skade, Sagsøgeren vilde have lidt, om han ikke havde haft Sukkersyge, ikke findes tilstrækkelig begrundet, vil der i Sagen være at give Dom efter Sagsøgerens iøvrigt af Sagsøgte anerkendte Paastand. Sagsøgte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager.

Nr 310/1930.

Fru Maren Dorthea Hansen
(F Bülow efter Ordre)

mod

Landmand Valdemar Petersen (Kemp),

betræffende Betaling af Restskylden efter en Panteobligation.

Arrestforretning af 29 Marts 1930.

Østre Landsrets Dom af 3 Oktober 1930: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande og bør Sagsøgte, Fru Maren Dorthea Hansen til Sagsøgeren, Landmand Valdemar Petersen, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale det paastævnte Beløb, 2739 Kr 97 Øre, med Renter heraf 6 pCt p a fra den 20 Marts 1930, til Betaling sker, Sagens Omkostninger med 300 Kr og Arrestens Omkostninger med 80 Kr. Til Sagfører Chr Poulsen af Svendborg og Overretssagfører, Fru Henny Magnussen, betaler det offentlige henholdsvis 80 Kr og 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de Højesteret forelagte Oplysninger var Indstævntes Obligation i August 1928 overgivet Vinther Jensen til Inkassation.

Som i Dommen antaget, maa der gaas ud fra, at Vinther Jensen har modtaget Laanprovenuene paa Appellantindens Vegne, og der ses ikke at være foregaaet noget, hvorved det omstridte Beløb er overgaaet til Indstævnte.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog ikke med Hensyn til de Indstævnte tilkendte Sagsomkostninger for Landsretten.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog ikke med Hensyn til de Indstævnte, Landmand Valdemar Petersen, tilkendte Sagsomkostninger. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Appellantinden Fru Maren Dorthea Hansen, til Indstævnte med 400 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører F Bülow 200 Kroner som udredes af det offentlige.

Det Appellantinden idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Obligation af 16 Juli 1927 erkendte Fru Maren Dorthea Hansen at skyld Landmand Valdemar Petersen 4000 Kr, for hvilket Beløb der gaves Sikkerhed i Ejendommen Matr Nr 73 b af Svendborg Markjorder næst en Prioritet til Sparekassen for Svendborg og Omegn paa ca 2500 Kr. Da Fru Hansen i Efteraaret 1928 trængte til Penge, henvendte hun sig til Overretssagfører J Vinther Jensen i Svendborg og anmodede ham om at omprioritere Ejendommen. Efter stedfundet Vurdering opnaaedes der et Laan i Fyens Kreditforening paa 5700 Kr og noget senere et Landhypotekforeningslaan, stort 2300 Kr. Den 12. November s A tilbagesendte Overretssagfører Vinther Jensen den omhandlede Panteobligation, som i anden Anledning maa være blevet indsendt til ham, til Petersen og bad ham om at forsyne den med sit Navn paa Bagsiden »for at jeg kan faa Debitorernes nye Laan tinglyst og ekspederet«. Det hedder videre i Brevet: »Jeg har Fuldmagt til at modtage Laanprovenuene, som kun kan udbetales til mig, og jeg skal sørge for, at Pengene bliver betalt til Dem«. Petersen tegnede sit Navn paa Obligationen og sendte den til Vinther Jensen, der forsynede den

med følgende Paategning ovenfor Underskriften: »Nærværende Panteobligation kviteres herved til Udslettelse af Pantebogen«. Kreditfor-
 eningsobligationerne blev overleverede Sparekassen, der efter at have
 gjort sig betalt, afregnede med Vinther Jensen. I December Termin
 s A rykkede Petersens Fader for Pengene og Vinther Jensen svarede
 ham den 20 s M, at han endnu ikke havde faaet Laaneprovenuet, men
 haabede at faa 1 Prioritetslaanet i Orden i Løbet af nogle Dage, hvor-
 efter han omgaaende skulde sende ham Provenuet. Den 24 Januar 1929
 sendte han Petersen 1700 Kr a conto og i Juli Maaned s A traadte han
 i Likvidation og kunde ikke betale mere; efter en fremlagt Opgørelse af
 Fru Maren Dorthea Hansens Konto skyldte han 1705 Kr 70 Øre. Da Pe-
 tersen nu ikke fik yderligere fra Vinther Jensen og Debitor ikke vilde
 betale Restbeløbet, lod han den 29 Marts 1930 ved Fogden i Svendborg
 Købstad foretage Arrest i den paagældende Ejendom.

Under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte
 Sag har Sagsøgeren, Landmand Valdemar Petersen, paastaaet den gjorte
 Arrestforretning stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt og Sagsøgte,
 Fru Maren Dorthea Hansen, dømt til Betaling af 2739 Kr 97 Øre med
 Renter heraf 6 pCt p a fra den 20 Marts 1930 samt af Arrestens Om-
 kostninger 80 Kr.

Det paastævnte Beløb fremkommer saaledes:

Hovedstol	4000 Kr 00 Øre
Renter 6 pCt p a fra den 11 December 1927 til den 20 Marts 1930 (Arrestrekvisitionens Dato)	439 — 97 —
	<hr/>
	4439 Kr 97 Øre
afbetalt	1700 — 00 —
	<hr/>
	2739 Kr 97 Øre.

Sagsøgte, der har faaet fri Proces, gør gældende, at det Tab, der er
 lidt ved, at Overretssagfører Vinther Jensen ikke har kunnet betale
 Saldoen 1705 Kr 70 Øre, bør falde paa Sagsøgeren og procederer derfor
 til Frifindelse mod Betaling af 914 Kr 87 Øre, nemlig det paastævnte
 Beløb

2739 Kr 97 Øre
÷ Saldoen 1705 Kr 70 Øre + Renter heraf 119 Kr
40 Øre
1825 — 10 —
<hr/>
914 Kr 87 Øre.

Sagsøgte paastaar derhos Arresten ophævet som ulovlig gjort og
 sig tilkendt en Erstatning for Tort og Kreditspilde 1000 Kr.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgte, at Sagsøgeren maa
 antages at have overgivet Vinther Jensen den omhandlede Pante-
 obligation til Inkasso, at Vinther Jensen derfor har modtaget Laane-
 provenuet paa hans Vegne, og at Sagsøgeren i ethvert Fald har udvist
 grov Uagtsomhed ved at tegne sit Navn paa Obligationen og saaledes
 give Vinther Jensen Legitimation til at lade den udslette uden at sikre
 sig Provenuet af Laanene. Sagsøgte tilføjer, at hun stedse har været
 villig og i Stand til at betale det ovenfor opgjorte Beløb 914 Kr 87 Øre,
 og at Arresten saaledes i det hele har været ulovlig.

I Betragtning af, at Overretssagfører Vinther Jensen ogsaa tidligere har handlet som Sagfører for Sagsøgte, og at denne efter det oplyste nu henvendte sig til ham og anmodede ham om paa hendes Vegne at lade foretage en Omprioritering samt gav ham Fuldmagt til at modtage og realisere de Kasseobligationer, der udstedtes for de nye Laan, finder Retten at maatte antage, at Vinther Jensen har modtaget de forskellige Laaneprovenuer paa Sagsøgtes Vegne og følgelig bør det lidte Tab falde paa Sagsøgte; herfor taler ogsaa den Omstændighed, at disse Laans Provenu er indført paa Sagsøgtes Konto i Vinther Jensens Bøger, og at der slet ikke er optaget nogen Konto for Sagsøgeren; selv om det ogsaa maatte antages, at Vinther Jensen har haft Obligationen til Inkasso for Sagsøgeren, fremgaar det af ovenstaaende, at det Sagsøgeren tilkommende Beløb ikke er betalt til ham, men var forblevet beroende hos Vinther Jensen som Sagfører for Sagsøgeren.

Der vil saaledes i det hele være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saaledes at Sagsøgte vil have at betale ham i Sagsomkostninger 300 Kr.

I Salær til de for Sagsøgte for den forberedende Ret og for Landsretten beskikkede Sagførere, Sagfører Chr Poulsen, Svendborg, og Overretssagfører Fru Henny Magnussen betaler det offentlige henholdsvis 80 Kr og 100 Kr.

Mandag den 11 Maj.

Nr 113/1931. **Hans Frode Møller og Jens Bendsen Nørgaard**
 mod
 Anklagemyndigheden.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Da den af Vestre Landsret truffne Beslutning, hvorefter de begærte Oplysninger i den til Landsretten paaankede Sag ikke skal fremskaffes, ifølge Retsplejelovens § 968, 3 Stk, jfr § 966 kun med Justitsministeriets Tilladelse kan paakæres til Højesteret og saadan Tilladelse ikke foreligger,

bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

Tirsdag den 12 Maj.

Nr 315/1930. Aktieselskabet **Hildisch's Læderfabriker**, Oslo
(P Jacobsen)

m o d

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger (Heilesen).Intervenient: **Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet**
(Fenger),

betræffende Udslettelse af et for Indstævnte indregistreret Varemærke.

Sø- og Handelsrettens Dom af 8 December 1930: De Indstævnte, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S C Hildisch' Læderfabriker, Oslo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 150 Kr. Salæret til den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet m v beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, 100 Kr, bør udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

I Salær tillægges der den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet beskikkede Sagfører for Højesteret 150 Kroner, som udredes af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Hildisch's Læderfabriker, Oslo, til Indstævnte, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger med 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fenger 150 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, A/S C Hildisch' Læderfabrik, Oslo, fik den 17 September 1927 i det herværende Varemærkeregister registreret et Varemærke, der i Registret beskrives saaledes:

»En udbredt Hud i hvilken ses en liggende Hvalros, paa Baggrund af et Polarlandskab oven over Ordet: Hvalros.«

Varemærket, der registreredes for »Læder, særlig Saalelæder«, var den 4 August 1926 registreret paa samme Maade i Oslo.

Sagsøgerne havde ved Anmeldelsen af Varemærket til det her-værende Varemærkedirektorat tillige fremsat Begæring om, at Ordet »Hvalros« maatte blive registreret som Mærke for de nævnte Varearter, men Varemærkedirektoratet meddelte i Skrivelse af 8 September 1927 Sagsøgerne, at denne Del af Begæringen ikke kunde tages til Følge, da Ordet »Hvalros« naturligt vilde kunne opfattes som en Angivelse af, at det paagældende Læder er fremstillet af Hvalroshud, og i den almindelige Omsætning kunde tjene til at angive Beskaffenhed ved Varen, hvorhos Ordet Hvalros, efter hvad Direktoratet havde bragt i Erfaring, benyttedes som Betegnelse for imprægneret og vandtæt Chromsaalelæder fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeningers Garveri af Roskilde og — i den franske Form: »Le morse« — som Betegnelse for Møbellæder m m fra et nærmere angivet belgisk Firma, hvis Varer forhandlede her.

Sagsøgerne frafaldt derefter overfor Varemærkedirektoratet Begæringen om, at Ordet »Hvalros« registreredes som særlig Benævnelse.

Den 3 Maj 1930 fik de Indstævnte, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, for Læder registreret et Varemærke, der beskrives saaledes:

»Inden for en rektangulær Ramme staar Ordene: »Hvalroslæder« og »F D B's Garveri, Roskilde« til venstre for en paa en Isflage liggende Hvalros.«

Sagsøgerne har under nærværende allerede i Henhold til Stævning af 26 April 1930 anlagte Sag nedlagt endelig Paastand om, at de Indstævnte tilpligtes at lade det nævnte for dem indregistrerede Varemærke udslette af Varemærkeregistret og kendes uberettigede til at benytte dette Varemærke eller falholde Varer betegnede med dette Mærke.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at det for de Indstævnte registrerede Varemærker ligner Sagsøgernes Mærke i saa høj Grad, at Mærkerne, der gælder samme Slags Varer, let kan forveksles, idet der paa begge Mærker findes et Billede af en Hvalros, hvorhos der paa Sagsøgernes Mærke findes Ordet »Hvalros« og paa de Indstævntes Mærke Ordet »Hvalroslæder«.

Efter Sagsøgernes Formening var det med Urette, at Varemærkedirektoratet afslog at registrere Ordet »Hvalros«, da den Omstændighed, at de Indstævnte uden Registrering benyttede Ordet som Betegnelse for deres Varer, ikke burde kunne forhindre, at Sagsøgerne fik Ordet registreret, og det derhos var urigtigt, at Ordet kunde opfattes som en Betegnelse for Varens Art, da »Hvalroslæder« ikke fremstilles af Hvalroshud.

Sagsøgerne har henvist til Skrivelse af 14 August 1930 fra Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter, i hvilken det — foranlediget af en af Sagsøgernes Sagfører fremsat Forespørgsel, om Hvalroskind kan anvedes til Læder — udtales, at Hvalroslæder kun er en Betegnelse for en Sort Saalelæder, der fremstilles af Kvæghuder.

De Indstævnte, der paastaar Frifindelse, gør gældende, at Mærkerne i deres Helhed ikke har en saadan Lighed med hinanden, at de med Lethed kan forveksles.

De Indstævnte har nærmere anført, at de, før Sagsøgerne fik deres Mærke registreret, har benyttet Billedet af en Hvalros som Varemærke og anvendt Ordet Hvalroslæder som Betegnelse for chromgarvet, imprægneret Saalelæder, og naar Varemærkedirektoratet nægtede at lade Ordet »Hvalros« registrere som Mærke for Sagsøgernes Varer, skete dette bl a under Henvisning til, at Ordet »Hvalros« benyttedes af de Indstævnte.

De Indstævnte har henvist til den ovennævnte Skrivelse af 14 August 1930 fra Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter, i hvilken det er anført, at »Hvalroslæder« er en Betegnelse for en Sort Saalelæder, og da Ordet »Hvalroslæder« saaledes er en Betegnelse for Varens Art, vil det efter de Indstævntes Anbringende i Medfør af § 4 i Varemærkeloven af 11 April 1890, jfr Lov 12 Januar 1915 § 1, ikke kunne gøres til Genstand for særskilt Registrering.

Processen er anmeldt for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet m v, der har ladet give Møde under Sagen ved sin beskikkede Sagfører og udtalt sig til Støtte for de Indstævntes Paastand. Fra Varemærkedirektørens Side er det anført, at det for Varemærkedirektoratet var oplyst, at »Hvalroslæder« var en her i Landet almindelig brugt Varebetegnelse, og at Billedet af en Hvalros og Ordet »Hvalros« benyttedes her i Landet af flere Firmaer som Mærke for Læder. Det i Varemærkedirektoratets overommeldte Skrivelse af 8 September 1927 nævnte belgiske Firma har den 17 December 1927 faaet et Varemærke indeholdende Billedet af en Hvalros og den franske Betegnelse for Hvalros, »Le morse«, registreret som Mærke for Skind og vævede Stoffer samt Genstande deraf.

De Indstævntes Direktør Niels Kemp har som Vidne forklaret, at han i Januar 1927 besluttede at kalde Læderet for Hvalroslæder og at benytte Billedet af en Hvalros som Mærke, samt at han, der opfandt Mærket som Betegnelse for vandtæt Læder, da ikke var vidende om, at andre Læderfabriker benyttede Hvalros som Mærke.

Da Sagsøgerne ikke kan gøre Krav paa Eneret til at benytte Ordet »Hvalros« eller Billedet af en Hvalros som Mærke for deres Varer, og da det for de Indstævnte registrerede Mærke ikke skønnes i sin Helhed at have en saadan Lighed med Sagsøgernes registrerede Varemærke, at disse Mærker let vil kunne forveksles, vil Sagsøgerne i Medfør af Varemærkelovens § 4, jfr Lov 12 Januar 1915 § 1, Litra 5 ikke med Føje kunne begære de Indstævntes Mærke udslettet af Varemærkeregistret, og de Indstævnte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Indstævnte med 150 Kr.

Salæret til den for Direktøren for Patent- og Varemærkevæsnet m v beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, bestemmes til 100 Kr, der vil være at udrede af det offentlige.

Nr 228/1930.

Rigsadvokaten

m o d

Heinrich Hugo Carl Urbaniack (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 257.

København's Byrets Dom af 17 Maj 1930: Tiltalte Heinrich Hugo Carl Urbaniack bør for det offentlige Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 5 August 1930: Tiltalte Heinrich Hugo Carl Urbaniack bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fængsel i een Maaned og betale Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører C T Levinsen, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 60 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 60 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Heinrich Hugo Carl Urbaniack 100 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 20 Maj 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 8

Tirsdag den 12 Maj.

Byretsdømmens Præmisser er saalydende:

Ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 2 Maj 1930 tiltales Heinrich Hugo Carl Urbaniack til at lide Straf for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257 for i Tiden fra April til Oktober 1929 svigagtigt til egen Fordel at have forbrugt forskellige Beløb paa ialt 6230 Kr 67 Øre, der af Aktieselskabet Per Nilssons Söner i Malmø var tilstillet ham som Betaling for Vareleverancer, som Tiltalte havde lovet at sende Firmaet, men som han ikke afsendte.

Tiltalte paastaas derhos tilpligtet at betale Aktieselskabet Per Nilssons Söner i Malmø en Erstatning paa 6230 Kr 67 Øre.

Tiltalte angives født den 13 Juli 1880 og er tidligere straffet:

ved Østre Landsret Dom af 18 Februar 1930 efter Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 10, jfr § 16, III, samt efter Regulativ Nr 390 af 30 Juli 1921 med en Bøde paa 150 Kr.

Han har derhos den 27 Juni 1916 inden Københavns Kriminal- og Politiret vedtaget en Bøde paa 500 Kr for Hæleri.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte siden Begyndelsen af April Maaned 1929 har solgt store Partier Klude til det i Anklageskriftet nævnte Selskab. Salgene af de enkelte Partier skulde ifølge en Skrivelse fra Selskabet af 28 Marts 1929, som Tiltalte maa antages at have akcepteret, ske fob København med Øresundsbaaden til Malmø. Betaling efter visse i nævnte Skrivelse nærmere angivne Priser efter Varens Beskaffenhed pr 100 kg netto kontant ved Varens Fremkomst eller mod Faktura. I en Skrivelse af 2 April erklærede Selskabet sig yderligere villig til at udbetale Tiltalte a conto Beløb mod at faa Fakturaer tilstillet. I den Tid Forretningsforbindelsen mellem Parterne varede, har Tiltalte ogsaa til Stadighed forlangt og faaet saadanne Forskudsbeløb udbetalt. Ifølge en Opgørelse pr 31 Oktober 1929 paa Grundlag af Selskabets Bøger skylder Tiltalte Selskabet det i Anklageskriftet nævnte Beløb af 6230 Kr 67 Øre. Tiltalte har erkendt Rigtigheden af denne Opgørelse, men har villet gøre gældende, at han har et større Modkrav. Dette Modkrav bestaar imidlertid dels i en Del Poster, som vedrører Udgifter, som Tiltalte efter Overenskomsten selv skulde bære, dels en Difference paa ca 3000 Kr, som formentlig hidrører fra en af Selskabet efter Varernes Modtagelse stedfunden Frasortering af en Del af Kludene. Om Berettigelsen af denne Frasortering er intet nærmere oplyst.

Forsaavidt Tiltalen gaar ud paa, at Tiltalte har afsendt færre Varer end lovet, har det oftnævnte Selskabs Direktør, Knut Georg Nilsson som Vidne forklaret, at han omkring 1 August 1929 opdagede, at Tiltalte, der paa det Tidspunkt skyldte Firmaet ca 6500 Kr, havde afsendt 11 »falske« Fakturaer, d v s saadanne, hvorefter der ingen Varer er blevet sendt. Herom har Tiltalte forklaret, at han undertiden udfærdigede og afsendte Fakturaer, forinden Varerne, som han havde liggende paa Lageret, blev afsendt. Det kunde saa ske, at Varerne af en eller anden Grund ikke kunde komme med den Baad, som det først havde været Hensigten at afsende dem med. Han sendte saa Varerne af Sted et Par Dage efter, muligt i Forbindelse med andre Varer, og udfærdigede ny Faktura over det saaledes samlede Vareparti. Han har undertiden, men ikke altid, annulleret den tidligere Faktura overfor Firmaet. Tiltalte har videre forklaret, at han har anvendt de fra Firmaet modtagne Penge til Indkøb, Oplagring, Sortering og Transport af Varer. Da disse Udgifter var større end beregnet, og da Firmaet desuden — hvilket er ubestridt — efter 6 Ugers Forløb satte Priserne paa Varerne ned, opstod det heromhandlede Underskud.

Det fremgaar af Sagen, at Firmaet fortsatte Forretningsforbindelsen med Tiltalte indtil Slutningen af Oktober Maaned 1929, da Firmaet afbrød Forbindelsen.

Tiltaltes Forhold med de 11 Fakturaer omfattes ikke af Tiltalen og vil allerede som Følge deraf ikke kunne tilregnes ham som strafbart.

Tiltaltes Forklaring iøvrigt findes efter Omstændighederne at maatte lægges til Grund for Paaadømmelsen.

Der maa herefter gaas ud fra, at Tiltalte paa Grund af faldende Priser, større Udgifter end beregnet til Udvidelse af Virksomheden m v og manglende Kapital har benyttet en Del af Forskudsbeløbene til Dækning af de nævnte Udgifter i Stedet for til Indkøb af Varer. Hertil kommer, at der ikke er tilvejebragt tilstrækkelig Oplysning om Omfanget og Berettigelsen af de af Firmaet foretagne Frasorteringer eller om Forholdet mellem Firmaets Nedsættelse af Priserne og Markedsprisen. Endelig findes der ogsaa at maatte lægges nogen Vægt paa, at Direktør Nilsson efter det oplyste næppe, da han indledede Forretningsforbindelsen med Tiltalte, kan have været uvidende om, at denne var en mindre — og mindre kapitalstærk — Forretningsdrivende, og derfor maatte være forberedt paa, at der let vilde kunne medgaa noget af Forskudsbeløbene til de nævnte Omkostninger, og at han har fortsat Forretningsforbindelsen med Tiltalte, efter at Underskudet havde naaet sin nuværende Højde, og derefter, først flere Maaneder senere, har afbrudt Forbindelsen med ham, uden at der i Mellemtiden var sket Misligheder fra Tiltaltes Side.

Efter alt det saaledes foreliggende findes det ikke godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold, og han vil følgelig være at frifinde.

Erstatningspaastanden findes i Medfør af Retsplejelovens § 992 ikke at kunne tages under Paakendelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 10 Afdeling den 17 Maj 1930 (61/1930) og er af Anklagemyndigheden indanket for Landsretten til Ændring af Dommens Afgørelse af Sagens Realitet, idet det formenes at være med Urette, at Tiltalte er frifundet.

Foreløbig bemærkes, at de saakaldte »falske« 11 Fakturaer hidrører fra Tiden fra 30 Juni til 12 August 1929, og at deres Betydning for Mellemværendet mellem Tiltalte og Anmelderens Firma naturligt vil være at paadømme under den mod Tiltalte rejste Tiltale for bl a i nævnte Tidsrum svigagtigt at have forbrugt Beløb, der af Firmaet var tilstillet ham som Betaling for Vareleverancer, som Tiltalte havde lovet at sende, men som han ikke afsendte.

Frk Julie Klindt har — tildels for Landsretten — forklaret, at hun, der som Bogholderske hos Tiltalte plejede at udfærdige Fakturaerne, ikke kan have udfærdiget de ommeldte 11 Fakturaer, idet hun altid samtidig skrev Fragtbrevkopier, og saadanne fandtes ikke for de paagældende Vareposter. Naar hun spurgte Tiltalte, om Varerne var afsendt, fik hun en Forklaring om, at de skulde afsendes samme Dag, men dette skete ikke. Hun var klar paa, at de ommeldte Fakturaer blev afsendt af Tiltalte for at opnaa større Forskud end de virkelig afsendte Varer berettigede til; Fakturaerne blev undertiden annulleret ved Afsendelse af næste Varepost, men ikke altid.

Direktør Knut Nilsson har forklaret, at han den 3 Juni 1929 traf den Aftale med Tiltalte, at han skulde bringe sin da betydelige Debet — der med Fradrag af de endnu ikke afregnede Fakturaer udgjorde ca 5000 Kr — ned, ved at der fremtidig skulde udbetales ham mindre Beløb end den paagældende Vareforsendelse androg, saaledes at Differencen kunde afskrives paa Gælden. Det gik saa nogenlunde til hen i Juli, men da han i Slutningen af Juli vilde gøre Tiltaltes Regnskab op, viste det sig, at der henlaa nogle Fakturaer, for hvilke der ikke var modtaget Varer, og da Varerne stadig udeblev, og der kom flere Fakturaer af samme Slags, rejste han herover, og Tiltalte indrømmede efter nogle Udflugter, at de paagældende Varer ikke var afsendt.

Ifølge de — tildels efter den indankede Doms Afsigelse — af Anmelderfirmaet givne Oplysninger var Tiltaltes Gæld — ligeledes efter Fradrag af de endnu ikke afregnede Fakturaer for modtagne Varer — den 30 Juni 1929 nedbragt til 4016 Kr 84 Øre, men idet Tiltalte samme Dag havde sendt den første af de ommeldte »falske« Fakturaer for 1000 Kr Varer, maatte Anmelderne tro, at Gælden var nedbragt til 3016 Kr 84 Øre, og pr 12 August 1929 udgjorde Tiltaltes virkelige Tilsvær 5900 Kr 15 Øre, medens det, naar de til samme Dag indgaaede »falske« Fakturaer afregnedes, vilde tage sig ud som nedbragt til 1921 Kr 53 Øre.

Vel findes det nu betænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse, der er bestyrket ved den af hans Datter, der var Kassererske i Forretningen, afgivne Forklaring, og under Hensyn til manglende Oplysninger om, i hvilket Omfang de »falske« Fakturaer er annullerede, at fastslaa, at Tiltalte har afsendt de ommeldte Fakturaer i egentlig bedragerisk Hensigt, men Tiltalte findes ved trods Aftalen af 3 Juni 1929 at begære og

lade sig udbetale i Tiden fra 30 Juni til 12 August 1929 — i hvert Fald tildels gennem de vareløse Fakturaer — saa betydelige Beløb, at hans Gæld til Anmelderfirmaet steg med ca 2000 Kr, som han efter det oplyste om hans Forhold ikke havde Udsigt til at afvikle, at have gjort sig skyldig i et efter Straffelovens § 257 ham tilregneligt strafbart Forhold, og Tiltalte vil derfor efter nævnte Bestemmelse være at anse med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i en Maaned.

Den nedlagte Erstatningspaastand vil bli a under Hensyn til, at der ikke er tilvejebragt nærmere Oplysning om Berettigelsen af Tiltaltes Indsigelse med Hensyn til Frasorteringen, ikke kunne tages under Paa-kendelse under denne Sag.

Mandag den 18 Maj.

Nr 115/1931. Foreningen af Grosserere i Rør- og Sanitets-branchen i Danmark m fl

m o d

Firmaet Andersen & Hermansen m fl.

Østre Landsrets Kendelse af 2 Maj 1931: Indenfor Foreningen af Grosserer i Rør- og Sanitetsbranchen i Danmark er der dannet Grupper, der søger at opretholde Prisaftaler med Minimalpriser for de forskellige under Branchen henhørende Artikler.

Idet Sagsøgerne, Firmaet Andersen og Hermansen, Hans Knudsens Jærn- og Staalforretning og Grosserer Isidor Meyer, — der ikke er Medlemmer af de nærværende Sag vedrørende Grupper: I og III — har anbragt, at de har bragt i Erfaring, at der fra Foreningens og vedkommende Gruppelederes Side er iværksat en Aktion for at boycotte dem, hvad der blandt andet skal have givet sig Udslag i Henvendelser til og Aftaler med de Handlende indenfor Branchen, hvorved det forbydes disse at handle med Sagsøgerne, særlig købe af dem, har de, under videre Anbringende af, at den saaledes udviste Optræden i sig selv er ganske ulovlig og medfører et meget alvorligt Indgreb i Sagsøgernes Forretningsvirksomhed, og af at de derfor saavel efter Lov om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden Nr 70 af 27 Marts 1929 som efter almindelige Retsgrundsætninger er berettigede til Erstatning, under nærværende, her ved Retten anlagte Sag paastaet de Sagsøgte, Foreningen af Grosserere i Rør- og Sanitetsbranchen i Danmark, Grosserer O L Olsen, Grosserer H A Suhrke og Grosserer A Johansen, tilpligtet in solidum at betale hver af dem en af Retten fastsat Erstatning samt de Indstævnte Groserer O L Olsen — der er Formand for Foreningens Bestyrelse — Grosserer Suhrke og Grosserer Johansen — der er Formænd henholdsvis for Gruppe I og Gruppe III — anset med Straf efter fornævnte Lovs § 3.

De Sagsøgte har under en foreløbig Procedure paastaet Sagen henvist til Sø- og Handelsretten i København, hvad Sagsøgerne modsætter sig, idet de bestemt bestrider, at Fagkundskab til Handelsforhold er af Betydning for Sagens Afgørelse.

Da dette efter det foreliggende ikke skønnes at være Tilfældet, vil de Sagsøgte Paastand ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den af de Sagsøgte, Foreningen af Grosserere i Rør- og Sanitetsbranchen i Danmark, Grosserer O L Olsen, Grosserer H A Suhrke og Grosserer A Johansen, nedlagte Paastand om Sagens Henvi sning til Sø- og Handelsretten i København kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i Østre Landsrets Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Tirsdag den 19 Maj.

Nr 193/1930. Aktieselskabet **Dunlop Rubber Co**
 (Overretssagf Allerup)

mod

Garageejer **C Petersen** (P Jacobsen),

Sø- og Handelsrettens Dom af 21 Maj 1930: Indstævnte, Garageejer C Petersen (Valby-Central-Garager), bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Dunlop Rubber Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten nedlagt følgende Paastande: principalt at Indstævnte kendes uberettiget til at sælge Varer af Dunlops Fabrikat — forsaavidt de er importeret her til Landet af Appellanten — uden at underkaste sig Betingelserne ifølge den af Appellanten krævede Prisoverholdelseserklæring, saalænge Appellanten almindeligt fastholder disse Betingelser for Salg til Forhandlere, subsidiært, at Indstævnte kendes uberettiget til at sælge Varer af Dunlops Fabrikat — forsaavidt de er importeret her til Landet af Appellanten — til Priser, der ligger under de

af Appellanten paa Fabrikens Vegne fastsatte Detailpriser, saalænge Appellanten almindeligt som Vilkaar for Salg til Forhandlere kræver saadanne Priser overholdt.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at den af Gummisammenslutningen, der omfatter saavel Fabrikanter og Importører som Forhandlere, etablerede Ordning, der tilsigter Overholdelse af et ret omstændeligt og indviklet Pris- og Rabatsystem vedrørende de forskellige Producenters Varer, paa hvilke der ikke findes angivet nogen Detailpris, ikke har kunnet gennemføres med den tilnærmelsesvise Fasthed, som i alt Fald maatte være en Forudsætning for, at ogsaa Forhandlere udenfor Sammenslutningen skulde være pligtige til at overholde dennes Priser, som de forøvrigt heller ikke altid har kunnet skaffe sig Oplysning om.

Allerede under Hensyn hertil findes Dommen i Overensstemmelse med den af Indstævnte nedlagte Paastand at maatte stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Dunlop Rubber Co til Indstævnte, Garageeejer C Petersen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgerne, A/S Dunlop Rubber Co, og en Række andre Gummiimportører og Fabrikanter er der i Efteraaret 1929 indgaaet en Overenskomst, der har til Formaal at sikre, at Detailforhandlere af Automobilgummi overholder de Priser, der fastsættes af Fabrikanter og Importører. Ifølge Overenskomsten skal der, hvis en Forhandler ønsker at købe Automobilgummi af et af Sammenslutningens Medlemmer, være underskrevet en af Sagsøgerne som »Prisoverholdelseserklæring« betegnet Erklæring af følgende Indhold:

»Erklæring angaaende Betingelser for Salg af Automobilgummi.

Undertegnede

forpligter

mig/os herved til

at overholde de for Automobilgummi af Fabrikanterne og Importørerne fastsatte Salgspriser, hvorom jeg/vi i Tvivlstilfælde selv maa skaffe mig/os Underretning til enhver Tid, saa at jeg ikke kan gøre Uvidenhed eller Fejltagelse gældende som Undskyldning. Gummiet maa ej heller

sælges eller tilbydes til Priser eller paa Vilkaar, som giver Køberen Særfordele, ligesom den ej heller maa ombyttes med andre Varer eller overlades til Trediemand til Videresalg uden forud indhentet Tilladelse fra den paagældende Leverandør; ikke under nogen Form at yde nogen Rabat eller Gratifikation — hverken direkte eller indirekte — til Forbrugere udover 2 pCt Kasserabat for kontant Betaling ved Modtagelsen.

Herfra gælder dog følgende Undtagelse:

- a) Til Staten, Stor-Københavns Kommuner og saadanne Virksomheder, som er optaget paa en af det nedenfor nævnte Fællesudvalg godkendt Liste over Storstovirksomheder kan der sælges paa Forhandlerbetingelser.
- b) Endvidere kan der for Salg til større Virksomheder i særlige Tilfælde, hvor Forholdene gør det paakrævet, af Fællesudvalget fastsættes en Ekstra-Rabat.
- c) Til Vognmænd, der driver Person-, Omnibus-, Fragt- eller Droskekørsel som Erhverv, kan der foruden den ovennævnte Kasserabat ydes en ekstra Rabat af 5 pCt, naar Købet sker til den paagældendes eget Brug, og Køberen underskriver en af Fællesudvalget udformet Erklæring, hvorved han forpligter sig til alene at anvende det paagældende Gummi paa egne Vogne.

For at opnaa Tilladelse til at sælge Afmonteringsdæk med en Ekstrarabat af højst 10 pCt forpligter jeg mig til at indsende til Fællesudvalget en Liste over saadanne Dæk, indeholdende Angivelse af deres Fabrikat, Størrelse og Numre. Først naar der fra Fællesudvalget foreligger en skriftlig Tilladelse, er jeg berettiget til at sælge de paagældende Dæk med den nævnte Rabat.

Realisationsdæk falder ind under de almindelige, ovenfor anførte Bestemmelser, idet den af den paagældende Importør (Fabrikant) fastsatte Udsalgspris skal overholdes.

Jeg er indforstaaet med, at Overtagelse af brugt Autogummi til en Pris, der ligger udover en af Fællesudvalget fastsat, f T 15 Øre pr kg, betragtes som Omgaaelse og Overtrædelse af de ovenfor fastsatte Rabatbestemmelser.

De ovenfor paatagne Forpligtelser gælder uanset, hvorfra eller fra hvem jeg maatte have erhvervet Varerne. Det er mig ikke tilladt at fjerne, ændre eller utydeliggøre de Mærker, hvormed Gummiet er forsynet for Identificering.

Jeg forpligter mig til kun at forhandle Autogummi af nedennævnte Mærker:

Continental	Dunlop	Englebert
Firestone	Fisk	General
Goodrich	Goodyear	India
Kelly Springfield	Michelin	Miller
Mohawk	North British	Pirelli
Schønning & Arvé	Seiberling	United States.

Fællesudvalget kan supplere og ændre denne Listes Sammensætning, hvorefter jeg — efter modtagen Meddelelse — er forpligtet til at rette mig.

Jeg forpligter mig til efter Tilsigelse med mindst 3 Dages Varsel at møde eller lade møde ved Befuldmægtiget for »Fællesudvalget for Handel med Autogummi«, der er sammensat af et lige Antal Forhandlere og Fabrikanter (Importører). Dette Udvalg behandler som Voldgiftsret alle paaklagede Overtrædelser af »Autogummi-Ordningen«, og jeg underkaster mig dets Afgørelse som forbindende Voldgiftskendelse.

Fællesudvalget, respektive dets Formand, har, naar Klage er rejst, Ret til straks — medens Sagen behandles — midlertidig at standse Levering af Autogummi til mig. Som Straf for Overtrædelse af Forpligtelserne iflg nærværende Erklæring kan Udvalget — under Hensyn til den Skade, som er forvoldt eller tilsigtet ved Overtrædelsen — idømme Bøder indtil 5000 Kr og i grovere Tilfælde standse Levering til mig for et kortere eller længere Tidsrum, hvilket dog ikke fritager mig for at tilsvare min Leverandør Skadeserstatning for ikke aftagne Varer. .

Bødens Størrelse fastsættes i det enkelte Tilfælde af Forhandlerudvalget (indenfor Fællesudvalget) alene. Idømte Bøder indkasseres af Fællesudvalget. Jeg afgiver straks et Anfordringsbevis paa et Beløb af Kr 500,—.

Denne Forpligtelse træder i Kraft fra Dato, men kan fra min Side opsiges ved rekommanderet Brev til Fællesudvalget med 3 Maaneders Varsel til en 30 September. Min Forpligtelse ophører dog ikke derfor for det Gummi, indkøbt under Forpligtelserne iflg nærværende Erklæring, jeg efter den Tid endnu maatte have paa Lager eller i Ordre.

Fællesudvalget kan til enhver Tid dispensere fra Bestemmelserne i nærværende Erklæring, respektive ophæve dem.«

Endvidere skal Forhandleren underskrive det i Erklæringen ommeldte Anfordringsbevis paa 500 Kr.

Indstævnte, Garageejer C Petersen, der er Indehaver af Valby-Central-Garager og driver Forretning Sdr Fasanvej 94—96, fik ifølge Sagsøgernes Fremstilling fra Sagsøgerne tilsendt Cirkulære med Anmodning om at underskrive Prisoverholdelseserklæringen, men Indstævnte nægtede at underskrive saadan Erklæring, idet han gjorde gældende, at han dog vilde være i Stand til at faa Sagsøgernes Varer.

Sagsøgerne foranledigede derefter, at en Person den 5 Januar henvendte sig til Indstævnte med Anmodning om at levere ham et Automobildæk af Sagsøgernes Fabrikat, hvilket Indstævnte lovede at gøre, og Indstævnte rekvirerede derefter et Dæk hos Sagsøgerne, idet han ifølge Sagsøgernes Anbringende urigtigt foregav, at han havde underskrevet Prisoverholdelseserklæringen. Den 6 Januar blev Indstævntes Ordre imidlertid annulleret, fordi det var blevet konstateret, at han ikke havde underskrevet Prisoverholdelseserklæringen, hvilket meddeltes Indstævnte.

Efter Sagsøgernes Anbringende lykkedes det dog i Løbet af Januar 1930 Indstævnte at skaffe to af Sagsøgernes Dæk, nemlig et gennem »Valby Vulkaniserings-Anstalt« ved Axel Nielsen, Sdr Fasanvej 92—96, samt et gennem »Columbus« ved Rud Jensen, der ligesom »Valby Vulkaniserings-Anstalt« havde underskrevet Prisoverholdelseserklæring, og disse Dæk leverede Indstævnte til lavere Pris end den ved Sag-

søgenes Prislister fastsatte. Indstævntes Køber var af Sagsøgerne udsendt for at søge konstateret, om Indstævnte vilde søge at komme udenom Prisoverenskomsten.

Under nærværende hertil fra Østre Landsret henviste Sag har Sagsøgerne påstået Indstævnte kendt uberettiget til at sælge Varer af Dunlops Fabrikat uden at underkaste sig Betingelserne ifølge den af Sagsøgerne krævede Prisoverholdelseserklæring.

Subsidiært har Sagsøgerne nedlagt Påstand på, at Indstævnte kendes uberettiget til at levere Varer af Dunlops Fabrikat i Detailsalg til Priser, der ligger under de af Sagsøgerne på Fabrikens Vegne fastsatte Detailpriser.

Til Støtte for deres Påstande har Sagsøgerne anført, at Indstævnte, der var bekendt med, at Sagsøgerne krævede Prisoverholdelseserklæring af de Forhandlere, der købte deres Automobilgummivarer, må være uberettiget til at videresælge Sagsøgenes Varer på Betingelser, der er i Strid med de ifølge Sagsøgenes Prisoverholdelseserklæring krævede. I Prisoverholdelseserklæringen er det anført, at Underskriveren ikke må overlade Gummiet til Trediemand til Videresalg uden forud indhentet Tilladelse fra den paagældende Leverandør, og da »Valby Vulkaniserings-Anstalt« ved Axel Nielsen og »Columbus« ved Rud Jensen, af hvem Indstævnte ifølge Sagsøgenes Anbringende har købt de omhandlede to Dæk, begge havde underskrevet Prisoverholdelseserklæringen, var det retstridigt af dem at overlade Dæk til Indstævnte uden Tilladelse fra Sagsøgerne. Da Indstævnte var bekendt med, at hans nævnte to Sælgere havde underskrevet Prisoverholdelseserklæringen, har han efter Sagsøgenes Formening gjort sig meddelagtig i Sælgernes Kontraktbrud og saaledes selv handlet retstridigt.

Indstævnte har påstået Frifindelse, idet han bestrider, at han vil kunne tilpligtes at tiltræde Sagsøgenes Prisoverholdelseserklæring, hvilket bl a vilde medføre, at han blev afskaaret fra at handle med Mærker fra andre Leverandører end de, der tilhører den paagældende Prissammenslutning.

Efter Indstævntes Anbringende overholdes den af Sammenslutningen etablerede Ordning faktisk ikke, idet der sælges til Kunder, der ikke har udstedt Erklæring, ligesom der indrømmes Forbrugere betydelige Prisreduktioner, og Indstævnte, der ikke er egentlig Forhandler, men undertiden skaffer sine Kunder Automobil-dæk, har ved at sælge Dæk til Sagsøgenes Udsendinge, villet vise, at det var muligt uden at underskrive Erklæring at få Dæk fra Deltagere i Prissammenslutningen. Indstævnte bestrider, at han overfor Sagsøgerne har foregivet, at han havde underskrevet Prisoverholdelseserklæringen. Indstævnte har senere fra Firmaet Seiberling, der tilhører Sammenslutningen, fået leveret to Dæk uden at underskrive Erklæring, hvilket efter Indstævntes Anbringende viser, at end ikke Kontrahenterne selv overholder Aftalen, hvorfor det vilde være urimeligt at forlange den overholdt af Trediemand, der ikke har villet tiltræde den. Indstævnte gør gældende, at Sagsøgerne må være henvist til at drage Omsorg for, at Sammenslutningens Deltagere overholder Overenskomsten, samt til eventuelt at holde sig til de Købere, der har underskrevet Erklæring, men Sag-

søgerne bør efter Indstævntes Formening ikke kunne føre Ansvaret over paa dem, til hvem Sagsøgenes Købere har videresolgt Varerne, og Indstævnte hævder, at han maa være berettiget til at sælge Dæk til de Priser, han finder passende, naar han ikke har afgivet Erklæring om at overholde bestemte Priser. Den Omstændighed, at der ikke er paa-trykt Varen nogen bestemt Pris, udelukker efter Indstævntes Anbringende under alle Omstændigheder, at Trediemand kan være forpligtet til at sælge Sagsøgenes Varer til bestemte Priser.

Indstævnte benægter forøvrigt at have købt det ene af de to omhandlede Dæk af »Valby Vulkaniserings-Anstalt«, idet han vil have købt det direkte hos Sagsøgerne i sin egen Forretnings Navn. Der er under Sagen ført en Række Vidner, der har givet Forklaring til Oplysning om det under Sagen omhandlede Forhold.

Vulkanisør Holger Møller, der har afkøbt Indstævnte de to under Sagen omhandlede Dæk, har forklaret, at han bestilte et Dæk hos Indstævnte, der leverede Dækket med større Rabat end den tilladte. Nogle Dage senere bestilte Vidnet pr Telefon et andet Dæk hos Indstævnte, og dette blev ligeledes leveret, dog for en Pris, der var 1,50 Kr højere end Prisen paa det første Dæk.

Den hos Sagsøgerne ansatte Kontorassistent Aron Cornelius Dobel Bertelsen har forklaret, at han den 6 Januar pr Telefon fra Valby-Central-Garager modtog Ordre paa et Dæk, og at Vidnet derpaa telefonerede til Valby-Central-Garager, der da udtalte, at Central-Garagen havde udstedt Erklæring til et andet Firma, der var med under Overenskomsten. Det konstateredes imidlertid ved Undersøgelse, at dette var urigtigt, hvilket Vidnet meddelte Valby-Central-Garager, og Ordren blev derfor annulleret.

Den 8 Januar blev der paany telefoneret fra Valby-Central-Garage og paany rekvireret et Dæk, men Vidnet svarede, at Dækket ikke kunde leveres til Central-Garagen. Dertil svarede den, med hvem Vidnet talte i Telefonen, at Dækket kunde leveres til »Valby Vulkaniserings-Anstalt«, og denne Ordre akcepterede Vidnet.

Lagerforvalter August Sørensen, der er ansat hos Sagsøgerne, for hvem han forestaar Lagerekspektionen, har forklaret, at han har faaet at vide, at Dækket den 8 Januar var blevet leveret til Indstævnte, skønt Vidnet udtrykkeligt havde advaret det paagældende Bud mod at levere Dækket til Indstævnte.

Repræsentant Axel Niels Louis Nielsen, der tidligere har været Indehaver af »Valby Vulkaniserings-Anstalt«, har forklaret, at han, der har underskrevet Prisoverholdelseserklæring, den 8 Januar 1930 ikke har bestilt noget Dunlopdæk og i Januar 1930 ikke har solgt et saadant Dæk til Indstævnte, og Vidnet har forklaret, at hvis der i Januar 1930 er rekvireret noget Dæk i Vidnets Navn, er det sket uden Vidnets Vidende og Vilje.

Vidnet har endelig forklaret, at adskillige Forbrugere af Automobil-dæk har forklaret ham, at de har faaet Dæk leveret med større Rabat end hjemlet ved Overenskomsten.

Repræsentant Carl Simon, der er ansat hos Firmaet Seiberling, har forklaret, at han af sit Firma har faaet Ordre til at holde sig Gummi-

ordningen efterrettelig, men at han desuagtet i April Maaned 1930 uden sit Firmas Vidende har leveret Dæk til Indstævnte, skønt han var vidende om, at Indstævnte ikke var berettiget til at faa Dæk hos hans Firma. Vidnet overlod Indstævnte Dækkene uden Avance.

Indstævnte personlig har for Retten forklaret, at han i Begyndelsen af Januar har rekvireret Dæk fra Sagsøgerne, men han nægter at have foregivet, at han havde underskrevet Erklæring. Det rekvirerede Dæk leveredes imidlertid ikke, og han forstod, at Grunden dertil var den, at han ikke havde underskrevet Erklæring. Han forklarer, at det er ham, der telefonisk har henvendt sig til Sagsøgerne, men han nægter bestemt, at han i Telefonen har udtalt, at han havde underskrevet Erklæring til et andet Firma. Han husker i hvert Fald ikke, at han under en af Telefonsamtalerne har sagt, at det af ham rekvirerede Dæk kunde leveres til »Valby Vulkaniserings-Anstalt«, men da han modtog Dækket, attesterede han Modtagelsen i sin egen Forretnings Navn, idet han benyttede sit Forretningsstempel.

Indstævnte har erkendt, at han var vidende om, at der var fastsat en Detailhandlerpris paa Dunlopdækkene, og at han har solgt de af ham købte Dæk under den saaledes fastsatte Pris. Naar han handlede, som han gjorde, var det for at vise, at han ikke var bundet ved Overenskomsten, og at denne faktisk ikke blev overholdt.

Indstævnte har forklaret, at han var vidende om, at »Columbus« havde underskrevet Erklæring, men vil ikke have været bekendt med, at »Columbus« ogsaa skulde forlange Erklæring af ham.

Efter de foreliggende Oplysninger vil der ved Paadømmelsen være at gaa ud fra, at Indstævnte har købt det ene af de omhandlede to Dæk direkte hos Sagsøgerne, idet han, som af Vidnet, Kontorassistent Bertelsen forklaret, efter først at have bestilt Dækket i sin egen Forretnings Navn, sagde, at det kunde leveres til »Valby Vulkaniserings-Anstalt«. Indstævnte maa antages at have savnet Føje til at benytte Vulkaniserings-Anstaltens Navn, hvorfor hans Adfærd ikke kan billiges, men paa den anden Side har Sagsøgenes Personale, naar det var Sagsøgerne magtpaaliggende, at Indstævnte ikke fik Varer fra dem, ladet det mangle paa behørig Agtpaagivenhed, da Indstævntes Ordre paa Dækket under de foreliggende Omstændigheder blev modtaget og dette leveret til Indstævnte.

For det andet Dæks Vedkommende er det in confesso, at Indstævnte har købt det af »Columbus«, der havde underskrevet Prisoverholdelseserklæring.

Da Indstævnte ikke har forpligtet sig til at overholde de af Sagsøgerne fastsatte Detailpriser og øvrige af Sagsøgerne for Salg af deres Varer opstillede Vilkaar, og da det ikke i Almindelighed kan statueres, at Kontraktvilkaar er bindende for Trediemand, der ikke har tiltraadt Kontrakten, selv om han maatte være bekendt med Kontraktsforholdet, vil Indstævnte kun kunne være bundet ved de af Sagsøgerne og de øvrige Deltagere i Prisoverenskomsten fastsatte Aftaler, saafremt der foreligger særligt Grundlag for at paalægge ham en Forpligtelse i saa Henseende.

Naar Sagsøgerne til Støtte for deres Paastande særligt har paa-

beraabt sig Meddelagtighedssynspunktet, finder Retten det betænkeligt at overføre de for visse strafbare Forhold gældende Meddelagtighedsregler paa civile retlige Forhold, og Meddelagtighedsgrundsætningen vil i hvert Fald ikke kunne paaberaabes, for saa vidt angaar det ene af de under Sagen omhandlede Dæk, idet dette som anført maa antages at være købt direkte hos Sagsøgerne.

Hvad særligt angaar Sagsøgernes principale Paastand, findes der ikke tilstrækkeligt Grundlag til at dømme Indstævnte til at underkaste sig et ret kompliceret Kontraktmellemværende, der forpligter den, der tiltræder Kontrakten, til i vidt Omfang at være bundet ved det i Erklæringen nævnte Fællesudvalgs Bestemmelser, betager ham Retten til at handle med andre Mærker end dem, der føres af Deltagerne i Sammenslutningen, og forpligter ham til at udrede Bøder efter Forhandlerudvalgets Bestemmelser.

Hvad derhos angaar den af Sagsøgerne nedlagte subsidiære Paastand, fremgaar det af Sagens Oplysninger, at Salgspriserne ifølge Sagsøgernes Prislister ikke er ganske faste, idet der indrømmes særlig Rabat til visse Forbrugere, og det findes da særligt betænkeligt at dømme Indstævnte, der ikke har villet forpligte sig i saa Henseende, til at overholde Sagsøgernes Prislister.

Idet der herefter ikke findes tilstrækkeligt Grundlag til at dømme Indstævnte efter nogen af de af Sagsøgerne nedlagte Paastande, vil Indstævnte være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Onsdag den 20 Maj.

Nr 108/1931: **Søren August Kurtemann Agermose**

o g

Edvard Anker Aage Petersen

m o d

Anklagemyndigheden.

Østre Landsrets Kendelse af 28 April 1931: Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nakskov Købstad m v, er de Tiltalte Søren August Kurtemann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen ved Anklageskrift af 20 Marts 1931 tiltalt til at lide Straf

1) begge de Tiltalte for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden efter Straffelovens §§ 98, I, jfr III, og 112, II, ved i Forening som Medlemmer af en Deputation fra De arbejdsløses Organisation i Nakskov den 2 Februar 1931 i Byraadssalen paa Raadhuset i Nakskov med Trusler om Vold at have tvunget Nakskov Byraad til straks at

vedtage at bevilge 20 000 Kr til Hjælpekassen sammesteds som ekstraordinær Hjælp til de arbejdsløse, tvunget den fungerende Borgmester til at tale fra Raadhusets Balkon til den paa Torvet udenfor forsamlede Mængde og forsøgt at tvinge Byraadet til at paalægge Hjælpekassen at udbetale Hjælpen efter nogle af de arbejdsløse foreslaaede Satser samt ved med Trusler om Vold i det hele at have forstyrret Forhandlingerne i nævnte Byraadsmøde,

2) Petersen for Fornærmelse mod Byraadsmedlemmer i Funktion efter Straffelovens § 101 ved til samme Tid og Sted at have brugt Skældsord som Slyngler og Hyklere om Byraadsmedlemmerne og ved at udtale om dem, at D'Hrr Bengnavere sørger bare for deres egen Skrut.

Under Forberedelsen af Sagen har de Tiltaltes privat antagne Forsvarer under Henvisning til, at Sagen angaar en politisk Lovovertrædelse paastaaet Sagen paadømt under Medvirken af Nævninger.

Anklagemyndigheden har protesteret mod, at denne Paastand tages til Følge.

Da det Forhold, for hvilket der ved Anklageskriftet er rejst Tiltale, ikke kan anses som en politisk Lovovertrædelse, og med Bemærkning, at Strafarbejde ikke kan antages forskyldt,

b e s t e m m e s :

Sagen vil være at behandle uden Medvirken af Nævninger.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

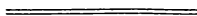
De Tiltalte Søren August Kurtmann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen har paakæret Østre Landsrets Kendelse under Henvisning til at det Forhold Sagen angaar er en politisk Lovovertrædelse. Heri findes der imidlertid ikke at kunne gives dem Medhold.

For Højesteret har Rigsadvokaten erklæret, at Tiltalen tillige vil komme til at omfatte Straffelovens § 112, 1 Stk, samt subsidiært Straffelovens § 210, og udtalt at Strafarbejde formentlig er forskyldt.

Idet der herefter ikke findes Anledning til nu at tage Stilling til Spørgsmaalet om Medvirken af Nævninge af Hensyn til Straffens Størrelse.

b e s t e m m e s :

Landsrettens Kendelse bør saa vidt den er paakæret ved Magt at stande.

Torsdag den 21 Maj.

Nr 244/1930. Aktieselskabet **Banken for Kerteminde & Omegn**
(Overretssagf Christensen)

mod

fhv Savskærer **Hans Peter Rasmussen** (David efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at erholde en i den appellerende Bank deponeret Sparekassebog udleveret.

Østre Landsrets Dom af 7 Oktober 1930: Sagsøgte, A/S Banken for Kerteminde og Omegn, bør til Sagsøgeren, fhv Savskærer Hans Peter Rasmussen, udlevere den af ham hos Sagsøgte deponerede Indskudsbog med Spare- og Laanekassen for Kerteminde og Omegn Nr 22356 med indstaaende Beløb, stort pr 11 Maj 1930 2334 Kr 10 Øre, med senere paaløbne Renter. Saa betaler Sagsøgte og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af de i Dommen anførte Grunde kan det ikke antages, at Indsigelsen angaaende Indstævntes manglende Dispositionsret over det paa Sparekassebogen indsatte Beløb ikke skulde kunne gøres gældende overfor Appellanten.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at de Beløb, som Banken har udbetalt til Indstævnte, er anvendt til Drift af hans Cigarforretning.

Det følger af Ulykkesforsikringslovens § 43 at den Erstatningssum, som paa Arbejderforsikringsraadets Foranledning er indsat paa Sparekassebogen, skal komme Indstævnte til Gode paa den Maade Raadet bestemmer. Der foreligger imidlertid intet om, at Raadet har truffet Bestemmelse om, at Indstævnte kan gøre Krav paa Udlevering af Sparekassebogen. Kerteminde Byraad har i en efter Dommens Afsigelse indhentet Erklæring udtalt, at det vilde have anbefalet, at tilsvarende Beløb som de i Banken laante blev frigivet til Brug i Indstævntes Forretning, og Raadet har derefter erklæret, at det under disse Omstændigheder paa Indstævntes Anmodning vilde have frigivet Beløbene.

Herefter vil Appellanten være at frifinde.

Appellanten har for Højesteret yderligere nedlagt Paastand paa at kendes berettiget til at hæve sit Tilgodehavende med Renter paa Bogen, men da Raadet ikke har taget bestemt Standpunkt til, om det godkender Indstævntes Dispositioner over Bogen til Fordel for Banken, kan denne Paastand ikke tages til Følge.

Sagens Omkosninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Banken for Kerteminde & Omegn, bør for Tiltale af Indstævnte, fhv Savskærer Hans Peter Rasmussen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesterets sagfører David i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det offenlige.

Den indankede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved Arbejderforsikringsraadets Afgørelse af 29 Juni 1926 blev der tillagt Savskærer Hans Peter Rasmussen et Erstatningsbeløb af 12 960 Kr i Anledning af et ham overgaaet Ulykkestilfælde. 16 Juli s A sendte Raadet til Spare- og Laanekassen for Kerteminde og Omegn en Skrivelse, hvori det bl a hedder: »Ved at fremsende nævnte Erstatningsbeløb i vedlagte Check paa Den danske Landmandsbank skal Raadet anmode om, at 12 160 Kr af samme i Henhold til Raadets i Medfør af § 43 i fornævnte Lov truffne Bestemmelse maa blive baandlagt til Forrentning for nævnte Hans P Rasmussen i den ærede Sparekasse paa følgende Vilkaar: Hans Peter Rasmussen kan af den indsatte Kapital hæve indtil 100 Kr maanedlig, ialt indtil 1200 Kr aarlig incl Renten, men intet derudover uden Raadets Samtykke.

Sparekassebogen, der bedes forsynet med Paategning om ikke at kunne belaanes, samt Restbeløbet 800 Kr bedes derefter ved Sparekassens velvillige Foranstaltning udleveret og udbetalt tilskadekomne.« Der aabnedes en Konto for Rasmussen, som fik overleveret Sparekassebogen, der var forsynet paa Forsiden med et »NB«, og som i den følgende Tid hævdede maanedlig 100 Kr. I November eller December s A søgte Rasmussen i Banken for Kerteminde og Omegn et Laan paa 1000 Kr med Sikkerhed i Sparekassebogen, hvilket Laan blev bevilget, og den 6 December s A udstedte Rasmussen til Banken et Gældsbevis, hvori det bl a siges: »Til Sikkerhed for prompte og skadesløs Betaling af denne min Gæld og hvad jeg forøvrigt maatte være eller blive Banken skyldig, deponerer jeg som haandfaaet Pant: Sparekassebog Nr 22356 med Kerteminde Sparekasse Saldo Kr 6753,88, paa hvilken Bog Banken bemyndiges til den 1 i hver Maaned at hæve Kr 100—, som anvendes til Afdrag paa nærværende Laan.« Banken hævdede herefter hver Maaned 100 Kr, og i Løbet af 1927 og 1928, sidste Gang den 6 September 1928, optog Rasmussen flere Laan i Banken; der blev for hvert Laan givet Gældsbeviset en Paategning, der er saalydende: »Jeg bemyndiger Banken til som sædvanlig den 1 i hver Maaned at hæve Kr 100 paa den af mig deponerede Sparekassebog Nr 22356 med Kerteminde Sparekasse, indtil nærværende Laan med paaløbne Renter etc er indfriet.« Rasmussen, der havde forsøgt at drive en Cigarforretning i Kerteminde, gik fallit, og havde nu saa godt som intet at leve af. Paa Foranledning af Rasmussens Hustru ophævede han den 28 November 1929 den Banken

tillagte Bemyndigelse til at hæve i Sparekassen, og da Sparekassen, hvem denne Ophævelse var blevet meddelt, vægrede sig ved at udbetale yderligere til Banken, anlagde denne Sag mod Sparekassen og paastod denne dømt til at erlægge de forfaldne maanedlige Rater. Ved Dom af 2 April 1930 blev Sparekassen frifundet.

Under denne ved Retten for Kerteminde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, fhv Savskærer Hans Peter Rasmussen, paastaaet Sagsøgte, A/S Banken for Kerteminde og Omegn, tilpligtet at udlevere til Sagsøgeren den af ham hos Banken deponerede Indskudsbog med Spare- og Laanekassen for Kerteminde og Omegn, Nr 22356 med indestaaende Beløb, stort pr 11 Maj 1930 2334 Kr 10 Øre med senere paa-løbne Renter.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgeren, at han, da han optog det første Banklaan, gjorde Banken opmærksom paa, at »der var noget ved den Bog«, at Bogen var forsynet med et »NB«, at Bankens Ledelse var bekendt med, at det paa Bogen indestaaende Beløb hidrørte fra en Erstatning for et Ulykkestilfælde, og at Pantsætningen er ugyldig i Medfør af Ulykkesforsikringslovens §§ 6 og 43. Arbejderforsikringsraadet har i en Skrivelse af 20 Januar 1930 erklæret, at Raadet ikke har godkendt en saadan Pantsætning, og at denne er i Strid med det af Raadet derom fastsatte Forbud og saaledes ganske ulovlig.

Sagsøgte har paa sin Side anført, at Sagsøgeren, da han søgte Laan i Banken, meddelte, at han kun kunde hæve 100 Kr maanedlig, og at det »NB«, der var anbragt paa Bogen netop skulde tilkendegive dette. Bankens Ledelse havde ingen Anelse om, at Bogen ikke maatte belaanes, og var derfor i god Tro, og da Sparekassebøger er negotiable, er der skabt Ret for Banken, uanset Forbudet mod Belaaning, der forøvrigt ikke — som af Raadet forlangt — er paaført Bogen, men kun Rasmussens Konto i Sparekassens Bøger.

Rasmussen har som Part forklaret, at han, da han søgte det første Laan i Banken, meddelte dettes Direktør, dels at der kun kunde hæves 100 Kr maanedlig, dels at »der var noget ved den Bog« eller »at der var noget i Vejen med den Bog«; han havde det Indtryk, at Banken vilde konferere med Sparekassen, forinden Laanet bevilgedes.

Direktør for Banken i Kerteminde Glamann har som Vidne forklaret, at Rasmussen vel meddelte, at der kun kunde hæves 100 Kr maanedlig, men ikke, at der iøvrigt var noget i Vejen med Bogen; han vidste vel, at det indestaaende Beløb var Erstatning for et Ulykkestilfælde, og han saa, at Bogen var forsynet med et NB, men han gik ud fra, at dette

Færdig fra Trykkeriet den 27 Maj 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 9

Torsdag den 21 Maj.

NB netop skulde henlede Opmærksomheden paa Indskrænkningen i Retten til at hæve. Med Hensyn til Ulykkesforsikringsloven hævder Sagsøgte, at Kravet paa Erstatning ikke kan pantsættes, men naar først Erstatningen er udbetalt, er der ingen Indskrænkninger i vedkommendes Dispositionsret.

Efter Ulykkesforsikringslovens § 43 har Raadet været berettiget til, som sket, at baandlægge den Rasmussen tillagte Erstatning. Da Bankens Ledelse var bekendt med, at det indestaaende Beløb hidrørte fra Erstatning for et Ulykkestilfælde, at der kun maanedlig maatte hæves 100 Kr, og at Sparekassebogen var forsynet med et »NB«, burde den ved Henvendelse til Sparekassen have søgt nærmere Oplysning om hele Forholdet; ved ikke at gøre dette, findes Banken at have gjort sig skyldig i en saadan Uforsigtighed, at den ikke vil kunne hævde nogen Ret overfor Rasmussen, hvorved bemærkes, at selv om Sparekassébøger er negotiable, gælder dette dog ikke, naar de er forsynede med et »NB«, der netop tilkendegiver en eller anden Undtagelse fra de almindelige Regler.

Der vil herefter være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saaledes at Sagsøgte betaler Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Nr 13/1931. Firmaet **David Dewar**, Methill (O Petersen)

mod

Firmaet **Constant** (South Wales) Ltd, Cardiff (Schiørring),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af en Appellanten tilkommende Søpanteret.

Sø- og Handelsrettens Dom af 29 November 1930: Sagsøgerne, Firmaet David Dewar, Methill, bør anerkendes som Søpant-haver i den ved Tvangsauktionen over S/S »Gribskov« indkomne Købesum for et Beløb af £ 20.13.3 ud over det Sagsøgerne allerede udbetalte Beløb, Kr 2845,13, med Renter 5 pCt p a fra den 1 Juli 1930,

til Betaling sker, men iøvrigt bør de Indstævnte, Firmaet Constant (South Wales) Ltd, Cardiff, før Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgerne godtgøre de Indstævnte med 400 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet David Dewar, Methill, til Indstævnte, Firmaet Constant (South Wales) Ltd, Cardiff, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

S/S »Gribskov«, da tilhørende det her hjemmehørende Dampskibsselskab »Ocean«, indkom den 12 Februar 1930 i Ballast til Methill, hvorfra det afgik den 14 s M med en Ladning Kul til Italien. Efter Anmodning af Skibets Fører har Sagsøgerne, Firmaet David Dewar, Methill, udført de med Skibets Klarering i Methill forbundne Forretninger og har i den Anledning for Udlæg og Honorar faaet tilgode £ 536.10.5. Efter at Skibet i Maj 1930 var kommet til København, blev det den 30 Juni d A solgt ved Tvangsauktion efter Begæring af Indstævnte Firmaet Constant (South Wales) Ltd, Cardiff, som registreret Panthaver, for en Købesum af 70 000 Kr, der er indbetalt til Københavns Fogedret.

Sagsøgerne, der i Henhold til Sølovens § 267, 5°, saaledes som den er affattet i Medfør af Lov Nr 69 af 27 Marts 1929, gør Krav paa Søpanteret for deres nævnte Tilgodehavende med paaløbne Renter fra 1 Marts til 1 Juli 1930, 162,34 Kr og Inkassationssalær, 380 Kr, ialt opgjort til 10 282,87 Kr, har fordret Dækning af Købesummen forud for de Indstævnte for hele dette Beløb, men de Indstævnte har kun villet anerkende Sagsøgerne som søpanteberegtigede for et Beløb af 2845 13 Kr, og som Følge af denne Indsigelse er Sagsøgerne i den af Fogedretten affattede Fordelingsliste, som er fremlagt den 21 Juli 1930, kun opført som Lodtager for det sidstnævnte Beløb, der derefter er udbetalt til Sagsøgerne.

Sagsøgerne har nu under nærværende Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgerne anerkendes som Søpanthaver i den ved Tvangsauktionen over S/S »Gribskov« indkomne Købesum for et Beløb af Kr 7437,74 udover det Sagsøgerne allerede udbetalte Beløb Kr 2845,13, med Renter 5 pCt p a af Kr 9740,53 fra 1 Juli d A, til den 5 August d A og af Kr 7065,40 fra sidstnævnte Tidspunkt, til Betaling sker.

De Indstævnte har paastaaet Frifindelse, idet de har gjort gældende, at der ifølge Sølovens § 267, Litra 5 kun indrømmes Søpanteret, naar vedkommende Foranstaltning har været virkelig nødvendig til Skibets Bevaring eller Rejsens Fortsættelse, og at derfor de Poster i Sagsøgernes Opgørelse, der af Fogedretten ikke er anerkendt som søpantsikrede, heller ikke har Krav paa dette Privilegium, da de paa-gældende Poster ikke vedrører Foranstaltninger, der var nødvendige, og heller ikke vedrører Udgifter til en Rejses Fortsættelse, men til en ny Rejse, som Skibet skulde foretage med Ladning fra Methill til Civita Vecchia.

De omstridte Poster paa Sagsøgernes Opgørelse vedrører Udgifter til Tovbaad og Baadmænd, Udgifter til Skibets Udrustning, Ladningens Trimming, samt kontant Laan til Kaptajnen. De Indstævnte bestrider derhos, at Sagsøgerne har Krav paa Renter fra et tidligere Tidspunkt end Anmeldelsen til Fogedretten og derfor ikke kan kræve Renter for Tiden før den 1 Juli 1930, og endelig gør de Indstævnte gældende, at Spørgsmaalet om Incassationssalær vedrører Sagens Omkostninger, om hvilke der maa træffes Bestemmelse ved nærværende Sags Afgørelse.

Sagsøgerne fastholder heroverfor, at Søpanteretten omfatter samtlige de ved Skibets Klarering i Methill paaløbne Udgifter, idet disse Udgifter alle har været nødvendige til Rejsens Fortsættelse. Hvad særlig angaar Udgifter til Tovbaad i Dokken i Methill, 15 £, har efter Sagsøgernes Anbringende disse Udgifter maattet afholdes, da Foranstaltningen var obligatorisk, og ligeledes har Udgiften til Baadmænd i Dokken, £ 5.13.3, været nødvendig. Men ogsaa de øvrige Udgifter, derunder de kontante Forstrækninger til Kaptajnen, har efter Sagsøgernes Fremstilling været nødvendige til Udførelse af Skibets fortsatte Rejse fra Merthill til Civita Vecchia. Sagsøgerne har nærmere anført, at der ved Ordene »Fortsættelse af Rejsen« i § 267, Litra 5, ikke er tænkt paa en bestemt Rejse, men at Ordene sigter til det Forhold, at Skibet ikke er paa sit Hjemsted, hvorfor Skibet kan siges at være paa Rejse, idet der i den nævnte Bestemmelse ikke er Tale om en bestemt begrænset Rejse, men om Rejse i Almindelighed. Sagsøgerne har henvist til, at § 267 i dens nuværende Affattelse er Frugten af en international Sørets-Konferences Arbejde, og at Ordene »Fortsættelse af Rejsen« er en Oversættelse af de i Kommissionsforslaget benyttede Ord »continuation de voyage«, der rigtig forstaaet maa antages kun at sigte til, at Skibet er paa Rejse.

Sagsøgerne har derhos anført, at Ordet Rejse ogsaa i Sølovens § 60 og Sømandslovens § 23 har den af dem hævdede videre Forstaaelse, der er den rigtige, hvor der ikke er Spørgsmaal om Forholdet til Befragteren.

Endelig har Sagsøgerne anført, at Skibet allerede den 11 Februar

1930 blev bortfragtet til at gaa til Methill og indtage Ladning der, og at Skibets Rejse derfor maa anses som begyndt, før det kom til Methill, hvorfor der maa tilkomme Sagsøgerne Søpanteret, selv om den af de Indstævnte hævdede Forstaaelse af Ordene »Fortsættelse af Rejsen« er rigtig.

De Indstævnte har imidlertid anført, at Formaålet med Bestemmelsen i § 267, Litra 5, var i højere Grad end tidligere at beskytte Real-krediten i Skibe, og at dette Formaal ikke vilde blive opnaaet, saafremt et insolvent Rederi, saaledes som sket i det heromhandlede Tilfælde, skulde kunne udruste Skibet til nye Rejser og derved skabe lovbestemte Søpanterrettigheder til Skade for de registrerede Pant-havere. Med Hensyn til Forstaaelsen af Ordene »Fortsættelse af Rejsen« har de Indstævnte henvist til, at Ordet Rejse i Sølovens §§ 73, 128, 149, 151 og 269 forstaaes paa samme Maade som af de Indstævnte under nærværende Sag hævdede, og de Indstævnte har endvidere modsætningsvis henvist til, at Sølovens § 48 angaaende Skipperens Competence udenfor Hjemstedet nævner Foranstaltninger, der sigter til »Rejsens Udførelse« og saaledes, hvor en videregaaende Regel skal gælde, ikke benytter det i § 267, Litra 5 anvendte snævrere Udtryk »Fortsættelse af Rejsen«.

De Indstævnte bestrider, at Rejsen kan siges at være begyndt allerede før Skibet kom til Methill. Skibet var afgaaet i Ballast fra Island til Forth for Ordre og fik, da det kom til Leith's Red, Ordre til at gaa til Methill og indtage Ladning. Den nye Rejse kan efter de Indstævntes Anbringende herefter først antages at være paabegyndt i Methill, hvor Ballastrejsen endte.

Subsidiært har de Indstævnte paastaet Frifindelse mod Betaling af Posterne vedrørende Tovbaad og Baadmænd, alt £ 20.13.3, mere subsidiært har de Indstævnte paastaet Frifindelse mod Betaling af £ 220.2.6 eller et andet Beløb efter Rettens Skøn, idet de gør gældende, at i hvert Fald den kontante Forstrækning til Kaptajnen, 170 £, bør fradrages i det paastævnte Beløb, da det ikke er bevist, at denne Forstrækning har været nødvendig.

Kaptajn Ingvar Christian Thorsteinsson, der var Fører af S/S »Gribskov«, har som Vidne forklaret, at de 170 £, han modtog i Forstrækning, alle blev brugt i Methill, til forfalden Hyre, Proviant, samt til Smaaudgifter til Beløb ialt 1 £. Ifølge Vidnets Forklaring laa S/S »Gribskov« paa Leith's Red, da han fik Ordre til at gaa til Methill.

I Sølovens § 267, Litra 5, saaledes som den er formuleret i Medfør af Lov Nr 69 af 27 Marts 1929, er det anført, at Søpanteret i Skib og Fragt tilkommer »Fordringer, der grunder sig paa, at Skibsføreren i denne sin Egenskab udenfor Skibets Hjemsted har truffet en Aftale eller Forantaltning med Henblik paa, hvad der er virkelig nødvendigt til Bevaring af Skibet eller Fortsættelse af Rejsen.«

Idet der maa gives de Indstævnte Medhold i, at Rejsen til Civita Vecchia først kan anses for begyndt i Methill, vil Sagens Afgørelse i det væsentlige bero paa Forstaaelsen af Ordene »Fortsættelse af Rejsen« i Sølovens § 267, Litra 5.

Der er, som det fremgaar, mellem Parterne Uenighed om For-

staaelsen af disse Ord, idet de Indstævnte vil forstaa Ordene som kun sigtende til Fortsættelse af en allerede paabegyndt Rejse, medens det fra Sagsøgernes Side gøres gældende, at enhver Rejse, der foretages, medens Skibet er udenfor sit Hjemsted, maa betragtes som Fortsættelse af Skibets Rejse.

Da det i den omhandlede Lovbestemmelse er anført, at kun Udgifter til Foranstaltninger med Henblik paa, hvad der er »virkelig nødvendigt til — — — Fortsættelse af Rejsen«, faar Søpanteret, ligger det nærmest at antage, at der ved »Fortsættelse af Rejsen« sigtes til en allerede paabegyndt Rejse i snævrere Forstand, idet det ikke vilde falde godt i Traad med Lovbestemmelsens stærke Betoning af Udgiftens Nødvendighed, om Føreren kunde træffe Aftale om nye Ekspeditioner med den Virkning, at de derved opstaaede Fordringer udrustedes med Søpanteret.

Da de Indstævnte ikke særlig har bestridt, at Udgifterne i Dokken til Tovbaad og Baadmænd har været henholdsvis obligatoriske og nødvendige, vil Søpanteret være at anerkende for disse Posters Vedkommende, tilsammen £ 20.13.3, medens der efter det anførte ikke bør tilkomme Sagsøgerne Søpanteret for de øvrige mellem Parterne omstridte, med Skibets Klarering forbundne Udgifter. Idet der maa gives de Indstævnte Medhold i, at Sagsøgerne i hvert Fald ikke har Krav paa Renter for Tiden før Anmeldelsen til Fogedretten, og at Sagsøgerne ikke kan forlange sig tilkendt Salær uanset Udfaldet af nærværende Sag, vil de Indstævnte saaledes kun være at dømme til at anerkende Sagsøgerne som Søpanthaver for det i de Indstævntes subsidiære Paastand anførte Beløb, af hvilket der vil være at svare Renter fra 1 Juli 1930, til Betaling sker, men iøvrigt vil de Indstævnte være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde tilsvare de Indstævnte med 400 Kr.

Nr 65/1931. Smedemester **P Jensen** (Kondrup efter Ordre)

mod

Gaardejer **Hans Thuesen** (Hvidt),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel med et Automobil.

Vestre Landsrets Dom af 2 April 1930: Sagsøgte, Smedemester P Jensen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Hans Thuesen, betale 4372 Kr 25 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 November 1929, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Medfør af Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 38 1 og 6 Stykke findes Appellanten at maatte være ansvarlig for den ved Paakørslen forårsagede Skade.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Smedemester P Jensen, til Indstævnte, Gaardejer Hans Thuesen, med 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Kondrup 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 September 1928 om Morgenen mellem Kl 7 og 8 skete der et Ulykkestilfælde i Porten til den Sagsøgeren, Gaardejer Hans Thuesen af Egum, tilhørende Gaard, idet Sagsøgeren, der fra Svinestien var gaaet ud i den 11 Alen lange og 6 Alen brede Port ad en Dør, der aabnedes ud i Porten, blev paakørt af et Sagsøgte, Smedemester P Jensen af Bredstrup, tilhørende Automobil, hvori befandt sig to af Sagsøgte Folk, nemlig hans Søn, Smedesvend Oscar Jensen og hans 17 aarige Lærling Aage Chr Skott, der for Sagsøgte skulde udføre et Installationsarbejde hos Sagsøgeren. Ved Paakørslen, der skete, idet Automobilet fra den til Gaarden førende private Vej var svinget til højre ind i Porten, blev Sagsøgeren væltet omkuld og overkørt af Automobilet, hvorved han paadrog sig et Knusningsbrud af højre Underben. Han blev samme Dag indlagt paa By- og Amtssygehuset i Fredericia, hvor han henlaa til den 22 December s A, og i Tiden fra den 7 Januar 1929 til den 8 Marts s A blev han dels i Hjemmet dels paa Sygehuset behandlet med Massage og Sygegymnastik. Hen paa Foraaet begyndte han at færdes ude og hen paa Sommeren at tage Del i lettere Arbejde.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Ulykkestilfældet skyldes uforigtig Kørsel fra Sagsøgte Folks Side, og at Sagsøgte følgelig i Henhold til DL 3—19—2 maa være ansvarlig for den Sagsøgeren tilføjede Skade, som han har opgjort saaledes:

1) Udlæg til Sygehusophold, Lægeattester m v	1 051 Kr 00 Øre
2) Tab ved Mangel af Driftsleder under Sygehusophold	1 800 — 00 —
3) Udgifter til forøget Folkehold	821 — 25 —
4) Svie, Smerte og Lyde	5 000 — 00 —
5) Nedsat Erhvervsevne	4 000 — 00 —

Ialt 12 672 Kr 25 Øre

har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham det sidstnævnte Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 November 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte herfor har Sagsøgte anført, at det foreliggende Tilfælde ikke omfattes af Automobillovens Ansvarsregler, jfr særlig Lovens § 1, og at hans Folk heller ikke har udvist noget Forhold, der kan medføre Ansvar efter den almindelige Erstatningsregel, i hvilken Henseende han nærmere har anført, at Skott, hvem Sagsøgtes Søn undervejs havde overladt Føreren af Automobilet, ikke har udvist nogen Uforsigtighed, idet han gav Signal flere Gange, før han kørte ind i Porten, og kørte med ganske ringe Fart, men at Paakørslen skyldes Sagsøgerens egen Uforsigtighed, idet han, skønt han havde hørt Automobilet komme, traadte ud i Porten lige foran Automobilet, saaledes at det var umuligt for Føreren at undgaa at paakøre ham. Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at Betingelserne for at paalægge ham Ansvar efter DL 3—19—2 ikke er til Stede, fordi han, forinden Skott og Sønnen kørte hjemme fra — af Hensyn til Skotts unge Alder — udtrykkelig havde tilkendegivet dem begge, at Skott ikke maatte føre Automobilet paa den paagældende Tur, hvorpaa Sønnen, der ved Indstigningen havde overladt Skott Rattet, selv overtog Føreren.

Det fremgaar ikke med Sikkerhed af Sagens Oplysninger, paa hvilket Tidspunkt Sagsøgeren traadte ud i Porten, idet Skott og Sagsøgtes Søn har forklaret, at Sagsøgeren, just idet Automobilet skulde til at passere Døren til Svinestien, traadte frem fra denne i ganske ringe Afstand foran Automobilet, medens Sagsøgeren, der efter sin Forklaring havde hørt Automobilet komme, men troede, at det ligesom de foregaaende Dage vilde køre forbi Porten ud i Marken, overensstemmende med en hos ham tjenende Karl har hævdet, at han stod ude i Porten, da Automobilet svingede ind i denne. Det er imidlertid oplyst, at Automobilet, idet det skulde svinge ind i Porten, kom saa langt over til venstre, at det berørte venstre Portfløj, der var slaaet helt tilbage, samt at Sagsøgtes Søn i den Anledning greb fat i Rattet for at dreje Automobilet til højre, og der maa efter alt foreliggende gaas ud fra, at Ulykken skyldes, at Automobilet, der kun har en Bredde af ca 2½ Alen, saaledes at der var rigelig Plads i Porten, blev holdt saa langt til venstre Side, at der ikke mellem Automobilet og venstre Portvæg var en saadan Afstand, at Automobilet kunde passere forbi Sagsøgeren. Idet nu Sagsøgte under de foreliggende Omstændigheder findes at maatte være ansvarlig for den saaledes ved Føreren af Automobilet begaaede Fejl — hvorved skal bemærkes, at Sagsøgte var

bekendt med, at hans Søn tidligere trods hans gentagne Forbud derimod havde overladt Skott at føre Automobilet, og idet det ikke er godtgjort, at Sagsøgeren — som af Sagsøgte hævdedet — har udvist nogen Uforsigtighed, der kan indvirke paa hans Erstatningskrav, maa Sagsøgte være pligtig at erstatte ham det lidte Tab.

Hvad angaar Erstatningens Størrelse, er der ikke af Sagsøgte fremsat nogen Indsigelse mod Posterne 1 og 3 i Sagsøgerens Opgørelse, og de paagældende Beløb vil derfor være at tilkende Sagsøgeren. Derimod vil der, da der ikke er ført Bevis for, at Sagsøgeren, som er 41 Aar gammel, gift og Ejer af en Gaard paa ca 100 Tdr Land, og hvem der under Post 2 tillægges Erstatning for Udgifter ved forøget Folkehold, har lidt noget særskilt Tab som Følge af Mangel af en Driftsleder under Sygehusopholdet, ikke mod Sagsøgtes Protest kunne tilkendes Sagsøgeren noget Beløb vedrørende Post 2. Hvad endelig angaar Posterne 4 og 5 er der under Sagen fremlagt forskellige Lægeerklæringer. I en Erklæring af 18 December 1929 fra Overlæge ved fornævnte Sygehus Hjalmar Kærn, hedder det:

» — — — Han (o: Sagsøgeren) gaar frit hen over glat Gulv og klæder sig let af og paa, men angiver Smerter og Ømhed i Brudstedet og i højre Fod ved Gang i det frie, særlig i Marken. Der føles og ses endnu en let Fortykkelse af Brudstedet paa h Skinneben, men er iøvrigt ingen Deformitet af Knoglen. Ligeledes er der en Antydning af Kapselfortykkelse af h Knæled, h Fodled og h Stortaas Grundled; ligesom der i disse Led er svag Skuren ved Bevægelsen. I Knæ-, Fod- og Fodrodsled paa højre Side kan Bevægelserne udføres i næsten fuld Udstrækning, men foregaar med lidt Stivhed i de yderste 5°—10°. H Stortaas Grundled kan kun flekteres ca 20°. Alt i alt er de omtalte Ledtilfælde kun lidet udtalte, men dog tydelige og maa anses for Følger efter den langvarige Bandagering. — — — Længdemaaling af Underbenene giver $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ cm Forkortning paa højre Side. Bruddet som saadant maa — i Betragtning af sin Sværhed — siges at være ret ideelt helet, men det har dog efterladt, som det synes varige Følger i Form af lette Ledforandringer, der vanskeliggør strengt Arbejde og Gang paa ujævn Grund.«

Endvidere udtaler Læge Wichmann Matthiessen i Fredericia i en Erklæring af 25 Marts 1930:

»Dags Dato har jeg undersøgt Hr Gaardejer Hans Thuesen — — — Han gaar nu frit og naturligt ved almindelig Gang, men angiver, at han faar Smerter i og omkring Brudstedet, naar han gaar hurtigt eller langt — og særlig hvis han skal færdes paa ujævn eller blød Grund f Eks Markjord.

Ved Undersøgelsen føles og ses endnu en let Fortykkelse af Brudstedet paa højre Skinneben, derudover ses ingen Deformitet af Knoglen. Der er ganske lidt Kapselfortykkelse af h Knæled, h Fodled og h Stortaas Grundled og en let Skuren ved Bevægelser i disse Led. Bevægelserne i de to første er praktisk talt frie, men foregaar med nogen Vanskelighed i de yderste 5°—10° — h Stortaas Grundled kan kun flekteres ca 20°.

Paa et ca haandfladestort Parti nedadtil og udadtil paa h Underben

samt omkring h Ankel findes et paræstetisk og hypæstetisk Parti (Nervelæsion).

Der findes $1\frac{1}{2}$ Ctm Muskelatrofi paa h Laar sammenlignet med venstre — h Knæ's Omfang er $1\frac{1}{2}$ Ctm fortykket.

Længdemaaling af Underextremiteterne viser højre Ben $\frac{3}{4}$ Ctm kortere end venstre.

Selve Bruddet maa siges at være helet udmærket, men Ulykkestilfældet har dog medført Følger, der nu maa betragtes som varige — og som har nedsat Hr Thuesens Førlighed særlig overfor strengere Arbejde og Arbejde (Gang i Marken).«

Efter alt foreliggende findes den Sagsøgeren for Svie, Smerte og Lyde samt Nedsættelse af Erhvervsevnen tilkommende Erstatning under et passende at kunne ansættes til 2500 Kr.

Efter det anførte vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgeren 4372 Kr 25 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Fredag den 22 Maj.

Nr 5/1931. Smedemester **P Jensen** (Kondrup efter Ordre)

mod

Forsikringsaktieselskabet **Dannevirke** (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Regresret overfor Appellanten med Hensyn til et udbetalt Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 15 November 1930: De Sagsøgte, Forsikringsaktieselskabet »Dannevirke« bør til Gaardejer Hans Thuesen betale 4676 Kr 25 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig af 4372 Kr 25 Øre fra den 18 November 1929 og af 304 Kr fra den 19 April 1930, alt indtil Betaling sker. Sagsøgeren, Smedemester P Jensen, bør anerkende, at de Sagsøgte efter stedfundet Betaling af det anførte Beløb med Renter som nævnt har Regresret mod ham for alt det saaledes betalte. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret drejer Tvisten sig alene om, hvorvidt Indstævnte efter stedfundet Betaling har Regresret mod Appellanten.

Den omhandlede Bestemmelse i Policens § 8 kan ikke med Rimelighed forstaaes saaledes, at Regres skulde være hjemlet i

et Tilfælde som det foreliggende, hvor der efter det oplyste ikke kan lægges Forsikringstageren noget til Last med Hensyn til den ulovlige Føring af Vognen.

Herefter vil Indstævntes Regrespaastand ikke kunne tages til Følge. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret vil Indstævnte have at betale efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Forsikringsaktieselskabet »Dannevirke«, har ikke Regres mod Appellanten, Smedemester P Jensen for det Beløb, som Selskabet ifølge Landsrettens Dom vil have at betale til Gaardejer Hans Thuesen. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Indstævnte betaler de Afgifter, som skulde erlægges og det stempede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke for Højesteret havde været afgiftsfri for Appellanten, samt i Salær til Højesteretssagfører Kondrup 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 September 1928 om Morgenen mellem Kl 7—8 skete der et Ulykkestilfælde i Porten til den Gaardejer Hans Thuesen af Egum tilhørende Gaard, idet Thuesen, der fra Svinestien var gaaet ud i den 11 Alen lange og 6 Alen brede Port ad en Dør, som aabnedes ud i Porten, blev paakørt af et Sagsøgeren, Smedemester P Jensen af Bredstrup, tilhørende Automobil, hvori befandt sig to af Sagsøgerens Folk, nemlig hans Søn, Smedesvend Oscar Jensen, og hans 17aarige Lærling, Aage Chr Skott, der for Sagsøgeren skulde udføre et Installationsarbejde hos Thuesen. Ved Paakørslen, der skete, idet Automobilet fra den til Gaarden førende private Vej var svinget til højre ind i Porten, blev Thuesen væltet omkuld og overkørt af Automobilet, hvorved han paadrog sig et Knusningsbrud af højre Underben. Under en af Thuesen mod Sagsøgeren i Anledning af det skete anlagt Erstatnings-sag blev Sagsøgeren ved Vestre Landsrets Dom af 2 April 1930 tilpligtet at betale Thuesen 4372 Kr 25 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 November 1929, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at de Sagsøgte, Forsikringsselskabet »Dannevirke« i Fredericia, hos hvem han har forsikret — som det i vedkommende Police hedder — sit Ansvar »efter den til enhver Tid gældende Automobillovgivning« maa være pligtige at udrede de nys-

nævnte Beløb med Tillæg af 4 Kr for en Domsudskrift, har han under nærværende Sag paastaaet dem tilpligtet at betale til Gaardejer Hans Thuesen 4676 Kr 25 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig af 4372 Kr 25 Øre fra den 18 November 1929 og af 304 Kr fra den 19 April 1930, alt indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, hvorhos de har nedlagt Paastand om, at det, saafremt de maatte blive dømt efter Sagsøgerens Paastand, tillige maa blive statueret, at de efter sket Betaling af det hos dem indsøgte Beløb herfor har Regresret mod Sagsøgeren. Sagsøgeren, der intet har mod Fremsættelsen af denne de Sagsøgte Paastand at erindre, har paastaaet sig frifundet for de Sagsøgte Tiltale paa dette Punkt.

Med Hensyn til de nærmere Omstændigheder ved den omhandlede Paakørsel er der, idet det var uomtvistet, at Sagsøgerens Søn under Kørslen havde overladt Føringsen af Automobilen til den 17aarige Skott, som ikke havde Førerkort, i Landsrettens Dom af 2 April 1930 udtalt følgende:

»Det fremgaar ikke med Sikkerhed af Sagens Oplysninger, paa hvilket Tidspunkt Thuesen traadte ud i Porten, idet Skott og Jensens Søn har forklaret, at Thuesen just idet Automobilen skulde til at passere Døren til Svinestien, traadte frem fra denne i ganske ringe Afstand foran Automobilen, medens Thuesen, der efter sin Forklaring havde hørt Automobilen komme, men troede, at det ligesom de foregaaende Dage vilde køre forbi Porten ud i Marken, overensstemmende med en hos ham tjenende Karl har hævdet, at han stod ude i Porten, da Automobilen svingede ind i denne. Det er imidlertid oplyst, at Automobilen, idet det kulde svinge ind i Porten, kom saa langt over til venstre, at det berørte venstre Portfløj, der var slaaet helt tilbage, samt at Jensen i den Anledning greb fat i Rattet for at dreje Automobilen til højre, og der maa efter alt foreliggende gaas ud fra, at Ulykken skyldes, at Automobilen, der kun har en Bredde af ca 2½ Alen, saaledes at der var rigelig Plads i Porten, blev holdt saa langt til venstre Side, at der ikke mellem Automobilen og venstre Portvæg var en saadan Afstand, at Automobilen kunde passere forbi Sagsøgeren. Idet nu Jensen under de foreliggende Omstændigheder findes at maatte være ansvarlig for den saaledes ved Føringsen af Automobilen begaaede Fejl — hvorved skal bemærkes, at Jensen var bekendt med, at hans Søn tidligere trods hans gentagne Forbud derimod havde overladt Skott at føre Automobilen — og idet det ikke er godtgjort, at Thuesen — som af Jensen hævdet — har udvist nogen Uforsigtighed, der kan indvirke paa hans Erstatningskrav, maa Jensen være pligtig at erstatte ham det lidte Tab.«

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at det omhandlede Automobilulykkestilfælde ikke omfattes af Bestemmelserne i Automobillovgivningen, da det er passeret i Indkørselsporten fra en privat Vej til en privat Ejendom, og at det derfor, saaledes som deres Forsikringsansvar efter det ovenfor anførte er begrænset, maa være dem uvedkommende.

Der maa imidlertid gives Sagsøgeren Medhold i, at den omhandlede Vej og Port maa anses som aaben for almindelig Færdsel til og fra

Thuesens Ejendom. Idet nu Automobillovens Erstatningsregler saaledes efter Indholdet af § 1 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 eller dog dennes Analogi maa finde Anvendelse i nærværende Tilfælde, omfattes Sagsøgerens Ansvar overfor Thuesen af de Sagsøgte's Forsikring, og Sagsøgerens Betalingspaastand, mod hvilken ingen Indsigelse iøvrigt er fremsat, vil derfor være at tage til Følge.

Med Hensyn til den af de Sagsøgte nedlagte Paastand om Anerkendelse af Regresret har Sagsøgeren til Støtte for sin Frifindelse paa dette Punkt gjort gældende, at ikke Skott, men Sagsøgerens Søn, der, efter hvad der er uomtvistet, var i Besiddelse af Førerkort, havde overtaget Føreren af Automobilet, idet han fra sin Plads ved Siden af Skott — som ovenfor anført — greb fat i Rattet for at dreje Automobilet til højre. Yderligere har Sagsøgeren hævdedet, at det, for at Regres kan have mod ham, maa være en Betingelse, at han med Forsæt eller grov Uagtsomhed har hidført Skaden, hvad ingenlunde er Tilfældet, da han efter det under Sagen oplyste, inden Sønnen og Skott kørte hjemmefra, udtrykkelig forbød sin Søn at overlade Skott Føreren af Automobilet.

Da efter det oplyste Skott var den, der ved Indkørslen i Porten førte Automobilet fra Førerpladsen, kan dette Forhold ikke anses forandret ved det Greb, som Sagsøgerens Søn tog i Rattet, og det maa derfor statueres, at Skott i Paakørselsøjeblikket var Automobilets Fører. I § 8 a i de Sagsøgerens Forsikringspolice vedføjede almindelige Forsikringsbetingelser hedder det: »Fra Selskabets Risiko er undtaget Skade: 1 indtruffet, medens Vognen styres af Vognfører, der ikke har officielt Kørebevis — —« Idet nu denne Bestemmelse maa anses som gyldig vedtaget i Forholdet mellem Sagsøgeren og de Sagsøgte, findes Sagsøgeren, uanset at der ikke kan lægges ham personlig noget til Last med Hensyn til den ulovlige Føring, at maatte være pligtig at erstatte de Sagsøgte det Tab, de lider ved Erstatningens Udredelse til Thuesen, og deres Regrespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Til delvis Dækning af Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren et Beløb af 200 Kr.

Torsdag den 28 Maj.

Nr 42/1931.

Rigsadvokaten

mod

Johannes Larsen (Stein),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 19 Januar 1931: Tiltalte Johannes Larsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maanedere og be-

tale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Anker-Jensen, 100 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 1 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 1 Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Johannes Larsen 120 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Johannes Larsen for i Tiden fra Januar 1926 til Marts 1930 i bedragerisk Hensigt hos en Kreds af Personer i København og Omegn at have opkrævet eller ladet opkræve ialt ca Kr 8516,00, idet han svingagtigt angav dels at handle for en faktisk allerede i 1925 ophævet politisk Institution — hvilken af Tiltalte blev angivet som stadig virkende — kaldet »Den konservative Arbejderforening«, »Den frie Arbejder« , »Den konservative Arbejder« eller »Den frie konservative Arbejderforening«, dels at de indkrævede Beløb kom de anførte Institutioner tilgode i Form af Foreningsbidrag, Kontingent, Aarsbidrag, ekstraordinært Bidrag eller andet lignende, medens Tiltalte i Virkeligheden til egen Fordel forbrugte de saaledes indkomne Beløb.

Tiltalte er født den 11 Juni 1882 og tidligere anset ved Horns Herreds Politirets Dom af 3 Maj 1902 efter Lov 3 Marts 1860 §§ 3 og 1 med Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage.

Der har i 1927 to Gange været indledet Undersøgelse mod Tiltalte for Bedrageri — sidste Gang for lignende Forhold som det i denne Sag omhandlede — men Undersøgelserne sluttedes uden Tiltale.

Efter at der paany var indledet Undersøgelse mod Tiltalte for saadant Forhold, forklarede han først, at »Den konservative Arbejderforening« var stiftet i 1921, at den havde ca 800 Medlemmer, der betalte et aarligt Kontingent af 2 Kr, at den havde en Bestyrelse paa syv Medlemmer, og at han selv stadig havde været Formand, samt at Foreningen yderligere havde Indtægt fra en Del »Bidragsydere« blandt velstillede Folk, hvilke Bidrag anvendtes til »ydre Agitation« gennem Møder, Pjecer, Opraab m v, men uden at disse Bidrag, for hvilke han ikke skulde staa til Regnskab, passerede Kasseregnskabet; Foreningen

stod udenfor Partierne, og naar den er betegnet som »konservativ«, er det af Hensyn til Bidragyderne. Den havde udgivet et Blad »Friheden«, hvis sidste Nummer dog udgik i 1928. Han vilde imidlertid ikke give nærmere Oplysninger om Foreningens indre Forhold eller om Bestyrelsens Medlemmer.

Under den nærmere Undersøgelse af Forholdet er det imidlertid oplyst, at Tiltalte indtil 1921 var Medlem af en anden, endnu eksisterende Forening af lignende Navn, og at han tilligemed nogle andre Medlemmer i 1921 blev ekskluderet og stiftede en ny Forening.

Tiltalte har herefter forklaret, at denne sidste Forening ophørte i 1925, og Bestyrelsen frattraadte, og han har erkendt, at han i det i Anklagen anførte Tidsrum har hos mange forskellige Personer i København og Omegn, for en overvejende Del Personer, der tidligere havde været Bidragydere til Foreningen, indkasseret det ovenanførte Beløb ca 8516 Kr, der fremgaar af en af Tiltalte ført Regnskabsbog, og at han har afgivet Kvitteringer for Beløbene som Aarsbidrag til Foreningen eller som Aarsbidrag til Bladet »Den frie Arbejder« eller »Friheden«, dog at et enkelt Bidrag er indkrævet som Bidrag til en Pjece. Han har ikke overfor de paagældende angivet, at Foreningen var opløst. Han har hævdet, at han har anvendt de indkasserede Beløb til politiske og sociale Formaal i Foreningens Interesse — dog at han beregnede sig selv 20 pCt for sit Arbejde — og han har opstillet et Regnskab over Udgifterne til Beløb ca 5000 Kr, hvoraf han dog kun har kunnet dokumentere Udgifter til Beløb ca 770 Kr. Han har senere hævdet, at Foreningen kun har indstillet sin Virksomhed, men fremdeles eksisterer repræsenteret ved ham og med de Medlemmer, der møder op ved offentlige Møder, men som dog ikke betaler noget Kontingent. Han vil herefter benægte, at han har gjort sig skyldig i noget bedragerisk Forhold.

Han har under Domsforhandlingen for Landsretten afleveret nye Opgørelser, hvorefter det Beløb, han har indkasseret til Foreningen og dens Formaal, kun udgør 7331 Kr, og hvorefter han har forbrugt hele dette Beløb i Foreningens og dens Formaalets Interesse, men uden at kunne gøre nærmere Rede for eller afgive Dokumentation for Udgifterne.

Da de af Tiltalte opstillede Regnskaber indeholder adskillige Poster, der ikke kan anses at vedrøre Formaal, som de af Tiltalte anførte, og da det med Hensyn til andre Poster — deraf ret betydelige — maa anses bevist, at de paagældende Udgifter er afholdt af andre Personer, maa der gaas ud fra, at i hvert Fald en væsentlig Del af de indkasserede Beløb af Tiltalte er anvendt til egen Fordel, og da det efter det oplyste maa antages, at de paagældende Personer for den overvejende Dels Vedkommende har ydet Bidragene i Tillid til, at de indgik i en virkelig eksisterende Forening og til Fremme af dennes Formaal, hvilket maa have staaet Tiltalte klart, vil det af Tiltalte udviste Forhold være at tilregne ham som Bedrageri efter Straffelovens § 251, og Tiltalte være at anse med en Straf, der efter Sagens Omstændigheder i det hele findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Nr 181/1930. Aktieselskabet **De jydsk^e Kalkværker**
 m o d

Hotelejer **N F Nielsen,**

betræffende en af Appellanterne fremsat Paastand om Betaling af et ved en Akkord ikke dækket Resttilgodehavende.

Vestre Landsrets Dom af 28 Maj 1930: Sagsøgte, Hotelejer N F Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S De jydsk^e Kalkværker, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten fremsat Indsigelse mod Indstævntes Opgivender af Indtægterne i Vognmandsforretningen og Virksomheden ved Belæsning af Banevogne.

Akkorden maa antages at være indrømmet Indstævnte paa Grundlag af den i Dommen nævnte Status, uden at der forelaa Oplysning om, hvilken Indtægt Indstævnte kunde regne med at have af sine forskellige Virksomheder.

Selv om det nu maatte antages, at Indstævntes Indtægter af Vognmandsforretningen i Forbindelse med Virksomheden med belæsset Banevogn har været større end af ham opgivet, og selv om der burde have været taget Hensyn hertil paa Statusopgørelsen, kan dette imidlertid efter det foreliggende ikke antages at ville have indvirket saa væsenligt paa Udseendet af Status, at Forudsætningen for at indrømme Akkorden ikke har været opfyldt. Herefter vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet De jydsk^e Kalkværker, til Indstævnte, Hotelejer N F Nielsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisses er saalydende:

I Aaret 1927 opnaaede Sagsøgte, Hotelejer N F Nielsen i Holstebro, med sine Kreditorer, hvoriblandt Sagsøgerne, A/S De jydsk^e Kalk-

værker i Aarhus, en frivillig Akkord, der afsluttedes i det Øjemed, at Sagsøgte kunde fortsætte sine Virksomheder i Holstebro, derunder den af ham sammesteds drevne Vognmandsforretning. Som Grundlag for Akkorden forelaa en i Overensstemmelse med Reglerne i Lov Nr 225 af 14 April 1905 af Købmand Jens Halkjær af Aulum og Forretningsfører Steffensen af Holstebro som henholdsvis handelskyndig og regnskabskyndig Tillidsmand udarbejdet Status af 23 Marts 1927 over Sagsøgtes Aktiver og Passiver, udvisende en Dividende af ca 30 pCt til de simple Kreditorer. I bemeldte Status var som Aktiv Nr 12 opført »Vognmandsforretning, Besætning og Inventar iflg Specifikation 4200 Kr«; derimod var der intet særskilt optaget med Hensyn til en Virksomhed med saakaldte »belæssede Banevogne«, som Sagsøgte drev i Forening med Speditør F Stylsvig i København, og som nærmere udøvedes saaledes, at Stylsvig i København besørgede Modtagelse af Gods til Forsendelse til Holstebro og dettes Læsning i Banevogne, som med korte Mellemrum afgik til nævnte Købstad, hvor Sagsøgte besørgede Godsets Udlæsning af Vognene og Udkørsel til hver enkelt Modtager. Efter at Sagsøgerne var kommet til Kundskab om, at Virksomheden med belæssede Banevogne i de 8 sidste Maaneder af Aaret 1925, samt i Aarene 1926 og 1927 ifølge Stylsvigs Opgørelse havde givet i Overskud til Sagsøgte henholdsvis 4915 Kr, 9624 Kr og 9735 Kr, har de — under Anbringende af, at denne Virksomhed burde være optaget som Aktiv paa Akkordstatus, at de, om dette var sket, ikke vilde være indgaaede paa Akkord med en saa lav Dividende som ca 30 pCt, at den ovenanførte Akkord saaledes er opnaaet paa et urigtigt Grundlag, og at de derfor maa være berettigede til nu at kræve betalt deres Resttilgodehavende, som forblev udækket ved Akkorden — under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem bemeldte Resttilgodehavende, som de opgør til 2381 Kr 70 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 29 Januar 1930, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgenes Tiltale.

Forsaavidt Sagsøgte til Støtte for sin Paastand har villet gøre gældende, at Virksomheden med de belæssede Banevogne, for hvilke der af Statsbanerne blev indrømmet Sagsøgte og Stylsvig en Fragtnedsættelse, maa betragtes som en rent personlig Koncession uden Salgsværdi, kan der ikke heri gives ham Medhold, da der efter det foreliggende maa gaas ud fra, at det staar enhver frit for at fragte Banevogne til regelmæssig Forsendelse af Gods mellem to Jærnbane-stationer, og at den omhandlede Fragtnedsættelse almindeligvis vil kunne opnaas i saadanne Tilfælde.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Juni 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 10

Torsdag den 28 Maj.

Ifølge Sagens Oplysninger har Sagsøgte beregnet sin Del af Indtægten af Banevognsvirksomheden — herunder indbefattet Betaling for Udkørsel af Godset i Holstebro — for Aarene 1925 og 1926 samt for de første fire Maaneder af 1927, der ligger forud for Akkordens Afslutning, til henholdsvis 5545 Kr, 9263 Kr og 3867 Kr. Iøvrigt har han hævdet, at han ikke opgav disse Beløb til de to Tillidsmænd, der udarbejdede Status, fordi han betragtede Virksomheden som en Del af sin Vognmandsforretning, der vel ogsaa iøvrigt gav ham Indtægter, men som tillige medførte saa store Udgifter, at den i Forbindelse med Banevognsvirksomheden i 1925 og 1926 ikkun gav et Overskud af henholdsvis 1064 Kr 28 Øre og 1160 Kr 07 Øre og i de fire første Maaneder af 1927 endog udviste et Underskud af 477 Kr 38 Øre. Yderligere har de to Tillidsmænd, som udarbejdede Akkordstatus, og en Vognmand i Holstebro, der var tilkaldt som særlig sagkyndig ved Vurderingen af Vognmandsforretningen, som Vidner afgivet Forklaringer, der gaar ud paa, at de har regnet med, at Vognmandsforretningen og Banevognsvirksomheden nærmest gav Underskud, samt at de har vurderet Besætning og Inventarium til det ovennævnte Beløb af 4200 Kr af Hensyn til, at Forretningen skulde holdes i Gang.

Idet nu Sagsøgerne ikke har bestridt Rigtigheden af Sagsøgtes Opgivender med Hensyn til Indtægt og Udgift af Vognmandsforretningen og Banevognsvirksomheden, samt da der maa gives Sagsøgte Medhold i, at han ved Afgivelsen af Oplysninger til Brug ved Udarbejdelsen af Akkordstatus har haft Føje til at regne Banevognsvirksomheden som en Del af sin samlede Vognmandsforretning, der selv i dette Tilfælde ikke kan antages at være urigtigt opført i Status, findes han ikke at have gjort sig skyldig i noget Forhold, der kan berettige Sagsøgerne til at rejse Krav overfor ham paa Betaling af deres heromhandlede Resttilgodehavende, og Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

M a n d a g d e n 1 J u n i .

Nr 239/1930. Gaardejer **Julius Olsen** og Gaardejer **Andreas Jensen** (Ahnfelt-Rønne) m o d
Fru **Albine Olsen** (Fenger),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst angaaende Overtagelse af en Landejendom.

Østre Landsrets Dom af 6 Oktober 1930: De Sagsøgte, Gaardejer Julius Olsen og Gaardejer Andreas A Jensen, bør een for begge og begge for een betale Sagsøgerinden, Fru Albine Christine Olsen, f Pedersen, det paastævnte Beløb, 6637 Kr 22 Øre, med Renter 6 pCt aarlig af 5416,75 Kr fra den 24 Juni 1930, til Betaling sker. De Sagsøgte betaler derhos een for begge og begge for een til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagsøgerinden ikke havde haft fri Proces, samt til Sagfører Bech Andersen og Overretssagfører Sandholt, som har været beskikkede Sagførere for Sagsøgerinden henholdsvis under Forberedelsen og for Landsretten, 80 Kr og 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Til den i Dommen givne Sagsfremstilling føjes, at Appellanten Olsen, da han underskrev Erklæringen af 7 April 1928, havde til Hensigt at sælge sin Gaard for efter Erhvervelsen af Kildesgaard at drive denne Ejendom.

Endvidere kan det ikke anses udelukket, at de to Appellanter i Forening vilde have været i Stand til at gennemføre Erhvervelsen af Kildesgaard.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Formaålet med de paa et Møde hos Sagfører Bech Andersen kort før anden Auktion førte Forhandlinger har været at søge en Udvej til at skaffe Indstævnte Fru Olsen Kildesgaard, og at det i Forbindelse hermed er tilkendegivet Appellanten Olsen, at han ikke skulde byde paa Auktionen. Idet Begivenhederne i Overensstemmelse hermed ved Fru Olsens Auktionsbud og Transport til Udstykningsforeningen af Retten til Udlægsskøde har udviklet sig paa ganske anden Maade, end Erklæringen af 7 April 1928 efter sin Ordlyd gaar ud paa, uden at det paa Mødet er nævnt, hvorvidt eller i hvilken Skikkelse Forpligtelsen fremtidig skulde opretholdes, maa Appellanternes af Erklæringen flydende Forpligtelse anses bortfalden. Idet der herefter ikke findes Grundlag for noget Erstatningsansvar, vil Appellanternes Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Indstævnte have at betale til Appellanterne med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Gaardejer Julius Olsen og Gaardejer Andreas A Jensen bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Albine Christine Olsen, f Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 500 Kroner. De ved Landsrettens Dom fastsatte Salærer saavel som Salær, 50 Kroner, til Overretssagfører Bojesen Koefoed, der har været beskikket til at møde for Indstævnte under en efter Sagens Indbringelse for Højesteret sket Parts- og Vidneafhøring og Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger 200 Kroner, udredes af det offentlige.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Bevilling af 31 August 1927 blev Fru Albine Christine Olsen, f Pedersen, separeret fra Gaardejer Lars Peter Olsen. Ifølge Separationsvilkaarene udstedtes der til Fru Olsen af hendes Mand en med 6 pCt aarlig forrentet Obligation, stor 15 000 Kr, med Pant i den Manden tilhørende Ejendom »Kildesgaard«, Matr Nr 27 a med flere af Olsker Sogn, efter oprindelig 24 000 Kr og 7400 Kr til Østifternes Kreditforening, oprindelig 25 000 Kr, 4000 Kr og 21 000 Kr til Østifternes Landhypothekeforening samt 4250 Kr til Udstederens Fader, Ludvig Peter Olsen.

Den 15 Februar 1928 bortsolgte Gaardejer Olsen ved offentlig Auktion uden Panthavernes Samtykke Størstedelen af Kildesgaards Besætning, og Fru Olsen nedlagde da overfor Fogeden Protest mod Udbetalingen af Auktionsprovenuet og tog efter den 23 Marts s A at have foretaget Eksekution i Gaarden denne til brugeligt Pant.

Under Forudsætning af, at hun paa den paatænkte Auktion over Gaarden blev højestbydende og kunde faa Gaarden udlagt i Henhold til sit ovennævnte Pantebrev, indleddes der derefter paa hendes Vegne af Sagfører Bech Andersen Forhandlinger med forskellige om Køb af Gaarden, deriblandt ogsaa med Foreningen til Opkøb og Udstykning af Landejendomme i Bornholms Amt.

Inden Afslutningen af Forhandlingerne meldte Gaardejer Julius Olsen, en Broder til Fru Olsens Mand, sig som Køber til Gaarden og opnaede, at videre Salgsforhandlinger standsedes mod, at han og Gaardejer Andreas A Jensen den 7 April 1928 udstedte følgende Dokument:

»Undertegnede Gaardejer Julius Aug Olsen af Hollændergaard i Olsker Sogn forpligter mig herved til paa Auktionen over Kildesgaard i

Olsker Sogn at byde over Fru Olsens Panteobligation, undertegnede Gaardejer Andreas Jensen, Bækkegaard i Olsker Sogn indestaar som Selvskyldnerkautionist for Aug Olsens Forpligtelser i Anledning af Overtagelsen af Kildesgaard.«

Den 10 Maj 1928 blev Fru Olsens Mand erklæret konkurs, og den 27 Juli 1928 blev der efter Konkursboets Begæring afholdt første Auktion og den 17 August 1928 anden Auktion over Kildesgaard, efter at Land-Hypothekforeningen, som var den eneste, der havde budt paa første Auktion, paa en udtrykkelig Forespørgsel af 15 August, den 17 August inden Auktionen havde meddelt, at den i Henhold til Auktionskonditionerne af den Højtbydende vilde forlange en Sikkerhedsstillelse af 22 000 Kr. Paa Auktionen bød Julius Olsen 70 500 Kr., og Fru Albine Olsen blev Højtbydende med 71 000 Kr.

Sagfører Bech Andersen indledede straks nye Forhandlinger med den tidligere omtalte Udstykningsforening, og efter foregaaende Konferencer med Gaardejer Andreas Jensen transporteredes Retten til at tage Udlægsskøde efter Fru Olsens Obligation den 23 August 1928 til Bornholms Udstykningsforening for 7000 Kr, og hun fik senere af Mandens Bo, der ved Kendelse nægtede at ville anerkende hende som Separatist med Hensyn til Provenuet af den tidligere omtalte, den 15 Februar 1928 afholdte Auktion over Besætningen, som Dividende udbetalt 2583 Kr 25 Øre.

Fru Olsen har nu efter at have faaet meddelt fri Proces under nærværende, ved Retten for Rønne Købstad m v forberedte Sag paaستاet de Sagsøgte, Gaardejer Julius Olsen og Gaardejer Andreas A Jensen, i Erstatning, fordi de ikke i Overensstemmelse med deres Forpligtelse i Henhold til Dokumentet af 7 April 1928 ved Auktionen har dækket hendes Obligation, tilpligtet at betale hende ialt 6637 Kr 22 Øre med Renter 6 pCt aarlig af 5416 Kr 75 Øre fra Forligsklagens Berammelse, den 24 Juni 1930.

Det paaستاevnte Beløb fremkommer saaledes:

Sagsøgerindens Tilgodehavende paa Auktionsdagen	Kr 15 370,81
Renter til 25 August 1928, da Udstykningsforeningen overtog Ejendommen	— 15,00
samt Renter af de efter den 25 August 1928 resterende 7000 Kr	— 834,66

Kr 16 220,47

med Fradrag af de modtagne — 9 583,25

Kr 6 637,22

De Sagsøgte har paaستاet sig frifundet under Henvisning til, at den den 7 April 1928 truffne Overenskomst senere er hævet derved, at det er blevet aftalt, at Sagsøgerinden selv med Støtte af Sagsøgte Jensen skulde overtage Ejendommen, og Sagfører Bech Andersen har selv afholdt Sagsøgte Olsen fra at byde højere paa Ejendommen. At Sagsøgerindens Mulighed for at beholde Ejendommen tilintetgjordes ved Kravet om en Sikkerhedsstillelse af 22 000 Kr, kan efter de Sagsøgtes Formening ikke ændre noget heri.

Under Sagen er der afgivet Forklaringer af Parterne samt af Sagfører Bech Andersen.

Sagfører Bech Andersen har herunder forklaret, at der, inden anden Auktion blev afholdt, af Sagsøgte Jensen overfor ham var udtalt, at han havde faaet saadanne Oplysninger om Julius Olsens økonomiske Forhold, at han ikke vilde kautionere for ham ved hans Overtagelse af Kildesgaard, og paa Grundlag heraf indledes der saa Forhandlinger om, at Sagsøgerinden, der jo dog selv ejede Obligationen paa de 15 000 Kr, med Støtte fra Jensen og fra anden Side skulde forsøge at overtage Gaarden. Disse Forhandlinger førte imidlertid ikke til noget, og Ordningen blev da, at Fru Olsen i Virkeligheden alene i Jensens Interesse og dermed ogsaa i Olsens skulde byde paa Gaarden for derefter at sælge sin Ret til at faa den udlagt til en anden, idet Jensens Tab i Henhold til Forpligtelsen af 7 April 1928 derved skulde formindskes mest muligt. Han har derfor inden anden Auktionen sagt til Sagsøgte Olsen, at det kunde ikke nytte, at han bød, og har stadig ved sine forskellige Dispositioner forinden forhandlet med Jensen, der aldrig fremførte nogen Indvending mod det af ham paatænkte.

Efter alt det foreliggende maa det allerede den 15 August 1928 antages at have været klart for alle de interesserede, at Julius Olsen umuligt reelt vilde kunne opfylde sine Forpligtelser efter Dokumentet af 7 April 1928 og dække Sagsøgerindens Obligation, betale Auktionsomkostningerne ca 12 000 Kr og købe ny Besætning til Gaarden m v rent bortset fra, at han ogsaa skulde kunne stille Sikkerhed for Konditionerne.

Under Hensyn hertil, Sagfører Bech Andersens ganske bestemte Forklaring om det passerede, og til, at der intetsohelst nyt skriftligt Dokument er oprettet mellem de interesserede efter den 7 April 1928, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at de Sagsøgte ikke er blevet frigjort for Forpligtelsen af 7 April 1928, og at de senere Foranstaltninger med at lade Fru Olsen selv byde er truffet alene for at begrænse de Sagsøgte Tab ved den af dem paatagne Forpligtelse, og da der intet kan indvendes mod det foretagne ud fra dette Synspunkt eller er anført noget mod Sagsøgerindens Opgørelse af hendes Tab iøvrigt, findes den af Sagsøgerinden fremsatte Paastand overfor de Sagsøgte at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde betale efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført.

Nr 104/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Svend Ejner Hansen (Kondrup),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 243, II, jfr § 46, § 204, § 228, jfr § 64 og 230 I.

Østre Landsrets Dom af 9 April 1931: Svend Ejner Hansen bør straffes med Tugthusarbejde i otte Aar. Endvidere bør Tiltalte i Erstatning til Ministeriet for offentlige Arbejder betale 1812 Kr. Endelig udreder Tiltalte Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Niels Madsen af Odense, 440 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler Tiltalte Svend Ejner Hansen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Svend Ejner Hansen er ved Anklageskrift af 14 Marts 1931 sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf.

1) for Forsøg paa Røveri og Manddrab, subsidiært for Lemlæstelse efter Straffelovens §§ 243 II og 186, jfr § 46, subsidiært efter § 204 ved den 12 Juni 1930 Kl ca 11 Form, da Landpostbud Carl Christian Nielsen cyklede gennem Røjle Skov, at have affyret et Skud Hagl Nr 6 mod denne for at stjele de Penge, han medførte, og derved at have tilføjet Nielsen saadanne Læsioner i højre Arm og Ben, at dennes Sjæls- og Legemskræfter er saaledes svækkede, at han er uskikket til at udføre sine Kaldspligter for længere ubestemt Tid.

2) for første Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228, jfr § 64, ved i December 1929 fra Freltofte Brugsforening at have stjaalet en Bestyrer Peter Jacobsen tilhørende Dunk med Benzin til Værdi ialt 22 Kr 50 Øre.

3) for anden Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230 I

a) ved i April 1930 hos Gaardejer Alfred Mikkelsen i Heden at have stjaalet et dennes Hustru tilhørende gammelt Gulddameur til Værdi ca 25 Kr,

b) ved midt i Maj 1930 hos Gaardejer H P Christensen paa Lyø at have stjaalet 140 Kr, der tilhørte denne.

Tiltalte er født den 18 August 1911 og tidligere anset ved Dom, afsagt den 25 Februar 1930 af Retten for Odense Købstad m v i Medfør af Straffelovens §§ 228 og 253, jfr Lov 1 April 1911 § 13, betinget med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. Endvidere har Tiltalte den 31 Maj 1930 for Vold vedtaget en Bøde paa 100 Kr til Statskassen.

Ved Nævningenes Kendelse er Tiltalte fundet ikke-skyldig i den Del af Tiltalen under 1, der gaar ud paa Forsøg paa Manddrab, og han vil forsaavidt være at frifinde.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte derimod fundet skyldig i de øvrige i Anklageskriftet ommeldte Forhold, saaledes at et Tillægsspørgsmaal om Anvendelse af Straffelovens § 39 er besvaret benægtende.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 243, II, jfr § 46, § 204, § 228, jfr § 64 og § 230, I.

For det i Anklageskriftet under Punkt 2 nævnte Forhold vilde Tiltalte i Medfør af Straffelovens § 64 være at anse med en efter § 228 lempet Tillægsstraf, men i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 22, 2 Stk, findes der ved nærværende Dom at burde fastsættes en for de heromhandlede Forhold og for de ved den ovennævnte, Tiltalte tidligere overgaaede Straffedom paakendte Forhold fælles Straf til Fuldbyrkelse uden Udsættelse, hvilken Straf efter Omstændighederne vil være at bestemme til Tugthusarbejde i otte Aar.

Tiltalte vil derhos efter derom nedlagt Paastand være at dømme til at udrede den nedennævnte Erstatning, hvorhos yderligere Erstatning er forbeholdt.

Onsdag den 3 Juni.

Nr 103/1930. Købmand **Johannes Ohrt** og Landmand **Hans Tychsen** (Cohn)

mod

Enkefru **Caroline Conrad** (Bruun efter Ordre),

betræffende Betaling af en Panteobligation.

Vestre Landsrets Dom af 12 April 1930: De Sagsøgte, Købmand Johs Ohrt og Landmand Hans Tychsen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerinden, Enke Caroline Conrad, betale 6000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 Januar 1929, indtil Betaling sker. For saa vidt angaar Sagens Forberedelse ved Underretten betaler de Sagsøgte til det offentlige ligeledes een for begge og begge for een de Rets- og Stempelafgifter, der skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgerinden, samt i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for Sagsøgerinden ved Underretten beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Blom, henholdsvis 60 Kr og 20 Kr 95 Øre. Endvidere betaler de Sagsøgte til Sagsøgerinden Omkostningerne ved Sagførelsen for Landsretten med 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det foreliggende maa Indstævnte antages at have forpligtet sig til at lade Obligationen ved Ejerskifte henstaa hos den nye Ejer, og da Fru Davidsen ved Tinglysningen af sin Adkomst ifølge Tinglysningslovens § 39 er indtraadt i Forpligtelsen overfor Indstævnte, maa Appellanterne være frigjort for deres Forpligtelse. Herefter vil Appellanterne være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Købmand Johannes Ohrt og Landmand Hans Tychsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Enke Caroline Conrad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesterets-sagfører Bruun i Salær for Højesteret 300 Kroner, der ligesom de Landsretssagfører Blom som Salær og Godtgørelse for Udlæg tillagte Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juli Maaned 1923 købte de Sagsøgte, Købmand Johs Ohrt af Broager og Landmand Hans Tychsen af Dynt, paa en af vedkommende Skifteret foranstaltet Auktion den afdøde Gaardejer Lorenz Conrads Bo tilhørende Landejendom, der er indført i Tingbogen for Dynt Bind I, Blad 9. De Sagsøgte solgte i September Maaned s A Ejendommen til Niels Callesen, og denne og Sagsøgerinden under nærværende Sag, Afdødes Enke Caroline Conrad af Dynt, enedes om, at hun skulde lade en Del af den hende i Anledning af Salget tilkommende Købesum indestaa i Ejendommen, saaledes at Callesen udstedte Pantebrev til hende for Beløbet. Dette Salg blev imidlertid ikke fuldbyrdet, idet Callesen ikke var i Stand til at opfylde de ham paahvilende Forpligtelser, og de Sagsøgte tog herefter Skøde paa Ejendommen og udstedte den 12 Juni 1924 til Sagsøgerinden et Pantebrev paa 9000 Kr, der fra hendes Side var uopsigeligt i fem Aar fra den 1 Januar 1924, med Pant i Ejendommen og Prioritet efter et Kreditforeningslaan paa 17 000 Kr. For Modtagelsen af Pantebrevet og kontant Betaling af en Del af Købesummen udstedte Sagsøgerinden den 29 Juni 1924 til de Sagsøgte en Kvittering, i hvilken det bl a hedder:

»Jeg erklærer herved, at alle mine Fordringer, som jeg har til Johs Ohrt og Hans Tychsen er betalte og ordnede retmæssigt til den 1 Juli 1924. Ved Salg af Ejendommen forlanger jeg, at det for mig indførte Hypothekbrev lydende paa Johs Ohrt og Hans Tychsen, stor 9000 Kr, bliver staaende i Ejendommen (som aftalt ved Salget) og overføres paa den nye Ejer.«

Ved Købekontrakt af 4 November 1924 solgte de Sagsøgte Ejendommen til Hans Christian Johansen for 34 500 Kr, blandt andet paa Vilkaar, at Køberen overfor de Sagsøgte forpligtede sig til at overtage Gælden til Sagsøgerinden. I den Anledning blev den til hende af de Sagsøgte udstedte Panteobligation den 19 December 1924 forsynet med følgende af hende og Sagsøgte Ohrt underskrevne Paategning: »Foranstaaende ommeldte Uopsigelighed gælder overfor den til enhver Tid værende Ejer af Ejendommen.« Johansen afhændede ved Mageskiftekontrakt af 20 Januar 1926 Ejendommen til C P H Jensen, som ved Købekontrakt af 5 Oktober 1927 videresolgte den til Fru Anna Kathrine Davidsen for 32 600 Kr, og ved begge disse Overdragelsesdokumenter var det ligesom ved den førstnævnte Købekontrakt betinget, at Erhververen af Ejendommen skulde overtage Pantegælden til Sagsøgerinden som egen Skyld. Sagsøgerinden havde den 5 Februar 1925 borttransporteret de første 2000 Kr af sit Pantebrevs Paalydende til et Firma i Skelde, og den 19 Marts 1929 transporterede hun de næste 1000 Kr, som det hedder i Transporten »— — — af mit Tilgodehavende stort 7000 Kr hos Fru Anna Kathrine Davidsen — — —« til Enke Helene Jessen. Denne stillede kort efter Ejendommen til Tvangsauktion, paa hvilken hun ved et Bud paa 20 200 Kr bød ind i sin Pantefordring og lod sig Ejendommen udlægge som ufyldstgjort Panthaver, hvorefter hun tog Fogedudlægsskøde, saaledes at de ikke af Budet dækkede Pantefordringer, derunder Sagsøgerindens Resttilgodehavende paa 6000 Kr, blev slettet i Tingbogen.

Idet Sagsøgerinden har anbragt, at de Sagsøgte vedblivende maa være personlig ansvarlige for hendes nævnte Tilgodehavende, har hun under nærværende Sag søgt dem til Betaling af 6000 Kr in solidum tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 Januar 1929, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgerinden har krævet Renter af de vekslende Indhavere af Ejendommen, og at hun tiltrods for, at hun, efter at Johansen havde solgt den, havde Vanskelighed med at faa sit Tilgodehavende hos de efterfølgende Ejere, ingensinde har krævet de Sagsøgte. Det maa da ogsaa antages, at saavel de Sagsøgte som Sagsøgerinden, der som nævnt har samtykket i, at hendes Pantefordring henstod uopsigelig i fem Aar fra Ejer til Ejer, er gaaet ud fra, at de senere Ejere af Ejendommen samtidig med dens Erhvervelse overtog Gælden til Sagsøgerinden med frigørende Virkning for de tidligere Ejere.

Idet denne Forudsætning har været urigtig, da ingen af de senere Ejere har overtaget Gælden overfor Sagsøgerinden, samt da denne sidste ikke har givet de Sagsøgte Føje til at tro, at hun uden saadan Overtagelse af Gælden vilde frafalde sit Krav mod dem, vil hun, da Tilfældet vil være at afgøre efter de før Tinglysningsloven gældende Regler, vedblivende kunne holde sig til de Sagsøgte. Disse vil derfor i Overensstemmelse med den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand in solidum være at tilpligte at betale hende det indsøgte Beløb med Renter deraf som paastaet.

Idet bemærkes, at Sagsøgerinden har haft fri Proces, men kun har benyttet sig heraf for saa vidt angaar Betaling af Gebyrer m v og Sagførerhjælp ved Sagens Forberedelse ved Underretten, vil de Sagsøgte for saa vidt have at udrede Sagens Omkostninger in solidum efter Reglerne for beneficerede Sager samt i Salær til den for hende beskikkede Sagfører ved Underretten 60 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 20 Kr 95 Øre, hvorhos de Sagsøgte endvidere in solidum vil have at betale Sagsøgerinden Omkostningerne ved Sagførelsen her for Retten med 100 Kr.

Torsdag den 4 Juni.

Nr 31/1931. Politibetjent **F Cederquist** (Henriques)

mod

Bestyrelsen for Bræstrups Stiftelses Forening
(Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at kræve sig optaget i den nævnte Forening.

Østre Landsrets Dom af 20 December 1930: De Sagsøgte, Bestyrelsen for Bræstrup Stiftelses Forening, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Politibetjent F Cederquist, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I den indankede Dom er det i Henhold til de i samme anførte Grunde rettelig antaget, at Bestyrelsen har været berettiget til at gøre Appellantens Optagelse i Foreningen afhængig af, at han afgav den i Dommen omtalte Erklæring. Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Politibetjent F Cederquist til Indstævnte, Bestyrelsen for Bræstrups Stiftelses Forening med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Politibetjent F Cederqvist, paastaet de Sagsøgte, Bestyrelsen for Bræstrups Stiftelses Forening, kendt pligtige til at optage Sagsøgeren som Medlem i Bræstrups Stiftelses Forening, uden at han afgiver den af Bestyrelsen forlangte Erklæring om, at han er villig til at overholde og bevare § 8, Stykke I, II og III i Foreningens Love i deres nuværende Form, saalænge nogen af de i disse Punkter nævnte Medlemmer eller deres Enker er i Live.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Den sagsøgte Forening er ifølge § 1 i dens nugældende Love af 26 August 1925 stiftet af Københavns Politis Betjente den 17 December 1860 med det Formaal at støtte gamle, svagelige Medlemmer og Medlemmers Enker ved at give hel eller delvis Fribolig, Huslejhjælp eller anden Understøttelse. I Henhold til Lovenes § 2 optager Foreningen kun sine ordinære Medlemmer blandt Tjenestemænd ved Københavns Politi og kun indtil det fyldte 35 Aar. Ved Indmeldelsen betales et Indskud af 10 Kr og iøvrigt et maanedligt Kontingent af 1 Kr.

I § 2, 4 Stk hedder det endvidere:

»Ethvert ordinært Medlem erhoder ved Indmeldelse i Foreningen et Exemplar af dennes Love, som vedkommende forinden Optagelsen skriftlig maa erklære sig villig til at overholde.«

I § 8 hedder det endeligt:

I. »Medlemmer og disses Enker, der er indmeldte i Foreningen før 1877, har Ret til de i den hidtil gældende Lov med Tillæg nævnte Goder, nemlig: enten Fribolig og 100 Kr aarlig samt 1 Favn Bøgebrænde og 20 Kr til Julehøjtiden, eller en aarlig Understøttelse af 600 Kr.

II. Medlemmer, der er indmeldte før 26 Aug 1925, har Ret til mindst 300 Kr aarlig i Understøttelse.

III. Disse 2 Punkter kan ikke ændres ved nogen senere Beslutning af Bestyrelse eller Generalforsamling, saa længe nogen af de nævnte Medlemmer eller deres Enker er i Live, og ingen Beslutning, hvorved Foreningen bliver ude af Stand til at opfylde Bestemmelserne i disse Punkter, er gyldig, med mindre at der forinden sikres disse Medlemmer eller deres Enker en Livrente af de anførte Størrelser i et anerkendt Forsikringsselskab.«

I § 10 bestemmes blandt andet, at Generalforsamlingen er Foreningens højeste Myndighed — — — Til Forandring af Foreningens Love fordres dog $\frac{3}{4}$ af de afgivne Stemmer. — — —

§ 15 lyder derhos:

»Nærværende Lov er vedtaget paa Generalforsamlingen den 26 August 1925 med den udtrykkelige Bestemmelse, at Indholdet af § 8, Stk 1 og 2, ikke, saa længe der endnu er et Medlem eller Enke, som er indmeldt i Foreningen før de i disse 2 Punkter nævnte Datoer, tilbage, nogen Sinde paa nogen som helst Maade maa forandres eller omgaas ved nye Vedtægter eller ved Fortolkninger, der vil svække Betydningen deraf.«

Foreningen har gennem lange Tider kun haft ca 40 Medlemmer og

har blandt andet ved særlig heldigt Salg af en fast Ejendom opnaaet at have en Formue paa ca 160 000 Kr.

I Juni 1930 henvendte Sagsøgeren sig til Foreningen om at blive optaget som Medlem, og de Sagsøgte svarede da, at han vilde blive indskrevet som Medlem mod Betaling af sædvanlig Indskud og maa- nedlig Kontingent, forsaavidt han gav forskellige Oplysninger om sig og Hustru og vilde besvare følgende Spørgsmaal med Ja:

»Erklærer De Dem villig til at overholde og bevare Stykke I, II og III i § 8 i Foreningens Love i deres nuværende Form, saalænge nogen af de i disse Punkter nævnte Medlemmer eller deres Enker er i Live.«

Herpaa svarede Sagsøgeren, at han ad dette Spørgsmaal erklærede sig »villig til at overholde de til enhver Tid for Foreningen gældende Love, — — — Jeg kan derimod ikke underskrive paa at bevare de nugældende Loves § 15, idet jeg anser denne § for ikke lovlig.«

Parterne er enige om, at der under nærværende Sag alene er Spørgsmaal om, hvorvidt Foreningen er berettiget til efter Lovene som Betingelse for Optagelse at kræve det stillede Spørgsmaal besvaret, men intet skal afgøres om, hvorvidt Bestemmelserne i § 15 er gyldige eller ikke.

Til Støtte for den nedlagte Paastand har Sagsøgeren anført, at Lovenes § 2 udtømmende angiver Betingelserne for Optagelse i Foreningen, og at § 2, 4 Stk kun kan forstaas saaledes, at man forpligter sig til at overholde Lovene med det Forbehold, at disse er gyldige, og at man har Ret til at undersøge Gyldigheden og til eventuelt at søge Lovreglerne ændrede ad den Vej, Lovene selv anviser.

Den af de Sagsøgte forlangte Erklæring gaar efter Sagsøgerens Mening udover § 2, 4 Stk, idet det i den indførte Ord »bevarer« udelukker, at Udstederen kritiserer Bestemmelserne i § 8 og medfører, at han maa anerkende dem, uanset om de eventuelt ikke var gyldige eller eventuelt lovligt kunde forandres paa Generalforsamlinger.

De Sagsøgte har heroverfor hævdet, at den i § 8, jfr § 15, indførte Særstilling for Medlemmerne inden 1925 svarer til lignende Bestemmelser angaaende ældre Medlemmer i de tidligere Love senest af 1918. Bestemmelserne er derhos en fuldt ud rimelig og nødvendig Beskyttelse af de ældre Medlemmer. Foreningen stiftedes i 1860 som en ganske privat Forening, og den har ikke nogen Pligt til at optage enhver som helst. Bestemmelsen er at anse som et Direktiv for Bestyrelsen, som handler efter den med Ansvar overfor Foreningens Medlemmer paa Generalforsamlingerne.

De Sagsøgte, der hævder at have hele Foreningen bag sig i Kravet om den paagældende Erklæring, der er forlangt lige siden 1925 for at undgaa Ufred og Processer i Foreningen, har derfor ment, at Kravet om, at det indtrædende Medlem ikke angriber vedkommende Bestemmelse, ikke er i Strid med Optagelsesbetingelserne efter Lovenes § 2.

Efter det foreliggende findes Forholdet at være det, at Foreningens gamle Medlemmer ved Bestemmelsen i Lovenes § 8, 3 Stk har forpligtet sig til at overholde de foranstaaende Bestemmelser i første og andet Stk, og at man ønsker, at de nye Medlemmer skal paatage sig

samme udtrykkelige Forpligtelse gennem den af Bestyrelsen inden Optagelsen forlangte Erklæring.

Idet bemærkes, at der ikke ses at foreligge nogen absolut Ret for Sagsøgeren til at kræve sig optaget i den sagsøgte Forening, og at Bestyrelsen derfor med Hensyn til sine Dispositioner angaaende Optagelse af Medlemmer alene staar Foreningen til Ansvar, findes den af Bestyrelsen som Betingelse for Optagelse forlangte Erklæring efter sit Formaal ikke at være uoverensstemmende med Bestemmelserne i Lovens § 2, 4 Stk, og de Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil under Hensyn hertil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte med 150 Kr.

T i r s d a g d e n 9 J u n i .

Nr 16/1931. Enkefru **Emmy Rørdam** (Kondrup)

m o d

Glarimester Carl Axel Villiam Svendsen (Winther),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 28 November 1930: Sagsøgte, Glarimester Carl Axel Villiam Svendsen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Emmy Rørdam, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at der efter de af Indstævnte under Sagen afgivne Forklaringer maa gaas ud fra, at han ikke har set, hvorledes Ulykken skete, og at der derfor ikke kan lægges Vægt paa hans for Landsretten afgivne Forklaring, forsaavidt han herunder bestemt har fastholdt, at han ikke med sin Vogn berørte Afdøde eller dennes Cykel.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Indstævnte ved bagfra at køre op tæt ved Siden af Afdøde har forvoldt, at Afdøde væltede og paadrog sig de Læsioner, der medførte Døden. Da det ikke er godtgjort, at Skaden ikke kunde være afværget af Indstævnte ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu, og det heller ikke er oplyst, at Afdøde paa uagtsom Maade har medvirket til Skadens Indtræden, vil Indstævnte være at dømme til at betale Appellantinden en Erstatning, som efter Sagens Op-

lysninger findes at kunne bestemmes til det af Appellantinden paastaaede Beløb 20 000 Kr med Renter. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellantinden med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Glarmester Carl Axel Villiam Svendsen, bør til Appellantinden, Enkefru Emmy Rørdam, betale 20 000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra den 19 September 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Juni 1930 om Formiddagen Kl ca 9 kom den 61-aarige Forlagsboghandler Erling Rørdam kørende paa Cykel ad Østerbrogade ind imod Byen, og da to foran ham kørende Cyklister, hvoraf den ene var hans Søn, lige ved I E Ohlsensgade, pludselig drejede noget til venstre, fordi de skulde uden om en i Gadens vestlige Side holdende Vogn, blev Forlagsboghandler Rørdam, der kørte bagest, tvunget helt ud i Kørebanelens Midte. Da dette Udsving skete, uden at nogen af Cyklisterne havde givet Tegn med Armen til at ville køre ud i Gadens Midte, maatte Sagsøgte, Glarmester Carl Axel Villiam Svendsen, der kom kørende med sin Personmotorvogn (A 2053) i samme Retning med en Fart af ca 20—25 km i Timen, hurtigt dreje sin Vogn brat til venstre, idet han samtidig bremsede kraftigt. — Forlagsboghandler Rørdam væltede umiddelbart i Nærheden af Motorvognen om paa Gaden, og da han havde slaaet sig, kørte Sagsøgte Svendsen, der straks var standset, ham til Rigshospitalet, hvorfra han samme Dag blev bragt til sit Hjem i Hellerup. Den følgende Dag maatte Rørdam, da han havde paadraget sig en middelstærk Hjerneblødning og en Række venstresidige Ribbensbrud indlægges paa Amtssygehuset i Gentofte, hvor han den 9 samme Maaned afgik ved Døden som en Følge af de paagældende Læsioner og en frisk opstaaet dobbeltsidig Lungebetændelse som umiddelbar Dødsarsag.

Idet Sagsøgerinden, afdødes Enke Emmy Rørdam, har anbragt, at hendes Mand er blevet paakørt af Sagsøgte, Glarmester Svendsen, og at Paakørslen skyldes manglende Agtpaagivenhed fra Sagsøgtes Side, har hun under denne Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet i Erstatning for Tab af Forsørger og Udgifterne ved Begravelsen at betale hende et Beløb efter Rettens Skøn, dog ikke udover 20 000 Kr, tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 19 September 1930.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at han ikke under Opbremsningen af sin Motorvogn har paakørt For-

lagsboghandler Rørdam, som selv af en eller anden Grund maa have væltet med sin Cykel, samt at han under den foreliggende Situation har kørt fuldt forsvarligt, og at det er afdøde selv, der ved Uagtsomhed har hidført Skaden.

Under en af Politiet i Anledning af Ulykkestilfældet indledet Undersøgelse fremkom der ikke tilstrækkeligt Bevis til, at der kunde rejses Tiltale imod Sagsøgte for uforsvarlig Kørsel.

Chauffør Alfred Ravn har under Politundersøgelsen og for Landsretten som Vidne forklaret, at han saa de tre Cyklister køre ved Siden af hinanden. De drejede brat til venstre, og da Vidnet naaede det Sted, hvor Afdøde væltede, laa denne paa Gaden med sin Cykel over sig. Efter Vidnets Formening saa det ikke ud til, at Afdøde var væltet om af Motorvognen, men snarere til, at han var væltet i en Sporvognsskinne. Der var ingen Mærker i Asfalten, der kunde tyde paa, at Afdødes Cykel var slæbt henad Gaden, og der fandtes ingen Skuremærker i Asfalten efter Motorvognens Hjul. Afdøde væltede med Cyklen, forinden Motorvognen helt var standset.

Afdødes Søn, Boghandler Helge Rørdam, der som anført kørte paa Cykel foran sin Fader, har forklaret, at han selv, da en forankørende Cyklist pludselig, uden at give Tegn, drejede til venstre, ogsaa drejede til venstre, og at han, da han i samme Øjeblik bagved sig hørte Lyden af Metal skrabende mod Metal, saa sig tilbage, og da saa sin Fader, der ogsaa maa have drejet til venstre og derved var kommet langt ud mod Motorvognen, i Færd med at vælte. Afdødes Cykel havde da samme Retning som Motorvognen.

Politibetjent Nr 811, Dahl-Jensen, der samme Dags Formiddag indfandt sig paa Ulykkesstedet sammen med Sagsøgte og Vidnet Chauffør Ravn, har forklaret, at der i Asfalten fandtes Mærker som af en Cykels Metaldele 5,30 Meter syd for Kloakdækslet udfor I E Ohlsensgade umiddelbart vest for den østligste Sporvognsskinne paa Østerbrogade, og at der fandtes to kraftige Bremsespor, der efter Sagsøgtes Forklaring hidrørte fra hans Motorvogn — det østlige 6,40 Meter langt, begyndende ved Kloakdækslets midterste Kant ved Sporvognsskinnen, det vestlige 5,80 Meter langt, begyndende lidt længere mod Syd end det østlige — begge parallelle og gaaende skraat frem mod Østerbrogades østlige Kørebane. Vejret var klart og Føret tørt. — Han har for Landsretten forklaret, at han samme Dag, for at kunne faa konstateret, om der var sket Sammenstød mellem Motorvognen og Afdødes Cykel, nøje undersøgte begge disse Køretøjer, men at han da ikke fandt Mærker efter et saadant paa Motorvognen eller paa Cyklen, specielt ikke en nærmere omtalt Bule, der senere er forefundet paa Cyklens Bagskærm.

Sagsøgte har for Landsretten som Part forklaret, at han, hvis Afdøde ikke havde svinget saa stærkt til venstre, godt kunde med den Retning, han da kørte i, have passeret Afdøde i en Afstand af ca 1 Meter. Han havde nok set de tre Cyklister, og da han saa Afdøde pludselig slaa et Slag ud foran Motorvognen, styrede han denne skarpt til venstre for at undgaa Sammenstød. Han havde, fordi han saa Cyklisterne, opbremsset sin Vogn noget, idet han gik ud fra, at Cyklisterne hurtigt vilde komme ind i deres Kørselsretning igen. — Han har bestemt fast-

holdt, at han ikke med sin Vogn berørte Afdøde eller dennes Cykel, og at han overhovedet ikke har mærket noget til, at der foregik noget Sammenstød mellem Vognen og Afdøde.

Idet, som Sagen herefter foreligger, Sagsøgtes Forklaring findes at maatte lægges til Grund for Sagens Paadømmelse, og det endvidere maa antages, at han har udvist al paakrævet Omhu og Agtpaagivenhed for at undgaa Skadetilføjelse, vil Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde tilsvare Sagsøgte med 300 Kr.

Onsdag den 10 Juni.

Nr 21/1931. Overretssagfører **M Wreschner** som beskikket Lavværgе for Fru **E M Borgsmidt-Hansen** (Bruun)

mod

Vinhandler **Knud Jørgensen** (Shaw),

betræffende Betaling for leverede Varer.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 2 December 1930: Sagsøgte Fru E M Borgsmidt-Hansen, f Schleisner, med beskikket Lavværgе, Overretssagfører Wreschner, bør til Sagsøgeren Vinhandler Knud Jørgensen betale 755 Kr 95 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 6 November 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 100 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Ved den indankede, af Østre Landsret afsagte Dom er Fru E M Borgsmidt-Hansen med beskikket Lavværgе, Overretssagfører M Wreschner dømt til at betale Indstævnte Vinhandler Knud Jørgensen 755 Kroner 95 Øre med Renter. Denne Dom er

Færdig fra Trykkeriet den 17 Juni 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 11

Onsdag den 10 Juni.

af Overretssagfører Wreschner i hans nævnte Egenskab paa-
anket til Højesteret, hvor Indstævnte under særskilt Procedure
af Formaliteten har paastaet Sagen afvist fra Højesteret, til
hvilken Paastand Fru Borgsmidt-Hansen, der har givet Møde
under Sagen for Højesteret, har sluttet sig.

Da der efter Retsplejelovens § 257, saaledes som denne er
affattet ved Lov Nr 300 af 30 Juni 1922 § 26, savnes Hjemmel
for Appellanten i hans Egenskab af Lavværgen til at paaanke
denne Sag til Højesteret uden Medvirken af Fru Borgsmidt-
Hansen, vil Afvisningspaastanden være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at
burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises fra Højesteret. Sagens
Omkostninger for Højesteret betaler Appel-
lanten, Overretssagfører M Wreschner som
beskikket Lavværgen for Fru E M Borgsmidt-
Hansen, til Indstævnte, Vinhandler Knud Jør-
gensen, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter
denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Vinhandler Knud Jørgensen
Sagsøgte Fru E M Borgsmidt-Hansen, f Schleisner, med beskikket Lav-
værgen, Overretssagfører Wreschner dømt til Betaling af principalt
1010 Kr 45 Øre — subsidiært 755 Kr 95 Øre — med Renter deraf 5 pCt
aarlig fra Stævningens Dato den 6 November 1930, i Anledning af, at
hun hos Sagsøgeren har købt og faaet leveret Vin, Likør, Cognac,
Whisky m m, der er debiteret hende med de 1010 Kr 45 Øre, og for
hvilke Sagsøgerens Indkøbspris udgør de 755 Kr 95 Øre.

Varerne er leveret i 6 Gange i Tiden mellem den 13 Oktober 1926
og den 18 August 1927. De den 13 Oktober 1926 leverede Varer til
Beløb 628 Kr 90 Øre skal være bestilt i Anledning af en Konfirma-
tionsfest.

Under Sagen har Lavværgen, der er beskikket 1926, og hvis Beskikkelse er behørig tinglyst før Oktober 1926, givet Møde og har paa-staaet Fru Borgsmidt-Hansen frifundet.

Det er oplyst, at Fru Borgsmidt-Hansens Formue, da herommeldte Varer leveredes, var ca 130 000 Kr, og at hun fra sin Mand, der i sin Tid har været Kunde hos Sagsøgeren, og med hvem hun allerede den Gang ikke samlevede, modtog et Underholdsbidrag af ca 14 000 Kr aarlig til sig og to Sønner.

Idet der intet foreligger om, at Fru Borgsmidt-Hansen ved Købene har gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold eller har forledt Sagsøgeren til at sælge hende Varerne »ved urigtige Anbringender om sin Hjemmel til at træffe en Aftale« bliver Reglen i § 44 1 Stk, jfr § 56 i Lov Nr 277 af 30 Juni 1922 at anvende, og Spørgsmaalet er da dette, i hvilket Omfang de modtagne Varer maa skønnes at være kommet Fru Borgsmidt-Hansen til Nytte eller være brugt til passende Underhold for hende, jfr nævnte Lovbestemmelses 2 Punktum.

Forsaavidt de Sagsøgte støtter deres Paastand om Frifindelse paa, at Varerne overhovedet ikke kan betragtes under Synspunktet »Underhold« eller kan siges at være kommet Fru Borgsmidt-Hansen til Nytte, kan der ikke gives dem Medhold.

Retten finder efter et Skøn over Sagsøgte Formueforhold i 1926—27, Varernes og Forbrugets Art, at der bør gives Dom efter Sagsøgerens subsidiære Paastand, idet der derved paa den ene Side tages Hensyn til den af Fru Borgsmidt-Hansens Umyndighed flydende Beskyttelse for hendes Økonomi, og paa den anden Side til, at hun ikke bør beriges utilbørlig.

Nr 296/1930. **Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet**
(d kst Kammeradvokat)

m o d

Enkefru **Anna Hansen** (Kondrup efter Ordre),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom af 27 November 1930: Sagsøgte, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerinden, Enkefru Anna Hansen, betale 15 585 Kr 65 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Juli 1930, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det antages, at Spærrebommen ikke har været tilstrækkelig fastholdt i det ene

Ujern, idet den øverste Bolt ikke har været paa Plads i Ulykkesøjeblikket. Der er herved af Maskinpasser Mouritsen, hvis Pligt det var at paase, at Spærringen var i Orden, udvist en Mangel paa Agtpaagivenhed, der maa tilregnes ham som strafbar efter Straffelovens § 198.

Den Indstævnte herefter tilkommende Erstatning findes under Hensyn til, at hendes afdøde Mand maa antages efter at hans Vogn var bragt til Standsning paa Færgens Dæk, ved en forkert Manøvre paany at have sat den i Bevægelse, at kunne ansættes til 12 000 Kroner, derunder indbefattet Erstatning for Begravelsesudgifter.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Generaldirektoratet for Post og Telegrafvæsnet, bør til Indstævnte, Enkefru Anna Hansen, betale 12 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Juli 1930 til Betaling sker. Med Hensyn til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Kondrup i Salær for Højesteret 300 Kroner, der udredes af det offenlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 Marts 1930 skete der ved den under Postvæsnet hørende Vildsund Færge en Ulykke, der kostede den 51-aarige Rasmus Hansen Livet. Rasmus Hansen, der var Repræsentant for A/S Simon Brønd & Co i Vejen og i denne Egenskab siden Begyndelsen af 1928 stadig i Automobil havde berejst Jylland og Fyen, kom den nævnte Dag ved 7 Tiden om Aftenen i sit Automobil kørende ned til Øst Vildsund Færgested, hvorfra Færgen skulde afgaa Kl 7,15, for at blive færget over. Den paagældende Færge B 108 »Thy« har Plads til tre Automobiler af normal Størrelse, og naar Postbilen, der befordres over to Gange i hver Retning daglig, er mellem disse, maa Pladsen udnyttes til det yderste. Pladsen til Siden er saa indskrænket, at Automobilernes Døre ikke kan aabnes tilstrækkeligt, naar Automobilerne holder i Midterlinien af Dækket. Færgen er i begge Ender forsynet med en Stoppebom, bestaaende af en Egebom af Dimension 112 × 112 mm anbragt i U Jern af Dimension 140 × 60 × 60 × 10 mm. I U Jernet er boret ni gennemgaaende Huller. Ved U Jernet i hver Side og i begge Ender er der

anbragt to Stk 20 mm Bolte, fæstnet i Kæder. Bommene anbringes saaledes, at de hviler paa de underste Bolte, og de øverste Bolte benyttes som Laas, for at Bommene ikke skal kunne løftes ovenud. Færgens Bemanding bestaar af to Personer, Kaptajnen og Maskinpasseren. Paa den paagældende Tur skulde Færgen føres af Kaptajn Peder Brandi; som Maskinpasser skulde en Afløsningsmand, Ingvar Christian Mouritsen, fungere. Brandi havde ført Færgen i 13 Aar; Mouritsen havde i seks Uger i Sommeren 1929 fungeret som Fører paa Færgen, og i de sidste otte Dage før den 19 Marts havde han gjort Tjeneste som Afløser, skiftevis for Føreren og Maskinpasseren.

Kort før Færgen skulde gaa, gav Mouritsen Rasmus Hansen Besked om at køre ud paa Færgen, hvad han ogsaa gjorde. Da han var blevet holdende omtrent midt paa Færgen, anmodede Mouritsen ham om at køre længere frem. Mouritsen blev gaaende foran Vognen, indtil den var naaet omtrent hen til Bommen, der spærrede for Færgens Forende, da han gav Hansen Besked om at standse. Vognen standsede ogsaa, men umiddelbart efter gjorde den et Ryk fremefter, hvorved Spærrebommen blev løftet i Vejret og faldt i Vandet, medens Vognen kørte ud over Forkanten og ligeledes faldt i Vandet, hvor den kort efter gik til Bunds. Da man endelig Kl ca 10 fik Vognen taget op, og Rasmus Hansen løftet ud af den, var han forlængst død.

Stoppebommen blev senere fundet i ubeskadiget Stand. Det viste sig, at den, anbragt paa Plads i de forreste U-Jern, slørede noget, nemlig 23 mm, men dog ikke saa meget, at man, selv om den ene Ende var sat helt i Bund, kunde vippe den anden Ende forbi den øverste Bolt ved Hjælp af en Vægtstang, kun hvis Bommen blev anbragt skævt, saaledes at den ene Ende var to Huller højere end den anden, lod dette sig gøre.

Automobilet, en to Dørs Sedan af Ford Fabrikat, blev efter Optagelsen underkastet en Undersøgelse af Politiet og Justitsministeriets Sagkyndige i Motorsager for Nykøbing M m v. Det viste sig, at Vognen — bortset fra nogle Buler i Karosseriet, der var fremkommet ved Redningsarbejdet — ingen væsentlige Beskadigelser havde lidt. Der var navnlig ingen Buler paa Skærmene eller paa Lygterne, hvis Glas var hele, og Køleren var ganske ubeskadiget. Paa højre Forskærm fandtes en 210 mm lang Beskadigelse af Lakken, og paa venstre Forskærm en lignende, noget mindre Beskadigelse. Venstre Forlygte var drejet noget til venstre og opad, og højre Forlygte noget til højre opad. Der var efter Undersøgelsen intet Tegn paa, at Vognen havde været behæftet med Mangler inden Ulykken. Haandbremsen var ved Optagningen antrukket, og Vognen stod i Frigear.

Under denne Sag har nu Sagsøgerinden, afdøde Rasmus Hansens Enke, Anna Hansen, anbragt, at da Automobilet, skønt Afstanden mellem det og Bommen kun var ca 25 cm, blot ved at gøre et Ryk fremad, har kunnet løfte Spærrebommen op og styrte i Vandet, maa Forholdet enten være det, at Bommen ikke har været forsvarlig anbragt af Personalet, idet Folkene har glemt at sætte de fornødne Stoppebolte i, eller ogsaa at selve Stoppeindretningen er uforsvarlig, idet den ikke formaar at hindre Vogne i at styrte i Vandet, saaledes som Mening

er, og som de Folk, der benytter Færgen, maa gaa ud fra, at den kan. Hun anser derfor Sagsøgte, Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsnet, ansvarligt for det hende forvoldte Tab af Forsørger og af positive Udgifter, og da Sagsøgte ikke har været at formaa til at anerkende sin Erstatningspligt, har Sagsøgerinden, der er 49 Aar gammel, under denne Sag nedlagt Paastand om, at Sagsøgte dømmes til at betale hende 30 000 Kr i Erstatning for Tab af Forsørger, hvorved hun har bemærket, at hendes afdøde Mands Indtægt i de senere Aar gennemsnitlig har været ca 9000 Kr, samt 585 Kr 65 Øre i Begravelsesudgifter, alt med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 1 Juli 1930.

Det sagsøgte Generaldirektorat paastaar sig principalt pure frifundet. Subsidiært har Generaldirektoratet protesteret imod Beregningen af den paastaaede Erstatning for Tab af Forsørger og paastaaet denne fastsat efter Rettens Skøn.

Af de i Anledning af Ulykken optagne Politirapporter og Forhør fremgaar følgende.

Afdøde har indtil Nytaar 1930 ført et Fordautomobil af ældre Model. Ved Nytaarstid fik han af Firmaet stillet et Fordautomobil af ny Type til Raadighed, og med dette kørte han første Gang den 10 Januar og siden saa godt som daglig. Den 19 Marts holdt der, lige før Færgen Kl 7,15 skulde afgaa, tre Automobiler, som foruden Postbilen, der ventede, skulde overføres, hvilket var eet mere, end der var Plads til paa Færgen.

Mouritsen har forklaret følgende om, hvad der gik forud for Ulykken:

Da Vognen stod stille ved Færgens Forende, var den knap $\frac{1}{2}$ m fra Bommen med Forlygterne. Mouritsen gik derefter tilbage langs Vognens venstre Side og bøjede sig ned for at anbringe en Trækile bag venstre Baghjul for at hindre Vognen i at glide tilbage mod den Vogn, der skulde staa bagved. Medens Mouritsen stod saaledes med den ene Haand paa Vognens venstre Bagskærm og Kilen i den anden Haand, for Vognen pludselig frem i et Ryk, og der lød et Brag, hvorefter Vognen med Føreren gled ud over Dækket og faldt i Vandet. Mouritsen har forklaret, at han havde Indtryk af, at Føreren var nervøs eller uvant med at føre den Vogn, han kørte, idet han kørte den frem i smaa Ryk og ikke i det rolige Tempo, som øvede Førere plejer at køre frem i paa Færgen.

Med Hensyn til Spærrebommens Anbringelse har Mouritsen forklaret, at Forholdet var dette, at de tre Bolte til Stadighed sad i U-Jernene, saaledes at det kun var den ene af de øverste Bolte, der blev taget af og sat i, naar Bommen blev henholdsvis fjernet og anbragt. Han har derhos forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed har sat den paagældende Bolt — nemlig den øverste Bolt til venstre — i, efter at Bommen var anbragt. Han har dog ikke villet benægte, at han mulig undertiden har glemt at sætte en Bolt i, idet han ikke har ment, at der laa særlig Vægt paa, om alle Boltene var i, da han ikke har tænkt sig, at et Automobil kunde løfte Bommen af, selv om der manglede en af de øverste Bolte. Han har ej heller villet benægte, at han muligvis kan have lagt Bommen et Hul højere i den ene Side end

i den anden, noget der undertiden gøres med Forsæt, f Eks for at faa et Automobils Bagagebærer fri af Bommen; derimod tror han absolut ikke, at Boltten kan have været anbragt to Huller skævt, idet dette straks vilde være faldet i Øjnene og være blevet rettet. Han vil ikke have faaet nogen særlig Instruks med Hensyn til Bolttenes Anbringelse, udover at den ene af Førerne paa Færgen, Kaptajn Christensen, engang har gjort ham opmærksom paa, at en Bolt ikke var sat i, og opfordret ham til at sætte den i.

En Repræsentant Gunnar Frederiksen, der, da Ulykken passerede, holdt med sit Automobil lige ovenfor Færgestedet, har forklaret, at han lagde Mærke til, at Forulykkede kørte noget usikkert, idet det gav smaa Ryk i Vognen, da han kørte ombord. Han saa, at Vognen standse et kort Stykke fra Bommen og derefter i et pludseligt Ryk for fremad, og han saa derefter Bommen gaa til Vejrs med sin højre Ende hævet et godt Stykke over sin venstre.

Afstanden fra Dækket til Bommens Underkant maa, efter hvad der er oplyst, antages at have været 72 cm, hvis Bommen har ligget lige.

Efter de fremkomne Oplysninger anser Sagsøgerinden det for overvejende sandsynligt, at den øverste Stoppebolt i venstre Side ikke har været paa Plads, en Anskuelse, der ogsaa er udtalt af Ministeriet for Søfart og Fiskeri, hvem Sagen har været forelagt. Men Sagsøgerinden gør gældende, at saafremt der ikke foreligger nogen Fejl fra Personalets Side, saa skyldes Ulykken, at Spærreforanstaltningerne har været utilstrækkelige, idet disse bør være af en saadan Beskaffenhed, at de kan hindre en Ulykke som den indtrufne, selv om der fra den forulykkede Hansens Side er begaaet en eller anden Fejl af den Art, som kan hænde for enhver under en Situation som den, der forelaa den 19 Marts. Sagsøgerinden har herved henvist til, at de fleste Færger, der her i Landet benyttes til Overførelse af Automobile, er forsynet med langt mere betryggende Spærreforanstaltninger. Færgen »Korshage« mellem Hundested og Rørvig har saaledes ved begge Ender solide Jernporte, der aabnes indad; Mommarsk-Færgen har ligeledes en høj Jernport; andre Færger har foruden en solid Spærrebom af Træ en Jernkæde o s v.

Sagsøgerinden har ogsaa henvist til, at det ikke er første Gang, at der er indtruffet en Ulykke som den heromhandlede, idet der i September 1926 drukkede to unge Mænd ved Kallehave som Følge af, at et Automobil ved at løbe mod Stoppebommen paa Kallehave-Færgen løftede Bommen i Vejret og derved faldt i Vandet. Denne Ulykke blev meget omtalt i Bladene, og Sagsøgte har derfor haft al Anledning til at have Opmærksomheden henvendt paa Spørgsmaalet om Stoppebommens forsvarlige Indretning.

Sagsøgerinden har endelig ladet foretage Forsøg for at faa afgjort, om et Automobil af den Slags, som hendes afdøde Mand kørte med, vilde være i Stand til at sprænge en Stoppebom ganske svarende til den Stoppebom, der fandtes paa Færgen den 19 Marts, naar der gaves den størst mulig Fart i en Afstand fra Bommen af $\frac{1}{2}$ m, regnet til Forlygterne, eller ca 25 cm til Vognens Kofanger. Ved disse Forsøg, der er foretaget under Kontrol af Justitsministeriets Motorsagkyndige, Ingeniør Jacob Bjerre, Askov, har det vist sig, at Bommen, skønt Vognen

for frem med stor Kraft, ikke knækkede. Ved Forsøg med en Bom, hvis Modstandskraft kun var $\frac{1}{8}$ af den førstes, knækkede vel Bommen omtrent, men standsede dog Vognen. Disse Forsøg viser efter Sagsøgerindens Formening, at Ulykken ikke vilde være sket, hvis Stoppebommen havde været anbragt saaledes, at den ikke kunde løftes i Vejret.

Sagsøgte har til Støtte for sin Frifindelsespaastand anført, at Ulykken alene maa tilskrives Forulykkedes Mangel paa Agtpaagivenhed ved Manøvreringen af Vognen eller ligefremme Uagtsomhed ved at køre ombord med en Vogn, som han ikke var tilstrækkelig kendt med, idet han kun havde kørt med den et Par Maaneder, og som var vidt forskellig fra hans gamle Fordvogn. Ulykken maa nærmest antages at være sket ved, at han har taget Fejl af Speederen og Fodbremsen, hvilket forklares ved Overgangen fra en Fordvogn af gammel til en Fordvogn af ny Type.

At der skulde være begaaet nogen Fejl af Personalet, eller at Spærreforanstaltningen skulde være mangelfuld, benægter Sagsøgte, hvorved der henvises til, at der ej heller er blevet rejst Tiltale mod nogen i Anledning af Ulykken; — i hvert Fald er der ikke Tale om Fejl eller Mangler, der kan have haft nogen Betydning. Dette begrunder Sagsøgte nærmere ved en Henvisning til Formaalet med Afspærringen. Dette er efter Sagsøgtens Anbringende ingenlunde at hindre Føreren i at køre i Vandet med Vognen, naar dette sker som Følge af Vognens Bevægelse ved Hjælp af Motoren. Formaalet er derimod dels at tjene som Afmærkning, dels at tjene som Led i de Foranstaltninger, der maa træffes, for at en ombordsat, opbremsset Vogn ikke under Overfarten paa Grund af Søgang kommer i Bevægelse og derved gaar over Bord. Den Risiko, der er ved Automobilers Transport med Færge, bør efter Sagsøgtens Opfattelse fordeles saaledes, at Føreren selv bærer den fulde Risiko, saalænge Vognen er hans Herredømme og Manøvrering undergivet; først naar Motoren er standset og Vognen bremsset op, overtager Færgen Risikoen. Der kan derfor ikke paahvile Sagsøgte noget Ansvar i det foreliggende Tilfælde, og det er for saa vidt ganske irrelevant, om Maskinpasseren maatte have glemt at sætte en Spærrebolt i.

Retten finder ikke at kunne give Generaldirektoratet Medhold i dets Opfattelse af Formaalet med Anbringelse af Spærrebomme. Ministeriet for Søfart og Fiskeri udtaler da ogsaa i en Skrivelse af 25 August 1930, der er fremlagt under Sagen, at Formaalet med Anbringelse af Spærrebomme som de i den nævnte Færge anvendte er i den heromhandlede Henseende dels at tjene som Afmærkning for Automobilerne, der køres ombord, dels at hindre Automobiler i at falde over Bord under almindelig forsigtig Rangering paa Færgens Dæk eller som Følge af Skibets Bevægelser i Søen. Retten maa — i Overensstemmelse hermed — mene, at det til den forsvarlige Udrustning af en Færge, der er beregnet til erhvervsmæssig Transport af Automobiler, maa kræves, at Færgen byder en rimelig Sikkerhed for, at ikke saadanne Manøvreringsfejl, som erfaringsmæssig er uundgaelige, faar katastrofale Følger for Føreren, der kører Vognen ombord, derved, at Vognen gaar over Bord. Efter Udfaldet af de af Sagsøgerinden foranstaltede Prøver maa det nu ogsaa antages, at den paa den heromhandlede Færge anbragte Spærrebom

vilde have været i Stand til at hindre afdøde Hansens Vogn i at falde over Bord og gaa i Vandet som Følge af den af ham begaaede Fejl, saafremt den havde været forsvarlig fastgjort. Naar den imidlertid har ladet sig løfte af ved, at Vognen stødte imod den, skønt Stødet ikke har været af en saadan Karakter, at det har medført nogen nævneværdig Beskadigelse af Vognen eller Bommen, saa maa det antages, at Bommens Anbringelse ved den paagældende Lejlighed har været ufor-svarlig, hvad enten det nu har ligget i, at den øverste Bolt i venstre Side ikke har været sat i — hvilket er sandsynligst — eller i, at den paa Grund af skæv Anbringelse i Forbindelse med Slør har kunnet presses ud.

Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvem Ansvarer herfor paahviler, bemærkes, at der intet er oplyst om, at der fra de overordnede Myndigheds Side er givet nogen særlig Instruktion med Hensyn til Bommens Betjening, og der maa derfor gaas ud fra, at det har været overladt til Færgpersonalet at træffe de efter Materiellets Indretning og de iøvrigt foreliggende Forhold i saa Henseende fornødne Foranstaltninger paa eget Ansvar. For saa vidt nu den ene af Færgeførerne, den ovennævnte Kaptajn Christensen, til en Politirapport har forklaret, at Færgens Fører ikke har noget med Bommene at gøre, kan Retten — som Sagen foreligger oplyst — ikke være enig heri, idet det maa paahvile Føreren af Færgen at føre nøje Tilsyn med, at alle Foranstaltninger til de Rejsendes Sikring mod Fare er blevet truffet, førend det tillades at køre Automobile om Bord.

Denne Tilsynspligt kan Kaptajn Peder Brandi ikke anses at have opfyldt. Med Hensyn til Forholdene i Almindelighed har han forklaret, at han stadig har paaset, at Bommene er blevet rigtig anbragt og ogsaa har henvendt Mandskabets Opmærksomhed herpaa. Han har ikke givet Mandskabet nogen særlig Instruktion herom, men har benyttet enhver Lejlighed til at henvende Mandskabets Opmærksomhed paa det vigtige i, at Bommene bliver rigtig anbragt; han har forklaret, at Afspærringsindretningerne er saa gode, som det kan forlanges, dog har han indrømmet, at Bommen burde have været noget længere, saaledes at den kunde have udfyldt Pladsen mellem Støtterne fuldt ud. Han mener iøvrigt, at Færgen er for lille til at besørge Trafikken paa tilfredsstillende Maade. Paa Grund af Pladsforholdene maa Pladsen tit udnyttes til det yderste, og det staar ham klart, at der i Betragtning heraf maa stilles særlig strenge Krav til Afspærringens Soliditet.

Hvad Forholdet ved den her omhandlede Lejlighed særlig angaar, har Brandi forklaret, at han ca Kl 6,35 var om Bord i Færgen og da udtrykkeligt lagde Mærke til, at Bommen i Forenden var paa Plads. Derimod har han ikke kunnet sige, om alle fire Bolte var sat i, og heller ikke med Bestemthed kunnet sige, at Bommen var sat lige paa, dog at han tror, at han vilde have lagt Mærke til det, hvis den havde ligget skævt. Han har endvidere forklaret, at han ikke var til Stede, da afdøde Rasmus Hansens Vogn blev kørt om Bord, idet han, da han var paa Vej ned til Færgen, der skulde sejle Kl 7,15, hørte et stærkt Brag om Bord; han satte da i Løb ud paa Færgen, men kunde ikke faa Øje paa Vognen, der altsaa paa dette Tidspunkt allerede maa være sunket.

Andels-Boligforeningers Afdeling II ved Foreningens Bestyrelses Formand, Overmontør Niels P Rose, Sagens Omkostninger for Landsretten med 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Allerede som Følge af Renteudblivelsen maa Fordringen anses for at være forfaldet. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til Dommens Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Andelsselskabet Randers Andels Boligforenings Afdeling II, til Indstævnte, Tømmerhandler B Vorbeck, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Auktionsrettens Kendelse er saalydende:

Den 27 August 1923 afholdtes der Auktion over en Panteobligation stor 5250 Kr, udstedt 20 August 1921 tinglyst 26 s M fra Randers Andelsboligforenings Afdeling II til Murermester I C Lauritzen med Pant i Matr Nr 964 ap Randers Købstads Bygrunde. Da Udstederen mente paa Auktionen at kunne købe Panteobligationen under Pari og saaledes opnaa en økonomisk Fordel, henvendte de sig forinden Auktionen til Randers Andelsboligforenings Hovedbestyrelse om hos denne at laane de fornødne Midler til at købe Obligationen paa Auktion. Hovedforeningen indgik herpaa og tilsagde Afdeling II Laanet, hvorefter Afdeling II paa Auktionen købte Obligationen for 4000 Kr og erholdt altsaa Pengene hertil plus Omkostningerne 250 Kr ialt 4250 Kr hos Hovedforeningen, hvorefter Afd II erholdt Auktionstransport paa Obligationen.

Under Forhandlingerne om Laanet fra Hovedforeningen til Afdeling II blev det fremhævet, at man i den nærmeste Fremtid ventede en Nedskrivning af Afdelingens forud prioriterede Gæld til Staten, og det var da en Aftale, at saasart denne Nedskrivning kom, skulde Afdelingen tilbagebetale Laanet til Hovedforeningen, uden at det synes nærmere aftalt, om denne Tilbagebetaling skulde ske afdragsvis eller iøvrigt hvorledes. Derimod synes det ikke nærmere aftalt, hvorledes Laanet skulde afvikles, dersom den ventede Nedskrivning ikke kom, udover at Afdelingen i saa Fald ikke skulde afbetale Laanet, før dennes Prioriteter var betalt saa langt ned, at Afbetalingen paa Laanet kunde

paabegyndes uden Forøgelse af Afdelingens Boligafgifter. I Hovedforeningens Bestyrelsesmøde for 13 August 1923 er der tilført Forhandlingsprotokollen, at Rose bemyndiges til at opkøbe Panteobligationen, mod at denne deponeres hos Andelsboligforeningen og forrentes til samme og i Møde den 7 December 1923 er der tilført Protokollen, at Renten af Laanet ansættes til 4 pCt p a.

Efter at Obligationen var indkøbt paa Auktionen blev den overgivet til Hovedforeningen. Den ventede Nedskrivning af Gælden til Staten udeblev.

Under Udlægsforretningen den 19 Januar 1925 hos Hovedforeningen blev der meddelt Tømmerhandler B Vorbeck, Randers, Udlæg i Hovedforeningens foranførte Tilgodehavende hos Afdeling II. Herunder hævdede Overmontør Rose som Formand for Afdeling II, at Laanet ikke skulde tilbagebetales, før der fandt en Nedskrivning Sted af Hovedforeningens Gæld eller en Ordning af dennes Forhold, medens Smed Christiansen som Formand for Hovedforeningen erklærede at være af den Formening, at Laanets Tilbagebetaling var bestemt efter de samme Regler som var gældende for Panteobligationen. Vorbeck lod derefter den udlagte Fordring paa Afdeling II sætte til Tvangsauktion, og den 1 April 1925 købte han denne Fordring. Efter Auktionen fik han Panteobligationen overleveret, og fra December Termin 1925 til December Termin 1928 (inkl) har Afdeling II til ham stadig indenfor de sædvanlige Løbedage betalt Renterne af Laanet, nemlig 4 pCt p a af 4250 Kr, men Afdeling II er derefter ophørt med Rentebetalingen under Anbringende af, at de har været ude af Stand hertil. Vorbeck har nu gjort gældende, at Laanet er forfaldet som Følge af Udeblivelse med Renter de sidste tre Terminer og har derefter som Haandpanthaver i Obligationen begært denne solgt ved Auktion.

Mod denne Auktion har Bestyrelsen for Afdeling II protesteret, idet de dels benægter, at Vorbeck er Haandpanthaver i Obligationen, og dels benægter at Laanet er forfaldet.

Selv om der nu ikke er oprettet noget Haandpantedokument, maa det efter det oplyste dog anses tilstrækkelig godtgjort, at Hovedforeningen har forlangt Obligationen overleveret som Sikkerhed for Laanet, og da saadan Overlevering faktisk straks efter Auktionen fandt Sted til Hovedforeningen, der efter at Vorbeck havde købt Fordringen paa Auktionen leverede Obligationen videre til Vorbeck, maa der siges at være skabt en gyldig Haandpanteret i Obligationen for Hovedforeningen, og Vorbeck nu at være lovlig Indehaver af samme Haandpanteret.

Hvad derhos angaar Spørgsmaalet om Fordringen paa Afdeling II er forfalden, maa det først bemærkes, at Vorbeck som nuværende Ejer af Fordringen gennem Retsforfølgning ikke kan have anden eller bedre Ret end Hovedforeningen havde. Christiansen har som foran anført under Udlægsforretningen udtalt som sin Formening, at Laanet skulde tilbagebetales efter de samme Regler som Panteobligationen, men her under Auktionen har han hævdet ikke at kunne erindre denne Udtalelse eller nærmere forklare, hvad han har ment dermed, og hans Forklaring nu er i Overensstemmelse med Roses Fremstilling og de

øvrige som Vidner afhørte daværende Bestyrelsesmedlemmer af Hovedforeningen. Herefter maa der i Virkeligheden ved Laanets Ydelse anses ikke at være aftalt noget nærmere om Tilbagebetalingen. Man regnede dengang med, at der vilde komme en Nedskrivning, hvorefter Laanet kunde tilbagebetales, medens det i Virkeligheden ikke synes endelig aftalt, hvorledes Forholdet skulde ordnes, dersom den ventede Nedskrivning ikke kom. Det maa herved ogsaa tages i Betragtning, at Laanet blev ydet for at støtte og hjælpe Afdelingen, og har det derfor Formodningen for sig, at Afdelingen først skulde tilbagebetale Laanet, naar den maatte blive i Stand dertil uden Forhøjelse af dens daværende Boligafgifter. Da derhos Protokolltilførslerne intet viser om Tilbagebetalingsmaaden og der iøvrigt intet er godtgjort med Hensyn til denne, kan Fordringen ikke anses forfaldet. Det findes ingen Forandring at kunne gøre heri, at Afdeling II er udeblevet med Renter, idet det ikke findes godtgjort, at saadan Udeblivelse skulde medføre Kapitalens Forfald. Auktionen vil herefter være at nægte Fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 8 Oktober 1930 af Randers Købstads Auktionsret.

For Landsretten har de Indstævnte gjort gældende, at det i Sagen omhandlede Laaneforhold mellem de Indstævnte og Randers Andels Boligforening (Hovedforeningen) ikke var noget almindeligt Laaneforhold, men maa anses som et Indskud i den nævnte Afdeling, for hvilken Hovedforeningen hæfter ifølge § 9 i de for denne gældende Vedtægter, og at der som Følge heraf ikke tilkommer Hovedforeningen nogen Fordring paa Afdeling II.

Da imidlertid, som i Kendelsen anført, Hovedforeningen har ydet det der nævnte Beløb af 4250 Kr til Afdeling II, for at Afdelingen kunde foretage et fordelagtigt Indkøb af den paagældende Panteobligation, og Ydelsen herefter ikke kan sidestilles med de i Foreningens sædvanlige Formaal begrundede Indskud i dens enkelte Afdelinger, maa det statueres, at der foreligger et almindeligt Laaneforhold, og da det i Kendelsen er retteligt antaget, at der har fundet en Haandpantssætning Sted af den omhandlede Obligation, og det under denne Forudsætning her for Retten er anerkendt, at den omtvistede Fordring er forfaldet paa Grund af Udeblivelse af Renter, vil Indstævntes Paastand om, at den paagældende Auktion fremmes, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil de Indstævnte have at godtgøre Appellanten med 250 Kr.

Nr 99/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Jørgen Hansen Christensen (Bache),

der tiltales for Bedrageri og Dokumentfalsk.

Vestre Landsrets Dom af 31 Marts 1931: Tiltalte Jørgen Hansen Christensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. I Erstatning til Staldforpagter Kvist betaler Tiltalte 150 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jørgen Hansen Christensen til Højesteretssagfører Bache 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jørgen Hansen Christensen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 13 Januar 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A.

principalt efter Straffelovens §§ 251 og 252 for Bedrageri, subsidiært efter samme Lovs § 257, for svingagtigt Forhold derved at Tiltalte, der den 17 November 1930 af Staldforpagter Osvald Cajus Vilhelm Læssøe Kvist, Vejle, havde faaet i Kommission at sælge en nævnte Kvist tilhørende Motorvogn Y 2541, saaledes at Tiltalte selv maatte beholde, hvad der maatte indkomme ved Salget udover 2000 Kr, den følgende Dag under det urigtige Foregivende, at han kun kunde opnaa 1900 Kr for Vognen, fik Kvist til at sælge Vognen for dette Beløb, og saaledes at Tiltalte skulde have 50 Kr i Provision, uagtet Tiltalte da havde Tilbud paa Vognen fra Automobilhandler Chr Nielsen Christensen, Vejle, paa 2100 Kr, hvorefter Tiltalte, efter at han havde modtaget de 2100 Kr, udbetalte Kvist 1900 Kr, og af denne modtog Provisionen 50 Kr, idet Tiltalte benægtede, at han havde faaet mere end 1900 Kr ind for Vognen.

B.

efter Straffelovens § 268 for Dokumentfalsk ved efter, at han, der af den under A ommeldte Automobilhandler Chr Nielsen Christensen havde modtaget en til den ligeledes under A ommeldte Staldforpagter Kvist udstedt Check paa Vejle Bank, dateret 18 November 1930, stor 2100 Kr, falskelig endosserede Checken med Navnet »Osvald Kvist«, hvorpaa Tiltalte fik Beløbet udbetalt i Banken.

Tiltalte er født den 22 Juni 1888 og er, foruden at han tre Gange har vedtaget Bøder for Overtrædelse af Motorloven, tidligere anset ved Fredericia Købstads Rets Dom af 2 Oktober 1920 efter Motorlovens § 32 med en Bøde af 200 Kr til Statskassen og ved Vejle Købstads Rets Dom af 24 Januar 1925 efter Motorlovens § 24 og Færdselslovens §§ 2 og 4 med en Bøde af 25 Kr til Vejle Købstads Politikasse.

Tiltalte har nægtet sig skyldig. Hans Forklaring gaar i Hovedsagen ud paa følgende:

Den 17 November 1930 anmodede Staldforpagter Osvald Kvist ham om at være sig behjælpelig med at sælge en Motorvogn, der skulde koste 2000 Kr, saaledes at Tiltalte maatte beholde, hvad han kunde faa for den udover dette Beløb. Tiltalte erklærede sig rede hertil. Næste Dag, noget over Middag, besigtigede Tiltalte Motorvognen hos Kvist sammen med en Trediemand, og da han saa, at Vognen var en Del skrammet, erklærede han, at det vilde knibe at faa 2000 Kr for den, hvorpaa Kvist udtalte, at den maatte sælges for 1900 Kr. Noget senere samme Dag tilbød Tiltalte Motorvognen til Automobilhandler Chr Christensen i Vejle for 2100 Kr, og for denne Pris købte Christensen Vognen. Derefter begav Tiltalte sig hen til Kvist, hvem han meddelte, at han nu havde et fast Bud paa Vognen, og Kvist gik derefter, om end noget utilfreds, ind paa at nøjes med at faa 1850 Kr hjem for Vognen. Hos Automobilhandler Christensen fik Tiltalte derpaa s D Købesummen 2100 Kr udbetalt i en Check, lydende paa Kvists Navn, idet Tiltalte efter Handlens Afslutning oplyste, at Kvist var Ejeren. Tiltalte, som ikke ønskede, at Kvist skulde vide, hvor stor Avance Tiltalte havde faaet ved Salget, og som mente sig beføjet til at modtage og kvittere for Checken, gik om Morgen den 19 November hen i Vejle Bank, hvor han paa Checkens Bagside skrev Navnet »Osvald Kvist« med tilføjet Adresse: »Dæmningen Nr 10«, hvorpaa Pengene blev ham udbetalt; Tiltalte betalte derefter samme Dag Kvist 1900 Kr og fik selv af denne et Beløb af 50 Kr som Provision; dette sidste Udtryk har Tiltalte dog senere i samme Retsmøde betegnet som ukorrekt, idet han bemærker, at Kvist simpelthen gav ham 50 Kr tilbage af de 1900 Kr.

Nævnte Staldforpagter Kvist har som Vidne afgivet følgende Forklaring:

Det er rigtigt, at Tiltalte oprindelig fik Motorvognen i Salgskommission saaledes, at han maatte beholde, hvad han fik over 2000 Kr, og at han den 18 November noget over Middag sammen med en Trediemand besigtigede Vognen, men ved denne Lejlighed var der ikke Tale om Vognens Pris. Noget senere paa Dagen kom Tiltalte tilbage og meddelte, at han havde en Køber, som vilde give 1900 Kr for Vognen. Kvist spurgte nu udtrykkelig Tiltalte, om Vognen ogsaa blev

solgt for denne Sum, hvilket Tiltalte bekræftede. Kvist spurgte ham derpaa, hvad han nu skulde have i Provision, og Tiltalte forlangte 50 Kr, hvorefter Kvist akcepterede Handlen paa disse Vilkaar. Næste Morgen, den 19 November, indfandt Tiltalte sig hos Kvist og udbetalte i dennes Lejlighed i Overværelse af Kvists Hustru 1900 Kr; paa Kvists Spørgsmaal, om Vognen nu ikke havde kostet mere, svarede Tiltalte »Nej«. Fru Kvist bemærkede derefter spøgende, at »Tiltalte nok havde stukket en 100 Kr Seddel i Lommen«. Senere paa Dagen bemærkede Kvist i Vejle Bank, at Tiltalte havde kvitteret en Check lydende paa 2100 Kr fra Automobilhandler Christensen med hans — Kvists — Navn, og da Tiltalte nægtede at bringe Sagen i Orden ved at betale Kvist 150 Kr, indgav denne Politianmeldelse.

Fru Kvist har som Vidne forklaret, at hun i hendes og hendes Mands Lejlighed overværede, at Tiltalte udbetalte hendes Mand 1900 Kr, og hørte, at sidstnævnte spurgte Tiltalte, om han ikke havde faaet mere for Vognen, hvad Tiltalte benægtede. Hun fremsatte derpaa den forommeldte spøgende Ytring.

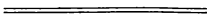
Tiltalte har fastholdt Rigtigheden af sin Forklaring paa de Punkter, hvor den er i Strid med Staldforpagter Kvists. Han erkender Rigtigheden af Fru Kvists Vidneforklaring, dog med den Ændring, at det var Hr Kvist, der kom med den titnævnte spøgende Bemærkning.

Automobilhandler Christensen har som Vidne udsagt, at han, efter at have faaet Besked om, hvem der var Vognens Ejer, udstedte Checken til Kvist, uden at der mellem ham og Tiltalte havde været talt om, til hvem den skulde udstedes, samt at han ikke tror, at han, hvis Tiltalte havde forlangt Checken udstedt til sig, vilde have gjort det.

Efter foranstaaende fremgaar det saavel af Tiltaltes som af Kvists Forklaringer, at Tiltalte ved urigtige Oplysninger om, hvilken Pris der kunde opnaas for Automobilet, har formaaet Kvist til at sætte sin Pris ned, og det maa endvidere ved det passerede anses godtgjort, at Tiltalte har kvitteret den til Kvist udstedte Check for at skjule, at han havde faaet mere for Vognen, end han havde opgivet til Kvist. Herefter vil det af Tiltalte udviste Forhold være at tilregne ham som Overtrædelse af Straffelovens §§ 251 og 268, idet det under de foreliggende Omstændigheder skønnes ubetænkeligt at forkaste hans Forklaring om, at han ansaa sig bemyndiget til at kvittere Checken. Den af Tiltalte forskyldte Straf findes i Medfør af midlertid Straffelov af 1 April 1911 § 13, at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte vil derhos efter derom nedlagt Paastand have at betale i Erstatning til Staldforpagter Kvist 150 Kr.

Endelig vil Tiltalte have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Fredag den 12 Juni.

Nr 105/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Thorvald Peter Christiansen (Graae),

der tiltales for uagtsomt Mandrab m v.

Vestre Landsrets Dom af 15 April 1931: Tiltalte Thorvald Peter Christiansen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 3 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Saa udræder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Melson, 100 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaancket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter det oplyste maa der gaas ud fra, at Montør Olsen har kørt med for stærk Fart.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Førerretten vil være at frakende Tiltalte for 5 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Retten til at være Fører af Motorkøretøjer frakendes Tiltalte Thorvald Peter Christiansen for 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Thorvald Peter Christiansen, der er født den 19 November 1905, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, ved 1 jydsk Statsadvokaturs Anklageskrift af 16 Marts 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

Færdig fra Trykkeriet 24 Juni 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 12

Fredag den 12 Juni.

I. Efter Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41 for Overtrædelse af dens:

1) § 6, Stk 2, ved den 11 Juli 1930 om Eftermiddagen under Kørsel i Retning mod Sydvest paa Landevejen Sæby—Nørresundby ved Lyngdrup Holdeplads at have ført den Vognmand Aage Pallesen, Frederikshavn, tilhørende Lastmotorvogn, P 232, uden at Bremseapparaterne var i foreskrevet Stand, idet disses Bremeevne var nedsat i den Grad, at der krævedes 4,6 m til at bremse Vognen op ved 15 km's Hastighed.

2) § 27, Stk 1 og 3 ved under sin ovenfor under I 1) ommeldte Kørsel at have ført Motorvogn med større Hastighed end 25 km i Timen og uden at nedsætte Hastigheden saa meget, som behørigt Hensyn til Færdselsforholdene gjorde det paakrævet;

3) § 30, Stk 3 ved under sin ovenfor under I 1) og 2) ommeldte Kørsel at have undladt at holde Motorvognen forsvarligt i Vejens højre (vestlige) Side, da han mødte den i Retning mod Nordøst paa Motorcykel P 1941 kørende Montør Herman Sofus Olsen af Frederikshavn.

4) § 29, Stk 1 ved under sin ovenfor under I 1), 2) og 3) ommeldte Kørsel at have undladt at udvise fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed overfor andre vejfarende og derved paakørt eller stødt sammen med den ovennævnte Motorcyklist, Montør Herman Sofus Olsen.

II. efter Straffelovens § 207 for uagtsom Legemsbeskadigelse ved under de ovenfor under I ommeldte Omstændigheder ved Uagtsomhed at være blevet Aarsag til, at der ved og i Forbindelse med Paakørslen tilføjedes nævnte Montør Herman Sofus Olsen saadanne Beskadigelser, at hans venstre Arm maatte amputeres.

III. efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab ved under de ovenfor under I ommeldte Omstændigheder ved Uagtsomhed at være blevet Aarsag til, at Konstruktør Ernst Emil Elshøj af Frederikshavn, der som Passager befandt sig paa Motorcykel P 1941, umiddelbart efter Paakørslen eller Sammenstødet afgik ved Døden som Følge af de ham derved tilføjede Legemsbeskadigelser.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte ved den paa-gældende Lejlighed kom kørende med sin ovennævnte Motorvogn ad Landevejen Sæby—Nørresundby i Retning mod sidstnævnte By. Da han nærmede sig Paakørselsstedet, kørte et Bryggeriet »Urban« tilhørende Lastautomobil foran ham i samme Retning og i højre Side af Vejen med en Fart af ca 30 km i Timen.

Montør Herman Olsen kom med Konstruktør Elshøj som Passager

kørende paa Motorcykel ad samme Landevej i modsat Retning, og der fandt ud for Husmand Chr Rasmussens Ejendom en Paakørsel Sted mellem Motorcyklen og Tiltaltes Motorvogn, hvorved Motorcyklens Fører og Passager led Beskadigelser, der havde de i Anklageskriftet nævnte Følger.

Tiltalte har forklaret, at han i nogen Tid før Paakørslen havde kørt bagefter Bryggeriets Automobil, at han i lang Afstand havde bemærket Motorcyklisten, og at denne efter at have passeret Bryggeriets Automobil rettede Motorcyklen ind paa den faste Del af Vejen, hvorefter Sammenstødet skete. Tiltalte benægter at have nogen Skyld i dette.

Ved de i Sagen afgivne Vidneforklaringer findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har kørt med en meget stærk Fart, der i hvert Fald betydeligt har oversteget 30 km i Timen, og at han umiddelbart før Paakørslen har villet køre udenom det foran kørende Lastautomobil. Efter det oplyste kan det ikke antages, at der med Hensyn til Olsens Kørsel har foreligget nogen Fejl fra hans Side. Efter foretagne Opmaalinger er Tiltaltes Automobil 2 m bred maalt ved det derpaa værende Varelad, medens Bryggeriets Automobil er 1,55 m bred maalt paa samme Maade, hvorhos Bredden af den asfalterede Del af Vejen udgør 4,5 m.

Ved en stedfundet Bremseprøve konstateredes det derhos, at Bremsevnen af Bremserne paa Tiltaltes Automobil var nedsat som i Anklageskriftet nævnt, medens Bremserne efter en af den Motorsagkyndige afgivet Erklæring i anordningsmæssig Stand under de angivne Omstændigheder skulde have kunnet bremse Vognen op paa 2 m.

Under Hensyn til det om Bremsernes Tilstand oplyste maa Tiltalte anses at have overtraadt § 6, 2 Stk i Motorloven. Da den højeste tilladte Hastighed for det paagældende Motorkøretøj efter det oplyste var 25 km i Timen, og da Tiltalte ved at have villet køre udenom Bryggeriets Automobil med den ovenfor antagne Hastighed, uanset at Veibanen ikke var fri, og herved er kommet over i Vejens venstre (østlige) Side, maa anses at have ladet det mangle paa fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed overfor den imod ham kommende Motorcyklist, maa han anses at have overtraadt Motorlovens §§ 27, 1 og 3 Stk, 30, 3 Stk og 29, 1 Stk.

Endvidere maa det anses godtgjort, at han ved sin uagtsomme Kørsel har foraarsaget de Olsen tilføjede Legemsbeskadigelser og Elshøjs Død.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Motorlovens § 41 og Straffelovens §§ 198 og 207 med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 1 Maaned.

Da Tiltaltes Kørsel derhos maa anses at have været særlig uforvarlig vil i Medfør af Motorlovens § 42 Retten til at føre Motorkøretøj være at frakende ham for et Tidsrum af 3 Aar fra denne Doms Afgivelse at regne.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer her for Retten 100 Kr.

Nr 278/1930. Gaardejerne **Hans Just og Anthon Andersen**
(Jørgensen)

m o d

Rentier **Vilandt Nielsen** (Gelting),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af en Kontrakt om Leje af Græsning m m.

Vestre Landsrets Dom af 6 November 1930: Sagsøgte, Rentier Vilandt Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Gaardejerne Hans Just og Anthon Andersen, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne bør til Sagsøgte een for begge og begge for een betale 3000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 14 Juli 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Erstatningens Størrelse efter de tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes at burde bestemmes til 2000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 2000 Kroner med Renter. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 19 Juni 1929 oprettedes mellem Sagsøgerne, Gaardejerne Hans Just og Anthon Andersen, begge af Brøndumdam, som Ejere af Øen Langli i Hobugten, og Sagsøgte, Rentier Vilandt Nielsen i Esbjerg, en Kontrakt, hvorefter Sagsøgte for et Tidsrum af fem Aar, regnet fra 1 April 1930, af Sagsøgerne lejede Halvparten af Græsningsretten paa Langli for en aarlig Leje af 2300 Kr. Hver af Parterne fik ved Kontrakten Ret til at græsse indtil 150 Faar paa Øen, og i Lejeretten fulgte Benyttelsesret til Bygningerne paa Øen, nemlig et Beboelseshus og en Ladebygning, hvilken sidste af Sagsøgerne skulde istandsættes inden 1 April 1930. Det hedder videre i Kontrakten, at Parterne efter Overenskomst og for fælles Regning skal antage de til Fællesdriften fornødne Folk, at Sag-

søgte som Lejer har Ret til allerede den 15 September 1929 at flytte Faar over til Græsning paa Øen uden Tillæg til Lejen, samt at Lejeren til Hjælp til Pasningen af Dyrene i Tiden indtil 1 April 1930 skal betale 200 Kr pr 1 November 1929. I Henhold til denne Kontrakt blev der af Parterne i Sommeren og Efteraaret 1929 indkøbt en Del Faar og fire Maaneder gamle Lam, som overførtes til Øen, saaledes at Sagsøgte af de indkøbte Dyr, der var i Fælleseje mellem Parterne, havde Ret til 148 Stk, Sagsøgeren Just til 75 Stk og Sagsøgeren Andersen til 13 Stk. Pasningen af disse Faar skulde i Vinterhalvaaret indtil 1 April 1930 besørges af Jens Just, der er Søn af Sagsøgeren Just og Svigersøn af Sagsøgeren Andersen, og som i de sidste 3½ Aar af sin nævnte Fader og Svigerfader havde været antaget til at passe Kreaturerne paa Langli, hvor han boede alene med sin Hustru. Med Hensyn til Fodringen af Faarene var det aftalt, at Sagsøgte skulde levere en forholdsmæssig Andel af det Foder, som vilde medgaa til Faarenes Underhold i Vinterens Løb. Da Faarene var blevet bragt over til Øen, var der paa denne oplagret 13 Læs Hø og 3000 kg Korn, og der blev i Løbet af Vinteren tilført Øen et Kvantum Hakkelse paa 6000 kg, seks Læs Hø og et Kvantum Affaldskorn. Indtil December Maaned 1929 var der paa Øen Græs nok til Faarene, men i denne Maaned indtraf en Oversvømmelse, og der var derefter meget lidt Græs, saaledes at Fodring af Faarene var nødvendig. I December Maaned døde et Par Faar, og efter Nytaar blev der større Dødelighed blandt disse, saaledes at der indtil 1 April 1930 var død 40. I Tiden fra 1 til 19 April døde derhos ca 30. Sagsøgte besøgte i Vinterens Løb forskellige Gange Øen, særlig for at overføre Korn og Hakkelse; da han i Januar Maaned 1930 fandt, at Faarene ikke blev passet og fodret godt nok, beklagede han sig derover til Jens Just, og der opstod da et Skænderi, under hvilket Just opfordrede Sagsøgte til at holde sig borte fra Øen, hvor han intet havde at gøre før 1 April 1930. Sagsøgte besværede sig derpaa til Sagsøgerne, men vedblev ogsaa derefter at komme paa Øen og at give Jens Just Anvisninger angaaende Faarenes Fodring, i hvilken Sammenhæng bemærkes, at der i Tiden fra den 2 til den 14 December efter Ordre fra Sagsøgte var blevet opfodret 8 Sække Havre, indeholdende ca 400 kg, der som Følge af et Uheld under Udslibningen til Øen havde henligget ca 24 Timer i Havvand. Den 1 April 1930 skulde Jens Just afløses af en ny Bestyrer, som var antaget af saavel Sagsøgerne som Sagsøgte, men da denne Bestyrer sammen med Parterne den nævnte Dag havde besigtiget Forholdene paa Øen og set Faarenes Tilstand, nægtede han at overtage Pladsen. Sagsøgte skrev derpaa samme Dag gennem sin Sagsfører til Sagsøgerne, at han paa Grund af den Misrøgt, Faarene havde været Genstand for, og den daarlige Tilstand, hvori Bygningerne paa Øen forefandtes, betragtede den indgaaede Kontrakt som brudt og krævede Erstatning, hvorhos han fralagde sig ethvert Ansvar for Faarenes videre Skæbne. Sagsøgerne protesterede herimod, men Parterne blev dog ved Forhandling enige om at dele de paa Langli tilbageværende Faar imellem sig, og denne Fordeling fandt derefter Sted omkring 19 April, saaledes at Sagsøgte modtog 105 Faar, som derpaa førtes bort fra Øen.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne nedlagt endelig Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at betale dem et Beløb af 3378 Kr 98 Øre tillige med Renter heraf, 5 pCt aarlig fra den 25 Juni 1930, indtil Betaling sker.

Beløbet fremkommer saaledes:

1. Erstatning for Sagsøgtes uberettigede Ophævelse af Kontrakten, ansat til 1 Aars Leje	2300 Kr 00 Øre
2. Andel i Bestyrerløn i Henhold til Kontrakten	600 — 00 —
3. Forskellige Udlæg fra Sagsøgernes Side for Sagsøgte til Beløb	478 — 98 —
	<u>ialt 3378 Kr 98 Øre</u>

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han med Hensyn til Posterne under 1 og 2 hævder, at Ophævelsen af Kontrakten efter det passerede har været berettiget, og idet han overfor Post 3, som han anerkender, fremfører til Modregning et Krav paa 486 Kr, nemlig Værdien af den ham tilkommende Anpart af Faarenes Uld, som Sagsøgerne har tilbageholdt; Modkravet erkendes af disse.

Sagsøgte nedlægger derhos Paastand om, at der hos Sagsøgerne tilkendes ham en Erstatning, stor 5976 Kr 76 Øre, nemlig for Værdiforringelse af de af ham modtagne 105 Faar, 3181 Kr 76 Øre, og som Erstatning for de mistede 43 Faar 2795 Kr, tillige med Renter 5 pCt aarlig af det nævnte Beløb, 5976 Kr 76 Øre fra 14 Juli 1930, indtil Betaling sker.

Heroverfor procederer Sagsøgerne til Frifindelse.

Sagsøgerne anfører som Begrundelse af deres Paastand i det væsentlige følgende:

De erkender vel, at der i Vinterens Løb har været en usædvanlig stor Dødelighed blandt Faarene paa Langli, og at de tilbageblevne Faar i April Maaned 1930, da Fordelingen skete, befandt sig i en daarlig Forfatning. Dette skyldes imidlertid ikke Vanrøgt eller utilstrækkelig Fodring fra Jens Justs Side, men en hos Faarene udbrudt Sygdom, som kaldes Distomatose (Leverikter). Til Støtte herfor henviser de til en af Dyr lægerne Dam i Oxbøl og Eskesen Jensen i Boldesager under 1 April 1930 afgivet Erklæring; det fremgaar af denne, at Dyr lægerne under deres Besøg paa Øen den 4 April 1930, hvor de besigtigede en stor Del af Faarene, obducerede 3 døde Faar, som alle fandtes at have lidt af Distomatose; det ene Faar var død af denne Sygdom, medens der hos de to andre forelaa anden Dødsarsag. Paa Grundlag heraf og de af Bestyrer Jens Just givne Oplysninger sluttede Dyr lægerne, at en stor Del af Faarene paa Langli havde været haardt angrebne af Leverikter, og den store Dødelighed for en stor Del skyldtes denne Sygdom. Sagsøgerne gør derhos gældende, at selvom der forelaa Vanrøgt fra Bestyrer Justs Side, kan de ikke alene være ansvarlige herfor, men Answeret maa ligesaa fuldt falde paa Sagsøgte, der stadig har haft sin Gang paa Øen og har instrueret Bestyreren om Dyrenes Fodring og Pasning samt derhos selv er Skyld i, at der til Fodring af Faarene er anvendt de forommedte 8 Sække Havre, der var blevet gennemtrukket med Havvand og derfor var skadelig for Faarene, saaledes at dette Foder har medvirket til Sygdommens Opstaaen hos dem.

Under Sagens Drift har der af Retten været udmeldt Syns- og

Skønsmænd til Undersøgelse af Betingelserne for Faarehold paa Øen Langli og Faarebesætningens Tilstand. Skønsmændene har den 19 April 1930, da Faarene endnu var paa Langli, besigtiget Forholdene og har under 21 s M afgivet Erklæring, som de senere har afhjemlet inden Retten. Angaaende Faarenes Helbreds- og Fodertilstand hedder det i Skønnet, at en stor Del af Dyrene med Hensyn til Udseendet ikke frembød noget bemærkelsesværdigt, men at det, da Skønsmændene ved Beføling undersøgte en Del af de bedst udseende Faar, viste sig, at Ulden dækkede en meget daarlig Ernæringstilstand. Angaaende Fodermængden paa Øen udtaler Skønsmændene, at hvis Faarene har faaet det Øen tilførte Kvantum Foder i frisk Tilstand i Forbindelse med det nødvendige ferske Drikkevand, kan Faarene ikke anses misrøgtede. Om Værdien af de paa Langli ved Skønnets Foretagelse værende 166 Stk Faar har Skønsmændene oplyst, at de for Halvdelens Vedkommende kan ansættes til 50 Kr pr Stk, for den næste Fjerdedel til 30 Kr pr Stk og for den sidste Fjerdedel til 15 Kr pr Stk; sunde Dyr i god Foderstand vilde efter Skønsmændenes Mening have en Værdi af gennemsnitlig 65 Kr pr Stk. Spørgsmaalet om, hvorvidt Faarene har været befængt med Leverikter, har Skønsmændene, hvoraf en var Dyrlæge, ikke kunnet besvare, idet vedkommende Dyrlæge, der obducerede tre døde Faar, ikke fandt disse angrebne af Ikter i Leveren, og idet ingen af de levende Faar fremviste sikre Symptomer paa Leverikter. Endelig har Skønsmændene udtalt, at Øen ikke kan anses egnet til Faareavl om Vinteren, da Klitterne er daarligt bevoksede, og Græsarealerne ofte er oversvømmede i denne Aarstid.

Om Faarenes daarlige Tilstand og Aarsagen dertil er der under Sagen afgivet en Række Vidneforklaringer. En af Sagsøgte i Begyndelsen af April 1930 tilkaldt Dyrlæge, N Chr Krogh af Bramminge, har efter Undersøgelse paa Øen udtalt, at Faarene har været udsat for en ganske uforvarselig Behandling, idet deres elendige Tilstand for de flestes Vedkommende uden Tvivl skyldtes Underernæring. Enkelte af Faarene frembød Symptomer paa Distomatose. Et Faar, som fandtes dødt, blev obduceret for at konstatere, om Døden skyldtes denne Sygdom, men herpaa fandtes ingen Symptomer. Dyrlægen, som er bekendt med det tilførte Kvantum Hø og Kraftfoder, mener, at det, hvis det var anvendt, vilde have været tilstrækkeligt i hvert Fald med Tilskud af Græs. Forskellige andre Vidner, som i Vinterens Løb har været paa Langli, har som deres Opfattelse udtalt, at Faarene blev daarligt passet og ikke tilstrækkeligt fodret, skønt der ikke savnedes Foder paa Øen. Heroverfor har Bestyrer Jens Just hævdet, at der ikke har været noget Tidspunkt af Vinteren, hvor Faarene har sultet, at han har anvendt de foreliggende Beholdninger forsvarligt, om end med Forsigtighed, for at Hø og Korn kunde slaa til, at Faarene har haft Drikkevand nok, og at Dødsfaldene skyldes Sygdom hos dem (Leverikter).

Som det fremgaar af alle Sagens Oplysninger og erkendes af Sagsøgerne, var de paa Øen Langli anbragte Faar ved Udgangen af Vinteren 1929—1930 i en meget daarlig Forfatning, og henved en Trediedel af de oprindelig til Øen overførte var døde. Aarsagen til det saaledes foreliggende slette Resultat af Faareholdet paa Øen maa efter Rettens

Opfattelse i det væsentlige søges i manglende Omhu fra Bestyrerens Side med Hensyn til Dyrenes Pasning og Fodring, idet det maa anses oplyst, at der paa Øen har været Foder nok, selv uden væsentlig Tilskud af Græs, til at afværge, at Dyrene led Mangel, og idet Bestyrer Just ikke har været afskaaret fra hos Parterne at rekvirere mere og i fornødent Fald burde have gjort dette. At Aarsagen, som af Sagsøgerne og Bestyrer Just hævdede, alene har været Sygdom, savnes der Holdepunkter for at antage, idet der herfor hovedsagelig kun er paaberaabt den fornævnte af Dyrlægerne Dam og Eskesen Jensen afgivne Erklæring, hvorefter tre af dem obducerede Faar alle var lidende af Distomatose, medens der heroverfor staar Resultatet af de øvrige fire Obduktioner og den Omstændighed, at Faarene er indkøbt mange forskellige Steder, og at Sygdommen, der ikke er smitsom, ikke kan antages at kunne erhverves paa Langli. Der er ejheller Grund til at antage, at der er tilføjet Dyrene Skade af Betydning ved Fodring med det tidligere omtalte lille Kvantum fugtig Havre. Efter hvad en Dyrlæge har forklaret som Vidne for Landsretten, maa der nemlig gaas ud fra, at eventuelle uheldige Virkninger af Fodringen med de 400 kg af Saltvand gennemvædet Havre vilde have vist sig straks i December Maaned, da dette Foder blev anvendt, saaledes at Aarsagen til den senere i Slutningen af Vinteren og Begyndelsen af Foraaret indtrufne store Dødelighed ikke kan søges heri. Da nu Sagsøgerne maa bære Ansvar for det af Bestyreren udviste Forhold, idet han var ansat af dem, og idet Sagsøgte efter Kontraktens Indhold i Tiden før 1 April 1930 ikke har haft Ret og Pligt til overfor Sagsøgerne og Bestyreren at gribe ind i Forholdene paa Langli udover, hvad der fulgte af hans Forpligtelse til at betale 200 Kr som sin Andel i Udgifter til Dyrenes Pasning og at levere forholdsmæssig Andel i Foderet, hvilke Pligter han uomtvistet har opfyldt, maa det statueres, at Sagsøgte efter Udfaldet af Vinterens Faarehold og det derved Parterne paaførte Tab har haft Føje til som sket at ophæve Kontraktforholdet fra 1 April 1930 at regne. Heraf følger, at Sagsøgernes Erstatningskrav paa henholdsvis 2300 Kr og 600 Kr ikke kan tages til Følge, hvorimod Sagsøgte efter det passerede maa have Krav paa Erstatning hos Sagsøgerne.

Med Hensyn til Størrelsen af dette Krav bemærkes, at Sagsøgtes Fordring er baseret paa en Gennemsnitspris af 65 Kr for hvert af de til Øen overførte 148 Faar, men at det saaledes opgjorte Erstatningskrav ikke vil kunne tages til Følge i dets fulde Omfang. Der maa nemlig gaas ud fra, at nogle af Faarene normalt vilde dø af Sygdom, og at den daarlige Ernæringstilstand hos de af Sagsøgte medtagne Faar kunde afhjælpes, naar Dyrene anbragtes paa Græs andetsteds. Den Sagsøgte hos Sagsøgerne tilkommende Erstatning findes efter alt foreliggende og under Hensyn til Størrelsen af hans ovennævnte Modkrav mod Sagsøgernes Udlæg skønsmæssig at kunne bestemmes til 3000 Kr, hvilket Beløb Sagsøgerne in solidum vil være at tilpligte at betale ham med Renter som paastaet.

Sagsøgerne findes derhos, ligeledes in solidum, at burde godtgøre ham Sagens Omkostninger med 600 Kr.

Mandag den 15 Juni.

Nr 4/1931. Fabrikant **C Holmen** (Selv)

mod

Parcelforeningen **Øresund** (Gamborg),

betræffende Gyldigheden af en i den indstævnte Forening vedtaget Generalforsamlingsbeslutning m m.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1930: Den af Parcelforeningen Øresund paa Generalforsamlingen af 15 Maj 1930 truffne Beslutning om at forandre det hidtidige Delingstal for Fordelingen af Udgifterne vedrørende Parcellerne fra 1/56 til 1/55 bør være ugyldig, men iøvrigt bør de Sagsøgte, Parcelforeningen Øresund, for Tiltale af Sagsøgeren, Fabrikant C Holmen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet nogle af Appellanten for Højesteret nedlagte nye Paastande ikke mod Indstævntes Protest kan tages under Paakendelse, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

For uden rimelig Grund at have paaanket Sagen vil Appellanten være at anse med en Bøde til Statskassen af 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant C Holmen, til Indstævnte, Parcelforeningen Øresund, med 300 Kroner. Til Statskassen bøder Appellanten 200 Kroner.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Fabrikant C Holmen, paa-staaet de Sagsøgte, Parcelforeningen Øresund, kendt pligtige til

1) at anerkende Lovligheden af den af Sagsøgeren fremsatte Udmeldelse af Foreningen fra 1 Januar 1930 at regne,

2) at give Sagsøgeren Adgang til at gøre sig bekendt med og tage Afskrift af Foreningens Regnskabs- og Forhandlingsbøger samt de dertil hørende Bilag og Arkivsager,

3) at anerkende, at Fordelingen af de Beløb, der i Henhold til Deklarationer med Københavns Kommune skal udredes til Amortisation af Bekostningen ved Nedlæggelsen af Vand- og Gasledninger sker med et lige stort Beløb for hver af de ved Deklarationerne forpligtede Ejendomme (Matr Numrene), og at Betaling kun kan afkræves Sagsøgeren for de af ham medunderskrevne Deklarationers Vedkommende.

Endvidere har Sagsøgeren paastaet ophævede som ugyldige de af Parcellforeningens Generalforsamling den 15 Maj 1930 truffne Beslutninger

1) om at forandre det hidtidige Delingstal for Fordelingen af Udgifterne vedrørende Parcellerne fra 1/56 til 1/55, og

2) om i Tilslutning til Dagsordenens Punkt 3: »Forslag om et fast aarligt Kontingent« at opkræve 15 Kr aarligt hos hvert Medlem eller Parcelejer.

De Sagsøgte har principalt paastaet Sagen afvist, subsidiært paastaet sig frifundet. Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Paa en konstituerende Generalforsamling den 26 Marts 1911 stiftedes Parcellforeningen »Øresund« og vedtoges Love for Foreningen.

Foreningens Formaal var at erhverve ca 105 700 Kv Alen af Matr Nr 13 a, 13 b og 11 n af Sundbyøster og udstykke og udnytte dette Areal paa den for Medlemmerne mest formaalstjenlige Maade, og dette Areal erhvervedes derefter for ca 70 000 Kr og deltes i Henhold til en Udstykningsplan efter Anlæg af Veje i 66 Parceller, hvilke senere sammenlagdes til 56 Parceller.

I 1916 købte Holmen det oprindelige Matr Nr 976 og senere Halvdelen af en anden Parcel, der igen senere i Matrikulen sammenlagdes med hans oprindelige Parcel.

I 1919 udstedtes Skøder paa Ejendommene, deriblandt ogsaa til Holmen. Af Foreningen udstedtes Deklarationer til Københavns Magistrat vedrørende Gas- og Vandindlæg, og Foreningen fordelte gennem sin Bestyrelse de til Afdrag herpaa medgaaede Beløb, Skatter og Administrationsudgifter m v paa Parcelejerne. Holmen blev allerede i 1921 uenig med Bestyrelsen om sin Betalingspligt og hævdede under en af den mod ham til Betaling af 94 Kr 97 Øre anlagt Retssag, at han, der havde erholdt Skøde paa sin Parcel, derved var ophørt at være Medlem af Foreningen.

Ved Københavns Byrets Dom af 1 Juni 1921 blev der imidlertid ikke givet ham Medhold i denne Paastand, ligesom hans Kritik af Bestyrelsen, efter at der var tilvejebragt et udførligt Regnskab over Mellemværendet, afvistes, hvorfor han dømtes efter Paastanden, og denne Dom stadfæstedes af Østre Landsret den 13 September 1921.

I 1929 anlagde Foreningen derefter en ny Sag mod Holmen til Betaling af 38 Kr 65 Øre i Restskyld paa Foreningsydelsen for Aarene 1925—1928. Under denne Sag anførte Sagsøgeren ogsaa at have udmeldt sig af Foreningen, og i den af Københavns Byret den 1 Juli 1929 afsagte Dom siges herom følgende:

»Med Hensyn til Udmeldelse bestemmer Lovenes § 4, at et Medlem ikke er berettiget til at udtræde af Foreningen, medmindre han overdrager sine Rettigheder og Forpligtelser til en anden af Bestyrelsen godkendt Mand. Dette Vilkaar har Sagsøgte ikke opfyldt, idet han fremdeles er Ejer af et til Parcellforeningen hørende Areal, og idet hans Udmeldelse er foregaaet ved, at han i 1925, medens han opholdt sig i Amerika, gennem en herboende Bekendt begærede sig udmeldt af Foreningen, hvilken Begæring af det Bestyrelsesmedlem, til hvem vedkommende Bekendt henvendte sig, blev afvist under Henviisning til den nævnte Bestemmelse i Lovene. Det bemærkes herved, at det i Lovenes § 16 er bestemt, at der, naar alle Medlemmer har erholdt Skøde paa deres Parceller, hvilket er sket, skal træffes Bestemmelse om Foreningens fremtidige Bestaaen eller Opløsning eller eventuelt dens Omdannelse til en Grundejerforening. I saa Henseende foreligger alene en paa en Generalforsamling den 23 Marts 1927 vedtaget Beslutning, hvorefter Foreningen ikke skal opløses, før et Vejlaan er betalt, hvilket beregnedes at ville være sket 6 Aar efter. Foreningen er saaledes fremdeles formelt bestaaende, og til dens Bestaaen knytter sig fremdeles reelle Interesser for Medlemmerne dels med Hensyn til den fortsatte Afvikling af det nævnte Vejlaan, dels med Hensyn til Afviklingen af forskellige Forpligtelser til overfor Københavns Kommune at forrente og afdrage Udgifter til Vand-, Gas- og Elektricitetsledninger, hvilke Forpligtelser i Henhold til Deklarationer, udstedte af Medlemmerne, deriblandt ogsaa Sagsøgte, paahviler Medlemmerne solidarisk.

Efter det saaledes foreliggende findes Sagsøgte intet Krav at have paa at kunne udmelde sig uden paa den i Lovenes § 4 nævnte Maade, saaledes at han fremdeles staar som Medlem af Foreningen.

Hvad Sagsøgtets Indsigelser mod de ham afkrævede Beløb angaar, gaar disse ud paa, dels at der for 1927 uberettiget er afkrævet ham Bidrag til en Vejreparation, dels at hans Andel i Udgifterne til Foreningen og Afdrag af de fornævnte Ledninger saavel som til Administration er beregnet efter urigtige Fordelingstal.

Ved de foreliggende Oplysninger findes Foreningens Bestyrelse ikke ved sine Beslutninger dels med Hensyn til Paaligning paa Medlemmerne af Udgifterne til den nævnte Vejreparation, der vedrører et til Parcellerne førende Vejareal, dels med Hensyn til Fordelingen af de øvrige ovennævnte Udgifter at have overskredet sin Competence, ligesom Beslutningerne maa anses billige af Flertallet af Foreningens Medlemmer.

Herefter vil Sagsøgte i det hele være at dømme overensstemmende med Sagsøgernes Paastand.«

I 1930 maatte Parcellforeningen igen anlægge Sag til Betaling af 29 Kr 80 Øre, som Holmen skulde skyldes som sin Andel i Foreningens Udgifter for Aarene 1929 og 1930, og Holmen paastod sig frifundet, dels fordi han mente, at Fordelingerne mellem de forskellige Parcelejere af Foreningens Udgifter var sket paa urigtig Maade, dels fordi han mente, at Foreningen var uberettiget til at paalægge Parcelejerne noget fast Kontingent, saaledes som sket for Aaret 1930.

I Byrettens Dom af 28 August 1930 hedder det herom:

»Ved nærværende Rets Dom af 1 Juli 1929 er det imidlertid under en mellem Sagsøgerne og Sagsøgte da verserende Retssag fastslaaet, at Foreningen ikke har overskredet sin Kompetence ved Fordelingen af Foreningens Udgifter, hvilken Dom henstaar upaaanket af Sagsøgte. Da Sagsøgte derhos under nærværende Sag intet har oplyst med Hensyn til de nu indtalte Beløb, som for disses Vedkommende kunde føre til et andet Resultat, og da Foreningen, som ikke kan antages at have haft Midler til forskudsvis at udrede de heromhandlede Udgifter, maa være berettiget til at indkræve Bidrag hos de enkelte Medlemmer hertil, uden at dette kan betragtes som noget egenligt Foreningskontingent, vil der ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgtets Indsigelser, og Sagsøgte vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.«

Denne Dom er i Henhold til de i den anførte Grunde stadfæstet af Østre Landsret ved Dom af Dags Dato.

Den af Sagsøgte nedlagte Afvisningspaastand støttes paa, at de af Sagsøgeren under nærværende Sag fremsatte Krav i Realiteten allerede er afgjort ved de nævnte Domme. Med Hensyn hertil skal imidlertid bemærkes, at da disse Domme alle angaar Afgørelser af, om bestemte Beløb skal betales eller ikke, findes Sagsøgeren ikke formelt at være afskaaret fra under nærværende Sag at nedlægge de i denne fremførte Paastande, af hvilke i hvert Fald Paastand 2 om Ret for Sagsøgeren til at gøre sig bekendt med Foreningens Regnskabs- og Forhandlingsbøger m v og Paastanden om, at Delingstallet for Udgiftfordelingen skal være 1/56, heller ikke tidligere er fremsat. Afvisningspaastanden findes derfor ikke at kunne tages til Følge.

Med Hensyn til Sagsøgernes enkelte Paastand bemærkes:

ad 1. Sagsøgeren har her som tidligere henvist til Bestemmelsen i Foreningens Love §§ 4 og 16 og hævdet, at naar Skøde er udstedt uden noget Forbehold, og man ikke har kunnet blive enige om at danne en ny Forening, er den gamle Forening bortfaldet og Parcelejerne stillet frit. De Sagsøgte har henvist til, at § 4 indeholder en almindelig bindende Bestemmelse om, at ingen Parcelejer kan komme ud af Foreningen uden ved Salg af sin Parcel, og til, at der efter § 16 kun kræves almindelig Stemme flerhed til at træffe Bestemmelse om Foreningens Bestaaen, og med Hensyn hertil findes Bemærkningerne i den ovenfor citerede Dom af 1 Juli 1929 ganske at kunne tiltrædes, og Paastanden i Realiteten at være afgjort ved denne upaaankede Dom.

De Sagsøgtets Paastand om Frifindelse vil derfor for saa vidt angaar dette Punkt være at tage til Følge.

ad 2. Saavel under de tidligere Sager som under denne Sag findes der at have været givet Sagsøgeren al rimelig Adgang til at undersøge Regnskabsforholdene m v, og herefter samt under Hensyn til, at Foreningen reviderer alt ved sine valgte Revisorer, findes Kravet fyldestgjort paa en saadan Maade, at de Sagsøgte ogsaa her maa frifindes.

ad 3. Med Hensyn til dette Punkt har Sagsøgeren særlig henvist til, at der med Hensyn til Gasledningerne overfor Magistraten er udstedt to Deklarationer i 1922 og 1923, af hvilke den første kun er underskrevet af 13 Parcelejere, den sidste af 43, deriblandt Sagsøgeren.

og han har da gjort gældende, at han ikke er pligtig at deltage i de Udgifter, der alene ommeldes i den førstnævnte Deklaration.

De Sagsøgte har heroverfor anført, at den førstnævnte Deklaration er udstedt, da de første 13 Parcelejere skulde have Gas indlagt, og det da blev nødvendigt at anlægge en særlig lang Stikledning ind til Parcellerne, som det vilde være urimeligt at lade de 13 Underskrivere helt afholde Omkostningerne ved, naar Ledningen ved de øvrige Parcelejeres senere Forsyning med Gas ogsaa kom disse til Gode. Generalforsamlingen af 22 Marts 1923 vedtog derfor en Fordeling af Udgifterne til samtlige Parcellers Forsyning med Gas, saaledes at de fordeltes paa samtlige Parcelejere i Lighed med andre Foreningsudgifter.

Ogsaa dette Forhold har været behandlet under den tidligere ved Dommen af 1 Juli 1929 afgjorte Sag, og det udtales herom i Dommen, at Foreningen heller ikke her har overskredet sin Competence. Idet Landsretten tiltræder denne Udtalelse, vil de Sagsøgte ogsaa her være at frifinde.

Med Hensyn til Generalforsamlingsbeslutningerne af 15 Maj 1930 har Sagsøgeren ad Punkt 1) anført, at Delingstallet for Udgifterne indtil denne var fastsat til 1/56 til hver af de eksisterende 56 Parceller, men at Generalforsamlingen da mod hans Protest vedtog, at en bestemt Person, der ejede to Parceller, fremtidig kun skulde deltage i Udgifterne som for en Parcel.

De Sagsøgte har anset denne Vedtagelse for berettiget og har henvist til, at bl a Sagsøgeren selv oprindelig var Ejer af 1½ Parcel, der senere sammenlagdes til et Matr Nr, hvorefter han kun deltager i Udgifterne som for en Parcel.

Da denne Ordning med Sagsøgeren imidlertid efter det oplyste synes truffet, inden Forpligtelserne efter de til Magistraten udstedte Deklarationer blev paataget, og Generalforsamlingsbeslutningen indeholder en vilkaarlig Forrykning af de nuværende Udgifters Fordeling, som kun samtlige Deltagere kan ændre ved fuldstændig Enighed herom, findes der at maatte gives hans Paastand paa dette Punkt Medhold.

ad Punkt 2. Dette Spørgsmaal findes afgjort ved Landsretsdommen af Dags Dato, der tiltræder det i Byrettens Dom af 28 August 1930 anførte, og den af Sagsøgeren fremsatte Paastand vil derfor ikke kunne tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter alt det foreliggende at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

T i r s d a g d e n 1 6 J u n i .

Nr 30/1931.

Hotelejer **P V Lund** (Cohn)

mod

De danske Statsbaner (Graae),

betræffende Erstatning for en ved Afgravning af en Jærnbaneskraaning forarsaget Skade paa en Appellanten tilhørende Bygning.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1930: De Sagsøgte, De danske Statsbaner, bør til Sagsøgeren, Hotelejer P V Lund, Ringsted, betale 2000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 29 Januar 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hotelejer P V Lund, til Indstævnte, De danske Statsbaner med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aarene ca 1920—26 blev Baneanlægget ved Ringsted Station udvidet i Anledning af Anlægget af den midtsjællandske Jærnbane paa Strækningen Ringsted til Hvalsø. Der blev foranlediget heraf i Efteraaret 1921 foretaget en Afgravning af den paa Statsbanernes Grund og op til den Sagsøgeren under denne Sag, Hotelejer P V Lund, Ringsted, tilhørende Hotel-Ejendom, Matr Nr 147 af Ringsted Købstads Bygrunde liggende Jærnbaneskraaning samt flyttet i Henhold til et Forlig af 2 December 1910 mellem Ringsted Byraads Jordudvalg og Statsbanerne anbragt Kloakledning i Skraaning. Forinden Afgravningen foretoges, var der en Banerne tilhørende ca 3 m bred Banket mellem Skellet ind til Hotellets Grund og den øverste Skraaningskant, og Afgravningen havde til Følge, at denne ca 3 m brede Banket blev indskrænket til ca ½ m. Paa Hotellets Grund, umiddelbart op til Statsbanernes Grund ligger en Garagebygning, hvori er indrettet et Værksted; denne Bygning ca 25 m lange Bagmur mod Syd ligger i Skellet til Statsbanernes Grund, og bemeldte Bygning er ligesom Hotellets øvrige Bygninger opført i Aaret 1911 efter en Ildebrand. Sagsøgeren gør nu gældende, at de af Sagsøgte saaledes foretagne Arbejder har paaført ham betydelig Skade derved, at saavel Formuren som Bagmuren i Garagebygningen har faaet stærk Hældning mod Syd og i det hele er bragt i faldefærdig Stand, saaledes at det bliver nødvendigt for at undgaa fremtidig Fare at rykke Bygningen antagelig ca 3 m mod Nord, altsaa nedbryde den og opføre den i nævnte Afstand fra Skellet. Han paastaar

derfor de Sagsøgte, De danske Statsbaner, tilpligtet at betale ham en Erstatning, stor 9250 Kr, der fremkommer saaledes:

1) Nedbrydning og Genopførelse af bemeldte Bygning med Værksted vil koste	4000 Kr
2) Det anses nødvendigt at engagere en Arkitekt til at forestaa dette Arbejde, hvorfor der maa regnes med et Arkitekthonorar, stort	600 —
3) Sagsøgeren udlejede i 1924—25 til Mekaniker J P Jensen 3 Værelser i Forhuset og Værkstedet i Garagebygningen med Maskiner m v for en aarlig Leje af 1100 Kr, hvoraf 700 Kr aarlig maa regnes for Værkstedet med Drivkraft og Maskiner. Efter Sagsøgerens Fremstilling opsagde Lejeren paa Grund af de ved de Sagsøgte Arbejder hidførte Mangler ved Bygningen, Lejemaalet til Oktober Flyttedag 1926, og siden har Værkstedet ikke været til at udleje; der er herved paaført Sagsøgeren et Tab af 4½ Aars Leje eller ialt	3150 —
4) Sagsøgeren mister ved Garagens Flytning et Syd for Restaurationsbygningen liggende Haveanlæg, bl a til Brug for Gæster. Fra Restaurationen fører en Dør ud til Haven, hvor der om Sommeren er god Skygge fra fire Lindetræer, som er plantede i 1911, og som maa fældes, naar Haveanlægget skal fjernes. Afsavnet af Haven vilde være saa meget større, fordi Hotellets Have ud mod Landevejen (Næstvedvejen) allerede tidligere er eksproprieret til Vej eller Jærnbaneanlæg.	
Arealet mellem Bygningen og Baneskraaningen maa henligge ubebygget og endvidere vil Garagen, naar den flyttes et Stykke indad paa Grunden, ca 3 m, umuliggøre Vogne og Biler med Kreaturer, som nu, at køre til Kreaturvægten i den østre Længe. Erstatningen for de heraf følgende Ulemper ansætter Sagsøgeren til	1500 —

Ialt 9250 Kr.

Af dette Beløb paastaar Sagsøgeren sig tillagt Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 29 Januar 1930.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet og sig tillagt 211 Kr 68 Øre med Renter, hvilket Beløb de har udlagt til Anbringelse af fem Barduner til Afstivning af oftnævnte Bygnings søndre Side, hvilken Anbringelse skete som foreløbig Sikring efter et den 13 Oktober 1926 paa Jærnbanehotellet i Ringsted afholdt Møde med Politimesteren, Bygningsinspektøren og Arkitekt Bloch paa Sagsøgerens Vegne. Sagsøgeren paastaar Frifindelse overfor dette Krav.

Under Sagen har der været afholdt Syn og Skøn af retslig udmeldte Mænd, nemlig Docent ved Polyteknisk Lærestalt: Dr techn Chr Nøkkentved og Ingeniør Philip Petersen, der under et Møde den 30 September 1930 med Parternes Repræsentanter og Sagførere besøgtede Forholdene. De har i deres Erklæring af 21 Oktober 1930, som de har vedstaaet inden Retten, bl a udtalt, at Garagebygningen »er daarlig

funderet; den er opført paa sammenstampede løse Sten uden effektivt Bindemiddel (Cement ell lign), og disse Stens Underside hviler ikke paa fast Bund, men paa et Lag Muld. Funderingsdybden ud imod Banen er ca 50—60 cm paa de Steder, der blev undersøgt. Den hælder med begge Mure ind mod Banen, baade den nordlige Formur mod Gaardspladsen, i hvilken Portene befinder sig, og den sydlige Bagmur imod Banen.

Det konstateredes, at Bagmurens Fundament har bevæget sig 3 a 5 cm ud mod Banen, idet der var en Revne af denne Størrelse imellem Fundamentet og Betongulvet i Garagen.

Det var øjensynligt, at Bagmuren ved sin Bevægelse har trukket Formuren med sig, dels gennem Tagkonstruktionen og dels igennem de Barduner, som er anbragt til Afstivning af Bagmuren for at forhindre dennes Nedstyrtning paa Banelegemet.

Bagmurens Bevægelse var ogsaa tydelig derved, at den var trukket fra Gavlene og fra Skillerummet omtrent midt i Bygningen. De derved fremkomne Revner havde tidligere, oplystes det, været større, men var nu klemt noget sammen ved Tilspændingen af de omtalte Barduner.«

Endvidere oplyses det i Skødeserklæringen, at ovennævnte Kloakledning, som de Sagsøgte som nødvendigt Led i Afgravningen af Jærnbaneskraaningens i 1921 flyttede ca 3 m nærmere ind mod Sagsøgerens Grund, nu er beliggende i en vandret Afstand fra Garagebygningens Bagmur, varierende fra 1,5 til 2 m. Derefter udtales det videre i Erklæringen:

»Sommeren 1921 var efter ved Mødet faldende samstemmende Udtalelser meget tør, og ved Tilfyldningen af Kloaken har det været vanskeligt at faa Jorden til at leje sig uden Hulrum. Ved senere Regnskyl har disse Hulrum givet Anledning til Sætninger af den tilgrænsende faste Jord, og da navnlig af den ovenfor Kloaken værende Jord, som saa ved sin Sætning igen har givet Anledning til Bagmurens Bevægelse imod Banelegemet.

Muligheden for, at saadanne smaa Skred kan have haft Indflydelse paa Bagmurens Bevægelse, har været i nogen Grad tilstede, idet en Linie lagt mellem Kloakbund og Forkant af Fundamentunderkant, saaledes som det nu engang er, danner en Vinkel mod den vandrette, varierende mellem 54° og 40°, hvilket maa anses for at være for stejlt.

De i Baneskraaningens synlige Skred er sikkert Overfladeskred og derfor uden Betydning i Sagen.

Efter det i det foregaaende udtalte, vil vi som vort yderligere Skøn tilføje, at Garagens daarlige Fundering sikkert vilde have forarsaget Revner, selv om Banen ikke havde ligget der, men at Danelsen af saadanne Revner er fremskyndet og de allerede forekommende forværret ved de omtalte, af Kloakledningens Lægning forarsagede Sætninger.«

Skønsmændene har endelig anslaaet Udgifterne ved en ny Garagebygningens Opførelse til 4000 Kr.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren bl a henvist til Bestemmelserne i Bygningsvedtægten for Ringsted, hvorefter en Eier,

naar han vil nedrive en Bygning, der støder op til anden Mands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind imod Naboejendommen, skal han mindst 14 Dage i Forvejen underrette Naboen herom, og at han iøvrigt, hvor Byggeforetagender eller Nedrivninger kan gøre Naboejendommen Skade, er pligtig til paa egen Bekostning at træffe de Foranstaltninger, der er nødvendige til at forebygge og afhjælpe eventuel Skade. Men Statsbanerne har hverken givet Sagsøgeren Underretning eller foretaget Sikringsforanstaltninger overfor hans Bygning, forinden de i 1921 foretog ommeldte Afgravning af Jærnbaneskraaningen, der har paaført ham saa stor Skade.

De Sagsøgte gør gældende, at Banen blev anlagt for ca 60 Aar siden, medens Garagebygningen blev opført i Aaret 1911, og at det derfor er de almindelige Erstatningsregler, der maa komme til Anvendelse, og ikke Reglerne i Loven af 11 Marts 1921. Sagsøgeren maatte i 1911 tage i Betragtning, at Banen var der, og at der før eller senere vilde blive Spørgsmaal om Udvidelse af Baneanlægget paa det Baneareal, der var beregnet dertil; Sagsøgeren opførte imidlertid Bygningen saaledes, at dens Bagmur kom til at staa i Skellet; den Gang var der tre Spor, nu efter Udvidelsen siden Sommeren 1926 fire Spor, anlagt paa Banens egen Grund. Den daværende Ejer af Sagsøgerens Ejendom fik i sin Tid Erstatning for Ulemper ved Banens Anlæg, hvorfor Sagsøgeren ikke nu kun fordre Erstatning for de ved Baneanlæggets Udvidelse forbundne Ulemper. Grunden til, at Bygningen har lidt Skade, er dens daarlige og utilstrækkelige Fundamentering, saaledes som beskrevet i Skønsforretningen. Det er ikke godtgjort, at Afgravningen har været uforsvarlig i sig selv eller uforsvarlig foretaget. Kloakledningen var anbragt, da Sagsøgeren opførte Bygningen i 1911, og er nu som Følge af Afgravningen blevet flyttet, hvilket ogsaa er forsvarligt og sket paa fuldt forsvarlig Maade; den er lagt saa langt som muligt fra Bygningen. Det er ikke godtgjort, at Bygningen, hvis den havde været forsvarligt opført, alligevel havde sat sig.

Foreløbig bemærkes, at det ikke, som Sagen foreligger, kan anses som afgjort, at omhandlede Bygning skal flyttes mod Nord, som af Sagsøgeren angivet, hvorfor Sagsøgerens Paastand om Tilkendelse af 1500 Kr i Erstatning for Ulemper herved ikke kan gives Medhold. Endvidere findes det ejheller godtgjort, at det skyldes de Sagsøgte Arbejder, at Værkstedet i Bygningen har henstaaet uden at have været udlejet siden Oktober Flyttedag 1926; Mekaniker J P Jensen har som Vidne forklaret, at han afstivede Bygningens søndre Mur, der havde givet sig, med tre Dragere, og at han efter den Tid ikke frygtede for Nedstyrtning. Fra Efteraaret 1926 synes Sagsøgeren at have forholdt sig fuldstændig passiv og intet retsligt Skridt foretaget for at faa Erstatning af de Sagsøgte.

Hvad derimod angaar Skaden paa Bygningen maa Retten efter det afgivne Skøn antage, at de af Kloakledningens Lægning foraarsagede Sætninger har fremskyndet Dannelsen af Revner og forværret allerede forekommende, samt gaa ud fra, at Skaden dels skyldes disse Sætninger, der maa antages at kunne være undgaaet fra Statsbanernes Side

ved en i Forhold til Bygningen mere forsvarlig Anbringelse af Kloaken, dels Bygningens daarlige og utilstrækkelige Fundamentering.

De Sagsøgte findes herefter at burde betale en delvis Erstatning, hvilken under Hensyn til, at Statsbanerne findes at have Krav paa de ovennævnte 211 Kr 58 Øre, maa anses passende at kunne bestemmes til 2000 Kr med Renter som af Sagsøgeren paastaet, hvorhos de Sagsøgte vil have at betale Sagsøgeren 300 Kr i Sagsomkostninger.

Torsdag den 18 Juni.

Nr 316/1930. Turistfører **H E Christensen** (Selv)

mod

Københavns Magistrat (Trolle),

betræffende Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste m m.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1930: De Sagsøgte, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Turistfører H E Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de Højesteret forelagte Oplysninger maa det antages, at det var henved Midten af Juli 1929 at Kontorchef Nielsen raadede Appellanten til at løse Borgerskab.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Turistfører H E Christensen, til Indstævnte Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Turistfører H E Christensen, paastaaet de Sagsøgte, Københavns Magistrat, tilpligtet at betale ham 3138 Kr 50 Øre, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 13 September 1930, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført, at han den 12 Juni 1929 henvendte sig i Københavns Magistrats 1ste Afdeling for at forespørge, om der krævedes Bevilling eller Borgerskab til at drive Forretning med at arrangere Ture i Byen for Turister, idet han forklarede, at han ved Skibe, Banegaarde og Hoteller vilde lade uddele Projekter om Turene med Angivelse af, hvor Billetterne kunde købes, og hvorfra der startedes pr Automobil; han blev spurgt om, hvorledes hans Fortjeneste fremkom, og han forklarede da, at det Overskud, der fremkom, efter at han havde afregnet med de af ham benyttede Vognmænd og de i hans Tjeneste ansatte Personer, tilfaldt ham selv. Det blev meddelt ham, at han ikke skulde have Borgerskab. Herefter gik Sagsøgeren i Gang med Forberedelserne til den nævnte Virksomhed. Den første Tur med Turister skulde startes den 12 Juli 1929, men Starten blev straks forbudt af Politiet, fordi han ikke havde Borgerskab. Sagsøgeren gør nu Krav paa Erstatning for det Tab, der er forvoldt ham ved den fejlagtige Besked, der er givet ham i Magistratens 1ste Afdeling, nemlig for positive Udgifter, han har haft med den paa-tænkte Virksomhed for Øje, 438 Kr 50 Øre, og for tabt Arbejdsfortjeneste i det Tidsrum, da han var fuldt optaget af Forberedelserne, 2700 Kr.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at det vel er rigtigt, at Sagsøgeren den 12 Juni 1929 har henvendt sig i Magistratens 1ste Afdeling for at faa Vejledning om, hvorvidt der krævedes Borgerskab til en paatænkt Virksomhed med Turistbiler, men at det Spørgsmaal, han fremkom med, gik ud paa, om Borgerskab var nødvendigt, hvis han drev Virksomhed med at skaffe Vognmænd Kunder, der ønskede at blive befordrede omkring i Byen og dens Omegn til de Punkter, som Turister ønsker at se, og han fik til Svar, at hertil var Borgerskab ikke nødvendig. De Sagsøgte gør gældende, at den Besked, Sagsøgeren saaledes fik, var rigtig, og at det er Sagsøgerens egen Skyld, at han ikke har givet klar Oplysning om Beskaffenheden af den Virksomhed, han agtede at paabegynde, idet han i saa Fald havde faaet Underretning om, at Borgerskab udkrævedes. Under en Samtale nogle Dage senere raadede Kontorchef i Magistratens 1ste Afdeling August Nielsen, der personlig har den Opfattelse, at der ikke krævedes Borgerskab, selv om Sagsøgeren optraadte som Entreprenør, naar han benyttede Vognmænd, der selv havde Borgerskab, men som var bekendt med, at Politiet krævede Borgerskab, Sagsøgeren til at tage Borgerskab, som ikke kunde nægtes ham og kun kostede 32 Kr. De Sagsøgte har endvidere henvist til, at der til at drive Virksomhed med Turistvogne ikke blot ifølge Næringsloven kræves Borgerskab som Vognmand, men ogsaa Tilladelse i Henhold til Lov Nr 166 af 4 Juli 1927

om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer; denne Tilladelse gives her i Staden af Magistratens 5te Afdeling under Approbation af Ministeriet for offentlige Arbejder; da Sagsøgeren agtede at drive Turistkørsel ogsaa i Københavns og Frederiksborg Amter, skulde han tillige have Tilladelse af Københavns og Frederiksborg Amdsraad. Sagsøgeren ses overhovedet ikke at have søgt de nævnte Amdsraad om Tilladelse, og Magistratens 5te Afdeling nægtede, efter at Sagen gentagne Gange havde været forhandlet med Københavns Politi, Sagsøgeren og forskellige kommunale Institutioner, under 7 September 1929 og 9 April 1930 den fornødne Tilladelse ifølge Loven af 4 Juli 1927. Selv om Sagsøgeren straks havde faaet Besked om, at Borgerskab var nødvendigt, vilde han altsaa alligevel have lidt Tab, fordi han afholdt Udgifter og opgav anden Virksomhed, forinden han havde erhvervet de nødvendige Tilladelser. Sagsøgeren kunde ikke med Føje vente i Magistratens 1ste Afdeling at faa besvaret Spørgsmaal om Forhold, der ikke sorterer ind under nævnte Afdeling, men han havde iøvrigt, hvis han havde spurgt, om der krævedes andre Betingelser end Borgerskab, faaet Underretning om, at han maatte henvende sig i Magistratens 5te Afdeling for at opnaa Tilladelse i Henhold til oftnævnte Lov af 4 Juli 1927. Endelig har de Sagsøgte gjort gældende, at Svar, som gives paa mundtlige Forespørgsler i Magistraten, ikke kan opfattes som Forvaltningsakter, og at mulige Fejl i Besvarelserne ikke kan paadrage Magistraten noget Erstatningsansvar. De Sagsøgte har rent subsidiært protesteret mod Størrelsen af det af Sagsøgeren forlangte Erstatningsbeløb.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har Sagsøgeren afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med hans Procedure.

Assistent i Magistraten Frk Charlotte von Wülich har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren ved Henvendelsen i Magistratens 1ste Afdeling den 12 Juni 1929 udtalte, at han agtede at arrangere Turistkørsel her i Byen, saaledes at Kørslen besørgedes af forskellige Vognmænd. Da Sagsøgeren oplyste, at det Overskud, som fremkom, naar han havde afregnet med Vognmændene, skulde tilfalde ham selv, var Vidnet i Tvivl om, hvorvidt Borgerskab udkrævedes eller ej, og hun forelagde derfor Spørgsmaalet for Kontorchef August Nielsen, som erklærede, at Borgerskab var unødvendigt. Vidnet tilføjede, at Sagsøgeren, saa vidt hun erindrede, kun talte om Borgerskab, og at hun, saafremt Sagsøgeren havde spurgt ganske i Almindelighed om, hvilke Betingelser der udkrævedes for at drive den af ham paatænkte Virksomhed, vilde have henledt hans Opmærksomhed paa, at han ogsaa skulde have Tilladelse af Magistratens 5te Afdeling i Henhold til Lov af 4 Juli 1927.

Kontorcheff i Magistraten August Nielsen har som Vidne forklaret, at naar han den 12 Juni 1929 gennem Frk von Wülich gav Sagsøgeren det Svar, at Borgerskab ikke udkrævedes, var Grunden den, at han havde forstaaet Sagsøgerens Forespørgsel som gaaende ud paa, om der udkrævedes Borgerskab for dem, der skaffer Kunder til Vognmænd, der selv har Borgerskab, altsaa saaledes, at Forretningen drives fuldt ud for Vognmændenes Regning. Da Frk von Wülich forebragte Vidnet Sagsøgerens Forespørgsel, sagde han til hende: »Ja, hvad vil det sige,

er det hans Mening, at han kun skal skaffe Kunder til Vognmændene?«, og da Frk von Wülich dertil svarede, at det troede hun, sagde Vidnet: »Saa sig til ham, at hvis han kun skal skaffe Kunder til Vognmændene, kræves der ikke Borgerskab.« Under en Samtale med Sagsøgeren personlig nogle Dage senere meddelte Sagsøgeren Vidnet, at Politiet havde en anden Opfattelse med Hensyn til Nødvendigheden af Borgerskab, og han raadede da Sagsøgeren til at løse Borgerskab som Vognmand.

Selv om det maatte antages, at Sagsøgeren ved sin Henvendelse i Københavns Magistrats 1ste Afdeling den 12 Juni 1929 med tilstrækkelig Tydelighed har fremhævet, at han agtede at drive den af ham paa-tænkte Virksomhed for egen Regning, skønnes det at være uden Betydning, at han har faaet Besked om, at Borgerskab var uforløst, naar henses til, at Kontorchef August Nielsen nogle Dage senere selv raadede ham til at løse Borgerskab, og at han, hvis han derefter straks havde søgt Borgerskab, vilde have kunnet erhverve dette i god Tid, forinden han startede Kørslen. Det af Sagsøgeren lidte Tab skyldes derfor i Virkeligheden ene og alene den Omstændighed, at han ikke har kunnet opnaa Tilladelse i Henhold til Lov Nr 166 af 4 Juli 1927. Da Sagsøgeren maa antages alene at have spurgt om, hvorvidt det var nødvendigt at erhverve Borgerskab som Vognmand, findes det ikke at kunne lægges Magistratens 1ste Afdeling til Last, at den ikke har gjort ham opmærksom paa, at den fornævnte Tilladelse maatte indhentes.

Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 72/1931. **Københavns Kommune** (Landsretssagf Vöhtz)

m o d

Mekaniker **Julius Christian Bojesen** som Værges for sin Søn **Ove Peter Bojesen** (F Bülow efter Ordre),

betræffende Erstatning for et under Udgravning af en Gade sket Ulykkestilfælde.

Østre Landsrets Dom af 9 Marts 1931: Sagsøgte, Københavns Kommune, bør til Sagsøgeren, Mekaniker Julius Christian Bojesen som Værges for sin Søn Ove Peter Bojesen, betale det paastævnte Beløb, 1242 Kr 50 Øre, med Renter heraf 5 pCt p a fra den 9 Januar 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at det har været

nødvendigt for at skaffe Plads til Arbejdet at fjerne Lægten ud for det Sted, hvor Trebenet var stillet op, idet Afspærringen efter Politiets Ønske var anbragt kun 1 m fra Udgravningen. Det maa endvidere anses for godtgjort, at Drengen Ove Peter Bojesen, da han rantes af Trebenet, befandt sig indenfor det af Lægteafspærringen afgrænsede Omraade, hvorfra han af en af Arbejderne tidligere var bortvist.

Herefter, og da det ikke ved de foreliggende Oplysninger kan anses godtgjort, at der fra Arbejdernes Side er udvist nogen Uagtsomhed ved Anbringelsen og Benyttelsen af Trebenet, findes der ikke at kunne paalægges Appellanten noget Ansvar for den indtrufne Skade, og Appellanten vil derfor være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Københavns Kommune, bør for Tiltale af Indstævnte, Mekaniker Julius Christian Bojesen som Værge for sin Søn Ove Peter Bojesen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører F Bülow i Salær for Højesteret 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I August Maaned 1930 lod Københavns Kommune foretage Opgravning af Gl Køgevej for at optage Vandrørene; Optagningen skete ved Hjælp af et Hejseapparat, et saakaldt »Treben«, der anbragtes over Udgravningen. Der var en Lægte-Afspærring ind mod Vejbanen, men den blev fjernet udfor det Sted, hvor Trebenet til enhver Tid befandt sig, hvilket angives at være nødvendigt for at faa Røret af Vejen, naar det var hejst op fra Udgravningen. Den 18 August, da Arbejderne lige var begyndt paa at hejse et Vandrør, vejende 2500 Pund, op, begyndte Hejseapparatets ene Ben at skride, hvilket bevirkede, at det faldt forover ned mod Vejbanen og i Faldet ramte den 10aarige Ove Peter Bojesen. Han blev straks kørt paa Kommunehospitalet, og det viste sig, at han havde brækket venstre Underben; han laa paa Hospitalet indtil 8 Oktober s A; efter Udskrivningen blev han behandlet med Massage i ca 3 Uger.

Under denne Sag har Sagsøgeren, Mekaniker Julius Christian Bojesen, som Værge for sin Søn Ove Peter Bojesen paastaaet Sagsøgte, Københavns Kommune, dømt til i Erstatning at betale 1242 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 Januar 1931.

Sagsøgeren opgør sit Erstatningskrav saaledes:

Ødelagt Tøj, Lægeattest m m.....	62 Kr 50 Øre
Privat Undervisning i 2 Maaneder.....	100 — 00 —
Befordring	80 — 00 —
Invaliditet, Svie og Smerte.....	1000 — 00 —

Sagsøgte procederer til Frifindelse under Henvisning til, at Uheldet skyldes tilskadekomne selv, der af Nysgerrighed var gaaet indenfor Afspærringen.

Forretningsfører W Winkelmann har som Vidne forklaret, at han, som stod paa Fortovet lige overfor det Sted, hvor Arbejdet foregik, just havde tænkt paa, at det var underligt, at adskillige Børn fik Lov til at staa saa nær ved et saa farligt Arbejde, da Trebenet faldt og ramte Drengen, som paa dette Tidspunkt aldeles bestemt var udenfor Afspærringen. Iøvrigt saa Vidnet ogsaa, da han derefter løb derover, Hejseapparatet ligge over Drengen, og det var udenfor Afspærringen. De med Ophejsningen beskæftigede to Arbejdere mener, at Apparatet laa indenfor Afspærringen; de har iøvrigt forklaret, at nysgerrige, baade Voksne og Børn, trængte sig indenfor Afspærringen og maatte fjernes; den ene af Arbejderne vil, før Ulykken indtraf, have bortjaget den tilskadekomne, der da var indenfor Afspærringen.

Det maa efter Sagens Oplysninger antages, at Arbejdet i det hele er udført paa normal Maade, og der er med Hensyn til Arbejdets Udførelse intet paaviseligt at bebrejde Arbejderne eller de tilsynsførende, og det er muligt, at Væltningen skyldes et hændeligt Tilfælde. Derimod skønner Retten, at der ikke tilbørligt er sørget for Afspærring og for at fjerne uvedkommende — særligt Børnene, — og Sagsøgte findes herefter erstatningspligtig. Overkirurg, Dr med Jonas Collin har i en Erklæring af 22 November 1930 udtalt, at Benbrudet har efterladt visse blivende Følger; efter de i Ulykkesforsikring sædvanligt fulgte Regler ansættes Invaliditeten til 8 pCt.

Da den forlangte Erstatning skønnes passende, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saaledes at af det tilkendte Beløb 1000 Kr vil være at inddrage under Overformynderiets Bestyrelse.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 150 Kr.

Nr 98/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Rikard Sørensen (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 100 og 101 samt midlertidig Lov 1 April 1911 § 1, 2 Stk, og Lov Nr 21 af 4 Februar 1871.

Vestre Landsrets Dom af 26 Februar 1931: Tiltalte Rikard Sørensen bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Tiltalte Carlo Nilius Sørensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fange-

kost i 80 Dage. I Erstatning til Væver Hans Sørensen betaler Tiltalte Rikard Sørensen 150 Kr. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ejstrup, 80 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Rikard Sørensen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den, saavidt den er paaanket, være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 18 Maaneder.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 18 Maaneder. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Rikard Sørensen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Rikard Sørensen og Carlo Nilius Sørensen ved 1 jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 16 Januar 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. begge de Tiltalte

I. efter Straffelovens § 100 for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden ved Natten mellem den 7 og 8 September 1930 Kl ca 2½ paa den offentlige Gade i Kolind udfor Hotel »Kolind« med Vold og Trusel om Vold i Forening at have overfaldet den ved Grenaa Politi ansatte Betjent Niels Jørgen Edvard Barrett af Grenaa under Udførelsen af hans Embedsgerning eller i Anledning af samme og herunder voldelig væltet ham omkuld, holdt ham nede mod Jorden ved at lægge sig over hans Bryst og gribe ham om Halsen og tilføjet ham en Hævelse i Panden, en lignende paa venstre Underkæberand og Forstuvning af venstre Tommelfingers Grundled.

II. efter Straffelovens § 101 for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden ved Natten mellem den 7 og 8 September 1930 dels i Hotel »Kolind«, Kolind, dels paa den offentlige Gade udenfor samme Hotel at have overfaldet den ovenfor under I nævnte Politibetjent Niels Jørgen Edvard Barrett med Haan, Skældsord og anden fornærmelig Tiltale, dels før, dels under og i Fortsættelse af deres under I ommeldte voldelige Overfald paa Barrett, til hvem de Tiltalte bl a henvendte Skældsordene: »Storsnudet Karl«, »Lort« og »Laban«, og hvis Lommer de undersøgte for at fratage ham Politistaven, medens han under de ovenfor under I anførte Omstændigheder laa paa Jorden.

Æ. Tiltalte Rikard Sørensen:

I. efter Straffelovens § 100 for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden ved den 8 September 1930 om Morgenen Kl ca 4 og 5 dels i Maarup, dels paa Vejen fra Maarup til Grenaa med Vold og Trusel om Vold at have overfaldet Overbetjent af Grenaa Politi Johannes Jensen, Grenaa, og Betjentene af samme Politi Niels Jørgen Edvard Barrett og Harald Konradsen, begge af Grenaa, samt Frits Larsen, Trustrup, under Udførelsen af og i Anledning af nævnte Politibetjentes Anholdelse af Tiltalte og Transport af denne til Ebeltoft Arresthus, idet Tiltalte voldelig modsatte sig Anholdelsen og Indtransporteringen,

II. efter Straffelovens § 101 for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden ved under den ovenfor under B I nævnte Anholdelse og Indtransportering at have overfaldet de nævnte anholdende Betjente med Haan, Skældsord og anden fornærmelig Tiltale,

III. principalt efter Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, for Vold mod sagesløs Person, subsidiært efter dens § 203 for Vold mod sagesløs Person, subsidiært efter dens § 203 for Vold ved Natten mellem den 26 og 27 September 1930 først ved »Pavillon« i Grenaa, derefter i Storegade i Grenaa voldelig at have overfaldet den sagesløse Væver Hans Sørensen, Havnevej, Grenaa, og herunder tilføjet ham i venstre Tinding et 2 cm langt Saar gennem alle Bløddelene, saa Kraniet laa blottet, dels ved Knivstik paa højre Underarm et 1 cm langt og dybt Saar gennem Huden og lidt ned i Muskulaturen, og paa højre Tommelinger et overfladisk, 1 cm langt Saar,

IV. efter Lov Nr 21 af 4 Februar 1871 § 6 for Overtrædelse af § 2 i Politivedtægt for Grenaa Købstad af 27 Maj 1913 § 2 ved Natten mellem den 26 og 27 September 1930 i Grenaa ved den ovenfor under B III nævnte Lejlighed under de her anførte Omstændigheder at have udvist støjende og voldsom Adfærd til Forstyrrelse af den offentlige Orden og Forulempelse af de forbigående, navnlig ogsaa Væver Hans Sørensen, Grenaa.

De Tiltalte, der er Brødre, og som er fødte henholdsvis den 30 Juni 1905 og den 5 Oktober 1907, har forhen været anset:

ved Dom, afsagt den 12 Marts 1928 af Retten for Grenaa Købstad m v efter Straffelovens § 203 og Lov Nr 21 af 4 Februar 1871 § 6 for Overtrædelse af en Politivedtægtsbestemmelse, Tiltalte Rikard Sørensen tillige efter midlertidig Lov af 1 April 1911 § 1, 1 Stk, og for Overtrædelse af yderligere en Politivedtægtsbestemmelse med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Sidstnævnte i 40 Dage og Tiltalte Carlo Sørensen i 10 Dage, hvorhos Straffens Udtaaelse for sidstnævnte Tiltaltes Vedkommende var udsat paa sædvanlige Betingelser,

og ved samme Rets Dom af 28 Maj 1930 for Overtrædelse af Politivedtægtsbestemmelser, Tiltalte Rikard Sørensen tillige efter midlertidig Lov af 1 April 1911 §§ 1 og 2, jfr Straffelovens § 200, Sidstnævnte med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage og Tiltalte Carlo Sørensen med en Bøde af 50 Kr til vedkommende Politikasse.

Tiltalte Rikard Sørensen har endvidere været anset ved samme Rets Dom af 1 November 1929 efter Straffelovens § 203, sammenholdt med Grundsætningen i dens § 206, og for Overtrædelse af en Politi-

vedtægtsbestemmelse med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 50 Dage, og ved samme Rets Dom af 7 Marts 1930 efter Straffelovens §§ 296 og 221 med en Bøde af 100 Kr til Statskassen, subsidiært simpelt Fængsel i 15 Dage.

Efter dertil ved Proceduren givet Anledning bemærkes foreløbig, at de Tiltalte i et Retsmøde under Forundersøgelsen den 9 December 1930 afgav Erklæring om, at de ønskede Sagen paadømt ved Landsretten, dog uden Nævningers Medvirkning. Forundersøgelsen omfattede da de i Anklagekriftet under A I og II og B III og IV omhandlede Forhold, medens Forundersøgelsen først efter en Skrivelse af 30 December 1930 fra Politimesteren i Grenaa til Dommeren sammesteds blev udvidet til at omfatte det under B I og II omhandlede Forhold. I et nyt Retsmøde den 12 Januar 1931 afæskedes der paany Tiltalte Rikard Sørensen Erklæring angaaende Sagens Behandling, idet han, som det hedder i Tilførslen til Retsbogen, gentog sit Ønske om, at Sagen paadømtes ved Landsretten ogsaa for det nu inddragne Forholds Vedkommende.

Der findes herefter at være givet denne Tiltalte fornøden Lejlighed til at udtale sig med Hensyn til Nævningers Medvirkning ved Sagens Paadømmelse, og Sagen maa saaledes anses lovlig anlagt som sket.

ad A I og II.

Efter den af Politibetjent Barrett afgivne Forklaring var han kommet tilstede ved den paagældende Lejlighed for at føre Polititilsyn i Anledning af, at en Ungdomsforening holdt Bal paa Hotellet. Efter Ballets Ophør blev han opmærksom paa, at der udenfor Hotellet var et Opløb, i hvilket begge de Tiltalte deltog. Barrett, der havde Indtrykket af, at der havde været Slagsmaal, opfordrede de Tilstedeværende til at gaa hver til sit, hvortil Tiltalte Rikard Sørensen bemærkede, at det var noget, som han selv bestemte. Tiltalte Carlo Sørensen kom nu til og greb Barrett i hans Jakkerevers, og skønt Barrett opfordrede Carlo til at slippe, kunde han ikke gøre sig fri for ham og trykkede tilsidst Carlo med sin flade Haand midt i Ansigtet for at faa ham fra Livet. Umiddelbart efter slog Rikard, der stod ved Siden af, Barrett et kraftigt Slag under Kæben med knyttet Haand. Carlo kom nu igen til, og begge gik løs paa Barrett med knyttede Næver, hvorfor Barrett maatte rykke baglæns, hvorved han stødte paa et udenfor Hotellets Hoveddør holdende Automobil og faldt baglæns om i Rendestenen; han kom til at ligge paa Ryggen indeklemt mellem Fortovskantstenen og Automobilen, og saaledes at han havde dettes aabentstaaende Dør lige over sit Ansigt. Rikard holdt ham nede ved Halsen, og begge de Tiltalte slog løs paa ham. Paa Barretts Tilraab kom en Person til og fik fjernet Carlo; men denne blev straks efter befriet af Personer, der formenes at have været i Ledtog med de Tiltalte, og han sprang derefter skrigende rundt og truede Folk med, at han vilde skyde dem, hvis de hjalp Betjenten. Han løb derefter hen til Barrett og sparkede efter ham og slog med knyttede Hænder efter hans Hoved, hvilket Barrett afværgede med Armen. Han gennemrodede endvidere Barretts Lommer for at fratage ham hans Stav, som Barretts dog ikke havde med sig. Tilsidst tillod Rikard Barrett at komme paa Benene igen og

afværgede yderligere Angreb fra Carlos Side. Under hele Optrinet overøste begge de Tiltalte Barrett med Skældsord.

De Tiltalte har efter det oplyste ikke været uvidende om, hvilken Stilling Barrett, der var iført Uniformskasket, men iøvrigt var i civil Paaklædning, indtog. De har derhos erkendt, at de i Forening væltede ham ned i Rendestenen, at Rikard lagde sig ovenpaa ham og tog fat i hans Hals for at holde ham nede, og at Carlo gjorde Forsøg paa at finde hans Stav. De har derimod benægtet, at de har slaaet ham. Carlo har dog forklaret, at han under Begyndelsen af Optrinet slog efter en Person, der stod bag ved ham, og som viste sig at være Politibetjent Barrett, men han har tilføjet, at han mener forud at have faaet et Næveslag af den Person, han slog efter. Rikard har erkendt, at han henvendt til Carlo under Barretts Vagttjeneste paa Hotellet og i dennes Paahør har betegnet ham som en storsnudet Fyr fra Grenaa. Carlo har derhos til en Politirapport forklaret, at det sikkert er rigtigt, at saavel han som Rikard har skældt Betjenten ud og brugt Ukvemsord mod ham.

Efter det oplyste, særlig de Tiltaltes Tilstaaelser og Politibetjent Barretts fornævnte Forklaring, der støttes af de af andre Vidner afgivne Forklaringer paa de Punkter, hvor Vidnerne har haft Lejlighed til at iagttage det passerede, maa det antages, at Begivenhederne har udviklet sig i det væsenlige som af Barrett anført, at de ham tilføjede, i Anklagen beskrevne Legemsbeskadigelser skyldes Slag og Stød, der er bibragt ham af de Tiltalte, at disse har brugt de i Anklagen nævnte Skældsord m v imod ham, og at han ikke selv ved sit Forhold har givet Anledning til det passerede. Herefter maa de Tiltalte anses skyldige til Straf efter Straffelovens §§ 100 og 101.

ad B I og II. Da de Tiltalte ikke straks efter det ovenfor beskrevne Optrin forlod Hotellet i Kolind, men vedblev at indtage en truende Holdning, telefonerede Barrett til Overbetjent Jensen i Grenaa om Assistance. Overbetjenten kom ledsaget af de to andre i Anklagen nævnte Betjente ret hurtigt tilstede, og ved deres Ankomst var de Tiltalte forsvundet. Efter forgæves foretaget Eftersøgning hos de Tiltaltes Fader i Maarup blev Carlo fundet i den Gaard i Ramten, hvor han tjente. Han blev fundet liggende i sin Seng og erklæredes straks for anholdt, hvorefter han, der var meget grov og truende, belagdes med Haandjærn og førtes ud til Betjentenes Automobil. Efter at Betjentene var kørt tilbage til Maarup, viste det sig, at Rikard nu opholdt sig hos Faderen; han blev efter en Kamp, under hvilken Betjentene maatte trække Stavene, slaaet ned, belagt med Haandjærn og baaret eller slæbt ud til Automobilet, i hvis Bund han blev lagt, idet han, som det er forklaret af Overbetjent Jensen, var ganske ude af sig selv af Raseri. Efter Tiltalte Rikard Sørensens Forklaring havde han, da Betjentene ankom, i ca en halv Time ligget og sovet paa Sofaen i Dagligstuen i Faderens Hjem. Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes Tilstaaelse, maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at han har gjort sig skyldig i det i Tiltalen nævnte Forhold under de sammesteds beskrevne Omstændigheder. I denne Forbindelse bemærkes derhos, at Politiet under Hensyn til Tiltaltes Adfærd den paagældende Nat findes at have haft Føje til straks at sætte ham under Anholdelse, og der

kan derfor ikke — som under Proceduren anført — blive Spørgsmaal om ved Udmaalingen af den af Tiltalte forskyldte Straf at tage Hensyn til Bestemmelsen i Straffelovens § 102.

ad B III og IV. Den paagældende Aften opholdt Væver Hans Sørensen sig sammen med sin Broder Herluf og Tjenestekarl Jens Brøgger i Pavillonen i Grenaa, medens et andet Selskab, til hvilket Tiltalte havde sluttet sig, havde Plads i Nærheden. Da Selskaberne brød op, blev der Spørgsmaal om, hvem der skulde følge en Pige, der hørte til det sidstnævnte Selskab, men som tidligere havde »gaaet med« Herluf Sørensen, hjem, og der opstod i den Anledning Slagsmaal mellem Brøgger og en Person fra Pigens Selskab. Hans Sørensen stod efter sin Forklaring, medens han var paa Vej fra Pavillonen til den udenfor liggende Vestergade, et Øjeblik stille og saa paa Slagsmaalet, og blev da af Tiltalte Rikard Sørensen, som Hans Sørensen iøvrigt slet ikke kendte, spurgt, om han (Hans Sørensen) skulde hjælpe til her, hvilket denne benægtede. De kom nu i Slagsmaal og faldt om i Græsset, og Hans Sørensen fik derefter et Slag over den venstre Tinding med en haard Genstand. Hans Sørensen forfulgte derpaa den Person, der efter hans Mening havde bibragt ham Slaget, op ad Vestergade, men opgav lidt efter Forfølgningen, da Personen var forsvundet. Da han senere vendte om for at gaa tilbage ad Vestergade, saa han inde paa Fortovet en Person, som viste sig at være Tiltalte, staaende med en oplukket Kniv i den fremstrakte højre Haand. Tiltalte gik efter et Tilraab til Hans Sørensen lidt ud paa Gaden til denne, hvorpaa Hans Sørensen for at værgе sig greb fat om Tiltaltes Haandlede. Herved fik han et Saar i sin højre Tommelfinger, og da Tiltalte nu fik sin Haand fri, stak han Kniven ind i Hans Sørensens højre Underarm. De tumlede derefter begge om paa Gaden og blev liggende der, indtil en forbipasserende Mand og senere Politiet kom tilstede.

Tiltalte har ikke turdet benægte, at det er ham, der har bibragt Hans Sørensen det ommeldte Slag i Tindingen, idet han slog ham med en Lommelygte, som han senere har kastet fra sig, idet den var gaaet i Stykker. Han mener dog først at være angrebet af nogle af de tilstedeværende, deriblandt Hans Sørensen. Da der var for mange om ham, flygtede han ind mellem Træerne og op ad Vestergade. Han mener der at have passeret Hans Sørensen, som raabte til ham, at nu skulde han have Tærsk. Tiltalte trak for at skræmme mulige Angribere sin Kniv frem og lukkede den op; en Person, som forfulgte ham, og som efter det oplyste var Hans Sørensen, for lige ind paa ham, der blev staaende paa Fortovet. Han mener iøvrigt nærmest, at Kniven er kommet i Hans Sørensens Arm, medens de rullede rundt paa Jorden.

Ved Sagens Oplysninger, derunder tildels Tiltaltes Forklaringer, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ved forsætlig Vold har tilføjet Hans Sørensen den i Tiltalen nærmere beskrevne Skade. Tiltalte har imidlertid bestridt, at Hans Sørensen har været sagesløs, idet han hørte til det Selskab, hvorfra Sammenstødet ved Bortgangen fra Pavillonen udgik.

Efter det foreliggende maa det imidlertid antages, at Hans Sørensen ingen Andel har haft i Sammenstødet, og efter de usikre Forklarin-

ger, Tiltalte har afgivet om sine lagttagelser, da han begyndte at slaa løs paa Hans Sørensen, maa det endvidere statuere, at han ikke har kunnet tro at have nogen rimelig Anledning til at øve Vold mod ham. Herefter vil han for sit Forhold være at anse som for Vold mod sagesløs Person. Det er endelig tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ved sit Forhold har overtraadt den under IV nævnte Politivedtægtsbestemmelse.

Efter det anførte vil de Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 100 og 101, Tiltalte Rikard Sørensen tillige efter midlertidig Lov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, og Lov Nr 21 af 4 Februar 1871 § 6 med Straffe, der for sidstnævnte Tiltaltes Vedkommende findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar og for Tiltalte Carlo Sørensen til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Efter derom af Hans Sørensen nedlagt Paastand vil der derhos for Ødelæggelse af hans Tøj og for Svie og Smerte være at tilkende ham en Erstatning hos Tiltalte Rikard Sørensen af 150 Kr.

De Tiltalte vil derhos in solidum have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer her for Retten 80 Kr.

M a n d a g d e n 2 2 J u n i .

Nr 25/1930. **Købmand C Jørgensen** (Gamborg)

m o d

Smedemester Edvard Madsen (Fich),

betræffende Opgørelse af et Mellemværende i Henhold til en Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 17 Januar 1930: Sagsøgte, Købmand C Jørgensen, bør til Sagsøgeren, Smedemester Edvard Madsen, betale 7528 Kr 49 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 15 Januar 1929, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 400 Kr, saaledes at Sagsøgeren for 4000 Kr vil have at modtage en Obligation med Pant i den omhandlede Ejendom overensstemmende med Byggekontraktens Bestemmelser i dens § 4. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten opgjort sit Erstatningskrav for Forsinkelsen med Byggeforetagendet til 2631 Kroner 25 Øre, nemlig for Dagsmulkter i 180 Dage fra 16 Juli 1928 indtil endelig Aflevering den 15 Januar 1929 4500 Kroner med Fradrag dels af indvundet Leje 1668 Kroner 75 Øre dels af 200 Kroner i Dags-

mulkter i 8 Dage, hvormed Appellanten erkender, at Arbejdet er forsinket paa Grund af Frost. Idet der efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa gaas ud fra, at Arbejdet ogsaa i ikke ringe Grad er forsinket af de øvrige i Dommen nævnte Forhold, navnlig paa Grund af grove Mangler ved de af Appellantens Arkitekt udarbejdede Tegninger, for hvis Følger Entreprenøren ikke kan have Ansvaret, men Indstævnte dog ikke har godtgjort, at disse Forsinkelser har haft det af ham hævdede Omfang, eller at Appellanten har godkendt en Udsættelse med Afleveringen til Oktober Flyttedag, findes der i Erstatning for den samlede Overskridelse af Afleveringsfristen at kunne tilkendes Appellanten et Beløb, som efter samtlige foreliggende Omstændigheder skønsmæssig ansættes til 1500 Kroner.

Med Hensyn til Ekstraregningen maa der efter det nu oplyste gaas ud fra, at Oliering af Gulve og Trapper har været betinget i Konditionerne ved Arbejdets Udbydelse, og den derfor opførte Post 478 Kroner, som Indstævnte heller ikke har godtgjort, at Maleren har faaet betalt udover sit oprindelige Tilbud, kan derfor ikke anses berettiget. Endvidere maa i Ekstraregningen fragaa 282 Kroner i Godtgørelse for Gulvbelægning paa Mansardbjælkelaget, idet Indstævnte, selv om Tegningerne i saa Henseende har været noget uklare, ikke har oplyst, at Tømrermester Christensen som Hovedentreprenør har haft tilstrækkelig Føje til at opfatte dette Arbejde som faldende udenfor Tilbudet. Forsaaavidt Appellanten yderligere har paastaaet Ekstraregningen nedsat med 110 Kroner for Nedrivning af nogle Skillerum, findes disse Udgifter, der efter det foreliggende skyldes Fejl ved Arkitektens Tegninger, ikke at kunne paahvile Tømrermester Christensen.

Endelig vil heller ikke en af Appellanten fremsat Paastand om Nedskrivning af denne Regning med 300 Kroner, der ubestridt tilkommer Glarmesteren for udført Ekstraarbejde, kunne tages til Følge, da Tømrermester Christensen som Hovedentreprenør efter det oplyste overfor Glarmesteren hæfter for Betalingen heraf.

Som Følge heraf, og idet der iøvrigt ikke fra nogen af Siderne er fremsat Paastand om Ændring i Domsbeløbet vil det Indstævnte tilkendte Beløb være at nedsætte dels med 1500 Kroner, hvori dog fragaar det ved Dommen allerede tillagte Erstatningsbeløb 725 Kroner, altsaa med 775 Kroner, dels med 760 Kroner, eller til 5993 Kroner 48 Øre med Renter, saaledes at i Overensstemmelse med hvad der er Enighed om for Højesteret, 2000 Kroner skal forblive indestaaende i Ejendommen.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Købmand C Jørgensen, bør til Indstævnte, Smedemester Edvard Madsen, betale 5993 Kroner 48 Øre med Renter heraf 6 p Ct

aa rlig fra den 15 Januar 1929, til Betaling sker, saaledes at Indstævnte for 2000 Kroner vil have at modtage en Obligation med Pant i den omhandlede Ejendom, overensstemmende med Bestemmelserne i Byggekontraktens § 4. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

At efterkommes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 13 Februar 1928 paatog Tømrermester Jens Christensen sig for Købmand C Jørgensen at opføre en Bygning paa Grunden St Knuds Kirkestræde Nr 9, Odense, for en Entreprieesum af 57 000 Kr, hvoraf der efter Kontraktens § 4 under Arbejdets Gang kunde udbetales 20 000 Kr, medens Resten med Tillæg af Renter 6 pCt paa »fra den Dag Ejendommen af Entreprenøren afleveres som fuldfærdig betales i December Termin 1928«. Det hedder videre i § 4: »Saafremt der ikke gennem Prioritering i 1 og 2 Prioritet af Kreditforeningsmidler og Hypotekforeningsmidler kan opnaas ialt 65 000 Kr er Entreprenøren pligtig at lade, hvad der mangler heri, indestaa i den opførte Ejendom med Grund op til 65 000 Kr. — — —«.

I Kontraktens § 1 findes følgende Bestemmelse: »Bygningen skal være helt færdig til Aflevering senest den 15 Juli 1928, dog med Forbehold af den Forsinkelse, som maatte opstaa som Følge af Vejrhindring, Strejke, Lock-out. Oversiddes den fastsatte Frist, udreder Entreprenøren en Mulkt af 25 Kr for hver Dag den fastsatte Frist oversiddes,« og i dens § 2 siges: »Alt Arbejde udføres godt og forsvarligt af gode og gængse Varer overensstemmende med Tegninger og Beskrivelser og Odense Købstads Byggevedtægt, for hvis Overholdelse Entreprenøren er ansvarlig, uden herfor at kunne forlange noget Tillæg til Entreprisen, — — —«.

Tømrermester Christensen indgav sit Tilbud for Arbejdet i Henhold til en af Arkitekt I C Worm udarbejdet Tegning, der viste sig at være meget skødesløst udarbejdet og mangelfuld; den blev først approberet af Bygningskommissionen efter at være blevet rettet paa mange Punkter; Approbationen gaves den 24 Marts s A. Der opstod hurtig Strid mellem Bygherren og Arkitekten, og i April Maaned s A blev denne afskediget, hvorefter der ingen Arkitekt var, der kunde føre Tilsyn med Arbejdet og give Haandværkerne de fornødne Instruktioner. Arbejdet blev af denne og forskellige andre Grunde meget forsinket; de i Ejendommen indrettede fire Beboelseslejligheder blev først færdige til Indflytning Oktober Flyttedag, og de to Butiker var først helt færdige den 15 Januar 1929.

Under 21 Juni 1928 transporterede Tømrermester Christensen hele sit Tilgodehavende efter ovennævnte Byggekontrakt til Smedemester Edvard Madsen.

Tømrermester Christensen opgjorde sit Tilgodehavende hos Købmand Jørgensen saaledes:

Entreprisesum	57 000	Kr	00	Øre
Ekstraarbejder	3 638	—	48	—
Renter fra Oktober Flyttedag til 22 Februar 1929..	547	—	00	—
			61 185	Kr 48 Øre
÷ udbetalt under Arbejdets Gang	51 800	—	00	—

Rest: 9 385 Kr 48 Øre.

Da Købmand Jørgensen vægrede sig ved at betale, har Sagsøgeren, Smedemester Edvard Madsen, under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaaet Sagsøgte, Købmand C Jørgensen, tilpligtet at betale det nævnte Beløb med Renter heraf 6 pCt p a af 8838 Kr 48 Øre fra den 22 Februar 1929. Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse, hvorhos han subsidiært, under Henviſning til Byggekonsktraktens Bestemmelse i § 4, og idet han oplyser, at der paa 1 og 2 Prioritet er opnaaet Laan af tilsammen 61 000 Kr, har paastaaet Sagsøgeren tilpligtet af, hvad der maatte blive ham tilkendt, at lade indtil 4000 Kr forblive indestaaende med Pant i Ejendommen overensstemmende med fornævnte Bestemmelse i Kontrakten.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anført, 1) at der i Dagmulkter tilkommer ham ialt 5850 Kr, 2) at der til Afhjælpning af foreliggende Mangler ved Bygningen vil medgaa 662 Kr, 3) at han af Ekstraregningen ikke anerkender Poster tilsammen til Beløb af ca 2280 Kr, 4) at han paa Sagsøgeren har et Modkrav paa 250 Kr, og 5) at det som Renter paastaaede Beløb 547 Kr ikke tilkommer Sagsøgeren.

ad 1. Sagsøgeren hævder, dels at Ejendommen var i alt væsentligt færdig til Oktober Flyttedag 1928, til hvilket Tidspunkt den blev taget i Brug, og hvorved Sagsøgte har erklæret sig tilfreds, dels at der indtil dette Tidspunkt forelaa lovlige Hindringer for Arbejdets Fuldførelse. Det er i saa Henseende oplyst, at flere Frostperioder hindrede Støbningen af Fundamenter, Undermuring af Naboejendommens Gavle og Støbning af Etageadskillelserne, at Arbejdet i nogen Grad forsinkedes af Sporomlægning i den paagældende Gade, af Arkitektens mangelfulde Tegninger og af de af Sagsøgte krævede Forandringer i Tegningerne. Herefter skønnes det ikke at kunne lægges Sagsøgeren til Last, at Bygningen ikke var færdig før Oktober Flyttedag, hvorfor der ikke vil kunne blive Spørgsmaal om Dagmulkter for Tiden indtil Oktober Flyttedag; og da det, der manglede i Bygningens Fuldførelse, kun var Smaating, maa det anses ubilligt at idømme Sagsøgeren Dagmulkter for Tiden indtil 15 Januar 1929, da Bygningen var færdig; derimod vil der være at tilkende Sagsøgte en Erstatning, der passende vil kunne bestemmes til et Kvartals Leje af de to Butiker, henholdsvis 375 Kr og 450 Kr = 825 Kr med Fradrag af et af Sagsøgte for denne Periode for en af Butikerne oppebaaret Lejebeløb 100 Kr, altsaa 725 Kr.

ad 2. Efter den under Sagens Gang optagne Skønsforretning maa det anses godtgjort, at Sagsøgeren vil have at afhjælpe følgende Mangler:

Spartling af Væggene i Badeværelserne anslaaet til.....	28 Kr
Strygning af Kældervinduer	20 —
4 Markisekroge	20 —
et 3 Nedløbsrør	89 —
Sodsten i Kælderen	50 —

ialt 207 Kr

hvilket Beløb vil være at fradrage i Sagsøgerens Krav.

ad 3. Ekstraregningen.

Paa Tømrermester Christensens Ekstraregning skønnes der ikke at kunne anerkendes Posten: 6 ekstra Lampesteder — — — 90 Kr. Efter Beskrivelsen skal Entreprenøren levere »ca« 60 Lampesteder, og de yderligere forlangte 6 Stk skønnes ikke at overskride det Spillerum, der ved Beskrivelsen er overladt Byggherren. De øvrige Poster paa denne Ekstraregning samt paa Murerens og Smedens Ekstraregninger findes derimod at angaa Arbejder, der ligger udenfor Entreprisekontrakten og derfor vil være at betale udenfor Entreprisesummen.

Den første Post paa Malerens Ekstraregning: Limfarvning af Butikerne 38 Kr vil ikke kunne anerkendes, idet der maa gives Sagsøgte Medhold i, at Entreprenøren — uanset at Beskrivelsen intet derom indeholder — enten maa lade Butiken male eller tapetsere. Sagsøgte har endvidere protesteret mod den anden Post paa Malerens Regning: Oliering og Lakering af Gulve og Trapper 478 Kr under Henvisning til, at der i det af Entreprenøren underskrevne, Byggekontrakten vedhæftede Eksemplar af Beskrivelsen findes følgende Bestemmelse: »Alle Gulvene i alle Lejlighederne og Trapperne olieres to Gange og derefter lakeres i god hollandsk Lak.« Entreprenøren har heroverfor godtgjort, at denne Passus ikke findes i det af ham overleverede Eksemplar af Beskrivelsen, i Henhold til hvilken han indgav sit Tilbud. Det ses, at medens den øvrige Tekst i Beskrivelsen er maskinskrevet, er den omhandlede Bestemmelse haandskrevet (af Arkitekt Worm). Da Entreprenøren har hævdet, at han ikke er blevet gjort opmærksom paa denne Tilføjelse — hvilket Sagsøgte end ikke har turdet asserere, og at han ikke ved sit Tilbud har taget dette Arbejde i Betragtning, maa denne Post betales udover Entreprisesummen.

ad 4. Modkravet paa 250 Kr anerkendes af Sagsøgeren.

ad 5. Da Bygningen ikke var helt færdig den 16 Oktober 1928, vil det af Sagsøgeren forlangte Rentebeløb, mod hvilket Sagsøgte har protesteret, ikke kunne tilkendes ham.

Færdig fra Trykkeriet 1 Juli 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 13

Mandag den 22 Juni.

Idet der herefter fra det paastævnte Beløb vil være at drage ialt 1857 Kr, vil der være at tilkende Sagsøgeren 7528 Kr 48 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 15 Januar 1929.

Heraf vil Sagsøgeren være pligtig at lade forblive indestaaende i Ejendommen — overensstemmende med Byggekontraktens derom i § 4 indeholdte Bestemmelser — 4000 Kr.

Endelig vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Tirsdag den 23 Juni.

Nr 304/1930. **De nordsjællandske Plejehjemsforeninger**
(Møldrup efter Ordre)

mod

Gartner P Nielsen (Hvidt),

betræffende et Spørgsmaal om Overtrædelse af en Villaservitut.

Dom afsagt den 21 Maj 1930 af Retten for Helsingør Købstad m v: De Indstævnte, »De nordsjællandske Plejehjemsforeninger«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gartner P Nielsen, under denne Sag fri at være. Sagens Ordkostninger betaler Sagsøgeren til de Indstævnte med 50 Kr.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1930: De Indstævnte, De nordsjællandske Plejehjemsforeninger, bør være uberettigede til paa Ejendommen Matr Nr 8 ba og 8 bb af Asminderød By og Sogn, beliggende ved N V Gadesvej i Fredensborg, at opretholde og drive et Optagelseshjem for Børn. I Sagsomkostninger for begge Retter bør de Indstævnte til Appellanten, Gartner P Nielsen, betale 300 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage, og Dommen iøvrigt at efterkommes inden 3 Maaneder, alt efter denne Doms Afsigelse og under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Børnenes Ophold paa Legepladsen vel medfører nogen Støj, men at den deraf følgende Ulempe for Beboerne af Indstævntes Ejendom ikke er større end den, som maatte ventes, hvis Huset var beboet af Familier med Børn. Herefter findes Servitutens Bestemmelser ikke at være overtraadt, og Underrettsdommen vil derfor kunne stadfæstes. Indstævnte vil have at betale Sagens Omkostninger for Landsretten til Appellanten med 200 Kroner og for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Indstævnte Gartner P Nielsen betaler til Appellanten, De nordsjællandske Plejehjemsforeninger, Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kroner og til det offentlige de Afgifter, som skulde betales, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt i Salær for Højesteret og Godtgørelse for Udlæg til Højesteretssagfører Møldrup henholdsvis 300 Kroner og 54 Kroner 50 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 26 Februar 1903 tilskødede Bestyrer J Jensen en Parcel af Matr Nr 8 ae af Asminderød By og Sogn til Sagsøgeren, Gartner P Nielsen. Parcellen, Matr Nr 8 ao, blev ved Købekontraktens § 5 paalagt saalydende Servitut:

»Der maa ikke paa Ejendommen etableres Svinehold, Retirade, Møddings- eller Oplagsplads, eller iøvrigt drives nogen Virksomhed, der ved Syn, Røg, Støj eller ilde Lugt kan genere de Omboende, hvoraf Enhver har Paataleret.«

Ved Skøde fra samme Bestyrer J Jensen af 14 December 1916, læst 20 s M; erhvervede Apoteker V Thejl Matr Nr 8 ae. Der var ikke ved Købekontrakten af 17 September 1905, læst 27 s M, blevet paalagt Ejendommen nogen til den forannævnte Servitut svarende Servitut; der fandtes i Købekontrakten en Henviisning til en ældre, Ejendommen paa-hvilende Servitut, hvorved forbødes Svinehold, Retirade, Møddings-

ellers Oplagsplads, der ved Syn eller Lugt kunde genere Beboerne af en paa Matr Nr 8 f beroende Villa.

Ved Skøder henholdsvis af 7 Februar 1918 og 29 Oktober 1918 solgte Apoteker Thejl af Matr Nr 8 ae to Parceller, henholdsvis Matr Nr 8 ba og 8 bb og Matr Nr 8 bd, til henholdsvis Frøken Anna Cathrine Midjord og Skrædermester L P Nielsen. Der var ved de respektive Købekontrakter af henholdsvis 13 Juli 1917 og 29 April 1918 blevet paalagt Parcellerne saalydende Servitut: »Paa Parcellen maa ikke drives nogen Næringsdrift, Haandværk eller Fabriksdrift, Sanatorium eller Klinik for smitsomme Sygdomme, almindelige Rekonvalescenthjem dog undtaget, ej heller i det hele nogen Virksomhed, som kan være generende for de omboende. Der maa ikke findes Svin paa Ejendommen. Kun en Femtedel af Grunden maa bebygges.«

Endelig solgte Apoteker Thejl ved Skøde af 4 Juli 1919 Matr Nr 8 ae til Frederiksborg Amts Plejehjemsforening, Københavns Amts Plejehjemsforening og Foreningen »Børnenes Vel«, Helsingør, som Ejere af Optagelseshjemmet i Fredensborg til mulig Brug til Opførelsen af et Optagelseshjem for spæde Børn eller Pigebørn. Ved Købekontrakten af 19 August 1918 var der blevet paalagt Ejendommen saalydende Servitut:

»Paa Parcellen maa ikke drives nogen Næringsdrift, Haandværk eller Fabriksdrift, Sanatorium eller Klinik for smitsomme Sygdomme — almindeligt Rekonvalescenthjem dog undtaget — ej heller i det hele nogen Næringsvej, som kan være generende for de Omboende. Der maa ikke findes Svin paa Ejendommen. Kun en Femtedel af Grunden maa bebygges.«

Ved Skøde, læst 10 August 1923, blev de Indstævnte, »De nordsjællandske Plejehjemsforeninger«, Ejere af Matr Nr 8 bd; endvidere ved Skøde, læst 8 Februar 1927, Ejere af Matr Nr 8 bb og ved Skøde, læst 10 August 1928, Ejere af Matr Nr 8 ba.

De Indstævnte, der efter Erhvervelsen af Matr Nr 8 ae havde opført et Optagelseshjem for spæde Børn og for Piger paa denne Ejendom, lod i Efteraaret 1928 den paa Matr Nr 8 ba opførte Villa indrette til et Annex for Optagelseshjemmet paa Matr Nr 8 ae, saaledes at der blev Plads for 11 Børn. Ifølge den af Hjemmets Forstanderinde, Frøken Georgia Petersen, afgivne Vidneforklaring, er der i Annexet anbragt Børn fra 4—14 Aar, sjældent Dreng og da 3—4 Aars Dreng. Børnene kommer gennemgaaende fra daarlige Hjem og anbringes ikke i Hjemmet paa Grund af egen Vanartethed.

Der er indrettet en Legeplads paa Matr Nr 8 ba, hvor Annexets Børn leger. Børnene fra Hovedhjemmet kommer der ikke. Børnene maa være paa Legepladsen fra Kl 9 til Kl 17. Alumnerne paa Hovedhjemmet har en særlig Legeplads. I Annexet er ansat en Dame til at passe Børnene. Hun faar ved Pasningen Hjælp af 1 a 2 større Piger fra Hovedhjemmet.

Under denne Sag har Sagsøgeren nu anbragt, at den ommeldte Villas Indretning til Optagelseshjem har medført en for ham som Nabo-ejer uudholdelig Gene, idet Børnene støjer paa Legepladsen, der kun ligger nogle faa Meter fra hans Grund, saaledes at det høres, selv om han holder sine Døre og Vinduer lukkede. Endvidere har Sagsøgeren

anbragt, at der ved det ved Pigerne fra Hjemmet paa Matr Nr 8 ba og 8 bb drevne Havebrug til Tider udsprede en ulidelig Gødningsstank ind over hans Ejendom.

Han har anført, at han, der tidligere har udlejet sit Beboelseshus til Sommerlejere, har maattet opgive dette af Hensyn til Larmen fra Annexet.

Under Henvisning til, at den skildrede Brug af Matr Nr 8 ba og 8 bb som Optagelseshjem maa være i Strid med den disse Parceller efter det ovenstaaende paalagte Servitut, har Sagsøgeren da paastaaet de Indstævnte kendt uberettigede til paa Ejendommene Matr Nr 8 ba og 8 bb at opretholde og drive et Optagelseshjem for Børn.

De Indstævnte har paastaaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, dels at Sagsøgeren savner Paataleret, dels at den nævnte Ejendoms Benyttelse til Optagelseshjem ikke er i Strid med den Ejendommen paalagte Servitut.

Efter det under Sagen oplyste er det nu vel rigtigt, at der ved Udstykningen af Matr Nr 8 ao og Matr Nr 8 ae blev paalagt Parcellen en Servitut, der med rette kan betegnes som en Villaservitut. Det fremgaar endvidere af Tingbøgerne, at samme Servitut blev paalagt ved Udstykningen af enkelte andre Parceller, der var udstykket før Matr Nr 8 ao. Der er imidlertid ikke oplyst noget om, at det ved Paalæggelsen af denne Servitut blev aftalt, at den ogsaa skulde lægges paa de Parceller, der senere maatte blive udstykket, ej heller at det var en for Køber og Sælger kendelig Forudsætning, at dette vilde ske. Servituten er da heller ikke blevet paalagt flere af de Parceller, der var solgt før Salget af Matr Nr 8 ao, og ved Salget af selve Matr Nr 8 ae til Apoteker Thejl nøjedes man da ogsaa med Henvisning til den ældre Servitut, der var langt mindre omfattende end den paa Matr Nr 8 ao lagte, og hvorefter der særlig toges Hensyn til en paa Matr Nr 8 af værende Villa. Apoteker Thejl var saaledes ved senere foretagne Udstykninger af Matr Nr 8 ae ikke bundet overfor Ejeren af Matr Nr 8 ao til at paalægge de udstykkede Parceller samme Servitut som den paa Matr Nr 8 ao hvilende, og den Omstændighed, at han paalagde de nye Parceller en Villaservitut af lignende Art, ses ikke at have skabt nogen Paataleret for Ejeren af Matr Nr 8 ao, hvorved bemærkes, at der ikke er godtgjort noget om, at det var af Hensyn til denne eller efter Aftale med denne, at Servituten blev lagt paa Parcellerne.

De Indstævnte findes da allerede paa Grund af Sagsøgerens Mangel paa Paataleret med Hensyn til den paa Matr Nr 8 ba og 8 bb hvilende Servitut at burde frifindes.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Indstævnte med 50 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 21 Maj 1930 af Retten for Helsingør Købstad m v og paastaas af Appellanten, Gartner P Nielsen af Fredensborg, ændret til Overensstemmelse med den af ham i 1 In-

stans nedlagte Paastand, medens de Indstævnte, De nordsjællandske Plejehjemsforeninger, paastaar Dommen stadfæstet.

Naar henses til, at der ved de i Sagen omhandlede Udstykninger er paalagt hver enkelt af de udstykkede Parceller en Servitut, der er i det væsentlige overensstemmende med den de andre Parceller paalagte, og som bl a forbyder paa Parcelen at drive nogen Virksomhed, der kan være generende for de omboende, findes der at maatte gaas ud fra, at disse Servitutter er paalagt Kvarteret i samtlige Ejeres Interesse. Hver enkelt Ejer af de i Kvarteret liggende Parceller findes da kompetent til at paatale en Overtrædelse af Servituten, begaaet af en af de andre Ejere, og Appellanten maa følgelig som Ejer af Parcelen Matr Nr 8 ao anses for rette Sagsøger med Hensyn til Paastanden om, at de Indstævnte som Ejere af Matr Nr 8 ba og 8 bb har handlet i Strid med Servituten.

Driften af det paa denne Parcel indrettede Optagelseshjem findes nu — efter hvad der ved det under Sagen oplyste maa anses tilstrækkeligt godtgjort — ved den derfra udgaaende Larm og Støj at volde i hvert Fald Appellanten, hvis Parcel grænser op til Matr Nr 8 ba og 8 bb, en saadan Gene, at Driften af Hjemmet maa anses i Strid med Servituten, og den af ham nedlagte Paastand vil derfor være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger for begge Retter findes de Indstævnte at burde godtgøre Appellanten 300 Kr.

Onsdag den 24 Juni.

Nr 3/1931. **Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab** (David) mod

Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Helsingfors, ved dets henværende Repræsentanter **Franck & Tobiesen** (Kondrup),

betræffende Erstatning for Skade paa et Stærkstrømskabel.

Sø- og Handelsrettens Dom af 17 November 1930: De Indstævnte, Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Helsingfors, ved dets henværende Repræsentanter Franck & Tobiesen, bør til Sagsøgerne, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs A/S, betale 58 152 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 21 November 1929, til Betaling sker, men iøvrigt bør de Indstævnte for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør de Indstævnte godtgøre Sagsøgerne med 1800 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Indstævnte er fundet pligtig at erstatte Istandsættelsen af Kablet, men Indstævnte findes tillige at maatte erstatte Tabet ved at Strømmen er blevet afbrudt. Erstatningen findes imidlertid kun at kunne fastsættes til ialt 80 000 Kroner med Renter, hvorved bemærkes, at det henstaar som usikkert, om Appellanten ikke ved hensigtsmæssige Foranstaltninger kunde have begrænset sit Tab.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 5000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Helsingfors, bør til Appellanten, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs Aktieselskab betale 80 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 November 1929, til Betaling sker, og Sagsomkostninger for begge Retter med 5000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 16 November 1928 om Eftermiddagen, da S/S »Arcturus«, der kom nordfra, havde passeret indenom Lappegrundens Fyrskib med Kurs SSO $\frac{1}{2}$ O, havarede Skibets Styreledning, idet Styrbords Rorkæde sprang, hvorfor Maskinen stoppedes, og Fartøjet kom derefter i Drift. Ifølge »Arcturus« Journal var Klokken 17,58 (vesteuropæisk Tid), da Rorkæden sprang, og Lappegrundens Fyrskib var passeret Kl 17,56. Vinden var ifølge den af »Arcturus« Besætning afgivne Søforklaring SSV $\frac{1}{2}$ V, Strømmen nordlig, omtrent 3 Mil i Timen. Fartøjet drev i SSO'lig Retning, men da Farten gik af Skibet, begyndte det ifølge Journalen at drive sidelæns i NN'O'lig Retning. Da Fartøjet var naaet ind over Kabelfeltet og der efter Førerens Formening var Fare for Fartøjet, dets Ladning og de ombord paa Skibet værende Menneskers Liv, idet Skibet drev hurtigt ind mod Land, lod han, da Klokken ifølge Journalen var 18,20 (vesteuropæisk Tid), Skibets Anker falde, uagtet dette, som anført i Journalen, ifølge Skibets Position kunde medføre Risiko for at komme i Berøring med de i Sundet nedlagte Kabler. Efter at Haandstyreapparatet var sat til, saaledes at Skibet paany kunde styres, begyndte man at hive Ankeret ind. Klokken var efter Skibsjournalen da 18,50 (vesteuropæisk Tid). Under Ophivningen arbejdede Ankerspillet tungt, og da Ankeret naaede op til Vandspejlet, viste det sig, at det

havde fanget et svært Kabel. For at frigøre Kablet, blev derefter en Trosse ført rundt om Kablet og fastgjort ombord, og Ankeret firedes ned, saaledes at Kablet blev frigjort. Derefter styredes ud i frit Farvand.

Det har vist sig, at Kablet, der blev fisket, var et af de paa Søkortet viste Stærkstrøms-Kabler, nemlig det Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs A/S tilhørende 50 000 Volts Kabel, gennem hvilket der leveredes Elektricitet fra Sverige til Sjælland.

Da det paagældende Kabel var blevet sprængt, maatte det repareres, og Reparationen, der paabegyndtes den 23 November 1928, fortsattes til den 11 December, men blev derefter afbrudt, til den genoptoges den 19 April 1929 og fuldførtes den 6 Maj.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Nordsjællands Elektricitets- og Sporvejs A/S, paastaaet de Indstævnte, Finska Ångfartygs Aktiebolaget, Helsingfors, ved dets herværende Repræsentanter Franck & Tobiesen, dømt til at erstatte det ved Beskadigelsen af Kablet forvoldte Tab, der af Sagsøgerne er opgjort til 172 852 Kr, nemlig Udgifter ved Reparationen af Kablet 58 152 Kr og Driftstab 114 700 Kr. Af Beløbet paastaar Sagsøgerne sig tilkendt Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 November 1929, til Betaling sker.

Fra Sagsøgernes Side gøres det gældende, at det var nødvendigt af Hensyn til Skibets Sikkerhed at opankre det paagældende Sted, og at Føreren derfor har handlet retstridigt, naar han desuagtet lod Skibets Anker falde paa et Sted, hvor han var paa det rene med, at Skibet befandt sig ved Kabelfeltet, og at der derfor var Fare for at beskadige de nedlagte Kabler, der var lysafmærkede og tydeligt afsatte paa Søkortet. Sagsøgerne bestrider, at der, som Forholdene var ved den paagældende Lejlighed, var Fare for, at Skibet skulde drive paa Grund, idet de har anført, at Vinden var sydlig, Styrke tre, Strømmen S S O med Fart ca to Sømil, hvorfor Fartøjet efter at have mistet Styret maa antages at være drevet i Retning N N V, og da Brudet er sket paa det sydligste af de i Søkortet indtegnede to Kabler mærket St S Kab ca 225 Meter inde i Helsingborg Fyrs grønne Fyrvinkel regnet mod Vest fra den hvide Fyrvinkel, har der efter Sagsøgernes Formening været tilstrækkeligt Driverum for Fartøjet til, at Omskiftning fra Dampstyring til Haandstyring kunde være foretaget, hvilket Arbejde efter Sagsøgernes Anbringende kun kunde tage ca 10 Minutter. Sagsøgerne har yderligere anført, at Opankningen var nødvendig af Hensyn til Skibets Sikkerhed, da der i det paagældende Farvand var Mulighed for at tilkalde og faa fremmed Assistance.

Sagsøgerne bestrider saaledes, at det er rigtigt, naar det i »Arc-turus«' Journal er anført, at Skibet drev i N N O'lig Retning, ligesom det af Sagsøgerne benægtes, at Tidsangivelserne i Journalen er rigtige, idet de gør gældende, at det efter de af Sagsøgerne tilvejebragte, nedenfor nærmere ommeldte Oplysninger maa antages, at Uheldet er sket og Omskiftningen til Haandstyring foretaget i Tiden mellem Kl 7½ og 8. Endelig har Sagsøgerne anbragt, at det var uforsvarligt at hive Ankeret ind, da Føreren maatte være klar over, at der derved kunde ske Skade paa Kablerne. Da det under Indhivningen af Ankeret mærkedes, at Spillet arbejdede tungt, burde efter Sagsøgernes Formening Indhiv-

ningen være standset, og der vilde da antageligt ikke være sket nogen Skade paa Kablet.

Sagsøgerne har henvist til en den 23 November 1928 dateret Erklæring fra Fyrdirektøren, i hvilken det som Svar paa en af Sagsøgerne fremsat Forespørgsel bl a udtales, at der ikke var Grund til Opankring af Hensyn til Skibets Sikkerhed, da Skibet befandt sig midt i Farvandet, samt at der for en Damper, der skønnes at være i Yderkanten af Helsingborg Fyrs grønne Fyrvinkel, naar der var stærk sydlig Kuling og haardt sønden Vande, var tilstrækkeligt Driverum ud af den grønne Fyrvinkel og gennem den hvide Fyrvinkel selv for betydelig længere Tid end 10 Minutter.

Endvidere har Sagsøgerne tilvejebragt en den 24 Marts 1930 dateret Erklæring fra Marineministeriet, i hvilken det udtales, at »Arcturus«, naar man gaar ud fra, at Brudet er sket paa det af Sagsøgerne anførte Sted, under de foreliggende Omstændigheder med stoppet Maskine maa regnes at ville drive i en Retning mellem N og NN V, og Distancen, som Skibet skulde drive fra Brudstedet for at naa 10 Meter-Kurven paa den svenske Side af Farvandet, vilde blive henved to Sømil; den Fart, hvormed Skibet vilde være drevet, saafremt det ikke var ankreth op, maa antages at være højst tre Sømil i Timen, og der vilde da efter Ministeriets Udtalelse være hengaet henved 40 Minutter for at drive fra Brudstedet til 10 Meter-Kurven. I en Skrivelse af 3 Maj 1930 har samme Ministerium derhos udtalt, at det maa formene, at det under de omhandlede Omstændigheder ikke var nødvendigt, at Føreren af »Arcturus« ankrede sit Skib op paa et Sted, der medførte Fare for, at Ankeret vilde fiske Kablerne, samt at det, naar det viste sig, at Ankeret havde fisket et Kabel, næppe kan anses forsvarligt at unnlade at frigøre sig af Kablet uden Beskadigelse af dette, om fornødent ved at stikke Ankeret fra sig, hvorved det dog forudsættes, at Skibet havde endnu et Anker tilbage, som man kunde lade falde, naar Skibet under sin Drift var naaet umiddelbart nord for Kabelfeltet.

Sagsøgerne har fremlagt en Erklæring fra Fyrmesteren ved Kronborg Signalstation, i hvilken det anføres, at »Arcturus« den 16 November 1928 om Aftenen Kl ca 7,30 observeredes for Sydgaende med sædvanlig Fart passerende indenom Fyrskibet, og at »Arcturus«, da den var kommet sønden for Telegrafkablerne, stoppede op og drev nordpaa med Strømmen. Fra Signalstationen observeredes det endvidere, at »Arcturus« satte Ankerlanterne, og efter nogen Tids Forløb saas Spildedampen fra Ankerspillet. Da det tog uforholdsmæssig Tid, inden »Arcturus« var færdig med Opankringen, alarmerede Signalstationen Kabelvagten, S/S »Bien« og Lodserne. Ifølge Erklæringen var Vinden sydlig med Kuling og stærkt sønden Vande.

Der er derhos fremlagt Erklæring fra Kabelvagten, der udtaler, at han Kl 7,50 blev alarmeret af Signalstationen paa Kronborg og da observerede, at der var en Damper i Kabelfeltet. Kabelvagten løb straks ned til Havnen for at gaa ud og varsko Damperen, at der ikke maatte ankres, men da han naaede ned til Havnen, passerede Damperen Havnehovedet for sydgaende. Kirkeuret ringede da 8.

Føreren af S/S »Bien« har endvidere i en under Sagen fremlagt

Erklæring udtalt, at han den 16 November 1928 Kl 7,50 blev varskoet fra Signalstationen paa Kronborg om, at der drev en Damper med to røde Lanterner nordover, i hvilken Anledning han da sagde til Fyrmesteren, at »Bien« var klar, men at han ikke fandt det nødvendigt at gaa ud, før der blev givet andet Signal. I Erklæringen udtaler »Bien«s Fører derhos, at Fyrmesteren Kl ca 8 telefonerede til ham, at Damperen var klar igen, da den havde sat sine Top- og Sidelanterner.

Sagsøgerne gør gældende, at det ved de foreliggende Oplysninger er tilstrækkeligt godtgjort, at Skibets Fører har foraarsaget den stedfundne Skade paa Kablet ved en retstridig tilregnelig Handling, der ifølge den almindelige Erstatningsregel maa medføre Erstatningsansvar, idet der ikke har været nogen tvingende Grund til at opankre ved Kabelfeltet.

Selv om det imidlertid mod Sagsøgernes Benægtelse maatte antages, at der har foreligget en Nødsituation, og at »Arcturus«' Fører derfor har handlet paa forsvarlig Maade for derved at frelse Skibet for Fare, maa ifølge Sagsøgernes Anbringende Rederiet dog være erstatningspligtigt paa samme Maade i Medfør af Nødretrungsætningen, ifølge hvilken den, der tilføjer en anden Skade for at redde sig selv, er pligtig at godtgøre Skaden.

Sagsøgerne har fremlagt en Opgørelse over Udgifterne til Reparation af Kablet, hvorefter disse ialt udgør 58 152 Kr.

Med Hensyn til den af Sagsøgerne krævede Erstatning for Driftstab er det oplyst, at Sagsøgerne har Overenskomst med Sydsvenska Kraft Aktiebolaget, hvorefter der af Bolagets Overskudsenergi fra Værket ved Lagan ca 80 Kilometer fra Helsingborg leveres Elektricitet til Sagsøgerne, bl a gennem to undersøiske Kabler fra Helsingborg til Helsingør, det ene paa 25 000 Volt, det andet paa 50 000 Volt. Da 50 000 Volts Kablet blev beskadiget, blev det nødvendigt for Sagsøgerne, indtil Reparationen var fuldført, fra København at aftage Elektricitet, til hvis Fremstilling der var anvendt Kul, og som derfor var dyrere end den svenske Vandkrafts-Elektricitet.

Sagsøgerne har udregnet Driftstab til 114 700 Kr ved at sammenligne disse Udgifter til Køb af Strøm i Perioden 1 November 1927 til 1 Maj 1928 med Udgifterne fra 1 November 1928 til 1 Maj 1929. Sagsøgerne har fremlagt en Opgørelse, der i Sammenlægning viser følgende Tal:

I Perioden 1927/28:

fra Sverige	25,76	Mill kWh	betalt med	Kr 350 700
— København	0,15	—	—	—	— 3 000
ialt	25,91	—	—	—	Kr 353 700

I Perioden 1928/29:

fra Sverige	9,80	Mill kWh	betalt med	Kr 150 900
— København	17,95	—	—	—	— 378 000
ialt	27,75	—	—	—	Kr 528 900

herfra drages Merproduktionen, som er leveret fra København 1,84 — 38 600
hvilket giver Kr 490 300

Merudgiften i Perioden 1928/29 i Sammenligning med Pe-	
rioden 1927/28 bliver da	Kr 490 300
	minus — 353 700
	<hr/>

eller Kr 136 600

Da der i Februar 1929 indtraf en Frostperiode, i hvilken det	
ikke havde været muligt at faa Strøm fra Sverige, selv om	
Kablet havde været i Orden, fradrages skønsmæssigt	— 21 900
	<hr/>

Driftstabet bliver herefter Kr 114 700

Naar Arbejdet med Reparationen af Kablet blev afbrudt i Tiden efter den 11 December 1928 og til den 19 April 1929, skyldes dette efter Sagsøgernes Anbringende, at Vejrforholdene umuliggjorde Arbejdet i dette Tidsrum.

Sagsøgerne har nærmere anført, at Reparationsarbejdet, hvortil benyttedes Sagsøgernes eget Kabelfartøj med Assistance af en lejet Bugserbaad, paabegyndtes den 23 November 1928, efter at de nødvendige Klargøringsarbejder var foretaget, og fortsattes med talrige Afbrydelser til den 11 December, da Arbejdet maatte afbrydes for længere Tid paa Grund af Vejrforholdene. Det var da lykkedes at faa det beskadigede Kabel hævet, den defekte Del bortskaaret og begge de afskaarne Kabelender lukket, saaledes at yderligere Indtrængen af Vand i Kablet blev afværget.

Da Vejrforholdene den 11 Januar 1929 syntes gunstige, og Meteorologisk Institut overfor Sagsøgerne erklærede, at der ikke kunde ventes bedre Vejr i Løbet af Vinteren, forespurgte Sagsøgerne det tyske Kabelfirma Felten & Guillaume, om Kabelreparation var mulig i Øresund ved en Temperatur af minus 3° om Dagen og minus 6° om Natten, og fik det Svar, at Firmaet ansaa det for farligt at bøje Kablet, naar det havde været udsat for Frost i flere Dage og derfor anbefalede at afvente en Temperatur over 0°.

Reparationsarbejdet kunde herefter ikke genoptages i Januar paa Grund af Frost, men efter Sagsøgernes Fremstilling vilde Vejrforholdene ogsaa iøvrigt have forhindret Arbejdet, da der Natten mellem den 12 og 13 Januar 1929 blæste en Storm af NV, hvorhos der den 15 Januar udbrød en Snestorm af længere Tids Varighed.

De Indstævnte har paastaet Frifindelse. Fra de Indstævntes Side hævdes det, at Opankringen først fandt Sted, efter at »Arcturus« var naaet ind i Helsingborgs hvide Fyrvinkel, og at Skaden saaledes er sket i ret betydelig Afstand fra det Sted, hvor »Arcturus« ankrede op, hvorfor det maa antages, at Kablet har haft et svagt Sted. De Indstævnte bestrider, at Føreren af »Arcturus« har handlet retstridigt ved at ankre op det paagældende Sted, og de Indstævnte gør gældende, at Føreren som fornuftig og forsigtig Fører maatte handle, som han gjorde, da Fartøjet af Strøm og Vind blev sat tværs i Søen og, som anført i »Arcturus« Journal og bekræftet af Besætningen under Søforklaringen, drev i NN'O'lig Retning ind mod den svenske Kyst. De Indstævnte fastholder, at Tidsangivelserne i »Arcturus« Journal er rigtige, og fastholder saaledes særligt, at der gik 52 Minutter, fra Rorkæden sprang,

til Farten kunde fortsættes, idet der alene til at finde, hvor Skaden var sket, medgik 10 a 15 Minutter. De Indstævnte har fremlagt en Erklæring fra Søfartsinspektøren i Helsingfors, i hvilken det anføres, at det under de foreliggende Forhold maatte beregnes, at der vilde bruges nærmere 30 Minutter fra det observeredes, at Dampstyreindretningen var i Uorden, til Haandstyreindretningen var klar til Brug.

Naar der saaledes forelaa en Nødsituation, da der opankredes, kan der efter de Indstævntes Formening ifølge dansk Ret ikke paalægges de Indstævnte noget Erstatningsansvar, men forøvrigt mener de Indstævnte, at Sagen, da Opankringen ifølge deres Anbringende er sket i den hvide Fyrvinkel, der er svensk Søterritorium, bør paadømmes efter svensk Ret, der hjemler Fritagelse for Ansvar i et Tilfælde som det foreliggende, idet der ifølge svensk Lov af 9 Januar 1885 angaaende Beskyttelse for Undervandstelegrafkabler er paalagt den Erstatningsansvar, der ved Skødesløshed, Uforsigtighed eller Forsømmelse gør Skade paa Undervandskabler, medens den skal være sagesløs, der har forvoldt Skaden alene for at redde sit Liv eller Fartøjet og forinden har truffet alle mulige Forsigtighedsforanstaltninger for at undgaa at gøre Skade. Selv om der i dansk Ret ikke findes nogen Lovbestemmelse, der regulerer Forholdet, maa efter de Indstævntes Anbringende ifølge Forholdets Natur en med den svenske Lovbestemmelse stemmende Regel gælde i dansk Ret, i hvilken der i hvert Fald ikke findes nogen Lovbestemmelse, der paalægger Ansvar i et Tilfælde som det foreliggende. Det bliver derfor efter de Indstævntes Formening uden Betydning, om Sagen paadømmes efter dansk eller svensk Ret. De Indstævnte har særlig for det under nærværende Sag omhandlede Tilfælde anført, at det efter Sagens Natur ligger nærmest at lade Sagsøgerne bære Risikoen for eventuel Beskadigelse af Kablet, da de har ladet det ligge i Vandet uden Beskyttelse.

De Indstævnte bestrider under alle Omstændigheder, at de kan være pligtige at erstatte Sagsøgerne det indirekte Tab, disse paastaar at have lidt ved, at Kablet blev sat ud af Virksomhed, da dette Tab maa anses som en upaaregnelig Følge af Skaden. Skaden har ikke medført Standsning af Sagsøgernes Drift, men Forholdet er det, at Sagsøgerne paa Grund af Skaden ikke i samme Forhold som tidligere kunde faa billigere Kraft fra Sverige og derfor var henvist til i videre Omfang end ellers at maatte benytte den dyrere Kraft fra Sjælland. Efter de Indstævntes Formening kan den herved opstaaede Merudgift ikke betragtes som et Driftstab, og Forholdet er saa specielt, at det maa anses som en upaaregnelig Følge af Skaden, at Sagsøgerne ikke i fuldt Omfang har kunnet opnaa den Besparelse, de havde Udsigt til paa Grundlag af Kontraktforholdet med Sydsvenska Kraft Aktiebolaget.

De Indstævnte benægter derhos, at Sagsøgerne har lidt saa stort et Tab, som af dem paastaaet, og gør gældende, at Tabet er blevet større end nødvendigt, idet der ikke har været tilstrækkelig Grund til at afbryde Arbejdet i Tiden fra 11 December 1928 til 19 April 1929.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om det har været nødvendigt at afbryde Arbejdet som sket, har de Indstævnte nærmere anført, at Vejrforholdene ifølge Meteorologisk Instituts Beretninger om Vind- og

Strømførholdene ved Lappegrunden var særdeles gunstige i Tiden fra 11 til 26 December 1928, og at det derhos af Meteorologisk Instituts Beretninger fremgaar, at Forholdene i Øresund ikke var uheldigere for Arbejdets Fortsættelse i Dagene efter den 11 December 1928, end da Arbejdet genoptoges i April 1929.

De Indstævnte hævder, at Arbejdet kunde været fortsat og gjort færdigt i første Omgang, hvis Sagsøgerne havde anvendt kyndigere Bistand og desuden bedre egnet Materiel, og de Indstævnte, der som anført bestrider, at det indirekte Tab, Sagsøgerne maatte have lidt, kan forlanges erstattet, nægter ligeledes at godkende Sagsøgernes Reparationsregning, idet de gør gældende, at Reparationen kunde være foretaget billigere, hvis den var sket i eet Stræk, og de Indstævnte har særlig med Hensyn til to paa Reparationsopgørelsen anførte Poster: An Leje af Dampbaad fra Em Z Svitzer, henholdsvis 11 942,40 Kr for Arbejdet i November—December 1928 og 7500 Kr for Arbejdet i April—Maj 1929, anført, at Udgifterne til Dampbaadsassistance har været højere end nødvendigt.

De Indstævnte har fremlagt sagkyndige Erklæringer fra henholdsvis Ingeniør, Direktør for Helsingfors Stads Elektricitetsværk A Marsio, fra Ingeniør Torsten Holmgren af Stockholm og fra Docent ved Den polytechniske Læreanstalt, E v Holstein Rathlou.

Ifølge Direktør Marsio's Erklæring af 15 Oktober 1929 kan der rejses vægtige Indsigelser mod Berettigelsen af det fremsatte Erstatningskrav og Maaden, hvorpaa det er beregnet, og Beregningen er efter hans Formening urigtig af følgende Grunde:

1) Det har været unødvendigt at lade det beskadigede Kabel henligge saa længe i urepareret Stand, idet det er usandsynligt, at det kan være rigtigt, at Vejrforholdene har umuliggjort, at Reparationen fuldførtes tidligere end sket, da der i Løbet af et halvt Aars Tid maa have været Mulighed for at udføre Reparationsarbejdet.

2) Med det i Drift værende 25 000 Volts Kabel kunde en Overførsel af Energi være sket i betydeligt større Omfang end sket.

3) Det er ubevist, at Energitilgang fra Sverige i det Tidsrum, Kablet henlaa i beskadiget Tilstand, vilde have været det samme som i den tilsvarende Tid i 1927—1928 med Undtagelse af Februar.

Docent Holstein Rathlou anfører i en Erklæring af 23 Januar 1930, at Sagsøgerne i Forbindelse med det ovennævnte tyske Kabelfirma utvivlsomt har de største Erfaringer paa Omraadet Søkabler for meget høj Spænding, og han formener, at det tyske Kabelværks Fraraaden af at foretage Reparation i stærk Blæst eller i Frostvejr har været fuldtud korrekt og nødvendig. Med Hensyn til Sagsøgernes Beregning af Driftstab udtaler Docenten derhos i en Erklæring af 18 Februar 1930, at Beregningen maa betragtes som værende opstillet paa et rigtigt og forsvarligt Grundlag, endda saaledes, at Sagsøgerne utvivlsomt kunde have stillet et Krav, der var omkring 16 000 Kr højere end sket.

I en Erklæring af 30 Marts 1930 udtaler Docenten endelig, at Sagsøgerne ejer et Fartøj beregnet paa Udlægning og Reparation af Kabler, men at dette Fartøj er beregnet paa nogenlunde normale Vejrforhold, idet Udlægningen af disse meget svære Højspændingskabler altid har

fundet Sted om Sommeren, netop for at undgaa ekstraordinære Paa-virkninger fra Efteraarstormene, Vinterfrost o l. I Erklæringen udtales det derhos, at det, saafremt Fartøjet skulde have været bygget til ogsaa at kunne benyttes under saadanne ekstraordinære Forhold, vilde være blevet betydeligt større og kostbarere.

Ingeniør Holmgren anfører i en den 19 August 1930 dateret Erklæring, at han mener, at Reparationen af Kablet kunde have været fuldført den 15 December 1928, idet han særligt henviser til, at en Beskadigelse af et lignende Kabel i Kalmarsund, der indtraf i 1927 paa faa Dage nær et Aar før den under nærværende Sag omhandlede Beskadigelse, blev repareret saa hurtigt, at Kablet kun var ude af Drift i 25 Dage. Efter hans Formening burde Arbejdet enten være fuldført i December 1928 eller være opsat, til Vinteren var forbi, og han mener, at de direkte Reparationsudgifter ikke behøvede at naa op til 30 000 Kr og ikke kunde være mindre end 15 000 Kr.

Med Hensyn til Størrelsen af Sagsøgernes Driftstab udtaler Ingeniør Holmgren i den nævnte Erklæring i Henhold til de af ham foretagne Beregninger, at det Tab, Sagsøgerne har lidt ved, at deres Kontrakt med Sydsvenska Kraftbolaget ikke fuldt kunde udnyttes i den Tid, Kablet maatte være ude af Brug, ikke vilde naa op til 24 450 Kr, og under visse Forudsætninger ikke vilde være under 13 000 Kr, hvis Reparation var foretaget med samme Energi og Sagkundskab som Reparationen i Kalmarsund.

Overfor det saaledes af de Indstævnte anførte fastholder Sagsøgerne Rigtigheden af deres Beregninger af Størrelsen af saavel det direkte som det indirekte Tab, de har lidt ved Beskadigelsen af Kablet.

Sagsøgerne bestrider særligt, at det vilde have været muligt at fortsætte Arbejdet i Vintertiden, og har nærmere anført, at den første Del af Reparationen kræver særlig gunstige Strømforhold, hvorfor det var umuligt at genoptage Reparationsarbejdet tidligere end sket. Da den første Del af Arbejdet var gjort, var det derimod muligt at fortsætte det selv under ugunstige Vejrforhold, og derfor lykkedes det i det sidste Arbejdsafsnit at fuldføre Reparationen, efter at den første Del af Arbejdet var gjort, skønt Vejret da blev endog meget ugunstigt.

Sagsøgerne bestrider Rigtigheden af de af Ingeniørerne Marsio og Holmgren afgivne Erklæringer, der efter Sagsøgernes Anbringende hviler paa mangelfuldt Kendskab til de særlige Forhold, og Sagsøgerne benægter specielt, at der kan drages sikre Slutninger fra Forholdene i Kalmarsund til Forholdene i Øresund. Sagsøgerne henviser til, at Docent Holstein Rathlous af de Indstævnte tilvejebragte Erklæringer støtter Sagsøgernes Anbringender saavel om Nødvendigheden af at afbryde Reparationsarbejdet, som om Størrelsen af det lidte direkte og indirekte Tab.

De Indstævnte henviser derimod til Ingeniørerne Marsio og Holmgrens Erklæringer. De Indstævnte bestrider, at Vind- og Strømforhold er vanskeligere i Øresund end i Kalmarsund, og har fremlagt Oplysninger, der skal vise, at der herskede vanskelige Vind- og Strømforhold ved Reparationen af Ölandskablet, idet Vindstyrken i Gennemsnit var 4 og Vinden den største Del af Tiden nordlig, hvilket giver en ret stærk Strømsætning i Kalmarsund.

De Indstævnte paaberaaber sig særligt Ingeniør Holmgrens Udtalelser, der efter deres Formening tilstrækkeligt beviser, at Reparationen kunde være sket for en Bekostning af 15 000—30 000 Kr, og at det indirekte Tab ikke kan sættes til mere end 13 000—24 000 Kr.

De Indstævnte har eventuelt henstillet, at Ingeniør Holmgren, forinden Sagen paadømmes, faar Lejlighed til at komme tilstede og give Forklaring om Udførelsen af Reparationsarbejdet.

Der er under Domsforhandlingen ført en Række Vidner til Oplysning om Sagen.

Føreren af S/S »Arcturus«, Kaptajn Ossi Hjelt af Helsingfors, har vedstaaet Rigtigheden af det i »Arcturus«' Journal anførte og det af ham under Søforklaringen i Hangø forklarede. Han har nærmere forklaret, at Strømmen var SSV, Vinden SSV, Styrke 3—4, samt at Vejret var byget. Ifølge Kaptajnens Vidneforklaring drev Fartøjet ind mod den svenske Kyst, og der blev kastet Anker godt inde i den hvide Fyrvinkel, ca $\frac{1}{2}$ Kvartmil fra 10-Meter Kurven.

Han signaliserede ikke efter fremmed Assistance, da der ikke var Tid til at afvente Hjælp.

Vidnet var ikke vidende om, at Ankeret havde fisket Kablet, og han havde ikke givet Styrmanden særlig Instruktion med Hensyn til Indhivningen af Ankeret, men havde dog sagt til Styrmanden, at Skibet var inde i Kabelfeltet. Da Kablet kom tilsyne, fandt Vidnet det ikke hensigtsmæssigt at stikke Ankeret fra, da det vilde have skadet Kablet, men han traf ved Frigørelsen af Ankeret de Foranstaltninger, som anses for mest formaalstjenlige for at afværge Beskadigelse af Kablet. Vidnet har endelig forklaret, at Skibet havde et andet Anker klart.

»Arcturus«' første Styrmand Väinö Peränen har forklaret, at de i Journalen angivne Tider er rigtige, og at Fartøjet lige havde passeret Lappegrunden om Bagbord med fuld Fart, 12—13 Knob, da Uheldet med Rorkæden skete, og det tog ca 10 Minutter at konstatere, hvilken Skade der var sket. Han har endvidere forklaret, at Fartøjet drev ind mod den svenske Kyst og befandt sig i den hvide Fyrvinkel, da Ankeret faldt. Endelig har han forklaret, at Spillet vel arbejdede noget tungt under Indhivningen af Ankeret, men dog ikke saa tungt, at han tænkte sig, at Ankeret havde fisket Kablet.

Den hos Sagsøgerne ansatte Ingeniør Aage Wilhelm Carl Lier Kühl, der ledede Arbejdet med Reparationen af det beskadigede Kabel, har som Vidne forklaret, at det paa Kablet kunde ses, at det var beskadiget af Ankeret, og Skaden paa Kablet var sket i den grønne Fyrvinkel, omtrent midt paa Kablet, ca 30 Meter øst for Muffen. Det kan efter Vidnets Forklaring godt passe, at det beskadigede Sted paa Kablet har været i en Afstand af 225 Meter fra den hvide Vinkel. Ved Reparationen benyttedes Sagsøgernes eget Kabel-Fartøj, der har en Drægtighed af ca 124 Tons Brutto og ikke har egen Drivkraft. Der kunde efter Vidnets Formening ikke have været brugt et større Fartøj. Vidnet har derhos forklaret, at Reparationsarbejdet blev fortsat, naar det var muligt af Hensyn til Temperatur, Strøm og Sø, men at Strøm og Sø gjorde det nødvendigt at afbryde Arbejdet.

Kaptajn Jørgen Carl Voxen, der var Fører af S/S »Svava«, der

assisterede Kabelbaaden ved Reparationen af Kablet, har forklaret, at Arbejdet med Optagning af Kablet og Udlægning af det nye Kabelstykke fandt Sted i den grønne Fyrvinkel, efter hans Skøn ca 225 Meter fra den hvide Vinkel. Det kunde ifølge Vidnets Forklaring ses paa Kablet, hvor Ankerfligen havde trykket dette, og det var sket i den grønne Fyrvinkel. Endelig har dette Vidne forklaret, at det var et besværligt Arbejde at hive Kablet op med Spillet.

Føreren af S/S »Arcturus«, Kaptajn Hjelt, har efter at være gjort bekendt med Vidnerne Kühls og Voxens Forklaringer fastholdt Rigtigheden af den af ham afgivne Vidneforklaring, men dog erkendt, at det er muligt, at Skaden er sket paa Grænsen mellem den grønne og hvide Fyrvinkel.

Idet de i S/S »Arcturus«' Journal anførte Tidsangivelser bør lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, og der maa gives de Indstævnte Medhold i, at Føreren af »Arcturus« ikke paa Forhaand kunde regne med at faa Styringen i Orden i kortere Tid, end der i Virkeligheden medgik dertil, ligesom Rigtigheden af den af Fartøjets Besætning afgivne Forklaring, hvorefter Skibet drev i NN O'lig Retning, ikke vil kunne forkastes, idet Driveretningen kan skyldes den nordgaaende Strøm i Forbindelse med den Fremdrift, Skibet havde østefter endnu nogen Tid efter, at Maskinen var blevet stoppet, og Skibet, der var uden Styreevne, var faldet af for Vinden, finder Retten ikke, at det kan betragtes som uforsvarligt, at der er opankret i Nærheden af Kabelfeltet, skønt det var Føreren klart, at der dermed var forbundet Fare for at beskadige de undersøiske Kabler. Efter de foreliggende Oplysninger ligger det nærmest at antage, at Opankringen er sket i den grønne Fyrvinkel paa Grænsen af den hvide Vinkel, og med den Driveretning, Skibet havde, findes der at have været skellig Grund for Føreren til at opankre for at afværge en truende Grundstødning.

Der findes ikke at burde lægges afgørende Vægt paa de af Sagsøgerne fremlagte Erklæringer fra Marineministeriet og Fyrdirektoratet, for saavidt de strider herimod, idet disse Erklæringer er afgivet paa Grundlag af Sagsøgenes Fremstilling af den foreliggende Situation og navnlig forudsætter, at Fartøjet drev mod NN V.

Da det ejheller findes uforsvarligt, at Ankeret under de foreliggende Omstændigheder er blevet hevet ind, og der ved Frigørelsen af Kablet er iagttaget de Forholdsregler, der er foreskrevet i den officielle Vejledning vedrørende Søkablers Beskyttelse, findes den stedfundne Beskadigelse af Kablet ikke at burde tilregnes Skibet som forsættlig eller uagtsomt retstridig, og der findes derfor ikke Hjemmel i den almindelige Erstatningsgrundsætning om Ansvar for retstridig, forsættlig eller uagtsom, Skadetilføjelse at paalægge de Indstævnte Erstatningsansvar med Hensyn til den paa Kablet skete Skade.

Selv om Føreren imidlertid efter det anførte har været berettiget til at lade Ankeret falde ved Kabelfeltet for at afværge, at Skibet gik paa Grund, findes dog, naar Føreren [har handlet saaledes] for at redde Skib, Ladning og ombordværende Personer fra den truende Fare, Nødretsgrundsætningen at hjemle, at Erstatning bør ydes for den Skade,

der maatte paaregnes at kunne blive en Følge af den foretagne Nødforanstaltning.

Idet det ikke er godtgjort, at Skaden er forvoldt paa svensk Søteritorium, bliver der ikke Spørgsmaal om at lægge svensk Ret til Grund ved Sagens Paadømmelse, og Sagen vil herefter være at paadømme overensstemmende med danske Retsregler.

Idet der ved Opankringen var nærliggende Mulighed for, at der kunde ske Skade paa de i Kabelfeltet nedlagte undersøiske Kabler, og at der deraf vilde flyde Udgifter til Kablets Reparation, findes Skadelidte at have Krav paa at faa Erstatning for de med Rimelighed anvendte Bekostninger til Kablets Reparation.

Selv om de til Kablets Reparation ifølge Sagsøgernes Opgørelse medgaaede Udgifter synes at være meget store i Forhold til den skete Skade, findes det dog betænkeligt at nægte Sagsøgerne Ret til at faa det af dem herfor krævede Beløb erstattet. De under Sagen fremlagte sagskyndige Erklæringer er ogsaa paa dette Punkt i Modstrid med hinanden, men selv om det maatte antages, at Reparationsarbejdet trods Aarstiden kunde være fortsat uden længere Afbrydelse, vilde dette som antydnet i Docent Holstein Rathlous ovennævnte Erklæring af 30 Marts 1930 forudsætte, at der var truffet kostbarere Foranstaltninger, og det maa i hvert Fald anses som usikkert, om de direkte Reparationsudgifter da vilde være blevet mindre. At det i et Tilfælde har været muligt i et andet Farvand under lignende Forhold at foretage en Kabelreparation i Løbet af kortere Tid og med mindre Bekostning, findes ikke at danne afgørende Bevis for, at Reparationen i det foreliggende Tilfælde er foretaget paa uforsvarlig Maade, og der findes saaledes ikke tilstrækkeligt Holdepunkt for at nedsætte Sagsøgernes Krav paa Erstatning paa Reparationsudgifter, hvorfor de Indstævnte vil være at dømme til at erstatte disse Udgifter overensstemmende med den af Sagsøgerne fremlagte Opgørelse, mod hvis enkelte Poster der ikke er fremsat nogen særlig Indsigelse, bortset fra Bugserbaadsudgifterne, om hvilke det dog ikke er bevist, at de har været for store.

Derimod findes de Indstævnte ikke at burde dømmes til at erstatte det af Sagsøgerne som Godtgørelse for Driftstab krævede meget betydelige Beløb.

Om det end ikke kan anses for udelukket, at Skadetilføjelse under Omstændigheder som de foreliggende kan medføre Erstatningspligt ogsaa med Hensyn til indirekte Skade, findes det dog at burde være en Forudsætning for et saadant Erstatningsansvar, at den indirekte Skade kunde paaregnes som en rimelig og sandsynlig Følge af den paagældende Redningsforanstaltning, idet Valget mellem de i en Nødretssituation foreliggende Muligheder maa træffes under Hensyn til den Risiko, der maa antages at være forbundet med den Handling, om hvilken der kan være Spørgsmaal.

I Reglen vil der ved Beskadigelse af undersøiske Kabler ikke blive Spørgsmaal om indirekte Skade, eller i hvert Fald kun om Skade af forholdsvis ringe Betydning, idet Beskadigelse af et Telegraf- eller Telefonkabel som Regel ikke vil medføre nogen Driftsstandsning, men alene har foreløbig Omlægning af Driften til Følge. I det under nær-

værende Sag omhandlede Tilfælde er der da heller ikke foraarsaget nogen Standsning i det sagsøgende Selskabs Drift, men Forholdet er det, som det fremgaar af det anførte, at Sagsøgerne ved den skete Skade midlertidig er gaaet Glip af den Besparelse ved Driften, der i Henhold til en Kontrakt med det svenske Selskab kunde opnaas ved, at der leveredes Vandstrøm fra Sverige, idet de, indtil Kablet var repareret, maatte benytte den dyrere Kulkrafts-Strøm.

Da et Driftstab som det omhandlede maa betegnes som en saa usædvanlig Følge af den foretagne Opankring, at det maa anses som upaa-regneligt, findes de Indstævnte ikke at burde tilpligtes at godtgøre dette Tab, og de vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Det bliver herefter ikke nødvendigt at komme nærmere ind paa, hvad der af Parterne er anført angaaende Spørgsmaalet om Nødvendigheden af den langvarige Afbrydelse af Driften, eller i det hele om Størrelsen af det indirekte Tab. Idet der ej heller findes tilstrækkelig Anledning til yderligere Vidneførsel, saaledes som af de Indstævnte henstillet, vil de Indstævnte i Henhold til det anførte alene være at dømme til at betale 58 152 Kr. af hvilket Beløb de vil have at tilsvare Renter som af Sagsøgerne paastaet. Sagens Omkostninger findes de Indstævnte at burde godtgøre Sagsøgerne med 1800 Kr.

Torsdag den 25 Juni.

Nr 40/1931. Gaardejer **Carl Olsen** (Overretssagf Allerup)

m o d

Dødsboet efter fhv Møller **Petersen** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Erstatning for Mangler ved en solgt Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 23 December 1930: De Sagsøgte, fhv Møller Petersens Dødsbo, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Carl Olsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Carl Olsen, til Indstævnte, Dødsboet efter fhv Møller Petersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 29 September 1927 købte Sagsøgeren, Gaardejer Carl Olsen, af fhv Møller Petersen, Nr Alslev Møllegaard, Matr Nr 33 a m fl af Nr Alslev By og Sogn for en Købesum af 87 000 Kr til Overtagelse den 1 Oktober 1927. I Slutningen af April 1930 blev det i Anledning af, at der skulde foretages Forandringer ved den elektriske Installation, konstateret, at Stuehuset, der er bygget i 1870, og som oprindeligt har været tækket med Tagspaan, men som for ca 50 Aar siden blev omtækket med Skifer, var stærkt angrebet af Husbukken, og under en derefter afholdt Syns- og Skønsforretning, forud for hvilken der var indhentet en Erklæring af 19 Maj 1930 fra Teknologisk Instituts Bygningshaandværkerkonsultation, hedder det, at Husbukkeangrebet findes i hele Stuehusets Tagtømmer, i Skorstensstole, Træskillerum, Loftsgulvet og Bjælkelaget herunder og i Gavlvinduerne, yderligere konstateredes et svagt Angreb i et enkelt Brædt i Stuegulvet, og endelig fandtes der Flyvehuller i to udvendige Døre. I Bagbygningen konstateredes Angreb i et enkelt Brædt i Loftsgulvet, samt at Angrebet er ca 35—40 Aar gammelt.

Idet Sagsøgeren, der ikke vil paastaa, at Sagsøgte har været vidende om, at Ejendommen var angrebet af Husbukken, men som dog, efter hvad der er oplyst, tidligere har følt sig generet af Orme netop i de Dele af Ejendommen, hvor Husbukkens Angreb nu er konstateret, gør gældende, at Møller Petersen ved at fortie dette Forhold under Salgsforhandlingerne maa være ansvarlig for den tilstedeværende skjulte Mangel ved Ejendommen, har han under nærværende ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag dels støttende sig til det optagne Syn og Skøn, hvorefter Værdiforringelsen under Hensyn til Omkostningerne ved at istandsætte Ejendommen er anslaaet til 2467 Kr 20 Øre, dels til en af Tømrermester Damgaard paa Grundlag af Teknologisk Instituts Erklæring udarbejdet Beregning, hvorefter Sagsøgerens samlede Erstatningskrav skal andrage 5228 Kr 10 Øre, paastaaet Sagsøgte eller, da denne er afgaaet ved Døden, nu hans Dødsbo tilpligtet at betale Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke udover 5228 Kr 10 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 16 Juli 1930, til Betaling sker.

Det sagsøgte Bo paastaar sig frifundet.

Under Sagens Forberedelse og for Landsretten er der afgivet Vidneforklaringer samt Partsforklaring af Sagsøgeren, hvorhos Syns- og Skønsmændene for Landsretten har afgivet supplerende Oplysninger.

Sagsøgerens Forklaring gaar ud paa, at han tiltraadte Ejendommen den 1 Oktober 1927, efter at der havde været forhandlet i ca otte Dage, og at han forinden Købet har været rundt i alle Bygningerne, men dog kun har set Stuehusets Loft, der var godt belyst af fire Tagvinduer og to Gavlvinduer, en enkelt Gang fra Trappen, han erindrer ikke, om Petersen ogsaa var til Stede derunder, men i hvert Fald blev der ikke talt noget om Træværket eller fra Petersens Side nævnt noget, der kunde vække hans Opmærksomhed heroverfor, han havde selv det Indtryk, at det var svært, gammeldags, udmærket Tømmer. I Tiden efter Overtagelsen vil Sagsøgeren nok have set, at der laa »Ormemel« paa Gulvet paa Loftet, hvor Tværrummene sidder, men da saadant er ganske almindeligt ved ældre Tømmer, har det ikke vakt hans Mistanke; at det drejede sig om Husbuk, blev han først klar over i Slutningen af April 1930.

Tømrmester Hvid har forklaret, at han i den Tid, Petersen ejede Ejendommen, mange Gange har været oppe paa Loftet i Stuehuset, og at han, da han omkring 1912 skulde udskifte nogle Brædder paa Stuehusloftet, bemærkede, at der, naar man bankede paa Brædderne, faldt Orme og Larver ud, som han ikke før havde set, og som han var klar over maatte være noget andet end almindelige Træorme, han talte derom med Petersen, og uden at de blev klar over, hvad det var for Dyr, mente de, at de maatte være kommet ind med noget russisk Rug, der havde ligget paa Loftet, fordi Larverne lignede saadanne, der findes i Skibe og Bolværker. De fandt nu selv paa at smøre Saltsyre paa Loftsbrædderne. Dette hjalp tilsyneladende, idet Angrebene ikke var saa fremtrædende, men ogsaa efter den Tid fandtes de samme Orm, saaledes flere Aar efter i nogle Bordplader, der havde ligget paa Loftet, og i September 1927 i en Kiste, der ligeledes havde staaet paa Loftet. Vidnet talte ikke med Petersen derom, men er ikke i Tvivl om, at Petersen vidste god Besked med, at det var de samme Orm, som fandtes i Tømmerværket og Brædderne. Vidnet har aldrig opfordret Petersen til at foretage noget grundigt Eftersyn af Tømmeret, idet han troede, at Saltsyren havde afhjulpet eller hæmmet Angrebet. Vidnet var dog selv sikker paa, at Ormene ikke var udryddet, og han, der dengang ikke kendte noget til Husbukke, vilde ikke have turdet købe en Ejendom som den omhandlede uden en nærmere grundig Undersøgelse af Betydningen af Ormene.

Petersens Datter Elise har forklaret, at hun var hjemme, da det af Vidnet Hvid nævnte Larveangreb blev iagttaget, samt at Hvid da erklærede, at det var almindelige Træorm, og at Hvid, da hun i Sommeren 1930 spurgte ham, om han kunde huske, hvad han ved den tidligere Lejlighed havde sagt, bekræftede hendes her anførte Udtalelse; heroverfor har Hvid benægtet at have udtalt, at det drejede sig om almindelige Træorme.

Petersens Søn, Boghandler E Petersen, har forklaret, at han fra sin Fader har hørt, at Hvid skulde have erklæret, at de i 1912 fore-

fundne Orm ikke var andet end almindelige Orme, og navnlig har han ikke hørt, at de skulde ligne Orme fra Skibe eller Bolværker.

Petersens Søn, Gaardejer Bring, har i det væsenlige forklaret som E Petersen, men dog yderligere oplyst, at han under Salgsforhandlingerne har hørt sin Fader opfordre Sagsøgeren til at se alt godt efter, som havde Interesse for ham, men Sagsøgeren erklærede, at han ikke behøvede at se mere, da han havde iagttaget alt, hvad der havde Betydning for ham. Disse to Vidner har dernæst begge hævdet, at der aldrig, som af Vidnet Hvid forklaret, har været russisk Rug paa Loftet.

Efter hvad der foreligger oplyst under Sagen, særlig ved Skøns-mændenes og den af Teknologisk Institut den 19 Maj 1930 afgivne Erklæring, maa der gaas ud fra, at Ejendommen ved Salget i September 1927 var angrebet af Husbukken, hvorhos det maa anses som sandsynligt, at det Ormeangreb, der bemærkedes i 1912, ligeledes skyldtes Husbukken. Efter de af Tømremester Hvid og Petersens Børn afgivne Forklaringer maa det imidlertid antages, at Petersen overhovedet ikke har haft Kendskab til Husbukken og er gaaet ud fra, at det drejer sig om almindelige Orm, hvilket ogsaa har Formodningen for sig, idet Kendskabet til Husbukken er af ny Dato, der skønnes herefter ej heller at have været nogen Anledning for Petersen til at gøre Sagsøgeren opmærksom paa det af ham som almindeligt Ormeangreb opfattede Angreb, og da der ej heller er givet nogen Garanti eller taget noget Forbehold, idet Ejendommen alene er solgt, »som den er og forevises«, vil det sagsøgte Bo være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under nærværende Sag og i Sagsomkostninger være at tillægge 200 Kr.

Fredag den 26 Juni.

Nr 91/1931.

Rigsadvokaten

mod

Peter Aage Warthoe og Magnus Andersen (David),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 107 m m.

Dom afsagt 8 Oktober 1930 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager: De Tiltalte Peter Aage Warthoe og Magnus Andersen bør hver især straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Warthoe i fire Maaneder og Andersen i to Maaneder, hvorhos de vil have in solidum at betale denne Sags Omkostninger, derunder Salær til den under Forundersøgelsen beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Kier, 45 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 28 Januar 1931: Tiltalte Peter Aage Warthoe bør hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage. Tiltalte Magnus Andersen bør til Statskassen bøde 100 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 8 Dage. I

Henseende til Sagens Omkostninger i første Instans bør Underrettsdommen ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten og herunder i Salær til den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer samme-
steds, Overretssagfører Johnsen, 80 Kr, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af det offentlige, dels af de Tiltalte.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste, dog at Straffetiden for Andersens Vedkommende findes at burde forkortes til en Maaned.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret vil være at udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte Magnus Andersen bestemmes til en Maaned. De Tiltalte Peter Aage Warthoe og Magnus Andersen betaler een for begge og begge for een i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David 80 Kroner. I Salær for Landsretten tillægges der Overretssagfører Johnsen 80 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Statsadvokatens Anklageskrift af 9 September 1930 tiltales under denne Sag Peter Aage Warthoe og Magnus Andersen til at lide Straf:

A. efter § 84, 1 Stk i Lov Nr 237 af 12 Juni 1922 om Værgeraad-
forsorg m m derved, at de — efter at Pigen Karen Ellinor Bentsen, født den 3 Juli 1913, af Værgeraadet for Aarhus søndre Kreds, under hvis Forsorg hun befinder sig, den 18 Maj 1930 var hjemgivet paa Prøve fra Kathrinebjerg Ungdomshjem — paa forskellig Maade har lagt Hindringer i Vejen for Iværksættelsen eller Gennemførelsen af de af Værgeraadet i Henhold til nævnte Lov truffne Foranstaltninger, idet de saaledes, uagtet de var vidende om, at Pigen var under Værgeraad-
forsorg netop paa Grund af, at hun havde staaet i utugtigt Forhold til flere Mænd, bl a Tiltalte Warthoe, ved forskellige Lejligheder i Juni 1930 dels personligt, dels ved andre har opsøgt eller søgt at komme i Forbindelse med hende i hendes Hjem, de Mezasvej 11, 2, Aarhus. De Tiltalte har derhos den 30 nævnte Maaned turet rundt med Karen paa forskellige Beværtninger i Aarhus, hvorefter de sammen med hende tilbragte den paafølgende Nat paa et Hotel i nævnte By, Tiltalte Warthoe i Værelse med hende. Den følgende Dag kørte de Tiltalte med Pigen til Silkeborg, hvor hun forblev hos Tiltalte Warthoe til næste Dag (2 Juli) ved Middagstid. Da Politiet under dette Ophold

havde spurgt efter Karen hos Tiltalte Warthoe, tilbød Tiltalte Andersen at skjule hende paa sit Kontor.

B. efter Strfl § 107 derved, at Tiltalte Andersen — efter at de Tiltalte ved en af de foromhandlede Lejligheder, nemlig Natten til den 19 Juni 1930, Kl ca 1½ havde indfundet sig ved fornævnte Karen Bentsens Hjem for at opsøge hende — efter Anmodning af og i Forstaaelse med Tiltalte Warthoe overfor Pigens Moder, Fru Mikkoline Bentsen, der spurgte om, hvem han var, dels har udtalt: »Det er i Værgeraadets Navn, vi skal se efter, om Deres Datter er hjemme,« dels paa nærmere Forespørgsel fra Fru Bentsen har udgivet sig for (Dommerfuldmægtig) Unmack Larsens Sekretær, hvorved bemærkes, at de Tiltalte var indforstaaet med, at Dommerfuldmægtig Unmack Larsen, Aarhus, var Medlem af (Sekretær for) Værgeraadet, smstds.

Tiltalte Warthoe er født den 9 Oktober 1900 og er tidligere anset saaledes:

1. Ved Politimesteren i Silkeborg Købstad m v den 24 August 1920 for Overtrædelse af Motorlovens § 12 vedtaget en Statskassen tilfaldende Bøde, stor 15 Kr.

2. Ved Silkeborg Købstad m v Rets Dom af 16 Marts 1925 for Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 268, og § 270 og efter dens § 257 idømt Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Ved kgl Resolution af 24 September 1925 fritaget for at udstaa den resterende Del af Straffen paa Vilkaar af 5 Aars ulastelig Vandel.

3. Ved Silkeborg Ret den 9 Maj 1927 for Overtrædelse af Lovbekendtgørelse Nr 320 af 6 Maj 1921 § 22 vedtaget en Statskassen tilfaldende Bøde paa 100 Kr.

Tiltalte Andersen er født den 26 Maj 1896 og findes ikke tidligere straffet.

Pigen Karen Ellinor Bentsen, født 3 Juli 1913, viste sig meget tidlig løbsagtig, og var Tiltalte Warthoe allerede dengang den, som væsentlig turede rundt med hende. Hun blev derfor i Juli 1928 taget under Forsorg af Værgeraadet for Aarhus søndre Kreds og anbragt paa Kathrinebjerg Ungdomshjem. Den 4 Maj 1930 blev hun herfra af Værgeraadet hjemgivet paa Prøve, men vedblev fremdeles at være under Værgeraadsforsorg. Efter Hjemgivelsen genoptog Tiltalte Warthoe Forbindelsen med hende, og skønnes det i denne Henseende at være uden Betydning, om det var ham eller hende, som gjorde det første Skridt i saa Henseende. De Tiltalte Warthoe og Andersen har derefter saaledes som nærmere i Anklageskriftet beskrevet haft Forbindelse med hende, har turet omkring med hende paa Beværtninger dels i Aarhus, dels i Silkeborg, hvorhos Tiltalte Warthoe flere Gange har haft Samleje med hende.

Tiltalte Warthoe har ikke turdet benægte, at han har været vidende om eller dog haft Forstaaelsen af, at Karen Bentsen endnu var under Værgeraadsforsorg. Tiltalte Andersen har erkendt, at han ved et Besøg i Karens Bentsens Hjem, hvilket Besøg maa have fundet Sted 27 Juni 1930, fik at vide, at hun var under Værgeraadsforsorg, men hele hans Optræden før dette Tidspunkt i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, navnlig Besøget i Bentsens Hjem om Natten den 19 Juni,

maa siges tilstrækkeligt at godtgøre, at han allerede tidligere har været paa det rene hermed.

Værgeraadets Opgave er ikke blot at træffe de lovlige Beslutninger til Værgeraadsbarnets heldige Udvikling, som Værgeraadet maatte anse for det rette, men Værgeraadet har ogsaa Pligt til at iværksætte og gennemføre disse Beslutninger. In casu har Værgeraadet anbragt Pigen paa Ungdomshjem og derefter foranstaltet en Hjemgivelse paa Prøve, for at dette kunde blive et heldigt Led i hendes Udvikling; men naar nu de Tiltalte ikke blot søger at hindre denne Udvikling, men tværtimod fører hende ud i Forhold, der, saaledes som sket er, paa det groveste krænker og forhindrer Gennemførelsen af Værgeraadets Beslutning, saa har de herved gjort sig skyldige i Forhold, som rammes af Værgeraadslovens § 84, 1 Stk, under skærpende Omstændigheder.

B.

Ved Sagens Oplysninger, derunder de af de Tiltalte afgivne Forklaringer og særlig de af Karen Bentsen og hendes Moder, Fru Mikkoline Bentsen, afgivne Forklaringer er det tilstrækkeligt godtgjort, at de Tiltalte den 19 Juni d A om Natten Kl 1½ har indfundet sig ved Karen Bentsens Hjem for at opsøge hende, hvor da Tiltalte Andersen efter Anmodning af og i Forstaaelse med Tiltalte Warthoe har udtalt, at de kom i Værgeraadets Navn for at se efter, om Datteren Karen var hjemme, og derefter har udgivet sig for (Dommerfuldmægtig) Unmack Larsens Sekretær. Tiltalte Warthoe vidste, at Dommerfuldmægtig Unmack Larsen var Medlem af (Sekretær for) Værgeraadet i Aarhus. Tiltalte Andersen maa have kunnet sige sig selv, at der ikke var nogen fornuftig Mening med hans Udgivelse af at være Unmack Larsen, hvis han ikke havde en Myndighed indenfor Værgeraadet.

De Tiltalte har herved gjort sig skyldige i Overtrædelse af Straffelovens § 107.

De Tiltalte vil herefter være at anse som paastaet efter § 84, 1 Stk, i Lov Nr 237 af 12 Juni 1922 om Værgeraadsforsorg m v samt efter Straffelovens § 107 med en Straf, som under eet bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, for Tiltalte Warthoes Vedkommende i 4 Maaneder og for Tiltalte Andersens Vedkommende i 2 Maaneder. De Tiltalte vil derhos have in solidum at betale denne Sags Omkostninger, derunder i Salær til den under Forundersøgelsen beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Kier, 45 Kr, medens de selv har sørget for deres Forsvar under Domsforhandlingen.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 8 Oktober 1930 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager afsagte Dom er paaanket saavel af de Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

I Dommen er det af de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at de Tiltalte ved deres i Anklageskriftet under B ommeldte Forhold har gjort sig skyldige til Straf efter Straffelovens § 107.

Derimod findes de Tiltalte i Anklageskriftet under A omhandlede Forhold ikke at omfattes af Bestemmelserne i § 84, 1 Stk, i Loven om Værgeraadforsorg m m, hvorved bemærkes, at der efter Sagens Oplysninger maa gaas ud fra, at der ikke i Forbindelse med den i Henhold til sidstnævnte Lovs § 64, 2 stedfundne forsøgsvisse Tilbagegivelse af Karen Bentsen til Hjemmet af Værgeraadet er truffet andre Foranstaltninger end Beskikkelse af en Tilsynsværge, og at det ikke er godtgjort, at nogen af de Tiltalte har søgt at lægge Hindringer i Vejen for Genoptagelsen af Værgeraadforsorgen. Herefter findes de Tiltalte ikke paa dette Punkt at have paadraget sig Strafansvar.

For deres i førstnævnte Henseende udviste Forhold vil de Tiltalte være at anse med Straffe, der for Tiltalte Warthoes Vedkommende findes at kunne bestemmes til simpelt Fængsel i 14 Dage og for Tiltalte Andersens Vedkommende til en Statskassen tilfaldende Bøde af 100 Kr, subsidiært Fængsel i 8 Dage.

I Henseende til Sagens Omkostninger i første Instans vil Underrettsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten og herunder i Salær til den for de Tiltalte beskikkede Forsvarer sammesteds, 80 Kr, bliver at udrede af det offentlige.

Nr 67/1931. Gaardejer **Niels Kristensen** (Selv)

mod

Dansk Brandforsikringsselskab »**Vermund**« af 1904 (Fich),
betræffende Udbetaling af en Brandskadeerstatning.

Vestre Landsrets Dom af 20 Januar 1931: De Sagsøgte, Dansk Brandforsikringsselskabet »Vermund« af 1904, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Niels Kristensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 400 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Niels Kristensen, til Indstævnte, Dansk Brandforsikringsselskab »Vermund« af 1904, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 Februar 1930 om Eftermiddagen nedbrændte Avlsbygningerne paa Ejendommen Abildholt i Hogager, der tilhørte Sagsøgeren, Gaardejer Niels Kristensen af Abildholt. Ilden opstod i Ladebygningen, hvor der tærskedes, idet Tærskøværket og en Traktor, der benyttedes til Drivkraft, var anbragt i Køreloen, der løb i den ene Side af Laden i hele dennes Længde langs med 8, fra hinanden adskilte Gulve. Traktoren stod med Forhjulene udfor Væggen mellem 4 og 5 Gulv, 30 cm fra disse, og Tærskøværket stod udfor 6 og 7 Gulv. Disse to Gulve og 4 Gulv var tomme, dog at der i 4 Gulv laa nogle Sække, medens den øverste Del af 5 Gulv, der var adskilt fra den nederste ved Brædder, var fyldt med Blandsæd, og herfra kastede Sagsøgerens Søn Neg ned til Faderen, der stod paa Tærskøværket med Ryggen til Traktoren. Under den foretagne retslige Undersøgelse forklarede Sagsøgerens Søn — efter først at have forklaret, at han havde paasat Ilden — at han opdagede Branden ved at mærke sveden Lugt, og derefter saa han Flammer slaa op fra et Neg, der laa mellem Traktoren og 4 Gulv lige ved Traktorens Udstødningsrør. Det forklaredes dertos af en Daglejer, der var beskæftiget i det 8 Gulv, at han derfra havde set Ild i Køreloen, og da han kom hen ved Traktoren, saa han, at der var Ild paa den Side af Traktoren, der vendte ind mod Korngulvet, og i Halm og Straa, der laa paa Køreloens Gulv, og en Karl hos Sagsøgeren, der var beskæftiget i Køreloen bag Tærskemaskinen forklarede i det væsentlige i Overensstemmelse hermed. Undersøgelsen medførte, at der blev rejst Tiltale mod Sagsøgeren for Overtrædelse af Brandpolitilovens § 18 og Justitsministeriets Bekendtgørelse af 28 December 1920 om Brugen af Lokomobiler o lign i Nærheden af brandfarlige Bygninger og Oplag, og Sagsøgeren blev idømt en Bøde af 200 Kr. Sagsøgeren havde sit Løsøre forsikret hos de Sagsøgte, Dansk Brandforsikringsselskab »Vermund« af 1904 i Aarhus, og de i Policen aftrykte »Almindelige Forsikringsbetingelser« indeholder bl a følgende:

»§ 9.

Benyttelse af Lokomobil, Petroleums- og andre Motorer, selvbevægende Køretøjer samt Indretning af Automobilgarage for indtil to Vogne medfører ingen Præmieforhøjelse, men de af vedkommende Myndigheder givne Regler resp de af »Foreningen af gensidige danske Brandforsikringsselskaber« vedtagne Fællesregler skal i enhver Henseende overholdes.

§ 13.

Hvis den Forsikrede forsættlig eller ved grov Uagtsomhed har forarsaget Branden, hvis han overtræder Forsikringsbetingelsernes §§ 6, 9, 1 Stk, 10 og 12, hvis han enten vægrer sig ved at fremkomme med eller efter gentaget Opfordring nægter at indlevere de skriftlige Op-

lysninger, Beviser eller Fortegnelser, som Selskabet er berettiget til at fordre, eller hvis han ved Skadens Opgørelse gør sig skyldig i be- dragerisk Angivelse eller Fortielse, taber han ethvert Krav paa Erstat- ning.

Er Branden, uden at Forsæt eller grov Uagtsomhed foreligger, for- aarsaget af den forsikrede ved Overtrædelse af den almindelige, borger- lige Straffelov, Brandpolitiloven eller Stærkstrømsreglementet, saaledes at Straf eller Mulkt herfor er idømt eller vedtaget, er Selskabet beret- tiget til at afkorte indtil en Femtedel i Erstatningen.«

Brandskaden paa Løsøret blev opgjort til 18 969 Kr, og efter at de Sagsøgte havde meddelt Sagsøgeren, at de i Overensstemmelse med de citerede Bestemmelser i Policen saa sig nødsaget til at nægte at udbetale ham Erstatningssummen, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale 18 969 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 Juli 1930, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Sagsøgeren har anbragt, at de nævnte Bestemmelser i § 9 og § 13 ikke kan medføre, at han fortaber sin Ret til Brandskadeerstatningen. Han har nærmere anført, at da det ikke kan anses oplyst, hvorledes Ilden er opstaaet, er det ikke godtgjort, at Branden er foraarsaget ved noget Forhold fra hans Side, og at dette maa udkræves ogsaa for at en Overtrædelse af Forsikringsbestemmelsernes § 9 kan medføre Tab af Erstatning. Saavel § 9, der efter sin Formulering er vanskelig at forstaa, som den dertil knyttede Bestemmelse i § 13 er, efter hvad Sagsøgeren videre hævder, iøvrigt af saa usædvanlig Karakter, at Sagsøgeren burde være gjort opmærksom paa deres Indhold — hvad ikke er sket — saa meget mere som § 9 ikke særlig henviser til Justitsministeriets for- nævnte Bekendtgørelse, og Eksemplar af denne ej heller var vedhæftet Policen. Endelig har Sagsøgeren hævdet, at Forskrifterne i Aftalelovens §§ 36 og 37 maa kunne finde Anvendelse paa Forhold som de fore- liggende, hvor det vilde være aabenbart ubilligt, om Sagsøgeren fuld- stændig skulde fortabe Retten til Erstatning.

Under Sagen er der fremlagt tvende Erklæringer af 24 Februar og 8 Marts 1930 fra Fabriksinspektør Hansen i Holstebro. Det anføres i disse, at der paa Traktorens Udstødningsrør, hvis Underkant var 40 cm over Logulvet, var fundet et Par Huller i en Afstand af 78 cm fra Rørets Munding og 40 cm fra Motoren, og at dette forøgede Faren for An- tændelse i let fængeligt Materiale ved Udsendelse af Gnister gennem Hullerne. Om selve Ejendommen er det oplyst, at der ikke var indlagt Elektricitet, og at der ved det sidste Brandsyn nogle Maaneder før Branden ikke var fundet Mangler ved Skorstenene. Af Sagens Oplys- ninger fremgaar yderligere, at Sagsøgeren i længere Tid havde brugt Traktoren ved Tærskning i Laden, at Branddirektoratet for Bygnings- brandforsikringer i en Skrivelse af 30 December 1926 havde meddelt Sagsøgeren, at saadan Anvendelse var forbudt, og at derved foraarsaget Brandskade ikke vilde blive erstattet, og at den lokale Maskintilsyns- mand flere Gange havde advaret Sagsøgeren mod den ulovlige Brug.

Naar nu henses til de ovenfor omtalte Forhold ved Brandens Op- staaen og det iøvrigt oplyste maa det anses ubetænkeligt at statuere, at

Ilden skyldes Antændelse fra Traktoren, og da Sagsøgeren, der trods sin Viden om Ulovligheden og de givne Advarsler dog anvendte Traktoren som sket, maatte være paa det rene med den store Brandfare, der derved opstod, findes Sagsøgeren i Medfør af de oftnævnte Bestemmelser i Forsikringsbetingelserne at have fortabt sit Krav paa Brandskadeerstatningen, hvorved bemærkes, at der ikke vil kunne blive Spørgsmaal om Anvendelse af Aftalelovens fornævnte Bestemmelser. Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 400 Kr.

Tirsdag den 30 Juni.

Nr 199/1930. **Nautrup—Sæby—Vile—Sogneraad** (Cohn)
 mod
Esbjerg Byraad (O Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt der af vedkommende Myndigheder er begaaet saadanne Fejl ved Inddrivelsen af to Underholdsbidrag, at den i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 7 omhandlede Virkning ikke indtræder.

(Sagen behandlet skriftlig).

De i Sagen afsagte Kendelser og Domme, derunder Højesterets foreløbige Dom af 17 Februar 1931, findes trykt i HRT 1930 pag 746 ff og 769.

Højesterets Dom

(Endelig Dom)

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Nautrup—Sæby—Vile Sogneraad, til Indstævnte, Esbjerg Byraad, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Onsdag den 1 Juli.

Nr 318/1930. Frk **Thyra Kristensen** (Bruun efter Ordre)

mod

Fru **Anni Christine Larsen**, f Lund, og Skibssmed **Karlo Aleksius Larsen** (Ingen),

betræffende Ophævelse af et Adoptionsforhold.

Østre Landsrets Dom af 24 November 1930: Den af Sagsøgerinden, Frk Thyra Louise Kristensen nedlagte Paastand om det paagældende Adoptivforholds Ophævelse kan ikke tages til Følge. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagfører Steinthal i Salær 80 Kr og for Udlæg 32 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret foreligger forskellige ny Oplysninger, hvoriblandt skal fremhæves, at en den 23 April 1931 for Barnet Ellen Larsen ad hoc beskikket Væрге har anbefalet Adoptionsforholdets Ophævelse, og at Indstævnte Fru Larsen, der som i Dommen nævnt agter at indgaa nyt Ægteskab, nu under en af hende afgivet Partsforklaring har erklæret sig enig i Adoptionsforholdets Ophævelse. Herefter samt da Appellantindens økonomiske og personlige Forhold efter alt foreliggende ikke kan gøre det betænkeligt at overlade hende Raadigheden over hendes Barn, der har været hos hende de sidste ca 1½ Aar, findes Appellantindens Paastand om Ophævelse af Adoptionsforholdet at burde tages til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter vil efter Omstændighederne kunne hæves, hvorhos der vil være at tillægge Overretssagfører Steinthal i Salær 80 Kroner og for Udlæg 32 Kroner samt Højesteretssagfører Bruun i Salær for Højesteret 200 Kroner og for Udlæg 9 Kroner 20 Øre, hvilke Beløb vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Det omhandlede Adoptionsforhold ophæves. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører Steinthal i Salær 80 Kroner og for Udlæg 32 Kroner, samt Højesteretssagfører Bruun i Salær for Højesteret 200 Kroner og for Udlæg 9 Kroner 20 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Bevilling af 23 Maj 1928 blev Sagsøgerindens, Frk Thyra Louise Kristensens, den 14 August 1927 udenfor Ægteskab fødte Barn Ellen uden Vederlag adopteret af de Sagsøgte, Fru Anni Christine Larsen, f

Lund, og Skibssmed Karlo Aleksius Larsen, hos hvem det umiddelbart efter Fødslen var kommet i Pleje. I Slutningen af 1929 meddelte Sagsøgte Fru Anni Christine Larsen, Sagsøgerinden, at hun var blevet skilt fra sin Mand og havde faaet Forældremyndigheden over Adoptivbarnet, men var villig til at give Afkald paa Barnet, som hun daarligt kunde forsørge. Fru Larsen kom derefter til Horsens med det, og det aftaltes, at Fru Larsen vilde søge Adoptivforholdet ophævet. Allerede omkring 20 Januar 1930 meddelte Fru Larsen imidlertid, at Adoptivforholdet ikke kunde blive ophævet, og at hun nu tænkte paa at gifte sig igen og derfor vilde have Barnet tilbage. Dette nægtede Sagsøgerinden, og hun har derefter under denne under 14 August 1930 paa-stævnedes Sag, hvorunder er meddelt hende fri Proces, ved sin beskikkede Sagfører, Overretssagfører Steinthal paastaet Adoptivforholdet ophævet ved Dom i Medfør af Lov om Adoption af 26 Marts 1923 § 19, idet hun gør gældende, at saadan Ophævelse vil være af væsenlig Betydning for Barnet, dels fordi Sagsøgte Fru Larsen er skilt fra sin i sin Tid medadopterende Mand, Sagsøgte Skibssmed Larsen, hvem der ikke er paalagt Underholdsbidrag til Barnet, dels fordi Fru Larsen, som ovennævnt, selv i 1929 har ønsket Adoptivforholdet ophævet paa Grund af, at hun ikke kunde forsørge det, dels endelig fordi Fru Larsens Forhold saavel i økonomisk Henseende som iøvrigt er saaledes, at Barnet maa antages at faa et bedre og sikrere Hjem hos dets egen Moder: Sagsøgerinden, der bor i Horsens sammen med sin Moder og en Søster*) og ernærer sig ved Arbejde paa en Fabrik, medens Moderen har Aldersrente, stor 42 Kr 50 Øre og Søsteren for Tiden en kommunal Understøttelse paa ca 25 Kr maanedlig.

Sagsøgte, Skibssmed Larsen, har erklæret intet at have at indvende mod Sagsøgerindens Paastand.

Sagsøgte, Fru Larsen, paastaar derimod Frifindelse. Hun bestrider, at de i ovennævnte Lovs § 19 indeholdte Betingelser for Adoptivforholdets Ophævelse er tilstede og har i saa Henseende bl a henvist til, at hendes Forhold frembyder tilstrækkelig Sikkerhed for en forsvarlig Forsørgelse og Opdragelse af Adoptivbarnet, at hun staar foran Indgaelse af et nyt Ægteskab, og at hendes og hendes tilkommende Mands Vandel er en Borgen for Barnets betryggende Opdragelse. Hun nærer stor Kærlighed til Barnet og ser nødigt dette vokse op hos Sagsøgerinden, hvis Forhold efter Sagsøgtes Formening ikke byder tilstrækkelig Sikkerhed for Barnets fremtidige Forsørgelse og Opdragelse.

Yderligere har hun tilføjet, at det af hende i 1929 fremsatte Forslag om Adoptivforholdets Ophævelse maa være uden Betydning nu, hvor hendes Forhold er saa væsenlig forbedret.

Under Sagen har Parterne afgivet Forklaring og derved, saavel som ved hvad der iøvrigt er oplyst, maa der gaas ud fra, at Barnet har været behandlet godt saavel hos Sagsøgerinden som hos Sagsøgte, Fru Larsen, der begge maa antages at holde meget af Barnet. Sidstnævnte har fremhævet, at hun har haft Barnet fra det var ca 14 Dage gammelt og er kommet til at holde saa meget af det, at hun, der maa

*) Skal være »Søsterdatter«.

forvente at forblive barnløs, ikke kan undvære det, og kun under det alvorlige Tryk, som baade i økonomisk og personlig Henseende overvældede hende i 1929, afleverede Barnet til Sagsøgerinden og indlod sig paa Forhandlinger med Hensyn til Adoptivforholdets Ophævelse i den Opfattelse, at det under disse Forhold maaske var bedre for Barnet at komme til Moderen. Saasomt hendes Forhold bedrede sig, følte hun Savnet af Barnet saa stærkt, at hun, som ovennævnt, allerede ca en Maanedstid efter Afleveringen krævede Barnet tilbage.

Hun er nu Husbestyrerinde hos den Mand, med hvem hun skal indgaa Ægteskab, saasomt hans tidligere Ægteskab er endelig opløst — antagelig omkring 1 Maj 1931. Denne Mand er villig til at modtage Barnet i deres tilkommende Hjem, og om hans Forhold saavel i økonomisk Henseende som iøvrigt foreligger der under Sagen kun gode Oplysninger.

Som Sagen herefter foreligger til Paadømmelse, skønnes der ikke at være oplyst saadanne Forhold af ideel eller økonomisk Art, som tillader at statuere, at det er af væsenlig Betydning for Adoptivbarnet, at Adoptivforholdet ophæves, og Sagsøgerindens Paastand kan herefter ikke tages til Følge.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve, hvorhos der vil være at tillægge Overretssagfører Steinthal hos det offentlige i Salær 80 Kr og for Udlæg 32 Kr.

Nr 142/1931.

Rigsadvokaten

mod

Axel Jarl (Knudtzon),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Dom afsagt den 7 Oktober 1930 af Retten for Hillerød Købstad m v: Arrestanten Axel Jarl bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. Saa bør Arrestanten og udrede denne Sags Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 11 Maj 1931: Tiltalte Axel Jarl bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder. Tiltalte bør derhos udrede Sagens Omkostninger for begge Retter. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i nærværende Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af det offentlige og dels af Tiltalte, hvorved bemærkes, at Dommen med Justitsministeriets Tilladelse er indanket ogsaa, forsaavidt angaar Idømmelse af Straf for de af Østre Landsret som Ankeinstans paakendte Overtrædelser af Strfl § 185.

I Henhold til Dommens Grunde tiltrædes det, at Tiltalte i det i Dommen angivne Omfang er fundet skyldig i Overtrædelse af Strfl § 185.

Med Hensyn til Tiltaltes mentale Tilstand er der efter Dommens Afsigelse tilvejebragt yderligere Erklæringer fra Overlægen ved Sindssygehospitalet ved Vordingborg, Amtslægen i Hillerød, Dr med Brünniche og Retslægeraadet.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det antages, at Tiltalte lider af en sygelig Forstyrrelse af Sjælsevernerne, som har givet sig Udslag i de af ham begaaede strafbare Handlinger. Under Hensyn bl a til, at Tiltaltes i stort Omfang udøvede Sædelighedsforbrydelser er fortsat indtil kort før hans Fængsling under Sagen, findes Tiltalte at frembyde en saa nærliggende og alvorlig Fare for den almindelige Retssikkerhed, at han i Medfør af Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, 1 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 bør dømmes til at tvangsindlægges paa et Sindssygehospital. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dømmen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Axel Jarl bør tvangsindlægges paa et Sindssygehospital. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Henhold til Anklageskrift af 29 September d A tiltales under denne Sag Arrestanten Axel Jarl til Straf for uterligt Forhold.

Arrestanten er født i København, St Johannes Sogn, den 28. Maj 1871 og er ikke fundet forhen straffet.

Ved den af Arrestanten afgivne Tilstaaelse og det iøvrigt oplyste er det godtgjort, at han har gjort sig skyldig i følgende Forhold.

1.

1. Arrestanten, der ejer Godset Strødam ved Hillerød, havde i Efteraaret 1928 inviteret Eleverne i 2 Mellemlasse i Kommuneskolen paa Ny Carlsbergvej ud til sig paa Godset. Ved den Lejlighed stiftede Arrestanten Bekendtskab med Skoleelev Rolf Aage Johannes Eis, født 4 Marts 1915, hvem han indbød til at besøge sig sammen med nogle Kammerater. Eis aflagde derefter i Pinsen 1929, i Oktober Maaned 1929, i Pinsen 1930 og i Juli Maaned 1930 ialt fire Besøg paa Strødam sammen med en eller flere Kammerater. Besøgene strakte sig hver Gang over 4—5 Dage, Besøget i Juli Maaned d A havde dog en Varighed af ca 3 Uger. Under Drengenes første Besøg tilbragte de to Aftener sammen med Arrestanten i hans Atelier, af Drengene benævnedes som Kaminaftener, idet der ikke var anden Belysning i Atelieret end den der udgik fra Kaminen. Arrestanten og Drengene laa lejrede paa Gulvet foran Kaminen, og herunder førte Arrestanten sin Haand ind mellem Eis Laar bagfra og befølte ham paa hans Penis udenpaa Tøjet. Befølingen varede kun kort, men gentoges flere Gange i Løbet af Aftenen.

Under Drengenes Besøg i Oktober Maaned 1929 gentog Arrestanten

sin Beføling af Drengen Eis, ligesom han, naar Drengene om Aftenen var gaaet til Ro i de Telte, hvori de boede, indfandt sig hos dem og befølte Eis i Skridtet, idet han stak sin Haand ind i Soveposen.

Under sit Besøg 2 Pinsedag d A, da Eis var gaaet til Ro i det af ham beboede Telt, indfandt Arrestanten sig hos ham og inviterede ham ind i sit eget Telt, og Arrestanten befølte her Eis paa hans Penis indenfor Tøjet, ligesom han gned paa hans Penis, saaledes at Eis fik Sædafgang. Denne Behandling gentog sig den paafølgende Morgen.

Under Eis Besøg i Juli Maaned d A stod Eis ca 10 Gange nøgen Model for Arrestanten i dennes Atelier, idet Arrestanten modellerede ham. Under disse Ophold i Atelieret foreviste Arrestanten Eis Afbildninger af nøgne Kvinder, hvorefter han befølte Drengen i Skridtet og gned paa hans Penis, saaledes at han fik Sædafgang. Lignende Behandling har Arrestanten underkastet Eis i et Telt i Skoven ved Strødam under Eis's sidstnævnte Besøg.

2.

2. I Efteraaret 1929 var Skoleelev Mogens Christian Hertz, født 10 September 1915, efter Arrestantens Indbydelse paa Besøg paa Strødam sammen med flere andre Drengene. En Aften, da Arrestanten og Drengene laa lejrede om Kaminilden, befølte Arrestanten Hertz paa hans Penis udenpaa Tøjet. Befølingen, der var kortvarig, gentoges flere Gange i Løbet af Aftenen. Den paafølgende Dags Morgen følte Hertz sig ikke vel, og Arrestanten bad ham derfor lægge sig op i Arrestantens Seng. Herunder befølte Arrestanten Drengen og gned paa hans Penis, saaledes at han fik Sædafgang.

3.

3. Skoleelev Arne Viggo Petersen, født 18 Marts 1915, har siden Pinsen 1929 nogle Gange efter Arrestantens Indbydelse opholdt sig i Besøg paa Strødam. Herunder har Arrestanten ialt 3 Gange befølt Drengen paa hans Penis. Befølingen har hver Gang været af kortere Varighed, tildels fordi Drengen gik sin Vej.

4.

4. Skoleelev Jørgen Munck Hansen, født 7 September 1915, har siden Pinsen 1929 5 Gange efter Arrestantens Indbydelse været i Besøg paa Strødam. En Aften i Efteraaret 1929 under en saakaldt »Kaminaften« befølte Arrestanten Drengen i Skridtet uden paa Tøjet. Befølingen varede flere Minutter. Under et Besøg i August Maaned d A inviterede Arrestanten Drengen op paa sit Atelier for at vise ham en Model. Herunder befølte Arrestanten først Drengen i Skridtet uden paa Tøjet, hvorefter han knappede hans Benklæder op og befølte hans nøgne Penis et Øjeblik.

Færdig fra Trykkeriet den 8 Juli 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 14

Onsdag den 1 Juli.

6.

5. Under et Besøg som Skoleelev Poul Jens Carl Petersen, født 4 Februar 1916 efter Arrestantens Indbydelse aflagde paa Strødam i afvigte Sommer, stod han efter Arrestantens Opfordring Model for ham. Herunder foreviste Arrestanten ham en Bog indeholdende Afbildninger af nøgne Kvinder, hvorefter han befølte ham i Skridtet og manipulerede hans Lem i ca et Par Minutter uden at han dog fik Sædafgang. Herunder kyssede Arrestanten ham flere Gange paa Kinden.

1, 5.

Om samtlige fornævnte Forhold har Arrestanten aflagt uforbeholden Tilstaaelse. Derimod har Arrestanten benægtet, som i Anklageskriftet under Nr 1 anført, nogensinde at have fremtaget sit Lem og opfordret Drengen Eis til at manipulere dette, i et Tilfælde at have lagt sig ovenpaa ham og ført sit Lem ind mellem Drengens blottede Laar samt nogensinde at have befølt den i Anklageskriftet under Nr 5 anførte Dreng Knud Norsker, født 19 Januar 1917, paa hans blottede Laar.

Under Hensyn til Arrestantens Benægtelse finder Retten det ikke godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de lige nævnte Forhold, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Om samtlige de forannævnte fem Forhold, i hvilke der foreligger Tilstaaelse fra Arrestanten gælder, at denne har været bekendt med Drengenes Alder, idet han efter det om hans sexuelle Anlæg under Sagen oplyste netop har følt sig draget mod de ikke fuldt udviklede Personer af hans eget Køn.

For de foran under Nr 1—5 anførte Forhold vil Arrestanten være at anse efter Straffelovens § 185 med en Straf, der, naar Hensyn tages til Bestemmelserne i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Arrestanten vil derhos være at dømme til at betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, i hvilken Henseende bemærkes, at Arrestanten selv har draget Omsorg for sit Forsvar.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 7 Oktober 1930 af Retten for Hillerød Købstad m v, er af Anklagemyndigheden den 15 Oktober 1930 paaanket til Domfældelse efter Anklageskrift af 29 September 1930 samt til Skærpelse af den Tiltalte Axel Jarl idømte Straf.

Efter Dommens Afsigelse er der rejst nye Sigtelser imod Tiltalte, hvilke har givet Anledning til fornyede Afhøringer for Underretten.

I Forbindelse med ovennævnte Ankemeddelelse har Statsadvokaten for Sjælland den 31 Marts 1931 udfærdiget en Tilkendegivelse, hvori henvises til, at Retslægeraadet i Skrivelse af 18 Februar 1931 bl a har udtalt, at Tiltalte er et meget stærkt psykisk degenereret Individ, hvis sjælelige Uligevægtighed tidvis har antaget Præg af lettere Sindsydomsanfald, samt at han maa anses farlig for Retssikkerheden, hvorhos Raadet har anbefalet, at han anbringes paa et Sindsygehospital. Det hedder derefter i Tilkendegivelsen, at der ved samme i Henhold til Rigsadvokatens Bestemmelse i Skrivelser af 21 Februar og 26 Marts 1931 rejses Sag imod Jarl her ved Retten p r i n c i p a l t med Paastand paa, at det i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, bestemmes, at Tiltalte skal tvangsindlægges paa et Sindsygehospital i Anledning d e l s af de i Ankemeddelelsen omhandlede Forhold, d e l s af at han paa sin Ejendom Strødam yderligere har gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor nedennævnte Drenge ved at beføle og manipulere deres Kønsllem:

- a. Emil Væрге Kjerulff Hansen, født den 13 Marts 1913, 1 Gang antagelig i Sommeren 1926,
- b. Egon Faustinus Nielsen, født den 29 Juli 1911: nogle Gange i For-sommeren og Sommeren 1927,
- c. Ejner Julius Andersen, født den 24 Januar 1914: nogle Gange i Tiden Oktober—December 1928,
- d. Poul Villy Christensen, født den 7 Februar 1914: 3 a 4 Gange i Tiden December 1928 til April 1929,
- e. Vilhelm Emil Marcussen, født den 4 Juni 1912: 2 Gange i Slutningen af 1929,
- f. Peter Laurits Willy Marcussen, født den 25 April 1915, en Gang i Vinteren 1929/30,
- g. Niels Svend Hansen, født den 25 December 1912, en Gang i Juli 1930, s u b s i d i æ r t med Paastand paa, at han idømmes Straf foruden som i Ankemeddelelsen paastaet tillige efter Straffelovens § 185 for de ovenfor beskrevne Forhold.

Tiltalte er født den 28 Maj 1871 og ikke fundet forhen straffet.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde, og idet det efter Dommens Afsigelse fremkomne ikke for saa vidt kan medføre andet Resultat, maa det billiges, at Tiltalte under Forhold 1—5 er anset skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 185 i det i Dommen nævnte Omfang, dog at Tiltalte ikke — som i Dommen under 1) anført — under Besøget i Oktober 1929 har befølt Eis i Skridtet om Aftenen i Teltet.

Med Hensyn til de i Tilkendegivelsen rejste Sigtelser paaستاar Tiltalte Frifindelse med Hensyn til Sigtelserne under a og e, hvorhos der

for Forhold d's Vedkommende kun erkendes eet Tilfælde. I Henseende til Internering paastaar Tiltalte Frifindelse.

Ved Tiltaltes og Vidnernes Forklaring maa Tiltalte anses overbevist om det i Tilkendegivelsen omhandlede uterlige Forhold, begaaet under lignende Omstændigheder som de i den indankede Dom omhandlede Forhold, overfor de under a—g anførte unge Personer, for Forhold d's Vedkommende dog kun een Gang, nemlig i Midten af April 1929, og for Forhold e's Vedkommende kun vedrørende Beføling.

Med Hensyn til Tiltaltes mentale Tilstand foreligger der forskellige Lægeerklæringer.

En af Dr med Ejnar Brünniche den 12 September 1930 afgivet Erklæring konkluderer som følger:

»at Axel Jarl ikke er sindssyg eller aandssvag, men en rigt udstrustet Personlighed, hvis aandelige Konstitution dog frembyder flere excentriske og ejendommelige Træk. I kønslig Henseende maa han betegnes som bisexual, men med en efter Haanden meget stærkt afsvækket Kønndrift. I legemlig Henseende er han af skrøbeligt Helbred.«

Amtslæge Giese har i en Erklæring af 23 September 1930 bl a udtalt følgende:

»Som Resultat af Undersøgelsen skal jeg udtale, at Axel Jarl hverken er sindssyg eller aandssvag; han er saavel i sjælelig som intellektuel Henseende ujævnt og uharmonisk udviklet, i nogle Henseender med udprægede Evner og Interesser, i andre Henseender uudviklet og naiv, hvilket sidste særlig gælder hans seksuelle Udvikling.«

Den 10 November 1930 har Amtslægen afgivet en yderligere Erklæring, hvori det bl a hedder:

»Efter foranstaaende er Arrestantens seksuelle Udvikling oprindelig gaet i heterosexuel (normal) Retning, men er i Drengæarene og Udviklingsalderen blevet hemmet og tvunget ind paa andre Baner som Følge af seksuelle Traumer (skadelige Paavirkninger), der har været bestemmende for hans senere Indstilling i denne Henseende, dog uden helt at have undertrykt hans oprindelige heterosexuelle Tendens. Arrestanten har gjort energiske Forsøg paa at komme ind i normale Forhold, men Barndomsindtrykkene har stillet sig hindrende i Vejen. — — —

At disse Barndomsindtryk af sexuel Natur har virket saa bestemmende paa Arrestantens Liv, skyldes formentlig hans sjælelige Mentalitet, der er præget af stærk Følsomhed, Modtagelighed for Indtryk og Affektivitet.

Gennem Omtalen af disse Forhold har Arrestanten faaet Forstaaelse af og Indsigt i sin psykoseksuelle Tilstand, som han hidtil har manglet. Der synes at foregaa en vis Omvurdering og Afklaring, der har ændret hans Syn paa hans hidtidige seksuelle Følelsesliv og som antagelig eventuelt under fortsat Lægebehandling kan lede ham ind paa en saadan sexuel Indstilling, at han vil kunne undgaa fremtidig at forbyrde sig.

Arrestanten har under Arrestopholdet en kort Tid vist Tegn paa en let Fængselspsykose, men dette svandt hurtigt, og han frembyder nu ingen Tegn paa Sindssygdом.«

I en Erklæring af 22 Januar 1931 udtaler Overlæge Helweg, Vor-

dingborg Sindssygehospital, efter sket Observation af Tiltalte som Konklusion følgende:

»Fraset den omtalte, sikkert ikke fjerntliggende mulighed for, at en psykogen depression (fængselspsykose) kan udbryde som følge af frihedsberøvelsen, er obs ikke sindsyg og har i hvert fald ikke været det før fængslingen. Om aandssvaghed er der ikke tale, obs er særdeles velbegavet. Derimod maa obs betegnes som en psykopath af den emotionelle sensitive type.

Man kan ikke ubetinget tiltræde den opfattelse, at obs ab origine er rent heterosexuel og kun ved uheldige ydre Forhold er ført ind i homoseksuelle Baner. Adskillige omstændigheder, saasom hans altid stærkt følelsesbetonede interesse for unge mænd, den omstændighed at hans interesse taber sig, naar de unge mænd naar fuld kønsmoden alder og viser heterosexuel interesse, hans egen heteroseksuelle følelsers konstant ringe gennemslagskraft, der stedse lader den stærkt hæmmes af forestillinger, hvis vægt ikke synes at kunne veje op imod den betydning, man maatte tillægge lovovertrædelsen ved de homoseksuelle forbindelser, hans mangel paa evne til at slutte sig venskabeligt til jævnaldrende mænd, dem han dog i aandelig udvikling er jævnbyrdig og hans tilbøjelighed til venskaber med kvinder, alt dette peger i retning af et bisexuelt anlæg. Dette udelukker naturligvis ikke, at andre ydre omstændigheder i udviklingsaarene kunde have begunstiget det heteroseksuelle anlæg og medført en anden udviklingslinie, og man tør heller ikke tilbagevise den mulighed, at den bevidste og energiske anstrengelse, han nu gør sig for at lade den normale del af sit seksualanlæg faa overtaget, trods en subjektiv overvurdering af dette anlæg, dog under fortsat hensigtmæssig Vejledning sikkert ogsaa med støtte af den virkning, den allerede udstaaede varetægtsarrest m v ikke kan undlade at udøve, kan føre til betydelige og for hans fremtidige liv afgørende resultater.«

I en Erklæring af 18 Februar 1931 udtaler Retslægeraadet:

»at Fængslede Axel Jarl efter det foreliggende ikke er aandssvag eller udtalt sindsyg, men et meget stærkt psykisk degeneret Individ, hvis sjælelige Uligevægtighed tidsvis har antaget Præg af lettere Sindsygdomsanfald.

Fra tidligste Aar har han været meget optaget af seksuelle Tanker. Hans Kønsdrift har med Hensyn til sin Retning og Genstand været mindre uddifferentieret end normalt og er — tildels gennem ydre Indvirkninger — med Aarene blevet mere og mere orienteret i homoseksuel Retning.

Han maa anses for farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet skal, da hans Lovovertrædelser resp Farlighed for Retssikkerheden først og fremmest bunder i hans stærke, almindelige sjælelige Abnormitet, anbefale, at han anbringes paa et Sindssygehospital.«

Endelig har Retslægeraadet i en Erklæring af 23 Marts 1931 med Hensyn til Spørgsmaalet om Anbringelsessted, hvis Tiltalte interneres, udtalt følgende:

»Retslægeraadet maa fremdeles fastholde, at et Sindssygehospital maa anses for at være det eneste rette Anbringelsessted for Fængslede

Axel Jarl. Som af Raadet i dets Skrivelse af 18 Februar 1931 anført, er det først og fremmest den paagældendes hele sjælelige Forfatning, hans almindelige sjælelige Abnormitet med dens lette Svingen over i udtalte Sindssygdomsanfald, der motiverer Raadets Forslag om hans Anbringelse til Forvaring paa et Sindssygehospital. Denne vedholdende sjælelige Uligevægtighed fordrer dels en stadig, sagkyndig Overvaagen og Behandling af Fængslede, dels kan det med overvejende Sandsynlighed forventes, at han, om han anbragtes f Eks paa Sundholm, atter vilde slaa over i en Fase af egenlig Sindssygdom, der vil nødvendig-gøre hans Overførelse til Sindssygehospital.

Raadet maa derfor henholde sig til sin Udtalelse i Skrivelse af 18 Februar 1931 og bestemt fraraade Fængsledes Anbringelse i Forvaringsanstalten paa Sundholm.«

For Landsretten har Overlæge Hjalmar Helweg, Vordingborg Sindsygehospital, hvor Tiltalte stadig hensidder som fængslet, og Amtslæge Giese afgivet Forklaring.

Førstnævnte har bl a forklaret, at efter Vidnets Observation af Tiltalte gennem 5 Maander er Vidnet nu meget tilbøjelig til at mene, at Faren for Tilbagefald fra Tiltaltes Side er meget ringe. Til denne Udtalelse har Amtslæge Giese under sin Forklaring sluttet sig.

Idet der efter det oplyste ikke skønnes at foreligge en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almindelige Rets-sikkerhed fra Tiltaltes Side, vil den af Anklagemyndigheden nedlagte Paastand om Tiltaltes Tvangsindlæggelse paa et Sindsygehospital ikke kunne tages til Følge.

For samtlige de begaaede Blufærdighedskrænkelser vil Tiltalte der- imod være at anse efter Straffelovens § 185 med Straf, hvilken findes passende at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Tiltalte har selv draget Omsorg for sit Forsvar for Landsretten.

Nr 281/1930. Skibsfører **C Christensen** (Cohn)

m o d

Aarhus Kommune (Møldrup),

betræffende Indstævntes Berettigelse til at bringe ændrede Lønnings- og Pensionsbestemmelser til Anvendelse overfor Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 29 September 1930: De Sagsøgte, Aarhus Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Skibsfører Chr Christensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 600 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at den af Indstævnte nedlagte Afvisningspaastand ikke er taget til Følge.

Hverken i den almindelige Lovgivning eller i de for Aarhus Kommune gældende Reglementer findes nogen Hindring for, at der i Henhold til Købstadkommunallovens § 35 foretages en almindelig Nedsættelse af Lønninger og Pensioner som den skete med det Formaal at bringe disse bedre i Overensstemmelse med Prisforholdene end de hidtil gældende.

Den indankede Dom vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skibsfører Chr Christensen, til Indstævnte, Aarhus Kommune, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 April 1905 tilstillede Aarhus Havneudvalg Sagsøgeren, Skibsfører Chr Christensen i Aarhus, Meddelelse om, at Havneudvalget havde ansat ham foreløbig for et Aar som Fører af Havnens Muddermaskine fra 1 Maj s A, saaledes at hans Anciennitet ved eventuel senere fast Ansættelse vilde være at beregne fra denne Dato, og mod at han oppebar den for Stillingen normerede Løn af 1600 Kr om Aaret med et Afdrag af 5 pCt til Pensionsfonden efter Reglement for Pensionering af Aarhus Kommunes Bestillingsmænd af 12 April 1894 med Tillæg af 6 April 1899. Senere fik Sagsøgeren fast Ansættelse, og d 1 April 1914 udgjorde hans Løn 2400 Kr. Den 1 November 1919 vedtog de Sagsøgte, Aarhus Kommune, et nyt Lønregulativ, som d 29 Maj 1920 stadfæstedes af Indenrigsministeriet som gældende indtil videre. Endvidere vedtog Byraadet d 27 Jan 1921 et Pensionsreglement, som d 10 Okt s A stadfæstedes af Indenrigsministeriet. Efter Lønregulativet ansattes Føreren af Muddermaskinen i 6 Lønklasse med en aarlig Løn af 4000 Kr, stigende med 200 Kr hvert 3 Aar til 4400 Kr, hvilken Løn nu oppebæres af Sagsøgeren; foruden den nævnte Grundløn med Alderstillæg tilkom der Sagsøgeren et ikke pensionsgivende Dyrtidstillæg efter nærmere fastsatte Regler.

I Anledning af, at de Sagsøgte ansøgte om Indenrigsministeriets Tiladelse til Optagelse af Laan, tilskrev Ministeriet under 1 December 1927 de Sagsøgte blandt andet saaledes:

»Efter de Oplysninger, der er fremkommet under Forhandlingerne med Byraadet, finder Ministeriet Anledning til at fremhæve, at Forudsætningen for Ministeriets under 29 Maj 1920 meddelte midlertidige Stadfæstelse af det hidtil gældende Lønregulativ ikke længer kan anses at være tilstede, hvorfor man henleder Byraadets Opmærksomhed paa

det ønskelige i, at der snarest ske kan fra Byraadet fremkommer Forslag til en ny Lønningsvedtægt, hvis Lønninger, jfr de i sin Tid med Købstadforeningen førte Forhandlinger, ikke ligger højere end Statens.«

De Sagsøgte vedtog derpaa følgende Ændringer i Lønregulativet:

»Lønregulativet ændres saaledes, at Grundløn og Alderstillæg nedsættes med 20 pCt, hvilket Beløb fremtidig betragtes som Dyrtidstillæg, som stiger og falder med Pristallet, og ikke er pensionsgivende.

For de Tjenestemænd, som allerede er ansat med 75 pCt pensionsgivende Løn, forhøjes denne til 80 pCt.

Det nuværende Dyrtidstillæg, 180 Kr aarlig for gifte og 60 Kr aarlig for ugifte, nedsættes med henholdsvis 60 Kr og 20 Kr d 1 Okt 1928, 1 April 1929 og 1 Okt 1929, saaledes at det helt bortfalder sidstnævnte Dato, og saafremt Pristallet berettiger til det, nedsættes det yderligere indenfor nævnte Tidsrum.«

I Skrivelse af 8 Aug 1928 stadfæstede Ministeriet de nævnte Ændringer i Lønregulativet som gældende for Tiden indtil 31 Marts 1929, men henledte samtidig Opmærksomheden paa, at en Del af de i Lønregulativet optagne Lønninger ogsaa med den derved stadfæstede Løn-nedsættelse laa ikke ubetydeligt over Statens Lønsatser for tilsvarende Tjenestemandsgupper, hvorfor Ministeriet ikke ansaa den foretagne Lønregulering for tilstrækkelig til Opfyldelse af, hvad der af Ministeriet tidligere var udtalt i Anledning af Afgørelsen i Laanesagen.

D 22 Okt 1928 blev der mellem de Sagsøgte Lønudvalg og Fællesrepræsentationen for Foreningen af kommunale månedslønnede Arbejdere og Funktionærer afsluttet en af de Sagsøgte under 13 Dec s A godkendt »Overenskomst vedrørende Løn- og Pensionsforhold for Tjenestemænd under Aarhus Kommune«, hvilken Overenskomst foruden Bestemmelser om Pensionsordningen indeholdt nærmere Regler om Reguleringen af den til Dyrtidstillæg omdannede Løndel, men iøvrigt var overensstemmende med de af Ministeriet stadfæstede Ændringer i Lønregulativet.

Under 29 Dec 1928 stadfæstede Ministeriet derefter Lønregulativet i dets nu foreliggende Skikkelse som gældende fra 1 Okt 1928 indtil 31 Marts 1929, hvilken Frist ved Ministeriets Skrivelse af 19 Maj 1930 blev forlænget til 31 Marts 1931.

I Skrivelse af 15 Dec 1928 meddelte Byraadet Sagsøgeren, at følgende vilde være at iagttage ved fremtidige Lønanvisninger:

»Fra 1 Okt d A bliver 20 pCt af den i Lønregulativet hjemlede Løn at betragte som Dyrtidstillæg, der fra og med 1 Okt 1929 reguleres halvaarlig op eller ned med $\frac{1}{17}$ for hver fulde 3 Points Stigning eller Fald i det af Statistisk Departement udregnede eller paa anden tilsvarende Maade udregnede Pristal — (176).

Det nuværende Dyrtidstillæg nedsættes med $\frac{1}{3}$ fra 1 Okt 1928, $\frac{1}{3}$ fra 1 April 1929 og bortfalder helt d 1 Okt 1929. Der udbetales ikke Dyrtidstillæg for December Maaned, da Dyrtidstillæget er udbetalt med uafkortet Beløb for Oktober og November. Saafremt Pristallet berettiger til større Nedgang, vil Dyrtidstillæget være at regulere herefter.

Fradrag for Embedsbolig bliver fra 1 Okt 1928 at beregne i For-

hold til den overensstemmende med foranstaaende med 20 pCt nedsatte faste Løn.

Pensionsbidraget beregnes fra 1 Okt 1928 med 4 pCt af $\frac{1}{6}$ af det nugældende Lønregulativs Grundløn med Alderstillæg.

Reguleringer med Hensyn til den for Tiden efter 1 Okt d A allerede udbetalte Løn foretages ved Lønudbetalingen for December Maaned.«

Herimod protesterede Sagsøgeren i Skrivelse af 22 s M, og da de Sagsøgte fastholdt deres Standpunkt, har Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet den i de Sagsøgtes Skrivelse af 15 Dec 1928 indeholdte Beslutning kendt ugyldig i Forhold til ham, saaledes at de Sagsøgte kendes uberettigede til at bringe de fornævnte ændrede Lønnings- og Pensionsbestemmelser til Anvendelse overfor ham. De Sagsøgte har paastaaet Sagen afvist, forsaavidt angaar Pensionsreglementet, samt iøvrigt nedlagt Frifindelsespaastand, subsidiært ogsaa forsaavidt Pensionsreglementet angaar.

Hvad nu først angaar Ændringerne af Lønregulativet har Sagsøgeren til Støtte for sin Paastand anført følgende: Medens det maa være en Følge af Reglen i Købstadkommunallovens § 35, at en Kommune til enhver Tid med Indenrigsministerens Billigelse maa kunne ændre Lønningsreglerne med Virkning for de derefter ansatte Tjenestemænd, er Forholdet et andet med Hensyn til de allerede ansatte Tjenestemænd, idet der ved en Tjenestemands Ansættelse — selv om særlig Kontrakt ikke oprettes — opstaar et gensidigt Forhold imellem Tjenestemanden og Kommunen, som efter almindelige Retsregler medfører, at Kommunen ikke ensidig kan nedsætte Lønnen. For Statstjenestemændenes Vedkommende er dette ogsaa — overensstemmende med Grundsætningen i Grundlovens § 17 — udtrykkelig anerkendt i Lønningslovgivningen, saaledes i Lov 31 Marts 1860 § 11, Lov 19 Feb 1861 § 5, Lov 25 Juli 1867 § 37, Lov 15 Maj 1868 § 29, Lov 26 Marts 1870 § 10 og Tjenestemandsloven af 12 Sept 1919 § 1321, ved hvilke Bestemmelser er fastsat, at hvad nogen maatte have mere i Løn, end der efter vedkommende nye Lov tillægges hans Embede, beholder han som personligt Tillæg. Ogsaa i Tjenestemandsloven af 27 Juni 1927 § 26 indeholdes lignende Regler. Hvad der saaledes gælder for Statstjenestemænd, maa i endnu højere Grad gælde kommunale Tjenestemænd, idet de offentligretlige Synspunkter, der mulig kunde føre til at anse Staten beføjet til ensidig at forringe sine Tjenestemænds Stilling, ikke gør sig saa stærkt gældende for Kommunernes Vedkommende, ligesom de kommunale Tjenestemænds Stilling er mindre betrygget mod Vilkaarlighed, idet Lønnedsættelser i disse Tilfælde ikke som med Hensyn til Statstjenestemændenes kræver Lovgivningsmagts Godkendelse, men foretages rent administrativt. Den samme Regel, som i nævnte Lovbestemmelser fastslaaet, er af de Sagsøgte anerkendt i Lønregulativets § 7, hvorefter ingen af de ved Regulativets Ikrafttræden ansatte Embeds- og Bestillingsmænd ved at træde ind i de nye Lønklasser maa gaa tilbage i Indtægt. Det vilde være saa meget mere urimeligt at anse de Sagsøgte berettigede til ensidig at nedsætte de allerede ansatte Tjenestemænds Grundløn, som Regulativet sondrer mellem en fast

Grundløn og et variabelt Tillæg, ligesom det ved Forhandlingerne om Lønforhøjelserne i 1919, der iøvrigt slet ikke svarede til Prisstigningen, fra de Sagsøgte Side udtrykkelig blev fremhævet, at til Gengæld for den utilstrækkelige Lønforhøjelse vilde den faste Løn bevares uanset Prisniveauets Stilling. De Sagsøgte maa overfor de allerede ansatte være henvist til at bringe Tjenesteforholdet til Ophør ved Opsigelse, og at de Sagsøgte herved belastes med en Pensionsbyrde kan ikke ændre Forholdet, idet de Sagsøgte selv maa bære Følgerne af, at de har undladt i Regulativet at tage Forbehold om Nedsættelse af Lønnen. Noget Forbehold er ej heller taget ved Henvisningen i Sagsøgerens Ansættelsesbrev til den »for Stillingen normerede Løn«, idet den Omstændighed, at man i Stedet for i hvert enkelt Tilfælde at træffe Aftale om Lønnen henviser til Lønregulativet, hvor ligestillede Tjenestemænd er indordnede i ensartede Lønklasser, alene skyldes praktiske Hensyn og saaledes ikke kan ændre Forholdets retlige Natur. Endelig maa det være uden Betydning, at Lønregulativet af 1919 kun er stadfæstet som gældende indtil videre, idet herved kun er udtrykt det i og for sig selvfølgeligelige, at Regulativet til enhver Tid kan ændres, forsaavidt angaar de fremtidig ansatte.

Sagsøgeren, der har tiltraadt Stillingen hos de Sagsøgte i Henhold til fornævnte Ansættelsesbrev, uden at der mellem Parterne er oprettet en særlig Kontrakt, maa herved anses at have underkastet sig de almindelige for Stillingen gældende Regler, derunder ogsaa Lønningsnormer. I Medfør af Købstadkommunallovens § 35 kan de Sagsøgte med Indenrigsministerens Samtykke ændre de for Tjenestemændene fastsatte Lønninger, og heraf maa følge, at nye Lønregler maa gælde ogsaa for en allerede ansat Tjenestemand som Sagsøgeren, medmindre andet følger af almindelige Retsregler af offentligretlig eller privatretlig Natur eller særlig givne Undtagelsesbestemmelser, jfr herved for Statstjenestemændenes Vedkommende § 11, 3 Stk i Lov af 26 Marts 1870 og § 27 i Lov af 27 Juni 1927.

For saa vidt nu Sagsøgeren under Henvisning til de tidligere nævnte Bestemmelser i Lønningslovene har gjort gældende, at det fra Statsmagtens Side er en anerkendt Grundsætning, at nye Lønningslove ikke kan medføre Indtægtsnedgang for de allerede ansatte Tjenestemænd, kan der ikke gives Sagsøgeren Medhold heri. Herved skal for det første bemærkes, at de paagældende Bestemmelser ikke nødvendigvis er Udtryk for mere, end at man fra Statsmagtens Side har anset det for rimeligt, at den enkelte Tjenestemand, hvis Stilling sattes i en lavere Lønklasse, ikke derved led Indtægtstab, i hvilken Forbindelse skal fremhæves, at de paaberaabte Bestemmelser indeholdes i Love, der i det store og hele maa antages at have medført en Forbedring i Tjenestemændenes Løn. At den af Sagsøgeren paaberaabte Grundsætning ikke kan udledes af de nævnte Bestemmelser fremgaar ogsaa deraf, at Tjenestemandens loven af 27 Juni 1927 ikke indeholder nogen Overgangsbestemmelse svarende til Reglen i § 1321 i Tjenestemandens loven af 12 Sept 1919. Det bemærkes herved, at § 26 i førstnævnte Lov ikke, som af Sagsøgeren paastaet, træder i Stedet for nævnte § 1321, idet § 26 ifølge Motiverne blot samler de i Loven af 1919, 2 Del, inde-

holdte specielle Bestemmelser om Beregning af Alderstillæg ved Op-rykning eller Nedrykning mellem Stillingerne, hvorhos det fremgaar af Motiverne til Overgangsbestemmelserne til Loven af 1927, at det var Hensigten ved Loven af 1919 at ophæve den almindelige Regel i § 10 i Lov af 26 Marts 1870, saaledes at der fremtidig — som sket ved oftnævnte § 1321 — i hvert enkelt Tilfælde maatte træffes Afgørelse om, hvorledes der i saa Henseende skulde forholdes, og det fremhæves i de nævnte Motiver udtrykkelig, at det var en Forudsætning, at der ved den da foreslaaede Revision af Tjenestemandsløven ikke kunde være Tale om at yde Erstatning i Form af personlige Tillæg i de Tilfælde, hvor en Lønningsnedgang maatte indtræde. Forsaavidt Sagsøgeren særlig har anført, at den af ham paaberaabte Grundsætning for de Sagsøgte Vedkommende har fundet Udtryk i § 7 i det gældende Lønregulativ af 1919, saaledes at de nu vedtagne Lønnedsættelser maa være Sagsøgeren uvedkommende, kan der heller ikke heri gives ham Medhold. Vel er § 7 ikke formelt ophævet, men det fremgaar utvetydigt af det under Sagen oplyste, at det har været Hensigten, at en tilsvarende Regel som den i § 7 fastsatte ikke skulde finde Anvendelse paa den nu stedfundne Lønregulering, ligesom Reglen i § 7 efter sit Indhold findes alene at have Hensyn til Overgangen til de ved Regulativet af 1919 oprettede nye Lønklasser. Af den Omstændighed, at der i Regulativet er sondret mellem Grundløn, der kun kan ændres ved særlig Beslutning, og Dyrtidstillæg, der stiger og falder med Pristallet, kan ej heller udledes, at en Beslutning om Ændring af Grundlønnen ikke skulde faa Virkning for de allerede ansatte. Endelig findes det ikke godtgjort, at der ved Forhandlingerne om Lønrevisionen i 1919 fra de Sagsøgte Side er givet Tilsagn, der kunde være til Hinder for den af de Sagsøgte foretagne Lønnedsættelse. Efter det saaledes anførte findes hverken almindelige Grundsætninger i Lovgivningen om Statens og Kommunens Tjenestemænd eller særlige Bestemmelser gældende for Forholdet mellem Parterne at være til Hinder for den foretagne Ændring af Sagsøgerens Grundløn og Dyrtidstillæg. Efter hvad ovenfor er anført om det ved Sagsøgerens Ansættelse mellem ham og de Sagsøgte opstaaede Retsforhold — der ikke som paastaaet kan sidestilles med et privatretligt Kontraktsforhold — findes derhos almindelige privatretlige Regler ikke at kunne føre til noget andet Resultat. Det skal herved særlig bemærkes, at da Lønregulering i Forholdet mellem en Kommune og dens Tjenestemænd kun kan ske ved Kommunalbestyrelsens af Indenrigsministeriet stadfæstede Beslutning, maa derved anses skabt fornøden Betyggelse mod, at andet end samfundsmæssigt Hensyn tages i Betragtning. Det er derhos end ikke paastaaet, at Sagsøgerens Løn efter den skete almindelige Lønnedsættelse staar i Misforhold til Stillings Betygning eller til, hvad der andetsteds oppebæres i lignende Stillinger.

Med Hensyn til Pensionsforholdene er det oplyst, at der ved Pensionsreglementet af 1894 blev truffet Bestemmelse om, at forskellige af Aarhus Kommunes og Havns Funktionærer skulde være pensionsberettigede, og at der i deres Lønninger skulde indeholdes 5 pCt. Af de saaledes indeholdte Lønbeløb dannedes der Pensionsfond, der stod under Kommunens Bestyrelse, og hvoraf Pensionen udrededes, saaledes at eventuelt manglende Beløb dækkedes af Kommunens eller Havnens

Midler. Ved hvert Regnskabsaars Udløb opgjordes den enkelte Funktionærs Indskud, der tilhørte Fondens. I Reglementets § 13, 2 Pkt, var fastsat, at Ændringer i Reglementet ingen Virkning medførte med Hensyn til de Funktionærer, der allerede havde gjort Indskud. Tilsvarende Regel er optaget i § 27, 2 Pkt, i det nugældende Reglement af 1921. Sagsøgeren, hvis Stilling blev pensionsberettiget ved Reglementstillæget af 1899, har nu gjort gældende, at de Sagsøgte ved fornævnte Bestemmelse har afskaaret sig fra at ændre Reglerne om Beregningen af Sagsøgerens Pension til Skade for ham, saaledes at den nu trufne Bestemmelse om Ændring af Grundlaget for Pensionsindtægtens Beregning ikke kan have Virkning i Forhold til Sagsøgeren. Dette maa efter Sagsøgerens videre Anbringende saa meget mere gælde, som det ved Indtrædelse i en Tjenestemandstilling maa anses som en bindende Forudsætning, at i al Fald Pensionsordningen ikke ensidig forringes, hvortil for nærværende Tilfælde kommer, at Sagsøgeren selv ved Indskud i Pensionsfonden har ydet Bidrag til Pensionen.

Foreløbig bemærkes, at de Sagsøgte har støttet deres fornævnte Afvisningspaastand paa Bestemmelserne i Pensionsreglementets § 27, 3 Pkt, hvori det hedder: »Opstaar der Tvivl om Anvendelsen af Reglementet eller Forstaaelsen af samme, kan Spørgsmaalet kun for Politistyrkens Vedkommende gøres til Genstand for Rettergang.«

Der maa imidlertid gives Sagsøgeren Medhold i, at Tvisten ikke drejer sig om Anvendelsen eller Forstaaelsen af Reglementet, og Afvisningspaastanden kan herefter ikke tages til Følge.

Hvad angaar den af Sagsøgeren paaberaabte Regel i Pensionsreglementets § 27, 2 Pkt, findes denne ikke at være til Hinder for den indtraadte Forringelse af Sagsøgerens Pensionsstilling, der, idet Pensionen efter Reglementets § 8 udgør en vis Del af den af Sagsøgeren i hans Stilling oppebaarne faste Løn, skyldes den foran omhandlede Nedsættelse af denne, ikke Ændringer foretagne i Pensionsreglementet. Sagsøgeren kan derhos ifølge Reglementets § 3 ikke ved Pensionsindtægtens Beregning kræve medregnet det ommeldte Beløb, som kun er bevaret som et Tillæg, der stiger og falder med Pristallet. Idet der endvidere ikke er Hjemmel til at antage, at et Beløb, hvormed den faste Løn ifølge gyldig truffet Beslutning er nedsat, i Strid med Reglementets § 8 vedblivende skulde kunne tages i Betragtning ved Udfindelsen af Pensionsindtægten, og idet det endelig ikke er godtgjort, at Sagsøgeren efter de af ham ydede Indskud i Pensionsfonden vilde have Krav paa større Pension, end der efter det nysanførte tilkommer ham, findes Sagsøgerens Paastand ej heller for saa vidt angaar Pensionsspørgsmaalet at kunne gives Medhold, hvorved bemærkes, at der ved en af Indenrigsministeriet under 6 Juni 1930 stadfæstet Ændring i Pensionsreglementet er truffet Bestemmelser, der med Hensyn til Pensionsberegningen i væsentlig Grad afbøder Virkningerne for Sagsøgeren af den skete Lønnedsættelse.

I Overensstemmelse med alt det foranførte vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 600 Kr.

Ekstrasessionen.

Torsdag den 20 August.

Nr 199/1931.

Viggo Peter Thomsen

mod

Anklagemyndigheden.

Kendelse afsagt af Randers Købstads Ret den 4 Juni 1931: Da de foreliggende Oplysninger om Sigtedes mentale Tilstand ikke skønnes at give tilstrækkelig Anledning til den begærte Indlæggelse, og da en saadan ogsaa efter Sagens Beskaffenhed maa anses at være et for vidtgaende Skridt, vil den fremsatte Begæring ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den fremsatte Begæring om Indlæggelse til Observation vil ikke kunne tages til Følge.

Vestre Landsrets Kendelse af 20 Juni 1931: Den paa-kærede Kendelse er afsagt af Randers Købstads Ret den 4 Juni 1931. Efter Indholdet af den af Amtslægen i Randers den 15 April 1931 udstedte Erklæring, hvoraf fremgaar, at Sigtede Viggo Peter Thomsen er et svagt begavet Individ, med ringe Omtanke og Dømmekraft, at han næppe har den fulde Forstaaelse af sin Handlinges Ulovlighed og Strafbarhed, samt at han paa Grund af sine Karakteregenskaber og mangelfulde aandelige Evner næppe i Fremtiden vil have Magt over sine Drifter og Handlinger, findes den af Politimesteren i Randers fremsatte Begæring om at Sigtede i Overensstemmelse med Retslægeraadets Indstilling indlægges til Observation af Overlæge Wildenskov ved den Kellerske Aandssvageanstalt at burde tages til Følge.

Thi bestemmes:

Anklagemyndigheden bør foranstalte det i foranførte Henseende fornødne.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Vestre Landsret den 20 Juni 1931 afsagte Kendelse er med Justitsministeriets Tilladelse paa-kæret af Sigtede Viggo Peter Thomsen.

I Henhold til de i Underrettens Kendelse anførte Grunde vil denne være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Underrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 200/1931.

Martin Jensen
m o d
Anklagemyndigheden.

Vestre Landsrets Beslutning af 4 August 1931: Retten bestemte at Fængslingen vil være at opretholde, da Fængslede efter de foreliggende Oplysninger om hans Forhold i Tiden efter Nytaar 1931 ikke kan anses at have varigere Opholdssted, og da det derhos kan befrygtes, at han vil søge at unddrage sig sit Ansvar ved at flygte.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den af Vestre Landsret den 4 August 1931 truffne Bestemmelse om, at Fængslingen over Domfældte Martin Jensen vil være at opretholde, er af ham paakæret til Højesteret.

Efter det foreliggende findes der ikke tilstrækkelig Grund til at opretholde Fængslingen, men da Domfældte ikke har varigere Opholdssted i Riget, vil han have at melde Forandring af Opholdssted til Politiet. Overensstemmende hermed vil Kendelsen være at forandre.

Thi bestemmes:

Den af Vestre Landsret den 4 August 1931 truffne Bestemmelse om, at Fængslingen af Domfældte Martin Jensen vil være at opretholde, ophæves.

Det paalægges Domfældte at melde Forandring af Bopæl til Politiet.

O n s d a g d e n 2 S e p t e m b e r .

Nr 173/1931.

Rigsadvokaten
m o d
Erna Hansen, f Lund (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 181.

Vestre Landsrets Dom af 24 Juni 1931: Tiltalte Erna Hansen, født Lund, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder hun og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for hende beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Dahl, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører
Harboe betaler Tiltalte Erna Hansen, født Lund,
60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Erna Hansen ved 2 jyske Stats-
advokatars Anklageskrift af 3 Juni 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. I Medfør af Straffelovens § 181 derved, at hun, der vidste
eller dog havde Formodning om, at hun var behæftet med venerisk
Smitte (Syfilis), paa sin Bopæl i Horsens i Tiden fra den 27 De-
cember 1930 til den 4 Januar 1931 ved flere Lejligheder har øvet
Utugt med Slagtersvend Kaj Lykke Evers af Horsens.

II. I Medfør af Straffelovens § 181, jfr § 46, derved, at hun
Natten til den 5 Januar 1931, uagtet hun havde den under I nævnte
Viden eller Formodning, paa sin fornævnte Bopæl har søgt at opnaa
Samleje med Slagtersvend Harry Rix Jensen af Horsens.

Tiltalte er født den 16 Marts 1908 og ses ikke tidligere tiltalt
eller straffet.

Tiltalte har erkendt at have haft de i Anklageskriftet anførte
kønlige Forbindelser. Det er derhos oplyst, at hun den 5 Januar 1931
blev indlagt paa Horsens Kommunehospital til Behandling for Syfilis,
hvoraf hun da fandtes lidende i saadan Grad, at hun havde typisk
sekundært syfilitisk Udslet paa hele Kroppen og derunder talrige Pabler
paa de ydre Kønsele og omkring Tarmaabningen. Ifølge en af Hospita-
lets Overlæge afgivet Erklæring maa det antages, at disse Forandringer
har været manifesterede flere Dage før for Indlæggelsen. Herefter maa
det statuere, at Tiltalte i Tiden mellem den 27 December 1930 og den
5 Januar 1931 har været behæftet med venerisk Smitte.

Tiltalte har hævdet, at hun ikke før den nævnte Hospitalsindlæg-
gelse har haft Formodning om, at hun var lidende af Kønssygdom. Hun
har erkendt, at hun flere Gange i Efteraarets Løb og senest den 9 De-
cember 1930 var mødt efter Tilsigelse til Undersøgelse for Kønssygdom,
som dog ikke blev konstateret, hos en Læge i Horsens, der tilsagde
hende til atter at møde den 16 s M. Denne Dag udeblev Tiltalte, og da
hun senere i samme Maaned modtog Tilsigelse, undlod hun atter at
møde, uden at hun har kunnet anføre nogen rimelig Grund for sin
Udeblivelse.

Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med, hvad ovenfor
er anført om Tiltaltes Helbredstilstand ved Hospitalsindlæggelsen, findes

det at maatte antages, at hun paa de i Anklageskriftet nævnte Tidspunkter har haft Formodning om at være behæftet med venerisk Smitte.

For sine ommeldte Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 181, tildels sammenholdt med dens § 46, med en Straf, der findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for hende beskikkede Forsvarer ved Landsretten 50 Kr.

Nr 156/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Hansen Kornbeck (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales til Straf for Brandstiftelse.

Vestre Landsrets Dom af 9 Juni 1931: Fængslede Jens Hansen Kornbeck bør hensættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 90 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige. I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Tiltalte Jens Hansen Kornbeck 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Jens Hansen Kornbeck ved 3 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 18 Maj 1931 sat under Tiltalte til at lide Straf:

principalt for Brandstiftelse efter Straffelovens § 280 i Anledning af, at han den 16 August 1930 ca Klokken 10 Aften har sat Ild paa den hans Moder tilhørende Ejendom i Notmarkskov under saadanne For-

hold, at han maatte indse, at andres Liv derved udsattes for aabenbar Fare,

subsidiært for Brandstiftelse efter Straffelovens § 281, 1 Stk, ved til nævnte Tid at have sat Ild paa fornævnte Ejendom, uden at der derved kunde befrygtes aabenbar Fare for andres Liv.

Fængslede er født den 17 Juli 1907 og er tidligere anset:

1. ved Als Nørre og Sønder Herreders Rets Dom af 14 August 1930 for Overtrædelse af Loven om Motorkøretøjer § 26, 4 Stk, jfr Landbrugsministeriets Bekendtgørelse Nr 212 af 8 Maj 1923, samt Lov Nr 143 af 1 Juli 1927 om Afgift af Motorkøretøjer § 2, Stk 5, med en Bøde af 30 Kr til Statskassen, og

2. ved Vestre Landsrets Dom af 21 Maj 1931 efter Straffelovens § 257 med simpelt Fængsel i 20 Dage, dog at Straffens Fuldbyrkelse er udsat paa sædvanlige Vilkaar.

Der er under Sagen forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal:

Hovedspørgsmaal I.

Er Tiltalte Jens Hansen Kornbeck skyldig i Brandstiftelse efter Straffelovens § 280 ved den 16 August 1930 Klokken ca 10 Aften at have sat Ild paa den hans Moder, Enke Diederikke Gine Kornbeck, og Søskende tilhørende Ejendom i Notmarkskov under saadanne Omstændigheder, at han maatte indse, at andres Liv derved udsattes for aabenbar Fare?

Hovedspørgsmaal II.

(besvares kun, hvis Hovedspørgsmaal I besvares med Nej).

Er Tiltalte Jens Hansen Kornbeck skyldig i Brandstiftelse efter Straffelovens § 281, 1 Stk, ved til den under Hovedspørgsmaal I nævnte Tid at have sat Ild paa den hans Moder, Enke Diederikke Gine Kornbeck, og Søskende tilhørende Ejendom i Notmarkskov?

Tillægsspørgsmaal I.

(besvares kun, dersom Hovedspørgsmaalet I eller Hovedspørgsmaal II besvares med Ja).

Var Tiltalte Jens Hansen Kornbeck i Gerningens Øjeblik afsindig, eller var hans Forstandsevner saa mangelfuldt udviklede eller saa svækkede og forstyrrede, at han ikke var sig Handlingens Strafbarhed bevidst, eller manglede han i Gerningens Øjeblik sin Bevidsthed (Straffelovens § 38)?

Tillægsspørgsmaal II.

(besvares kun, dersom enten Hovedspørgsmaal I eller Hovedspørgsmaal II besvares med Ja og Tillægsspørgsmaal I besvares med Nej).

Færdig fra Trykkeriet den 30 September 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 15

Onsdag den 2 September.

Henhører Tiltalte Jens Hansen Kornbeck til de Personer, der, om end de ikke mangler al Bevidsthed, dog paa Grund af særegne Tilstande, som have Indflydelse paa Viljens Frihed, ikke kan antages i Gerningens Øjeblik at have været i Besiddelse af den Tilregnelighed, der findes hos voksne og sjælsunde Personer (Straffelovens § 39)?

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaal I og Tillægsspørgsmaal I med Nej og Hovedspørgsmaal II og Tillægsspørgsmaal II med Ja.

Idet Nævningernes Kendelse vil være at lægge til Grund, bliver Fængslede at anse efter Straffelovens § 281, 1 Stk, jfr § 39, med en Straf, der efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer i Salær 300 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 90 Kr.

Torsdag den 3 September.

Nr 53/1931.

Rigsadvokaten

mod

Aage Mortensen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 185.

Vestre Landsrets Dom af 2 Februar 1931: Tiltalte Aage Mortensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Jørgensen, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 120 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Tiltalte Aage Mortensen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Aage Mortensen, der er født den 20 August 1906, og som tidligere ved Dom, afsagt den 23 December 1925 af Retten for Skive Købstad m v, er anset efter Straffelovens §§ 224 og 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 16 December 1930 sat under Tiltale til at lide Straf i Medfør af Straffelovens § 185 for Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold derved, at han — efter at han den 7 November f A Kl ca 5 Morgen, da han var tilstede paa Gaardejer Niels Bæks Ejendom i Iglslø, havde indfundet sig i det Værelse paa Gaarden, hvor den 25-aarige, ugifte Ane Marie Nielsen sov — har lagt sig i Sengen til nævnte Kvinde og haft legemlig Omgang med hende, skønt han var klar over, at hun kun, fordi hun forvekslede ham med sin Forlovede, tilstod ham Samleje.

Tiltalte, der har erkendt, at han ved den paagældende Lejlighed er gaaet ind til Ane Marie Nielsen, har lagt sig i Sengen hos hende og har haft Samleje med hende, har benægtet derved at have gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold, idet hun samtykkede i Samlejet. Han har herved nærmere forklaret, at han havde været til Bryllupsfest den 6 November 1930, og derfra ved 4—4½ Tiden den 7 om Morgenen var fulgtes med den 15-aarige Christian til dennes Hjem, hvor han opholdt sig i nogen Tid paa dennes Værelse. Christian fortalte ham her, at Ane Marie Nielsen — som Tiltalte ikke kendte udover, at han et Par Gange vil have danset med hende — sov alene i et Værelse ved Siden af Køkkenet, og paa Tiltaltes Forespørgsel sagde han, at Tiltalte nemt kunde komme i Lag med hende. Tiltalte, der lod sin Jakke og Vest blive liggende i Christians Værelse, gik derefter over i det Værelse, hvor Ane Marie laa og sov. Hun laa næsten helt ude ved Yderkanten af Sengen, og Tiltalte lagde sig saa langs Sengekanten og halvvejs ind under Dynen. Da Ane Marie i det samme vaagnede, spurgte han hende, om han maatte faa Lov, hvortil hun straks svarede ja, og hun trak derefter selv sine Benklæder ned. Han fuldbyrdede derefter Samleje med hende. Da han havde faaet Sædafgang, spurgte hun, om det var Hans, hvortil han svarede nej. Hun stod derefter op og kom et Øjeblik efter ind med Christian, som bad ham gaa, hvad han gjorde. Han har endelig forklaret, at han ikke vidste, at Ane Marie Nielsen var forlovet. Ane Marie Nielsen har som Vidne forklaret, at hun, der pas-

sede Huset i Christians Hjem under Forældrenes Fraværelse den foregaaende Nat først var kommet i Seng ved 2½ Tiden. Efter at have været stærkt beskæftiget hele Dagen havde hun deltaget med sin Forlovede Hans Peter Nielsen i fornævnte Bryllupsfest, hvorfra hendes Forlovede havde fulgt hende hjem. Efter at have haft Samleje med hende var han gaaet ved 3½ Tiden, hvorefter hun gik i Seng og faldt i Søvn. Hun blev vækket ved, at der laa en Mandsperson langs Sengekanten og halvt inde under Dynen, hun troede, at det var hendes Forlovede, der var kommet igen, og spurgte, om det var Hans, hvortil Svaret lød: »Ja, kan Du ikke kende mig.« Hun spurgte saa, hvorfor han var kommet, hvortil han svarede, at han frøs, og hans Cykel var punkteret. Da hun, der var ganske søvndrukken, bestemt troede, at det var hendes Forlovede, og mærkede, at han ønskede Samleje, gav hun efter for ham og han tog derefter muligt ved hendes Hjælp hendes Benklæder ned og plejede Samleje med hende. Efter Samlejet talte hun paany til ham, men da han ikke svarede udover, at han sagde, at han skulde af Sted, blev hun ængstelig for, at han, som hun stadig antog for sin Forlovede, var kommet til Skade med sin Motorcykel, som han var kørt bort paa. Hun stod derfor op og hentede en Lampe, og da hun nu opdagede, at det ikke var hendes Forlovede, der laa i Sengen, tilkaldte hun Christian, som fik Tiltalte til at fjerne sig. Hun erkender, at der paa Grund af Maaneskin ikke var mere mørkt i Værelset, end at hun, om hun havde været helt vaagen, nok kunde have set, at Personen ikke var hendes Forlovede, men hun var søvndrukken, og Personen havde boret sit Hoved ned i Dynen. Straks den næste Morgen meddelte hun sin Forlovede det passerede, og efter Samraad med ham og hendes Forældre, anmeldte hun straks det passerede til Politiet. Hun har endelig forklaret, at hun ikke kendte Tiltalte, som hun ingen- sinde har danset med.

Fornævnte Christian har som Vidne forklaret, at han under Samtalen med Tiltalte ikke har sagt til denne, at han nemt kunde komme i Lag med Ane Marie, og at han og Tiltalte den 6 November om Eftermiddagen havde set Ane Marie og hendes Forlovede sammen, ved hvilken Lejlighed Vidnet havde fortalt Tiltalte, at de var forlovede.

Efter det saaledes oplyste har Tiltalte ikke haft nogen Føje til at tro, at Ane Marie Nielsen vilde inddrage sig i kønsligt Forhold med ham, og idet den af Ane Marie om det i Værelset passerede afgivne Forklaring efter alt det foreliggende, derunder det om hendes Vandel oplyste, maa lægges til Grund, maa det mod Tiltaltes Benægtelse anses tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i det ham paa-sigtede Forhold under de i Anklageskriftet nærmere beskrevne Omstændigheder. Herefter vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 185 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 116/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Marius Rasmussen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Dom afsagt af Retten for Nyborg Købstad m v den 3 Februar 1931: Tiltalte Karl Marius Rasmussen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 2 Aar, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til Forsvareren, Sagfører Nielsen 200 Kr.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1931: Tiltalte Karl Marius Rasmussen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder. I Henseende til Bestemmelsen om Sagens Omkostninger bør den indankede Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær 80 Kr til den for Tiltalte beskikkede Forsvarer, Overretssagfører P Thomsen, udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af det offentlige, dels af Tiltalte.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Underrettens Dom bør ved Magt at stande. Tiltalte Karl Marius Rasmussen betaler i Salær til Overretssagfører P Thomsen 80 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen 80 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales Karl Marius Rasmussen, der er født den 13 April 1885, og som tidligere er straffet saaledes:

1) ved Møens Herreds Ekstrarets Dom af 6 Juli 1910, Tyveri, Hæleri, Strfls §§ 248 og 236, Meddelagtighed i Bedrageri, Forsøg paa Assurancesvig, Strfls §§ 259, jfr § 46, § 251, § 248, jfr § 55, § 238, 4 × 5 Dages Vand og Brød,

2) ved Dommeren i Kerteminde den 28 Marts 1925, Overtr af Strfls § 202, Mishandling af Ægtefælle, idømt Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, betinget,

for Overtrædelse af Straffelovens 16 Kapitel.

Sagens nærmere Omstændigheder er, efter hvad Tiltaltes Datter,

Marie Kristine Rasmussen, der er født den 21 Februar 1913, har forklaret følgende:

I. I Tiden efter 1926 har hendes Fader — Tiltalte — flere Gange i Hjemmet i Birkum og senere i Aunslev befølt hende indenfor Tøjet.

II. I samme Tidsrum har han flere Gange i Hjemmet blottet sig overfor sin nævnte Datter og opfordret hende til Samleje og til at beføle sig.

III a. I Efteraaret 1929 har Tiltalte paa Lindenberg Bakke under Anvendelse af Vold forsøgt at faa hende om bag ved et Hegn for der at forskaffe sig Samleje med hende,

b. I Tiden efter 1 November 1929 har han i Hjemmet fire Gange under Anvendelse af Vold forsøgt at skaffe sig Samleje med hende.

IV. Nogen Tid efter Jul 1929 forsøgte han i Bogense at skaffe sig Samleje med hende, idet han følte hende i Skridtet.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af Anmelderindens Forklaring og hævder, at han aldrig har optraadt anderledes overfor Datteren, end han har været berettiget til overfor sin Datter. Han forklarer, at han har »pjanket« med Datteren, men »hvad han har gjort privat, vil han ikke udtale sig om«, han fastholder, at han ikke har gjort sig skyldig i noget strafbart, han erkender, at han har »tumlet« med Datteren, og at han en Gang har smidt hende om i en Chaiselong og en Gang i sin og Hustruens Seng. Han vil hævde, at hans Hustru har været tilstede ved sidstnævnte to Lejligheder, hvad hun imidlertid har benægtet Rigtigheden af.

Efter de af Vidnerne under Sagen afgivne Forklaringer, efter Anmelderindens uden Vaklen bestemte Fastholden af sine Forklaringers Rigtighed og efter Tiltaltes forskellige, i flere Tilfælde usandsynlige Forklaringer, skønner Retten, at der er tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis for Rigtigheden af Anmelderindens Forklaringer, hvorfor han vil være at anse:

ad Forhold I. efter Strfls § 176, jfr § 161 og tildels § 174.

- — II. efter Strfls § 185,

- — III. efter Strfls § 185, 210 og 161, jfr § 46 og

- — IV. efter Strfls § 161, jfr § 46, § 176, jfr § 161

med en Straf, der passende findes at kunne fastsættes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder Salær til Forsvareren Sagfører Nielsen 200 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom, der er afsagt den 3 Februar 1931 af Retten for Nyborg Købstad m v, paaankes af Tiltalte Karl Marius Rasmussen til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

For Landsretten har Anmelderinden, Køkkenpige Kristine Marie Rasmussen, afgivet Forklaring, der i det væsentlige stemmer med den af hende for Underretten afgivne. Ligeledes har Tiltaltes Hustru afgivet Forklaring for Landsretten.

Ved Anmelderindens Forklaring og det iøvrigt foreliggende maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte under de i Dommen som I—II betegnede Forhold har gjort sig skyldig i gentagne Blufærdighedskrænkelser overfor hende som i den indankede Dom anført, og at han under Forhold III a paa Lindenberg Bakke i uterlig Hensigt har grebet fat i hende som i Dommen anført. Disse Forhold vil være at henhøre under Straffelovens § 185.

Med Hensyn til Forhold III b maa det paa samme Maade antages, at Tiltalte i uterlig Hensigt en Gang har kastet Anmelderinden bagover paa en Sofa og tre Gange over en Seng, i disse sidste Tilfælde saaledes, at han blottede hende og de to Gange sig selv. Disse Forhold vil være at tilregne Tiltalte efter Straffelovens §§ 185 og 210.

Med Hensyn til Forhold IV findes det ligeledes godtgjort, at Tiltalte — da han og Anmelderinden under et Besøg hos Tiltaltes Moder i Bogense af denne var anvist som Natteleje en fælles Seng — har opfordret Datteren til Samleje, hvad hun afslog under Henvisning til sin Menstruation, og at han derefter to Gange har befølt hende i Skridtet, hvor hun havde Menstruationsbind. Dette Forhold vil være at henhøre under Straffelovens § 185.

Den af Tiltalte forskyldte Straf findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Fredag den 4 September.

Nr 59/1931.

Rigsadvokaten

mod

Ernst Max Gruhl (Henriques),

der tiltales for Hæleri og Overtrædelse af Lov om Pantelaanervirkosomhed og Handel med brugte Genstande Nr 272 af 6 Maj 1921 § 10, jfr Regulativ for Pantelaanervirkosomhed Nr 389 af 30 Juli 1921 §§ 3, 4, 8 og 9.

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1931: Tiltalte Ernst Max Gruhl bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage samt betale i Bøde 150 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Københavns Kommunes Kasse. Saa udreder han og denne Sags Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker-Jensen, 60 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Følge en efter Dommens Afsigelse af Juvelerer Knud Hertz afgivet Forklaring, var i Juli Maaned 1930 den reelle Sølvværdi af de i Dommen omtalte Skeer og Gafler 15 Kroner 96 Øre, medens Udsalgsprisen var 100 Kroner 50 Øre.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 40 Dage og Bøden at burde forhøjes til 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 40 Dage og Bøden til 200 Kroner. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Henriques betaler Tiltalte Ernst Max Gruhl 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 8 Afdeling, tiltales Ernst Max Gruhl

1) for Hæleri ved i Juni 1930 for 15 Kr at have tilforhandlet sig 6 Sølvgafler og 12 Sølvkaffeskeer til Værdi ialt ca 100 Kr, hvilke Genstande den 13 Juni 1930 ved Indbrud var frastjaalet Repræsentant Victor Anton Christiansen, Herluf Trollesgade 19, 2 Sal, vidende om eller med bestemt Formodning om, at de nævnte Genstande var stjaalne;

2) for Overtrædelse af Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 10, jfr Regulativ Nr 390 af 30 Juli 1921 §§ 3, 4, 8 og 9 ved at have udvist grov Skødesløshed ved Førelsen af den Købs- og Salgsbog, som Tiltalte i sin Virksomhed som Handlende med brugte Genstande er pligtig at føre, idet det ved et den 22 September 1930 foretaget Eftersyn konstateredes, at en Række Genstande ikke var indført i Bogen, hvorhos Effekternes Numre kun i meget ringe Omfang korresponderede med Bogens Numre.

Tiltalte har forklaret at være født i Tyskland den 29 April 1879. Han har tidligere her i Landet, bl a den 3 Marts 1925 inden Københavns Byret vedtaget en Bøde paa 60 Kr for Overtrædelse af Regulativ Nr 390 af 30 Juli 1921 § 2 og § 3, jfr Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 11. Den 7 Juli 1926 idømtes han ved samme Ret en Bøde paa 150 Kr for Overtrædelse af Lov af 6 Maj 1921 § 8 og Regulativ af 30 Juli 1921 §§ 3, 4, 5, 8 og 9, hvilken Bøde ved Østre Landsrets Dom af 28 Juli 1926 nedsattes til 70 Kr. Den 4 December 1929 idømtes han ved Københavns Byret en Bøde paa 150 Kr for Overtrædelse af Regulativet af 30 Juli 1921 §§ 1, 2, 3 og 5 VI, jfr Lov af 6 Maj 1921 § 16, jfr §§ 7 og 10, hvilken Dom stadfæstedes af Østre Landsret den 30 Januar 1930.

Tiltalte har derhos været sigtet for Hæleri ved i flere Tilfælde at købe Koster, der var efterlyste, samt unnlade at indføre Kosterne i sine Forreningsbøger.

1) Den 13 Juni 1930 anmeldtes for Repræsentant V Christiansen.

Herluf Trollesgade 19, 2, til Københavns Politi, at der i Løbet af Dagen var begaaet Indbrud i Lejligheden, hvorfra oplystes bl a at være stjaalet 12 Kaffeskeer og 6 Spisegafler af Sølv. Der skete herefter Efterlysning i P E.

Tiltalte har erkendt, at han for 15 Kr har købt 12 smaa Kaffeskeer og 6 Spisegafler af en ham ubekendt Mandsperson, som en Dag — han erindrer ikke hvornaar — tiltalte ham udenfor Tiltaltes Forretning paa Fortovet, Borbergade Nr 37. Sælgeren sagde, at han havde købt Effekterne i Marseille i Frankrig, hvortil han var kommet som Sømand. Senere har Tiltalte forklaret, at Personen først var nede i Forretningen og falbød Sølvtøjet til Tiltalte, men da denne forlangte Legitimation, gik Personen op til to Ledsagere, der opholdt sig udenfor, og Tiltalte saa, at Personen fik en Søfartsbog af en af de andre, med hvilken Søfartsbog han kom ned i Forretningen. Tiltalte saa ogsaa i Søfartsbogen, men han erindrer ikke, hvilket Navn der stod i Søfartsbogen. Tiltalte indførte ikke Købet i sin Købs- og Salgsbog, idet han købte Sølvtøjet til sin Hustru.

Det er oplyst, at Tiltalte senere — antagelig engang i Juni 1930 — har solgt de nævnte Kaffeskeer og Spisegafler til en Bekendt, Mekaniker Bentsen, for 25 Kr.

Bestjtaalne har — med Støtte i det iøvrigt foreliggende — med Bestemthed genkendt Effekterne som sig tilhørende og frastjtaalne ved ovennævnte Lejlighed, og Effekterne er herefter udleverede til Bestjtaalne.

Sølvtøjet, der er mærket med tre Taarne, er oplyst at have en Udsalgsværdi af ca 100 Kr og en Sølvværdi af ca 47 Kr 50 Øre.

Tiltalte har under Domsforhandlingen erkendt, at han vidste, at de tre Taarne var det danske Sølvmærke, og at han ved Købet var klar paa, at Gaflerne var af Sølv. Skeerne vil han efter sin Forklaring have anset som Tilgiftsskeer eller lignende.

Som Følge af det anførte, og idet det efter Omstændighederne skønnes at maatte have staaet Tiltalte tilstrækkeligt klart, at de af ham købte Effekter var Tyvekoster, vil han ikke kunne undgaa at anses skyldig i Hæleri.

2) Af en af Kriminalbetjentene Lauridsen og Rasmussen afgivet Forklaring angaaende et hos Tiltalte stedfundet Eftersyn, fremgaar, at Tiltaltes Købs- og Salgsbog var mangelfuldt ført, og at der ikke ved Eftersynet blev fundet en eneste Ting, som paa rette Maade korresponderede med Bøgerne. Herved og ved det under 1) oplyste findes Tiltalte overbevist om at have gjort sig skyldig i det i Anklageskriftet under 2) nævnte Forhold.

Efter det under 1) og 2) anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 238, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost efter Omstændighederne i 20 Dage, og efter Lov Nr 272 af 6 Maj 1921 § 16, jfr § 10, jfr Regulativ Nr 390 af 30 Juli 1921 §§ 3, 4, 8 og 9 med en Bøde, stor 150 Kroner, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen og Halvdelen Københavns Kommunes Kasse.

Fredag den 4 September.

Nr 64/1931. Frøken **Oda Mathilde C Jørgensen**
(Stein efter Ordre)

mod

Ekspedient **Aage Kristen Mikkelsen** (Graae efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag.

Dom afsagt den 14 Januar 1930 af Aarhus Købstads Ret:

Saafrømt Sagsøgerinden Oda Mathilde Christiane Jørgensen med sin Ed inden Retten bekræfter, at hun har haft Samleje med Sagsøgte Aage Christen Mikkelsen i Tidsrummet fra kort før Slutningen af Juni til kort før Slutningen af August 1928, vil han være at dømme til at betale til hende og det af hende den 28 Marts 1929 fødte, udenfor Ægteskab avlede Barn, Sylvia Jørgensen, de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse, men aflægger hun ikke saadan Ed, vil Sagsøgte være at frifinde for hendes Tiltale i denne Sag.

Vestre Landsrets foreløbige Dom af 6 Oktober 1930:

Saafrømt Appellanten, Ekspedient Aage Kristen Mikkelsen, med sin Ed inden Retten bekræfter, at han ikke har haft Samleje med Indstævnte Oda Mathilde Christiane Jørgensen i Tiden fra den 23 Juni 1928 til den 26 August s A, vil han ved Dom være at frifinde for hendes Tiltale i denne Sag. Aflægger han derimod ikke saadan Ed, vil han være at dømme til at betale til Indstævnte og det af hende den 28 Marts 1929 udenfor Ægteskab fødte Barn Sylvia Jørgensen de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse. Eden aflægges i Aarhus Købstads Ret inden 4 Uger fra Dato.

Vestre Landsrets endelige Dom af 25 November 1930:

Appellanten, Ekspedient Aage Kristen Mikkelsen, bør for Tiltale af Indstævnte Oda Mathilde Christiane Jørgensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges den for Indstævnte beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører Johnsen, i Salær 125 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 1 Kr 30 Øre, hvilket Beløb ligesom de Beløb, der ved Københavns Byret er tillagt Overretssagfører Repsdorph, udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

De i denne Sag af Vestre Landsret henholdsvis den 6 Oktober 1930 og den 25 November s A afsagte Domme er med Justitsministeriets Tilladelse indankede for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde udrede som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens ovennævnte Domme bør ved Magt at stande. Appellantinden Oda Mathilde Christiane Jørgensen betaler de Retsafgifter, som skulde bruges saafremt Sagen ikke for Indstævnte havde været afgiftsfri for Højesteret, og i Salær til Højesteretssagfører Graae 100 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Stein 100 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellantinden idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende i Henhold til derom fremsat Begæring rejste Sag har Sagsøgerinden Oda Mathilde Christiane Jørgensen af København paastaaet Sagsøgte Aage Christen Mikkelsen, der er født den 20 Oktober 1901 i Almtoft, Hørup Sogn, og nu boende i Aarhus, tilpligtet til som Fader til det af hende den 28 Marts 1929 fødte, udenfor Ægteskab avlede Barn, Sylvia Jørgensen, at betale de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Overøvrighedens Bestemmelse, idet hun til Støtte for sin Paastand anfører, at hun paa Barnets Avlingstid har haft Samleje med Sagsøgte.

Ifølge Erklæring af 3 Maj 1929 fra Amtslægen i Københavns Amt kan det i Sagen omhandlede Barn antages at være avlet i Tiden fra kort før Slutningen af Juni til kort før Slutningen af August 1928.

Sagsøgte Mikkelsen har givet Møde under Sagen og benægter nogensinde at have haft Samleje med Sagsøgerinden, hvem han paastaar ikke at kende, idet han er blevet forevist hendes Fotografi. Han paastaar sig frifundet.

Under Sagen har Sagsøgerinden overfor Frederiksberg Politi paavist det Værelse, hvor Sagsøgte boede paa Barnets Avlingstid, som det, hvor det af hende paastaaede Samleje med Sagsøgte fandt Sted, og det er af Vidner under Sagen forklaret, at Sagsøgte, medens han boede der, gik meget ud og ofte havde Damer paa sit Værelse.

Da Sagsøgte Mikkelsen har benægtet nogensinde at have haft Samleje med Sagsøgerinden, og da hun ikke har ført fuldt Bevis for sin Sigtelses Rigtighed, vil Sagen, da de afgivne Vidneforklaringer i høj Grad svækker Troværdigheden af hans Forklaring, være at afgøre saaledes, at han vil være at dømme til at betale til hende og det af hende den 28 Marts 1929 fødte, udenfor Ægteskab avlede Barn, Sylvia Jørgensen, de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 § 1 og 2 omhandlede Bidrag, saafremt hun med sin Ed inden Retten tør bekræfte, at hun har haft Samleje med ham paa Barnets Avlingstid, nemlig i Tidsrummet fra kort før Slutningen af Juni til kort før Slutningen af August 1928, men aflægger hun ikke saadan Ed, vil han være at frifinde.

Præmisserne til Landsrettens foreløbige Dom er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 14 Januar 1930 af Aarhus Købstads Ret i borgerlige Sager.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Indstævnte oprindeligt, da hun rejste Sagen, i Skrivelse til Overpræsidenten i København opgav Stenhugger Knud Mortensen i København som hendes Barns Fader, og dette gentog hun, da hun sammen med Mortensen gav Møde hos Politimesteren i Frederiksberg Birk. Hun forklarede her, at hun havde haft Samleje med Mortensen den 3 Oktober 1928, og at hendes Menstruation, som skulde være indtraadt midt i Oktober, udeblev, hvorhos hun forklarede, at hun aldrig havde staaet i Forhold til andre Mandspersoner end Mortensen. Efter at den i Dommen nævnte Erklæring fra Amtslægen i Københavns Amt, hvorefter Barnet maatte antages avlet i Tiden fra kort før Slutningen af Juni 1928 til kort før Slutningen af August s A, var blevet meddelt Indstævnte, indrømmede hun, at hun den 4 Juli 1928, da hun var paa Hjemvejen fra Henrik Ibsensvej paa Frederiksberg, hvor hun havde fejret en Venindes Fødselsdag, havde truffet en hende ubekendt Mand, som hun havde ledsaget op paa hans Værelse og der haft Samleje med ham. Hun forklarede, at han efter hendes Skøn var i Begyndelsen af 20rne, at han var mørk, og at han havde opgivet at være ansat i Skattevæsnet. Indstævnte paaviste derefter Politiet den paagældende Ejendom og deri det Værelse, hvori Samlejet havde fundet Sted, idet hun erklærede at genkende de i Værelset værende Møbler. Det blev derefter konstateret, at dette Værelse i Tiden fra den 1 Januar 1928 til Julen s A havde været beboet af Appellanten.

Appellanten, der imidlertid var blevet gift og bosat i Aarhus, forklarede til Politiet der, da han blev afhørt om Sagen, at han ikke erindrede noget om, at han nogensinde havde plejet Samleje med Indstævnte. Han ønskede hende indgaaende afhørt og opfordret til at aflevere sit Fotografi, som han vilde tage i Øjesyn, forinden han tog Stilling til Sagen. Efter af Politiet at være forevist et Billede af Indstævnte nægtede Appellanten at have haft Samleje med hende og i det hele at kende hende, idet han udtalte, at han, medens han boede i det paagældende Logi, kun havde haft en Dame med oppe paa sit Værelse, og det var en Dame, som han kendte og var en Del sammen med i København, men hvis Navn han ikke ønskede at opgive. Indstævnte gav derefter paa Opfordring en Beskrivelse af Appellanten, der i det store og hele passede paa ham, og efter at være forevist et Fotografi af ham, erklærede hun at genkende ham som den Person, med hvem hun havde haft Samleje som forklaret.

Begge Parter har saavel for Underretten som ogsaa her for Retten afgivet Partsforklaring og fastholdt de af dem afgivne Forklaringer, idet særlig Indstævnte har uddybet sin Fremstilling af det passerede. Endvidere har Frk Andersen, hos hvem Appellanten logerede, som Vidne forklaret, at en ung Mand ved Navn Jacobsen, der ligeledes boede hos hende, ofte havde besværet sig over, at Appellanten kom hjem om Aftenen med Damer, og Frk Oda Lund, der fra September 1928 boede sammesteds og havde Værelse ved Siden af Appellanten, har ligeledes som Vidne forklaret, at Appellanten i den Tid, hun boede sammen med

ham, saa godt som hver Aften havde et eller andet Damebesøg paa sit Værelse, og at hun anser det for udelukket, at det skulde være den samme, der besøgte ham hver Aften. Hun har endvidere forklaret, at der et Par Gange af Kvinder er spurgt efter Appellanten under Navnet Bankassistent Larsen, og hun har tilføjet, at hans Forklaring om, at han, mens han boede i det paagældende Logi, kun havde haft een Dame med paa sit Værelse, i hvert Fald er usandfærdig. Frk Andersen har derhos forklaret, at Indstævnte, da hun kom med en Betjent til Paavisning, efter at være kommet ind i Korridoren straks gik hen til den Dør, der fører ind til det Værelse, som Appellanten havde beboet, og samtidig udtalt, at det var et stort Værelse, hvilket var i Overensstemmelse med de virkelige Forhold.

Det fremgaar nu af Sagens Oplysninger, at den ovennævnte Veninde, hvis Navn er Ellen Gudrun Antoinette Rasmussen, ikke har Fødselsdag den 4 Juli, men den 20 Oktober, og der er ikke af Indstævnte iøvrigt anført noget til Støtte for, at hendes Møde med Appellanten har fundet Sted den 4 Juli 1928. Naar henses hertil samt til, at hun maa anses at have erkendt, at hun vidste, at hun var gravid, da hun første Gang havde Samleje med Mortensen, og idet hendes Forklaringer iøvrigt paa flere Punkter bærer et upaalideligt Præg, findes det betænkeligt at give hende Adgang til at aflægge Ed i Sagen, men denne Udfald vil overensstemmende med Appellantens subsidiære Paastand være at gøre afhængig af hans Ed. Der vil herefter være at give foreløbig Dom som nedenfor anført.

Præmisserne til Landsrettens endelige Dom er saalydende:

Efter at Landsretten den 6 Oktober 1930 havde afsagt foreløbig Dom (Edsdom) i Sagen, har Appellanten den 1 November 1930 inden Aarhus Købstads Ret med Ed bekræftet, at han ikke har haft Samleje med Indstævnte i Tiden fra den 23 Juni 1928 til den 26 August s A. Herefter vil Appellanten efter sin Paastand være at frifinde for Indstævntes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der tillægges den for Indstævnte beskikkede Sagfører her for Retten i Salær 125 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 1 Kr 30 Øre, hvilke Beløb ligesom de Beløb, der ved Københavns Byret er tillagt Overretssagfører Repsdorph, bliver at udrede af det offentlige.

Nr 131/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Frits Oluf Hejno Jensen og Holger Andreas Laurits Jensen (Fich),

der tiltales for Vold.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1931: De Tiltalte 1) Frits Oluf Hejno Jensen og 2) Holger Andreas Laurits Jensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, 1) Frits Jensen i 20 Dage, 2) Holger Jensen i 30 Dage, og een for begge og begge for een betale i Erstatning til Maskinarbejder Henning Thorvald Sørensen 75 Kr samt Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører, Dr polit Frantz Pio, 50 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-
anket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

Ved Københavns Byrets Dom af 1 Juni 1931 er Tiltalte Holger Andreas Laurits Jensen anset efter Straffelovens § 231 II, jfr § 46 og Politivedtægtens §§ 5 og 9, jfr § 103 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte Frits Oluf Hejno Jensen og Holger Andreas Laurits Jensen, een for begge og begge for een, til Højesteretsagfører Fich 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 8 Afdeling, tiltales Frits Oluf Hejno Jensen og Holger Andreas Laurits Jensen for den 21 December 1930 Kl ca 12 Nat udfor Kafe »Fortunen«, Fortunstræde 1, at have overfaldet Maskinarbejder Henning Thorvald Sørensen og sparket denne, hvorved fremkom Hævelse af Haandryggen paa højre Haand og et Brud midt paa 3 Mellemaandsben samt Hævelse af Overlæben og Saar paa Indersiden, hvorhos en Fortand i Overmunden blev slaet ud.

Tiltalte Frits Jensen er født den 18 Juli 1904 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte Holger Jensen er født den 23 September 1902 og er senest anset ved Næstved Købstads Rets Dom af 26 November 1925 efter

Straffelovens § 230, I, jfr Straffelovstillæggets § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og ved Københavns Byrets Dom af 29 August 1929 efter Straffelovens § 236 og Motorlovens §§ 21 og 24, jfr §§ 41 og 42, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage og Frakendelse af Retten til at føre Motorkøretøj i 10 Aar. Samme Tiltalte har i 1927 vedtaget en Bøde, stor 75 Kr, for Overtrædelse af Straffelovens § 203.

Anmelderen, ovennævnte Maskinarbejder Henning Sørensen, har forklaret, at der i ovennævnte Beværtning, hvor han opholdt sig, blev noget Klammeri, hvorfor nogle Personer, deriblandt Tiltalte Frits Jensen, blev sat ud. Umiddelbart efter blev Dørruden sparket ind udefra, og da han aabnede Døren for at se, hvad der foregik udenfor, blev han sparket i Ansigtet af Frits Jensen. Da Værten noget senere paa Anledning frygtede mere Uorden, bad han Anmelderen hente Politiet, hvorfor Anmelderen gik op paa Gaden, men da han var naaet til næste Gadehjørne, blev han slaaet bagfra, og da han vendte sig om, saa han begge de Tiltalte og en tredie Person, der alle for paa ham og slog ham; han forsøgte at flygte, men blev indhentet og slaaet omkuld, og der blev paany slaaet og sparket paa ham.

Ved Lægeundersøgelse Dagen efter konstateredes de ovennævnte Læsioner.

Tiltalte Frits Jensen har hævdet, at det var Anmelderen, der overfaldt ham; han har derefter slaaet Anmelderen et Par Lussinger, men det var i Selvforsvar. Saa løb Anmelderen og Tiltalte Holger Jensen — som Frits Jensen efter at være sat ud af Beværtningen havde taget med fra en anden Beværtning — løb efter ham og »stak ham nogle Øretæver«.

Tiltalte Holger Jensen har benægtet at have slaaet paa Anmelderen eller at have skubbet ham omkuld; han har dog til en Politirapport forklaret, at Frits Jensen i den anden Beværtning sagde, at der var en Person i Cafe »Fortunen«, der skulde have Bank og bad ham gaa med.

Værten i Beværtningen har forklaret, at han kun har set, at Anmelderen, da han aabnede Døren, blev sparket i Ansigtet, men han ved ikke af hvem.

Skibskok Aage Valdemar Hansen har forklaret, at han da han kom gaaende forbi Beværtningen, saa en Person komme ud derfra, og i det samme kom en anden Person — han ved ikke hvorfra — og slog førstnævnte et Slag i Nakken, saa han faldt; han rejste sig og sagde straks, at han vilde hente Politiet og gik hen mod Vingaardsstræde. Der var nu kommet to andre Personer til, og den Person, der var kommet fra Beværtningen, blev nu paany overfaldet, kastet omkuld og sparket. Vidnet kendte ingen af de implicerede Personer og vil kun kunne genkende Anmelderen som den overfaldne Person.

Jord- og Betonarbejder Jens Nielsen har for Landsretten forklaret, at han var med Tiltalte Frits Jensen i Cafe »Fortunen«, da de blev overfaldet af nogle ham ubekendte Personer i Beværtningen; han og Frits Jensen blev sat ud, og paa Gaden blev de paany overfaldet. Han kender ikke Anmelderen og kan intet oplyse om hans Forhold.

Efter det foran anførte findes det ubetænkeligt at statuere, at de Tiltalte overfor Anmelderen har gjort sig skyldig i en efter Straffelovens § 203 strafbar Vold, og findes Straffen under Hensyn til Grundsætningen i Straffelovens § 206 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost for Frits Jensen i 20 Dage og for Holger Jensen i 30 Dage

De Tiltalte vil derhos have in solidum at udrede nedennævnte Erstatning.

Mandag den 7 September.

Nr 77/1930. Repræsentant **Ernst Lasson** (Heilesen)
 mod
 Maskinhandler **Crone Nielsen** (Meyer),

betræffende Erstatning for Mangler ved et solgt Varelager.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1930: Sagsøgte, Hotelejer Ernst Lasson, bør til Sagsøgeren, Maskinforhandler Crone Nielsen, betale 6000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 17 September 1929, til Betaling sker. I Sagsomkostninger bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 900 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, hvortil føjes, at de overtagne Reservedeles slette Beskaffenhed efter det foreliggende maa antages at have skadet Indstævntes Forretning, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Repræsentant Ernst Lasson, til Indstævnte, Maskinforhandler Crone Nielsen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Maj 1928 afstod Sagsøgte under nærværende Sag, Hotelejer Ernst Lasson, til Aug Olsen af Gørlev en Maskinforretning, som han i 7—8 Aar havde drevet i Helsing. Overtagelsen skulde være sket i Juni Termin 1928, men da Olsen standsede sine Betalinger, købte Lasson Forretningen tilbage af hans Kreditorer. I Anledning af Salget havde Lagerchef Mancher i Firmaet Chr Rahr & Co gennemgaaet Lageret, udarbejdet to Fortegnelser over det og vurderet det efter sædvanlige Katalogpriser.

Sagsøgeren, Maskinforhandler Crone Nielsen, der var Rejsende for Mandrups Maskinfabrik i Roskilde og kendte Sagsøgtes Forretning i Helsing, ønskede nu at købe den, og var omkring 1 Juli 1928 sammen med Sagsøgte i Forretningen og havde Lejlighed til at gennemgaa Lageret og iøvrigt at erholde alle Oplysninger om Forretningen, og to Gange senere har Sagsøgeren, uden at Sagsøgte var nærværende, haft Lejlighed til at se Lageret.

Paa Grundlag af de af Lagerchef Mancher udarbejdede Fortegnelser købte Sagsøgeren derefter Forretningen af Sagsøgte ved en Sammenkomst i Gørlev den 9 August 1928, saaledes at der denne Dag dels oprettedes en Købe- og Konsignationskontrakt, dels en Lejekontrakt, hvorefter Sagsøgeren lejede Lassons Ejendom i Helsing paa en enkelt Lejlighed og en Butik nær.

I Købe- og Konsignationskontrakten hedder det bl a:

»1.

Underskrevne Hotelejer Ernst Lasson af Gørlev sælger herved til Maskinhandler Crone Nielsen alle de Butiksvarer — herunder ogsaa alle nye Redskaber til en Nettopris af ikke over 50 Kr — og hele det Reserveredslager, som findes i min Forretning i Helsing, til Overtagelse 11 ds.

2.

Prisen for det købte udfindes paa den Maade, at hele Lageret af Reservedele og Butiksvarer opgives til Dagsbruttpris pr 11 ds, og den derved udkommende Sum ÷ 35 pCt betaler Køberen Sælgeren for Varerne paa den Maade, at han giver Sælgeren en 3 Maaneders Veksel for Beløbet, at afdrage med $\frac{1}{4}$ — een Fjerdedel hver 3die Maaned. Vekslen er rentefri de tre første Maaneder, men forrentes for Resten af Tiden af Køberen med 6 pCt p a der erlægges forud for 3 Maaneder ad Gangen. Køberen er pligtig til hver 3die Maaned at give Sælgeren en 3 Maaneders Veksel for det daværende Restbeløb, og Sælgeren indestaar for, at Vekslen altid kan fornyes mod et Afdrag lig $\frac{1}{4}$ af den oprindelige Købesum.«

Umiddelbart efter Overtagelsen den 11 August 1928 blev der af Parterne foretaget en Optælling af Lageret med Assistance af Montørerne Ingemann Andersen og Jens Jørgensen. Ved denne Optælling viste det sig, at Crone Nielsen skulde tilsvare 14 275 Kr for dette.

Købesummen berigtigedes ved Udstedelse af to Veksler paa henholdsvis 11 275 Kr og 3000 Kr. I Begyndelsen af November Maaned 1928 blev Crone Nielsen klar over, at en stor Del af Lageret af Reservedele var brugte Dele, der var oppudset og opmalet saa de lignede nye, og

lod straks en hos Sagsøgte tidligere arbejdende Montør gennemgaa Lagrene og udtage, hvad han ansaa for gammelt. Efter at Crone Nielsen havde reklameret herover, oprettedes en Overenskomst af 13 November 1928, hvorefter bl a Lasson skulde tage disse brugte Dele tilbage efter Skøn optaget af to Mænd.

Imidlertid kunde Parterne ikke enes om Valg af en Opmand, og hele denne Ordning bortfaldt dermed.

Sagsøgeren har nu gjort gældende, at de brugte samt de øvrige af andre Grunde uanvendelige Reservedele efter Opførslerne i Manchers Lister er solgt ham som nye Varer, og at han derfor har Krav paa Tilbagebetaling af den herfor beregnede Pris 7359 Kr 74 Øre.

Han har endvidere gjort gældende, at Lasson havde lovet ham, at den foran ommeldte Veksel paa 3000 Kr skulde omsættes uden Afdrag, indtil den anden Veksel var afdraget, men at den efter at være omsat en Gang blev forlangt indfriet af Indehaveren, Vognmand A Bohnsen, og at han for at skaffe Pengene hertil maatte sælge en Panteobligation med et Tab af 5500 Kr og afholde forskellige Vekselomkostninger. Endelig hævder Sagsøgeren, at han ikke vilde have købt Forretningen, hvis han havde vidst, at de af Sagsøgte om dens Omsætning afgivne Udsagn var stærkt overdrevne, og han ønsker derfor ogsaa sit Tab ved, at Forretningen gav Underskud, erstattet.

Sagsøgeren opgør sit samlede Tab til ialt 16 483 Kr 30 Øre og paa- staar under nærværende Sag Sagsøgte tilpligtet at betale dette Beløb med Rente 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 17 September 1929, mod at han stiller de af de overtagne Maskindele, der har vist sig gamle eller paa anden Maade ubrugelige, til Sagsøgtes Disposition.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagsøgeren har til nærmere Begrundelse af sin Paastand anført følgende:

Da han købte Maskinlageret efter Lister optaget af en Fagmand og forsynet med sædvanlige Katalogpriser bortset fra, at en Vare et ganske enkelt Sted angaves som gammel, maatte han være berettiget til at gaa ud fra, at alt det købte var nyt, og til ikke ved Overleveringen af Lageret at undersøge de enkelte Ting med Henblik herpaa, men til kun at konstatere, at de var til Stede.

Lageret var derhos anbragt paa Hylde, og de brugte Ting fremtraadte tilsyneladende som nye som Følge af grundig Oppudsning og Maling, der forhindrede Konstatering af Slid, medmindre Malingen ligefrem blev skrabet af.

Med Hensyn til Omsætningen opgav Sagsøgte til ham ved Salget den aarlige Omsætning til ca 80 000 Kr og deraf ca 25 000 Kr ved Handlen med Reservedele, medens den i Virkeligheden kun var ca 37 000 Kr, saaledes at Forretningen aldeles ikke kan betale sig.

Sagsøgte har overfor Sagsøgerens Anbringender anført, at Forholdet om Ansvar for Mangler ved de solgte Genstande maa falde ind under Reglerne i Lov om Køb af 6 April 1906 § 47, og at der hverken foreligger Mangler, der ikke burde være opdagede af Køberen inden Købet, eller svigagtigt Forhold fra Sælgerens Side. Han har i saa Henseende bl a henvist til, at Forretningens Varelager var fuldstændig lov-

lig vurderet ved Salget til Olsen kort inden nærværende Salg til samme Priser som senere og til, at Sagsøgeren kendte Forretningen i Forvejen og flere Gange havde Lejlighed til at undersøge Lageret samt faktisk gennemgik det inden Købet, ligesom man ved Overleveringen gennemgik hver enkelt Ting. Han benægter endelig at have garanteret noget om Omsætningen eller overhovedet at have opgivet dennes Størrelse, hvilken ikke interesserede nogen ved Salget, da der kun skulde betales for Lageret, men ikke nogen Afstaaelsessum for selve Forretningen. Med Hensyn til Vekslen benægter Sagsøgte at have afgivet det paastaaede Løfte og henviser til, at den straks var udfærdiget til Vognmand Bohnsen.

Endelig har han anført, at der ikke nu efter 1½ Aars Forløb kan godtgøres tilstrækkelig Identitet mellem de af ham solgte og de paa-lagede Genstande.

Under Sagen er afgivet Partsforklaringer og forskellige Vidneforklaringer, hvorhos der den 27 December, 28 December 1929 og 3 Januar 1930 er afholdt en Skønsforretning af de af Retten udmeldte Skøns mænd, Statskonsulent, Docent N Balle og Proprietær Sophus Friis.

I Forretningens siges bl a:

»Vi maa her straks præcisere, at en direkte Sammenligning af de os foreviste Dele med de i Lagerlisterne I og II opførte Dele viste sig at være absolut umulig, dels fordi der i Tidens Løb var blevet solgt af Lageret, og dels fordi en Mængde af Mærkesedlerne manglede, og endelig fordi Betegnelserne i Listerne ofte var ufyldstgørende. Kun enkelte af de større Maskindele var det muligt at identificere som de paa Listen opførte.

— — — —

Det er utvivlsomt, at en væsentlig Del af det os foreviste Lager bestaar af brugte og ret værdiløse Reservedele, og at disse i Reglen er rensede og malede. Som Regel er de dog ikke oppudsede, — — — Ved en omhyggelig og kritisk Gennemgang af Lageret kunde en Fagmand let have overbevist sig om dettes Tilstand.

En Sammenblanding af brugte og nye Reservedele er absolut forkastelig, om end vel desværre næppe ualmindelig, men at brugte og ukurante Dele udgør en saa væsentlig Del af et Reservedelslager som i dette Tilfælde hører forhaabentlig til Sjældenhederne.«

Endelig har de ved Afhjemlingen i Retten udtalt, at man hurtigt kunde finde ud af, at en Del Ting i Lageret var ganske ukurante, og af, at en Del Ting var slidte, men paa de fleste Ting var det næsten umuligt at konstatere dette uden en meget nøje Undersøgelse og Afskrabning af Malingen. Nogen egenlig Vurdering af de tilstedeværende Ting har Skøns mændene ikke foretaget, men de har udtalt, at der i det hele var et skrigende Misforhold mellem den virkelige Værdi af de dem foreviste Genstande og den betalte Værdi.

Et Vidne, Direktør Henrik Funch Thomsen, har derhos forklaret, at der ved Handlens Indgaaelse kun var Tale om nye Ting, at der handlede efter en Opgørelse, hvor alt var sat til nye Tings Katalogpris, og at Lageret helt igennem i Strid med sædvanlige Regler var oppudset og malet, saaledes at det var meget vanskeligt at se, at det ikke var nyt.

Efter alt det foreliggende ses der ikke at være ført Bevis for, at

der foreligger noget svigagtigt Forhold fra Sagsøgtes Side, eller for, at det har været klart for Sagsøgte, at Handlen kun blev indgaaet under Forudsætning af en bestemt Omsætning.

Imod Sagsøgtes Benægtelse findes der heller ikke af Sagsøgeren at være ført tilstrækkelig Bevis for hans Paastand med Hensyn til Vekslen paa de 3000 Kr og til det lidte Tab ved Realisation af Panteobligationen eller Forretningens Drift. Endelig findes derhos, jfr særlig Skønsmændenes foranciterede Udtalelse, heller ikke godtgjort fuldstændig Identitet mellem de af Sagsøgte solgte og alle de paaklagede Varer.

Derimod findes Sagsøgeren efter alt det oplyste, særlig Skønsmændenes og Direktør Funch Thomsens Forklaringer, at have godtgjort, at en meget stor Del af de af Sagsøgte solgte Varer har haft væsentlige Mangler, og at disse for en meget stor Dels Vedkommende har været saa vanskelige at opdage, at man ikke kunde forlange, at Sagsøgeren, der efter Forhandlingerne og de forskellige Opgørelsens Priser maatte gaa ud fra, at det drejede sig om ganske nye Varer, ved en almindelig Undersøgelse skulde opdage dem. Sagsøgeren findes derfor ogsaa at have rejst Erstatningskrav rettidig, og selv om den fuldstændige Identitet mellem de Skønsmændene foreviste Varer og de solgte ikke findes beviset og Manglernes Betydning heller ikke er godtgjort nøjagtigt paa behørig Maade, findes der dog at maatte tillægges Sagsøgeren nogen Erstatning for Manglerne ved det solgte. Denne Erstatning findes skøns-mæssigt at kunne sættes til 6000 Kr, saaledes at dette Beløb tilkendes ham med Renter som paastaet.

Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger, hvorved bemærkes, at Skønsforretningen har kostet 400 Kr, med 900 Kr.

T i r s d a g d e n 8 S e p t e m b e r .

Nr 152/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Fængslede Thorvald Runo Richard Christensen (Cohn),

der ved Østre Landsrets Dom af 4 Juni 1931 er anset med Tugthusarbejde i 16 Aar for Forsøg paa forsægtigt Drab m m.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 4 Juni 1931: Tiltalte Thorvald Runo Richard Christensen bør straffes med Tugthusarbejde i 16 Aar. Tiltalte bør derhos betale i Erstatning til Chauffør Valdemar Emil Christensen 1670 Kr og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører, Dr jur Hartvig Jacobsen, 500 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Thorvald Runo Richard Christensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Københavns Amts søndre Birk m v, tiltales Thorvald Runo Richard Christensen i Henhold til Anklageskrift af 16 April 1931 til Straf for:

1. Simpelt Tyveri ved i Sommeren 1929 paa Bellevue Kro at have stjaalet 6 Skeer, 6 Gafler og 7 Bordknive, Værdi 12 Kr.

2. Dokumentfalsk ved i Juli 1930 — for derved at faa en Salonpistol udleveret — at have indsendt til Vaabenhandler Bahnsen, København, en saalydende Erklæring:

»Det tillades herved Richard Christensen, Vejleby, at købe en Salonpistol«, hvilken Erklæring Marius Ferdinand Jeppson efter Aftale med Tiltalte falskelig havde underskrevet med Navnet P J Petersen, hvorved sigtedes til Sognefoged Peter Jørgen Petersen, Vejleby Mark.

3. Groft Tyveri ved Natten mellem den 28 og 29 November 1930 i tyvagtig Hensigt at være steget gennem et Vindue ind til Brøndbyvester Brugsforening, og der at have stjaalet ca 17 Kr i rede Penge, samt nogle Sokker, Knive, Lommespejle og Frimærker m v til en samlet Værdi af ca 25 Kr.

Forsøg paa overlagt Drab og paa Røveri af særdeles farlig Karakter ved den 3 Januar 1931 Kl ca 11 Aften paa Fortvej i Rødovre med Overlæg at have forsøgt at dræbe Chauffør Valdemar Emil Christensen, i den Hensigt at fratage denne Penge og et Automobil, i hvilket de var kørt derud, idet han inde i Automobilet bag fra paa ganske kort Afstand affyrede et Pistolskud mod Chaufførens Hoved, saa Projektilet trængte ind i dette bag højre Øre.

Tiltalte er født den 3 August 1902 og tidligere anset ved

1) Vordingborg Nordre Birks Ekstraretsdom af 12 December 1918 efter Straffelovens §§ 281 og 259, jfr § 46, disse Bestemmelser sammenholdt med § 37 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder, og

2) Østre Landsrets Dom af 18 August 1920 efter Straffelovens § 186, § 190, jfr tildels § 46, § 204, § 281 I, samtlige disse Bestemmelser, jfr Straffelovens § 37 med Tugthusarbejde i 8 Aar.

Ved Nævningernes Erklæring, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i de i Anklageskriftet under 1—3 nævnte Forhold.

Med Hensyn til Forhold 4 har Nævningerne svaret benægtende paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Tiltalte har gjort sig skyldig i Forsøg paa Drab med Overlæg, hvorimod de har svaret bekræftende paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Tiltalte har gjort sig skyldig i Forsøg paa fortsættelig Drab uden Overlæg og Forsøg paa Røveri af særdeles farlig Karakter, hvilken sidste Besvarelse Retten lægger til Grund.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 186, jfr § 46, § 228, § 229 4, § 243, jfr § 46 og § 270 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Tugthusarbejde i 16 Aar.

Tiltalte vil derhos i Overensstemmelse med derom nedlagt Paa-stand have at betale den nedennævnte Erstatning.

Nr 145/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Adelhard Victor Petersen (Møldrup),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Østre Landsrets Dom af 29 Maj 1931: Tiltalte Adelhard Victor Petersen bør straffes med simpelt Fængsel i 14 Dage, hvorhos Retten til at føre Motorkøretøj frakendes ham for et Tidsrum af 3 Aar. Saa bør Tiltalte og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører C C Heilesen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler Tiltalte Adelhard Victor Petersen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 10 Afdeling, tiltales Adolph Victor Petersen for uagtsomt Manddrab og for Overtrædelse af Motorloven ved den 13 December 1930 ca Kl 5½ Aften som Fører af Motorvogn A 16375 ved Kørsel paa Amagerboulevard at have undladt at udvise fornøden Agt-paagivenhed, hvorved han paakørte Redaktør Valdemar Niels Peter Petersen, som umiddelbart derefter afgik ved Døden som Følge af de ham ved Paakørslen tilføjede Læsioner.

Retten til at være eller blive Fører af Motorkøretøj paastaas derhos frakendt Tiltalte for bestandig eller for et af Retten bestemt Tidsrum.

Tiltalte er født den 22 April 1900 og ikke fundet forhen straffet.

Efter det i Sagen oplyste, herunder særlig den af Montør Alfred Tilsted — der umiddelbart før Ulykken skete, kørte paa Cykel bagved Afdøde — afgivne Forklaring maa det antages, at de nærmere Omstændigheder er følgende:

Afdøde, hvis Cykel var forsynet med Katteøje og antagelig ogsaa med tændt Lygte, kom kørende mod Byen ad den paa Amagerboulevard indtil Artillerivej i Gadens Midte liggende Cykelsti og vilde ved fornævnte Vej, efter hvilken Cykelstien fortsættes i Gadens højre Side, køre skraat over Kørebanen mod sidstnævnte Cykelsti. Da Afdøde med Cyklen i noget skraa Stilling befandt sig over den yderste indadgaaende Sporvejskinnestrib, saa han over Skulderen tilbage mod Tiltaltes Vogn og maa saaledes være blevet opmærksom paa denne, og i samme Øjeblik drejede han Cyklens Forhjul til venstre aabenbart for, at Vognen kunde køre forbi ham paa højre Side, men inden han havde faaet Cyklen drejet parallelt med Skinnerne, blev han paakørt. Det maa antages, at Vognens venstre Forhjul har grebet fat i Cyklens højre Pedal, hvorfor Afdøde tabte Ligevægten og faldt til højre mod Bilen, saaledes at blandt andet hans Hoved ramte Vognens Solskærm i venstre Side. Vognen førte Afdøde og Cyklen et Stykke fremefter, hvorefter han faldt ned paa Kørebanen.

Tiltalte har forklaret, at han med en Fart af noget under eller noget over 35 km i Timen og med tændte Parkeringslygter kørte mod Byen i en Afstand af ca 1½ Meter fra Kantstenen. Da han kom til Artillerivej, tog han Farten noget af Vognen og signaliserede ret ofte og kraftigt. Under Fremkørslen mærkede han pludseligt ligesom et Bump, og samtidig med, at han satte begge Bremsen i, saa han Afdøde falde over mod Vognens venstre Opstander til Vindspejlet; han saa ikke, hvorledes dette skete, og har overhovedet ikke bemærket Afdøde før Paakørslen. Han bremsede saa kraftigt op, at Bagenden af Vognen skred, og naar han ikke fik standset Vognen hurtigere end sket, skyldtes det det meget fedtede Føre.

Efter det oplyste var Vejret sigtbart og Kørebanen paa det paagældende Sted ret velbelyst af Gadelygterne. Tiltaltes Vogn viste sig ved Undersøgelsen ikke at have Mangler.

Om Tiltaltes Kørselshastighed foreligger ikke andre Oplysninger end Tiltaltes Forklaring.

Efter foreliggende Obduktionserklæring var Aarsagen til Afdødes

Død de ham ved Paakørslen tilføjede svære Læsioner, deriblandt Brud af Kraniet med Kvæstelse af og Blødning omkring Hjernen samt Brud af Halshvirvelsøjlen.

Idet Tiltalte ved ikke at være blevet opmærksom paa Afdøde, før Paakørslen skete, maa anses at have under Hensyn til de forhaanden-værende Forhold og særlig det ovenanførte Forhold mellem de to Cyklestier — som han var bekendt med fra tidligere Lejligheder — udvist en efter Motorlovens § 29 strafbar Uagtsomhed og derved været Aarsag til Afdødes Død, vil han efter Straffelovens § 198 og Motorlovens § 41 være at anse med simpelt Fængsel i 14 Dage.

Efter alt foreliggende findes Tiltaltes Kørsel at maatte betegnes som særlig uforsvarlig, og Retten til at føre Motorkøretøj vil derfor være at frakende ham for et Tidsrum af 3 Aar.

Afdødes Efterladte har forbeholdt sig at kræve Erstatning for Tab af Forsørger m v hos Tiltalte, men har ikke ønsket dette Forhold paa-kendt under nærværende Sag.

Nr 106/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Martin Olsen (Stein),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 176, jfr § 174 og 185.

Vestre Landsrets Dom af 14 April 1931: Tiltalte Karl Martin Olsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Sagfører Th Petersen, i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 25 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Tiltalte er fundet skyldig i Forholdene I³, II og III. Forhold I³ og II vil være at henføre under Straffelovens § 176, jfr § 174, Forhold III under Straffelovens § 185. Straffetiden findes at burde forlænges til 80 Dage. Med denne Forandring vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Karl Martin Olsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Karl Martin Olsen, der er født den 5 Januar 1900, og som ikke ses forhen at have været tiltalt eller straffet, ved 1 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 12 Marts 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

I. efter Straffelovens § 185 for Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold ved:

1) i Tiden fra den 1 November 1926 til den 1 August 1927 paa sin Ejendom i Krajbjerg at have krænket den hos ham som Husassistent ansatte, den 2 November 1907 fødte Ellen Margrethe Jensens Blufærdighed ved uterligt Forhold ved mange Gange at have søgt at føre sin Haand op under hendes Benklæder,

2) i 1928 paa sin fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have krænket den hos ham som Husassistent ansatte, den 18 April 1915 fødte Aase Niensens Blufærdighed ved uterligt Forhold, ved ofte at have kildret hende paa Benene, dog ikke over Knæet, og befølt hende paa Brystet uden paa Tøjet,

3) i Tiden fra den 1 November 1928 til den 4 Januar 1929 paa sin fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have krænket den hos ham som Husassistent ansatte, den 4 Februar 1913 fødte Anna Margrethe Andersens Blufærdighed ved uterligt Forhold, ved en Gang at have befølt hende paa de blottede Laar og kysset hende i Nakken,

II. efter Straffelovens § 176, jfr § 174, for uterligt Forhold overfor Pigebarn under 16 Aar ved:

1) i Slutningen af Juni 1930 i Laden paa sin fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have behandlet den hos ham som Husassistent ansatte Anna Elisa Jensen, der er født den 7 Juli 1914, uterligt, ved at kilde hende under Armene, i Siden og paa de blottede Laar,

2) i Slutningen af Juni eller i Begyndelsen af Juli, dog før den 7 Juli 1930, i Laden paa sin fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have behandlet fornævnte, hos ham som Husassistent ansatte, Anna Elisa Jensen, der er født den 7 Juli 1914, uterligt ved at kaste hende om i Høet, forsøge at trække hendes Benklæder ned, med opknappede Benklæder lægge sig ovenpaa hende og tilbyde hende Penge for at tilstaa sig Samleje.

III. efter Straffelovens § 185 for Krænkelser af Blufærdigheden ved uterligt Forhold ved:

1) den 17 Juli 1930 om Eftermiddagen paa sin fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have krænket fornævnte, hos ham som Husassistent ansatte, den 7 Juli 1914 fødte Anna Elisa Jensens Blufærdighed ved uterligt Forhold, dels ved i Dagligstuen at lægge hende paa en Divan og beføle hende paa de blottede Laar, i Skridtet og paa Brystet, dels ved umiddelbart efter i Soveværelset at lægge hende i en Seng, lægge sig ved Siden af hende, beføle hende paa Laarene og forsøge at tage Tøjet af hende,

2) den 17 Juli 1930 om Aftenen paa det af fornævnte Anna Elisa Jensen beboede Værelse i Loftsetagen paa Tiltaltes fornævnte Ejendom i Krajbjerg at have krænket fornævnte, hos ham som Husassistent ansatte, den 7 Juli 1914 fødte, Anna Elisa Jensens Blufærdighed ved uterligt Forhold, ved at lægge hende i Sengen og forsøge at aftage hendes

Benklæder, samt med opknappede Benklæder lægge sig først ved Siden af hende, derefter ovenpaa hende, idet han med sit Knæ søgte at skille hendes Ben.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i de ham paasigtede Forbrydelser.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den under Forholdene II og III ommeldte Husassistent Anna Elisa Jensens Fader den 22 Juli 1930 anmeldte, at hans Datter havde været Genstand for Sædelighedsforbrydelse fra Tiltaltes Side som i Anklagen beskrevet. Ved den derpaa foretagne Undersøgelse blev det oplyst, at Tiltalte, efter at han den 5 Februar 1923 havde indgaaet Ægteskab, havde haft otte unge Piger i sin Tjeneste. Disse blev alle afhørt, men medens de fire af dem benægtede, at Tiltalte havde forbrudt sig overfor dem, hvorved bemærkes, at en af dem forklarede som Vidne, at Tiltalte havde »pjanket« med hende, idet han »for Sjøv Skyld« tit havde befølt hende paa Brystet uden paa Tøjet saavel i hans Hustrus Nærværelse, som naar de var alene, afgav de fire andre — de i Anklageskriftet nævnte fire unge Piger — saadanne Forklaringer, at der paa Grundlag heraf rejstes Tiltale som ovenfor nævnt.

Med Hensyn til de enkelte Forhold bemærkes følgende:

ad I. 1. Ellen Margrethe Jensen har som Vidne forklaret, at hun ikke tvivler om, at Tiltalte gerne vilde have haft Samleje med hende, idet han, imedens hun tjente hos ham i Tiden fra den 1 November 1926 til den 1 August 1927, mange Gange har søgt at stikke Haanden op under hendes Benklæder. Hun skubbede ham imidlertid væk og sagde, at han skulde passe sig selv, og saa holdt han op. Hun har tilføjet, at hun absolut ikke forlanger Tiltalte tiltalt eller straffet, idet han ikke har været værre end andre nærgaaende Mandfolk, og at hun, hvis hun havde ment sig uterligt behandlet, nok selv skulde have anmeldt det.

Tiltalte har forklaret, at han har »pjanket« med Ellen Margrethe, men han benægter at have efterstræbt hende kønslig eller at have stukket Haanden op under hendes Benklæder.

Under Hensyn til det saaledes foreliggende findes det betænkeligt at statuere, at Tiltalte, forsaavidt dette Forhold angaar, har gjort sig skyldig til Straf efter Straffelovens § 185.

ad I. 2. Aase Nielsen har som Vidne forklaret, at hun tjente Tiltalte i 3 Maaneder, da hun var 13 Aar gammel, og at Tiltalte da, naar hun sad sammen med ham og hans Hustru om Aftenen ude paa Trappen, har kildret hende paa Benene, dog ikke over Knæet, samt at det ogsaa er sket, at han har befølt hende paa Brysterne uden paa Kjolen. Aases Moder har — ligeledes som Vidne — forklaret, at Aase ikke før nærværende Sag kom op har omtalt, at Tiltalte havde været nærgaaende mod hende, og hun har paa Forespørgsel erklæret, at hun og hendes Mænd ikke ønsker Tiltalte tiltalt eller straffet.

Tiltaltes Forklaring gaar ud paa, at han har »pjanket« med Aase, idet han mange Gange har kildret hende under Armene og i Siden, men at det ikke er sket paa nogen uanstændig Maade. Han benægter endvidere at have kildret Aase paa Benene og at have befølt hende paa Brysterne. Da det overfor denne Tiltaltes Forklaring findes betænkeligt at statuere, at han har gjort sig skyldig i egenlig uterligt Forhold

overfor Aase Nielsen, vil han ej heller forsaavidt dette Forhold angaar kunne anses med Straf efter Straffelovens § 185.

ad I. 3. Anna Margrethe Andersen har som Vidne forklaret, at hun, der siden hun var lille har opholdt sig paa Skaade Børnehjem, af dette efter hendes Konfirmation blev anbragt i Tjeneste hos Tiltalte fra den 1 November 1928. Efter en Maanedstids Forløb begyndte Tiltalte at blive nærgaaende overfor hende, og en Dag, da hans Hustru var bortrejst, kildrede han hende i Siden, saa hun faldt om paa Gulvet i Dagligstuen, og medens hun laa der, tog han hende op ad Buksebenene og berørte hende paa det blottede Laar, idet han skubbede Bukserne op efter. Ved samme Lejlighed kyssede han hende i Nakken. Da hun nogen Tid efter kom paa Juleferie i Børnehjemmet, meddelte hun Forstanderinden det passerede, og hun blev kort efter fjernet fra Tiltaltes Hjem.

Tiltalte har forklaret, at han ikke erindrer at have kildret Anna Margrethe, og han tror ikke, at det passer. Han erindrer heller ikke at have berørt hendes blottede Laar og vil bestemt nægte at have baaret sig saaledes ad. Han forklarer iøvrigt, at Pigen blev bortvist af ham som Følge af, at hun overfor Børnehjemmets Personale havde rettet Beskyldningerne imod ham.

Af Frederiksbergs Forsørgelsesvæsen er der under Sagen paa Pigen Vegne fremsat Ønske om, at der rejses Tiltale.

Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger, derunder nogle af Forstanderinden paa Børnehjemmet og af en der ansat Lærer afgivne Forklaringer, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte, forsaavidt dette Forhold angaar, har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 185 under de i Tiltalen nævnte nærmere Omstændigheder.

ad II og III. Anna Elisa Jensen har som Vidne forklaret, at hun tiltraadte Tjenesten hos Tiltalte den 1 Maj 1930, og at han, efter at hun havde været i Pladsen i ca 1 Maaned, begyndte at blive nærgaaende overfor hende. Hendes Forklaring gaar iøvrigt ud paa, at han har behandlet hende som i Anklageskriftet nærmere beskrevet. Efter det den 17 Juli 1930 passerede forlod hun Pladsen og gik hjem til sine Forældre, hvorefter Anmeldelse skete som ovenfor nævnt.

Tiltalte har benægtet at have behandlet hende som af hende paa-staaet. Han har derimod forklaret, at han undertiden har taget hende om Livet og holdt Sjøv med hende og maaske kildret hende under Armene. Med Hensyn til det om Aftenen den 17 Juli 1930 passerede har Tiltalte særlig forklaret, at han gik ind paa Anna Elisass Værelse og satte sig i en der staaende Lænestol, idet hans Ærinde var at bede hende gaa til Jærnbanestationen for at hente Tiltaltes Hustru, og han tror nok, at han da fjantede lidt med hende og gav hende et Slag paa Enden.

Anna Elisass Forklaring har vel været mindre sikker paa forskellige Punkter, men da det har drejet sig om mindre væsentlige Omstændigheder, og hendes Forklaring paa afgørende Punkter er bestyrket ved forskellige andre tilvejebragte Oplysninger, findes det ved denne i Forbindelse med Sagens øvrige Omstændigheder at maatte anses tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltalte har forholdt sig overfor Anna Elisa som i Til-

talen nævnt, og han vil herfor være at anse efter de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 176, jfr 174 og efter dens § 185 med en Straf, der efter Omstændighederne og tildels i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer her ved Retten i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 25 Kr.

Torsdag den 10 September.

Nr 291/1930.

Rigsadvokaten

mod

Jørgen Kristian Boris Sørensen (Steglich-Petersen),

der tiltales for Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 28 Oktober 1930: De Tiltalte, Thomas Christian Christensen, Jørgen Kristian Boris Sørensen og Niels Jürgen Petersen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Christensen i 80 Dage, Sørensen i 40 Dage og Petersen i 20 Dage. For sidstnævntes Vedkommende udsættes Straffens Fuldbyrkelse, og Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. Til A/S Fisker & Nielsen i København betaler de Tiltalte Christensen og Petersen i Erstatning een for begge og begge for een 174 Kr, de Tiltalte Christensen og Sørensen een for begge og begge for een 263 Kr 75 Øre og Tiltalte Christensen alene 206 Kr 75 Øre. — — — — Saa betaler de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, dog saaledes at Tiltalte Christensen alene betaler til Overretssagfører Karnov i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr, og at de Tiltalte Sørensen og Petersen een for begge og begge for een betaler til Overretssagfører Sørensen i Salær 75 Kr. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Jørgen Kristian Boris Sørensen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende til Skærpelse af Straffen.

Ifølge de efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at de i Dommen under Nr II a omtalte Kontrakter om Køb af de to Støvsugere er af Thomas Christensen uden Bemyndigelse underskrevet med de foregivne Køberes Navne.

Efter alt foreliggende maa det antages, at Tiltalte Sørensen vidste, at der ikke var sket noget virkeligt Salg til de foregivne Købere.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil Dommen være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Tiltalte Jørgen Kristian Boris Sørensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Thomas Christian Christensen, Jørgen Kristian Boris Sørensen og Niels Jürgen Petersen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 11 Juli 1930 sat under Tiltale til at lide Straf for følgende Forhold:

II. a. De Tiltalte Christensen og Sørensen for Bedrageri efter Straffelovens § 253 i Anledning af, at de Tiltalte omkring 3 November 1928 i Aabenraa som Udbetaling paa Købesummen for et Automobil, der af de Tiltalte købtes til Th Christensen hos Automobilhandlerne Koch, Aabenraa, og Peder Christensen, Vester Sottrup, i bedragerisk Hensigt overdrog P Christensen to brugte Nilfisk Støvsugere af Værdi 320—330 Kr, der begge tilhørte det af de Tiltalte repræsenterede Firma Nielsen og Fisker, hvorhos de Tiltalte nogle Dage senere — for at skjule deres uberettigede Dispositioner over Støvsugerne — formaaede nogle af Th Christensens Slægtninge til at underskrive pro forma Kontrakter om Køb af de paagældende Støvsugere, hvilke Kontrakter de Tiltalte derefter indsendte til deres Firma.

b. Tiltalte Christensen for Bedrageri efter Straffelovens § 251 eller for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257 ved omkring den 16 November 1928 at have formaaet Polermester Paul Heinze, Ager-skov, til for at gøre Tiltalte en Tjeneste at underskrive Kontrakt om Køb af en Støvsuger for 210 Kr paa Afbetaling og ved derefter i bedragerisk Hensigt og for at opnaa Agent-Provision at have indsendt Slutsedlen til Nielsen og Fisker, der tilsendte Tiltalte Provision (36 Kr),

c. Tiltalte Christensen for Bedrageri efter Straffelovens § 253 ved i December Maaned 1928 i bedragerisk Hensigt at have leveret den foran under II b nævnte Støvsuger, der var indløst af Tiltalte mod Betaling af første Afdrag (6 Kr) til P Christensen som Afdrag paa det under II a omhandlede Automobilkøb,

d. Tiltalte Christensen efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved i November eller December Maaned 1928 i bedragerisk Hensigt at have pantsat en Nielsen og Fisker tilhørende til 35 Kr vurderet

brugt »Elektrolux« Støvsuger til Mekaniker P Christensen, V Sottrup, for et kontant Laan paa 55 Kr,

e. Tiltalte Sørensen for Meddelagtighed i Bedrageri efter Straffelovens § 253, jfr Kap V, dels ved at have overladt Medtaltalte den under II d nævnte Elektrolux Støvsuger til Disposition og dels ved overfor en Repræsentant for Mekaniker P Christensen at have for sikret, at Medtaltalte Christensen havde Dispositionsret over begge de under II c og d nævnte Støvsugere.

V. a. Tiltalte Christensen for Bedrageri efter Straffelovens § 253 ved i Januar 1929, da Tiltalte af Radioforhandler Ingelhardt Madsen af Haderslev havde faaet udleveret et Telefunkens-Radioapparat til Værdi 105 Kr med Videresalg for Øje, i bedragerisk Hensigt at have overgivet Apparatet til Medtaltalte Sørensen uden at skaffe Forhandler Madsen hverken Betaling eller Kontrakt med Sørensen.

b. Tiltalte Sørensen enten for Bedrageri efter Straffelovens § 253 eller for Meddelagtighed i samme Forbrydelse ved at have modtaget og beholdt det fornævnte Telefunkensapparat, uagtet han var klar over, at det ikke var Medtaltalte Christensens fri Dispositionsret undergivet.

Tiltalte Christensen er født den 7 Marts 1907, Tiltalte Sørensen er født den 22 December 1905, og Tiltalte Petersen er født den 5 Juli 1895. Ingen af de Tiltalte ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

ad Forhold II a.

Tiltalte Christensen har forklaret som følger:

Da han i Efteraaret 1928 opholdt sig i Aabenraa som Repræsentant for A/S Fisker & Nielsen, København, havde han Brug for et Automobil for dermed at rejse rundt og falbyde Støvsugerapparater. Han henvendte sig derpaa sammen med Tiltalte Sørensen, kaldet Egegaard-Sørensen, der var Hovedrepræsentant for det nævnte A/S og havde antaget Tiltalte Christensen som Repræsentant, til Automobilhandlerne Kock i Aabenraa og P Christensen i V Sottrup om Køb af et Automobil, og under en mundtlig Forhandling i Aabenraa, hvori foruden de her nævnte tillige deltog to andre Repræsentanter for A/S Fisker & Nielsen, blev der afsluttet en skriftlig Kontrakt, dateret 3 November 1928, hvorefter P Christensen solgte et »Overland« Automobil til Tiltalte Christensen for et Beløb af 670 Kr, hvoraf 320 Kr afgjordes ved, at Tiltalte Sørensen leverede Sælgeren to brugte Støvsugere af Mærket »Nilfisk«, medens Resten skulde afvikles gennem ugenlige Afdrag paa 15 Kr. Da begge de Tiltalte var paa det rene med, at de hos Tiltalte Sørensen beroende to Støvsugere tilhørte A/S Fisker & Nielsen, foreslog Tiltalte Sørensen at oprette pro forma Købekontrakter om Støvsugerne; Sørensen udfærdigede selv de tvende Kontrakter, og Tiltalte Christensen besørgede dem underskrevet af nogle Slægtninge, overfor hvem han lovede, at han selv skulde sørge for Afdragenes Betaling, saaledes at de ikke skulde faa nogen Udgift ved Transaktionen. De paagældende Kontrakter blev derpaa indsendt til A/S Fisker & Nielsen, som gennem Tiltalte Sørensen udbetalte Provision for Salget.

Tiltalte Sørensen har nægtet sig skyldig. Hans Forklaring gaar ud paa, at han vel deltog i Forhandlingerne i November 1928 om Købet af et »Overland« Automobil til Tiltalte Christensen, saaledes at det var ham bekendt, at en Del af Købesummen skulde afgøres ved Overlevering til Sælgeren af to brugte Støvsugere til en Værdi af ca 300 Kr, og at han ogsaa har udfærdiget de fornævnte to Købekontrakter paa brugte Støvsugere, men at han herved er gaaet ud fra, at de to Støvsugere, der skulde erlægges til Sælgeren af Automobilet til delvis Berigtigelse af Købesummen, ikke var de ham tilhørende, men to andre Støvsugere, som Tiltalte Christensen selv ejede, og at Salgskontrakterne til Tiltalte Christensens Slægtninge efter hans Opfattelse var virkelige Kontrakter beroende paa reelle Handler.

Efter alt hvad der foreligger oplyst, særlig de Vidneforklaringer, som er afgivet af Automobilhandlerne Christensen og Kock samt de to Repræsentanter, der som nævnt overværede Forhandlingerne om Købet af Automobilet, findes den af Tiltalte Christensen givne Fremstilling af det passerede imidlertid at burde lægges til Grund ved Sagens Bedømmelse, og begge de Tiltalte er herefter skyldige i Bedrageri efter Straffelovens § 253.

ad Forhold II b, c og d.

ad Forhold II e.

Tiltalte Sørensen vil herefter paa dette Punkt være at frifinde.
ad Forhold III og IV.

hvorfor de paa dette Punkt vil være at frifinde.

Den af de Tiltalte efter det foranførte forskyldte Straf vil i Medfør af de for de paagældende ved hvert enkelt Forhold anførte Straffebestemmelser, disse delvis sammenholdt med midl Straffelov af 1 April 1911 § 13, kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, for Christensen i 80 Dage, for Sørensen i 40 Dage og for Petersen i 20 Dage, hvilken Straf for sidstnævntes Vedkommende vil kunne gøres betinget som nedenfor anført.

De Tiltalte vil derhos efter derom nedlagt Paastand have at udrede følgende Erstatninger:

Under Forhold Ia og b. De Tiltalte Christensen og Petersen vil have in solidum at udrede til A/S Fisker & Nielsen, København, 174 Kr.

ad Forhold II a. De Tiltalte Christensen og Sørensen vil have at udrede in solidum til samme Selskab 263 Kr 75 Øre.

Endelig vil de Tiltalte have at betale in solidum alle med Sagens Behandling forbundne Udgifter, dog saaledes at Tiltalte Christensen alene betaler til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr, og at de Tiltalte Sørensen og Petersen i Salær til den for dem ligeledes her ved Retten beskikkede Forsvarer in solidum betaler 75 Kr.

Nr 161/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Peter Marius Søren Lorentsen (Stein),

der tiltales for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden m v.

Østre Landsrets Dom af 22 Juni 1931: Tiltalte Peter Marius Søren Lorentsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Wreschner, 50 Kr, og til Inspektør Georg Nicolaj Hansen Holm som Betaling for en Lægeattest 10 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Peter Marius Søren Lorentsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 7 Afdeling, tiltales Peter Marius Søren Lorentsen principalt efter Straffelovens § 100, jfr § 98, og midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, II, subsidiært efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, II, for den 1 April 1931 ca Kl 1 Eftermiddag i Københavns Kommunes Folkekøkken i »Axelborg« uden rimelig Anledning at have tilføjet den af Kommunen sammesteds ansatte Inspektør Georg Nicolaj Hansen Holm, der i Medfør af sin Stilling som Inspektør vilde føre Tiltalte ud af Folkekøkkenet, et Slag med sin Stok i Toppen af højre Tinding, hvorved der fremkom et ca tokronestort meget ømt, hævet Parti samt en let Hudafskrabning og Blødning under Huden, hvorhos Overfaldne led af Hovedpine i 5—6 Dage derefter.

Tiltalte er født den 16 December 1877 og tidligere anset bl a ved Næstved Købstads Ekstrarets Dom af 2 Maj 1905 efter Straffelovens § 100, 1 Stk, samt Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Fængsel paa Vand og Brød i 2 × 5 Dage, Silkeborg By og Birks Ekstrarets Dom af 7 December 1907 efter Straffelovens § 232, 1 Stk, som for 5 Gang begaaet simpelt Tyveri, og efter §§ 261, 253 og 257 samt Lov af 3 Marts 1860 § 3 med Tugthusarbejde i 3 Aar,

Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 12 August 1911 efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 4 med Tvangsarbejde i 4 Maaneder, og senest ved

Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 1 September 1917 efter Straffelovens § 251 med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Tiltalte har forklaret, at han ved den nævnte Lejlighed klagede til Personalet over en Portion Grød, han havde købt; herunder kom ovennævnte Inspektør Holm til, og da man ikke vilde erkende, at der var noget i Vejen med Grøden, fik Tiltalte efter Anmodning Lov til at tage den med sig i noget ham udleveret Papir for at lade den undersøge. Holm sagde saa til ham, at han skulde se at komme af Sted, hvortil Tiltalte svarede, at det skulde han nok, men Holm burde tale høfligere til ham, for det var jo ikke udelukkende Forbrydere, som kom der, og som Holm kunde tjene Penge paa. Holm blev nu vred, greb Tiltalte i Nakken og skubbede ham foran sig til Udgangsdøren og gennem denne ud paa Gaden, hvor Tiltalte faldt paa Fortovet. Tiltalte nægter at have forsætlig slaaet Holm med sin Stok, men tør ikke bestride, at han kan være kommet til at ramme Holm med Stokken, saaledes at Slaget har haft de ovennævnte Følger.

Inspektør Holm har forklaret, at han, da Tiltalte havde fremsat de ovenanførte fornærmelige Udtalelser, bad ham forlade Lokalet, og da Tiltalte var uvillig hertil, tog han Tiltalte i Armen, og senere, da Tiltalte gjorde nogen Modstand, i begge Armene og førte ham mod Udgangen. Da de var i Nærheden af Døren, sagde Tiltalte, at Holm skulde slippe ham, saa skulde han nok selv gaa. Holm slap saa Taget i Tiltalte, men umiddelbart efter vendte Tiltalte sig halvt om og slog, idet han saa paa Holm, denne med Stokken et Slag i Hovedet, hvorpaa Holm paany tog fat paa Tiltalte og satte ham ud.

Buffetdame Mary Larsen har forklaret, at hun saa, at Tiltalte vendte sig om og i det samme løftede Stokken og slog Holm oven i Hovedet; hun og Avissælger Theodor Olin, der ligeledes saa, at Holm fik Slaget, har begge forklaret, at de ikke mener, at det var tilfældigt, at Tiltalte slog Holm med Stokken.

Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at Tiltalte forsætlig og uden, at Holm dertil har givet ham rimelig Anledning, har udøvet den omhandlede Voldshandling.

Efter det oplyste er Inspektør Holm ikke Tjenestemand i Kommunes Tjeneste, men antaget af denne til at føre Tilsyn med Gæster og Personale og aflønnes som ugelønnet Haandværker.

Idet Inspektør Holm herefter i Forbindelse med Ansættelsesstedets Beskaffenhed ikke findes at kunne ligestilles med de i Straffelovens § 100 nævnte offentlige Bestillingsmænd, vil Tiltalte være at anse efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, II, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Færdig fra Trykkeriet den 7 Oktober 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 16

Torsdag den 10 September.

Nr 209/1931.

Rigsadvokaten

mod

Johannes Laritus Anders Kristensen (Fich),

til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927.

Vestre Landsrets Dom af 31 Juli 1931: Fængslede Johannes Laritus Anders Kristensen bør tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Johannes Laritus Anders Kristensen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Johannes Laritus Anders Kristensen ved 3 jydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 11 Juni 1931 sat under Tiltale i Anledning af at han til nedennævnte Tider i Staldbygningen til Landbohjemmet i Torvegade, Vejle, har behandlet nedennævnte Pigebørn paa den nedenfor beskrevet Maade, hvorved han har overtraadt følgende Bestemmelser i Straffeloven:

a. Straffelovens § 176, jfr § 173 samt Straffelovens § 185 ved i Sommeren 1930 og i hvert Fald før den 18 Oktober 1930 ved een Lejlighed

at have ført sit Kønsllem ind mod den den 18 Oktober 1918 fødte Pige Dora Rebekka Josine Madsens blottede Kønsele, indtil han fik Sædafgang, og ved to Lejligheder at have formaaet Pigen til at røre ved hans blottede Kønsllem, hvorved hendes Blufærdighed krænkedes,

b. Straffelovens § 185 ved i Tiden fra Sommeren 1930 indtil nogen Tid efter Nytaar 1931 flere Gange at have formaaet Pigen, Inge Mette Marie Madsen, født den 17 Februar 1921, til at røre ved hans blottede Kønsllem, hvorved hendes Blufærdighed krænkedes,

c. Straffelovens § 185 ved engang formentlig i Vinteren 1930/31 at have formaaet Pigen Anny Marie Elander, født den 31 Januar 1919, til at røre ved hans blottede Kønsllem, hvorved hendes Blufærdighed krænkedes.

d. Straffelovens § 176, jfr § 173 samt Straffelovens § 185 ved i Tiden fra Sommeren 1930 indtil April 1931 een Gang at have ført sit blottede Kønsllem ind mod den den 18 November 1922 fødte Pige Inga Elanders blottede Kønsllem, samt to a tre Gange at have formaaet Pigen til at røre ved hans blottede Kønsllem, hvorved hendes Blufærdighed krænkedes.

Under Sagen er der nedlagt Paastand:

p r i n c i p a l t paa at Tiltalte i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm,

s u b s i d i æ r t at han idømmes Straf efter de foran anførte Straffebestemmelser.

Fængslede er født den 3 Maj 1877 og er tidligere anset:

ved Vejle Købstads Ekstrarets Dom af 23 Juli 1908 efter Straffelovens §§ 203 og 185, sammenholdt med midlertidig Lov af 1 April 1905 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage,

ved Dom afsagt 17 September 1920 af Retten i Straffesager for Vejle Købstad m v efter Straffelovens § 176, jfr § 173, med lige Fængsel i 80 Dage, og

ved samme Rets Dom af 24 Marts 1930 efter Straffelovens § 176, jfr § 174 samt efter dens § 185 med lige Fængsel i 60 Dage.

For saa vidt angaar Anklageskriftets Forhold a, b og c maa det ved Sagens Oplysninger, derunder Fængslede Tilstaaelse anses tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i de deri nævnte Handlinger under de sammesteds nærmere beskrevet Omstændigheder.

Hvad dernæst angaar Anklageskriftets Forhold d har Fængslede erkendt, at han har ladet Inga Elander sammen med de andre Piger berøre hans Lem, medens han har benægtet Rigtigheden af hendes Forklaring, for saa vidt den gaar ud paa, at Fængslede skulde have taget hendes Benklæder ned og sat sit Lem op mod hendes Kønsele. Inga har til en Politirapport nærmere beskrevet de paagældende Lokalteter paa en Maade, som ved en derefter foretaget Undersøgelse viste sig at stemme med de virkelige Forhold. Ifølge en Erklæring fra Amtslægen i Vejle har Ingas Moder overfor ham oplyst, at Inga i nogle Dage havde Smerter ved Vandladningen, og var rød og irriteret omkring Kønsele, og Ingas Moder har til Politirapport forklaret, at det var ved Juletid,

at Barnet klagede over Smerter. Efter alt det foreliggende maa det herefter anses tilstrækkelig godtgjort, at Fængslede har gjort sig skyldig i det ham herunder paasigtede Forhold ogsaa for saa vidt det er benægtet af ham.

Fængslede har under Sagen været underkastet mental Undersøgelse af Amtslægen i Vejle. Det anføres i den af Amtslægen afgivne Erklæring i Henhold til Sagens Oplysninger, at Fængslede ingen Interesse har for voksne Kvinder og kun har staaet i kønsligt Forhold til to saadanne det seneste i 40 Aars Alderen. Fængslede har overfor Amtslægen indrømmet, at Smaapiger vækker hans Kønndrift og ogsaa undertiden kan fremkalde Erektion hos ham, navnlig naar de sidder og leger, saaledes at han kan se deres Benklæder. Erklæringens Konklusion er saalydende:

»Undersøgte er hverken aandssvag eller egenlig sindssyg. Han er et seksuelt abnormt Individ, hvis Fortid tilstrækkelig viser, at han ikke er i Besiddelse af fornøden Modstandskraft overfor sine forbryderiske Tilbøjeligheder. Han maa efter mit Skøn anses for farlig for Retssikkerheden, og jeg maa anbefale, at han interneres.«

Retslægeraadet har derefter i en Skrivelse af 29 Maj 1931 udtalt, at Fængslede »efter det foreliggende maa betegnes som en psykisk degenereret og forstandsmæssig noget indskrænket Person med en med Aarene mere og mere abnormt rettet Kønndrift.

Han maa karakteriseres som farlig for Retssikkerheden, og Retslægeraadet maa anbefale, at han anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.«

Efter det om Fængsledes mentale Tilstand oplyste og efter Beskaffenheden af de strafbare Handlinger, hvori han, som nævnt, har gjort sig skyldig, og som maa antages at være Udslag af hans abnorme aandelige Udvikling, findes der at være Hjemmel til at anvende de i Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 1, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 ommeldte Sikkerhedsforanstaltninger overfor ham. Han vil herefter ikke være at idømme Straf, men vil overensstemmende med Anklagemyndighedens principale Paastand være at dømme til at tvangsindlægges paa den ovennævnte Forvaringsanstalt.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Vederlag til den for ham beskikkede Forsvarer 60 Kr.

Fredag den 11 September.

Nr 29/1931. Gaardejer **Hans Nielsen** (Selv)
 mod
 Sagfører **Hans Sattrup** (Fich),

betræffende Erstatning for Ophævelse af et Interessentskab om Erhvervelse og Drift af en Ejendom.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 27 Oktober 1930: Sagsøgte Sagfører Hans Sattrup bør for Tiltale af Sagsøgeren Gaardejer Hans Nielsen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet det for Højesteret anførte ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Hans Nielsen, til Indstævnte, Sagfører Hans Sattrup, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Køge Købstad m v forberedte Sag paastaar Sagsøgeren Gaardejer Hans Nielsen, Greve Strand, Sagfører Hans Sattrup, Køge, dømt til at betale principalt 18 000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, dog ikke under 1318 Kr med nærmere angivne Renter. Til Støtte for sit Krav har Sagsøgeren nærmere anført følgende: Ved Sagfører i Køge Prier, der driver Forretning sammen med Sagfører Sattrup, købte han ved Slutseddel af 28 November 1924 Ejendommen »Brøndbakkegaard« i Herringløse for 140 000 Kr + 13 500 Kr for Løsøre; den kontante Købesum var 17 000 Kr + 13 500 Kr, og det var lovet ham af Prier, at Financiering af Købet skulde ske gennem A/S Køge Bank. Sagfører Sattrup, der den Gang var Direktør i Køge Bank, vilde imidlertid ikke lade Banken engagere sig i dette Foretagende, derimod indgik han og Direktør L Pedersen, dengang ligeledes Direktør i Banken, den 11 December 1924 en Overenskomst med Sagsøgeren, hvorefter Ejendommen indgik i deres fælles Eje, saaledes at de hver især var lodtagne i Ejendommen for $\frac{1}{3}$. Sagsøgeren skulde dog alene tage Skøde paa Ejendommen, men han skulde til Sattrup og Pedersen udstede Skadesløsbrev i Ejendommen til Sikkerhed for de Beløb, som disse indskød til Ejendommens Erhvervelse og Drift; den kontante Købesum og Betalingen for Løsøret ialt 30 500 Kr skulde indskydes af de tre Interessenter med $\frac{1}{3}$ hver. Sagsøgeren overtog der-

efter i Henhold til Overenskomstens § 2 Driften af Ejendommen, som det var Meningen at faa solgt til Udstykning. I Løbet af Aaret 1925 var der forskellige Uenigheder mellem Parterne angaaende Gaardens Drift og mulige Realisation; Ejendommens Drift gav Underskud, og den 15 December 1925 udtraadte Sattrup og Pedersen af Konsortiet, idet der gaves Overenskomsten følgende Paategning: »Foranstaaende Overenskomst hæves«. Der fandt ikke nogen Opgørelse Sted hverken denne Dag eller senere — Driftsregnskabet fra Sagsøgerens Side forelaa ikke og Sagsøgeren havde ikke Opgørelse fra Sattrup — men Sagsøgeren udstedte paa Ophævelsesdagen to Obligationer, store hver 15 000 Kr, med Pant i Ejendommen, den ene til Sattrup, den anden til Pedersen, og var det Meningen med disse Obligationer, at der gennem deres Be- laaning i Banken skulde skaffes Sagsøgeren Kapital til Gaardens fort- satte Drift samt til Erhvervelse af en Enkefru Christoffersen tilhørende i Ejendommen indestaaende Prioritet, stor 47 750 Kr. Sagsøgte belaaente imidlertid ikke Panteobligationerne, og skønt Sagsøgeren af Overrets- sagsfører Buemann paa Fru Christoffersens Vegne havde faaet Forkøbs- ret paa dennes Panteobligation mod en Dekort — Sagen var i Maj 1926 næsten gaaet i Orden — erhvervede Sagsøgte sidst i Maj 1926 Obliga- tionen til sig selv og Pedersen. Da Sagsøgeren ikke kunde faa Opgørelse fra Sattrup, og da han var af den Formening, at han efter rigtig Op- gørelse af Mellemværendet pr 15 December 1925 havde Penge tilgode hos Sattrup, betalte han i Juni Termin 1926 ikke Renter af de to Obliga- tioner á 15 000 Kr, og Sagsøgte lod derefter den 30 Juni og 10 Juli 1926 gøre Udlæg i Ejendommen paa Grundlag af den af Sagsøgeren til Pe- dersen udstedte Obligation, hvorefter han stillede Ejendommen til Tvangsauktion, paa hvilken han og Pedersen den 25 Oktober 1926 i deres Egenskab af Ejere af Fru Christoffersens Panteobligation som ufyldstgjorte Panthavere erholdt Ejendommen udlagt for højeste Bud 100 000 Kr; de har senere solgt Ejendommen videre for samme Beløb. Sagsøgeren gør nu gældende, at Sagsøgte ved at benytte de ommeldte Panteobligationer paa den Maade som sket i Stedet for som aftalt at benytte dem til Fremskaffelse af Driftskapital samt ved at stille Ejendommen til Tvangsauktion og derefter foretage et forhastet Salg til en urimelig lav Pris — Ejendommen kunde efter hans Formening ved rolig Afvikling have udbragt 160 000 Kr — har berøvet ham hans Gaard og hans Eksistens og derved paaført ham et Tab, som han anslaar til mindst 18 000 Kr. Til nogen Oplysning med Hensyn til Tabets Stør- relse har Sagsøgeren anført, dels at Driftsunderskudet for 1925 var ca 29 000 Kr, hvoraf Sagsøgte, da Ejendommen ikke blev solgt inden 1 Ja- nuar 1926, efter Overenskomstens § 3 in fine skal bære $\frac{1}{3}$ eller ca 9650 Kr, dels at han inden Samejets Ophør har indbetalt paa Sagsøgtes Kontor til Samejet 18 000 Kr og selv udredet til Gaardens Drift 11 800 Kr, medens Sagsøgte har betalt saa meget mindre, at han vil have at tilsvare Sagsøgeren ca 1900 Kr Herefter formener han, at Sagsøgte i rent Regnskabsmellemværende skylder ham ca 11 550 Kr, og hertil kommer saa det Tab, han har lidt ved Ejendommens Bortsalg som nævnt, og som han anslaar til ca 7000 Kr.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han bestrider at være Sagsøgeren noget Beløb skyldig. Han har nærmere anført, at det hurtigt viste sig, at Sagsøgeren ikke passede Gaarden, og da Konjunkturerne var faldende, ønskede Sagsøgte Gaarden solgt, men dette forhindrede Sagsøgeren stedse ved at forlange ganske urimelige Priser for Gaarden. Under disse Omstændigheder ønskede Sagsøgte — og Pedersen — at komme ud af Forholdet, og da Sagsøgeren lod forstaa, at hans Fader vilde hjælpe ham, enedes man om at ophæve Overenskomsten imod, at Sagsøgeren udstedte Panteobligationer til Sagsøgte og Pedersen som nævnt; nogen detailleret Opgørelse fandt ikke Sted, men det var klart for Sagsøgeren, at Sagsøgte for sit Vedkommende havde indskudt konstant 9300 Kr + $\frac{1}{2}$ af 14 790 Kr, ialt 16 695 Kr, foruden at han sammen med Pedersen havde andet Tilgodehavende hos Sagsøgeren, der var sikret ved fornævnte Skadesløsbrev. Skadesløsbrevet blev herefter rykket tilbage for Obligationerne. Sagsøgte hævder, at Udstedelsen af Panteobligationerne skete til Afvikling af Parternes Mellemværende, og at det er fuldstændig Opspind, at de blev udstedt i Belaaningsøjemed — et Formaal, der under Hensyn til Ejendommens Værdi og Obligationernes Plads i Prioritetsrækken paa Forhaand maatte anses som aldeles uopnaaeligt. Sagsøgte bestrider dernæst at have været vidende om, at Sagsøgeren havde erhvervet nogen Forkøbsret med Hensyn til Fru Christoffersens Obligation; paa 5000 Kr af denne Obligation havde Sagsøgte og Pedersen forøvrigt tidligere erhvervet Transport, idet de for at undgaa, at hele Skylden forfaldt, havde udredet et i December Termin 1925 forfaldent Afdrag, stort 5000 Kr. Da Sagsøgeren ikke betalte Renter af Obligationerne á 15 000 Kr i Juni Termin 1926, og da han tilmed fraflyttede Gaarden, var Sagsøgte nødt til at tage Gaarden til brugeligt Pant, og Gaarden er som af Sagsøgeren anført senere efter stedfundet Auktion solgt videre for 100 000 Kr. Det Bud 100 000 Kr, for hvilket Sagsøgte paa Auktionen overtog Ejendommen, dækkede foruden ca 72 000 Kr foranstaaende Prioriteter kun ca 28 000 Kr af den Obligation, som Sagsøgte og Pedersen havde faaet tiltransporteret af Fru Christoffersen; der blev som Følge heraf ikke nogensomhelst Dækning til de to Obligationer á 15 000 Kr, der pr Auktionsdagen opgjordes til 15 785 Kr hver, eller til det Beløb 9933 Kr 45 Øre, der skyldtes imod Sikkerhed i det fornævnte Skadesløsbrev. Sagsøgte har selvfølgelig ogsaa i egen Interesse søgt at faa det mest mulige ud af Gaarden ved Videresalg, men en højere Pris end 100 000 Kr kunde ikke opnaas, og der var ikke Mulighed for at holde Gaarden i længere Tid for at afvente Bedring i Forholdene. Ved Salget tabte Sagsøgte og Pedersen hele Omkostningsbeløbet efter Auktionsvilkaarenes §§ 6 og 7 godt 6000 Kr, og deres øvrige udækkede Tilgodehavende i Gaarden andrager ca 50 000 Kr, saaledes at Sagsøgtes hele udækkede Tilgodehavende i Anledning af dette Konsortium andrager ca 28 000 Kr. Overfor den af Sagsøgeren forsøgte Opstilling af Specifikation af sit Erstatningskrav bestrider Sagsøgte baade, at han er pligtig at deltage i Tabet ved Ejendommens Drift i 1925, og at Sagsøgeren har indbetalt det af ham paastaaede Beløb, saaledes at det er ganske udelukket, at Sagsøgeren har indskudt større Beløb i Konsortiet end han, og at Sagsøgeren derfor skulde have

Penge tilgode hos ham. Sagsøgeren har tværtimod stedse været klar over, at det var ham, der skyldte Sagsøgte Penge, derfor blev Panteobligationerne udstedt, derfor blev der i April 1926 fra Sagsøgerens Side indledet Underhandlinger med Sagsøgte gaående ud paa, at denne — saavel som Pedersen — mod at faa et Beløb udbetalt af Sagsøgeren skulde kvittere alt sit Tilgodehavende hos Sagsøgeren, og derfor blev der ikke heller paa Tvangsauktionen af Sagsøgeren eller hans Sagfører fremsat nogen Indsigelse mod Sagsøgtes Opgørelse af sine Krav.

Foreløbig bemærkes, at der ikke kan gives Sagsøgte Medhold, naar han gør gældende, at han ikke er pligtig at deltage i Ejendommens Driftsunderskud for Aaret 1925. I Overenskomstens § 3 in fine hedder det nemlig: »Dog indestaar H Nielsen de to andre Interessenter for ethvert Tab ved Ejendommens Drift og Realisation indtil 1 Jan 1926, saafremt Ejendommen sælges inden nævnte Tidspunkt«, og det er in confesso, at Ejendommen ikke inden nævnte Tidspunkt blev solgt, hvorved bemærkes, at den den 15 December 1925 skete Ophævelse af Overenskomsten ikke kan betragtes som et Salg af Ejendommen til Sagsøgeren. Derimod vil den af Sagsøgte subsidiært fremsatte Indsigelse mod Driftsregnskabet, at dette er ganske udokumenteret, være at tage til Følge, idet saadan Dokumentation ikke trods Opfordring er fremskaffet af Sagsøgeren. Mod Sagsøgtes Protest kan dernæst heller ikke den af Sagsøgeren fremsatte — i sig selv ganske usandsynlige — Paastand om, at de to Panteobligationer á 15 000 Kr kun skulde være udstedte i Belaaningsøjemed, anerkendes, og endvidere er det ej heller ved de af Sagsøgeren førte Vidner eller ved det iøvrigt oplyste godtgjort, at Sagsøgte paa en overfor Sagsøgeren uberettiget Maade har faaet sig Fru Christoffersens Panteobligation tiltransporteret, ligesom det ej heller kan anses godtgjort, at Sagsøgte ved at stille Ejendommen til Auktion og ved det senere Salg af samme har paaført Sagsøgeren noget Tab, som kunde være undgaaet. Da det endelig af en Skrivelse af 6 April 1926 fra Overretssagfører Kaj Conradsen, der var Sagfører for Sagsøgerens Fader, til Sagsøgte fremgaar, at Sagsøgeren da var klar over, at han skyldte Sagsøgte Penge og ønskede forligsmæssig at faa denne Skyld ud af Verden, da Overretssagfører Conradsen som Vidne for Landsretten i Overensstemmelse hermed har forklaret, at de Forhandlinger, han førte med Sattrup, alene gik ud paa at faa Sattrup og Pedersen til mod at erholde et Beløb udbetalt at kvittere hele deres Tilgodehavende hos Sagsøgeren, medens han aldrig har været anmodet om at inkassere noget Beløb hos Sagsøgte, samt da det maa anses som in confesso, at Sagsøgeren ikke paa Tvangsauktionen har protesteret mod de af Sagsøgte opgjorte Krav, finder Retten ingen Bestyrkelse for den Antagelse, at Sagsøgeren har noget Krav paa Sagsøgte; denne vil herefter i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde. Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 154/1930. Slagtermester **Ludvig Henriksen** (Henriques)

mod

Vierø-Lindø Inddæmnings-Interessentskab ved dets Formand, Gaardejer **Laurits Nielsen** (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Interessentskabs Pligt til at lade udføre et Oprensingsarbejde.

Østre Landssrets Dom af 23 April 1930: Den foran omhandlede Vandsynskendelse af 16 Oktober 1928 er uforbindende for Sagsøgerne Vierø-Lindø Inddæmnings-Interessentskab. I Sagsomkostninger bør Sagsøgte, Slagtermester Ludvig Henriksen til Sagsøgerne betale 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret er Paastanden om Sagens Afvisning ikke gentaget.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Vandsynsmændene er fundet inkompetente til at tage Tvisten mellem Parterne under Paakendelse, og at Domstolene ikke er afskaaret fra at afgøre om det indstævnte Selskab har forsømt sine Pligter overfor Appellanten med Hensyn til Oprensning af de i Dommen omtalte Kanaler, samt at Indstævnte ikke er pligtig at lade oprense Renden C E D. Hvad angaar Kanalen A B, maa der efter de foreliggende Oplysninger gaas ud fra, at der i tidligere Tid har været Forbindelse mellem denne Kanal og Potterne, og at det med Hensyn til Afvanding af Appellantens Ejendom er af væsenlig Betydning, at denne Forbindelse bringes tilveje igen, og Kanalen oprenses. Interessentskabet har derhos ikke godtgjort, at dette Arbejdes Udførelse vil være forbundet med væsentlige Ulemper for Interessentskabet.

Herefter, og idet det ikke er godtgjort, at Appellanten har givet noget Afkald i saa Henseende, findes Interessentskabet pligtig at lade dette Arbejde udføre.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Vierø-Lindø Inddæmnings-Interessentskab, er pligtig at oprense Kanalen A-B og sætte den i Forbindelse med Potterne. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande, bortset fra Bestemmelsen om Sagens Omkostninger. Sagens Omkostninger for begge Retter be-

taler Indstævnte til Appellanten Slagtermester Ludvig Henriksen, med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1883 dannede Lodsejerne i den inddæmmede Vierø-Lindø Strand et Lodsejerfællesskab kaldet Vierø-Lindø Inddæmnings-Interessentskab; for dette Selskab vedtoges Vedtægter af 28 Oktober s A, der blev tinglæst og noteret paa samtlige Lodder. Efter Vedtægternes § 1 bestaar Interessentskabet af alle nuværende og efterkommende Lodsejere i den ovennævnte Inddæmning, og dets Formaal er efter § 2 at holde Inddæmningen udtørret paa den bedst mulige og hensigtsmæssigste Maade og at vedligeholde de fornødne Dæmninger, Afvandingskanaler, Sluser, Møllen til Vandudtrækning m v, I § 5 hedder det: »Enhver Lodsejer er uden videre Erklæring derom fra hans Side undergivet Fællesskabets Vedtægter, som de nu ere og senere Tid efter anden paa lovlig Vis maatte blive forandrede«, og i § 6: »Den øverste Myndighed i Interessentskabets Anliggender er hos Generalforsamlingen«.

Ved Købekontrakt af 24 Juni 1921 erhvervede Slagtermester Ludvig Henriksen Parcellen Matr Nr 1 c af Vierø-Lindø, hvoraf en stor Del laa meget lavt. Da Henriksen forment, at Græsningen paa hans Parcel var blevet daarligere, og at Interessentskabet ikke foretog de fornødne Oprensninger af Kanaler og Grøfter for at bortskaffe Vandet, foretog han i den Anledning forskellige Henvendelser til Bestyrelsen, der imidlertid ikke førte til noget Resultat; ligesom han ogsaa to Gange forgæves henvendte sig til Vandsynsmændene. Efter at Henriksen i 1924 havde henvendt sig til Hedeselskabet, indgik Bestyrelsen paa et af dette Selskab fremsat Forslag om at grave en Tværende gennem den lavest liggende Del af Henriksens Parcel, hvilken Rende — paa et fremlagt Situationskort betegnes som B-E-H — blev gravet i 1923. Da Henriksen imidlertid ikke mente, at denne Foranstaltning havde virket tilfredsstillende, foretog han paany, i 1928, en Henvendelse til Vandsynsmændene, der nu tog sig af Sagen og den 16 Oktober s A afsagde saalydende Kendelse: »Den Hovedrende« (paa Kortet betegnet C-E-D) »som gaar mellem Ludvig Henriksens og Ludvig Hansens Arealer fra Hovedrenden, der gaar Øst-Vest, oprenses samt den Hovedrende« (betegnet som A-B) »der gaar fra den nye Rende til Potterne, saaledes at Vandet kan føres ud i Odense Fjord«.

Denne Kendelse blev af Interessentskabet indanket for en Landvæsenkommission, hvor Selskabet hævdede, at Spørgsmaalet henhørte under Generalforsamlingens Afgørelse, og begærede i Henhold til Vandløbslovens § 5, II, Udsættelse for at indbringe Spørgsmaalet for Domstolene. Under 4 September 1929 gav Landvæsenkommissionen Selskabet en Frist af 14 Dage til at anlægge Sag.

Under denne ved Retten for Kerteminde Købstad m v forberedte, rettidig anlagte Sag har Sagsøgerne Vierø-Lindø Inddæmnings-Interessentskab paastaet den ovennævnte af Vandsynsmændene for Munkebo Sogn den 16 Oktober 1928 afsagte Kendelse ophævet.

Under særskilt Procedure af Formaliteten har Sagsøgte principalt paastaet Sagen afvist, hvilken Paastand blev forkastet ved nærværende Rets Kendelse af 12 November 1929.

Videre hævder Sagsøgte, at Spørgsmaalet om Vandets Afledning fra hans Lod, derunder Oprensning og Vedligeholdelse af Kanalen qv med Rette er forelagt Vandsynsmændene til Afgørelse.

Da det under nærværende Disput ikke drejer sig om Overholdelse af den almindelige Vandløbslovgivning, men om Forholdet mellem det sagsøgende Interessentskab og et af dets Medlemmer, skønnes Vandsynsmændene at have været inkompetente til at tage Spørgsmaalet under Paakendelse.

Det Spørgsmaal, der herefter foreligger til Afgørelse for nærværende Ret, er dette, hvorvidt Selskabet har forsømt nogen det efter Vedtægterne paahvilende Pligt til at holde Inddæmningen udtørret og at vedligeholde Kanaler m v. Her hævder Sagsøgerne, at Generalforsamlingens Afgørelse i denne Henseende er bindende for Sagsøgte uden Rekurs til Domstolene. Heri kan der ikke ubetinget gives Sagsøgerne Medhold; medens Generalforsamlingen normalt vil kunne bestemme, hvilke Arbejder der vil være at foretage, kan Domstolene ikke være afskaarne fra at sentere over, om den enkelte Interessents Rettigheder overfor Selskabet maatte være krænket.

Ved de under Sagen afgivne Vidneforklaringer maa det imidlertid anses fuldt bevist, at den ovennævnte Rende C-E-D ikke er nogen af Selskabet gravet Kanal, som det kunde være pligtig at oprense, men en Rende gravet i Halvfemserne som Skelgrøft mellem Sagsøgtes Ejendom og hans Nabos, og dens Formaal har kun været at hindre de løsgaaende Kreaturer i at gaa over paa fremmed Ejendom; herefter har Sagsøgerne ingensomhelst Pligt til at oprense denne Rende. Med Hensyn til Kanalen A-B maa det efter de foreliggende Vidneforklaringer antages, at Sagsøgte, da Sagsøgerne indgik paa at grave Tværrenden B-E-H, dermed erklærede sig tilfreds og frafaldt Krav paa Oprensning af de andre Render.

Den omhandlede Vandsynskendelse vil herefter være at kende uforbindende for Sagsøgerne, uden at der findes Grundlag for at paalægge Selskabet at foretage videre Afvandingsarbejder.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne 400 Kr.

Anden ordinære Session.

Torsdag den 1 Oktober.

Nr 237/1931.

Rigsadvokaten

mod

Gustav Marius Madsen.**Højesterets Ankeudvalgs Kendelse**

Da Gustav Marius Madsen i sin Tid har frafaldet Anke af den ham overgaaede Østre Landsrets Dom af 8 September 1930, vil den af ham begærte Anke af Sagen ikke kunne fremmes, hvorfor

bestemmes:

Den af Gustav Marius Madsen fremsatte Begæring om Anke af Østre Landsrets Dom af 8 September 1930 afvises.

Nr 195/1931.

Rigsadvokaten

mod

Marie Henriette Rasmussen, gift Tværskov, og **Ingeborg Asmussen**, gift Mogensen, (Kondrup),

der tiltales for Hæleri.

Vestre Landsrets Dom af 15 Juli 1931: De Tiltalte Marie Henriette Tværskov, f Rasmussen, og Ingeborg Mogensen, født Asmussen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 60 Dage og sidstnævnte i 80 Dage. Saa udreder de Tiltalte og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, og derunder i Salær til den for dem beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, 85 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af de Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Kondrup betaler de Tiltalte Marie Henriette Rasmussen, gift Tværskov, og Ingeborg Asmussen, gift Mogensen, een for begge og begge for een, 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er de Tiltalte Marie Henriette Tværskov, født Rasmussen og Ingeborg Mogensen, født Asmussen, ved 2 jyske Statsadvokateurs Anklageskrift af 27 Maj 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. Tiltalte Marie Henriette Tværskov, f Rasmussen, i Medfør af Straffelovens § 238 for 1 Gang begaaet Hæleri derved, at hun i Aarene 1929, 1930 og Begyndelsen af 1931 i Aarhus af en Person, der ikke tiitales under nærværende Sag, har tilforhandlet sig ialt 13 Skindkaaber, 3 Frakker og 7 Kjoler, uagtet hun vidste eller maatte vide, at de paagældende Effekter var stjaalne. Bestjaalne har opgjort Effekternes samlede Indkøbspris til ca 3038 Kr.

B. Tiltalte Ingeborg Mogensen, f Asmussen, i Medfør af Straffelovens § 241, 1 Stk efter § 238 som for 5 Gang begaaet Hæleri derved, at hun henholdsvis i Februar og i Begyndelsen af Marts 1931 i Aarhus af den under A nævnte Person har tilforhandlet sig to Kjoler, uagtet hun vidste eller maatte vide, at de paagældende Kjoler var stjaalne. Kjolernes Indkøbspris er af Bestjaalne opgivet til henholdsvis 50 Kr og 110 Kr.

Tiltalte Marie Henriette Tværskov er født den 14 August 1898 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller sraffet.

Tiltalte Ingeborg Mogensen er født den 19 December 1888 og er tidligere anset ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 11 November 1911 efter Straffelovens § 238, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, ved samme Rets Dom af 31 December 1912 efter Lov af 3 Marts 1860 § 1, jfr Lov 1 April 1911 § 8 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 10 Dage, ved Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 7 Februar 1913 efter Straffelovens § 268, II, jfr § 275, med Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage, ved Randers By- og Ekstrarets Dom af 8 September 1913 efter Straffelovens § 228, § 146, § 52 sidste Punkt og § 46, Lov 3 Marts 1860 § 2, jfr Lov af 30 Marts 1906 § 1 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 21 Februar 1914 efter Lov af 3 Marts 1860 § 1 med Tvangsarbejde i 18 Dage, ved Skive Købstad og Sallingland Herreds Ekstrarets Dom af 17 November 1914 efter Straffelovens § 230 I samt Lov 3 Marts 1860 § 1 med Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage, ved Randers Købstads Politirets Dom af 23 Februar 1915 efter Lov af 3 Marts 1860 § 2, jfr § 1, og Politivedtægtens § 8 med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, ved Aarhus Købstads Politirets Dom af 26 Maj 1915 efter Lov af 3 Marts 1860 § 1 og Lov Nr 52 af 15 Maj 1875 § 22, jfr i det hele midlertidig Straffelov

af 1 April 1911 § 8, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, v e d samme Rets Dom af 15 April 1916 efter Lov af 3 Marts 1860 § 1, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 8 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, v e d samme Rets Dom af 21 Juni 1918 efter Lov af 3 Marts 1860 § 1 med Tvangsarbejde i 30 Dage og ved Vestre Landsrets Dom af 30 Januar 1924 efter Straffelovens § 231, 1 Led med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder, men ved kgl Resolution af 1 Marts 1924 er Straffen formildnet til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage paa Vilkaar af 5 Aars straffri Vandel.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Peder Kristian Mølgaard, der i en Aarrække var ansat som Bud og Fyrpasser ved Magasin du Nord i Aarhus, i Aarene 1929, 1930 og 1931 har stjaalet bl a 11 Kjoler, 4 Frakker og 13 Skindkaaber i nævnte Forretning, i hvilken Anledning han ved Aarhus Købstads Kriminalrets upaaankede Dom af 24 April 1931 efter Straffelovens § 228 blev anset med en Straf af Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder. Af de stjaalne Effekter har han afhændet de i Anklageskriftet under A og B nævnte til de Tiltalte, der erkender at have købt dem, førstnævnte Tiltalte hovedsagelig til videre Forhandling, sidstnævnte til personligt Brug.

Begge de Tiltalte har nægtet sig skyldig i den dem paasigtede Forbrydelse, idet de har bestridt at have vidst eller have haft Formodning om, at de af dem købte Effekter var stjaalne.

Den af Tiltalte Marie Tværskov afgivne Forklaring gaar nærmere ud paa, at hun i Overensstemmelse med Udtalelser fra Mølgaard har troet, at han som ansat i Magasin du Nord kunde faa Varer derfra med en Rabat af 25 pCt, og at han vilde lade denne Rabat komme hende tilgode.

Ifølge de af Mølgaard under Sagen afgivne Forklaringer maa det nu vel antages, at han ikke i noget Tilfælde har meddelt Tiltalte Tværskov, at de af ham solgte Effekter var stjaalne, men at han er fremkommet med forskellige Udtalelser, der gik ud paa, at han lovligt kunde disponere over Varerne. Ikke desto mindre skønnes det efter alt, hvad der foreligger, ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte Marie Tværskov ved at købe de stjaalne Varer har gjort sig skyldig i Hæleri, idet der navnlig maa lægges Vægt paa, at Mølgaard, hvad der var Tiltalte Tværskov bekendt, kun indtog en ganske underordnet Stilling i Magasin du Nord, saa at han ikke med Rimelighed kunde antages at være berettiget til at disponere over Forretningens Varer i saa stort Omfang som sket, og at Varerne — af hvilke særlig Kaaberne var af ret betydelig Værdi — blev købt uforholdsmæssigt billigt af Tiltalte, som i de Tilfælde, hvor hun videresolgte dem, opnaaede en betydelig Fortjeneste.

Med Hensyn til det af Tiltalte Ingeborg Mogensen udviste Forhold bemærkes, at det maa antages, at hun har købt de i Anklageskriftet under B nævnte to Kjoler paa Afbetaling for henholdsvis 29 Kr og 48 Kr, hvoraf hun har betalt 14 Kr. Under disse Omstændigheder skønnes det særlig efter hvad ovenfor er anført om Mølgaards underordnede Stilling, der ogsaa var denne Tiltalte bekendt, tilstrækkelig godtgjort, at ligeledes hun har gjort sig skyldig i Hæleri, der vil være at tilregne hende som 5 Gang begaaet.

De af de Tiltalte, for Marie Tværskovs Vedkommende i Medfør af Straffelovens § 238 og for Ingeborg Mogensens Vedkommende i Medfør af Straffelovens § 241, jfr § 238, forskyldte Straffe findes under Hensyn til Bestemmelsen i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 at burde bestemmes for Marie Tværskov til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og for Ingeborg Mogensen til samme Art Fængsel i 80 Dage.

De Tiltalte vil derhos have in solidum at betale Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer 85 Kr.

Fredag den 2 Oktober.

Nr 18/1931. Fhv Gaardejer **Hans Chr Mathiasen**
(Oluf Petersen)

mod

Gaardejer **Laurits Jørgensen** (Gorrissen),

betræffende Erstatning for Kastesyge.

Østre Landsrets Dom af 8 December 1930: Sagsøgte, fhv Gaardejer Hans Chr Mathiasen, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Laurits Jørgensen, betale 800 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 3 Marts 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten under Reservation opfyldt denne ved Betaling af 1033 Kroner 33 Øre. Hans Paastand gaar herefter ud paa Tilbagebetaling af dette Beløb med Renter. Indstævnte har gentaget sin for Landsretten nedlagte Paastand.

I den indankede Dom er det rettelig antaget, at de Gaardhandlen ledsagende Omstændigheder ikke giver Grundlag for at paalægge Appellanten noget Ansvar. Det er dernæst rettelig antaget, at Appellanten efter af Dyrslægen at være gjort bekendt med, at Kastningstilfældet i September var af smitsom Art, burde have givet Indstævnte Meddelelse herom, men efter de foreliggende tildels efter Sagens Indankning tilvejebragte Oplysninger findes det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at Appellantens Forsømmelse har haft nogen Betydning for Sygdommens videre Udbredelse. Herefter, og idet det ej heller kan anses godtgjort, at

Appellanten iøvrigt har udvist uforsvarligt Forhold med Hensyn til Kastningstilfældet, vil hans Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Gaardejer Laurits Jørgensen, bør til Appellanten, fhv Gaardejer Hans Chr Mathiasen betale 1033 Kroner 33 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 22 December 1930 til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Kerteminde Købstad m v forberedte Sag paastaar Gaardejer Laurits Jørgensen fhv Gaardejer Hans Chr Mathiasen dømt til at betale ham en Erstatning, stor 1980 Kr, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 3 Marts 1930, i Anledning af, at det har vist sig, at der var smitsom Kalvekastning blandt den Besætning, Sagsøgeren overtog ved Købet af Sagsøgtes Ejendom i Davinde, og han har til Støtte for sit Krav nærmere anført følgende: Han købte Sagsøgtes Ejendom ved Slutseddelen af 8 September og Købekontrakt af 10 September 1928 (Skødet blev udfærdiget i December Termin s A). Under Forhandlingerne spurgte han Sagsøgte, om der havde været smitsom Kastning i Besætningen, hvad Sagsøgte benægtede, idet han tilføjede, at en Ko havde kastet i Sommeren 1928, men det betød ikke noget, da Kastningen sandsynligvis skyldtes Overlast fra Fodermesteren, der var ond ved Dyrene. I Slutningen af September 1928, men inden Overtagelsen af Ejendommen, der skete den 1 Oktober, var Sagsøgeren paa Besøg hos Sagsøgte; der blev ikke talt om Kastning, men da Sagsøgeren kom ned i Kostalden, viste Fodermesteren ham en Kalv, der var kommet for tidlig, men han fik iøvrigt ikke noget nærmere at vide om dette Forhold. Ca 14 Dage efter, at Sagsøgeren havde overtaget Ejendommen, kastede en anden Ko, og Fodermesteren fortalte ham da, at det havde vist sig, at fornævnte Ko, som Sagsøgte havde ladet undersøge, led af smitsom Kastning. I December Termin 1928 blev der derfor hos den Sagfører, der skulde skrive Skødet, forhandlet om Erstatning; Sagsøgte var villig til at betale, men Spørgsmaalet om Erstatningens Størrelse blev udskudt et Aar, for at man kunde se, hvor galt det blev, men Forhandlingerne i December 1929 førte ikke til noget Resultat. I Tiden fra Overtagelsen til November 1929 har der fundet mindst syv Kastninger Sted, og efter Sagens Anlæg har endnu en Ko kastet.

Under en efter Sagsøgerens Begæring den 22 Oktober 1930 afholdt Syns- og Skønsforretning har Skønsmændene ansat Sagsøgerens Tab til 1980 Kr, hvilket Tab Sagsøgte efter Sagsøgenens Formening maa være pligtig at erstatte ham, da Sagsøgte ved sine Udtalelser til ham under Salgsforhandlingerne i ethvert Fald stiltiende har garanteret ham mod smitsom Kalvekastning, da Sagsøgte overfor ham har fortiet, at det den 26 September var konstateret, at paagældende Ko led af smitsom Kastning, samt da Sagsøgte senere har stillet ham i Udsigt, at han vilde betale nogen Erstatning.

Sagsøgte paastaar sig frifundet. Til Støtte herfor gør han gældende, at der ikke er afkrævet ham nogen Garanti, og at han ikke under Salgsforhandlingerne har givet nogen Garanti eller afgivet nogen Udtalelse, der kan sidestilles hermed; Sagsøgeren spurgte ham, hvordan han havde det med Kastesyge; han omtalte da det Tilfælde af Kastning, som havde fundet Sted om Sommeren 1928, idet han gav den Forkaring, som Sagsøgeren har anført, og han havde den Gang ikke nogen Anledning til at tro, at denne eller andre Køer af Besætningen led af Kastningssyge. Han fortalte før den 1 Oktober 1928 Sagsøgeren om den Kastning, der havde fundet Sted i September, men maa indrømme, at han ikke gjorde ham bekendt med, at der forelaa Udtalelser fra Serumlaboratoriet om, at der var paavist Kastningsbaciller i Koens Efterbyrd. Han benægter at have lovet at ville yde Sagsøgeren nogen Erstatning; han har vel ved en enkelt Lejlighed stillet i Udsigt, at han af Kulance, men ikke fordi der forelaa nogen Pligt for ham, muligt vilde yde ham et mindre Beløb i Erstatning.

Efter det under Sagen oplyste er det ikke godtgjort, at Sagsøgte har udtrykkelig eller stiltiende garanteret mod Kastesyge; ejheller er det godtgjort, at Sagsøgte under Salgsforhandlingerne havde Anledning til at tro, at Kastningen i Sommeren 1928 var et Tilfælde af smitsom Kastning; det er endelig ejheller mod Sagsøgtets Benægtelse godtgjort, at han har anerkendt at være erstatningspligtig, eller at han har lovet at betale Sagsøgeren noget Erstatningsbeløb. Da det derimod bl a ved en af Dyrnlæge Longsted afgivet Vidneforklaring er godtgjort, at denne har gjort Sagsøgte bekendt med, at Septembertilfældet var et Tilfælde af smitsom Kastning, og han overfor Sagsøgte har berørt, at han skulde se at faa Spørgsmaalet om Kastningen bragt i Orden med Sagsøgeren, inden denne overtog Gaarden, og da Sagsøgte desuagtet ikke har givet Sagsøgeren Meddelelse om Forholdet, finder Retten, at Sagsøgte har paa-draget sig Erstatningspligt overfor Sagsøgeren. Den Erstatning, som Sagsøgte vil have at betale, findes bl a under Hensyn til, at Sagsøgeren efter sin egen Erkendelse ikke har foretaget rationelle Skridt til Sygdommens Bekæmpelse, at kunne fastsættes til 800 Kr, hvoraf Renter vil være at svare som paastaaet. I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren 200 Kr.

Mandag den 5 Oktober.

Nr 211/1931.

Rigsadvokaten

mod

Szymon (Simon) Andrzejewski (Graae),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 10 August 1931: Tiltalte Szymon (Simon) Andrzejewski bør straffes med Forbedringshusarbejde i 6 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær 60 Kr til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Chr Langballe. At efterkommes under Anfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Szymon (Simon) Andrzejewski 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nakskov Købstad m v, tiltales ifølge Anklageskrift af 18 Juli 1931 Szymon (Simon) Andrzejewski her ved Retten til Straf efter Straffelovens § 161 med §§ 185 og 210 ved fra Maj 1926 til kort efter Nytaar 1931 paa sin Bopæl (senest Rudbjerggaard) mange Gange — og ofte under Anvendelse af Vold eller Trusel om saadan — at have forskaffet sig Samleje med sin Datter Helena Andrzejewski, født den 2 November 1912.

Tiltalte, der nægter sig skyldig, er efter Opgivende født den 7 Oktober (20 Oktober) 1885 i Polen og er ikke fundet forhen straffet her i Landet.

Tiltaltes i Anklageskriftet nævnte Datter Helena har forklaret, at Tiltalte i det i Anklageskriftet nævnte Tidsrum mange Gange har haft Samleje med hende, i de første tre Maaneder af Perioden dog saaledes, at han ikke naaede at indføre sit Lem helt i hendes Kønndel. Medens Tiltalte i en væsenlig Del af Perioden for at opnaa sin Hensigt maatte anvende Trusler og overvinde hendes Modstand, udvikledes Forholdet senere til, at hun gik med til at indrømme ham Samlejerne, naar han

paa sædvanlig Maade tilkendegav sin Hensigt dertil, til Eksempel ved at tage hendes Benklæder ned. Samlejerne fandt som Regel Sted i Op-holdsstuen om Aftenen og paa Tidspunkter, hvor Datterens Stedmoder var borte fra Huset, hvilket sidste efter Datterens Forklaring plejede at ske ved Tiltaltes Foranstaltning paa den Maade, at han fik Hustruen til at tage paa Besøg hos Bekendte. Efter Datterens Forklaring var Samlejerne hende ikke til Behag og var hende altid imod.

Anmeldelsen er indgivet, efter at Datteren var blevet forlovet, og efter at hun ifølge sin Forklaring vedvarende havde været Genstand for Tiltaltes Efterstræbelser, hvilke hun ikke ønskede at være udsat for efter Forlovelsen.

Idet Datterens Vidneforklaring, der er fastholdt i Landsretten, dels er bestyrket ved Sagens øvrige Oplysninger — derunder en Forklaring af Fodermester Franz Rogowski angaaende en Nabos Udtalelser om hans Hustrus Iagttagelser — dels i sig selv gør et fuldtud troværdigt Indtryk, vil den være at lægge til Grund for Paadømmelsen.

Tiltalte vil derfor mod sin Benægtelse være at anse overbevist om at have udvist de i Anklageskriftet nævnte Forhold.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 161, jfr tildels § 174 og § 210, efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 6 Aar.

Nr 154/1931.

Rigsadvokaten

mod

Harry Jensen (Knudtzon),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 100 og § 108, jfr § 46.

Østre Landsrets Dom af 8 Maj 1931: Tiltalte Harry Jensen bør inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse til Statskassen bøde 100 Kr eller i Mangel af Bødens fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 10 Dage. Tiltalte bør betale Sagens Omkostninger, derunder Salær 40 Kr til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wreschner. At efterkommes under Anfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Knudtzon betaler Tiltalte Harry Jensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted inden Korsør Købstads Ret, tiltales ifølge et af Statsadvokaten for Sjælland den 22 April 1931 udfærdiget Anklageskrift Harry Jensen efter Straffelovens § 100 og § 108, jfr § 46 for Natten mellem den 9 og 10 Januar 1931 udenfor Hotel Storebælt i Korsør at have grebet fat i Reservepolitibetjent Kristiansen, da denne vilde føre en af Gæsterne, Karl Frederik Ludvig Werge, der var sat under Anholdelse, ud til et Automobil, og saaledes lagt Betjenten Hindringer i Vejen for Udførelsen af hans Hverv samt søgt at befri Werge.

Tiltalte, der er født den 29 Januar 1900 og ikke fundet forhen straffet, nægter sig skyldig.

Efter den af Reservepolitibetjent Kristiansen afgivne bestemte Vidneforklaring, der støttes af den af Havnearbejder Jens Carl Pedersen afgivne Vidneforklaring, maa det antages, at Tiltalte ved den i Anklageskriftet nævnte Lejlighed tog fat i Kristiansens Uniform, dels i Kraven og dels i Opslaget paa det ene Kapeærme og — i Forening med en Person, for hvis Vedkommende Sagen er afgjort ved Korsør Købstads Rets Dom af 17 Marts 1931 — søgte at fjerne Betjenten fra den anholdte, for at hindre dennes Indsættelse i Automobil.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 108 II, jfr § 46 efter Omstændighederne med en Bøde til Statskassen, stor 100 Kr, eller subsidiært simpelt Fængsel i 10 Dage.

Nr 198/1931.

Rigsadvokaten
m o d

Jens Nørskov Rasmussen (David),

der tiltales for Dokumentfalsk.

Vestre Landsrets Dom af 21 Juli 1931: Tiltalte Jens Nørskov Rasmussen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, 60 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler Tiltalte Jens Nørskov Rasmussen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jens Nørskov Rasmussen ved 2 jydsk Statsadvokatur's Anklageskrift af 30 April 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. I Medfør af Straffelovens § 274, jfr § 268, for Dokumentfalsk derved, at han i Juni 1930 har forfalsket Indholdet af en af Gaardejer Peter Knudsen, Klovborg, den 17 Juni 1930 underskrevet Ordreseddel vedrørende Køb af 500 kg Havremel og 200 kg Hvedemel hos Firmaet Winther & Ernst, Kolding, idet han yderligere har paaført Sedlen som bestilt af Knudsen 2000 kg Donau Byg à 11,25. Den saaledes forfalskede Ordreseddel har Tiltalte derefter indsendt til Firmaet.

B. I Medfør af Straffelovens § 268 for Dokumentfalsk.

1) derved, at han i 1929, da han var Agent for Korngrosserer Marius Jensen, Aarhus, har udfærdiget Ordreseddel paa et Parti Blodfoder og falskelig underskrevet den med Gaardejer af Aale Mark Peter Nielsens Navn, hvorefter han har indleveret Ordren til Firmaet.

2) derved, at han i 1929 har udfærdiget en Ordreseddel paa 5—6000 kg Blodfoder og falskelig underskrevet den med Gaardejer af Troelstrup Gunnar Jensens Navn, hvorefter han har indleveret Ordren til det under 1 nævnte Firma.

3) derved, at han i 1929 har udfærdiget en Ordreseddel paa 10 500 kg Blodfoder og falskelig underskrevet den med Gaardejer af Troelstrup Kasper Kaspersens Navn, hvorefter han har indleveret den til det under 1 nævnte Firma.

4) derved, at han i 1928 har udfærdiget en Ordreseddel paa 3 Gange 17 Sække Blodfoder og falskelig underskrevet den med Gaardejer af Aale Mark Aage Petersens Navn, hvorefter han har indleveret den til det under 1 nævnte Firma.

Tiltalte er født den 14 April 1891 og ses ikke tidligere straffet.

De under B 1—4 nævnte Ordresedler er dateret henholdsvis den 7 Februar 1929, den 13 Marts 1928, den 15 Oktober 1927 og den 3 November s A. Ordresedlen af 15 Oktober 1927 angaar 1050 kg Blodfoder.

a d A. Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i det ham herunder paasigtede Forhold og hævdet, at Gaardejer Peter Knudsen har bestilt det paa Ordresedlen anførte Kvantum Byg. Den Knudsen af Tiltalte ved Bestillingen af Havremelet og Hvedemelet overleverede Kopi af Ordresedlen indeholder imidlertid intet om Bestilling af Byg, og Knudsen har forklaret, at han ikke har bestilt Byggen. Denne Forklaring, der i nogen Grad er bestyrket ved tvende andre Vidneforklaringer, findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, saaledes at

det maa anses godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ha. herunder paasigtede Forhold.

a d B 1—4. Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes egen tilstaaelse er det godtgjort, at han har underskrevet ommeldte Slutsec. med de i Anklageskriftet anførte Navne uden de paagældendes Videns og Vilje, og at han derefter har forholdt sig med Ordresedlerne som i Anklageskriftet anført.

Tiltalte vil derfor være at anse efter Straffelovens § 274, jfr § 268, og efter Straffelovens § 268 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Under Sagen har Gaardejer Peter Knudsen af Klovborg paastaet sig tillagt i Erstatning hos Tiltalte 54 Kr 75 Øre, der udgør et Beløb, som Knudsen ifølge Dom i en mod ham af Firmaet Winther & Ernst i Kolding anlagt Sag har maattet betale dette Firma, med Tillæg af Renter og Sagsomkostninger. Mod Tiltaltes Protest findes denne Paastand ikke at kunne tages til Følge under nærværende Sag.

Tiltalte vil have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 60 Kr.

Nr 247/1931.

Rigsadvokaten

mod

Andreas Mathias Thomsen.

Højesterets Ankeudvalgs Kendelse

Domfældte Andreas Mathias Thomsen har paaanket Vestre Landsrets Dom af 15 September 1931, ved hvilken han efter Strfl § 176, jfr § 161 og tildels § 173 samt efter § 185 er anset med Forbedringshusarbejde i 3 Aar. Da han imidlertid ved Dommens Afgivelse har erklæret, at han modtog denne, maa han anses at have givet bindende Afkald paa Anke og mangler derfor Beføjelse til at paaanke Dommen til Højesteret.

Thi bestemmes:

Den af Domfældte Andreas Mathias Thomsen iværksatte Anke afvises.

T i r s d a g d e n 6 O k t o b e r .

1 218/1931.

R i g s a d v o k a t e n

m o d

Martin Jensen (Harboe),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 270 og § 257.

Vestret Landsrets Dom af 4 August 1931: Fængslede Martin Jensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Erstatning betaler Fængslede til Husbestyrerinde Ellen Hansen 200 Kr og til Vognmand Christian Sigvald Petersen 60 Kr. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ejstrup, i Salær 350 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte Martin Jensen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Fængslede Martin Jensen ved 2 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 18 Maj 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. Efter Straffelovens § 274, jfr § 268 for Dokumentfalsk derved, at han — der var i Besiddelse af en Husbestyrerinde Ellen Hansen, Sinding, tilhørende (paa hendes Navn lydende) Sparekassebog Nr 3932 med Tyendesparekassen for Horsens og Omegn (Bjerre og Hatting Herreders Sparekasse), paa hvilken Bog indestod et Beløb af 329 Kr 81 Øre, og som af nævnte Ellen Hansen havde faaet Tilladelse til af Bogens Paalydende for egen Regning at hæve et Beløb af 50 Kr, i hvilken Anledning hun forsynede ham med saalydende, den 15 Februar 1931 paa hendes nævnte Bopæl udfærdiget, udateret Fuldmagt: »Undertegnede beder dem venligst udlevere 50 Kr til Martin Jensen. Ellen Hansen, Hvirring« — samme Dag som anført, formentlig under et Ophold paa Silkeborg Banegaard, falskelig har ændret Indholdet af nævnte Fuld-

magt saaledes, at Tallet kom til at lyde paa 250 Kr og derefter den følgende Dag (den 16 Februar 1931) ved Forevisning af den saaledes forfalskede Fuldmagt i fornævnte Sparekasse hævet sidstnævnte Beløb (250 Kr), som han har forbrugt til egen Fordel.

B. Efter Straffelovens § 251 for Bedrageri, subsidiært efter dens § 257 for svigagtigt Forhold derved, at han den 17 Februar 1931, medens han opholdt sig i Aarhus, ved først at forevise og derefter at overlade som Pant den under Forhold A ommeldte Sparekassebog til Vognmand Christian Sigvald Petersen, Hovedgaard, har bevæget denne til at yde sig et Laan af ialt 40 Kr.

C. Efter Straffelovens § 257 for svigagtigt Forhold:

a) d e r v e d, at han, der som anført den 17 Februar 1931 opholdt sig i Aarhus, d e l s nævnte Dag telefonisk har bestilt fornævnte Vognmand Petersen, Hovedgaard, til i Automobil at hente sig i bemeldte By for derfra at køre til Hovedgaard, d e l s den følgende Dag i denne By har hyret Petersen til at foretage to Køreture, uagtet han ikke ved Bestillingerne af de paagældende Ture var i Besiddelse af Penge til at betale for disse, hvorved han har paadraget sig en Gæld af ialt 20 Kr, som han heller ikke siden har været i Stand til at betale.

b) d e r v e d, at han, som Natten til den 20 Februar 1931 har indlogeret sig paa Hovedgaard Gæstgivergaard uden at være i Besiddelse af Midler til at bestride de med Indlogeringen forbundne Udgifter, den paafølgende Dag uden at afregne eller stille Sikkerhed har forladt nævnte Gæstgivergaard, efterladende sig for Logis m m en Gæld af 3 Kr 50 Øre — Beløbet er betalt, efter at der var indledet kriminel Undersøgelse mod Tiltalte.

Fængslede er født den 3 December 1905 og er tidligere anset ved Horsens Købstads Rets Dom af 3 Oktober 1928 for Overtrædelse af Straffelovens § 253 med en betinget Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage.

I Sagens Anledning er der forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal:

Hovedspørgsmaal 1.

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 268, derved, at han — der var i Besiddelse af en Husbestyrerinde Ellen Hansen, Sinding, tilhørende Sparekassebog Nr 3932 med Tyendesparekassen for Horsens og Omegn, og som af nævnte Ellen Hansen havde faaet Tilladelse til af Bogens Paalydende for egen Regning at hæve et Beløb af 50 Kr, i hvilken Anledning hun forsynede ham med saalydende, den 15 Februar 1931 paa hendes nævnte Bopæl udfærdiget, udateret Fuldmagt: »Undertegnede beder dem venligst udlevere 50 Kr til Martin Jensen. Ellen Hansen, Hvirring«, — samme Dag som anført eller næste Dag, formentlig under et Ophold paa Silkeborg Banegaard, falskelig har ændret Indholdet af nævnte Fuldmagt saaledes, at Tallet kom til at lyde paa 250 Kr og derefter den 16 Februar 1931 ved Forevisning af Fuldmagten i fornævnte Sparekasse har hævet sidstnævnte Beløb (250 Kr), som han har forbrugt til egen Fordel?

Hovedspørgsmaal 2.

(Besvares kun, saafremt Hovedspørgsmaal 1 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 274, jfr § 270 derved, at han paa Tid og Sted som under Hovedspørgsmaal 1 anført har forfalsket Indholdet af den under samme Spørgsmaal nævnte Fuldmagt og derefter gjort Brug af denne, alt som i bemeldte Spørgsmaal beskrevet?

Tillægsspørgsmaal til Hovedspørgsmaal 1 eller 2.

(Besvares kun, hvis noget af disse Hovedspørgsmaal besvares bekræftende).

Har Forfalskningen været saa kendelig, at ingen uden aabenbar Uforsigtighed derved har kunnet skuffe?

Hovedspørgsmaal 3.

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 251 derved, at han den 17 Februar 1931, medens han opholdt sig i Aarhus, ved at overlade som Pant den under Hovedspørgsmaal 1 ommeldte Sparekassebog, hvorpaa da indestod 79 Kr 81 Øre, til Vognmand Christian Sigvald Petersen, Hovedgaard, har bevæget denne til at yde sig et Laan af ialt 40 Kr?

Hovedspørgsmaal 4.

(Besvares kun, saafremt Hovedspørgsmaal 3 besvares med »Nej«).

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 257 derved, at han paa Tid og Sted som under Hovedspørgsmaal 3 anført har udvist det under nævnte Spørgsmaal beskrevne Forhold?

Hovedspørgsmaal 5.

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 257 derved, at han, der den 17 Februar 1931 opholdt sig i Aarhus, dels nævnte Dag telefonisk har bestilt den under Hovedspørgsmaal 3 nævnte Vognmand Petersen, Hovedgaard, til i Automobil at hente sig i bemeldte By for derfra at køre til Hovedgaard, dels den følgende Dag i denne By har hyret Petersen til at foretage to Køreture, uagtet han ikke ved Bestillingerne af de paagældende Køreture var i Besiddelse af Penge til at betale for disse, hvorved han har paadraget sig en Gæld af ialt 20 Kr, som han heller ikke siden har været i Stand til at betale?

Hovedspørgsmaal 6.

Er Tiltalte Martin Jensen skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 257 derved, at han om Natten til den 20 Februar 1931 har indlogeret sig paa Hovedgaard Gæstgivergaard uden at være i Besiddelse af Midler til at bestride de med Indlogeringen forbundne Udgifter, den paafølgende Dag uden at afregne eller stille Sikkerhed har forladt nævnte Gæstgivergaard, efterladende sig for Logis m m en Gæld af 3 Kr 50 Øre?

Nævningerne har besvaret Hovedspørgsmaalene 1 og 3 med Nej og de øvrige Hovedspørgsmaal med Ja, samt Tillægsspørgsmaalet med Nej.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund vil Fængslede være at anse efter Straffelovens § 274, jfr § 270 og efter dens § 257 med en Straf, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 vil være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Under Sagen er der af Husbestyrerinde Ellen Hansen og af Vognmand Christian Sigvald Petersen nedlagt Paastand om, at der tilkendes dem i Erstatning henholdsvis 350 Kr og 60 Kr.

Disse Paastande vil være at tage til Følge, dog at der under denne Sag ikkun vil kunne tilkendes Ellen Hansen 200 Kr som Erstatning for det Beløb, Tiltalte i Henhold til det under A i Anklageskriftet ommeldte Dokument uberettiget har hævet paa den sammesteds anførte Sparekassebog.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten i Salær 350 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 50 Kr.

Torsdag den 8 Oktober.

Nr 245/1931.

R J Larsen

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 11 September 1931.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

R J Larsen, der ved Dom, afsagt den 12 Marts 1928 af Østre Landsret som Ankeinstans, efter Stærkstrømsreglement af 26 Januar 1924 § 2, I, jfr § 187, blev idømt en Bøde, stor 200 Kr, til Statskassen, har begært Sagen genoptaget.

Da de af ham til Støtte herfor paaberaabte Omstændigheder imidlertid findes aabenbart betydningsløse, vil Begæringen i Medfør af Retsplejelovens § 980 I være at afvise.

Thi bestemmes:

Begæringen om ovennævnte Sags Genoptagelse afvises.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede Østre Landsrets Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 9 Oktober.

Nr 28/1930. **Handelsgartner Oluf Christensen** og Overtoldbetjent **C P Jensen** (Landsretssagfører Bærentsen)

mod

Aktieselskabet Nordisk Betonkompagni (Cohn),

betræffende Betaling for leverede Byggematerialer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Januar 1930: De Sagsøgte, Handelsgartner Oluf Kristensen og Overtoldbetjent C P Jensen bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, A/S Nordisk Betonkompagni, udstede den 3 Maaneders Veksel for et Beløb af Kr 7255,01, og betale Sagens Omkostninger med 400 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret paastaar Indstævnte Appellanterne dømt in solidum til Betaling af 7255 Kroner 01 Øre med Renter. Appellanten Jensen har ikke gentaget den Indsigelse, at ikke han, men kun Christensen er Bygherre.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Appellanterne er anset ansvarlige for Betalingen af Indstævntes Leverancer til Byggeforetagendet. Det bemærkes herved yderligere, at Appellanterne, som vidste, at Gravesens økonomiske Stilling var ringe, og som fra Indstævnte fik tilsendt Opgørelser over Leverancerne, i hvert Fald fra Slutningen af September maa have været paa det rene med, at Leverancen oversteg Transportens Paalydende og kun blev ydet i Tillid til, at Appellanterne betalte. Dommens Resultat bestyrkes derhos ved den Maade, hvorpaa Betalingen er foregaaet med Hensyn til Indstævntes Leverancer til andre af Gravesen for Appellanten i samme Tidsperiode udførte Byggeforetagender.

For Højesteret har Appellanterne fremsat den nye Indsigelse, at de i al Fald maa være fritagne for at betale, fordi der i de efter Indstævntes Opgørelse til Foretagendet leverede Materialier har været en saa stor Manco, at dens Værdi overstiger det af Indstævnte indsogte Beløb. Efter det foreliggende maa der imidlertid gaas ud fra, at de paa Opgørelsen anførte Kvantiteter er modtaget af Gravesen paa de paagældende Byggepladser, og efter det Forhold som bestod mellem Gravesen og Appellanterne, maa det komme disse til Skade, saafremt der senere er bortkommet en Del af det leverede, hvilket iøvrigt ikke er tilstrækkeligt godtgjort under Sagen.

Herefter vil Appellanterne være at dømme efter Indstævntes Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanterne in solidum at burde godtgøre Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Handelsgartner Oluf Christensen og Overtoldbetjent C P Jensen, bør een for begge og begge for een, til Indstævnte, Aktieselskabet Nordisk Betonkompagni, betale 7255 Kroner 01 Øre, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Februar 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Kendelses Præmisser er saalydende:

Murermester G Gravesen, der havde kontraheret om Opførelse af 10 Rækkehuse paa Saltværksvej for en Entreprisesum af 53 000 Kr, gav den 13 April 1929 Sagsøgerne, A/S Nordisk Betonkompagni forlods Transport paa 22 000 Kr af Entreprisesummen for Materialer, som Sagsøgerne skulde levere til Byggeforetagendet. I Transporten var de Sagsøgte, Handelsgartner Oluf Kristensen og Overtoldbetjent C P Jensen, anført som Bygherrer, og ved Paategning af 20 s M anerkendte Oluf Kristensen som Bygherre Transporten og forpligtede sig til at udstede Veksler, efterhaanden som der var leveret Varer til Beløb af 4000 Kr eller derover, medens C P Jensen med sin Underskrift tiltraadte Paategningen. Efter at der var udstedt Veksler til samlet Beløb Kr 19 863,01, blev Transporten den 12 August 1929 forhøjet med 5000 Kr, og denne Forhøjelse blev ved Paategning af 9 September anerkendt af begge de Sagsøgte med Tilføjende, at Restsummen andrager Kr 7136,99. Der er derefter den 2 Oktober udstedt en Veksel paa 4000 Kr, saaledes at Transportens Restbeløb er Kr 3136,99.

Imidlertid har Sagsøgerne i Løbet af Oktober leveret Materialer for et betydeligt højere Beløb, og de lod derfor den 28 Oktober Gravesen underkrive en yderligere Transport paa 6000 Kr, som de samme Dag anmodede de Sagsøgte om at anerkende, idet de meddelte, »at vi efter Deres Ønske siden sidste Paategning for deres Garantitilsagn ifølge Udtalelse saavel til Firmaets Direktør som Prokuristen, har leveret Varer for Kr 8566,85 pr 15 ds og herefter Varer for ca 800 Kr.«

Herpaa svarede C P Jensen den 30 Oktober:

»Jeg har i Dag modtaget en Skrivelse fra Dem, hvori De skriver, at Hr O Kristensen og jeg har givet Garantitilsagn vedr Leverance af Materialier udover hvad vi har underskrevet Transport paa. Jeg vil gøre opmærksom paa, at dette ikke er Tilfældet, men for at forebygge alle Misforstaaelser desangaaende, har jeg tilstillet var Sagfører forskellige Oplysninger, samt det af Dem til mig tilstillede anb Brev med Indhold. Vedr den tilstillede Transport vil jeg oplyse, at denne ikke bliver undertegnet af os, da vi paa nærværende Tidspunkt nærer stærk Tvivl om, at Gravesen har Dækning for denne.«

Sagsøgerne tilskrev samme Dag C P Jensen saaledes:

»Efter Modtagelsen af Deres Brev af D D, for hvilket De ganske selv maa tage Ansvar, meddeler vi Dem herved, at vi selvfølgelig straks stopper enhver Leverance af Varer til det nævnte Byggearbejde, idet vi tager enhver Reservation overfor Dem.

Der vil selvfølgelig blive gaaet frem paa den skarpeste mulige Maade, da vi ikke agter at lide et betydeligt Tab, fordi vi har stolet paa Deres Løfter, og vi kunde ikke tænke os, at De vilde berige Dem paa vor Bekostning.

Vi skal blot tilføje, at ogsaa Gravesen selv, siden De i September Maaned skriftlig forhøjede Deres Garantitilsagn, stadig har meddelt os, at De overfor ham har sagt, at han roligt kunde fortsætte, respektive rekvirere de fornødne Varer, da De ikke vilde lade ham i Stikken.

Vi har givet Gravesen Meddelelse om, at vi ikke vil levere yderligere Varer samt Aarsagen dertil.«

Sagsøgernes Tilgodehavende for leverede Materialier andrager ifølge Opgørelse pr 31 Oktober 1929 Kr 10 392, og idet de herfra trækker Transportens Restbeløb, Kr 3136,99, for hvilket Oluf Kristensen anerkender sin Forpligtelse til at udstede Veksel, har de under denne Sag nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte kendes pligtige til at udstede en 3 Maaneders Veksel til Sagsøgerne for et Beløb af Kr 7255,01.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand gør Sagsøgerne gældende, at Leverancen fra deres Side er fortsat udover Transportens Beløb i Tillid til udtrykkelige Tilsagn, der af de Sagsøgte er afgivet til Sagsøgernes Direktør og til deres Prokurist. Endvidere har Gravesen ifølge Sagsøgernes Anbringende meddelt dem, at de roligt kunde vedblive at levere, da de Sagsøgte til ham havde sagt, at Entreprisesummen maatte forhøjes, og at han uden Betænkelighed kunde rekvirere det fornødne.

De Sagsøgte benægter at have direkte eller indirekte givet Sagsøgerne nogen Garanti, der rækker ud over Transportens Beløb, eller overhovedet givet Sagsøgerne nogen som helst Grund til at tro, at de vilde betale, hvad der blev leveret udover dette Beløb. Sagsøgte Kristensen, der er Bygherre for Rækkehusene, har tvertimod paa Sagsøgernes telefoniske Henvendelse om yderligere Garanti udtrykkelig vægret sig ved at give en saadan, da han ikke havde Sikkerhed for, at Entreprenøren iøvrigt kunde opfylde sine Forpligtelser. Kristensen lider selv et meget betydeligt Tab ved, at Gravesen, der intet ejer, ikke har kunnet overholde sin Kontrakt.

Sagsøgte Jensen paastaar sig for sit Vedkommende frifundet allerede af den Grund, at kun Oluf Kristensen er Bygherre, medens Jensen er Tilsynsførende paa hans Vegne. Jensens Tiltrædelse af Kristensens Paategning paa Transporten betyder derfor ikke, at han selv paatager sig nogen Hæftelse overfor Sagsøgerne.

Sagsøgernes Direktør Egelund har som Vidne forklaret, at han den 2 Oktober ringede til Kristensen og gjorde denne opmærksom paa, at de 27 000 Kr, for hvilke der var givet Transport, var overskredet, og at Kristensen da beroligede ham, idet han bl a udtalte: »Ingen skal

tabe paa mine Huse.« Vidnet har samme Dag ringet til Jensen, der ligeledes fremsatte beroligende Udtalelser.

Direktør Egelunds Hustru, Fru Elna Madsen Egelund, f Madsen, der er ansat som Prokurist hos Sagsøgerne, har som Vidne forklaret, at hun ved samme Lejlighed som hendes Mand har talt i Telefonen med Kristensen og derved ligeledes faaet den bestemte Opfattelse, at denne garanterede for Betalingen af den fortsatte Leverance. Hun har endvidere forklaret, at hun flere Gange har talt med Jensen i Anledning af Overskridelsen af Transporten, og ogsaa derved er blevet bestyrtet i, at Betonkompagniet uden Risiko kunde vedblive at levere.

De Sagsøgte har i deres Forklaring for Retten fuldstændig benægtet, at de ved de omtalte Lejligheder skulde have udtalt sig som af Vidnerne forklaret, og det har ikke været muligt at opnaa nogen Overensstemmelse med Hensyn til Indholdet af de paagældende Samtaler.

Imidlertid findes de to Vidners Forklaringer, af hvilke navnlig Fru Egelunds har været meget klar og detailleret, at maatte lægges til Grund, hvorved ogsaa bemærkes, at det i sig selv er lidet sandsynligt, at Sagsøgerne, der ikke havde nogen Tillid til Gravesens Betalings-evne, skulde have fortsat Leverancen, hvis de Sagsøgte havde stillet sig afvisende overfor Garantispørgsmaalet.

Hvad særlig Sagsøgte Jensen angaar, findes denne bl a ved uden Forbehold at tiltræde Kristensens Anerkendelse af Transporten, i hvilken begge de Sagsøgte udtrykkeligt er betegnede som Gravesens Medkontrahenter, at have givet Sagsøgerne Føje til at gaa ud fra, at han hæftede solidarisk med Kristensen.

Efter det saaledes foreliggende findes begge de Sagsøgte at maatte være ansvarlige for Betalingen af Sagsøgernes Leverance til det omhandlede Byggeforetagende, og da Beløbets Størrelse er uomtvistet, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr.

Mandag den 12 Oktober.

Nr 155/1931.

Rigsadvokaten

mod

Søren August Kurtemann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen, kaldet Due (Henriques),

der tiltales for Forbrydelse mod den offelige Myndighed og Orden.

Østre Landsrets Dom af 3 Juni 1931: De Tiltalte Søren August Kurtemann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen, kaldet

Due, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost Agermose i 6 Maaneder og Petersen i 4 Maaneder. De Tiltalte bør derhos een for begge og begge for een betale Sagens Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-ankeet dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

Efter Dommens Afsigelse har saavel de Tiltalte som Rigsadvokaten frafaldet Ønsket om Nævningebehandling. Tiltalte Petersen er ifølge Rettens Kendelse af 3 f M indlagt til mental Observation og Sagen paadømmes derfor nu særskilt for Agermose.

Til Dommens Fremstilling føjes, at Agermose efter de af-givne Vidneforklaringer gentagne Gange holdt ophidsende Ta-ler, og naar de arbejdsløse gjorde Mine til at forlade Salen, op-muntrede dem til at stille fornyede Krav, idet han ytrede, at de maatte have Svar inden de gik, ellers maatte Byraadet tage Føl-gerne o l.

For sit udviste Forhold vil Agermose være at anse efter Straffelovens §§ 112 II og 210. Straffen findes at burde bestem-mes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Agermose vil have at betale Sagens Omkostninger.

Thi kendes for Ret:

Søren August Kurtemann Agermose bør hen-sættes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Hen-riques 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted inden Retten for Nakskov Købstad m v, tiltales ifølge et af Statsadvokaten for Fyen m v den 20 Marts 1931 udfærdiget Anklageskrift Søren August Kurtemann Agermose og Edvard Anker Aage Petersen, kaldet Due, til at lide Straf

1) begge de Tiltalte for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden efter Straffelovens §§ 98 I, jfr III, og 112, II, ved i Forening som Medlemmer af en Deputation fra De arbejdsløses Organisation i Nakskov den 2 Februar 1931 i Byraadssalen paa Raadhuset i Nakskov med Trusler om Vold at have tvunget Nakskov Byraad til straks at ved-tage at bevilge 20 000 Kr til Hjælpekassen sammesteds som ekstra-ordinær Hjælp til de arbejdsløse, tvunget den fungerende Borgmester til at tale fra Raadhusets Balkon til den paa Torvet udenfor forsamlede Mængde og forsøgt at tvinge Byraadet til at paalægge Hjælpekassen at

udbetale Hjælpen efter nogle af de arbejdsløse foreslaaede Satser samt ved med Trusler om Vold i det hele at have forstyrret Forhandlingerne i nævnte Byraadsmøde,

2) Petersen for Fornærmelse mod Byraadsmedlemmer i Funktion efter Straffelovens § 101 ved til samme Tid og Sted at have brugt Skældsord som Slyngler og Hyklere om Byraadsmedlemmerne og ved at udtale om dem, at D'Hrr Bengnavere sørger bare for deres egen Skrut.

I Anklageskriftet begærer Statsadvokaten, da Strafarbejde ikke kan anses forskyldt, Domsforhandlingen foretaget uden Medvirkning af Nævninger.

Tiltalte Agermose er født den 5 September 1892 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte Petersen er født den 15 Januar 1902 og senest ved Østre Landsrets Dom af 4 Februar 1927 anset efter Straffelovens § 230, I, jfr §§ 47 og 39, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

De Tiltalte nægter sig skyldige i noget ulovligt. De bestrider særligt, at et Forhold som det i Anklageskriftet under 1) anførte kan medføre Straf efter Straffelovens § 98; kan dette anses Tilfældet, begæres Nævningebehandling.

Ved Rettens Kendelse af 28 April 1931, der afsagdes efter at Domsforhandling havde fundet Sted, bestemtes, at Sagen hverken efter Retsplejelovens § 688 b eller iøvrigt henhører under Nævningebehandling. Denne Kendelse er af de Tiltalte paakæret til Højesteret, under Henvisning til at det Forhold, Sagen angaar, er en politisk Lovovertrædelse. Ved Højesterets Kendelse af 20 Maj 1931 blev Landsrettens Kendelse stadfæstet, saavidt den var paakrævet.

Under en Fortsættelse den 27 Maj 1931 af Domsforhandlingen har Statsadvokaten efter Ordre fra Rigsadvokaten dels — foruden de i Anklageskriftet nævnte Straffebestemmelser — paastaaet Straffelovens § 210 og § 112, 1 Stk anvendt paa de i Anklageskriftet beskrevne Forhold — for sidstnævnte Bestemmelses Vedkommende saaledes, at der i Anklageskriftets Pkt 1, sidste Linje, foran Ordet »forstyrret« tilføjes Ordene »forhindret eller« —, dels tilkendegivet, at de Tiltalte efter Rigsadvokatens Mening, uanset om de sidstnævnte Lovbestemmelser bringes til Anvendelse eller ikke, har forskyldt Strafarbejde, og i Overensstemmelse hermed begæret Sagen henvist ved Kendelse til Behandling under Medvirken af Nævninger.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Ved et Møde af arbejdsløse i Nakskov i December 1930 blev der dannet en Sammenslutning af arbejdsløse, D A O, med det Formaal at skaffe de arbejdsløse og hjemløse saa stor Understøttelse og i det hele saa gode økonomiske Forhold som muligt. I denne Organisations Bestyrelse indtraadte Tiltalte Agermose, der har været Byraadssekretær, og dens Formand er Skibsværftarbejder Ejner Petersen. Om Bevægelsen har Tiltalte Agermose oplyst, at den kun er økonomisk, men at en Del Medlemmer af den tillige arbejder for en Udvikling af Danmarks kommunistiske Parti i Nakskov.

Søndag den 1 Februar 1931 afholdtes af de arbejdsløse i Nakskov et Møde, hvor bl a ifølge tidligere Indbydelse Thøger Thøgersen var tilstede. Paa dette Møde var paa Tale en af de arbejdsløse Dagen iforvejen vedtaget Henvendelse til Nakskov Byraad. I Mødet den 1 Februar var endvidere tilstede Byraadsmedlem, Formand for Arbejdsmændenes Forbund Emil Hansen Kock, der udtalte, at han vilde støtte de arbejdsløses Krav til Byraadet, saafremt det var retfærdigt. En den 31 Januar 1931 vedtaget Resolution er saalydende:

»Til Nakskov Byraad,

»De arbejdsløses Organisation« har eenstemmigt vedtaget at stille følgende

Resolution:

»De arbejdsløses Organisation« kræver baade for organiserede og uorganiserede arbejdsløse, at der til Hjælpekassen stilles et saadant Beløb til Raadighed, at der kan ydes:

Giftede arbejdsløse uden Understøttelse pr Uge 18 Kr og 3 Kr pr Barn samt fornøden Husleje (derunder Renter og Afdrag for ubemidlede Husbesiddere) og endelig til Medvirkning til en lempelig Ordning med Hensyn til Gas, Lys og Koks eller andet Brændsel,

Ugifte arbejdsløse uden Understøttelse pr Uge 12 Kr samt 5 Kr til Husleje,

Giftede arbejdsløse med Understøttelse pr Uge 3 Kr pr Barn samt Huslejhjælp.

Desuden ønskes Naturalieuddelingen bibeholdt som gældende baade for uorganiserede og organiserede.

Foranstaaende Krav ønskes nærmere motiverede ved en Deputation til Byraadets førstkommende Møde den 2 Februar d A.

Paa »De arbejdsløses Organisation«s Vegne:

Nakskov, den 31 Januar 1931.

P O V

Einar Pedersen.«

Til Medlemmer af ovennævnte Deputation valgtes Ejnar Petersen som Formand og iøvrigt de Tiltalte samt fire andre Personer.

Efter Vedtagelse samledes Medlemmer af de arbejdsløses Organisation den 2 Februar 1931 om Aftenen paa Jærnbanepladsen i Nakskov og gik derefter i Procession gennem Byens Gader til Byraadssalen, hvor de tog Plads blandt Tilhørerne, dog at en Del forblev foran Raad-

Færdig fra Trykkeriet den 14 Oktober 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 17

Lørdag den 10 Oktober.

huset og paa Trapperne. Tilhørerskaren i Salen, hvoriblandt var en Del unge Personer i Alderen 14—20 Aar, kan anslaaes til ca 150 Personer.

Deputationens Komme var ikke forud officielt anmeldt til Byraadet, men var underhaanden bekendt blandt Byraadets Medlemmer og omtaltes løselig paa et forud for Byraadmødet afholdt socialdemokratisk Gruppemøde, men nogen Drøftelse i den Anledning foretoges ikke.

Byraadmødet, der paabegyndtes Kl 7½, indledes med, at Ejnar Petersen overrakte Resolutionen. Den kst Byraadsformand, Sekretær Marius Nielsen oplæste Resolutionen, hvorefter Ejnar Petersen rettede den Henstilling, at Naturaliefordelingen skete gennem Købmændene. Byraadsformanden erklærede paa Byraadets Vegne, at man gerne vilde imødekomme de stillede Krav saa vidt det var muligt, at Byraadet imidlertid ikke havde de fornødne Midler dertil, at Sagen maatte drøftes af Talerens Partifæller, hvorfor han foreslog afholdt et Partimøde om Sagen, hvor der kunde drøftes og Byraadet faa sine Direktiver.

Den af Byraadsformanden ønskede Drøftelse i Partimøde, hvorom nogle Byraadsmedlemmer udtalte sig, fandt imidlertid ikke Sted, idet Formanden derefter gav Ordet ogsaa til andre end Byraadsmedlemmer. Der opstod nu en til Tider truende Holdning fra Tilhørernes Side, fremkaldt ved de holdte Taler. Der var stærk Uro blandt Tilhørerne, især naar Byraadsmedlemmerne talte, medens Deputationens Medlemmer blev paahørt med mere Ro. Der krævedes et Svar straks, hvilket begge de Tiltalte holdt paa, idet Tiltalte Petersen derhos optraadte stærkt injurierende, — idet han fremkom med de i Anklageskriftet under 2 nævnte Skældsord og Udtalelser, — og tillige bl a udtalte, at hvis de fik Nej, jævnedes de Bygningen med Jorden. Der blev derhos etsteds fra i Salen raabt: »Udenfor paa Torvet staar der Tusinde, som er parat til at storme ind og hjælpe os med at faa vore Krav gennemført.« Da Mødet havde varet ca 1 Time, kom der forholdsvis Ro tilstede, efter at Byraadets Formand efter Forslag af Tiltalte Agermose fra Raadhusets Balkon havde meddelt Forsamlingen paa Torvet, at Byraadet i Løbet af ½ Time vilde forsøge at naa et Resultat, hvilket ogsaa skete derved, at det med alle Stemmer vedtoges at stille 20 000 Kr til Raadighed for Hjælpekassen. Under Mødet kastedes der gentagne Gange Snebolde ind i Salen gennem et aabenstaaende Vindue.

Efter Byraadsformandens Forklaring gjorde Tiltalte Petersen sig bemærket ved at udstøde grove Trusler mod Formandens Person og

om Raseren af Byraadssalen; flere andre Talere støttede Petersen med forskellige Udfald og Trusler mod Byraadet, især gjaldt dette ogsaa Tiltalte Agermose, hvis Holdning i Realiteten var ligesaa truende som Petersens, om end han valgte sine Ord med større Forsigtighed. De Tiltalte var traadt frem foran Tilhørernes Række, og det var synligt for Byraadet, at disse to var Anførere, og at de fuldt ud billigede den øvrige Forsamlings truende Holdning. Efter Byraadsformandens videre Forklaring udviklede Situationen sig saaledes, at intet fornøftigt Menneske kunde være i Tvivl om, at Byraadet stod overfor et Ultimatum, og at Nægtelse af Organisationens Krav efter alt at dømme vilde have medført Voldshandlinger eller andre Overgreb.

Flertallet af Byraadets Medlemmer har derhos afgivet Forklaringer, hvorefter de to Tiltalte har været Hovedmænd for de i Byraadssalen stedfundne grove Tumulter, der efter deres Mening har bevirket, at Byraadets Afstemning foregik under et Pres.

Forinden Mødet havde Tiltalte Petersen endelig alvorligt advaret et kvindeligt Medlem af Byraadet mod at deltage i Mødet af Hensyn til, hvad der kunde ske der.

Medens der nu ikke findes tillagt et Byraad en Beskyttelse lignende den de lovgivende Forsamlinger ved Straffelovens § 95 tillagte, og medens den i Anklageskriftet paastaede Anvendelse af Straffelovens §§ 98 og 101 ikke findes at kunne ske overfor det foreliggende Tilfælde, hvor der er Spørgsmaal om Beskyttelse af et Byraads Medlemmer under deres Forhandlinger i Raadet, findes de Tiltalte derimod ved det under Sagen oplyste at maatte anses overbeviste om at have gjort sig skyldige i den i Anklageskriftet nævnte voldelige Forstyrrelse af Byraadsmødets Forhandlinger, hvorved bemærkes, at de Tiltalte efter alt foreliggende maa findes ansvarlige for Tilhørernes Holdning.

Tiltalte Petersen er i en af Kredslægen i Nakskov den 8 Marts 1931 afgivet Erklæring betegnet som værende aandssvag i lettere Grad og ikke i Besiddelse af den Tilregnelighed, som findes hos sjælssunde Individier.

Idet der findes at maatte gives de Tiltaltes Forsvarer — der under den fortsatte Domsforhandling den 27 Maj 1931 har protesteret imod den af Statsadvokaten i nævnte Retsmøde nedlagte yderligere Paastand — Medhold i, at nævnte Paastand i hvert Fald for saa vidt angaar Straffelovens § 112, I, maatte medføre fornyede Afhøringer i Sagen, findes Domsforhandlingen mod den nedlagte Protest ikke yderligere at burde udsættes, og Paastanden kan derfor ikke komme i Betragtning ved Paakendelsen. Herefter og efter den afsagte Kendelse af 28 April 1931 bliver der ikke Spørgsmaal om at tage Stilling til Statsadvokatens Begæring om Kendelse angaaende Nævningebehandling.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte alene være at anse efter Straffelovens § 112, II, for Petersens Vedkommende, jfr § 39, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Agermose i 6 Maaneder og Petersen i 4 Maaneder.

De Tiltalte har selv draget Omsorg for deres Forsvar for Landsretten.

Nr 210/1931.

Rigsadvokaten

m o d

1) **Jacob Harald Albert Jacobsen**, 2) **Mads Topp**, 3) **Axel Hansen**,
 4) **Alfred Henry Jakobsen**, 5) **Karl Kristian Valsted Madsen**,
 6) **Nordal Einar Hansen**, 7) **Max Hansen**, 8) **Anders Victor Nielsen**
 og 9) **Emil Hansen Kok** (Henriques),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 103, 100, 98 og 217.

Østre Landsrets Dom af 6 August 1931: De Tiltalte 1) Jacob Harald Albert Jacobsen, 2) Mads Topp, 3) Axel Hansen, 4) Alfred Henry Jakobsen, 6) Nordal Einar Hansen, 7) Max Hansen, 8) Anders Victor Nielsen og 9) Emil Hansen Kok bør straffes med Forbedringshusarbejde. Tiltalte 1) Jacobsen i 2½ Aar, Tiltalte 2) Topp i 18 Maaneder, Tiltalte 3) Axel Hansen i 1 Aar, Tiltalte 4) Alfred Jakobsen, Tiltalte 6) Nordal Hansen og Tiltalte 7) Max Hansen hver især i 8 Maaneder, Tiltalte 8) Nielsen og Tiltalte 9) Kok hver især i 1 Aar, medens Tiltalte 5) Karl Kristian Valsted Madsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder. De Tiltalte 3, 4, 5, 6, 7 og 8 udreder een for alle og alle for een i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sachs, 200 Kr. Sagens øvrige Omkostninger for Landsretten udreder samtlige Tiltalte een for alle og alle for een. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, undtagen Nordal Hansen, dels af det offentlige.

Navnlig under den i Nakskov da herskende Uro maatte det staa Kok klart, at det var overvejende sandsynligt, at den ved hans gentagne voldsomme Udtalelser paa Mødet opstaaede Ophidselse vilde medføre Demonstrationstog og Sammenstød med Politiet, som han maatte vide vilde modsætte sig dette, og han kan ikke have troet, at han, efter at have sat Mængden i Ophidselse, og efter at der fra flere af Talerne endog var stillet Forslag om et Demonstrationstog, alene ved i almindelig holdte Vendinger at fraraade Toget skulde kunne afværge Følgerne.

Herefter vil han være at anse som ved Dommen sket. Iøvrigt vil Dommen i Henhold til dens Grunde være at stadfæste, dog at Straffetiden for Tiltalte 1) Jacob Jacobsen findes at burde forkortes til 2 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte 1) Jacob Harald Albert Jacobsen bestemmes til 2 Aar. I Salær for Højesteret og for Udlæg betaler de Tiltalte undtagen Tiltalte Nr 1) Jacobsen, og Tiltalte

Nr 6) Nordal Ejnar Hansen, een for alle og alle for een til Højesterets sagfører Henriques 500 Kroner og 50 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Nakskov Købstad m v, tiltales ifølge Anklageskrift af 30 Juni 1931 Jacob Harald Albert Jacobsen, Mads Topp, Axel Hansen, Alfred Henry Jacobsen, Karl Kristian Valsted Madsen, Nordal Ejnar Hansen, Max Hansen, Anders Victor Nielsen og Emil Hansen Kok her ved Retten til at lide Straf:

Jacob Harald Albert Jacobsen efter Straffelovens §§ 103, I og 100, jfr § 98,

Mads Topp efter Straffelovens §§ 103, I og 100, jfr § 98,

Axel Hansen efter de samme Bestemmelser,

Alfred Henry Jacobsen efter de samme Bestemmelser,

Karl Kristian Valsted Madsen efter de samme Bestemmelser,

Nordal Ejnar Hansen efter de samme Bestemmelser,

Max Hansen efter de samme Bestemmelser,

Anders Victor Nilsen efter Straffelovens §§ 103, I, jfr § 52, og 108, jfr § 52, 2 Pkt, samt efter § 101, subsidiært i Medfør af Retsplejelovens § 725^a efter Straffelovens § 217,

Emil Hansen Kok efter Straffelovens §§ 103, I, jfr § 52, og 101, subsidiært i Medfør af Retsplejelovens § 725^a efter Straffelovens § 217 i Anledning af Forhold, der i Anklageskriftet er beskrevne som følger:

Efter at der den 1 Maj 1931 i Nakskov af D K P (Nakskov Afdeling) paa Trods af Politiets Forbud var blevet arrangeret et Demonstrationstog, som ikke godvillig vilde rømme Torvet og derfor med Magt maatte splittes af Politiet med Stavene, blev der den 2 s M givet D K P Tiltalelse til Afholdelse af et Protestmøde Kl 7 Aften i Inderfjordsanlægget under Forudsætning af, at Tiltalte Kok garanterede for, at Mødet ikke gav Anledning til Optøjer, og at der ikke arrangeredes noget Demonstrationstog. Blandt Talerne paa Mødet var Tiltalte Kok, der angaaende Begivenhederne den 1 s M paa Torvet i Nakskov bl a udtalte: »Fraaden stod efter Sigende Betjentene ud af Halsen, og Betjentene tampede løs paa værgeløse Kvinder og Børn samt gamle Folk. Politimesteren og hans Folk maa være mere eller mindre sindsforvirrede. Gavtyvene oppe i Byraadet kan ikke styre Byen. Betjentene fik fuldstændig Bersærker gang. Gamle Betjente, der lever paa Naadsens Brød, slog løs paa Kvinder og en tysk Skibsdreng. Vi vil ikke finde os i Terror fra en Politimester, som jeg tror er syg paa Hjernen,« og Tiltalte Jacob Jacobsen, der fremsatte Forslag om et Demonstrationstog gennem Nakskov By til Forsamlingsbygningen sammesteds, skønt han vidste, at Politimesteren havde forbudt et saadant Tog gennem Gaderne, og Tiltalte Victor Nielsen, der, skønt vidende om Politiets Forbud, ligeledes opfordrede til at gaa i Procession gennem Byens Gader som Protest mod Politiets Optræden den 1 s M og opfordrede Deltagerne til at gaa op i Arresten og befri nogle Anholdte, hvis disse ikke ved egen

Hjælp kunde slippe ud af Arresten, idet han blandt andet udtalte: »Lad os nu vise, vi tør protestere mod den sindssyge Idiot deroppe, vi drager afsted med det samme. Politiet kan saa prøve at komme med Kniplerne. Vi vil ikke være bange, men bevise, at det, som foregik i Gaar, var forkert. Sidder der nogle af vore Kammerater i Arresten, befrier vi dem.«

Som Følge af Talernes ophidsende Karakter og de deri indeholdte Opfordringer dannede der sig straks et Demonstrationstog paa nogle Hundrede Mennesker, der ca Kl 9 Aften med Fanebærere i Spidsen drog ind til Nakskov mod Ting- og Arresthuset. Da Toget — i Spidsen for hvilket bl a gik de Tiltalte Jacob Jacobsen (omtrent midt i Gaden paa venstre Fløj af Fanebæreren), Mads Topp, Axel Hansen, der allerede om Aftenen Kl ca 6³/₄ i Havnegade i Nakskov til Politibetjent Madsen havde udtalt, at i Aften vankede der Klø til Politiet, idet det var hans Opfattelse, at de ikke vilde respektere Politiets Paabud om at standse, men vilde gaa igennem til Forsamlingsbygningen, Alfred Henry Jakobsen og Max Hansen — var kommet et Stykke op i Nybrogade, men endnu ikke havde naaet Tinghuset, blev Toget af Inspektionsbetjent Olesen, der med Nakskov samlede Politistyrke havde afspærret Gaden med en Kæde fra Tinghuset til »Harmonien«, opfordret til at standse, men endnu inden Inspektionsbetjenten havde befalet Mængden i Kongens og Lovens Navn at skilles, og inden Politiet endnu havde trukket Stavene, svingede Tiltalte Jacob Jacobsen en stor Træknippel og raabte: »Vi gaar paa. Hold sammen«, og umiddelbart derefter slog han Inspektionsbetjent Olesen i Hovedet, saaledes at han strejfede hans Hage og ramte hans venstre Skulder, hvorved Træknippelen sprang i to Stykker, og derefter slog han Politibetjent Madsen i Hovedet med den Rest af Træknippelen, han endnu havde i Haanden. Han blev derefter selv ramt af en Politistav. Da Toget blev standset, raabte Tiltalte Topp til Politiet: »Tror I, vi er bange?« og til Togets Deltagere: »Gaa paa. Gaa paa,« og umiddelbart derefter, inden Politiet endnu havde trukket Stavene, løb han Hovedet ind imellem Benene paa Landpoliti-bejent Meinse og greb denne om Benene, saa at Meinse faldt om paa Ryggen, medens Tiltalte ogsaa selv tumlede om paa Gaden. Tiltalte Axel Hansen hjalp Jacob Jacobsen i hans voldelige Overfald paa Inspektionsbetjent Olesen og forsøgte derefter flere Gange at slaa Politibetjent Herwagen, som kom Inspektionsbetjent Olesen til Hjælp, i Ansigtet med sine knyttede Hænder. Da Jacob Jacobsen faldt om paa Jorden, rettede hans Søn, Tiltalte Alfred Henry Jakobsen med en Kæp eller et Stykke af en Fanestang et Slag mod en Politibetjent, mulig Politibetjent Danielsen. Efter at Demonstranterne var blevet drevet et Stykke tilbage, blev Politiet overdænget med en Regn af store Sten og Flasker og maatte trække sig tilbage til Tinghuset og tilkaldte Assistance. Blandt de forreste af Demonstranterne, der forfulgte Politiet under Tilbagetoget, var Tiltalte Nordal Ejnar Hansen, som allerede tidligere paa Dagen havde tildannet sig en ca 1 Alen lang Træstav, og som Kl ca 6 Eftm paa Blaa Kors Hjem i Nakskov havde vist paa Inderlommen i sin Jakke og udtalt: »Denne har jeg været ude at skære af i Sæbyholm Skov, og den skal vi nok ordne dem med i Aften,« og

som under Forfølgningen af Politiet kastede Sten efter Politiet. Medens Politiet trak sig tilbage, og der endnu befandt sig 3 à 4 Politibetjente ved Tinghusets Trappe, kastede Tiltalte Madsen Sten af Størrelse som en knyttet Haand efter dem og har herved mulig ramt Politibetjent Danielsen. Da Politiet havde trukket sig tilbage til Tinghuset, kastede Tiltalte Max Hansen flere Sten mod Tinghusets Facade og gik frem og tilbage uden for Tinghuset med en Stang med en rød Klud paa og raabte, at Politiet var bange for at komme ud. Efter at Politiet havde trukket sig tilbage til Tinghuset, bar endvidere Tiltalte Axel Hansen et »Udraab« om gennem Søndergade og Vejlegade i Spidsen for en 5 à 6 Personer, uagtet han vidste, at Politiet havde forbudt ethvert Optog i Gaderne. Ca 20 Minutter efter Politiets Tilbagetog gik Tiltalte Alfred Henry Jakobsen med en Fane foran Tinghuset og opfordrede de tilstedeværende til at gaa bagefter sig gennem Søndergade. Kl ca 10¹/₄ tog Tiltalte Max Hansen en Fane, der laa paa Gaden ud for »Harmonien«, og med denne gik han i Spidsen for et Tog paa 100 à 150 unge Mennesker gennem Nygade og Søndergade til Torvet, uagtet han vidste, at Politiet havde forbudt enhver Demonstration og var klar over, at ingen yderligere Demonstration maatte finde Sted. Senere samme Aften kastede Tiltalte Nordal Ejnar Hansen Sten ind i Autoparken, hvor Nykøbing F Politi, der imidlertid var kommet til Assistance, opholdt sig.

Natten mellem den 2 og 3 Maj 1931 raabte Tiltalte Alfred Henry Jakobsen fra et Gavlvindue paa sin Fader Jacob Jacobsens Bopæl paa Fællesskabsvej 6, Nakskov, til Inspektionsbetjent Olesen, der tillige med to andre uniformerede Politibetjente indfandt sig der for at anholde Jacob Jacobsen: »Den første, der nærmer sig, bliver skudt,« skønt han var klar over, at det var Politiet, der kom.

Paa et Møde den 3 Maj 1931 i Forsamlingshuset i Nakskov omtalte Tiltalte Kok bl a Politimesteren som sindssyg.

Tiltalte Jacob Jacobsen er født den 21 November 1885 og ikke fundet forhen straffet ved Dom.

Tiltalte Topp er født den 21 November 1902 og tidligere anset bl a ved en af Retten for Nakskov Købstad m v den 24 Marts 1923 afsagt Dom efter Straffelovens § 228, jfr § 54, og Lov af 1 April 1911 § 13 betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage, ved samme Rets Dom af 4 Februar 1925 efter Straffelovens § 230 I, jfr § 47, og Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage og senest ved Frøs Herreds Rets Dom af 28 Februar 1930 efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 8 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 8 Dage.

Tiltalte Axel Hansen er født den 5 August 1892 og tidligere anset bl a ved 8 Regiments Krigsrets Dom af 18 Januar 1916 efter Straffeloven for Krigsmagten § 112, 1 og 2 Stk, § 120 og § 122 med 4×5 Dages mørk Arrest paa indskrænket Kost og senest ved Østre Landsrets Dom af 16 Januar 1929 efter Næringslovens § 75 og Forordning af 23 April 1845 § 6 med en Bøde paa 50 Kr.

Tiltalte Alfred Jakobsen er født den 19 December 1909 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte Madsen er født den 1 Maj 1910 og ikke fundet forhen straffet.

Tiltalte Nordal Hansen er født den 9 Juli 1909 og ikke fundet forhen straffet bortset fra, at han den 7 Maj 1931 har vedtaget at bøde 100 Kr til Nakskov Købstads Politikasse for Overtrædelse af Politivedtægtens §§ 2 og 4.

Tiltalte Max Hansen er født den 9 Juni 1907 og tidligere ved en af Retten for Nakskov Købstad m v den 26 Oktober 1929 afsagt Dom anset efter Straffelovens § 251, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13, betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Tiltalte Nielsen er født den 20 Februar 1886 og tidligere anset ved Aarhus Købstads Ekstrarets Dom af 5 April 1910 efter Straffelovens § 227, jfr Straffelovstillæg § 13, betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tiltalte Kok er født den 27 Februar 1889 og ikke fundet forhen straffet.

De Tiltalte nægter sig i det væsentlige skyldige bortset fra Tiltalte 5) Madsen.

Ved Rettens Dom af 3 Juni 1931 blev Søren August Kurteman Agermose og Edvard Aage Anker Petersen, kaldet Due, anset efter Straffelovens § 112, 2 Stk, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Agermose i 6 Maaneder og Petersen i 4 Maaneder. Under Sagen var det oplyst, at de Domfældte under et Byraadmøde — afholdt paa Nakskov Raadhus — i Spidsen for et Demonstrationstog trængte ind i Byraadssalen og ved Trusel om voldelig Adfærd tvang Byraadet til at vedtage en ekstraordinær Bevilling paa 20 000 Kr til Raadighed for Hjælpekassen til Uddeling blandt de arbejdsløse. Efter Vedtagelsen af denne Bevilling forlod Demonstranterne ikke Byraadssalen, forinden der af Tiltalte 9) Kok, som var Medlem af Byraadet og Hjælpekassens Bestyrelse, var meddelt visse Tilsagn med Hensyn til Opfyldelsen af nogle af de arbejdsløse vedtagne Uddelingssatser.

Den 30 April 1931 Kl ca 7 Aften kom det til Nakskov Politis Kundskab, at Dansk Kommunist Parti Nakskov Afdeling vilde afholde Demonstration den følgende Dag paa Byens Akseltorv, hvortil var indvarslet med Løbesedler m v. Det var for Politiet oplyst, at ovennævnte Agermose stod i Spidsen for D K P Afdelingen og var Indbyder til Demonstrationen, til hvilken der ikke var indhentet Tilladelse forud, og som Politiet forbød. Idet Politiet frygtede, at Kommunisterne trods Forbudet vilde gennemføre Demonstrationen, holdtes Politistyrken den 1 Maj i Beredskab, og da der ved 4 Tiden om Eftermiddagen paa Torvet kom marscherende et Demonstrationstog medførende Bannere og Skilte med forskellige Paaskrifter saasom »Mod Polititerror« og lignende, standsede Politiet Demonstrationstoget og opfordrede forgæves i Kongens og Lovens Navn den forsamlede Mængde til at spredes, hvorefter Gaden blev ryddet ved Magtanvendelse fra Politiets Side.

For sit Forhold nævnte Dag blev Agermose ved Rettens Dom af 8 Juli 1931 anset efter Politivedtægten med en Bøde til Kommunekassen, stor 100 Kr.

Den 2 Maj 1931 afholdtes derefter i Indrefjordens Anlæg det i Anklageskriftet nævnte Møde, hvortil var indvarslet ved saalydende Løbeseddel:

»D K P Nakskov Afdeling afholder Protestmøde i Dag den 2 Maj Kl 7 i Indrefjordsanlægget mod Polititerror.

Som Talere vil komme til Stede

Emil Kock Peter Petersen
Jacob Jacobsen.«

Ved den anførte Lejlighed fremsatte Tiltalte 9) Kok efter det under Sagen oplyste de i Anklageskriftet gengivne Udtalelser: »Fraaden stod efter Sigende Betjentene ud af Halsen« o s v. Desuden talte Tiltalte 1) Jacobsen længe og ophidsende. Efter de tre Indledningsforedrag blev Ordet givet frit, og Tiltalte 8) Nielsen tog bl a Ordet og fremsatte den i Anklageskriftet gengivne Udtalelse: »Lad os nu vise, vi tør protestere mod den sindssyge Idiot deroppe« o s v. Der fremsattes paa Mødet ikke Forslag til nogen Resolution, men Mødet resulterede i det i Anklageskriftet nævnte Demonstrationstog, i hvilket Tiltalte 9) Kok ikke deltog, og mod hvilket han fremsatte nogle Udtalelser, medens det anbefaledes af Tiltalte 1) Jacobsen, idet sidstnævnte dermed vilde have tænkt sig, at Toget skulde møde op i Fagforeningsbygningen for at ønske nogle der jubilerende Kammerater til Lykke. Toget maatte paa sin Vej til Fagforeningsbygningen nødvendigvis passere Politistationen.

Om hvad der passerede, dels da Toget stod overfor Politiets i Anklageskriftet nævnte Afspærringskæde, dels senere paa Dagen, foreligger en Række Forklaringer afgivne dels af Betjente, dels af civile Vidner, dels endelig af Tiltalte 6) Nordal Hansen, og ved disse Forklaringer maa de hver enkelt af de Tiltalte 1) Jacobsen, 2) Topp, 3) Axel Hansen, 4) Alfred Jakobsen, 6) Nordal Hansen og 7) Max Hansen paasigtede Forhold mod deres Benægtelse anses godtgjort. Tiltalte 5) Madsen har erkendt at have kastet to Sten som i Anklageskriftet anført, idet han bestræbte sig for at ramme en Betjent dermed. Han kastede Stenene i en Afstand af ca 20 Meter.

Tiltalte 4) Jakobsen har erkendt forud for Anholdelsen af Tiltalte 1) at have fremsat den i Anklageskriftet nævnte Udtalelse om at skyde.

Ved det oplyste maa det anses bevist, at den samlede Mængde, der bestod af ca 250—300 Personer, dels har udvist voldsom Modstand overfor den af Politiet trufne Afspærring, dels senere ved voldelig Adfærd med Stenkast etc har tvunget Politiet til at forblive indesluttet flere Timer paa Politistationen, indtil der var tilkaldt Assistance andetsteds fra, derunder Militær.

Som Hovedmænd findes at maatte anses Tiltalte 1) Jacobsen, Tiltalte 2) Topp og som Anstiftere Tiltalte 8) Nielsen og Tiltalte 9) Kok.

Hvad særlig angaar Tiltalte Kok, da findes han ikke at kunne fritages for Ansvar paa Grundlag af Udtalelser gaaende ud paa at fraaade Demonstrationstøget. Der maa herved henses til, at han i hvert Fald ikke har gjort alvorlige Anstrengelser for at hindre, at Toget satte sig i Bevægelse, og til Karakteren af de af ham holdte ophidsende Taler. Endvidere maatte det staa ham klart, hvor let det var ved de af ham holdte Taler at hidlede netop den Udgang af Situationen, som han overfor Politimesteren havde garanteret imod, og som af ham maatte forudsættes at ville faa alvorlige Følger som de skete ved Sammenstød

mellem Demonstrationstoget og Politiet, hvilket efter sin overfor Kok forud tilkendevivne Stilling ikke kunde forventes at ville taale, at Forbudet imod Demonstrationstoget blev trodset. Endelig skal tilføjes, at efter det under Sagen oplyste udtalte Kok paa det i Anklageskriftet nævnte Møde den 3 Maj blandt andet, at der den foregaaende Nat var anholdt flere Personer, deriblandt Tiltalte 1) Jacobsen, og at der ønskedes Frihed for dem, »da de ingenting havde gjort«, saaledes at det ogsaa deraf kan ses, at Kok fuldtud har billiget Udskejelserne den 2 Maj.

Det er sluttelig bevist, at Kok paa Mødet den 3 Maj fremsatte den i Anklageskriftet anførte Udtalelse om Politimesteren som sindssyg.

Ved Tumulterne kom tre Betjente til Skade, deraf to alvorligt, hvorhos der som Følge af Stenkast mod Tinghuset blev ituslaaet 85 Vinduesruder, 4 Lygteruder, 6 Dørruder, ligesom der skete forskellig Molest paa Bygningen.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse 1) Jacobsen, 2) Topp, 3) Axel Hansen, 4) Alfred Jakobsen, 5) Madsen, 6) Nordal Hansen, 7) Max Hansen efter Straffelovens § 103 I og § 100, jfr § 98, 8) Nielsen efter Straffelovens § 103 I, jfr § 52 og § 108, jfr § 52² samt efter Straffelovens § 217, og endelig 9) Kok efter Straffelovens § 103 I, jfr § 52, og efter dens § 217, de Tiltalte 1), 2), 3), 4), 6), 7), 8) og 9), efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde, Tiltalte 1) Jacobsen i 2½ Aar, Tiltalte 2) Topp i 18 Maaneder, Tiltalte 3) Axel Hansen, Tiltalte 8) Nielsen og Tiltalte 9) Kok hver især i 1 Aar, Tiltalte 4) Jakobsen, Tiltalte 6) Nordal Hansen og Tiltalte 7) Max Hansen hver især i 8 Maaneder og Tiltalte 5) Madsen under Hensyn til Straffelovens § 58 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder.

De Tiltalte 1, 2 og 9 har selv draget Omsorg for deres Forsvar for Landsretten.

T i r s d a g d e n 1 3 O k t o b e r .

Nr 133/1931. Fodermester **Alfred Madsen** (Fich efter Ordre)
 m o d
 Gaardejer **Søren Høegh** (Selv),

betræffende Erstatning for Afbrydelse af Tjenesteforhold.

Dom afsagt den 20 December 1930 af Retten for Kolding Købstad m v: I Hovedsagen bør Sagsøgte, Gaardejer Søren Høegh, Andst, for Tiltale af Sagsøgeren, Fodermester Alfred Madsen, Gjelballe, i denne Sag fri at være. I Kontrasagen bør nævnte Fodermester Alfred Madsen, Gjelballe, til nævnte Gaardejer Søren Høegh, Andst, betale den paastaede Erstatning Kr 400 00. I Sagsomkostninger bør nævnte Fodermester Alfred Madsen til nævnte Gaardejer Søren Høegh betale Kr 100 00 ialt. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse. — — —

Vestre Landsrets Dom af 3 Marts 1931: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Fodermester Alfred Madsen, til Indstævnte, Gaardejer Søren Høegh, 75 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

For Højesteret har Appellanten nedsat sit Krav til 174 Kroner med Renter, idet han fra det oprindeligt paastaaede Beløb har draget 290 Kr, som han har tjent i Tiden fra han forlod Pladsen indtil 1 November 1930.

I Medfør af Lov Nr 343 af 6 Maj 1921 § 27, jfr § 8 har Appellanten været berettiget til at bortgaa af Tjenesten som sket, men efter de mellem Parterne foregaaede Forhandlinger findes han, der om Natten hemmeligt har forladt Tjenesten uden at rejse bestemte Krav med Hensyn til Værelsets Indretning, ikke at kunne forlange Erstatning efter Lovens § 28.

Begge Parterne vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Fodermester Alfred Madsen og Indstævnte Gaardejer Søren Høegh bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Fich i Salær for Højesteret 150 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Medhjælpersag søges Sagsøgte, Gaardejer Søren Høegh, Andst, af Sagsøgeren, Fodermester Alfred Madsen, Gjelballe, til Betaling af 464,10 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 5 September 1930, til Betaling sker.

Sagsfremstillingen, hvorpaa Paastanden støttes:

Sagsøgeren var fæstet som Fodermester hos Sagsøgte i Tiden fra 1 November 1929 til 1 November 1930 for en Løn af Kr 800,00 og saaledes, at Halvdelen skulde betales for Vinterhalvaaret. Sagsøgeren blev anvist et Værelse, hvortil der var direkte Adgang fra Heste- og Svinestalden, og Sagsøgeren beklagede sig herover, og Sagsøgte lovede, at Forholdene skulde blive ændrede senest 1 April, hvilket imidlertid ikke skete. Da Sommervarmen kom, blev Opholdet i Værelset paa Grund af Stank uudholdelig, og da Sagsøgte stadig intet foretog sig, forlod Sagsøgeren Pladsen den 2 Juli 1930, hvilket han i Medfør af Medhjælperlovens § 27 Post 7 har været berettiget til og i Medfør af samme Lovs

§ 28, 2 Stk har han Krav paa at faa en Erstatning for det Tab, der er tilføjet ham ved Forholdets retmæssige Afbrydelse i Utide.

Da Sagsøgeren forlod Pladsen havde han tilgode:

a) pr 1 Maj d A	Kr 400,00
b) pr 2 Juli d A yderligere	— 137,76
	<hr/>
	Kr 537,76
og havde indtil 2 Juli 1930 faaet udbetalt a conto	— 420,00
	<hr/>
	Kr 117,76
hvortil kommer Restløn fra 2 Juli til 1 November 1930	— 262,34
samt Kostpenge i 8 Uger	— 84,00
	<hr/>
Ialt det paastævnte Beløb	Kr 464,10

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og nedlagt Paastand om selvstændig Dom for Kr 400,00 som Modkrav. Sagsøgeren har uden lovlig Grund forladt Tjenesten i Utide. Rigtigheden af Fremstillingen i Stævningen benægtes. Lønnen var ikke aftalt med Halvdelen for Vinterhalvaaret og Halvdelen for Sommerhalvaaret, hvorfor Medhjælperlovens Regler maa gælde. Det er rigtigt, at Sagsøgerens Værelse direkte havde Adgang til Hestestalden, derimod ikke til Svinestalden, men herover har Sagsøgeren aldrig beklaget sig. Sagsøgeren rejste hemmeligt midt om Natten uden Varsel, idet Forholdet var det, at han var Kæreste med en Tjenestepige i Nærheden, som ogsaa forlod sin Plads i Utide sammen med Sagsøgeren. Sammen med Sagsøgeren sov et ungt Menneske, og har Sagsøgeren gentagende Gange bebrejdet Sagsøgeren, at denne meget ofte havde sin Kæreste paa Værelset om Natten, og var den unge Mand der altsaa samtidig.

Sagsøgeren har paastaaet sig frifundet i Kontrasøgsmaalet og iøvrigt fastholdt sit.

Under Sagen har dens Parter afgivet Partsforklaring, hvorhos Sagsøgerens Fætter, Tjenestekarl Gotfred Andersen, Uhre, og Sagsøgte Hustru, Marie Kathrine Høegh har afgivet Forklaring som Vidner.

Det er ubestridt, at Sagsøgeren har forladt Pladsen hemmeligt, om Natten, og uden Varsel. En saadan Fremgangsmaade kan Retten ikke billige. Fremgangsmaaden passer ogsaa meget slet ind i Sagsøgerens Sagsfremstilling, og viser, at det ikke er paa Grund af Værelset, men af ganske andre Grunde, at Sagsøgeren er draget »af Gaarde«. Retten maa derfor give Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgte har forladt Tjenesten i Utide, uden lovlig Grund. Sagsøgeren er herefter pligtig i Medfør af Medhjælperlovens § 28 at betale Sagsøgte de paastaaede 400,00 Kr i Erstatning, hvori dog vil være at fradrage Sagsøgerens eventuelle Restløn tilgodehavende pr 2 Juli 1930, men da Retten ikke i saa Henseende kan statuere, at Sagsøgeren har ført tilstrækkeligt Bevis for, at den aftalte Løn skulde fordeles lige paa de aftalte 12 Maaneder, og da Sagsøgeren selv anfører at have erholdt udbetalt Kr 420,00, hvilket er en Del mere, end han ifølge Reglen i Medhjælperlovens § 9, 3 Stk kunde

tilkomme, vil der følgelig ikke være noget at fradrage, idet Sagsøgeren har modtaget mere end Lønnen »til Dato«.

I Sagsomkostninger bør Sagsøgeren til Sagsøgte betale Kr 100,00 ialt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 20 December 1930 af Retten for Kolding Købstad m v.

For Landsretten har Appellanten paastaaet den indankede Dom ændret, saaledes at Indstævnte tilpligtes at betale ham principalt det i Underretsstævningen paastaaede Beløb, 464 Kr 10 Øre, subsidiært et Beløb af 174 Kr 10 Øre, og saaledes at han frifindes for Indstævntes Tiltale i Kontrasagen.

Indstævnte har paastaaet den indankede Dom stadfæstet.

Af de afgivne Parts- og Vidneforklaringer fremgaar, at Appellanten tidligst i Marts Maaned 1930 har klaget til Indstævnte over Værelset, at Indstævnte i Marts—April Maaned har anskaffet Materiale til et nyt Værelse, hvis Fuldendelse dog trak ud, fordi den paagældende Haandværker var optaget af Arbejde andetsteds, samt endelig at Appellanten ikke i de to sidste Maaned, før han rejste, har gentaget sin Klage eller fremsat Anmodning overfor Indstævnte om at faa et andet Værelse.

Ved under disse Omstændigheder at have forladt Pladsen uden nogen forudgaaende Tilkendegivelse herom til Indstævnte findes det i Underrettsdommen rettelig antaget, at Appellanten ulovligt er bortgaaet af Tjenesten og den indankede Dom vil herefter være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanten have at godtgøre Indstævnte med 75 Kr.

Onsdag den 14 Oktober.

Nr 24/1931. Aktieselskabet **Randers Korn- og Foderstofforretning** i Randers (Gelting)

mod

Skibsreder **J W Paulin** af Wiborg, Finland (Kondrup) og Aktieselskabet **Dampskibsselskabet af 1923** af København (Landsrets-sagf Ballhausen),

betræffende Erstatning for Vandskade paa en Skibsladning.

Vestre Landsrets Dom af 6 Decemler 1930: De Sagsøgte, Skibsreder J W Paulin og A/S Dampskibsselskabet af 1923, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Randers Korn- og Foderstofforretning, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til hver af de Sagsøgte 600 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til hver af de Indstævnte 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Randers Korn- og Foderstofforretning, til hver af de Indstævnte Skibsreder J W Paulin, Wiborg, Finland, og Aktieselskabet Dampskibsselskabet af 1923, 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Dampskibet »Alexa«, der tilhører Sagsøgte, Skibsreder J W Paulin af Wiborg i Finland, men som af denne var tidsbefragtet til de Medsagsøgte, A/S Dampskibsselskabet af 1923 i København, afsejlede fra Leningrad den 12 December 1929 med en Ladning, bestaaende af ca 300 Tons løse Bomuldsfrøkager og ca 500 Tons løs Byg, til Sagsøgerne, A/S Randers Korn- og Foderstofforretning i Randers, til hvem der var udstedt Konossement af Skibets Kaptajn, der stod i Sagsøgte Paulins Tjeneste. Skibet ankom til Randers den 19 December 1929. Ved Udløsningen viste det sig, at en Del af Ladningen i Forskibets Lastrum, hvortil fører to Luger, havde taget Skade som Følge af, at der var trængt Vand ned i Lasten. I Randers blev der af retsudmeldte Synsmænd, Havnefoged Krogh Jensen og Kaptajn D M Rasmussen, foretaget Lugebesigtigelse, og Synsmændenes Erklæring af 23 s M er saalydende: »— — — har undertegnede Synsmænd foretaget Lugebesigtigelse ombord i

S/S »Alexa« af Wiborg.

ført af Kaptajn Aug Ahnger. — — —

Skibet kommer fra Leningrad med en fuld Ladning, bestaaende af ca 500 Tons løs Byg og derunder spredt jævnt udover Bunden i alle Luger og afmaattet med Sække og Maatter ca 300 Tons løse Oliekager.

Vi fandt Lugerne skalkede med tre Presenninger paa hver Luge, den ene saa godt som ny, de andre var gamle Presenninger. Ved Lugerens Aabning viste det sig, at Ladningen i Agterkant af Nr 2 Lugen var fugtig af indtrængt Vand. De andre Luger viste sig at være tørre.

Da der straks ved Losningens Paabegyndelse i Nr 2 Lugen, som vi overværede, viste sig en Del Beskadigelse i Ladningen, har vi fortsat

Besigtigelsen under Skibets Losning, og har vi ved vort daglige Tilsyn under Losningen forefundet følgende:

Nr 1 Luge: I denne Luge fandtes Beskadigelsen af Byggen at hidrøre fra en Luftventil paa St B Side mellem Forkant af Lugekarmen og Forpeakskuddet. — Ved yderligere Undersøgelse viste det sig, at i Vinkelen, hvormed Ventilen var fastnippet til Dækket, var flere Nagler løsnede, desuden viste det sig, at Vinkelen var revnet. Vandet har her trængt ned gennem Byggen og bredt sig til Oliekagerne. Der viste sig desuden Beskadigelse i BB Side under et Closetrør, der udmundede i Skibssiden. Kaptajnen har til os forklaret, at det under Rejsen konstateredes, at Røret var sprunget læk, hvorfor det provisorisk blev tættet saa godt som muligt. For at faa dette Rør grundig undersøgt, forlangte vi Cementkassen, der var anbragt om Lækagen, fjernet. Det viste sig da, at der fandtes en ca 3 a 4" Revne i Røret, der var af Bly, og gennem denne Revne har Vandet løbet ned langs Skibssiden og hovedsagelig beskadiget Oliekagerne.

Nr 2 Luge: Den største Beskadigelse af Byggen fandtes dog i Nr 2 Luge. Vandet er her trængt ned mellem Lugekarmen og Dækket omkring alle fire Hjørner, samt i Dækket langs med Forskoddet til Overbygningen. Endvidere er der trængt en Del Vand ned, hvor Flangerne til Reservepumpeledningen samt Peilerøret til Lasten er anbragt i Dækket, Vandet har ligeledes spredt sig til de underliggende Oliekager og beskadiget disse.

Ved Besigtigelsen af Lugekarmen og Forskoddet viste det sig, at nævnte Steder var tættet med Mønjekit, dette har under Skibets haarde Arbejden i Søen løsrevet sig og bevirket Lækagerne.

Lækagen ved Pumpeledningen og Peilerøret maa ogsaa tilskrives Skibets haarde Arbejde i Søen.

Vi er forevist Skibets Dagbog, og fremgaar det heraf, at Skibet paa Rejsen har haft meget haardt Vejr, stadig Overvand og Slagside op til 10° BB — — —«

Den 24 December 1929 blev Damperen paa Foranledning af Sagøgerne underkastet en privat Besigtigelse af Soretsmedlem, Lodsformand M Jensen og Havari-Ekspert Kaptajn R A Friis, begge af Aarhus, med Assistance af fhv Maskinmester, nu Værkfører H Møller, sammesteds, som tilkaldt Sagkyndig.

I den af dem under 28 s M udstedte Erklæring hedder det »— — — Skibet har kun to Lastrum. Forskibet hvortil fører Lugerne 1 og 2. Agterkibet hvortil kun fører en Luge. Nr 3.

Oliekagerne, der bestod af ca 305 Tons, er indladet først og fordelt i Bunden af saavel For- som Agterskib i en Højde af ca 2 Meter over hele Skibet, og ovenover Kagerne er der i begge Lastrum indladet ca 505 Tons Byg in bulk.

Kaptajnen oplyser, ligesom dette fremgaar af Skibsdagbogen, der har været os forelagt, at Skibet paa Rejsen har været udsat for endog meget haardt Vejr med megen Overvand. Under det haarde Vejr fik Skibet en ret betydelig Slagside, og da der samtidig konstateredes Vand i Forskibet blev Læsepumpen holdt gaende, og det besluttedes samtidig at forsøge at komme ned i Nr 1 Lugen, idet denne Luge ikke var

trimmet fuld ved Afsejlingen fra Leningrad, for at lempe Ladningen (Byg) og paa den Maade rette Skibet op. Men først efter, at Vejret havde bedaget sig saa meget, at Lugen kunde aabnes uden at risikere at faa Vand ned, blev der sendt Mandskab ned for at lempe Byggen fra BB til SB. Det lykkedes ogsaa delvis at faa Skibet rettet op, men under dette Arbejde opdagedes det, at der trængte Vand ind ved Afløbsrøret til et W C, der paa Forpart fører ned gennem Lastrummet i BB Side, og som udmunder omtrent midt paa Skibssiden. Denne Lækage blev imidlertid tætnet ved Hjælp af en Cementkasse etc etc, men der var herfra kommet Mængder af Vand ned i Lasterummet, og da tilmed det BB Sugerør (Bruser) var tilstoppet af Byg, var det meget vanskeligt at faa Vandet ud, da der herefter kun kunde lænses fra SB Side — — —

Ved vor Ankomst ombord paa Skibet var der endnu en Del af Oliekagerne i Forskibet, og vi konstaterede, at disse Oliekager, der strakte sig over det meste af Bunden og i en Højde af ca 2 Meter, var fuldstændig sammenbrændt af Væde, saa de maatte hugges løs. Ved de af os foretagne Undersøgelser konstaterede vi følgende Skader, som dog delvis er blevet repareret under Skibets Ophold i Randers, nemlig:

1) Nr 1 Lugen. Ca $\frac{3}{4}$ Meter foran for den forreste Lugekarm er der i SB Side paa Dækket anbragt en Luftventil, som fører ned til Lastrummet. Flangen, som fastholder Ventilcummen til Dækket, var revnet og løs paa en Strækning af ca 300 mm. 4 Stk Træskruer var fuldstændig løse og Flangen gabede ca 10 mm. Her er trængt Masser af Vand ned paa Rejsen.

Paa Dækket, rundt om Flangen, sad Rester af gammelt Mønnekit.

2) Nr 2 Lugen. Rundt om denne Lugekarm var der nybeget, lige-som Naaden langs Skottet til Overbygningen samt en Haandpumpe og et Pejlerør, der var anbragt her, var nybeget. Dette Arbejde var udført under Skibets Ophold i Randers.

3) Lastrum. Lastrummet er indvendig fuldstændig opklædt med tæt Garnering, men i denne Garnering fandtes flere mindre og større Huller, hvorigennem Byggen er trængt ned i Rendestenene og har tilstoppet Brusere og Lænsrør.

4) Paa Forpart af Lastrummet i BB Side fører der et Afløbsrør fra et paa Dækket værende W C ned gennem Lastrummet. Dette Rør har været sprængt, og det er hovedsageligt her, at Vandet er trængt ind paa Rejsen og har beskadiget Ladningen, særlig Oliekagerne.

Dette Blyafløbsrør er forneden ved en Flange forbundet til en ca 300 mm lang Jærnrørsbøjning, hvis anden Ende er forbundet til Skibssiden og danner Afløbet fra W C Afløbsrøret som har en Omkreds af ca 240 mm, dette Rør har været revnet paa Indersiden tæt over Flangen i en Længde af ca 100 mm, og ca 1 M højere op paa Røret, ligeledes paa Indersiden, var der paasat en Lap, og omkring dette Sted var der Mærker af, at der her havde været anbragt en Bandage — — —

Som ovenfor omtalt har Besætningen paa Rejsen midlertidig repareret Lækagen ved at opsætte en Cementkasse om Jærnrørsbøjningen.

I Henhold til Ovenstaaende og i Betragtning af, hvad vi iøvrigt

ved vore Undersøgelser har konstateret, skønner vi, at ovennævnte Skader har været og er opstaaet som nedenfor beskrevet:

1) Nr 1 Lugen. Skaden paa den omtalte Ventilkumme skønner vi er af ældre Dato og har altsaa været til Stede før denne Rejses Paabegyndelse, idet Flangen og Dækket omkring denne bærer Mærker af, at Lækager her har eksisteret i længere Tid, da Lækagen har været tætnet med Mønniekit.

2) Nr 2 Lugen. Denne Skade skønner vi er opstaaet under det haarde Vejr paa Rejsen.

3) Lastrum. Hullerne i Garneringen, der er Ælde og Raadenskab, og som fandtes i ca 1 og 2 Meters Højde, der konstateredes ialt fire saadanne Huller med et Omfang af ca 300 mm, skønner vi har været allerede før Ladningens Indtagelse i Leningrad.

4) Skaden paa dette W C Afløbsrør, skønner vi er af ældre Dato og er opstaaet før denne Rejses Paabegyndelse, da det efter vor Formening er udelukket, at et Blyrør af saa svære Dimensioner som dette kan sprænges (paa Indersiden), altsaa Siden som vender mod Skibssiden som i dette Tilfælde og i saa stor en Udstrækning af ca 100 mm. Røret har nemlig ikke været udsat for Tryk paa denne Rejse, og er desuden skærmet af en Trækasse. Rørets Omgivelser, baade under Dækket og omkring det Sted paa Skibssiden, hvor det udmunder, bærer Mærker af, at der er trængt Vand ind i længere Tid.

Aarsagen til, at der er trængt saa store Vandmængder ind i Lastrummet fra denne Lækage er, at dette W C Afløbsrør ikke er forsynet med en Sikkerhedsklap, der aabner ved Afløb og lukker ved Søvandets Indtrængen, og som ellers altid er tilstede i saadanne W C Rør. Det er selvfølgelig forkastelig ikke at have en saadan Sikkerhedsforanstaltning, da det i et Tilfælde som dette nemt kunde faa til Følge, at baade Skib og Ladning gik tabt.

»Alexa« er bygget i Skotland 1872 af Jærn med Trædæk, maaler 372 R Rg T, 681 Br Rg T og laster ca 870 Tons d w. Skibet er klassificeret i »Norsk Veritas« merkt 1 A 1, sidste Eftersyn er dateret Hamburg Maj 1929 — — —«

Rettelser:

p 381 L 8 f n: »Mandag den 12 Oktober« læs »Lørdag den 10 Oktober«.
p 382—384 øverst: »12 Oktober« læs »10 Oktober«.

Færdig fra Trykkeriet den 21 Oktober 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 18

Onsdag den 14 Oktober.

Kaptajn Friis har senere, den 9 Januar 1930, i Forening med Maskinfabrikant Bonde Petersen af Aarhus i Henhold til retslig Udmeldelse af samme Dato og med Tilkaldelse af ovennævnte Lodsformand Jensen under en Fortsættelse af Synsforretningen henholdt sig til foranførte under 24 December 1929 afholdte private Synsforretning. Det fremgaar af Synsforretningerne, at Synsmændene ikke har set selve Bruddet paa det omtalte W C Blyrør, men alene støtter deres Erklæring herom paa Udtalelser af den fornævnte Værkfører Møller, som havde udført Reparationen af Røret, der først herefter blev besigtiget af Synsmændene.

Af retslig udmeldte varekyndige Skønsmænd er Skaden paa Byggen ansat til 2327 Kr 50 Øre og Skaden paa Bomuldsfrøkagerne til 18308 Kr 82 Øre eller ialt 20636 Kr 32 Øre. Efter Skønsmændenes Udtalelser hidrører henved $\frac{4}{5}$ Del af den samlede Skade fra Revnen i W C Røret, medens Resten fordeler sig nogenlunde ligeligt paa Lækagerne ved Luftventilen og Luge Nr 2.

Idet Sagsøgerne har anbragt, at den Ladningen under Rejsen tilføjede Skade skyldes Forhold, hvorfor de Sagsøgte er ansvarlige, har de under nærværende Sag principalt paastaaet, at de Sagsøgte in solidum eller en af dem tilpligtes at betale Sagsøgerne 23257 Kr 43 Øre, nemlig det fornævnte Beløb, 20636 Kr 32 Øre, med Tillæg af 1060 Kr, der udgør Udgiften, afholdt af Sagsøgerne til Skønnsforretninger, og af 1561 Kr 11 Øre, hvilket Beløb udgør de ekstra Omkostninger, som Losningen og Oplægningen af de beskadigede Bomuldsfrøkager skal have medført.

Der er derhos af Sagsøgerne nedlagt Paastand om Tilkendelse fa Renter 5 pCt aarlig af 20636 Kr 32 Øre fra den 8 Januar 1930 og af 1561 Kr 11 Øre fra den 10 Maj s A, indtil Betaling sker.

Sagsøgerne har derhos nedlagt nogle subsidiære Paastande.

De Sagsøgte har begge paastaaet sig frifundet, hvorhos de hver har nedlagt en subsidiær Paastand. Sagsøgte Paulin har endelig, for saa vidt han maatte blive dømt, taget Forbehold om Regres overfor det medsagsøgte Aktieselskab.

Til Støtte for deres principale Paastand har Sagsøgerne hævdet, at de ved Besigtigelserne konstaterede Mangler har været til Stede allerede før Skibets Afrejse fra Leningrad, og at Manglerne, dersom de maatte være opstaaet under Rejsen, skyldes, at Stuvningen af Ladningen har været uforsvarlig.

Efter Sagens Opkomst har paa Foranledning af det medsagsøgte Aktieselskab Kaptajn Elvstrøm, der er ansat i Selskabets Tjeneste, den 23 og 24 Januar 1930, efter at Skibet var blevet repareret, foretaget en Besigtigelse af samme, og paa Grundlag heraf har han i en den 27 s M udstedt nærmere motiveret Erklæring udtalt, at samtlige Skader maa anses at være foraarsagede af den voldsomme Storm, Skibet havde været udsat for under Rejsen.

De til Lugebesigtigelsen i Randers udmeldte Skønsmænd, ovennævnte Krogh Jensen og Rasmussen, har inden Retten forklaret, at Skaden paa W C Røret godt kan være opstaaet under Vejs som Følge af Skibets Bevægelse i Søen, men at den ikke kan hidrøre fra Tryk fra Ladningen, samt at de ikke af den ved Brudstedet værende Rustdannelse har kunnet danne sig nogen Opfattelse af, om Brudstedet paa Røret er kommet inden Afrejsen, og at Røret, der ikke var gammelt, bortset fra Brudstedet var godt, at den indtrængende Vandmængde i Forbindelse med Lastens Stuvning har bevirket, at Skibet fik Slagside, at Lempningen af Ladningen, hvorved Slagsiden formindskedes, ikke havde kunnet foretages, saafremt begge Lastrum havde været fuldt stuvede, og at Skibet i saa Fald vilde være gaaet til Bunds, da Lænsemidlerne var blevet ubrugelige. De har derhos anset det for uforsvarligt, at Skibet ikke var forsynet med en Slingreskot (Langskibsskot), der kunde have hindret Lasten i at forskubbe sig.

Med Hensyn til Skaden paa Luftventilen har de forklaret, at de antog, at denne delvis var en gammel Skade, opstaaet før Skibets Afrejse fra Leningrad, hvilket de støttede paa den tilstedeværende Rust, som dog ikke var Tæring. Mændene har ikke set Mønjekit omkring Ventilen. De med Mønjekit tættede Mellemrum i Luge Nr 2 (Naadderne) burde efter Mændenes Formening have været tættede ved Kalfatring og Paasmøring af Beg, ligesom Tætningerne ved Reservepumperør og Pejle, hvilke Tætninger formenes sket inden Rejsen, uden at Mændene dog bestemt tør udtale sig herom, ej heller burde være foretaget med Mønjekit.

Skønsmændene har endelig i en under 25 April 1930 udstedt Erklæring udtalt, at et Skib som »Alexa« efter deres Formening var uskikket til med en Ladning bestaaende af Korn og Oliekager at foretage en Rejse fra Leningrad til Randers paa en Aarstid som den, paa hvilken den heromhandlede Rejse fandt Sted.

Kaptajn Friis, Lodsformand Jensen og Værkfører Møller har inden Retten med Hensyn til Nødvendigheden af et Langskibskort udtalt sig i Tilslutning til det foranførte. De har derhos forklaret, at det ikke var udelukket, at Skibet kunde have faaet Slagside, selv om det havde været stuvet fuldt, at Lækagen ved W C-Røret i saa Fald ikke vilde være blevet opdaget, og at Skibet formentlig da vilde være gaaet til Bunds. De har endelig med Hensyn til Skaden paa Luftventilen i Luge 1 forklaret, at det var paa Grund af det anvendte Mønjekits Udseende og af Rustdannelsen, at de skønnede, at Kittet var sat paa inden Rejsens Begyndelse, samt med Hensyn til W C-Røret, at Vandets Indtrængen gennem Revnen i dette vilde være hindret, saafremt Røret ved dets Udmunding i Skibssiden havde været forsynet med en Klap, hvilken

Foranstaltning dog ikke er foreskrevet af »Norsk Veritas«, i hvis første Klasse Skibet som foran anført er klassificeret.

Optegnelserne i Skibsdagbogen for den 16 og 17 December 1929 gaar ud paa følgende:

Vinden var den 16 hele Døgnet nordvest med Styrke 9. Ved Daggry opdagedes, at et Skalkningsjern ved Nr 2 Lugens Agterkant var sprunget, hvorfor en Kile blev anbragt umiddelbart op mod Salonskottet. Samtidig blev man opmærksom paa, at en Del Nitter i Flangen i Pladen ved Dækket omkring Luftventilen ved Nr 1 Lugens Forkant var sprunget. Der foretoges en provisorisk Tætning af den derved fremkomne Lækage paa Luftventilen saa godt som Forholdene muliggjorde. I Løbet af Dagen blev en mindre Slagside iagttaget, der tiltog indtil ca 10 Grader. Skibet slingrede og arbejdede meget stærkt, hvorved Søen stadig brød meget haardt over det. Den 17 December aftog Vinden i Styrke. Efter Middag aabnedes Luge Nr 1, og man begyndte at lempe Lasten der til Styrbord, hvorved Skibets Slagside, efter at man havde arbejdet i 3 Timer, nedsattes til 5 Grader. Under Arbejdet opdagedes det, at Afløbsrøret fra W C — antagelig ved Skibets svære Bevægelser — var revnet, saaledes at store Vandmængder trængte ind i Last-rummet. Lækken tættedes provisorisk, først med Cement, men da dette viste sig ikke at være tilstrækkeligt, med Mønjekit, hvorhos der blev lagt en Sejldugsbandage uden om Flangen mellem Blyrøret og Jærnrøret. I Dagens Løb saa man, at der var Korn i Vandet fra Læns-pumpen, hvilket siden foraarsagede, at Bagbords Lænsrøret tilstoppedes.

Under den i Anledning af Havariet afholdte Søforklaring har Skibets Kaptajn godkendt Optegnelserne i Skibsdagbogen og yderligere udtalt:

Det forreste Lastrum manglede 7—8 Tons i at være fuldt lastet. Forude ved Kollisionsskottet var Kornet ca fire Fod under Dækket, medens det ved Agterkanten af Nr 1 Luge var stuvet helt op under Dækket. Ladningen var anbragt saaledes, for at Skibet ikke skulde faa for stort Dybgaende forude.

Efter hans Mening er det udelukket, at der kan være trængt Byg ned i »Rendestenene« gennem de af Skønsmændene konstaterede Huller, idet der ved Bundgarneringen fandtes en Afslutning af Cement. Han formener derimod, at Byggen er trængt ned gennem Pejlrørskassen, som havde slaaet Revner, under Stormen. I Juni 1929 besigtigede han personlig W C-Røret og forefandt da ingen Lækage paa samme; en Lækage som den her omhandlede vilde desuden være blevet opdaget, saafremt den under tidligere Rejser havde været tilstede. Med Hensyn til Luftventilen har Kaptajnen tilføjet, at han ikke tidligere havde ladet foretage Reparationer ved denne, idet han ikke forinden den heromhandlede Rejse har opdaget Lækager ved Ventilen.

Skibets første Styrmand, der havde fungeret som saadan paa Skibet i to Aar, har under Søforklaringen bl a udtalt, at han ikke tidligere har bemærket nogen Lækage ved Luftventilen, at der ikke, da Skibet forlod Leningrad, var nogen Lækage, hvor Pejlrøret og Pumperøret i forreste Lastrum gaar gennem Dækket, at Revnerne i Kassen omkring

disse Rør var saa store, at der kunde trænge Byg gennem dem, hvorved Byggen kunde løbe ned under Bundgarneringen i Rendestenene og stoppe Lænsepumpen, a t der i Leningrad blev lagt Mønjekit rundt om Lugekarmen til Luge Nr 2, hvor der tidligere havde vist sig Lækage, a t det tomme Rum foroven i den forreste Del af Lastrummet i Forskibet var højst 7—8 Fod, samt a t Skaden paa W C-Røret — som af Kap-tajnen forklaret — vilde være blevet opdaget, saafremt den havde været tilstede før denne Rejse.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det iøvrigt, at det af »Norsk Veritas« i 1917 udstedte Klassifikations-Certifikat ved Eftersyn af Skibet i Februar—Marts 1927 blev fornyet med samme Klasseansættelse for Skibet. Ingeniør Alfr Thomé ved »Norsk Veritas« har derhos i en under 11 September 1930 afgivet Erklæring udtalt, at et Skibs Klassificering i første Klasse betyder, at der haves Garanti for, at Skibet er fuldt sødygtigt, forudsat, at det indenfor Besigtigelsesperioderne ikke lider Havari.

I et i Wiborg den 7 November s A udstedt Besigtigelsesbevis har den finske Stats Synsmænd erklæret, at de efter Besigtigelsen har fundet, at Skibet var sødygtigt og iøvrigt i saadan Stand, som udkrævedes efter de herom gældende Forskrifter, hvorhos de har godkendt det til Anvendelse for Nordsøfart.

Det er derhos oplyst, at Skibet i 1922 blev forsynet med nyt Hoveddæk.

Efter alt det foreliggende findes der at maatte gaas ud fra, at Skibet har været i sødygtig Stand ved dets Afrejse fra Leningrad, og at det er den voldsomme Storm i Dagene den 16 og 17 December 1929, som har foraarsaget de Lækager, som forefandtes i Skibet, samt at det er Sø-vandets Indtrængen gennem disse, der har forvoldt den her under Sagen omhandlede Beskadigelse af Ladningen.

Selv om nu Stuvningen af Ladningen som sket i Skibets forreste Lastrum uden Anbringelse af Slingreskot, og uden at der blev truffet andre Foranstaltninger til at hindre Forskydning af Lasten, ikke i det foreliggende Tilfælde har været fuldt forsvarlig, findes der ikke at kunne gaas ud fra, at Skaden paa Ladningen herved i væsenlig Grad er blevet forøget. Da det nu ej heller efter det foreliggende kan fastslaas, at den skete Anvendelse af Mønjekit til Tætning under de tilstedeværende Omstændigheder har været uforsvarlig, findes der at mangle Grundlag for et Erstatningsansvar.

Idet det herefter bliver ufornødent at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt det sagsøgte Aktieselskab som Tidsbefragtere kan have noget Erstatningsansvar overfor Sagsøgerne, og paa de af disse nedlagte subsidiære Paastande, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre hver af de Sagsøgte med 600 Kr.

Torsdag den 15 Oktober.

Nr 319/1930. Købmand **Chr Jacobsen** og forhv Urmager
Lauritz Petersen (Cohn) m o d

Tølløse Sogneraad (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Forpligtelse til som Kautionsister for en Skatteopkræver at indbetale en Del af dennes Tilsvaret til Indstævnte.

Østre Landsrets Dom af 28 November 1930: De Sagsøgte, Købmand Christian Jakobsen og fhv Urmager Lauritz Petersen, bør hver især betale til Sagsøgerne, Tølløse Sogneraad, 4000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 3 Juli 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger hver især 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Sogneraadets i Dommen omtalte vidtgaende Forsømmelse af sin Tilsynspligt er Købmand Sørensens Stilling blevet en anden og af en betydelig mere selvstændig Karakter end fastsat i den Kontrakt, i Henhold til hvilken Kautionsforpligtelsen er indgaaet. Herefter og da det maa skyldes Sogneraadets Forsømmelse, at det i Dommen omtalte Underskud har kunnet opstaa — hvorved bemærkes, at der ikke efter det foreliggende kan gaas ud fra, at Underskudet først skulde være opstaaet det sidste Aar — kan Indstævnte ikke fastholde Appellanterne ved deres Kautionsforpligtelse. De vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Købmand Christian Jakobsen og fhv Urmager Lauritz Petersen, bør for Indstævntes, Tølløse Sogneraad, Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 800 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 4 April 1922 mellem Tølløse-Aagerup Sogneraad og Købmand F V Sørensen, Nørre Eskildstrup, blev sidstnævnte antaget som Skatteopkræver for Kommunen i Tølløse Sogn fra 1 April 1922.

I Kontrakten var bl a bestemt, at han skulde opkræve Skatterne fire Gange aarligt, at Opkrævningen skulde være tilendebragt i Løbet af den første Maaned i Kvartalet, at han forpligtede sig til saavidt muligt at indbetale det opkrævede Beløb til Formanden hver Dag, dog ikke senere end i Løbet af tre Dage, og at han som Sikkerhed for det opkrævede Beløb skulde stille 8000 Kr. Denne Sikkerhed stillede Sørensen ved Kaution fra Købmand Christian Jakobsen, Tølløse, og fhv Urmager Lauritz Petersen, Vollerslev Nyhuse, der paategnede Kontrakten saalydende Kautionserklæring: »Undertegnede paatager sig herved Kautionsforpligtelse for Skatteopkræver, Købmand F V Sørensen for det her anførte Beløb Kr 8000 — — —.« Da Sørensen pr 1 April 1930 skulde afregne de opkrævede Skatter, viste det sig, at han havde et Tilsvar, der af Sogneraadet opgjordes til 9612 Kr 63 Øre, hvilket Beløb han i Forlig af 1 Maj 1930, ratihaberet i Forligskommissionen den 7 s M, anerkendte at være Tølløse Sogneraad skyldig foruden Renter og Omkostninger til Beløb 426 Kr. For Skylden med senere Omkostninger, ialt 10 153 Kr 63 Øre, blev der den 22 Maj 1930 gjort Udlæg i Sørensens faste Ejendom og forskelligt Løsøre samt nogle Fordringer; den faste Ejendom er senere solgt ved Tvangsauktion, uden at der fremkom Dækning til herommeldte Fordring, og gennem det øvrige udlagte er der kun udkommet Dækning for 234 Kr 06 Øre. Sørensen er herefter ikke i Besiddelse af Eksekutionsobjekter. Umiddelbart efter at Sørensens Underskud var konstateret, gav Tølløse Sogneraad Kautionisterne Meddelelse om dette og anmodede dem om at indfri deres Kautionsforpligtelse, men i Skrivelse af 16 April 1930 svarede de, at de havde besluttet »at lade denne Sag prøve ved Retten«, og Tølløse Sogneraad (Tølløse og Aagerup Kommuner har nu hver sit Sogneraad) har derfor under nærværende, ved Holbæk Retskreds forberedte Sag paa-staaet de to Kautionister dømt til at betale hver 4000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 3 Juli 1930.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte herfor gør de gældende, at Sogneraadet ikke har paaset Overholdelsen af de i Kontrakten fastsatte Regler om Indbetaling af de af Sørensen opkrævede Skattebeløb senest inden tre Dage, paa hvilken Bestemmelse de ved Kautionens Indgaaelse lagde særlig Vægt, ligesom de hævder, at Sogneraadet, skønt Skatteopbørslen drejede sig om betydelige Beløb — i Aarene 1922/23—1928/29 svingede mellem ca 167 000 Kr og ca 128 000 Kr — overhovedet ikke med Hensyn til Kontrollen med Skatteopkrævningen har rettet sig efter de i Holbæk Amtsraads Cirkulære af 27 Juni 1914 og sammes Cirkulære af 15 Marts 1928, jfr Indenrigsministeriets Cirkulære af 28 September 1927 indeholdte Anvisninger, og de lægger i Særdeleshed Vægt paa, at Skattemisterne for det nye April Kvartal blev udleveret Sørensen, inden der var gjort op med ham for det foregaaende Skatteaar, saa at han fra det ene Aar til det andet har kunnet dække et muligt Tilsvar for et Skatteaar ved Skattebeløb, han opkrævede i det nærmest paafølgende April Kvartal; det viste sig da ogsaa, at Sørensen, da den i April 1929 tiltraadte nye Sogneraadsformand krævede Opgørelse allerede i Februar 1930, var i Underbalance med et stort Beløb. Herved har Sogneraadet udvist en saadan

grov Tilsidesættelse af Tilsynspligten med Skatteopkræveren, at Raadet ikke kan gøre Kautionsforpligtelsen gældende overfor dem. Subsidiært paastaar de Sagsøgte sig frifundet mod Betaling af et Beløb efter Retens Skøn, i hvilken Henseende de gør gældende, dels at Størrelsen af den af Sogneraadet paastaaede Underbalance ikke paa tilstrækkelig Vis er godtgjort for dem — Sørensens Indgaaelse af Forliget om det foranførte Beløb kan ikke være Bevis nok overfor dem — dels at Sørensens Underbalance kunde og burde have været opdaget paa et tidligere Tidspunkt og da sandsynligvis vilde have vist sig betydelig mindre; noget bestemt i saa Henseende kan imidlertid ikke nu konstateres.

Under Sagen er der for den forberedende Ret afgivet Vidneforklaringer bl a af Sognefoged Oluf Jørgensen, Marup, der var Medlem af Sogneraadet, da Kontrakten oprettedes, og Formand for Sogneraadet fra Maj 1922 til April 1929 med en kort Afbrydelse i 1925, Sognefoged N P Nielsen, Tølløse, der var fungerende Formand for Sogneraadet i April 1922 og Medlem af Kasse- og Regnskabsudvalget til 1929, samt af fhv Skatteopkræver Sørensens. Herefter er der med Skatteopkrævningen og Kontrollen med samme forholdt i det væsentlige som følger: Opkræveren fik udleveret en Opkrævningsbog med Liste over Skatteyderne og Skattebeløbene, og samtidig fik han udleveret en Skattekvitteringsbog, der var indrettet til Afrivninger med en Kupon. Han udfyldte selv Kvitteringerne efter Opkrævningsbogen og indbetalte de opkrævede Beløb i runde Summer til Landmandsbankens Filial i Tølløse mod to Kvitteringer, hvoraf den ene gik til Sogneraadets Formand, der indførte Beløbet i Kassebogen; det er ikke paaset, at Indbetalingerne til Landmandsbanken saalidt som Indbetalingerne til Formanden skete senest inden tre Dage efter Oppebørselen, og Indbetalingerne er som Regel heller ikke fuldtud sket inden nævnte Frist. Der fandt ingen Kvartalsopgørelser Sted med Opkræveren, men hvert halve Aar blev der af Opkræveren forelagt Formanden Restancelister, en over uerholdelige Skattebeløb og en over erholdelige. Ved Modtagelsen af Restancelisterne kunde Formanden dog ikke kontrollere, om de var udtømmende. Der fandt derimod en aarlig Opgørelse Sted for Skatteaaret, hvor man gjorde op, hvormeget der var indbetalt i Banken, hvormeget der var i Restancer, samt hvilket Tilsvær Opkræveren da havde, c: hvormeget han var i Restance; dette sidste Beløb androg sjældent over 2—3000 Kr, hvorfra skulde trækkes Opkræverens Løn, der i de senere Aar var 960 Kr aarlig. Ved den aarlige Opgørelse lagdes de indtil 1 April til Banken indbetalte Beløb til Grund, og hvad der efter den 1 April indkom af Skatter for det forløbne Skatteaar, skulde Opkræveren indbetale direkte til Formanden. Disse aarlige Opgørelser fandt imidlertid ikke Sted umiddelbart efter den 1 April, undertiden skete de ikke førend i Maj Maaned og senere, og som Regel havde Opkræveren, inden Opgørelserne fandt Sted, faaet udleveret Opkrævningsbog og Skattekvitteringsbog for det da løbende Skatteaars April Kvartal.

Sogneraadets Bøger udviser ikke, hvornaar de enkelte Skattebeløb er betalt af Skatteyderne, og Datoen blev heller ikke noteret i Opkrævningsbogen. Der blev ikke foretaget Kasseeftersyn hos Op-

kræveren, der forøvrigt ikke førte nogen Kassebog over Skatteopkrævningen, saalidt som nogen privat Kassebog i sin Købmandsforretning.

Sagsøgerne hævder, at det allerede før 1922 var en fast Regel, at Optræveren indbetalte Pengene til Landmandsbanken paa deres Vegne, at de opfattede Indenrigsministeriets Cirkulære for 1927 som givende Regler for Kasseudvalgets Kontrol med Formanden, at det vilde være uoverkommeligt at kontrollere, at Indbetalingerne fandt Sted inden 3 Dage efter Oppebørselen, samt at de med Rette havde haft Tillid til Optræveren, idet der ikke for dem havde foreligget nogetsomhelst, der kunde tyde paa Uorden i hans Forhold, og de formener, at Underbalancen alene hidrører fra Skatteaaret 1929, idet Skatteopkræveren da havde bygget Hus og ogsaa paa anden Maade havde haft større private Udgifter, men det har ikke været muligt nærmere at kunne konstatere Oprindelsen og Udviklingen af Underbalancen; de formener herefter ikke at have udvist noget Forhold ved Skattekontrollen, der kan lægges dem til Last. Sørensen har særlig forklaret, at han i 1928 selv mente at kunne konstatere, at der manglede ca 2200 Kr, hvorfor han af sine egne Penge indbetalte 2000 Kr i Sogneraadets Kasse. Han er ikke i Stand til at oplyse, hvorledes Underbalancen er fremkommet; det er ikke sket ved Byggeriet, da han fik større Laan i Huset, end det kostede ham, og han har ikke anvendt større Beløb til Understøttelse af andre.

Det maa nu vel anses som godtgjort, at Sogneraadet ikke har udøvet tilstrækkelig betryggende Kontrol med Skatteopkrævningen, i hvilken Henseende det særligt kan bebrejdes Sogneraadet, at det ikke har paaset Opfyldelsen af Kontraktens Bestemmelser om, at Optrævningen skulde være tilendebragt i den 1ste Maaned af hvert Kvartal, og om den hurtige Indbetaling, samt at der paa anførte Maade er aabnet Skatteopkræveren Mulighed for at dække Underskud fra et Skatteaar ved Hjælp af Skatter fra det nye Skatteaar, men da det ikke er godtgjort, at der har været noget saadant fortsat Underskud, der fortsat er dækket paa nævnte Maade, og da det ej heller er godtgjort, at der for Sogneraadet har foreligget nogensomhelst Oplysning om Skatteopkræverens Forhold, der paa et tidligere Tidspunkt burde have vakt Raadets Mistanke, finder Retten det overvejende betænkeligt at statuere, at Raadet har udvist en saadan grov Uagtsomhed, at det har mistet Retten til at fastholde de Sagsøgte ved deres Kautionsforpligtelse. Da dernæst de Sagsøgte Indsigelse mod Størrelsen af den af Sogneraadet opgjorte Underbalance er fremsat uden nogensomhelst Begrundelse, vil de Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgernes Paastand. Sagens Omkostninger findes hver af de Sagsøgte at burde godtgøre Sogneraadet med 150 Kr.

Efter de Landsretten under Domsforhandlingen forebragte Oplysninger finder Retten at kunne unnlade at idømme Sagsøgte Petersen Mulkt for hans Udeblivelse fra Forligsmæglingen.

Fredag den 16 Oktober.

Nr 38/1931. Fhv Kolonibestyrer **Otto Rudolph Binzer**
(Holten-Bechtolsheim)

mod

Finansministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Størrelsen af Appellantens Pension.

Østre Landsrets Dom af 19 December 1930: De Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Kolonibestyrer Otto Rudolph Binzer, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter den naturlige Forstaaelse af Ordene i Lov Nr 489 af 12 September 1919 § 849 maa Bolig og Brændsel anses som en Del af Lønningen og der foreligger ikke Oplysninger, som kunde føre til at fravige denne Fortolkning, der ogsaa har været anvendt med Hensyn til tilsvarende Udtryk i tidligere Lønnings- og Pensionslove. Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 200 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Finansministeriet bør ved Beregningen af Appellantens, fhv Kolonibestyrer Otto Rudolph Binzers Pension medregne Værdien af hans Fribolig samt Værdien af hans Brændselsdeputat, 100 hl Kul, saaledes som disse Værdier maatte blive fastsat af Søfartsministeriet, samt efterbetale den siden 1 September 1926 derefter for lidt erlagte Pension tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 30 Juli 1930, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten med 200 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, fhv Kolonibestyrer Otto Rudolph Binzer, blev ansat under Grønlands Styrelse den 1 April 1895 og forblev i Styrelsens Tjeneste, senest som Kolonibestyrer, indtil han efter Ansøgning blev afskediget fra den 31 August 1926 at regne. Hans Pension blev i Henhold til Tjenestemandsløven af 12 September 1919 fastsat til $\frac{2}{3}$ af hans gennemsnitlige Aarsløn i rede Penge i de sidste 3 Aar, hvorefter Pensionen kom til at udgøre 3840 Kr aarlig.

Sagsøgeren formener imidlertid, at der ikke herved er beregnet ham den fulde ham i Medfør af Tjenestemandsløvens § 849 tilkommende Pension. I bemeldte § 849, saaledes som den er ændret ved Lov Nr 303 af 30 Juni 1922, bestemmes følgende: »Kolonibestyrere lønnes med 4800 Kr aarlig, stigende hver 3 Aar med 480 Kr indtil 5760 Kr. Desuden tillægges der dem fri Bolig og i Brændsel 100 hl Kul i Nordgrønland og 80 i Sydgrønland — — —«

Sagsøgeren, der mener, at der herefter ogsaa skal beregnes ham Pension af de sidstnævnte Emolumenter, og at Bestemmelsen i Tjenestemandsløvens § 51, 1ste Stykke, Litra c, ikke kan føre til noget andet Resultat, har under denne Sag, hvorunder der er meddelt ham fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, paastaet de Sagsøgte, Finansministeriet, kendt pligtige til ved Beregningen af hans Pension som Kolonibestyrer at medregne Værdien af hans Fri bolig, samt Værdien af hans Brændselsdeputat, 100 hl Kul, saaledes som disse Værdier maatte blive fastsat af Søfartsministeriet, samt at efterbetale ham den siden 1 September 1926 herefter for lidt erlagte Pension tilligemed 5 pCt p a af det saaledes fremkommende Beløb fra Stævningens Dato, den 30 Juli 1930.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

I Lov Nr 160 af 8 Juni 1912 om Lønnings- og Pensionsforhold ved den kgl grønlandske Handel bestemmes i § 2, at for Bestyrere og Assistenten, der afskediges fra 1 April 1911 eller et senere Tidspunkt at regne, bestemmes deres Pension fra bemeldte Lovs Ikrafttræden efter Reglerne i Pensionslov af 24 Februar 1858, og det bestemmes endvidere: »Ved Beregningen af Gennemsnitsbeløbet af de Indtægter, den paagældende har haft i de sidste 5 Aar før sin Afsked, kommer for Tiden saavel før som efter Lovens Ikrafttræden alene den egenlige Lønning (Alderstillægene iberegnet) i Betragtning.«

Sagsøgeren hævder nu, at denne sidste Bestemmelse maa anses ophævet ved Tjenestemandsløven, idet § 849 maa forstaaes saaledes, at fri Bolig og Brændselsdeputat tillægges Kolonibestyrerne som Lønningsdel, og der maa da derefter tilkomme ham Ret til Pension af disse Lønningsdele i Medfør af Tjenestemandsløvens § 51, 1 Stykke, Litra c, der bestemmer, at til Lønningsindtægten, som kommer i Betragtning ved Pensionsberegningen, henregnes »saadanne Naturalydelse (saasom Brugen af Tjenestejord, fri Bolig og Brændsel), der udtrykkelig er tillagt vedkommende som Lønning eller Lønningsdel — — —«

Finansministeriet gør heroverfor gældende, at det af selve Redaktionen af Tjenestemandsløvens § 849 fremgaar, at de ommeldte Emolumenter ikke er tillagt Kolonibestyrerne som Lønningsdel. Paragraffen

bestemmer, at de lønnes med 4800 Kr o s v, hvorefter der tilføjes: »Desuden tillægges der dem fri Bolig« o s v. — Der henvises endvidere til Motiverne til Tjenestemandsløven, hvor det om de grønlandske Tjenestemænd bl a udtales, at Lønnen for Kolonibestyrere foreslaas sat til 4800 Kr med nærmere angivne Alderstillæg, og hvor det derefter hedder: »Der tilstaas derhos Bestyrere og Assisterer Bolig og Brændsel som hidtil«, hvorhos Motiverne — der indledes med en Udvikling af, hvorledes disse Tjenestemænd forinden lønnes, nemlig efter fornævnte Lov af 1912 — ikke indeholder nogen som helst Antydning af, at det tilsigtedes at ophæve de fornævnte Regler i Loven af 1912 om, hvilke Lønningsdele der kommer i Betragtning ved Pensionsberegningen.

Idet nu de oftnævnte Emolumenter herefter ikke udtrykkelig er tillagt Kolonibestyrere som Lønning eller Lønningsdel, hævder Ministeriet, at Sagsøgeren ikke efter Tjenestemandsløvens § 51, 1 Stk, Litra c, der er ganske overensstemmende med de lige fra Pensionsloven af 5 Januar 1851 gældende Regler, har Krav paa Pension af Værdien af fri Bolig og Brændsel.

Der findes at maatte gives Ministeriet Medhold i, at der ikke ved Tjenestemandsløvens § 849 efter dens Formulering udtrykkelig er tillagt Kolonibestyrere fri Bolig og Brændsel som Lønning eller Lønningsdel, hvorfor disse Emolumenter efter samme Lovs § 51 ikke kommer i Betragtning ved Pensionsberegningen. Herved bemærkes, at det af §§ 869 og 876 utvetydig fremgaar, at fri Bolig og Brændsel er tillagt de der omhandlede grønlandske Tjenestemænd (Præster m fl) f o r u d e n Lønningen, og at det er uantageligt, at der skulde være givet forskellige Regler i denne Henseende for de forskellige Klasser af Embedsmænd. Yderligere skal fremhæves, at den fornævnte Lov af 1912 om Lønning og Pension ved den grønlandske Handel i sin § 1 om Lønningen bestemmer følgende: »Bestyrere (Kolonibestyrere, Depotbestyrere) — — — lønnes med 3400 Kr aarlig stigende — — — til 4200 Kr aarlig, Bolig og som Brændsel 100 Hektoliter Kul — — —«. Denne Redaktion er ikke bibeholdt i Tjenestemandsløven, der i § 849 som anført udtaler, at Kolonibestyrere »lønnes« med — — — »Desuden tillægges der dem« fri Bolig og Brændsel.

Herefter vil de Sagsøgte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Mandag den 19 Oktober.

Nr 253/1930. Overbanemester **Bruun Kornerup**
(Landsretssagf H Bærentsen)

mod

Forretningsfører **Martin Jensen** (Fenger),

betræffende Afvikling af et Vekselmellemværende.

Vestre Landsrets Dom af 17 Oktober 1930: Sagsøgte, Overbanemester Bruun Kornerup, bør til Sagsøgeren, Forretningsfører Martin Jensen, betale 1000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 175 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der gaas ud fra, at Appellanten har tilkendegivet Indstævnte, der var Reyndahls faste Forbindelse i Korn- og Foderstoffer og særlig interesseret i Opretholdelsen af hans økonomiske Stilling, at hans Tiltræden som Medtrassent af Vekslen var knyttet til den Forudsætning, at Vekslen, hvis Provenu skulde anvendes til Driften af Gaarden, vilde blive berigtiget ved Hjælp af Gaardens Høst. Da Kornet derpaa samtidig med, at Indstævnte indfrieede Vekslen, blev leveret til denne, burde Afskrivning være sket paa Fordringen paa de 2000 Kroner. Herved bemærkes yderligere at Indstævnte ikke underrettede Appellanten om, at Fordringen ikke var dækket til Forfaldstid, og selv modtog Gælds brevet, der gav Reyndahl Henstand med Betalingen. Idet Appellanten herefter har Krav paa, at Fordringen i Henhold til ham betragtes som afgjort ved det skete, vil hans Frifindelsespaastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Overbanemester Bruun Kornerup, bør for Tiltale af Indstævnte, Forretningsfører Martin Jensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 13 November 1926 underskrev Sagsøgeren, Forretningsfører Martin Jensen af Struer, og Sagsøgte, Overbanemester Bruun Kornerup sammesteds, som Trassenter en Veksel, stor 2000 Kr, at betale den 27 s M, hvilken Veksel akcepteredes af Gaardejer J Reyndahl, i hvis Interesse den var udstedt. Da Vekslen ikke indfriedes af Akceptanten ved Forfaldstid, indfriede Sagsøgeren den den 29 s M ved Betaling af Vekselsummen til A/S Struer Bank og fik Vekslen udleveret i kvitteret Stand. Reyndahl, der var i økonomiske Vanskeligheder, maatte i Begyndelsen af Aaret 1927 sælge sin Gaard og rejste derefter til Island, hvor han fremdeles har Ophold. Inden Bortrejsen havde han den 3 Januar 1927 paa Sagsøgerens Foranledning til denne udstedt et Gældsbevis, stort 14 450 Kr, at afdrage i nærmere angivne Terminer, idet Reyndahl paa Grund af Varekøb gennem længere Tid var kommet i betydelig Gæld til Sagsøgeren. I Gældsbevets Paalydende var indbefattet det heromhandlede Vekselbeløb, stort 2000 Kr. Sagsøgeren, der efter sin Forklaring ikke tidligere havde haft Lejlighed til at træffe Sagsøgte, afkrævede engang i Februar eller Marts 1927 denne Halvdelen af Vekselskylden, men fik den ikke betalt, hvorfor han har anlagt nærværende Sag, under hvilken han paastaar Sagsøgte som medansvarlig for Vekslen dømt til at betale Halvdelen af dens Paalydende med 1000 Kr tillige med Renter heraf, 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 1 April 1930, indtil Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte herfor har han i første Række anbragt, at det var en Aftale mellem Sagens Parter og Reyndahl, at den omhandlede Veksel, der var en til Fordel for Reyndahl udstedt Tjenesteveksel, ved Forfaldstid skulde bringes endelig ud af Verden ved Betaling i Varer eller Penge, og at dette ogsaa er sket, idet det fremgaar af Sagsøgerens Bøger, at Reyndahl den 29 November 1926 har leveret Sagsøgeren Korn til samlet Værdi 2882 Kr 50 Øre.

Sagsøgeren har bestridt, at der har foreligget en særlig Aftale som af Sagsøgte paastaaet angaaende Vekselmellemværendets endelige Afvikling ved Vekslens Forfaldstid, og da Sagsøgte heroverfor ikke har ført Bevis for sin Fremstilling, hvorved bemærkes, at Reyndahl ikke er afhørt som Vidne under Sagen, findes Sagsøgte herefter ikke at have haft Krav paa, at Kornleverancen forlods blev anvendt til Udligning af Vekselskylden.

Sagsøgte har dernæst anført, at Sagsøgerens Dækningskrav mod ham maa være bortfaldet, fordi Sagsøgeren ikke efter Indfrielsen har givet ham Meddelelse om det passerede og derved sat ham i Stand til ved særskilt Retsforfølgning mod Reyndahl at skaffe Dækning for Vekselbeløbet, men tværtimod ved at lade Reyndahl udstede det forommeldte Gældsbevis, i hvis Paalydende Vekselbeløbet 2000 Kr som nævnt var indbefattet, har givet denne langvarig Henstand.

Heller ikke paa dette Punkt vil der kunne gives Sagsøgte Medhold. Efter alt, hvad der foreligger oplyst, har Sagsøgte været bekendt med Reyndahls vanskelige økonomiske Stilling, Salget af Gaarden og hans derefter følgende Bortrejse, hvorfor Sagsøgte, der ikke var bundet ved

Reyndahls Gældsbevis til Sagsøgeren og de deri fastsatte Afbetalingsvilkaar, selv maatte varetage sine Interesser ved at indlede Retsforfølgning. Der er iøvrigt intet positivt oplyst om, at Reyndahl inden sin Bortrejse i 1927 har været i Stand til at skaffe Dækning for Vekselsbeløbet. Idet Sagsøgeren herefter ikke findes at have afskaaret Sagsøgte fra at varetage sine Interesser i Forholdet overfor Reyndahl og derved at have forvoldt Sagsøgte Tab, maa Sagsøgte som Medunderskriver af Vekslen være pligtig at godtgøre Sagsøgeren Halvdelen af det af ham udlagte Beløb, og Sagsøgerens Paastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 175 Kr.

Nr 82/1931.

Slagelse Byraad (Trolle)

mod

Bagermester Johs Høyer (Gamborg),

betræffende en Færdselsret.

Dom afsagt den 30 Oktober 1930 af Slagelse Købstads Ret: Sagsøgte, Slagelse Kommune ved Slagelse Byraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Bagermester Johs Høyer, Slagelse, i denne Sag fri at være. Sagsøgeren bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgte betale 80 Kr i Sagsomkostninger.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1931: Appellanten, Bagermester Johannes Høyer, Slagelse, bør anses berettiget til uhindret Færdsel — saavel gaaende som kørende — over den i Slagelse By beliggende aabne Plads, Fisketorvet, til den langs det nordvestlige Skel af Appellantens Ejendom Matr Nr 262, Slagelse Bygrunde, værende Passage, dog at han er pligtig at respektere de Beslutninger, som vedkommende Myndigheder gyldig har taget eller i Fremtiden maatte træffe angaaende Fisketorvets Benyttelse. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Slagelse Kommune, til Appellanten, Bagermester Johannes Høyer, med 150 Kr. De idømte Omkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen iøvrigt at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

Som Sagen foreligger for Højesteret, drejer den sig alene om Indstævntes Færdselsret over Fisketorvet.

Med Bemærkning, at der ikke paa Hævdserhvervelse kan støttes nogen særlig Ret for Indstævnte til den nævnte Færdsel og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde, vil denne efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.

Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Bagermester Johs Høyer, Slagelse, nærmere anbragt, at han, der er Ejer af Ejendommen Matr Nr 262 af Slagelse Bygrunde, beliggende paa Fisketorvet i Slagelse, i Ejendommens nordvestlige Side har indrettet Garage for en ham tilhørende Personautomobil. Langs Ejendommens nordvestlige Skel gaar en $4\frac{3}{4}$ Alen bred Passage, som tilhører Slagelse Sct Mikkels Kirke, med hvem Sagsøgeren har oprettet Deklaration om Tilladelse til Færdsel. Ved Ansøgning til Bygningskommissionen om Godkendelse af Garagens Indretning henviste denne til at søge Byraadets Tilladelse til Kørsel ad Kirkebakken, og det er denne Kørsel, Byraadet har nægtet Sagsøgeren. I de mange Aar, Sagsøgerens Ejendom har været indrettet som Bageriejendom, har der været uhindret Adgang over Kirkebakken for al Kørsel til og fra saavel denne Ejendom som de bagved liggende Ejendomme, ligesom Fisketorvet henligger som offentlig Plads og anvises til Parkering af Biler. Sagsøgeren har herefter paastaaet Sagsøgte, Slagelse Kommune ved Slagelse Byraad, kendt pligtig at indrømme Sagsøgeren uhindret Færdsel — saavel gaaende som kørende — over den aabne Plads Fisketorvet til den langs det nordvestlige Skel af Sagsøgerens Ejendom Matr Nr 262 Slagelse Bygrunde værende Passage.

Sagsøgte har paastaaet Frifindelse under Anbringende af, at det ikke kan erkendes, at Sagsøgeren har nogen Færdselsret over Fisketorvet, ligesom det ikke kan erkendes, at den fremlagte Deklaration har nogen Betydning med Hensyn til Adgang til Fisketorvet, idet den kun vedrører det Kirken tilhørende Areal, der strækker sig langs med Bagsiden af Sagsøgerens Ejendom.

Under Sagen har Sagsøgeren afgivet Partsforklaring, hvorhos Partikulier Jens Peter Arnskov og Klædehandler Jens Peter Andersen har afgivet Forklaring som Vidner.

Efter Indholdet af disse Forklaringer og Sagsøgte's egne Erklæringer maa det antages, at der har været saavel gaaende som kørende Færdsel for Ejeren af Sagsøgerens Ejendom over Fisketorvet til den ommeldte Passage igennem et saa langt Tidsrum, at de i saa Henseende fornødne Betingelser for Alderstidshævd maatte anses at foreligge.

Da de i Lovgivningen indeholdte Bestemmelser om Hævdserhvervelse imidlertid efter deres Indhold alene hjemler saadan Erhvervelse

overfor Rettigheder af privatretlig Natur, og der ikke skønnes at være Grundlag for en analogisk Anvendelse med Hensyn til en i en Købstad værende offentlig Plads, hvis Benyttelse og Regulering til enhver Tid maa bero paa vedkommende Kommunestyres Afgørelse, kan der ikke gives Sagsøgeren Dom for en paa Alderstidshævd støttet særlig Ret til Færdsel over en saadan Plads, og da Sagsøgerens Ret herefter maa være begrænset til den Færdsel, som efter de af Kommunalbestyrelsen til enhver Tid for Pladsens Benyttelse fastsatte Regler indrømmes Torvets Beboere eller Byens øvrige Beboere, vil Sagsøgte være at finde, hvorhos Sagsøgeren vil have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 80 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 30 Oktober 1930 af Retten for Slagelse Købstad m v og paastaas af Appellanten ændret derhen, at den indstævnte Kommune kendes pligtig at indrømme Appellanten Færdsel — saavel gaaende som kørende — over den i Slagelse By beliggende aabne Plads, Fisketorvet, til den langs det nordvestlige Skel af Appellantens Ejendom Matr Nr 262, Slagelse Bygrunde, værende Passage. Slagelse Kommune paastaar Dommen stadfæstet.

Som i den indankede Dom anført har der været saavel gaaende som kørende Færdsel for Ejeren af Appellantens Ejendom over Fisketorvet til Passagen ved Ejendommens nordvestlige Side i et meget langt Tidsrum, som det maa antages, saalænge Ejeren har haft Brug for saadan Færdsel. Og den indstævnte Kommunes Sagfører har under Domsforhandlingen for Landsretten erklæret, at Kommunen ikke vil nægte Appellanten fremdeles at have saadan Adgang til Færdsel, ogsaa med Automobil, men maa forbeholde sig at træffe Beslutninger om Fisketorvets Benyttelse som Markeds-, Torve- og Parkeringsplads m v som hidtil, hvilke Bestemmelser Appellanten maa være underkastet. Da der efter Proceduren for Landsretten maa gaas ud fra, at Appellanten erkender, at hans Adgang til Færdsel som foranført maa være underkastet de Begrænsninger, som eventuelt vil følge af vedkommende Myndigheders gyldige Beslutninger, vil der være at give Dom i Overensstemmelse hermed som nedenfor anført. Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Indstævnte have at betale Appellanten med 150 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 28 Oktober 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 19

Tirsdag den 20 Oktober.

Nr 301/1930. Tømmerhandler **Martin Kjeldgaard** (Selv)
m o d

Furudals Sågverksaktiebolag, Sverige (Holten-Bechtolsheim),
betræffende Betaling for et Parti Trævarer.

Vestre Landsrets Dom af 25 November 1930: Sagsøgte, Grosserer Martin Kjeldgaard, bør til Sagsøgerne, Furudals Sågverksaktiebolag, betale 1824 Kr 43 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 18 Juni 1929, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Tømmerhandler Martin Kjeldgaard, til Indstævnte, Furudals Sågverksaktiebolag, Sverige, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Furudals Sågverksaktiebolag af Furudal i Sverige, paastaaet Sagsøgte, Grosserer Martin Kjeldgaard i Vejle, dømt til Betaling af 1824 Kr 43 Øre som han skal være Sagsøgerne skyldig for leverede Trævarer, tilligemed Renter af Beløbet 6 pCt p a fra den 18 Juni 1929, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, idet han, der vel anerkender at skyldte det paastævnte Beløb, har anbragt, at han har et Modkrav paa Sagsøgerne stort 7125 Kr, som han delvis vil anvende til Likvidation, hvorhos han har paastaaet Sagsøgerne dømt til at betale ham det overskydende, 5300 Kr 57 Øre, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 8 Maj 1930, indtil Betaling sker, medens Sagsøgerne i saa Henseende har paastaaet sig frifundet.

For saa vidt det nævnte Modkrav angaar er Sagens Omstændigheder følgende:

Ved Skrivelse af 30 November 1928 meddelte Sagsøgte Grosserer Jacob Versteegh af Stockholm, at han ønskede at købe 17 250 Kubikfod høvlet og pløjet, usorteret nordlandsk Fyr, garanteret indeholdende mindst 30 pCt prima og secunda, at levere i Jærnbanevogne med mindst 1000 Kbf i hver, og forespurgte, om Versteegh havde Sælgere til et saadant Vareparti. Versteegh korresponderede derefter med sin Forbindelse i København, Trælast-Agent Chr Holme, der satte sig i Forbindelse med Sagsøgte. I Skrivelse af 20 December 1928 meddelte Versteegh Holme, at han havde været i Forbindelse med Sagsøgerne, der kunde paatage sig at levere et Parti som det af Sagsøgte ønskede, men saaledes at denne maatte godkende Sortering i Overensstemmelse med Sædvane hos nogle af de store Savværker i Gefle — Söderhamn Distrikt. Det meddeltes endvidere, at Sagsøgerne, for at der ikke skulde opstaa Strid med Hensyn til Sorteringen, ansaa det for bedst, at Sagsøgte modtog en Prøvevogn, for at han kunde gøre sig bekendt med Sagsøgernes Sortering. Samtidig havde Holme indhentet et fast Tilbud fra Sagsøgte i Overensstemmelse med hans Skrivelse af 30 November 1928 og til en Pris af 165 svenske Øre per engelsk Kbfd plus 3 pCt for dansk Længde, og meddelte endvidere i Skrivelse af 21 December 1928 Versteegh, at Sagsøgte gerne vilde købe hos Sagsøgerne, men kun med Garanti for mindst 30 pCt prima og secunda »svarende til original Söderhamn Sortering«. Versteegh meddelte derefter Holme i Skrivelse af 14 Januar 1929, at Sagsøgerne var villige til at levere Partiet til Sagsøgte for en Pris af fra 165 til 160 Øre »med Garanti av 30 pCt I & II vanlig Söderhamnsortering«, men at Sagsøgerne for at undgaa Tvist om denne Sortering forlangte, at Sagsøgte skulde godkende en upartisk Söderhamns-Bræddesorterer »Klampare«, som Sagsøgte selv kunde vælge, idet Sagsøgerne vilde foreslaa en Sorterer fra Aktiebolaget Ad F Hilman. Efter at Holme havde konfereret med Sagsøgte, meddelte han Versteegh, at Sagsøgte indgik paa de forlangte Priser, at han ønskede Kvantiteten forøget til 19000 Kbf, og at Sagsøgerne maatte binde sig til at levere efter den kontraherede Sortering, saaledes at der i Tilfælde af Meningsforskellighed skulde gælde de sædvanlige Bestemmelser om Voldgift. At sende en Prøvevogn var,

saaledes som Sagsøgte Forretning dreves, uden Interesse for ham. Efter at Versteegh derpaa havde meddelt, at Sagsøgerne fastholdt, at enten skulde Sagsøgte godkende en upartisk Sorterer fra »Hilman, Marma eller Åsbacka«, eller ogsaa maatte de forlange, at Forretningen skete paa Basis af en Prøvevogn, erklærede Holme i et Brev til Versteegh af 21 Januar 1929, at Sagsøgte var indforstaaet med, at Sorteringen fra Hilman eller Marma skulde lægges til Grund, hvorefter Sagen skulde være i Orden. Samme Dag tilskrev Versteegh Holme, mellem hvilke der iøvrigt veksledes Telegrammer, at det var et Vilkaar for Sagsøgerne, at i Tilfælde af Voldgift skulde Sagen afgøres af Direktør Nielsen i Randers eller af Hr Fester som eneste Voldgiftsdommer. Med Skrivelse af 22 Januar 1929, hvori Holme meddelte, at Sagsøgte akcepterede det stillede Forslag, tilstillede han Versteegh Kontraktudkast vedrørende Handlen til Sagsøgernes Underskrift. Udkastet var affattet paa en af Holmes trykte Slutsedler, hvori der henvistes til »vedføjede Specifikation, Priser og Betingelser«, hvoriblandt er optaget følgende: »Varerne garanterer Sælgerne at indeholde mindst 30 pCt I:a & II:a pr Vogn, svarende til Sorteringen for Marma Sågverks A B eller Åsbacka Trävaru A B's høvlede Varer«. Udkastet sendte Versteegh videre til Sagsøgerne, og i Brev af 24 Januar 1929 til Holme meddelte han denne, at han havde talt med Sagsøgerne, der havde udtalt, at de var enige i Vilkaarene i Kontrakten, »og at de blot skulde skaffe sig Oplysninger etc angaaende Køberen«. Efter at der fra Sagsøgte Side var begæret foretaget nogle Smaaændringer i Kontrakten, tilsendte Sagsøgerne under 6 Februar 1929 Versteegh en Instruktion for Sortering af høvlede Varer med Eksport til England med flere Lande for Øje og bad ham tilsende Sagsøgte den, for at denne kunde se, hvad Sagsøgerne tog Sigte paa med Betegnelsen »Exportsorteringen i Søderhamn m fl Distrikt.« De krævede endvidere, at denne Instruktion fulgte Kontrakten som Bilag. Da de i Instruktionen indeholdte Sorteringsregler var væsenlig forskellige fra de Sorteringsregler, der sædvanlig anvendes ved Eksport til Danmark, i hvilke der regnes med fire Sorteringer, medens der i Instruktionen kun regnedes med tre, erklærede Sagsøgte overfor Holme, gennem hvem Versteegh havde meddelt ham Sagsøgernes Krav, at han ikke kunde indgaa paa, at de i Instruktionen angivne Sorteringsregler skulde anvendes, og krævede, at Sagsøgerne skulde staa ved Handlen, saaledes som den var udtrykt i Kontraktudkastet. Herom tilskrev Holme Versteegh, men overfor denne gjorde Sagsøgerne i en Skrivelse af 20 Februar 1929 gældende, at de fra første Færd havde pointeret, at Sorteringen skulde foretages i Overensstemmelse med Metoden i Søderhamn Distrikt for Eksport paa England m fl Lande, og i Skrivelse af 25 Februar 1929 meddelte Versteegh Holme, at Sagsøgerne ikke vilde indgaa paa Handlen paa de af Sagsøgte krævede Vilkaar, og at han, da hans Forhandlinger med Sagsøgerne kun var foregaaet telefonisk, ikke saa sig i Stand til at bevæge Sagsøgerne til at ændre Stilling. Det lykkedes da heller ikke ved de følgende Forhandlinger at opnaa Enighed.

Sagsøgte har gjort gældende, at han som Følge af, at Handlen med Sagsøgerne saaledes ikke blev vedstaaet fra deres Side, som tabt For-

tjeneste har lidt et Tab paa 7125 Kr, der udgør det ovennævnte, af ham fremsatte Modkrav. Til Støtte for sin Paastand om, at dette tilkendes ham, har han anført, at Sagsøgerne har været uberettigede til at fragaa Handlen, idet der ved Forhandlingerne med Versteegh var indgaaet en endelig Handel med det af Sagsøgte hævdede Indhold. Han har videre anbragt, at denne Aftale har været i Overensstemmelse med de Instruktioner, Sagsøgerne har givet Versteegh, og at Sagsøgerne i hvert Fald er bundne ved de af Versteegh paa deres Vegne givne Løfter, idet han er optraadt som deres Agent.

Efter det under Sagen oplyste maa der gaas ud fra, at Versteegh drev selvstændig Forretning og ikke stod i noget Tjenesteforhold til Sagsøgerne eller iøvrigt indtog en saadan Stilling, at han med bindende Virkning kunde indgaa Aftaler paa Sagsøgernes Vegne. Det maa derfor blive Sagsøgtes Sag paa almindelig Maade at godtgøre, at Sagsøgerne er indgaaet paa en Handel med det af ham paastaede Indhold. Som nævnt er Forhandlingerne mellem Sagsøgerne og Versteegh i det væsentligste sket telefonisk, og der er ikke tilvejebragt nærmere Oplysninger om, hvad Sagsøgerne herunder er indgaaet paa udover en Henviisning til den foreliggende Korrespondance, særlig Brevene fra Versteegh. Forsaavidt det af Sagsøgte er gjort gældende, at det maatte følge af sig selv, at en dansk Forretningsmand under Forhandling som de førte gik ud fra Sorteringsreglerne for Eksport til Danmark, bemærkes, at det ikke under Sagen af Sagsøgte er oplyst, i hvilket Omfang saadanne Regler forefindes og anvendes, hvorved bemærkes, at det af Sagen synes at fremgaa, at det ikke er sædvanligt, at der kræves et særligt Indhold af prima og secunda Varer.

Efter det saaledes foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at der har været tilvejebragt endelig Enighed om de Sorteringsregler, der skulde bringes til Anvendelse, og saaledes ej heller, at Sagsøgerne er indgaaet paa de Vilkaar, som Sagsøgte i saa Henseende har villet lægge til Grund. Idet Sagsøgerne derfor maa anses at have været berettigede til at nægte at tiltræde det dem forelagte Kontraktudkast, vil det af Sagsøgte fremsatte Modkrav ikke kunne tilkendes ham, og han vil følgelig være at dømme efter Sagsøgernes Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerne 500 Kr.

Torsdag den 22 Oktober.

Nr 225/1931.

Rigsadvokaten

mod

Hans Ludvig Sofus Rasmussen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 191, jfr § 46.

Østre Landsrets Dom af 19 August 1931: Hans Ludvig Sofus Rasmussen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 6 Aar. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for Udlæg til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Anker Jensen, 560 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bache 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Hans Ludvig Sofus Rasmussen er ved Anklageskrift af 30 Maj 1931 sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf for Forsøg paa Hustrudrab efter Straffelovens § 191, jfr § 46, ved den 13 November 1930 paa »Christiansminde« i Raagelunde at have forsøgt at dræbe sin Ægtefælle Rigmor Asta Rasmussen, med hvem han samlevede, ved i Køkkenet med et Jagtgevær at affyre et Skud mod hende.

Tiltalte er født den 9 August 1894 og ikke tidligere straffet.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i det Forhold, hvorfor han er tiltalt. Han vil heretter være at anse efter Straffelovens § 191, jfr § 46, med en Straf, der efter Omstændighederne vil kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 6 Aar.

Nr 221/1931.

Rigsadvokaten

mod

Niels Christian Lysgaard (Møldrup),

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 289 af 30 Juni 1922.

Dom afsagt den 17 December 1930 af Retten for Holstebro Købstad m v: Tiltalte, Handlende Niels Christian Lysgaard, Holstebro, bør til Holstebro Kommunekasse bøde 10 Kr og 20 Kr til Holstebro Hjælpekasse.

Vestre Landsrets Dom af 11 Marts 1931: Tiltalte Niels Christian Lysgaard bør bøde til Holstebro Kommunekasse 20 Kr og til Holstebro Hjælpekasse 40 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overretssagfører Jørgensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-
anket med Justitsministeriets Tilladelse.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler Tiltalte Niels Christian Lysgaard 60 Kroner.

Underretsdømmens Præmisser er saalydende:

Der er under nærværende Sag udfærdiget saalydende

Anklageskrift:

»Handlende Niels Christian Lysgaard, født den 30 April 1869 i Hodsager, boende Helgolandsgade 23, Holstebro, tiltales herved inden Holstebro Købstads Ret i Medfør af § 8 i Lov om Lukketid for Butiker og Lagre m v Nr 289 af 30 Juni 1922 til Straf for Overtrædelse af § 1 i nævnte Lov derved, at han, der er Indehaver af Kiosken, St Torv 4, Holstebro, og som forhandler de i § 2 b i fornævnte Lov omhandlede »Kioskvarer« udover Butikernes almindelige Lukketid, tillige forhandler Cigarer og Cigaretter fra to paa Kioskforretningens Murfacade ophængte Automater.«

Det bemærkes, at Tiltalte, skønt lovlig stævnet, ikke har givet Møde eller anmeldt lovligt Forfald.

Han har til en Rapport forklaret, at Automaterne hænger uden for hans Kiosk, og han passer Automaterne, indkøber Cigaretterne, der lægges i Automaterne, og indkasserer Pengene, der kommer ind ved Automatsalget.

Under disse Omstændigheder kan der ikke tages Hensyn til Tiltaltes Anførsel til Rapporten om, at han har overdraget Automaterne til Ejeren af Ejendommen, saa meget mere som der ikke foreligger nogen Aftale mellem Ejeren og Lejeren om Afregningen, og endnu ca to Maaneder efter har Ejeren hverken modtaget Penge eller Opgørelse.

Tiltalte vil herefter være at dømme efter § 8 i Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 for Overtrædelse af samme Lovs § 2 b med 10 Kr i Bøde til Holstebro Kommunekasse og 20 Kr til Holstebro Hjælpekasse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Holstebro Købstad m v den 17 December 1930 afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse i Skrivelse af 30 Januar 1931 paaanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

Tiltalte, der ikke tidligere er straffet, har for Landsretten erkendt, at Automaterne er ham tilhørende og ikke udlejet.

Da Tiltalte i almindelig Lukketid for det af ham lejede Kiosklokale forhandler de i Lov Nr 289 af 30 Juni 1922 § 2 b ommeldte Varer, og saaledes, uanset at han har Detailhandlerborgerskab, er uberettiget til fra nævnte Lokale at forhandle andre Varer, har han — uanset Reglen i § 7, 2 Stk — været uberettiget til, som sket, at forhandle Cigaretter fra Automaterne. For den begaaede Overtrædelse af nævnte Lovs § 1, jfr § 2 b, vil Tiltalte i Medfør af Lovens § 8, 2 Stk, være at anse med en Bøde paa 60 Kr, som det i § 8, 4 Stk fastsatte Forhold vil være at tillægge de i Dommen nævnte Kasser.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger her for Retten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer samstedts 50 Kr.

Nr 317/1930. Slagtersvend **Andreas Ferdinand Hansen** (Fich)

m o d

Proprietær **Ingvard Hansen** (Bache),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt af løbske Heste.

Vestre Landsrets Dom af 7 December 1928: Sagsøgte, Hestehandler H C Hansen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Slagtersvend Andreas Ferdinand Hansen, i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Proprietær Ingvard Hansen, bør til Sagsøgeren betale 3250 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 Marts 1928, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte Hestehandler Hansen 200 Kr, medens Sagsøgte Proprietær Hansen udreder i Sagsomkostninger til Sagsøgeren 150 Kr samt til Statskassen i Forhold til et Beløb af 3250 Kr de Retsafgifter, som vilde have været at erlægge, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som vilde have været at benytte, saafremt der ikke var meddelt Sagsøgeren fri Proces. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten tilvejebragt forskellige nye Oplysninger, derunder en den 18 Juni 1929 dateret Erklæring fra Professor Dr Siemerling i Berlin, hvori denne udtaler, at Appellanten lider af en organisk og funktionel Hjerne sygdom, som staar i Aarsagssammenhæng med Ulykkestilfældet,

og anslaar Nedsættelsen af hans Erhvervsevne til 70—80 pCt. Herefter meddelte Højesteret den 9 December 1930 i Medfør af Rpl § 423 Tilladelse til Anke.

Der er senere afgivet Erklæringer fra Dr med Knud Malling og Dr med N C Borberg, hvorefter Følgerne af Ulykkestilfældet maa anses for mindre alvorlige, og herefter har Arbejderforsikringsraadet i Skrivelse af 18 April 1931 erklæret, at Raadet ikke kan anse de organiske Følger af Beskadigelsen for væsentlig andre end da Raadet traf Afgørelse af Sagen, medens den neurotisk-hysteriske Lidelse har haft et alvorligere Forløb end man den Gang kunde vente, hvorfor Invaliditetsgraden efter Raadets Skøn nu vil kunne ansættes til 40 pCt.

Efter de nu foreliggende Oplysninger findes Tabet paa Grund af Invaliditet at burde ansættes 4000 Kroner højere. Idet det i Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes, at Skaden deles lige, vil Indstævnte heraf have at betale Halvdelen. Da han har opfyldt Dommen ved Betaling af det idømte Beløb med Renter og Sagsomkostninger, vil han være at tilpligte at betale 2000 Kroner med Renter. Det bemærkes herved, at Forsikrings-Aktieselskabet »Norden« har givet Afkald paa at kræve nogen Del af dette Erstatningsbeløb.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes for Appellantens Vedkommende at burde ophæves. I Sagsomkostninger til Forsikrings-Aktieselskabet »Norden«, som Indstævnte har adciteret, findes Indstævnte at burde betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Proprietær Ingvard Hansen, bør til Appellanten, Slagtersvend Andreas Ferdinand Hansen, betale 2000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Marts 1928, til Betaling sker. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Forsikrings-Aktieselskabet »Norden« 200 Kroner. Der tillægges den for Appellanten beskikkede Sagfører, Højesteretssagfører Fich, i Salær for Højesteret 250 Kroner samt i Godtgørelse for Udlæg 225 Kroner, som udredes af det offenlige.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Maj 1926 ankom i Banevogn til Sagsøgte, Proprietær Ingvard Hansen i Kolding, en Del polske Heste i Alderen 3—6 Aar. Samme Dags Aften ca Kl 9½ blev Hestene, der i en Ugestid efter Indførslen havde staaet i Karantæne, af tre af Proprietær Hansens Folk direkte

fra Banevognen sluppet ind i en til Egtved Banens Spor stødende ca 24 Tdr Land stor Indhegning, som Sagsøgte Hestehandler H C Hansen i Kolding havde lejet af Kolding Kommune, og hvori Hestene efter Aftale mellem de Sagsøgte skulde gaa paa Græs for en Betaling af 1 Kr om Dagen pr Hest. Kort efter, at Hestene var kommet ind i Indhegningen, satte de — antagelig skræmmet af et Tog paa Egtved Banen — i Løb, og 17 af dem brød straks efter igennem Hegnet, idet de væltede eller knækkede 3—4 af Hegnspælene. Af disse 17 Heste løb de 8 — som det maa antages — i 2 Hold hver paa 4 igennem Kolding, og i Søndergade i nævnte By blev Sagsøgeren, Slagtersvend Andreas Ferdinand Hansen i Flensborg, der var beskæftiget med at feje Fortovet uden for sin Principal Slagtermester Arendt Schmidts Ejendom, revet omkuld, hvorved han paadrog sig en Hjernerystelse og et Kraniebrud. Sagsøgeren blev samme Aften indlagt paa Kolding Sygehus, hvor han henlaa til 1 Oktober s A. Under Sygehusopholdet fik han en Lammelse af venstre Ansigtsnerve og 5 Uger efter »Hjernetryk« med Lammelse af højre Arm og Ben, hvorfor han den 4 Juni s A blev trepaneret, hvilket bevirkede, at Lammelsen fortog sig. Om Sagsøgerens Tilstand har Professor Dr med Viggo Christiansen i en Erklæring af 12 Maj 1927 udtalt: » — — Patienten har været udsat for et alvorligt Trauma af Hovedet, og der findes endnu svage tegn paa en organisk lidelse af venstre hjernehalvdel — — — dog skønnes disse forhold ikke at kunne motivere hans svære invaliditet. Der foreligger sikkert ved siden heraf en psykisk forstyrrelse af den Art, der karakteriserer den traumatiske neurose. Da det drejer sig om et hovedtrauma, stiller prognosen sig formentlig noget alvorligere end ved en almindelig traumatisk neurose.«

Det hedder derhos i en af Dr med N C Borberg den 13 Juli 1928 udstedt Erklæring: »Exploranden har ved U T faaet et alvorligt Hovedtraume med Kraniebrud og højresidig Hemiplegi. De direkte organisk betingede grovere Følger af Læsionerne er nu fuldstændig svundne. Derimod har U T efterladt en traumatisk Neurose af den efter Hovedlæsioner sædvanlige Type med Hovedpine, Svimmelhed, Hukommelsessvækkelse, Søvnløshed, Depression, Intolerans for Alkohol etc. I Betragtning af det betydelige Traume maa man dog som sædvanlig regne med, at rent funktionelle Symptomer og eventuelle Rester af »molekulære« Hjerneforandringer er intimt sammenvævede og ikke til at adskille klinisk. De Svimmelhedsanfald med Bevidsthedstab, han angiver at faa ved Foroverbøjning o l, er antagelig ikke af epileptisk, men »funktionel« Natur. Under alle Omstændigheder maa Sagens snarlige Afslutning tilraades, idet de sikre organiske Tilfælde nu er svundne, medens de »neurotiske« dominerer Totalbilledet.«

Sagsøgeren, hvis Invaliditetsgrad af Arbejderforsikringsraadet er ansat til 25 pCt, har i Tiden efter Ulykkestilfældet saa godt som intet fortjent, idet han efter sin Forklaring ikke har kunnet taale at arbejde. Af Forsikringsselskabet »Norden«, i hvilket Selskab Sagsøgerens Principal havde tegnet lovpligtig Ulykkesforsikring, har Sagsøgeren, der, da Ulykkestilfældet skete, havde en ugentlig Fortjeneste af 35 Kr foruden Kosten, faaet udbetalt i Dagpenge for Tiden fra 1 August 1926

til 30 April 1927 1457 Kr 82 Øre, i Invaliditetserstatning 3720 Kr og i Godtgørelse for Lægehonorar, Rejseudgifter m m 125 Kr 50 Øre, ialt et Beløb af 5303 Kr 32 Øre.

Under nærværende i Medfør af Ulykkesforsikringslovens § 4, 2 Stk, anlagte Sag har Sagsøgeren anført, at begge de Sagsøgte ved Forfømmelighed er Skyld i, at Hestene brød ud af Indhegningen: Sagsøgte Proprietær Hansen ved under de foreliggende Omstændigheder at slippe Hestene ind i Indhegningen, og Sagsøgte Hestehandler Hansen ved at modtage Heste paa Græs i en Indhegning, der ikke var tilstrækkelig solid, samt at de Sagsøgte herefter begge maa være ansvarlige for den ham af Hestene forvoldte Skade, og idet Sagsøgeren har ansat sit Tab til at udgøre ialt 14 500 Kr, nemlig 6000 Kr for mistet Arbejdsfortjeneste og 7000 Kr for Invaliditet, hvortil kommer Godtgørelse for Svie og Smerte 1500 Kr, har han paastaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum — subsidiært kumulativt eller alternativt — at betale ham 14 500 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 Marst 1928, indtil Betaling sker. Sagsøgeren har derhos nedlagt Paastand om, at det i Dommen udtales, at den eller de Domfældte af de Beløb, der tilkendes Sagsøgeren for tabt Arbejdsfortjeneste og Invaliditet, vil have at udbetale direkte til fornævnte Forsikringsselskab 5303 Kr 32 Øre tilligemed Renter heraf som nævnt. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Det paagældende Hegn bestod af i Jordan nedrammede Pæle af Eg og Gran forbundet med 4—6 Rækker Traad, dels Pigtraad, dels glat Traad og havde en Højde af 1—1½ m. Sikre Oplysninger om Hegnets Vedligeholdelsestilstand er ikke tilvejebragt, men efter det foreliggende kan det ikke anses godtgjort, at dets Tilstand har været saadan, at det ikke under almindelige Forhold vilde være forsvarligt at slippe løsgaaende Heste og Kreaturer derind. Det modsatte kan navnlig ikke slutes deraf, at nogle af Hestene i det foreliggende Tilfælde brød igennem Hegnet, idet dette maa antages at skyldes, at Hestene er løbet mod Hegnet. At Hegnet ikke har været i en uforvarlig Forfatning, bestyrkes ogsaa i nogen Grad deraf, at de paagældende Heste senere, efter at fornøden Reparation af Gennembrudsstedet var foretaget, i flere Uger har gaaet i Indhegningen, uden at nogen af dem igen brød ud. Efter det anførte findes Sagsøgte Hestehandler Hansen, der ikke var bekendt med de Omstændigheder, under hvilke Hestene blev sluppet ind i Indhegningen, ikke at have noget Ansvar for, at Hestene brød ud, og han vil derfor være at frifinde, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad han iøvrigt har anført til Støtte herfor.

Sagsøgte Proprietær Hansen har til Støtte for sin Frifindelsepaastand — foruden at henvise til, at han ikke har noget Ansvar for Hegnets Tilstand — anført, at det skyldes en i Forhold til ham utilregnelig Hændelse, at Hestene netop brød ud den paagældende Aften. Han har i saa Henseende nærmere anført, at det ikke har været helt mørkt, da Hestene blev sluppet ind, idet Solen først gik ned Kl 19,55, og Tusmørket først ophørte ca Kl 20,45, og at det iøvrigt maa antages, at Begivenheden ligesaavel kunde være indtruffet, hvis Hestene var blevet sluppet ind ved fuldt Dagslys, i hvilket Tilfælde der formentlig ikke kunde have været Spørgsmaal om at paalægge ham noget Ansvar.

Foreløbig bemærkes, at det maa antages at have været mørkt, da Hestene — ca Kl 9½ — blev sluppet ind i Indhegningen.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte Proprietær Hansen ved den paagældende Lejlighed ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed. I denne Forbindelse skal særlig fremhæves, at der maatte regnes med, at en Flok unge Heste, der havde været inde-spærret i længere Tid, vilde blive kaade, naar de pludselig blev sluppet løs, at de derfor let kunde blive skræmte, sætte i Løb og styrte mod Hegnet, med hvis Tilstedeværelse de var ubekendt, og som de i Mørket ikke kunde se, samt at Hegnet i saa Tilfælde ikke vilde kunne holde. Herefter findes der i og for sig at være Grundlag for at paalægge nævnte Sagsøgte Ansvar efter den almindelige Erstatningsregel, hvorved bemærkes, at der ikke kan gaas ud fra, at Hestene vilde være løbet mod Hegnet, hvis de var blevet sluppet løs ved Dagens Lys og havde faaet Tid til at gøre sig bekendt med Forholdene paa Stedet inden Mørkets Frembrud.

Sagsøgte har imidlertid endvidere anført, at Sagsøgeren selv er Skyld i, at han blev revet omkuld, idet han er løbet ud paa Gaden og har søgt at standse Hestene, hvilket han burde have kunnet indse var umuligt. Sagsøgeren har nu vel forklaret, at han ikke husker, at han er løbet ud paa Gaden, men ved de af flere Øjenvidner afgivne Forklaringer maa det anses godtgjort, at Sagsøgeren er løbet ud paa Gaden foran det første Hold Heste svingende med sin Kost for at søge at standse dem, og at han derunder er blevet revet omkuld. Et af Vidne har derhos forklaret, at Hestene var i fuldt Firspring, og at Sagsøgerens Handling var meget dristig og kunde koste Livet. Et andet Vidne har forklaret, at Hestene løb saa stærkt, at det efter hans Opfattelse laa uden for al Mulighed at standse dem eller — hvad der mulig var Sagsøgerens Hensigt — genne dem ind i en til Gaden vendende Port, og et tredje Vidne har forklaret, at Hestene havde saa stærkt Fart paa, at han ansaa det for halsløs Gerning at søge at standse dem.

Selv om det nu maa tages i Betragtning, at Sagsøgeren i og for sig har handlet i Sagsøgte Interesse ved at søge at standse Hestene, og at der, hvis dette skulde lykkes, maatte handles hurtigt, findes Sagsøgeren dog, naar henses til, at Muligheden for at standse Hestene i al Fald var overmaade ringe, og til, at der ikke ses at have været nogen umiddelbar Fare for andres Liv, at have udvist en saa forvoven Optræden, at han selv delvis maa bære Følgerne heraf. Efter det foreliggende findes Skaden at burde deles lige mellem Parterne, saaledes at Sagsøgeren altsaa kun kan kræve Halvdelen af den erstattet af Sagsøgte.

Idet nu Tabet ved mistet Arbejdsfortjeneste og Invaliditet under et ikke findes at kunne ansættes højere end til 6000 Kr og Godtgørelse for Svie og Smerte til 500 Kr, vil Sagsøgte Proprietær Hansen være at dømme til at betale Sagsøgeren Halvdelen af disse Beløb eller 3250 Kr af hvilket sidste Beløb de 3000 Kr, der udgør Erstatning for mistet Arbejdsfortjeneste og Invaliditet i Henhold til Ulykkesforsikringslovens § 4, 2 Stk, tilkommer Forsikringsaktieselskabet »Norden«. Af de tilkendte Beløb vil Sagsøgte derhos have at svare Renter som paastaat.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren, der har faaet meddelt fri Proces,

men uden Beskikkelse af Sagfører, have at betale til Sagsøgte Hestehandler Hansen 200 Kr, hvorhos Sagsøgte Proprietær Hansen vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 150 Kr og at udrede Retsafgifter og Godtgørelse for stemplet Papir som nedenfor anført.

Fredag den 23 Oktober.

Nr 56/1931. Direktør **H Siegumfeldt** og Overretssagfører **Kaj Zieler** (Selv)

mod

Alex Wittenborgs Fabriker, Aktieselskab (Henriques),

betræffende Betaling for et hos de Indstævnte betalt Parti Varer.

Sø- og Handelsrettens Dom af 18 Februar 1931: De Indstævnte, Direktør Niels Haagensen, Skagen, Overretssagfører Kai Zieler og Direktør H Siegumfeldt, bør een for alle og alle for een betale Sagsøgerne, Alex Wittenborgs Fabriker A/S, Odense, 4163,99 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 1 November 1930, til Betaling sker. Indstævnte Haagensen bør derhos yderligere betale Sagsøgerne 1977 Kr med Renter som anført. Saa bør samtlige de Indstævnte og een for alle og alle for een godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog saaledes at Betalingen, overensstemmende med en af Appellanterne nedlagt subsidiær Paastand, gøres afhængig af, at Indstævnte leverer de paagældende Varer.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Appellanterne Direktør H Siegumfeldts og Overretssagfører Kai Zieles Betalingspligt er afhængig af, at de paagældende Varer leveres. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Alex Wittenborgs Fabriker A/S, Odense, paastaet de Indstævnte, Direktør Niels Haagensen, Ska-

gen, Overretssagfører Kai Zieler og Direktør H Siegumfeldt, dømt til in solidum at betale 6140,99 Kr, der skyldes til Rest for Varer til et Beløb, ialt 7052,29 Kr, der i Følge Sagsøgernes Anbringende i Tiden fra den 6 Juni til 28 August 1929 er bestilt af Indstævnte Haagensen for Dansk Canning Co A/S, Skagen, men hvoraf kun Varer til et Beløb 911,30 Kr er aftaget og betalt. Af Beløbet paastaar Sagsøgerne sig tilkendt Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 1 November 1930, til Betaling sker. Da det nævnte Selskab ikke er blevet registreret, gør Sagsøgerne gældende, at de Indstævnte Zieler og Siegumfeldt, der var Medstiftere af Selskabet, i Medfør af § 12 i Aktieselskabsloven af 29 September 1917, maa være solidarisk ansvarlige med Indstævnte Haagensen for Beløbet.

Indstævnte Haagensen har for sit Vedkommende anerkendt Rigtigheden af Sagsøgernes Paastand, medens de Indstævnte Zieler og Siegumfeldt har paastaet Frifindelse.

Af de to sidstnævnte Indstævnte er det nærmere anført, at det ved Stiftelsesoverenskomst af 8 Juni 1929 blev besluttet at stifte et Aktieselskab under Navnet »Dansk Canning Compagni A/S«, hvis Aktiekapital blev fastsat til 5000 Kr. Inden Selskabet blev registreret, blev Foretagendet imidlertid opgivet.

Indstævnte Haagensen, der, inden Selskabet stiftedes, havde paa-begyndt en Virksomhed under Navnet »Dansk Canning Co«, optog, skønt Aktieselskabet ikke var registreret, i Aktieselskabets Navn Ordre hos Sagsøgerne til ialt 12 000 Kr, og da dette, i Betragtning af at Aktiekapitalen kun var fastsat til 5000 Kr, maa betragtes som en ekstraordinær Disposition, hævder de to Indstævnte, at de allerede af den Grund ikke kan være ansvarlige for det saaledes af Haagensen foretagne, og at Sagsøgerne derfor maa være afskaaret fra at holde sig til dem.

Med Hensyn til to af de af Haagensen til de Indstævnte afgivne, under nærværende Sag omfattede Ordre, paa hvilke til Rest skyldes 1977 Kr, gør disse Indstævnte derhos gældende, at disse Ordre er afgivet inden Selskabets Stiftelse, hvorfor de i hvert Fald ikke kan hæfte for dette Beløb. Endvidere har de to Indstævnte anført, at tre af de under Sagen omhandlede Ordre paa henholdsvis 1025 Kr, 2280 Kr og 720 Kr er afgivet den 28 August 1929, ca fem Uger efter, at Stifterne havde opgivet at lade Selskabet træde i Virksomhed, hvorfor de ikke mener at burde være ansvarlige for disse Ordre, da der havde været Grund for Sagsøgerne til at undersøge, om Selskabet da eksisterede.

Subsidiært har de to Indstævnte anført, at de i hvert Fald kun vil kunne dømmes til at godtgøre Sagsøgerne tabt Fortjeneste paa de ikke leverede Varer, 10—12 pCt.

Sagsøgerne har overfor det af de to Indstævnte anførte gjort gældende, at de ikke ved Ordrenes Modtagelse har været bekendt med, at det var opgivet at lade Aktieselskabet træde i Virksomhed, og Sagsøgerne fordrer ogsaa, i Forholdet til de Indstævnte Zieler og Siegumfeldt, Handlen opfyldt og protesterer derfor mod, at disse to Indstævnte kun dømmes til at betale Erstatning.

Subsidiært har Sagsøgerne nedlagt Paastand paa, at de Indstævnte

Navn. Herefter vil Indstævntes Beslutning om Navngivelse af Vejen være at kende ugyldig, hvorimod der ikke findes Anledning til iøvrigt at tage Appellantens Paastand til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Hasseris Sogneraads ovenanførte Beslutning er ugyldig. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Murermester Jens Rasmussen, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 7 September 1910 solgte Sagsøgeren, Murermester Jens Rasmussen i Aalborg, til Grosserer Jessen Petersen en ham tilhørende Parcel Matr Nr 4x af Aalborg Ladegaard i Budolfi Landsogn bl a paa Vilkaar, at der tillagdes Køberen og efterfølgende Ejere af Parcellen uindskrænket Færdsels- og Facaderet til en Vej paa mindst 8 Alens Bredde, som Sagsøgeren straks, skulde udlægge langs den solgte Parcells Nordside. Bestemmelsen herom blev ved Skødet's Tinglæsning den 9 Januar 1915 noteret som Servitut paa Sagsøgerens Ejendom Matr Nr 4a af Aalborg Ladegaard. Vejen blev udlagt i 8 Alens Bredde, saaledes at den sattes i Forbindelse med den vest for Matr Nr 4x liggende private Vej Nordvestvej. Parcellen overgik senere til et Konsortium, der udstykkede den — i Forbindelse med en tilstødende Parcel, der ligeledes havde Ret til Benyttelsen af Vejen — i fem Byggegrunde. Da Køberne af disse i Henhold til Kommunens Bygningsreglement indsendte Andragende til Sogneraadet om Byggetilladelse, blev dennes Meddelelse gjort afhængig af, at Vejen blev istandsat efter de Regler, der fulgtes i Henhold til Reglementet. Der blev derefter rettet Henvendelse til Sagsøgeren om Salg af et Jordareal til Udvidelse af Vejen, men de Betingelser, Sagsøgeren stillede for Salget, fandtes uantagelige, og Parcelejerne istandsatte derpaa Vejen, uden at Sagsøgeren ydede noget Tilskud dertil. Parcellerne blev i Løbet af Aarene 1929—30 bebyggede, efter at Sogneraadet havde givet fornøden Tilladelse. I Begyndelsen af Aaret 1930 opstillede Sagsøgeren ved Vejen to Vejskilte, paa hvilke Vejen var benævnet: Jens Rasmussens Vej. Da Parcelejerne var utilfredse med det anførte Navn, indsendte de et ogsaa af Parcelejerne ved Vejens Nordside tiltraadt Andragende til Sogneraadet om, at Vejen maatte blive kaldt Louisevej eller Solvej. Sogneraadet vedtog derpaa, at Vejen skulde hedde Solvej og lod udfærdige Bekendtgørelse herom i de stedlige Blade. Sagsøgeren vægrede sig imidlertid ved at fjerne de opstillede Vejskilte, og da Sogneraadet som Svar paa en Henstilling fra Sagsøgerens Sagfører vedtog at fastholde den tagne Beslutning om Vejens Navngivning, har

Sagsøgeren under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte, Hasseris Sogneraad, tilpligtede dels at omgøre (annulere) den fornævnte Beslutning, dels at kundgøre Annulationen af Beslutningen i de samme Blade, i hvilken denne havde været indrykket, dels at meddele en af Parceljerne skriftlig Underretning om Annulationen med Henstilling om at tage den til Følge. Sagsøgeren har endvidere nedlagt en subsidiær Paastand. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Det fremgaar af Sagen, at Aalborg Amtsraad under 15 Juli 1926 har stadfæstet en Gade- og Vejvedtægt for Budolfi Landsogns Kommune — nu Hasseris Kommune — under Aalborg Amt. Vedtægtens § 9 er saalydende:

»Naar en Gade eller en Vej erklæres for offentlig, bestemmer Sogneraadet, hvorledes den for Fremtiden skal benævnes. Ligeledes tilkommer det Sogneraadet at give de i Kommunen bestaaende eller senere anlagte offentlige Gader og Veje Navne, samt at foretage Forandringer i de engang bestemte Navne. Ogsaa kan Sogneraadet paa vedkommende Privates Andragende bestemme Navne for Gader eller Veje, som ikke er offentlige. Om Gaders eller Vejenes nye eller forandrede Navne udfærdiges offentlig Bekendtgørelse af Sogneraadet.«

Til Støtte for sine Paastande har Sagsøgeren gjort gældende, dels at Vedtægten ikke er oprettet med fornøden Hjemmel i Lovgivningen, dels at der ikke har foreligget et Andragende, der i Medfør af nysnævnte Bestemmelses 3 Punktum kunde give Sogneraadet Føje til at træffe den ommeldte Beslutning.

Den nævnte Gade- og Vejvedtægt er udfærdiget i Henhold til Lov Nr 85 af 1 April 1925 om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje i Landkommuner med bymæssig Bebyggelse, ifølge hvilken Lov der ved Vedtægt kan fastsættes Regler angaaende fire nærmere angivne Emner, deriblandt private Gaders eller Vejenes Overtagelse af Kommunen og Anlæg af ny private Gader og Veje »alt i Lighed med Bestemmelserne i Loven indeholdende nogle Forskrifter om Gader, Veje og Vandløb i København af 14 December 1857 — — —« Bestemmelser om Gaders og Vejenes Benævnelse, hvorom der findes Regler i sidstnævnte Lovs § 9, findes nu vel ikke anført blandt de fire Emner; men under Hensyn til den anførte Formulering af førstnævnte Lov og til, at Bestemmelser om Vejenes Navngivning naturlig knytter sig til Bestemmelserne i Loven af 1 April 1925, maa det antages, at den oftommeldte Vedtægtsbestemmelse har fornøden Lovhjemmel.

Under de foreliggende Omstændigheder maa det derhos, uanset at Sagsøgeren, der endnu ejer en mindre Parcel ved Vejens Nordside, ikke har tiltraadt Andragendet om Vejenes Navngivelse, statueres, at Andragendet har fyldestgjort Fordringerne i Vedtægtens § 9, saa at de Sagsøgte har haft Føje til at tage Bestemmelse som sket.

Efter det anførte vil de Sagsøgtes Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagsøgeren vil derhos have at godtgøre de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 125 Kr.

Mandag den 26 Oktober.

Nr 234/1930. Gaardejer **Chr Dalgaard** m fl (Meyer)

mod

Havnefoged **Andreas Rønberg** (Schiørring),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udrede Erstatning i Anledning af hans Salg af et Appellanterne tilhørende Parti Lasker.

Vestre Landsrets Dom af 30 September 1930: Sagsøgte, Havnefoged A Rønberg, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Gaardejer Chr Dalgaard, Fisker Niels Nielsen, Fisker Ole Olsen, Fisker Jens Chr Ruby, Gaardejer Mads Bjerg, Fisker Jens Chr Jensen, Gaardejer Chr Pedersen Ruby, Gaardejer Chr Lund Madsen og Gaardejer Mikkel Chr Jensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne een for alle og alle for een til Sagsøgte 125 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger vilde Indstævnte, som vidste, at Appellanterne havde købt et Parti Jærn fra »Batavia«, og at de Lasker, han solgte, hidrørte fra »Batavia«, ikke have kunnet være uvidende om, at Appellanterne var Ejere af Laskerne, hvis han blot havde anstillet nogen Undersøgelse paa Stedet, hvor Forholdet var almindelig bekendt. Som Følge heraf maa han, uanset at han indhentede Bemyndigelse til Afhændelsen hos Jansen & Co, anses pligtig at erstatte Appellanterne det ved Afhændelsen forvoldte Tab, som dog efter de herom foreliggende Oplysninger kun vil kunne ansættes til 300 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte derhos at burde godtgøre Appellanterne med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Havnefoged Andreas Rønberg, bør til Appellanterne, Gaardejer Chr Dalgaard, Fisker Niels Nielsen, Fisker Ole Olsen, Fisker Jens Chr Ruby, Gaardejer Mads Bjerg, Fisker Jens Chr Jensen, Gaardejer Chr Pedersen Ruby, Gaardejer Chr Lund Madsen og Gaardejer Mikkel Chr Jensen, betale 300 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 April 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger for begge Retter 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1924 købte Sagsøgerne, Gaardejer Chr Dalgaard, Fisker Niels Nielsen, Fisker Ole Olsen, Fisker Jens Chr Ruby, Gaardejer Mads Bjerg, Fisker Jens Chr Jensen, Gaardejer Chr Pedersen Ruby, Gaardejer Chr Lund Madsen og Gaardejer Mikkel Chr Jensen alle af Fjaltring, af Firmaet Jansen & Co i København et større Parti Jærnhidrende fra en Stranding ved Thorsminde. Forhandlingerne om Købet førtes fra først af med Sagsøgte, Havnefoged A Rønberg i Lemvig, der varetog Firmaet Jansens Interesser som Repræsentanter for Assurandørerne, men under Forhandlingerne blev Sagsøgte syg, og de videre Forhandlinger førtes derefter med Firmaets Prokurist Christensen, der havde indfundet sig i Lemvig. Af Partiet lod Sagsøgerne en Del saakaldte Smaalasker til Jærnbaneskinner oplægge paa en af Jansen & Co lejet Plads i Lemvig, og af disse Lasker solgte de i 1925 eller 1926 1387 kg til Brug ved Håderslev Amtsbaner, medens Resten af Laskerne blev henliggende paa Pladsen.

Under Anbringende af, at Sagsøgte i Sommeren 1929 uden deres Vidende har solgt de tilbageværende Lasker af Vægt 5889 kg til en Jærnhandler i Lemvig, uden at nogen Del af Provenuet er kommet dem til gode, og at Sagsøgte som Følge af denne sin retstridige Adfærd maa være pligtig at erstatte dem Laskernes Værdi 190 Kr pr Ton eller ialt 1118 Kr 91 Øre, har Sagsøgerne under nærværende Sag paa- staaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem de nævnte 1118 Kr 91 Øre med Fradrag af et af Sagsøgte betalt Beløb for Pladsleje 50 Kr eller 1068 Kr 91 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 April 1930, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paa staaet sig frifundet subsidiært mod Betaling af Nettoprovenuet af Salget 34 Kr 80 Øre.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte i første Række anført, at han har solgt Laskerne efter Bemyndigelse af Jansen & Co, til hvem han ogsaa har afregnet Provenuet, og at han herefter ikke kan have noget personligt Ansvar overfor Sagsøgerne. Sagsøgerne har heroverfor anført, at de ikke kan anerkende, at Sagsøgte har haft Fuldmagt fra Jansen & Co til at sælge Laskerne, og at de i al Fald ikke kan henvise til at søge Erstatning hos nævnte Firma, der ikke godvillig har villet betale, men maa kunne holde sig til Sagsøgte som den, der har solgt Laskerne.

Om de nærmere Omstændigheder ved Salget har Sagsøgte forklaret, at en Jærnhandler Christensen i Lemvig i 1929 henvendte sig til ham og spurgte, om Jansen & Co ikke snart skulde have solgt det gamle Jærn, der henlaa paa fornævnte Plads. Da Jærnhandleren anmodede ham om at forespørge Firmaet, om det vilde sælge Jærnet, talte han i Telefonen med Firmaets fornævnte Prokurist Christensen, der svarede, at han skulde sælge Jærnet, der henlaa i en Rustdyng, til Dagens Pris, og han solgte det herefter til Jærnhandler Christensen som gammelt Jærn.

Andre Oplysninger om Sagsøgtes Forhandlinger med Firmaet Jansen & Co angaaende Salget af Laskerne foreligger ikke. Naar imidlertid henses til, at Sagsøgte efter Fremstillingen i Stævningen maatte gaa ud fra, at det af Sagsøgerne var anerkendt, at han ved Salget var

optraadt som Fuldmægtig for oftnævnte Firma, hvilket ogsaa er gjort gældende i Sagsøgte Svarskrift, uden at Sagsøgerne ses at have rejst Tvivl herom før under Domsforhandlingen, medens de under Sagens Forberedelse har modsat sig en af Sagsøgte begæret Vidneførsel af Prokurist Christensen bl a om Indholdet af fornævnte Telefonsamtale, findes det at maatte blive til Sagsøgernes Skade, at det heromhandlede Punkt ikke foreligger nærmere oplyst, og der maa herefter ved Sagens Paadømmelse gaas ud fra, at Sagsøgte har været bemyndiget af Jansen & Co til at sælge Laskerne. Idet Sagsøgte saaledes ved Salget kun er optraadt som dette Firmas Fuldmægtig, og idet han efter alt foreliggende ikke ses at have haft Grund til at nære Tvivl om Firmaets Adkomst til Laskerne, findes der ikke at være Føje til at paalægge ham, der som nævnt har afregnet Salgsprovenuet til Jansen & Co noget personligt Ansvar overfor Sagsøgerne, og han vil følgelig være at frifinde, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad han iøvrigt har anført til Støtte herfor.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne in solidum at burde godtgøre Sagsøgte med 125 Kr.

Nr 258/1930. Gaardejer **Søren Asmussen** (David)

m o d

Ketting Andelskasse (Cohn),

betræffende Gyldigheden af en Transport.

Vestre Landsrets Dom af 12 September 1930: Sagsøgte, Gaardejer Søren Asmussen, bør til Sagsøgerne, Ketting Andelskasse, betale 3213 Kr 46 Øre tilligemed Renter heraf, 5 pCt aarlig fra 1 April 1925, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten, som har opfyldt Dommen, Indstævnte tilpligtet at betale Domsbeløbet med Sagsomkostninger ialt 3413 Kroner 46 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat, tiltrædes Dommens Afgørelse. Herefter vil Indstævnte efter sin derom nedlagte Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Ketting Andelskasse, bør for Appellanten Gaardejer Søren Asmussens Til-

tale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 400 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 7 Oktober 1924 solgte Sagsøgte, Gaardejer Søren Asmussen af Dybbølmark, den ham tilhørende, i Grundbogen for Hydevad Bind I Blad 24 indførte Ejendom til Landmand Peter Mathiesen, der som en Del af Betalingen for Ejendommen til Sagsøgte udstedte et Pantebrev, stort 16 000 Kr med Pant i den solgte Ejendom. I Pantebrevet indeholdtes Bestemmelser om Tilbagebetaling af dets Paalydende efter en Kurs 100 Dollars lig 575 danske Kroner. Ved Købekontrakt af 9 Marts 1925 erhvervede Sagsøgte fra Landmand Nis Jochimsens Hustru sammes Ejendom Bind I Blad 2 i Adsbøl og betalte en Del af Købesummen med det fornævnte Pantebrev, som dog ikke overgaves til Sælgeren, men til Gaardejer Jørgen Grau af Ketting eller dennes Befuldmægtigede, Landsretssagførerne Alexandersen og Blom da i Sønderborg, idet Grau, der havde et større Tilgodehavende hos Nis Jochimsen og Hustru sammen med en Trediemand havde Generalfuldmagt til at bestyre Sælgerindens Anliggender. Samme Dag som Købekontrakten underskrevs, udstedte Sagsøgte efter Opfordring af Grau, der stod i Gældsforhold til Sagsøgerne, Ketting Andelskasse i Ketting, en Transport til disse, hvorefter det nævnte Pantebrev paa 16 000 Kr med Renter fra 1 April 1925 overdroges til Sagsøgerne. I Sommeren 1925 optog Jørgen Grau et Laan stort 10 000 Kr i Landmandsbankens Afdeling i Sønderborg mod at det titnævnte Pantebrev paa 16 000 Kr deponeredes i Banken samt mod, at der yderligere tegnedes Kaution af Sagsøgte, og i den Anledning underskrev Sagsøgte ligeledes paa Opfordring af Grau den 20 Juni 1925 en Transport, hvorved de i Rangen første 10 000 Kr af Pantebrevet paa 16 000 Kr overdroges til Landmandsbankens Afdeling i Sønderborg til Sikkerhed for Laanet. Før at komme i Besiddelse af det dem tiltransporterede Pantebrev betalte Sagsøgerne den 26 Marts 1929 Landmandsbankens Tilgodehavende paa vedkommende Konto med Jørgen Grau, hvilket udgjorde 2142 Kr 40 Øre, og de har senere fra Ejeren af den pantsatte Ejendom i Hydevad modtaget Dækning for et Beløb af 5132 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 Maj 1928, saaledes at det samlede Beløb pr 26 Marts 1929 andrager 5363 Kr 74 Øre. Herefter har Sagsøgerne, idet det til Landmandsbanken udbetalte Beløb fradrages, haft et Nettoudbytte af Pantebrevet, stort 3221 Kr 34 Øre. Idet Sagsøgerne gør gældende, at de som Følge af den dem givne Transport har Krav paa hele Pantebrevets Værdi, 10 434 Kr 80 Øre, om hvilken Værdi der er Enighed mellem Parterne, med Fradrag af et Omkostningsbeløb paa 4000 Kr, altsaa ialt 6434 Kr 80 Øre samt at de som fornævnt kun har faaet et Beløb af 3221 Kr 34 Øre, gør de Sagsøgte ansvarlig for Differencen, 3213 Kr 46 Øre paa Grund af hans i Forhold til dem uberettigede Transport af

20 Juni 1925 til Landmandsbanken, og de har derfor under nærværende Sag paastaaet ham tilpligtet at betale dem det nævnte Beløb 3213 Kr 46 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April 1925, indtil Betaling sker.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte herfor har han anført, at Transporten af 9 Marts 1925 til Sagsøgerne paa det Tidspunkt, da Transporten til Landmandsbanken skete, ikke var retskraftig, idet Sagsøgerne først længe efter sidstnævnte Transports Udstedelse har faaet Kundskab om den til dem skete Transport og er kommet i Besiddelse af denne, hvorhos han subsidiært gør gældende, at han aldrig har staaet i Gældsforhold til Sagsøgerne, og at hans tvende Transporter af Pantebrevet udelukkende er sket efter Anvisning af Jørgen Grau som befuldmægtiget for den rette Ejer af dette, uden at Sagsøgte er blevet gjort bekendt med Grunden til Transporterne.

Heri kan der ikke gives Sagsøgte Medhold. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Rendant Jørgen Jessen af Ketting, der den Gang var Forretningsfører hos Sagsøgerne, var nærværende, da Sagsøgte den 9 Marts 1925 underskrev Transporten til Sagsøgerne, og at han da var til Stede baade i sin Egenskab af Sagsøgernes Repræsentant og af personlig Interesseret. Herefter er Pantebrevet ved Udstedelsen af Transporten af 9 Marts 1925 gyldig erhvervet for Sagsøgerne, og da det derhos er uden Betydning, at Sagsøgte kun har underskrevet Transporten til Landmandsbanken efter Opfordring fra Jørgen Grau, idet han forinden burde have sikret sig Samtykke fra Sagsøgerne, samt at Sagsøgte ikke har staaet i Gældsforhold til Sagsøgerne, idet hans Ansvar beror paa, at den senere Transport har været retstridig i Forhold til dem, maa han være pligtig at erstatte det Sagsøgerne ved den sidste Transport forvoldte Tab. Dette udgør uimodsagt det indsøgte Beløb, og Sagsøgte vil derfor være at dømme til at betale Sagsøgerne dette med Renter som paastaaet, hvorhos han vil have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 200 Kr.

T i r s d a g d e n 2 7 O k t o b e r .

Nr 239/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Karl Kristian Marius Leth (Graae),

(Sikkerhedsforanstaltninger i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927).

Vestre Landsrets Dom af 11 September 1931: Fængslede Karl Kristian Marius Leth bør tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten

paa Sundholm. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket af Tiltalte.

Ved Dommene af 15 Juni 1929 og 11 Marts 1930 er Tiltalte fundet skyldig i Ekshibition i et stort Antal Tilfælde saavel overfor voksne Kvinder som overfor halv voksne Pigebørn, og ved Dommen af 5 Januar 1931 fandtes han skyldig i Ekshibition overfor et Pigebarn paa 12 Aar. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Graae betaler Tiltalte Karl Kristian Marius Leth 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1 jyske Statsadvokaturens Tiltalebeslutning og Anklageskrift af 24 August 1931 er Fængslede Karl Kristian Marius Leth sat under Tiltale:

I. principalt til i Medfør af § 1 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, at dømmes til at underkastes Sikkerhedsforanstaltninger ved Anbringelse paa Forvaringsanstalten paa Sundholm, idet hos ham mangelfuld Udvikling, varigere Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevernerne — herunder seksuel Abnormitet — har givet sig Udslag i strafbare Handlinger — derunder de nedenfor ommeldte Forbrydelser mod Sædeligheden — der vidner om en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelse af den almindelige Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelser;

II. subsidiært til at lide Straf:

a) efter Straffelovens § 185 for til nedennævnte Tider paa de nedenanførte Steder at have krænket de nedennævnte Personers Blufærdighed ved uterligt Forhold ved at fremvise sit blottede Kønsllem og gnide paa samme, naar de passerede forbi ham, nemlig

1) Lørdag den 20 Juni 1931 om Eftermiddagen ved 2 Tiden i Aalsø ved Byens Vandbeholder, den 15-aarige Oda Jørgensen;

2) samme Dag antagelig kort efter det ovenfor ommeldte Forhold ligeledes i Aalsø ved Indkørslen til Gaardejer Johs Jensens Ejendom, den 13-aarige Mina Jensen;

3) Mandag den 6 Juli 1931 om Eftermiddagen ved 2 Tiden i Aalsø ved Brugsforeningens Have, den 14-aarige Karen Sørensen og den 14-aarige Elna Andersen;

4) samme Dag kort efter det ovenfor ommeldte Forhold dels paa

den offentlige Vej forbi Præstegaarden i Aalsø og dels ved Præstegaardshaven sammesteds, den 14-aarige Inger Nielsen og Edith Højer;

5) Mandag den 6 Juli 1931 om Eftermiddagen ved 8 Tiden ved Aaen i Grenaa offentlige Lystanlæg, Enke Anna Jensen, Rosengade 6, Grenaa, Fru Birtha Hansen, Grønland 21, Grenaa, Frøken Lydia Sørensen, Grønland 32, Grenaa, og Fru Marie Nielsen, Storegade 26, Grenaa.

b) efter § 6, 3 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, ved den 20 Juni 1931 i Aalsø og den 6 Juli 1931 i Højbjerg og i Grenaa at have købt og nydt spirituøse Drikke samt ved sidstnævnte Dato at have indfundet sig i det offentlige Lystanlæg i Grenaa, uanset at der under 18 Juli 1929 af Justitsministeriet i Medfør af nævnte Lovbestemmelse er meddelt ham Tilhold bl a om, at han ikke maa indfinde sig i offentlige Parker eller Anlæg.

Fængslede er født den 19 Marts 1887 og ses tidligere at have været straffet saaledes:

Ved Grenaa Købstads Rets Dom af 9 December 1914 for Betleri efter Lov 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 8, saaledes at Varetægtsarresten er traadt i Stedet for Straf,

ved Østerlisbjerg Herreds Ekstrarets Dom af 20 September 1917 for Tyveri efter Straffelovens § 228, jfr §§ 47 og 58 og Straffelovstillaegets § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage,

inden Nyborg Købstads Ret den 24 Juni 1922 for Krænkelser af Blufærdigheden vedtaget Bøde paa 200 Kr,

ved Assens Købstads Rets Dom af 15 Juni 1929 efter Straffelovens § 185, jfr § 62 og Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

ved Nørhald m fl Herreders Rets Dom af 11 Marts 1930 efter Straffelovens § 185, jfr Lov 1 April 1911 § 13 og Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 5, 3 Stk, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, samt

ved Kerteminde Købstads Rets Dom af 5 Januar 1931 efter samme Lovbestemmelser med lige Fængsel i 80 Dage.

Ved Justitsministeriets Skrivelse af 18 Juli 1929 er der derhos meddelt Fængslede Tilhold i Medfør af § 6 i Lov Nr 133 af 11 April 1925.

Ved de i Sagen foreliggende Oplysninger i Forbindelse med Fængslede egen Erkendelse maa det anses godtgjort, at Fængslede har gjort sig skyldig i de ham i Anklageskriftet under II paasigtede Overtrædelser under de sammesteds nærmere angivne Omstændigheder.

Ifølge en af Læge Fricke, Grenaa, den 27 Juli 1931 afgivet Erklæring er Fængslede hverken sindssyg eller aandssvag, men et psykisk degenereret, noget drikfældigt Individ med seksuelle amoralske Tilbøjeligheder, overfor hvilke han under Alkoholpaavirkning ikke er i Besiddelse af de fornødne Hæmninger.

Retslægeraadet har i Erklæring af 17 August 1931 henholdt sig til sin Erklæring af 21 Februar 1930, der er saalydende:

»Retslægeraadet kan tiltræde den af Amtslægen i Randers afgivne Erklæring af 8 Februar 1930, hvorefter Arrestanten Karl Kristian Marinus Leth ikke er sindssyg eller egentlig aandssvag, men et psykisk degenereret Individ med abnorme seksuelle Drifter.

Han maa anses for farlig for Retssikkerheden og bør efter Raadets Skøn anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.«

Under Hensyn til, at Fængslede gentagne Gange har gjort sig skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 185, og at Anvendelse af Straf overfor ham har vist sig at være uvirksom, findes Fængslede for sit herunder Sagen omhandlede Forhold i Medfør af § 1, 1 Stk, i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 at burde dømmes til at tvangsindlægges paa Forvaringsanstalten paa Sundholm.

Fængslede vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Onsdag den 28 Oktober.

Nr 2/1931. Proprietær **Peter Hviid** af Kollerup (Heilesen)

mod

Aktieselskabet **Hadsten Korn- og Foderstofforretning** (Bruun),

betræffende Betaling for leverede Varer.

Vestre Landsrets Dom af 23 December 1930: De Sagsøgte, Forpagter Andreas Hviid og Proprietær Peter Hviid, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerne, A/S Hadsten Korn- og Foderstofforretning, betale 11 855 Kr 43 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 1 Maj 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte modtaget Dividende af Andreas Hviids Konkursbo 2079 Kroner 32 Øre. Hans Paastand for Højesteret gaar herefter ud paa Betaling af 9776 Kroner 11 Øre samt Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Indstævntes Paastand være at tage til Følge.

I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten Proprietær Peter Hviid bør til Indstævnte, Aktieselskabet Hadsten Korn- og

Foderstofforretning betale 9776 Kroner 11 Øre med Renter 6 p Ct aarlig af 11 855 Kroner 43 Øre fra 1 Maj 1930 til 18 Marts 1931 og af 9776 Kroner 11 Øre fra 18 Marts 1931 til Betaling sker. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom, forsaavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en Aarrække havde Sagsøgte, Forpagter Andreas Hviid af Kollerup, drevet Gaarden Kollerup, der tilhørte hans Onkel, hvis nærmeste Arving han var, og i Aaret 1923 overgik Gaarden i Henhold til en testamentarisk Disposition fra Onkelen til nævnte Sagsøgtes Søn, Medsagsøgte, Proprietær Peter Hviid af Kollerup; Sønnen havde hidtil været Forvalter hos Faderen, der vedblev at drive Gaarden som tidligere. Den 31 Maj 1924 blev der oprettet en den 31 Juli og den 19 August s A tinglæst Forpagtningskontrakt mellem de Sagsøgte, hvorefter Andreas Hviid forpagtede Gaarden for en aarlig Forpagtningsafgift af 3000 Kr for Tiden til 1 Maj 1930, saaledes at Besætning m v indgik under Forpagtningen. Peter Hviid vedblev at have Stilling som Forvalter hos Faderen, men fik ikke udbetalt Løn, hvorimod han af Faderen fik udbetalt Pengebeløb, naar han begærede det, til sit personlige Brug. Af Gaarden, hvis Drift gav Underskud, blev ingen Forpagtningsafgift betalt. I 1927 lod Peter Hviid Ejendommen behæfte med Skadesløsbrev til en Bank for 12 000 Kr og i 1929 og 1930 med Skadesløsbreve til samme Bank for henholdsvis 10 000 Kr og 3000 Kr, hvorved for Faderen sikredes Kassekredit, som benyttedes til Gaardens Drift; endvidere havde Peter Hviid i 1927 optaget et Kreditforeningslaan paa 28 000 Kr i Ejendommen, og Laanets Provenu indskødes ogsaa i Driften. Hverken ved Forpagtningens Indgaelse eller Ophør fandt nogen Overleveringsforretning Sted. Til Gaarden havde Sagsøgeren, A/S Hadsten Korn- og Foderstofforretning af Hadsten, i en længere Aarrække leveret Varer til Andreas Hviid, paa hvis Navn Kontoen lød i Selskabets Bøger, og den 31 Maj 1928 skyldtes der paa Kontoen 17 061 Kr 43 Øre. I den Anledning indfandt Peter Hviid sig efter Anmodning nævnte Dato paa Sagsøgernes Kontor, og der fandt en Samtale Sted mellem ham og Sagsøgernes Direktør, Andreas Gadeberg af Hadsten, idet denne var blevet ængstelig over den ydede store Kredit. Efter denne Samtale var det Peter Hviid, der i alt væsentligt bestilte Varer hos Sagsøgerne, hvem han nogle Dage før 1 Maj 1930 lod vide, at han denne Dag overtog Gaarden, samt at Kontoen derefter skulde lyde paa hans Navn. For Tiden før 1 Maj 1930 skyldtes der til Sagsøgerne 11 855 Kr 43 Øre i

Henhold til Opgørelsen herover, og udder Anbringende dels af, at der ikke har bestaaet noget virkeligt Forpagtningsforhold mellem de to Sagsøgte, men at Gaarden Kollerup, idet Forpagtningskontrakten kun var et Proformadokument, har været drevet af begge de Sagsøgte i Fællesskab, dels af, at Peter Hviid ogsaa mundtlig overfor Sagsøgerne saavel under Samtalen den 31 Maj 1928 som ogsaa senere har lovet at betale Gælden, der udelukkende angik Varer leverede til Driften af Gaarden, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtede in solidum at betale dem fornævnte Beløb 11 855 Kr 43 Øre tilligemed Renter af Beløbet 6 pCt p a fra den 1 Maj 1930, indtil Betaling sker. Sagsøgte Andreas Hviid har givet Møde under Sagen og har erkendt at skyldte det indsøgte Beløb; under Sagens Forløb er hans Bo taget under Konkursbehandling, og fra Medhjælperen i Boet foreligger Skrivelse af 18 December 1930 om, at Skifteretten ikke har fundet Anledning til at lade sig repræsentere under Sagen.

Sagsøgerne har ikke, ejheller under Domsforhandlingen, nedlagt nogen Paastand mod Konkursboet. Sagsøgte Peter Hviid har paastaet sig frifundet.

Sagsøgte Peter Hviid har benægtet, at Forpagtningskontrakten er oprettet proforma, og at de Sagsøgte har drevet Gaarden i Fællesskab, og han har hævdet, at Faderen som Forpagter har drevet Gaarden, men at de daarlige Tider for Landmændene har medført, at han selv har maattet skyde de fornævnte betydelige Beløb og mere til, for at Gaarden kunde blive holdt i Drift. Heroverfor findes det nu ikke af Sagsøgerne godtgjort, at Driften af Gaarden har været saaledes fælles mellem de Sagsøgte, at de begge maatte hæfte for den alene i Andreas Hviids Navn stiftede Gæld.

Sagsøgte Peter Hviid har hævdet, at han ikke ved fornævnte Samtale den 31 Maj 1928 er indgaaet paa at betale Faderens Gæld til Sagsøgerne samt henvist til, at selv om dette var Tilfældet, er den daværende Skyld afgjort, saaledes at nærværende Sag drejer sig om senere Skyld, for hvilken han ikke har paataget sig nogen Betalingspligt. Ved de foreliggende Oplysninger maa det imidlertid anses tilstrækkelig godtgjort, at Peter Hviid den paagældende Dag er indgaaet paa at betale i al Fald den daværende Gæld, og naar henses til, at det efter denne Dag — i Modsætning til tidligere — er Peter Hviid, der har foretaget saa godt som alle Bestillinger hos Sagsøgerne, og at Faderen, naar der fra Sagsøgenes Side skete Henvendelser om at optage Bestillinger, har udtalt først at maatte tale med Sønnen, som derefter har foretaget de paagældende Bestillinger, og til, at Peter Hviid efter afgivne Vidneforklaringer adskillige Gange har gjort sig bekendt med Kontoens Størrelse og efter Vidneforklaringer bl a afgivet af Direktør Gadeberg flere Gange har udtalt overfor Sagsøgerne, at Gælden skulde blive betalt, samt efter Gadebergs Forklaring saa sent som i Juni 1930 i Samtale med denne har været klar over, at han havde paataget sig at betale Gælden — om hvilke Samtaler Peter Hviid alene har udtalt, at han ikke huskede dem — findes det at maatte statuere, at Sagsøgerne har haft Føje til at gaa ud fra, at denne Sagsøgte var villig til at betale de paagældende Varer. Herefter vil Sagsøgenes Paastand over-

for begge de Sagsøgte være at tage til Følge, idet Indsigelser mod Søgsmålet iøvrigt ikke er fremsat.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte in solidum have at godtgøre Sagsøgerne med 600 Kr.

Nr 51/1931. Skifteretten for Frederikssund Købstad m v, der behandler Tømrer **Niels Christian Hansens** Konkursbo (Poul Jacobsen)

m o d

fhv Møller **Chr Hansen** (Oluf Petersen),

betræffende Afkræftelse af en Panteret.

Østre Landsrets Dom af 14 Februar 1931: Sagsøgte, fhv Møller Chr Hansen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Tømrer Niels Christian Hansens Konkursbo, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 150 Kr. De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skifteretten for Frederikssund Købstad m v, der behandler Tømrer Niels Christian Hansens Konkursbo, til Indstævnte, fhv Møller Chr Hansen, med 300 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 11 August 1930 tinglyst 12 samme Maaned solgte Tømrer Niels Christian Hansen af Tørslev sine Ejendomme Matr Nr 5 b og 5 f af Tørslev By, Gerlev Sogn, til sin Svoger, Vognmand Chr Peter Hansen, for en Købesum af 11 000 Kr, der berigtigedes ved kontant Betaling af 200 Kr, Overtagelse af Prioritetsgæld 8000 Kr samt ved, at Køberen samtidig med Skødets Underskrift udstedte et Pantebrev paa 2800 Kr til Sælgerens Fader, fhv Møller Chr Hansen, med Pant i Matr Nr 5 f.

Den 29 August 1930 blev der af en Kreditor foretaget forgæves Eksekution hos Tømrer Niels Christian Hansen, den 6 September samme Aar blev hans Bo af samme Kreditor begært taget under Konkurs, og den 15 samme Maaned afsagde Skifteretten Konkursdekret. Under nærværende Sag har Konkursboet paastaet det nævnte Pantebrev afkræftet og nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, fhv Møller Chr Hansen, tilpligtes at tiltransportere Sagsøgeren det ovennævnte af Vognmand Chr Peter Hansen til Sagsøgte udstedte Pantebrev med vedhængende Renter.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte i Løbet af 1929 og 1930 har forstrakt Fallenten med ialt 2800 Kr til Bygning af et Hus paa Fallentens Ejendom, i hvilken Anledning der af Fallenten udstedtes et Skadesløsbrev med Pant i hans Ejendom til Sagsøgte, men da Skadesløsbrevet, som konciperedes af Fallentens Svoger, saavel i Henseende til Form som Indhold er saa mangelfuldt, at det maa have været udelukket fra at blive tinglyst, hvilket man ejheller har forsøgt, hævder Konkursboet, at der ikke har været stiftet nogen Panteret for Sagsøgte før den 11 August 1930, og at Pantebrevet derfor i Medfør af Konkurslovens § 21 er afkræfteligt. Yderligere paaberaaber Boet sig Konkurslovens § 20, idet Konkursboet hævder, at der her er Tale om Betaling af Gæld med usædvanlige Betalingsmidler, og Lovens § 28, i hvilken Henseende Boet henviser til, at Fallenten var ganske insolvent, da han udstedte Pantebrevet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at Forholdet er det, at det oprindelig var Tanken, at Fallenten skulde have sin Svigerfader boende paa sin Ejendom, hvorfor der paa den skulde opføres et nyt Hus, som Svigerfaderen skulde laane Fallenten Penge til at bygge; da Fallenten imidlertid blev separeret fra sin Hustru, trak Svigerfaderen sig tilbage, og for nu at fuldføre Huset laante Fallenten først 2000 Kr og den 8 Februar 1930 800 Kr af sin Fader — Sagsøgte —, og samme Dato gav han sin Fader Pant i Ejendommen ved det ommeldte Skadesløsbrev; herefter hævder Sagsøgte, at Panteretten gyldig er stiftet den 8 Februar 1930 og derfor ikke kan anfægtes i Medfør af Konkurslovens § 21, 1 Stk.

Sagsøgte hævder yderligere, at Konkurslovens § 20 er uanvendelig paa Forholdet, da der overhovedet ikke er Tale om nogen Betaling, og at Konkurslovens § 28 af samme Grund ligeledes er uanvendelig.

For Landsretten har Sagsøgte afgivet Partsforklaring, og Fallenten og hans Svoger, der konciperede Skadesløsbrevet, har afgivet Vidneforklaringer.

Efter Indholdet af disse Forklaringer, der bekræfter Rigtigheden af Sagsøgtes Fremstilling, findes ingen af de af Konkursboet paaberaabte Lovbestemmelser anvendelig paa Forholdet, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde for Konkursboets Tiltale.

I Sagsomkostninger vil Konkursboet have at betale Sagsøgte 150 Kr.

Fredag den 30 Oktober.

Nr 171/1931. Maskinarbejder **Charles Kolding Madsen** (Cohn
efter Ordre)

mod

Ragnhild Mikkelsen, født Randrup (Ingen),

betræffende Alimentationsbidrag.

Dom afsagt 13 December 1927 af Retten for Randers Købstad: De Sagsøgte Holger Jensen og Charles Kolding Madsen bør een for begge og begge for een betale Bidrag til Sagsøgerinden Ragnhild Randrup og det af hende udenfor Ægteskab avlede den 1 August 1927 fødte Drengbarn i Henhold til Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 efter Overøvrighedens Bestemmelse.

Vestre Landsrets Dom af 19 April 1929: Underrettsdommen bør, saa vidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Der tillægges den for Appellanten, Maskinarbejder Charles Kolding Madsen, beskikkede Sagfører ved Landsretten, Overretssagfører Sørensen, i Salær 75 Kr, som udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Appellanten i Henhold til den af Højesteret i saa Hen-seende meddelte Tilladelse.

Efter Indholdet af de i Dommen nævnte Udtalelser fra Retsmedicinsk Institut og Retslægeraadet maa det anses udelukket, at Appellanten kan være Fader til det af Indstævnte den 1 August 1927 fødte Barn, og han vil som Følge heraf være at frifinde.

Sagens Omkostninger for alle Retter vil for Appellantens Vedkommende kunne ophæves, hvorhos der vil være at tillægge Højesteretssagfører Cohn Salær som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Maskinarbejder Charles Kolding Madsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Ragnhild Mikkelsen, født Randrup, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves for Appellantens Vedkommende. Der tillægges Overretssagfører Sørensen i Salær 75 Kroner og Højesteretssagfører Cohn i Salær for Højesteret 150 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden Ragnhild Randrup, Aarhus, Sagsøgte Holger Jensen, Randers, dømt til at betale Bidrag til hende og det af hende udenfor Ægteskab avlede den 1 August 1927 fødte Drengbarn i Henhold til Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 efter Overøvrighedens Bestemmelse.

Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet, subsidiært paastaar han Charles Kolding Madsen af København inddraget under Sagen og tilpligtet at betale Bidrag in solidum med ham.

Sagsøgte Charles Kolding Madsen paastaar sig frifundet.

Sagsøgerinden og begge Sagsøgte har overensstemmende forklaret, at Sagsøgerinden har haft Samleje med Sagsøgte Jensen den 7 November 1926 og med Sagsøgte Madsen Natten mellem 9 og 10 Oktober 1926.

Ifølge den af Retslægeraadet afgivne Erklæring kan det paagældende Barn være avlet i Tiden fra Begyndelsen af Oktober 1926 til Begyndelsen af December s A.

Idet Natten mellem den 9 og 10 Oktober 1926 efter de foreliggende Oplysninger maa falde indenfor Avlingstiden vil begge Sagsøgte være at dømme til in solidum at bidrage til Sagsøgerinden og Barnet i Henhold til Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 efter Overøvrighedens Bestemmelse.

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 13 December 1927 af Retten for Randers Købstad.

For Landsretten har Appellanten paastaaet sig frifundet for Indstævntes Tiltale. Indstævnte har ikke givet Møde. Efter sket Tilvarsling er den i 1 Instans sammen med Appellanten dømte Smedesvend Holger Jensen i Randers, for hvis Vedkommende Paaanke ikke har fundet Sted, mødt under Sagen og erklæret at støtte Appellantens Paastand.

Efter Underrettsdommens Afsigelse er der foretaget Blodtypeundersøgelse saavel af Indstævnte og hendes Barn som af Appellanten. I den af Universitetets retsmedicinske Institut derefter under 24 September 1928 afgivne Erklæring, hvis Konklusion under 11 Marts 1929 er tiltraadt af Retslægeraadet, udtales det, at efter Resultatet af Blodtypebestemmelsen kan Appellanten ikke være Fader til Indstævntes under Sagen omhandlede Barn.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Appellanten gjort gældende, at det saaledes, uanset at han — som i den indankede Dom anført — har haft Samleje med Indstævnte i Avlingstiden — maa være udelukket, at han er Fader til hendes Barn.

Medens Sagen har henstaaet for Landsretten, er der yderligere foretaget Blodtypeundersøgelse af den ovennævnte Smedesvend Holger Jensen, og under 25 Marts 1929 har Universitetets retsmedicinske Institut herom afgivet en Erklæring, hvori det udtales, at Jensen efter Blodtypebestemmelsen ikke kan være Fader til det oftnævnte Barn.

Efter alt det foreliggende, derunder a t Indstævnte under Partsfor-

klaring for Underretten har hævdet i Avlingstiden ikke at have haft Samleje med andre Mænd end Appellanten og Jensen, og at der intet er oplyst, som afkræfter dette Anbringendes Rigtighed, findes det betænkeligt at anse det aldeles tilstrækkeligt godtgjort, at Appellanten ikke kan være Fader til Barnet, og den indankede Dom vil derfor være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der bliver at tillægge den for Appellanten beskikkede Sagfører ved Landsretten i Salær 75 Kr, som vil være at udrede af det offentlige.

Nr. 61/1931. Aktieselskabet **Nordisk Skræderi** (Bülow)

mod

Fru Magda Sørine Nørskov (Harboe efter Ordre),

betræffende Erstatning for en Hudlidelse, fremkaldt ved Benyttelsen af en hos Appellanten købt Frakke med Skindkrave.

Vestre Landsrets Dom af 17 Januar 1931: De Sagsøgte, A/S Nordisk Skræderi, bør til Sagsøgerinden, Fru Magda Sørine Nørskov, betale 650 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 20 August 1930, indtil Betaling sker. Saa bør de Sagsøgte og til det offentlige betale de Retsafgifter — dog kun i Forhold til en Sagsgenstand af 650 Kr — som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgerinden, samt til de for hende henholdsvis under Forberedelsen ved Underretten og under Domsforhandlingen ved Landsretten beskikkede Sagførere, Sagfører Hauerbach og Overretssagfører Jørgensen, til førstnævnte i Salær 80 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 1 Kr og til sidstnævnte i Salær 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det antages, at Farvning af Pelsværk med Paraphenylendiamin er almindelig anvendt hele Verden over og at saaledes farvet Pelsværk, naar Farvningen er udført paa forsvarlig Maade, kun i sjældne Tilfælde og kun paa særlig modtagelige Individuer kan fremkalde Hudsygdomme. Der er da heller ikke fra det Offentliges Side udstedt Forbud mod Farvning af Pelsværk med Paraphenylendiamin. Da det nu ikke er godtgjort, at Farvning af det heromhandlede Pelsværk er udført paa mindre forsvarlig Maade, kan der ikke paalægges

Appellanten noget Erstatningsansvar, og han vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Nordisk Skræderi, bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Magda Sørine Nørskov, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Sagfører Hauerbach og Overretssagfører Jørgensen, førstnævnte i Salær 80 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 1 Krone, sidstnævnte i Salær 100 Kroner, og Højesteretssagfører Harboe i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 55 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

—————

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Oktober 1929 købte Sagsøgerinden, Fru Magda Sørine Nørskov i Aarhus, hos de Sagsøgte, A/S Nordisk Skræderi, sammesteds, for en Købesum af 120 Kr en Frakke med Skindkrave. Efter at Sagsøgerinden var begyndt at bruge Frakken, og denne under Brugen havde været udsat for Regn, blev Sagsøgerinden angrebet af Eksem i Ansigtet, paa Halsen, samt ved og i Ørerne. Idet Sagsøgerinden har anbragt, at denne Lidelse voldte hende betydelige Smertes og bevirkede, at hun blev arbejdsudygtig fra den 1 Februar 1930 og ikke senere helt har genvundet sin Arbejdsevne, har hun under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale 1640 Kr, nemlig i Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste 840 Kr, Medicin m v 300 Kr, Svie og Smerte 500 Kr tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra den 20 August 1930, indtil Betaling sker.

Sagsøgerinden har derhos forbeholdt sig eventuelt senere at indsøge yderligere Erstatning. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Ifølge Sagens Oplysninger har den omhandlede Krave været farvet med Paraphenyldiamin, hvilket Farvestof hyppig benyttes til Pelsværk og ifølge Udtalelser fra H Struers kemiske Laboratorium i København erfaringsmæssig kan bevirke Hudsygdomme. Sagsøgerinden

Færdig fra Trykkeriet den 4 November 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 20

Fredag den 30 Oktober.

har været underkastet Behandling paa Marselisborg Hospitals dermatologiske Afdeling i Aarhus fra den 14 Marts 1930 til den 25 s M, hvorhos hun senere er behandlet af Læge Emil Madsen, sammesteds. Ved de i Sagen foreliggende Udtalelser fra Hospitalet og Læge Madsen er det godtgjort, at Sagsøgerindens Lidelse er opstaaet ved Brugen af Pelskraven.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at de ikke har vidst, at Skindkraven, der var leveret af et Firma i København, var behandlet med det nævnte Farvestof, eller at dette kunde medføre Hudsygdom. Yderligere har de henvist til, at det ved Justitsministeriets Anordning Nr 289 af 9 December 1914 vel er forbudt at benytte oftnævnte — som sundhedsskadeligt betegnede — Farvestof til kosmetiske Midler, men ikke til Pelsværk, og de har derfor hævdet, at Skaden maa betegnes som hændelig, saa at de ikke kan være erstatningspligtige.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgerinden Medhold i, at de Sagsøgte ved at falholde en Vare, der som den her ommeldte efter foreliggende Erfaringer kan indvirke skadeligt ved Brugen, har paa-draget sig Erstatningsansvar overfor Sagsøgerinden for den Skade, som hun har lidt ved at benytte Varen, og de vil derfor have at tilsvare hende Erstatning.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Erstatningens Størrelse har Sagsøgerinden mod de Sagsøgtes Benægtelse ikke tilvejebragt Bevis for, at hun, der kun i ringere Omfang har været beskæftiget ved erhvervs-mæssig Syning, ved de hende paaførte Lidelser har haft Tab af Arbejdsfortjeneste. Ej heller har hun fremskaffet fyldestgørende Dokumentation for, at hendes Udgifter til Medicin m v har udgjort de indsøgte 300 Kr. Der findes derfor paa dette Punkt ikkun at kunne tillægges hende 150 Kr. Idet derhos Erstatning for Svie og Smerte findes at burde tilkendes Sagsøgerinden, saaledes som af hende paastaaet, med 500 Kr, vil de Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerinden 650 Kr, tilligemed Renter heraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde udrede efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor nærmere bestemt.

Nr 255/1930. Skibsreder **T C Christensen** (Gorrissen)
 mod
 Bankdirektør **S Friese** (Bruun),

betræffende Erstatning for Sygdom i en solgt Kreaturbesætning.

Østre Landsrets Dom af 26 September 1930: Sagsøgte, Bankdirektør S Friese, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Skibsreder T C Christensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren 300 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Skibsreder T. C. Christensen, til Indstævnte, Bankdirektør S Friese, med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Transport af 15 Oktober 1928 solgte Bankdirektør S Friese til Skibsreder T C Christensen Ejendommen »Engstensgaard« i Freerslev med Besætning m m, derunder 1 Tyr, 15 Køer, 6 Kvier og 2 Kalve; Ejendommen var af Køberen overtaget den 6 s M. Bankdirektør Frieses Søn, Aage Friese, havde ejet Ejendommen i fem Aar indtil 1 Juli 1925, da den blev solgt til Landmand Hans Henriksen; paa Tvangsauktionen den 17 Marts 1928 overtog Bankdirektøren den som ufyldestgjort Pant-haver og solgte den, som sagt, atter i Oktober s A.

I Slutningen af denne Maaned, formentlig den 29, kastede en Ko, og der blev i Efterbyrden konstateret Kastningsbaciller; der blev herefter til Serumlaboratoriet indsendt Blodprøve af samtlige Køer, og otte gav positiv Reaktion; i den følgende Tid indtil i Oktober 1929 kastede yderligere fem Kreaturer.

Under Anbringende af, at Køberens Repræsentant under Salgsforhandlingerne spurgte Sælgeren, om der var Sygdom i Besætningen, at Sælgeren besvarede Spørgsmaalet benægtende, og at denne desuagtet

var vidende om, at der i Sommeren 1928 var indtruffet to Tilfælde af Kastning, har Sagsøgeren, Skibsreder T C Christensen, under denne ved Retten for Assens Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte, Bankdirektør S Friese, dømt til i Erstatning for Forringelse af Besætningen at betale 3050 Kr, hvorhos han i Erstatning for Udgifter til at skaffe fornødent Vand paa Gaarden paastaar sig tilkendt 950 Kr. Af det samlede Beløb 4000 Kr paastaas tilkendt Renter.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han benægter at være blevet spurgt om, hvorvidt der var Sygdom i Besætningen og at have været vidende om, at der var smitsom Kastning.

Sagsøgerens Repræsentant, Landbrugskandidat Frantz Harreschou, har som Vidne forklaret, at han ved sit første Besøg paa »Engstensgaard« spurgte Sagsøgte, om der havde været Sygdom i Besætning eller Planter, og dertil svarede Sagsøgte Nej; ved samme Lejlighed spurgte han Sagsøgte, om der var rigeligt Vand, hvilket Sagsøgte bekræftede. Ikke desto mindre gik Brønden paa Gaardspladsen tør i Januar eller Februar 1929, og Brønden bag Kostalden, hvis Vand forøvrigt ikke egnede sig til Brug for Mennesker, i Løbet af Sommeren; med en Bekostning af over 1000 Kr maatte der foretages en Boring til ca 40 m Dybde.

Sagsøgte har som Part forklaret, at han, der er tunghør, ikke har hørt Harreschou spørge, om der havde været Sygdom i Besætningen; han har følgelig heller ikke svaret Nej hertil. Det er rigtigt, at Harreschou spurgte om Vandet, og hertil svarede Sagsøgte, at i den Tid, han og hans Søn havde ejet Gaarden, havde der været Vand nok.

Med Hensyn til de to i Sommeren 1928 indtrufne Kastninger, saa Sagsøgte selv, at den ene Kvie af Naboen blev jaget ud af dennes Mark og formentlig, efter hvad Sagsøgte kunde se, ogsaa sparket. Da Kvien Dagen efter kastede, ansaa Sagsøgte dette som en Følge af den lidte Overlast. Den anden Kvie, der kastede, var, efter Vidners Udsagn blevet bedækket flere Gange af en Tyr, der gik i samme Fold; som en Følge heraf kastede den straks efter; begge Dyrene var raske igen efter Kastningen.

Sagsøgte var ganske sikker paa, at der i disse to Tilfælde ikke forelaa smitsom Kastning, og fandt derfor ingen Anledning til at omtale dem for Harreschou.

Landmand Hans Henriksen har som Vidne forklaret, at der i de 2½ Aar, han ejede »Engstensgaard«, indtraf en halv Snes Kastninger, deraf tre eller fire i en Maaned; han lod ikke foretage nogen Under-søgelse, men bortsolgte Dyrene efterhaanden, som de havde kastet. Han har ikke i Anledning af Kastningerne reklameret overfor Aage Friese; han omtalte ikke Kastningerne.

Det maa efter hele hans Forklaring antages, at han har været klar over, at der forelaa smitsom Kastning.

Det veterinære Sundhedsraad har i en Skrivelse af 4 Marts 1930 bl a udtalt, at der har været smitsom Kastning i Besætningen, medens H Henriksen ejede Gaarden, og at den Ko, der kastede den 29 Oktober 1928, har været smittet, da Handlen fandt Sted i første Halvdel af samme Maaned.

Ved en under Sagen optaget Syns- og Skønsforretning er Sagsøgerens Tab ved Kastningssmitten ansat til 3050 Kr.

Mod Sagsøgtens Benægtelse er det ikke godtgjort, at han har afgivet nogen Erklæring om Besætningens Sundhedstilstand, og under de foreliggende Omstændigheder skønnes han, der er uvidende om de i Henriksens Tid foreliggende Forhold, ikke at have haft Anledning til at anse de indtrufne to Kastninger for Tilfælde af smitsom Kastning, som han burde omtale for Harreschou. Herefter og da den Erklæring, som Sagsøgte har afgivet om Brøndene efter det oplyste ikke kan anses for urigtig, vil Sagsøgte i det hele være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale Sagsøgte 300 Kr.

M a n d a g d e n 2 N o v e m b e r .

Nr 58/1931. **Udenrigsministeriet** (d kst Kammeradvokat)

m o d

1) Aktieselskabet **Det forenede Dampskibs-Selskab** (Holtens-Bechtolsheim) og 2) Fyrbøder **Niels Rasmussen Nellemann Nielsen** (Selv),

betræffende Betaling af Hospitalsudgifter for Indstævnte Nielsen.

Sø- og Handelsrettens Dom af 26 Januar 1931: Indstævnte, Fyrbøder Niels Rasmussen Nellemann Nielsen bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Udenrigsministeriet paa Statskassens Vegne, betale 442,89 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 30 Juni 1930, til Betaling sker. De Indstævnte, A/S Det forenede Dampskibs-Selskab, bør for Tiltale saavel af Sagsøgerne, som af medindstævnte Nielsen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret paastaar Appellanten, at Det forenede Dampskibs-Selskab tilpligtes at betale 442 Kroner 89 Øre med Renter, subsidiært, at Dommen stadfæstes.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Det forenede Dampskibs-Selskabs Paastand være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Det forenede Dampskibs-Selskab 300 Kroner. Iøvrigt findes Sagens Omkostninger for Højesteret at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Udenrigsministeriet, til Indstævnte, Aktieselskabet Det forenede Dampskibs-Selskab 300 Kroner. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 Februar 1928 Kl ca 4 Em, medens S/S »Arkansas« paa Rejse til Baltimore befandt sig i Atlanterhavet, opstod der paa Fyrpladsen Klammeri mellem Fyrbøderne N Jacobsen og Niels Rasmussen Nellemann Nielsen. Det kom til Haandgribeligheder mellem de paagældende, og Jacobsen tildelte herunder Nielsen et Slag i Ansigtet, hvorved der fremkom to Flænger under venstre Øje, og Nielsen fik yderligere højre Ben læderet.

Under et af Skibets Fører afholdt Forhør forklarede Nielsen, at han efter et Ordskifte ved Vagtafløsningen var blevet overfaldet af Jacobsen, og Jacobsen slog først, medens Jacobsen forklarede, at han var kommet til at skubbe til Nielsen, og at denne derpaa væltede sig over ham og rev ham om paa Fyrpladsen.

Efter Skibets Ankomst til Baltimore blev Nielsen paa Grund af Benskadens overgivet til det danske Vicekonsulats Forsorg, idet det anførtes, at Nielsen havde paadraget sig Skaden ved egen Skyld i Slagsmaal. Samtidig blev \$ 23,25 udbetalt til Vicekonsulatet som Nielsens Hyretilgodehavende.

Vicekonsulatet, der har foranlediget, at Nielsen blev underkastet Kur og Pleje i Land, har hertil afholdt Udgifter, der ud over det indbetalte Hyretilgodehavende udgør 442,89 Kr.

Da Udenrigsministeriet forlangte Beløbet betalt af Nielsen, der overfor Konsulatet havde afgivet en Erklæring, hvorefter han forpligtede sig til at refundere de til hans Kur afholdte Udgifter, nægtede han imidlertid at betale, idet han anførte, at han ikke havde givet Anledning til Slagsmaalet, og at Skaden derfor ikke var selvforskyldt.

Udenrigsministeriet paa Statskassens Vegne har derefter anlagt nærværende Sag og derunder nedlagt Paastand om, at enten de Indstævnte, A/S Det forenede Dampskibs-Selskab, eller Indstævnte, Fyrbøder Niels Rasmussen Nellemann Nielsen, tilpligtes at betale til Udenrigsministeriet et Beløb paa 442,89 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 Juni 1930, til Betaling sker.

Fra Udenrigsministeriets Side gøres det gældende, at Indstævnte Nielsen i hvert Fald hæfter for det til hans Helbredelse udredede Beløb, men at tillige Rederiet i Medfør af Sømandslovens § 28 maa være ansvarligt for Beløbet med mindre det af Rederiet godtgøres, at Skaden er

paadraget ved Nielsens egen Skyld. Saafremt Rederiet findes at hæfte for Beløbet, ønsker Ministeriet ikke at gøre Krav gældende overfor Nielsen, og har derfor nedlagt alternativ Paastand i Sagen.

Det indstævnte Rederi har paastaaet Frifindelse, idet det gør gældende, at Skaden er paadraget under Slagsmaal, og at Fyrbøder Nielsen saaledes selv er Skyld i Skaden, hvorfor han i Medfør af Sømandslovens § 28, 3 Stk selv maa betale Udgifterne ved Sygeplejen.

Indstævnte Nielsen har paastaaet Frifindelse, idet han har anført, at han er uden Skyld i den ham overgaaede Skade, da han uden Grund er blevet overfaldet af Fyrbøder Jacobsen, hvorfor Rederiet i Medfør af Sømandslovens § 28, 2 Stk maa være pligtigt at afholde Udgifterne til hans Pleje.

Indstævnte Nielsen har derhos paastaaet Rederiet dømt til at betale ham ialt 287,57 Kr, idet han gør gældende, at Rederiet i Medfør af Sømandslovens § 32 er pligtigt at betale ham en Maanedes Hyre, 162,50 Kr, da han blev paamønstret, medens Skibet anvendtes i europæisk Fart, foruden tilgodehavende Hyre ved Afmønstringen, 87,25 Kr, hvilket Beløb er udbetalt af Rederiet til Konsulatet i Baltimore og af dette anvendt til delvis Dækning af Plejeudgifterne, hvortil kommer et Beløb af 37,82 Kr, som efter hans Formening uberettiget er fradraget i hans Hyre til Dækning af Betaling for Overtidsarbejde i den Tid, han paa Grund af den ham tilføjede Skade var hindret i at udføre sit Arbejde ombord.

Rederiet har paastaaet Frifindelse med Hensyn til det af Fyrbøder Nielsen saaledes rejste Krav, da Nielsen — der har faaet Hyre ogsaa for Tiden fra den 6 Februar, da han kom til Skade, til Afmønstringen den 14 s M, skønt han ikke kunde arbejde — saafremt han er Skyld i Skaden, maa være afskaaret fra at rejse saadant Krav.

Fyrbøder Nielsen har under Domsforhandlingen inden Retten forklaret følgende med Hensyn til det mellem ham og Fyrbøder Jacobsen passerede:

Da Jacobsen skulde overtage Vagten paa Fyrpladsen efter Nielsen, var Jacobsen ubehagelig overfor Nielsen, idet han besværede sig over, at Nielsen ifølge hans Formening ikke havde gjort sit Arbejde ordentligt. Nielsen vil hertil have svaret, at Jacobsen kunde klage til 1ste Mester, og vilde nu gaa, men kunde ikke komme frem for Jacobsen, da denne havde aabnet Fyrdøren og arbejdede med Slicen. Da Jacobsen gjorde Tegn til at ville slaa, sprang Nielsen, der vilde vise, at han kunde holde Jacobsen, ind paa Jacobsen og holdt fast i ham, hvorefter de begge faldt om og holdt fast paa hinanden, medens de laa ned. Da Jacobsen rejste sig op, mærkede Nielsen, at der var noget galt med hans ene Ben. Det viste sig senere, at der bl a var sket et Brud paa en Knogle i det højre Ben, men hvorledes Skaden nærmere er fremkommet, ved Nielsen ikke. Efter at Nielsen havde rejst sig op, holdt han fast i Jacobsen for at holde sig oppe, og Jacobsen slog da paa ham. Nielsen nægter, at han overhovedet har slaaet paa Jacobsen.

Nielsen har yderligere forklaret, at han, efter det Sted, han befandt sig i Fyrrummet, ikke kunde komme til at tilkalde Mesteren, der opholdt sig i Maskinrummet, og han tænkte paa at bede den i Fyrrummet

tilstedeværende Fyrbøder Petersen om tilkalde Mesteren. Yderligere var Fyrbøder Jørgensen tilstede ved den paagældende Lejlighed, men ifølge Nielsens Forklaring gav ogsaa denne ondt af sig overfor ham.

Fyrbøder Niels Hansen Jacobsen af Esbjerg har afgivet Forklaring som Vidne for Retten i Esbjerg og derunder forklaret, at Nielsen, da Jacobsen skulde overtage Arbejdet efter ham, ikke havde Fyret i Orden, og at Fyret var ved at gaa ud, hvorfor Jacobsen anmodede Nielsen om at gaa af Vejen. Da Nielsen ikke efterkom Anmodningen, skubbede Jacobsen til ham med Haanden, og Nielsen foer derefter paa ham og væltede ham. Jacobsen har endvidere forklaret, at Nielsen, da Jacobsen vilde give sig i Lag med sit Arbejde, atter foer ind paa ham. Jacobsen vil først da have slaet til Nielsen, saaledes at denne faldt. Efter Jacobsens Forklaring er det muligt, at Nielsen ved denne Lejlighed har faaet nogle Flænger i Ansigtet. Jacobsen har derhos forklaret, at det udviklede sig til Slagsmaal, og at de sammen væltede om paa Dørken. Da Jacobsen kom til at ligge øverst, vilde Nielsen spænde ham bort med Benet, men kom derved til at sparke for haardt, saaledes at han ramte Askepumpen og beskadigede Benet.

Fyrbøder Niels Jørgen Theodor Petersen af Esbjerg har ligeledes afgivet Forklaring som Vidne for Retten i Esbjerg. Dette Vidne har forklaret, at han, der var tilstede i Fyrrummet, ikke saa, hvorledes det omhandlede Sammenstød begyndte, men da Vidnet blev opmærksom paa Sammenstødet, havde Nielsen og Jacobsen fat i hinanden og var faldet om paa Dørken. Vidnet forlod derpaa Fyrrummet, idet han blev afløst af Fyrbøder Carl Jørgensen.

Fyrbøder Carl Martin Jørgensen har, medens hans Skib laa i Malmø, den 5 Oktober 1930, afgivet Forklaring til Rederiets Sagfører. Ifølge den af Sagføreren nedskrevne Gengivelse af Jørgensens Forklaring udtalte han bl a, at Nielsen blev staaende i Vejen for Jacobsen, saa at denne, der havde faaet aabnet Fyrdøren, ikke kunde komme til at rense Fyret. Ifølge Beretningen saa Jørgensen ikke, hvorledes Slagsmaalet begyndte, men han saa senere, at Nielsen og Jacobsen laa og sloges i Kulbunken paa Bagbords Side, samt at Nielsen, der laa øverst, med sin højre Haand havde faaet et Tag i Jacobsens Tømmelfinger, som han havde bøjet tilbage, saa at Jacobsen var ude af Stand til at værgе sig. Jørgensen vil endvidere have set, at Nielsen bøjede Jacobsens Haandled hen paa Kanten af et Kulmaal og filede Haanden frem og tilbage paa Maalets Kant, der var temmelig skarp. Da Jørgensen mente, at der var Fare for, at Jacobsens Pulsaare kunde blive over-skaaret, skilte han Nielsen og Jacobsen ad, saa de begge to kom op paa Benene.

I Erklæringen er derhos anført, at Jacobsen og Nielsen senere begyndte at slaas igen, men at Jørgensen da efter det Sted, hvor de befandt sig, ikke kunde se dem.

Jørgensen har egenhændigt givet Sagføreren Beretning en Paa-tegning, i hvilken han anfører, at Sagføreren Beretning er nedskrevet efter hans Udtalelser og i fuld Overensstemmelse med disse, samt at han er villig til at bekræfte Rigtigheden af disse Udtalelser med sin Ed.

Fra Sagsørgernes Side gøres det gældende, at de fremkomne Oplys-

ninger viser, at det er Fyrbøder Jacobsen, der begyndte Klammeriet ved at skubbe til Nielsen, og at det ikke med Rette kan siges, at Nielsen har været i Slagsmaal med Jacobsen, da det ikke er godtgjort, at Nielsen har slaaet paa Jacobsen.

Det indstævnte Rederi har heroverfor anbragt, at det maa anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Nielsen er kommet til Skade under Slagsmaal, og at Nielsen har været Aarsag til, at Slagsmaalet begyndte. Rederiet har henvist til, at Indstævnte Nielsen i en Skrivelse til Udenrigsministeriet selv anfører, at han var kommet til Skade »under et Slagsmaal« med Fyrbøder Jacobsen.

For Indstævnte Nielsens Vedkommende er det af hans Sagfører anført, at det i hvert Fald ikke er bevist, at Skaden er selvforskyldt, og at Rederiet, hvem Bevisbyrden i saa Henseende maa paahvile, i Medfør af Sømandslovens § 28 derfor maa være pligtigt at udrede de til Nielsens Pleje afholdte Udgifter. Fra Indstævnte Nielsens Side gøres det gældende, at det efter de foreliggende Oplysninger maa antages, at Nielsen har handlet i berettiget Nødværge.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Indstævnte Nielsen er kommet til Skade under Slagsmaal.

Det findes under nærværende Sag, hvor Spørgsmaalet ikke er, hvem af Deltagerne i Slagsmaalet der har den største Skyld, ikke at være afgørende for Sagens Udfald, om det var Indstævnte Nielsen eller Fyrbøder Jacobsen, der begyndte Slagsmaalet, idet i Medfør af Sømandslovens § 62 den, der »indlader sig i Slagsmaal«, gør Brud paa Skik og Orden ombord, og denne Bestemmelse saaledes ikke alene tager Sigte paa den, der begynder Slagsmaalet.

De foreliggende Oplysninger giver intet Holdepunkt for at antage, at Indstævnte Nielsen er blevet tvunget ind i Slagsmaalet, og det fremgaar endog af den af Nielsen selv her for Retten afgivne Forklaring, at det var ham, der først lod det komme til egenlige Haandgribeligheder, idet han tog fat paa Fyrbøder Jacobsen.

Naar Spørgsmaalet er, om Indstævnte Nielsen eller Rederiet bør betale de under Sagen omhandlede Udgifter i Anledning af Skaden, der er overgaaet Indstævnte Nielsen under Slagsmaalet ombord, findes det at ligge nærmest at lade Indstævnte Nielsen bære Risikoen ved, at han indlod sig i Slagsmaal, og da den ham overgaaede Skade efter det anførte ikke kan betragtes som uforskyldt, findes Indstævnte Nielsen ej heller i Medfør af Sømandslovens § 28, 3 Stk at have Krav paa, at Rederiet betaler Udgifterne til hans Pleje. Indstævnte Nielsen vil derfor være at dømme overensstemmende med Sagsøgernes Paastand, medens det indstævnte Rederi vil være at frifinde.

Idet der herefter heller ikke findes tilstrækkeligt Grundlag for det af Indstævnte Nielsen mod det medindstævnte Rederi rejste Krav, vil Rederiet ligeledes være at frifinde i saa Henseende.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 236/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Holger Niels Michaelsen (Bruun),

der tiltales for Bedrageri og Dokumentfalsk.

Østre Landsrets Dom af 28 August 1931: De Tiltalte Holger Niels Michaelsen og Karsten Edmund Hellmann Emanuel Favrum bør straffes hver især med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa betaler de og een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Munch-Petersen, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Michaelsen dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

For sit i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 275, jfr § 268. Med denne Bemærkning vil Dommen være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Tiltalte Holger Niels Michaelsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Maribo Købstad m v, tiltales Holger Niels Michaelsen og Karsten Edmund Hellmann Emanuel Favrum i Henhold til Anklageskrift af 28 Juli 1931 her ved Retten til at lide Straf for Dokumentfalsk og Bedrageri ved den 16 April 1931, efter at de i Forening af en Parcellist i Haulykke for omkring 80 Kr havde købt en Ko, at have ladet Sælgeren skrive en Salgserklæring, indeholdende urigtig Oplysning om Koens Mælkeydelse, hvilken Erklæring Tiltalte Favrum efter Tiltalte Michaelsens Opfordring falskelig underskrev »Husm H C Jørgensen«, hvorved ikke sigtedes til Sælgeren eller nogen anden Mands Navn, men med »H C« til Tiltaltes eget Fornavn, idet han kalder sig Helman Carsten Faurum, og med Navnet Jørgensen til et Navn, som Tiltalte Favrum, der ikke er Husmand, tidligere havde baaret, og ved samme Dag ved Forevisning og Udlevering af Erklæringen svingagtig at have formaaet Parcellist Carl Jacobsen, Viet, til at bytte Koen med en anden Ko, som de Tiltalte straks solgte for 105 Kr, og saaledes at Jacobsen endvidere betalte 20 Kr kontant i Bytte.

Tiltalte Michaelsen er født den 22 December 1897 og tidligere anset ved

1) Saxkøbing Købstads Rets Dom af 29 Juni 1922 efter Straffelovens § 229, jfr § 47, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

2) Østre Landsrets Dom af 20 November 1929 efter Lov Nr 245 af 27 Maj 1908 § 4, jfr § 6, I, og § 3 og Sundhedsvedtægt for Fuglse-Krønge Kommune af 26 Oktober 1923 § 23, jfr Bekendtgørelse af 20 November 1908 Nr 256 og Lov Nr 104 af 13 Maj 1911 med en Bøde af 800 Kr til Statskassen.

Han har derhos i 1921 og 1925 vedtaget Bøder for Overtrædelse af Lov Nr 245 af 27 Maj 1908.

Tiltalte Favrum er født den 8 December 1901 og tidligere anset ved

1) Saxkøbing Købstad m v Rets Dom af 29 Juni 1922 efter Straffelovens § 229, jfr § 47, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder,

2) Saxkøbing Købstads Rets Dom af 17 Maj 1930 efter Lov 1 Juli 1927 § 24, jfr § 42, I, med Bøde 100 Kr til Statskassen samt fradømt Køretilladelsen i et Tidsrum af 5 Aar.

Tiltalte Favrum har erkendt at have underskrevet den i Sagen ommeldte Salgserklæring i Overværelse af Medtaltale.

Tiltalte Michaelsen har erkendt ikke at have gjort noget for at forhindre Favrum fra at underskrive Erklæringen, og har endvidere erkendt, at de derefter i Forening har benyttet den ved Handlen med Carl Jacobsen; derimod vil de begge hævde at have ment, at Indholdet af Erklæringen var rigtigt. Efter de Tiltaltes egne Forklaringer, Carl Jacobsens og de Tiltaltes Sælger, Parcellist Ove Alfred Petersens Vidneforklaringer under Sagen findes det ubetænkeligt at anse begge de Tiltalte, af hvilke Michaelsen er optraadt særlig aktivt for at faa Handlen med Jacobsen i Stand, skyldige i det i Anklagen ommeldte Forhold.

De Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 275, jfr § 268 og § 251 hver især med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

T i r s d a g d e n 3 N o v e m b e r .

Nr 212/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Martin Carl Christiansen og **Herman August Axel Andersen**
(F Bülow),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 23 Juli 1931: De Tiltalte Martin Carl Christiansen og Herman August Axel Andersen bør straffes med

Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i 2 Maaneder. De Tiltalte betaler hver især Salær til den for den paagældende for Landsretten beskikkede Forsvarer, nemlig Christiansen til Overretssagfører Repsdorph 100 Kr, Andersen til Overretssagfører Sachs 150 Kr samt i Godtgørelse for Udlæg 15 Kr 25 Øre. Sagens øvrige Omkostninger udreder de Tiltalte een for begge og begge for een. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Hensyn til Forholdet overfor Parcellist Svendsen paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

For deres i Dommen beskrevne Forhold vil de Tiltalte idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat være at anse efter Straffelovens §§ 251 og 253 med en Straf, der findes at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder for hver. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Martin Carl Christiansen og Herman August Axel Andersen bør hensættes til Forbedringshusarbejde hver især i 8 Maaneder. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler de Tiltalte een for begge og begge for een 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har været foretaget ved Retten for Helsingør Købstad m v, tiltales ifølge Anklageskrift af 11 Februar 1931 Martin Carl Christiansen og Herman August Axel Andersen her ved Retten til Straf efter Straffelovens §§ 251 og 253, subsidiært § 257, for Bedrageri eller bedrageligt Forhold samt efter Lov Nr 106 af 3 April 1925 § 10 for Overtrædelse af samme Lovs § 2 ved i Forening svigagtigt at have formaaet Husejer Anders Svendsen til at underskrive Slutseddelen af 10 April 1929, hvorved han afhændede Ejendommen Matr Nr 9 e, Asminderød By og Sogn, til Tiltalte Christiansen eller Ordre, og Skøde af 16 s M, hvorved han overdrog Ejendommen til Tiltalte Andersen paa ganske unormale og for Svendsen højest ugunstige Salgsvilkår og ved derefter i Forening at have bortsolgt hele Ejendommens Besætning og en Del af Driftsmateriellet, hvori der var givet Svendsen Pant for Restkøbesummen, samt nedlagt Ejendommen som selvstændigt Brug.

Tiltalte Christiansen er født den 21 Juli 1883 og ikke fundet forhen straffet ifølge Dom.

Tiltalte Andersen er født den 25 August 1879 og er ved Højesterets Dom af 11 Juni 1926 efter Straffelovens § 268 anset med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Under Domsforhandlingen har Statsadvokaten frafaldet Tiltalen for saa vidt angaar Overtrædelse af Lov Nr 106 af 3 April 1925.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Parcellist Anders Svendsen havde ifølge Skøde af 9 April 1921 for en Købesum af 23 500 Kr erhvervet Landejendommen Matr Nr 9 e af Asminderød By og Sogn, der i 1927 til Ejendomsskyld vurderedes til 12 500 Kr. Svendsen havde indfriet de i Ejendommen indestaaende Prioriteter. Da hans Hustru var svagelig, og Ejendommen ikke stor nok til at holde fremmed Hjælp paa, ønskede han at sælge Ejendommen.

I April 1929 henvendte Handelsmand Viggo Hansen, Fredensborg, sig til Svendsen, idet han meddelte at have to Liebhavere til Ejendommen. Den 10 April 1929 kom Hansen med de Tiltalte til Svendsen. Christiansen optraadte som Køber og angav, at Andersen var hans Raadgiver. Forhandlingerne resulterede i en samme Dag underskrevet Slutseddel, hvorved Svendsen sælger Ejendommen til »M Christiansen eller Ordre«. Det hedder i den af Christiansen affattede Slutseddel:

»Købesummen er fastsat til 15 500 Kr, er Femten Tusinde som afgøres ved

Køberen udbetaler kontant	3 000
Udsteder for Restkøbesummen Prioritet	12 500

15 500

ovenstaaende Prioritet skal indestaa i Ejendommen i 8 Aar fra Ejer til Ejer 5 pCt Rente og 150 Kr Afdrag hver Termin. Obligationen skal straks respektere og rykke tilbage for Optagelsen af en 1 Prioritet i Kreditf eller Sparekasselaan eller private Midler dog ikke over 60 pCt af Østifternes Kreditf Vurdering. Ved eventuelt Ejerskifte skal der afdrages 1000 Kr paa Obligationen. Ovenstaaende Laan tilfalder Køberen. I Handlen medfølger 2 Køer, 1 Kvie, 1 Kalv og 1 Hest, 2 Grise, 2 Fjedervogne, 1 fast Vogn, 2 Seler, 1 Hakkelsesmaskine, 1 Tærskemaskine, 2 Harver, 1 Plov, 1 Tromle, samt 12 Høns og 1 Hane samt det nu paa Ejendommen beroende Sæd og Rodfrugter og Kartoffler.

Ejendommen overtages 1 Maj d A men Berigtigelsen og Udbetaling finder Sted den 25 April d A.«

Overretssagfører Thorlacius, der af de Tiltalte og en Fuldmægtig Chr Andersen fik overleveret Slutsedlen, affattede Udkast til Skødet fra Svendsen og Pantebrev til samme, hvorhos han lod udstede til sig en Akkomodationsobligation, stor 8000 Kr, med 1 Prioritets Panteret i Ejendommen, hvilken Obligation Thorlacius i en Bank belaante for 5000 Kr bl a til Brug ved Udbetalingen og til Omkostninger. Den 17 eller 18 April 1929 henvendte Fuldmægtig Andersen og de Tiltalte sig hos Svendsen med Udkastene til Skøde og Pantebrevet til Svendsen, og disse Dokumenter underskrevs og overtoges derpaa af Fuldmægtig Andersen, efter at denne havde udbetalt Svendsen à Conto Udbetaling 2000 Kr. Senere er betalt Svendsen de i Udbetalingen manglende 1000 Kr.

Ifølge Skødet, der udstedtes til Tiltalte Andersen og er dateret 16 April 1929, medfulgte der i Handlen 2 Køer, 1 Kvie, 1 Kalv, 1 Hest, 2 Grise, 2 Fjedervogne, 1 fast Vogn, 2 Seler, 1 Hakkelsesmaskine, 1 Tærskemaskine, 2 Harver, 1 Plov, 1 Tromle, 12 Høns, 1 Hane og tilstedeværende Beholdninger af Sæd, Rodfrugter og Kartoffler, alt ansat til en Værdi af 1500 Kr. Iøvrigt hedder det bl a i Skødet:

»Købesummen er fastsat til 15 500 Kr, der berigtiges ved

- a) at Køberen ved Skødes Underskrift kontant betaler .. 3 000,00 Kr
 b) ved at Køberen for Restkøbesummen 12 500,00 —

ialt 15 500,00 Kr

har udstedt Obligation med Pant i ovennævnte Ejendom til Sælgeren. Overtagelse finder Sted straks, og der finder ingen Refunderingsopgørelse Sted.«

Ifølge Pantebrevet skulde Restkøbesummen 12 500 Kr afdrages med 150 Kr i hver Termin. Iøvrigt hedder det bl a i Pantebrevet:

»— — — og kan iøvrigt fra hver af Siderne opsiges til Udbetaling med ½ Aars Varsel til en af de sædvanlige Terminer, dog at saadan Opsigelse fra Kreditors Side tidligst kan finde Sted til Udbetaling i 11 December Termin 1937, til hvilken Tid Gælden indestaar uopsigelig fra Kreditors Side fra Ejer til Ejer i nedennævnte Ejendom, dog at der ved hvert Ejerskifte svares et ekstraordinært Afdrag stort 1000,00 Kr.

2 Prioritets Panteret i Ejendommen Matr Nr 9 e af Asminderød By og Sogn.

Foranstaaende og jævnsides Pantehæftelser:

Saa stort Laan som til enhver Tid kan opnaas paa 1 Prioritet af Kreditforenings Midler, Sparekassamidler eller private Midler til ekstraordinær Rente og med statutmæssige Forpligtelser, dog ikke over 60 pCt af den Vurderingssum, hvortil Østifternes Kreditforenings Vurderingsmænd maatte ansætte Ejendommens Værdi.«

Skødet og Akkomodationsobligationen lystes den 27 April 1929, medens Svendsens Obligation lystes den 14 Maj 1929. Efter at Ejendommen var vurderet til 14 500 Kr, opnaaede Køberen hos Østifternes Kreditforening et Laan paa 5700 Kr, hvorfor udstedtes en den 2 August 1929 lyst Panteobligation. Der gaves den 12 August 1929 Akkomodationsobligationen Paategning om Rykning for Kreditforeningsskødet, hvorhos Obligationen nedskreves til 2500 Kr.

Ejendommen overtoges af Køberen den 1 Maj 1929, og det kom nogle Dage efter til Svendsens Kundskab, at der fra Ejendommen skulde være bortfjernet omtrent hele Besætningen, og at Køberen havde solgt det tilstedeværende Foder, deriblandt 10 Tdr Sæd. Svendsen henvendte sig derfor til Sagfører Olsen i Hillerød, der den 6 Maj 1929 tilskrev Overretssagfører Thorlacius med Klage over de anførte Forhold.

Den 1 August 1929 sendte Overretssagfører Thorlacius til Svendsen ovennævnte Panteobligation, stor 12 500 Kr, med saalydende Paategning:

»Nærværende Obligation respekterer Obligationen til Østifternes Kreditforening stor 5700 Kr til ekstraordinær Rente og med statutmæssige Forpligtelser samt private Midler indtil 3000 Kr til ekstraordinær

Rente mod at Obligationen stor 8000 Kr til Overretssagfører Thorlacius rykker tilbage efter nærværende Obligation.«

I Fremsendelsesbrevet hedder det:

»Ejendommen er blevet vurderet til 14 500 Kr og Deres Obligation skal jo derfor i Følge sit Indhold rykke tilbage for Obligationen stor 5700 Kr til Østifternes Kreditforening samt private Midler 3000 Kr, hvilket ikke overstiger de i Deres Obligation fastsatte 60 pCt.«

I August 1929 blev — som Følge af Indskriden fra Kredsbestyrelsen for 1 Sagførerreds, hvortil der var sket Henvendelse — Resten af Akkomodationsobligationen kvitteret, og Obligationen blev senere afløst.

Den 12 September 1929 indgav Svendsen en Klage til Politiet, hvori han, der ansaa sig bedraget ved Handlen og det derefter passerede, anmodede om kriminel Undersøgelse mod Overretssagfører Thorlacius m fl.

Den af Svendsen under Sagen afgivne Forklaring angaaende det ved Handlen passerede gaar ud paa, at det aftaltes, at Laaneprovenuet skulde tilgaa ham, og at hans Pantebrev derefter skulde nedskrives med Provenuet Størrelse. Det havde først været paa Tale, at Svendsen selv skulde optage Laanet, men dette opgaves, fordi Handlen da ikke kunde berigtiges straks. Efter Svendsens Forklaring underskrev han Slutsedlen — der blev oplæst — uden selv at gennemlæse den, idet han mente at have at gøre med ærlige Mennesker. Han anser det for ganske udelukket, at der kan være oplæst den i Slutsedlen nævnte Passus: »Ovenstaaende Laan tilfalder Køberen«, idet dette var i direkte Strid med den trufne Aftale. Det havde været Svendsens Mening at sikre sig juridisk Assistance inden den 25 April 1929, men dette naaede han ikke som Følge af de Tiltaltes og Fuldmægtig Andersens Henvendelse allerede den 17 eller 18 April 1929. Fuldmægtig Andersen forestillede sig som Fuldmægtig fra Overretssagfører Thorlacius' Kontor. Fuldmægtig Andersen læste Skødet og Pantebrevet op, og Slutsedlen var ved den Lejlighed ikke tilstede. Ved Oplæsningen bemærkede Svendsen, at han ikke rigtig kunde følge med, men at han gik ud fra, at det var, som det skulde være, naar det kom fra en Sagfører. Iøvrigt havde Svendsen udtalt Ønske om ikke at afgøre Handlen den Dag, idet han ikke havde nogen Raadgiver, men Fuldmægtig Andersen fik ham til at underskrive Skødet.

Parcellist Lars Sørensen, Asminderød Mark, har forklaret, at da Svendsen havde solgt Ejendommen, fortalte han Sørensen om Handlen, og at der i Ejendommen skulde optages et Laan, som han skulde have udbetalt.

Efter den af Viggo Hansen afgivne Forklaring mindes han ikke under Forhandlingerne at have hørt, at Kreditforeningslaanet skulde tilfalde Køberen. Slutsedlen blev to Gange læst op for Svendsen, der selv saa paa den. Fuldmægtig Andersen præsenterede sig som Fuldmægtig for Overretssagfører Thorlacius. Hansen fik af Svendsen 210 Kr i Salær og af Christiansen 300 Kr for at medvirke til Ejendommens Overdragelse til Tiltalte Andersen.

Efter den af Tiltalte Christiansen afgivne Forklaring opførte han i Slutsedlen Købesummen med 15 000 Kr men da Svendsen hørte dette

under Oplæsningen, protesterede han, og Tallet blev derefter rettet til 15 500 Kr. Tiltalte hævder bestemt, at Sætningen: »Ovenstaaende Laan tilfalder Køberen« ikke er tilføjet senere. Efter Tiltaltes Forklaring spurgte han Svendsen, om denne ikke havde Sagfører, hvortil Svendsen svarede, at han havde handlet flere Gange selv. Tiltalte mindes ikke at have hørt Chr Andersen omtale overfor Svendsen, at denne ikke skulde have Provenuet af Kreditforeningslaanet.

Ifølge den af Tiltalte Andersen afgivne Forklaring paahørte han Oplæsningen af Slutsedlen og mener at have bemærket bl a Sætningen: »Ovenstaaende Laan tilfalder Køberen«. Tiltalte mener at have hørt Chr Andersen sige til Svendsen, at Tiltalte og ikke Svendsen skulde have Provenuet af Kreditforeningslaanet.

Fuldmægtig Chr Andersen har forklaret, at direkte har Vidnet ikke sagt til Svendsen, at denne ikke fik Provenuet af Kreditforeningslaanet, idet Vidnet ansaa dette for en Forudsætning.

Det er oplyst, at der af Kreditforeningslaanet er tilgaaet Overretssagfører Thorlacius i Salær 500 Kr, Grosserer Fr Weiner, efter hvis Anvisning Henvendelse er sket til Thorlacius, et Beløb af 250 Kr, og Fuldmægtig Andersen 250 Kr.

For at afstaa Slutsedlen til Andersen har Christiansen efter sin Forklaring erholdt følgende Godtgørelser af Andersen:

1) Afskrivning paa Gæld til Andersen	556 Kr
2) ved Salg af efternævnte, paa Ejendommen værende Effekter, nemlig:	
a) 1 Hest.....	150 —
b) 1 Kalv og 1 Kvie	140 —
c) Høns, Sæd og Straa	300 —
d) Grise	60 —
3) kontant i Foraaret 1929	300 —

ialt 1506 Kr

Herfra mener Tiltalte Christiansen dog maa drages et Beløb af 250 Kr, anvendt af Tiltalte paa Istandsættelse af en paa Ejendommen værende, af Tiltalte beboet Lejlighed.

Efter Tiltalte Andersens Forklaring har han tilsvaret Christiansen følgende:

1) Paa ældre Mellemværende	600 Kr
2) kontant i flere Gange	400 —
3) til Istandsættelse af Lejlighed udbetalt	350 —

af et Beløb, tilgaaet Tiltalte fra Overretssagfører Thorlacius.

ialt 1350 Kr

Ifølge en fremlagt Opgørelse fra Overretssagfører Thorlacius til Tiltalte Andersen, indeholdende Afregning af Laaneprovenuet m v, er der udbetalt Andersen direkte a Conto 700 Kr. Ifølge Andersens Forklaring har han formentlig 14 Dage efter Overtagelsen solgt Køerne for 650 Kr. Fra Ejendommen maa dernæst antages fjernede nogle ved Salget tilstedeværende Vogne og andet Materiel.

Naar de Tiltalte vil hævde, at det ifølge Aftale under Handlen skulde være tilladt at bortsælge Besætning m v, og at denne ikke skulde være indbefattet i Svendsens Pant, da maa denne Paastand efter det under Sagen fremkomne anses for urigtig.

Det maa anses godtgjort, at der af Kreditforeningslaanet ikke er anvendt noget til Forbedring af Ejendommen, der derimod efter Salget maa anses paa forskellig Maade forringet.

Efter det oplyste har saavel de Tiltalte som Fuldmægtig Chr Andersen været vel bevandrede i Ejendomshandel, og det maa efter Sagens Oplysninger antages, at de Tiltalte mod bedre Vidende har udnyttet Svendsens Godtroenhed og mindre Erfaring til ved Slutsedlen at faa fastslaet det overfor Sælgeren unormale og overordentlig ugunstige Vilkaar, af Kreditforeningslaanet — i Stedet for at tjene til at nedbringe Sælgerens for en væsenlig Del ikke sikrede Resttilgodehavende 12 500 Kr — skulde tilfalde Køberen, hvem der ikke paalagdes at foretage, og som ej heller foretog Forbedringer af Ejendommen. Det skal i denne Forbindelse anføres, at Christiansen blev erklæret fallit i Februar 1929, og at hans Bo i Marts s A sluttedes uden Dividende til Kreditorerne, samt at Andersen under en Arrestforretning til Sikring af Svendsens Krav paa ham til Retsbogen forklarede, at han udover to stærkt behæftede Ejendomme henholdsvis i Hareskoven og i Baldersgade her i Staden intet ejer til Genstand for Arrest.

Det af de Tiltalte udviste Forhold, der har tilført dem Berigelse paa Svendsens Bekostning, vil — idet en den 10 Marts 1931 mellem Svendsen og Tiltalte Andersen truffet forligsmæssig Ordning, hvis Effektivitet ikke kan overses, herved maa findes uden Betydning — i det hele være at henføre under Straffelovens § 257, og de Tiltalte vil derfor være at anse efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i 2 Maaneder.

Derimod vil de Tiltalte efter det i saa Henseende skete Tiltalefrafald være at frifinde, for saa vidt angaar Tiltalen for Overtrædelse af Lov Nr 106 af 3 April 1925.

Rettelser:

p 429 L 20 f n: »de Indstævnte« læs »Sagsøgerne«.

p 430, L 15 f o: »§ 10, 2 Stk« læs § 12, 2 Stk«.

Færdig fra Trykkeriet den 11 November 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København:

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 21

Onsdag den 4 November.

Nr 132/1931.

Rigsadvokaten

mod

Anton Schleef (Harboe),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Vestre Landsrets Dom af 29 April 1931: Tiltalte Anton Schleef bør hensættes i simpelt Fængsel i 14 Dage. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for et Tidsrum af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne. Tiltalte og Forsikringsselskabet Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring betaler een for begge og begge for een til Enkefru Mette Claudine Geertsen, født Kasse, 8320 Kr 65 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 December 1930, indtil Betaling sker. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Sørensen, Viborg, 60 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 30 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 30 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Harboe betaler Tiltalte Anton Schleef 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Anton Schleef ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 28 Januar 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

A. p r i n c i p a l t efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab og Overtrædelse af Motorloven, s u b s i d i æ r t efter Motorlov af 1 Juli 1927 § 27, I, § 29, I og II og § 30, III, i Anledning af, at han, da han den 19 November 1930 om Morgenen med den ham tilhørende Lastmotorvogn N 1863 kørte fra Mjøls til Rødekro d e l s kørte med større Hastighed end 25 km i Timen, d e l s ikke udviste fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed overfor andre Vejfarende særlig under Hensyn til, at Hjulsporene i Vejen var glatte af nylig falden Sne, d e l s ikke udviste særlig Forsigtighed under Forbikørsel af den foran ham cyklende Landmand Asmus Geertsen, hvorved han forvoldte dennes Død, idet Automobilet under Forbikørslen væltede og tilføjede Geertsen saadanne Læsioner, at han som Følge heraf afgik ved Døden,

B. for Overtrædelse af § 6, II, i Motorloven af 1 Juli 1927 i Anledning af, at Motorvognens Haandbremse var ubrugelig,

C. for Overtrædelse af § 21 i Bekendtgørelse af 22 December 1927 i Anledning af, at Motorvognen ikke var forsynet med Paaskrift eller Skilt om, for hvilket Antal Personer Førersædet var godkendt.

Af Anklagemyndigheden nedlægges derhos Paastand paa, at Retten til at føre Motorvogn frakendes Tiltalte for bestandig eller for bestemt Tidsrum.

Under Sagen er der af Afdødes Enke, Mette Geertsen af Hønkys, nedlagt Paastand om, at Tiltalte dømmes til at betale en Erstatning, stor 12 320 Kr 65 Øre.

Tiltalte er født den 16 September 1908 og er tidligere ved Aabenraa Købstad m v Rets Dom af 16 Januar 1930 anset efter Lov Nr 152 af 17 Maj 1916 § 1 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 50 Kr.

Tiltalte har erkendt sig skyldig i Overtrædelse af de under Punkt B og C i Anklageskriftet ommeldte Bestemmelser, idet han vidste, at Haandbremsen ikke var i forsvarlig Stand, og at Motorvognen ikke var forsynet med den omhandlede Paaskrift. Med Hensyn til det under Punkt A i Anklageskriftet ommeldte Forhold har han erklæret sig uskyldig, særlig for saa vidt angaar Sigtelsen for uagtsomt Manddrab.

Om Vejen fra Mjøls til Rødekro, hvor Ulykken skete, er følgende oplyst: Vejen er en smal Jordvej; den har omkring Paakørselsstedet en samlet Bredde af 6 m, inddelt i en Kørebane paa ca 2,50 m og to Rabatter hver paa ca 1,75 m. Vejen, der gaar i Retning Vest-Øst, hegnes mod Nord af et ca 1 m højt Jorddige, mod Syd af et Pigtraadshegn. Kørebanen er ret jævn Grusvej med to udprægede, men ikke særlig dybe Hjulspor med ca 1,20 m indbyrdes Afstand. Rabatterne er ujævne, gennemgaaende græsbevoksede. De kan godt benyttes til Forbikørsel af et Automobil eller Hestekøretøj, men er meget usikre at befære for Cyklister. Fra Vest har Vejen de sidste 70 m et svagt Fald henimod Aastedet.

Om Føret er oplyst, at Kørebanen den paagældende Dag var glat af nyfalden Sne, og Rabatterne var dækkede af et 4—5 cm tykt Lag løs Sne.

Tiltalte har afgivet følgende Forklaring:

Den 19 November 1930 ca Kl 8 Fmd kom han kørende fra Mjøs i Retning mod Rødekro som Fører af den ham tilhørende Lastmotorvogn N 1863, der har en Bredde af 1,80 m, og som var belæsset med Kasser indeholdende 41 Grise. I Førerhuset, der kun var bestemt til to Personer, sad foruden Føreren to Passagerer, nemlig Gaardejer Hans Nissen af Hydevad og Handelsmand Jens Riisgaard af Hønkys. Han kørte med en Fart af ca 30 km i Timen, uanset at den højeste tilladte Hastighed for Lastautomobiler er 25 km pr Time. I en Afstand af et Par Hundrede Meter foran sig saa han en Cyklist, nu afdøde Landmand Asmus Geertsen, der cyklede i Retning mod Rødekro i Vejens højre Hjulspor med jævn Fart; over Baghjulet havde han en Sæk, der, som det senere viste sig, indeholdt to Hvidkaalshoveder. Tiltalte gav nu et Par Gange Signal, og ved sidste Signal, ca 70 m fra Cyklisten, drejede denne Hovedet for at se sig tilbage, og straks efter, da Automobilet var ca 50 m fra ham, begyndte Cyklisten at køre ud paa højre Rabat. Umiddelbart efter i ca 30—40 m's Afstand fra Motorvognen sprang Cyklisten af Cyklen paa dennes venstre, ud mod Vejen vendende Side, og idet han sprang af, gled han i det glatte Hjulspor og faldt paa Vejen lidt i Retning mod venstre; ved Faldet beholdt han Cyklens Styr i Haanden. Han slap nu Styret og begyndte at kravle over Vejen over mod dennes venstre (nordlige) Side, hvor Diget var. Tiltalte havde bremset Motorvognen noget op, da Cyklisten paa ca 40 m's Afstand begyndte at stige af Cyklen, men slap hurtig Bremsen, da han mærkede, at Automobilet vilde skride ud med Bagenden mod højre Side af Vejen. Da Cyklisten faldt og begyndte at kravle til venstre over Vejen, bremsede Tiltalte paany med fuld Kraft, idet han samtidig styrede Vognen over i venstre Rabat. Paa Grund af en langs Vejen i Rabatten værende Forhøjning fulgte Baghjulene ikke med, men venstre Baghjul skurede lafngs Forhøjningen, saaledes at Vognens Bagende stadig var ude paa Kørebanen. Tiltalte styrede nu for at undgaa at overkøre Geertsen, Vognen ind mod og op i Diget, der afgrænser Rabatten mod Nord; derunder kom imidlertid venstre Forhjul betydelig højere op paa Diget end det højre, saa at Vognen fik en skraa Stilling. Som Følge heraf væltede Vognen om i højre Side, saaledes at den tilsidst laa paa Taget med Hjulene i Vejret. Da Tiltalte sammen med Passagererne kom ud af Førerhuset, saa de Geertsen ligge i Vejens sydlige Side blødende af Læsioner i Hovedet.

Gaardejer Hans Nissen, der som nævnt var Passager i Tiltaltes Lastvogn, da Ulykken skete, har forklaret, at han, som var optaget af Samtale med sin Medpassager Riisgaard, ikke saa noget til Cyklisten, før denne i ganske kort Afstand fra Automobilet væltede med Cyklen ind mod Vejens Midte, hvorefter Tiltalte styrede Automobilet til venstre ind mod Diget med det Resultat, at Vognen væltede og kom til at ligge paa Vejen med Hjulene i Vejret. Han vil ikke have haft noget Indtryk af, at Tiltaltes Fart var sælig hurtig eller iøvrigt — selv under Hensyn til det glatte Føre — uforvarlig.

Den anden Passager i Førerhuset, Handelsmand Jens Riisgaard, har forklaret, at han fik Øje paa Cyklisten, da denne var mindst 100 m

foran Automobilet, og at Tiltalte gav flere Gange Signal, alt medens Automobilet naaede tættere og tættere ind paa Cyklisten; om denne har hørt Signalerne har Vidnet ikke kunnet sige, idet han ikke har bemærket, at Cyklisten saa sig tilbage eller holdt længere til højre, hvilket sidste han iøvrigt efter Vidnets Formening ej heller kunde. Da Motorvognen var 100 m eller deromkring fra Cyklisten, saa Vidnet, at Cyklen begyndte at slingre, at Cyklisten satte venstre Fod fra Pedalen ned mod Jorden, medens det tog sig ud, som om han ikke kunde faa højre Ben med, mulig paa Grund af den paa Cyklen anbragte Sæk, samt at Cyklisten faldt i kun et Par Meters Afstand fra Motorvognen og derefter kravlede ind over Vejbanen, saa vidt Vidnet kunde se, helt over til det nordlige Hjulspor. Vidnet havde ikke Indtryk af, at Automobils Fart var særlig stor.

Tilskadekomne Geertsen blev samme Dag ca Kl 9 Fmd indbragt til Aabenraa Sygehus, hvor han straks toges under Lægebehandling. Paa hans Hoved fandtes forskellige Kvæstelser, særlig Brud af Næsebenet; desuden var der Brud paa flere Ribben og over nederste Trediedel af Brystkassen et ca fingertykt, farveløst Indtryk som efter en rund Kant. Kl 12 s D afgik Geertsen ved Døden paa Sygehuset. Overlægen ved Sygehuset har udtalt, at Døden er hidført ved Trykket paa Brystet, ikke ved Kvæstelserne i Ansigtet. Dødsarsagen er i den medicolegale Ligsynsattest angivet som: *Compressio thoracis c fractura costarum*.

Efter det oplyste maa det anses godtgjort, at Døden skyldes Vognens Væltning ned over Geertsen, hvorved Vognfjælens øverste Kant, der er af Jærn og halvrund, har trykket Brystet sammen.

Den 19 November, altsaa samme Dag, som Ulykken var sket, blev Lastautomobilet undersøgt af en sagkyndig, hvorved det viste sig, at Styreindretningen og Fodbremsen var i Orden, medens Haandbremsen var ubrugelig paa Grund af Slitage.

Den 21 s M har den sagkyndige i Motorsager i Sønderborg Amt, Ingeniør Nyholm, efter Besigtigelse af Ulykkesstedet afgivet Erklæring, hvori det blandt andet hedder:

»Bilen, der kun maa køre med en Hastighed af 25 km i Timen, har formentlig kørt ca 30 km i Timen«.

Endvidere hedder det i Erklæringen med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Automobilet paa Grund af det glatte Føre paa den smalle Vej burde have kørt væsentlig langsommere, følgende:

»Naar en Bil paa tør Vej bagfra kører forbi en Cyklist, og naar Chaufføren ved, at Cyklisten har set Bilen venter han ikke, at der kan ske noget ved Forbikørslen, da Cyklisten sikkert i Nødstilfælde stiger af til højre.

Anderledes paa en smal Vej i glat Føre som i foreliggende Tilfælde. Her maatte Chaufføren være forberedt paa at Cyklisten kan skride og jeg finder det uforvarligt at køre med 30 km/Timen forbi en Cyklist. Chaufføren maatte vide, at han ikke kunde standse Bilen i rimelig Afstand og skulde derfor have sat sin Hastighed betydelig ned.«

Den sagkyndige i Motorsager for Aabenraa Amt, Ingeniør Lützhøft, har under 15 December 1930 ligeledes afgivet Erklæring om det passerede. Ingeniøren har bl a henvist til, at Cyklisten i Tide er drejet til

Siden og kørt ind paa Vejrabatten, hvor Cykelkørsel paa Grund af Snelaget var usikker, og at Tiltalte, som kendte Vejen godt, derfor burde være forberedt paa at udvise den største Forsigtighed ved Forbikørsel, navnlig da Kørebanen den paagældende Dag var særlig glat paa Grund af den nyfaldne Sne, saaledes at Opbremsning ogsaa var forbundet med særlige Vtmskeligheder. Med Hensyn til Tiltaltes Fart gaar den sagkyndige i Erklæringen ud fra, at Automobilet har kørt ind mod Diget med ca 30 km's Fart, men slutter deraf, at Kørslen forinden maa være foregaaet med større Fart, idet der to Gange er bremsset op, hvorved en ikke ringe Del af Farten er taget af Vognen. Erklæringen konkluderer i, at Tiltaltes Fart henimod Cyklisten inden Opbremsningerne efter al Sandsynlighed har været mindst 40 km pr Time, medens den Hastighed, der kan anses forsvarlig under de foreliggende Forhold, ligger betydelig under Maksimal-Hastigheden, 25 km i Timen. Det udtales derhos i Erklæringen, at Føreren i Stedet for at bremse med fuld Kraft og styre op i Diget burde og kunde have kørt i lige Linie paa Rabatten langs med Diget, hvorved han vilde have ladet hele det som Kørebane betegnede Areal af Vejen frit. Sluttelig bemærkes det i Erklæringen, at Cyklisten ved at kravle over Vejen ind foran Automobilet i højeste Grad har vanskeliggjort Manøvreringen for Føreren.

Til Oplysning om, hvorledes Tiltalte i Almindelighed kører som Fører af Motorvogn, er der under Sagen til Politirapport foretaget Afhøringer af forskellige Personer i Egnen om Rødekro. Herefter skildres Tiltalte som en Chauffør, der sædvanlig kører meget hurtigt og med stærkere Fart end andre Førere af Lastautomobiler.

Efter alt det foreliggende finder Retten det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ved grov Tilsidesættelse af sine Pligter som Motorvognfører er blevet Aarsag til Asmus Geertsens Død. Under Hensyn til den smalle Vej og det glatte Føre burde Tiltalte, der i god Tid havde faaet Øje paa den foran ham kørende Cyklist, have nedsat Farten saa betydeligt, at han saa godt som øjeblikkeligt kunde standse, saafremt Cyklen skulde glide ud og Cyklisten falde af, hvilket Føreren, som Situationen laa, maatte regne med som en ikke fjert liggende Mulighed. Ved ikke desto mindre at forsøge Forbikørsel bagfra uden Nedsættelse af den anvendte uforsvarlige Fart og uden Jagttagelse af den paakrævede særlige Forsigtighed er Tiltalte blevet Aarsag i Vognens Væltning som Følge af Kørslen op i Diget og herefter tillige i Geertsens Død, der som nævnt skyldes Vognens Fald ned over ham. Heroverfor kan det ikke blive af Betydning, at Geertsen, efter at være faldet med Cyklen, har foretaget nogle Kravletag henover Vejen, idet han mulig ikke har været klar over Automobilets Nærhed og blot har søgt hurtigst muligt at redde sig bort fra Kørebanen. Idet det af Tiltalte udviste Forhold herefter bliver at henhøre under Straffelovens § 198 og Motorlovens §§ 27, I, 29, I og II, og 30, III, samt denne Lovs § 6, II, og § 21 i Bekendtgørelse Nr 313 af 22 December 1927, jfr Motorlovens § 41, vil han være at anse med en Straf, der under eet kan bestemmes til simpelt Fængsel i 14 Dage, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj paa Grund af Tiltaltes særlige uforsvarlige Kørsel i Medfør af Motorlovens § 42 vil være at frakende ham for et Tidsrum af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse at regne.

Med Hensyn til den nedlagte Erstatningspaastand, der er rettet mod Tiltalte og hans Ansvarsforsikringsselskab, Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, in solidum, bemærkes, at Beløbet fremkommer saaledes:

1. Begravelsesudgifter efter Specifikation	320 Kr 65 Øre
2. Erstatning for Tab af Forsørger	12 000 — 00 —
	ialt 12 320 Kr 65 Øre

Tiltalte og Forsikringsselskabet, der er indtraadt som Part under Sagen, har, forsaavidt Ansvaret paalægges Tiltalte, intet haft at erindre imod Post 1, hvorimod de har protesteret mod Størrelsen af det forlangte Beløb for Tab af Forsørger.

Det er oplyst, at Asmus Geertsen ved sin Død var 55 Aar gl, og hans efterlevende Hustru Mette Claudine Geertsen, født Kasse, 59 Aar gl. Afdøde, der var ansat til Indkomstskat af 1800 Kr, ejede en Landejendom i Hønkys, ansat under Skiftet af Dødsboet til en Værdi af 26 775 Kr samt Indbo vurderet til 790 Kr. Der var ingen uforsørgede Børn. Enkens Boeslod og Arvepart opgjordes paa Skiftet til ca 8900 Kr; ved Arveudlægsskøde blev Ejendommen overdraget til den ældste Søn mod Vederlag til de andre Børn og mod Aftægt til Enken ansat til en kapitaliseret Værdi af 8246 Kr.

Idet Ansvaret for Asmus Geertsens Død som Følge af Overkørslen efter det foranførte paahviler Tiltalte, uden at der findes Grund til at lægge nogen Del af Skylden paa Afdøde selv, vil Tiltalte og Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring in solidum have at tilsvare Enken Geertsen en Erstatning for Tab af Forsørger, der skønnes at kunne bestemmes til 8000 Kr. Af dette Beløb med Tillæg af Begravelsesomkostninger 320 Kr 65 Øre vil der efter derom nedlagt Paastand være at svare Renter 5 pCt aarlig fra den 9 December 1930, da Erstatningskravet fremsattes i Retten, indtil Betaling sker.

Tiltalte vil endelig have at betale Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 60 Kr.

Torsdag den 5 November.

Nr 282/1930. Husejer **J P Christensen** (Cohn)

mod

Bagermester **Enno Bonnén** (Fich efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Gyldigheden af en Huslejevedtagelse.

Østre Landsrets Dom af 18 Oktober 1930: Sagsøgte, Bagermester Enno Bonnén, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Husejer I P Christensen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende Oplysninger har der i Leje af Bageri-bygningerne i Baghuset, der efter et til Brug for Højesteret optaget Skøn er stærkt forfaldne, i Aarene 1922—1924 været oppebaaret en Leje af ikke over 1800 Kroner aarlig.

For Højesteret har Appellanten til Begrundelse af sit principale Standpunkt ikke gentaget Paastanden om, at Huslejeloven af 1925 skulde være uanvendelig, fordi der foreligger en Ombygning, men derimod til sin øvrige Begrundelse føjet den Betragtning, at Lejen af Bagerilokalerne da Kontrakten blev oprettet, var fri og at dette, da disse Lokaler er den væsentligste Del af Lejemaalet, maa medføre, at Kontrakten i sin Helhed er unddraget Nævnenes Afgørelse.

Heri kan der ikke gives ham Medhold. Lejemaalet angaar for en Del Leje af Lokaler til Beboelse, og Kontrakten skulde derfor forelægges Nævnet til Afgørelse.

I Henhold til de i den indankede Dom iøvrigt anførte Grunde tiltrædes det, at Appellantens principale Paastand ikke er taget til Følge. Derimod maa det efter de Forklaringer, der tildels efter Dommens Afsigelse er afgivet, antages, at det har staaet Indstævnte klart, at Appellantens uden Vederlag givne Indrømmelse af Uopsigelighed udover den i Kontrakten oprindelig stipulerede har været knyttet til den Forudsætning, at den i Kontrakten fastsatte Leje blev staaende ved Magt. Appellanten kan herefter ikke være bundet ved denne Uopsigelighed og hans subsidiære Paastand vil derfor være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den under 18 November 1929 meddelte Forlængelse af Uopsigeligheden udover Oktober Flyttedag 1934 bortfalder, og at Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Fich i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1929 erhvervede Husejer I P Christensen Ejendommen Borgergade 50. I denne Ejendom fandtes i Stuetagen ud mod Gaden en Butik med til Gaardsiden beliggende Køkken og to Værelser, og Butiken og disse Lokaler var lejet ud sammen med nogle Værelser paa 1ste Sal for henholdsvis 1100 Kr og ca 400 Kr aarlig efter to af Huslejenævnet godkendte Lejekontrakter.

I Stueetagen ud mod Gaarden fandtes derhos, bagved de tidligere nævnte Lokaler, i et Baghus et Bagerilokale med Ovn og to Loftsrums, for hvilke Lokaler Nævnet den 24 Februar 1921 havde godkendt en Leje af 2400 Kr aarlig.

Straks efter Erhvervelsen af Ejendommen foretog Husejer I P Christensen en haardt tiltrængt Reparation og Forbedring af Lokalerne i Stueetagen, og under denne opførtes bl a en Halvstensmur i Bagerilokalerne, lagdes nyt Gulv forskellige Steder og foretoges forskellige andre Forandringer, saaledes at Værelserne i Stueetagen, der ikke af den tidligere Lejer havde været benyttet til Beboelse, kunde bruges hertil, og Udgifterne herved beløb sig efter Ejerens Mening til ca 4000 Kr.

Ved Lejekontrakt af 12 Juni 1929 udlejede Christensen derefter til Bagermester Enno Bonnén samtlige Lokaler i Stueetagen, nemlig Bagerilokale med Fyrrum, Kulrum og Lagerrum og Butik med Køkken og to Værelser for en aarlig Leje af 3500 Kr, dog i det første Aar kun 3000 Kr, saaledes at Lejemaalet fra Ejerens Side var uopsigeligt til Oktober Flyttedag 1934.

Ved Paategning paa Kontrakten af 18 November 1929 meddelte Ejeren derefter Lejeren Uopsigelighed til April Flyttedag 1939.

Af de tidligere til Bagerilokalerne hørende Lokaler beholdt Ejeren dog selv Loftsetagerne (to Lofters og et Skraaloft) i Baghuset.

Dette Lejemaal forelagdes 3die Huslejenævn, og den 11 April 1930 godkendtes det, dog at Lejen fastsattes til 2300 Kr aarlig.

Denne Fastsættelse stadfæstedes af Overnævnet den 16 Juni 1930 med Bemærkning, at der ikke saas pr 18 December 1924 at have været nogen gyldig vedtaget Leje af Bagerilokalerne.

Under nærværende, kun mod Bagermester Enno Bonnén anlagte Sag har Sagsøgeren, Husejer I P Christensen, nu principalt paastaet, at Lejen i Medfør af Huslejekontrakt af 12 Juni 1929 er lovlig vedtaget til 3000 Kr, stigende til 3500 Kr aarlig, subsidiært at den under 18 November 1929 meddelte Forlængelse af Uopsigeligheden udover Oktober Flyttedag 1934 er bortfaldet.

Sagsøgte har paastaet Afvisning af Sagen, subsidiært Frifindelse.

Sagsøgeren har til nærmere Begrundelse af Søgsmålet henvist til, at de af ham foretagne Forandringer af Stueetagen er saa store, at der foreligger en Ombygning, hvorved der er oprettet nye Lokaler i en gammel Ejendom, saaledes at Lejemaalet af disse i Medfør af § 1 sidste Stykke i Lov Nr 83 af 1 April 1925 om Boligforholdene falder udenfor denne Lovs og Nævnens Omraade.

Endvidere forelaa der efter Sagsøgerens Mening i hvert Fald den 18 December 1924 en gyldig vedtaget Leje i Lejeforholdet, hvorefter Lejen af de har ommeldte Lokaler og Loftslokalerne ifølge Nævnets Godkendelse var henholdsvis 1100 Kr og 2400 Kr, og da Lejeværdien af Loftslokalerne, der ikke medfulgte i det nuværende Lejemaal, ifølge en af to Medlemmer af Bolignævnet foretaget Ansættelse paa det daværende Tidspunkt antagelig vilde være sat til 500 Kr, var den godkendte Leje ialt 3000 Kr, og Lejen burde derfor i Henhold til Boliglovens § 10 ikke af Nævnet sættes under dette Beløb.

Med Hensyn til den subsidiære Paastand har Sagsøgeren særlig gjort gældende, at den yderligere Forlængelse af Lejemaalet gaves under Forudsætning af, at den vedtagne Leje betaltes, og maa derfor bortfalde, naar denne er nedsat.

Sagsøgte har benægtet, at der ved de foretagne Forandringer er sket andet end nødvendige og praktiske Reparationer og en ny Fordeling af de tidligere udlejede Lokaler, og hans Lejemaal kan derfor heller ikke efter hans Formening blive omfattet af Undtagelsesbestemmelsen i Boliglovens § 1, sidste Stk, ligesom samme Lovs § 10 heller ikke kan komme til Anvendelse, da det ikke er samme Lokaler, han har lejet, som det ældre Lejemaal omfattede.

Endelig har Forlængelsen af Lejemaalet ikke været knyttet til Lejeafgiften paa en saadan Maade, at Nævnets Nedsættelse af denne kan medføre Forlængelsens Bortfald.

Under Sagen er blandt andet afgivet Forklaringer af Sagsøgeren, af Sagsøgte og af Sagsøgtes Hustru, Fru Karen Bonnén.

Med Hensyn til Forlængelsen af Lejemaalets Opsigeligheid har Sagsøgeren forklaret, at det var Fru Bonnén, der henvendte sig til ham herom, og han sagde da til hende, at naar der gaves 3500 Kr aarlig i Leje, havde han intet imod at forlænge Opsigeligheiden til 10 Aar.

Efter Fru Bonnéns Forklaring har Sagsøgeren paa hendes Forespørgsel blot straks svaret, at der intet var i Vejen for Forlængelsen, men i den Forbindelse intetsomhelst nævnt om Lejen.

Efter alt det foreliggende om Forandringerne ved Stueetagen findes der ikke ved det herunder foretagne og ved Udlejningen af de tidligere ikke samlet udlejede Lokaler, at være oprettet nye Lokaler eller Lejligheder i gamle Ejendomme, og de til Sagsøgte udlejede Lokaler kan derfor ikke anses for at falde udenfor Nævnets Omraade i Medfør af Undtagelsesbestemmelserne i Boliglovens § 1, sidste Stk.

Da de udlejede Lokaler dernæst ikke er de samme, som de tidligere af Nævnet godkendte Lejemaal angik, og der ikke findes at kunne tages Hensyn til den af Sagsøgeren foretagne Fordeling af den tidligere godkendte Lejesum paa de henholdsvis nu udlejede og ikke nu udlejede Dele af det tidligere Bagerilokale m v, findes der heller ikke at kunne gives Sagsøgeren Medhold i, at der den 18 December 1924 gyldig var vedtaget eller godkendt en Leje af 3000 Kr, og at Lejen derfor nu i Medfør af Boliglovens § 10 ikke kan nedsættes af Nævnet under dette Beløb.

Endelig findes der ikke at være Hjemmel til at antage, at den af Nævnet i Henhold til Loven truffene Afgørelse om, at den for hele den Tid, for hvilken Opsigeligheid er fastsat, vedtagne Lejeafgift nedsættes, kan berettigge Sagsøgeren til at fordre sig løst fra det givne Tilsagn om Opsigeligheid.

Idet der ikke efter den af Sagsøgte nedlagte Paastand findes Grund til at afvise Sagen, vil Sagsøgtes Paastand om Frifindelse for Søgmaalet herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale til Sagsøgte med 150 Kroner.

Fredag den 6 November.

Nr 165/1931. Frøken **Kristine Sørensen** (Selv)
 mod
Otto N C Berg (Ingen),

betræffende Nedsættelse af et Lejebeløb.

Østre Landsrets Dom af 24 April 1931: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger ophæves.

Samme Rets Dom af 17 Juni 1931: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

De indankede Domme er afsagt af Østre Landsret.

Det bemærkes, at Højesteretsstævningen i den under 24 April 1931 paadømte Sag er udtaget efter Ankefristens Udløb. Efter at Appellantinden ved Højesterets Dom af 11 November 1926 havde tabt en Sag mod Indstævnte om Tilbagebetaling af erlagt Leje, har hun foruden de Højesteret nu forelagte Retsafgørelser fremkaldt 5 Retsafgørelser om Lejeforholdet, hvoraf 4 ved Højesteret, hvilke alle er gaaet hende imod. Da det efter det saaledes foreliggende og hendes Procedure i nærværende Sag maa anses for utvivlsomt, at hun lider af Vrangforestillinger angaaende sin Retsstilling med Hensyn til det omhandlede Lejeforhold, maa hun være udelukket fra paa egen Haand at kunne optræde som Part i Søgemaal angaaende denne Sagsgenstand, hvorfor Indstævningen i nærværende Sag vil være at afvise.

Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises.

Nr 68/1931. Cykellageret »**Torpedo**« (Meyer)
 mod
Philips Radio, Aktieselskab (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ansvar for Salg af Indstævntes Fabrikata til Underpris.

Københavns Byrets Fogedafdelings Forbud af 1 Nov 1930: Paa Rekvirentens*) Begæring nedlagdes Forbud for Rekvirentens**) mod at sælge Rekvirentens Radio-Artikler direkte eller indirekte til Underpris.

*) Philips Radio, Aktieselskab.

**) Cykellageret »Torpedo«.

Østre Landsrets Dom af 28 Februar 1931: Sagsøgte, Cykellageret »Torpedo«, bør være uberettiget til at skilte med eller forhandle Philips Radioartikler, forsaavidt de stammer fra Sagsøgerne, Philips Radio A/S, til en Pris, der enten direkte eller ved Rabatgivning ligger under den af Sagsøgerne fastsatte Detailpris. Det ovennævnte Forbud bør — med den nysnævnte Begrænsning — som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande. Sagsøgte bør til Sagsøgerne betale nærværende Sags og Forbudsforretningens Omkostninger med ialt 150 Kr. De idømte Omkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen anført har Appellanten ikke paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse til at overholde de af Indstævnte fastsatte Udsalgspriser for deres Radiorør. Appellanten har opgivet, hvem der er hans Leverandør af Rørene, og det er oplyst, at heller ikke denne har paataget sig nogen kontraktlig Forpligtelse overfor Indstævnte. For at Appellanten herefter kan drages til Ansvar, maa det i al Fald være en Forudsætning, at Indstævnte paaviser, at der iøvrigt ved Omsætning af det omhandlede Parti Radiorør er gjort Brud paa en Prisaftale, som Appellanten var pligtig at respektere. Da dette ikke er godtgjort, vil det nedlagte Forbud efter Appellantens Paastand allerede af den Grund være at ophæve og Appellanten at frifinde. Der vil derhos for Forbudets Nedlæggelse være at tillægge Appellanten en Erstatning, der findes at kunne fastsættes til 200 Kroner.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Det nedlagte Forbud ophæves. Appellanten Cykellageret »Torpedo« bør for Tiltale af Indstævnte, Philips Radio, Aktieselskab, i denne Sag fri at være. Indstævnte bør til Appellanten betale 200 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter Begæring af Sagsøgerne, Philips Radio A/S, blev der den 1 November 1930 af Københavns Byrets Fogedafdeling I for Sagsøgte, Cykellageret »Torpedo«, nedlagt Forbud mod at sælge Sagsøgernes Radioartikler direkte eller indirekte til Underpris.

Sagsøgerne er Eneagent for Danmark for det hollandske Aktieselskab Philips Radio, som forhandler sine Varer til en bestemt Pris med nøje fastsat Forhandlerrabat — voksende i Forhold til Forbruget — og saaledes at Forhandlerne maa underskrive Erklæring om at overholde disse Priser ved Videresalg.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgerne Sagsøgte kendt uberegtiget til at skilte med eller forhandle Philips Radioartikler forsaavidt de stammer fra Sagsøgerne, til en Pris, der enten direkte eller ved Rabatgivning ligger under den af Sagsøgerne fastsatte Detailpris. Med nysnævnte Begrænsning paastaas endvidere det ovennævnte Forbud stadfæstet.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og paastaar sig tilkendt en Erstatning af 1000 Kr for Nedlæggelsen af Forbudet.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgte har solgt det hollandske Selskabs af Sagsøgerne hertil importerede og af Sagsøgerne banderolerede Radiorør til en Pris af 7 Kr, at Varen ikke er prismærket, og at Sagsøgte har været vidende saavel om, at Sagsøgernes, af det hollandske Selskab dikterede, Udsalgspris er 10 Kr, som om, at Sagsøgerne kun sælger til Forhandlere mod, at disse afgiver Erklæring om at ville overholde denne Pris.

Forsaavidt Sagsøgte til Støtte for sin Paastand har paaberaabt sig, at Sagsøgerne selv sælger Varen til Underpris, har Sagsøgte ikke mod Sagsøgernes Benægtelse bevist, at dette er Tilfældet, naar undtages Salg til Stat og Kommuner, hvilket i denne Sammenhæng maa være uden Betydning.

Sagsøgte, der uimodsagt har gjort gældende at have erhvervet Varen uden at binde sig til at sælge den videre til en bestemt Pris, anfører endvidere dette til sin Frifindelse samt henviser til, at Sagsøgte, selv ved Salg til en Pris af 7 Kr, har en Fortjeneste, der overstiger 25 pCt af Indkøbsprisen, som Sagsøgte uimodsagt har angivet til 10 Kr ÷ 45 pCt heraf, altsaa 5 Kr 50 Øre, saaledes at Sagsøgtes Forhold ikke vilde rammes af det herhenhørende Forbud i Loven om uretmæssig Konkurrence af 29 Marts 1924 § 13, hvorfor Sagsøgte formener, det vilde være urimeligt, om Forholdet skulde være ulovligt nu, da Lov Nr 107 af 9 April 1926 § 1 har ophævet det nysnævnte Forbud.

Sagsøgte har erklæret sig villig til at opgive Navnet paa den, af hvem Sagsøgte har erhvervet Varen.

Da imidlertid Sagsøgte, som ovennævnt, har været vidende om, at Sagsøgerne kræver den af Selskabet bestemte Pris overholdt ved Videresalg af de paagældende Varer, findes Sagsøgte at have været uberegtiget til at forhandle dem for den lavere Pris, og der vil derfor være at give Dom overensstemmende med Sagsøgernes Paastand.

Den af Sagsøgte nedlagte Erstatningspaastand vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Sagsøgte findes at burde godtgøre Sagsøgerne Sagens og Forbudsforretningens Omkostninger med ialt 150 Kr.

Nr 170/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Georg Egede Andersen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 118, jfr § 144.

København's Byrets Dom af 21 Februar 1931: Tiltalte Hans Georg Egede Andersen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. — — — — For Tiltalte Egede Andersens Vedkommende vil Sagens Omkostninger være at udrede af det offentlige.

Østre Landsrets Dom af 30 April 1931: Tiltalte 5) Hans Georg Egede Andersen bør have sin Bestilling som Toldassistent fortabt og for sit Vedkommende udrede Sagens Omkostninger for Byretten, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Moltke-Leth 150 Kr. Iøvrigt bør Byrettens Dom, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte 1) Augustin Antonius Jørgensen bestemmes til 2 Aar og Straffen for Tiltalte 10) Harald Klokke Hansen bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder Salær til de for de Tiltalte 1) Jørgensen og 10) Klokke Hansen beskikkede Forsvarere henholdsvis 1) Overretssagfører Axel Kaae og 10) Overretssagfører A Moltke-Leth 150 Kr til hver, udredes af de Tiltalte hver for sit Vedkommende. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af Tiltalte Andersen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfeldt-Rønne betaler Tiltalte Hans Georg Egede Andersen 150 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er ved Anklageskrift af 18 November 1930 Augustin Antonius Jørgensen, Søren Sørensen, Einar Carl Hansen, Thomas Peter Jensen, Hans Georg Egede Andersen, Harald Klokke Hansen og Christian Lauritz Emanuel Gerber sat under Tiltale til at lide Straf:

A.

1 (I).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Maj 1929 fra Skur A i Frihavnen efter fælles Aftale at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 400 Kr, samt for Overtrædelse af Toldlov af 29 Marts 1924, jfr Bekendtgørelse Nr 171 af 11 Maj 1928 § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen;

Gerber for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have modtaget den paagældende Balle Tobak, vidende om eller med Formodning om, at Tobakken var indsmuglet, samt for Overtrædelse af Lov Nr 46 af 18 Februar 1922 om Tobaksafgifter, jfr Bekendtgørelse Nr 2 af 4 Januar 1929 § 34 ved at modtage Tobakken uden at bogføre Købet og uden overfor Tobaksbeskatningen at redegøre for Anvendelsen;

2 (II).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Maj 1929 fra Skur A i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 400 Kr, samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48, ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen;

— — — — —

3 (VI).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Maj 1929 fra Skur A i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 400 Kr, samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen;

— — — — —

4 (XI).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Juli 1929 fra Skur S/S i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab 2 Sække Kaffe af Værdi 200 Kr samt for Overtrædelse af Toldforordningen 1 Februar 1797 § 107 ved at have indsmuglet Kaffen fra Frihavnen;

Einar Hansen for Hæleri efter Straffelovens § 238 og for Overtrædelse af Toldlovforordningens § 107 ved at have medvirket ved Salget af Kaffen og deltaget i Udbyttet, vidende om, at Kaffen var stjaalet og indsmuglet;

— — — — —

5 (III).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Sommeren 1929 fra Nordskur II i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 189 Kr 70 Øre samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen.

Einar Hansen for Hæleri efter Straffelovens § 238 og for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have medvirket ved Salget af Tobakken og deltaget i Udbyttet, vidende om at Tobakken var stjaalet og indsmuglet.

Th Jensen for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have modtaget Tobakken vidende om, at den var indsmuglet, samt for Overtrædelse af Tobaksafgiftslovens §§ 31 og 22, jfr § 32, for Afgiftsunddragelse samt for uden indhentet Tilladelse at have udøvet erhvervsmæssig Fremstilling af Tobaksvarer.

6 (V).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Sommeren 1929 fra Nordskur Nr II i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 552 Kr 73 Øre, samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen.

7 (IV).

Jørgensen for Tyveri ved i August 1929 alene eller i Forening med en medskyldig fra Stubskur i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 152 Kr 45 Øre, samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen.

8 (VII).

Jørgensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Forening med Domfældte Alfred Valdemar Larsen i August Maaned 1929 fra Stubskur i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Tobak af Værdi 165 Kr 26 Øre, samt for Overtrædelse af Toldlovens § 48 ved at have indsmuglet Tobakken fra Frihavnen.

9 (IX).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i August 1929 fra Tømmerskur I i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Lærred af Værdi 246 Kr 64 Øre, samt for Overtrædelse af Toldforordning af 1 Februar 1797 § 107 ved at have indsmuglet Lærredet fra Frihavnen;

Einar Hansen for Hæleri efter Straffelovens § 238 for Overtrædelse af Toldforordningens § 107 ved at have medvirket ved Salget af Lærredet og deltaget i Udbyttet, vidende om at Lærredet var stjaalet og indsmuglet.

10 (XII).

Jørgensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i Forening med Domfældte Alfred Valdemar Larsen i August 1929 fra Sundskur II i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab 2 Sække Kaffe af Værdi 380 Kr 20 Øre, samt for Overtrædelse af Toldforordning af 1 Februar 1797 § 107 ved at have indsmuglet Kaffen fra Frihavnen;

11 (XIII).

Jørgensen og Sørensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i August 1929 fra Sundskur I i Frihavnen at have frastjaalet Københavns

Frihavnsaktieselskab en Sæk Kaffe af Værdi 161 Kr 81 Øre, samt for Overtrædelse af Toldforordning 1 Februar 1797 § 107 ved at have indsmuglet Kaffen fra Frihavnen.

12 (VIII).

Jørgensen for Tyveri efter Straffelovens § 228 for i September 1929 i Forening med Domfældte Henry Martinus Jensen fra Sundskur II i Frihavnen at have frastjaalet Københavns Frihavnsaktieselskab en Balle Flonel af Værdi 141 Kr 72 Øre, samt for Overtrædelse af Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107 ved at have indsmuglet Flonellen fra Frihavnen.

13 (XVII).

Jørgensen og Einar Hansen for Overtrædelse af Toldlovens § 48 for i Forening i Juli—September 1929 at have indsmuglet ialt 1677½ kg Raatobaksstilke fra Frihavnen, idet de overfor Toldopsynet urigtigt foregav, at Varerne var Affald og skulde transporteres til en Losseplads, medens de efter Indsmuglingen solgte Varerne til Tobaksfabrikation.

B.

Jørgensen for Overtrædelse af Straffelovens § 119, jfr § 144, og Egede Andersen og Klokker Hansen for Overtrædelse af Straffelovens § 118, jfr § 144 for i flere af de under 1—12 omhandlede Tilfælde at have henholdsvis ydet og modtaget Penge, for at Egede Andersen i sin Egenskab af Toldassistent og Klokker Hansen i sin Egenskab af Overtoldbetjent skulde lade Jørgensen passere ud af Frihavnen med de paagældende Varer uden at betale Told deraf;

C (XV).

Jørgensen for Overtrædelse af Straffelovens § 119, jfr § 144 og Klokker Hansen for Overtrædelse af Straffelovens § 118, jfr § 144 for i December 1929 at have henholdsvis ydet og modtaget 100 Kr for, at Klokker Hansen i sin Egenskab af Overtoldbetjent skulde lade Jørgensen passere ud af Frihavnen med 2 Læs Tobak uden at betale Toldafgiften, hvilke Læs blev udført den 14 og 17 December 1929;

D (XVI).

Tiltalte Jørgensen er født den 3 Maj 1891 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Sørensen er født den 21 September 1888 og ikke fundet tidligere straffet.

Færdig fra Trykkeriet den 18 November 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 22

Fredag den 6 November.

Tiltalte Ejnar Hansen er født den 5 Januar 1899 og tidligere straffet: ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 23 Februar 1918 efter Straffelovens § 245 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder, ved Københavns Byrets Dom af 29 August 1922 efter Straffelovens § 275, jfr § 268, med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Tiltalte Thomas Jensen er født den 22 April 1893 og tidligere straffet: ved Horsens Købstads Ekstrarets Dom af 25 Juni 1913 efter Straffelovens § 228, jfr § 39, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 12 Dage, ved Vejle Købstads Ekstrarets Dom af 26 Marts 1917 efter Straffelovens § 230, I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 20 November 1917 efter Straffelovens § 231, I og II med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Tiltalte Andersen er født den 11 September 1894 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Klokker Hansen er født den 11 Maj 1891 og ikke fundet tidligere straffet.

Ad A.

Jørgensen har erkendt at være skyldig i Tyveri i de under Forholdene 3—7, 9 og 11 omhandlede Tilfælde, idet han enten har medvirket ved Tyverierne, eller de er udført efter Aftale med ham.

Med Hensyn til det under 1 nævnte Tyveri har Jørgensen benægtet, at dette af Sørensen er udført efter forudgaaende Aftale med ham, og under Hensyn til Sørensens noget usikre Forklaring herom findes det betænkeligt at fastslaa, at Jørgensen er medskyldig heri; derimod maa det antages, at han har været klar over, at det drejede sig om stjaalne Varer, da Sørensen kom med dem, og at han saaledes er skyldig i Hæleri for saa vidt angaar dette Forhold.

Jørgensen har ligeledes nægtet sig medskyldig i Tyveri for saa vidt angaar Forhold 2, men under Hensyn til Sørensens Forklaring om, at dette Tyveri er begaaet efter Aftale mellem dem, og det tidligere mellem dem passerede findes det ubetænkeligt at antage, at Tyveriet er udført efter Aftale, saaledes at Jørgensen maa anses for medskyldig heri.

Hvad Tyveriet under Forholdene 8, 10 og 12 angaar har Jørgensen erkendt, at han var vidende om, at de paagældende Varer var stjaalne, men under Hensyn til henholdsvis Domfældte Larsen og Domfældte

Jensens Forklaringer om, at Jørgensen har opfordret dem til at stjæle Varer, hvilket Jørgensen ikke erindrer, at han har gjort, uden dog at ville benægte Rigtigheden heraf, maa det antages, at ogsaa disse Tyverier er udført efter Aftale med Jørgensen, der derfor maa anses skyldig i Tyveri.

Jørgensen har endvidere tilstaaet, at han har indsmuglet de under Forhold 1—12 nævnte Varer og maa derfor anses for strafskyldig efter de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser angaaende Smugleri.

Med Hensyn til Forhold 13 har Jørgensen erkendt at have udført det nævnte Parti Raatobakstilke, og at have angivet overfor Toldvæsenet, at det drejede sig om Affald, men nægter hermed at have gjort sig skyldig i Smugleri, idet Varerne er udført med de kontrollerende Toldtjenestemænds Samtykke, og Varerne virkelig var kasserede af hans Firma, hvem de tilhørte.

Omend det vel maa anses for en formildende Omstændighed, at disse Varer ved Indførelsen er passeret Toldkontrollen, der har ladet dem udpassere uden Krav om Toldafgift, findes Jørgensen ved at indføre Varerne, uanset at han var klar over, at Varerne kunde sælges som Tobaksvarer, og ved ikke at oplyse noget herom for Toldkontrollen, at have gjort sig skyldig i Indsmugling.

Sørensen har tilstaaet sig skyldig i Tyveri og Smugleri i de i Forholdene 1—6, 9 og 11 nævnte Tilfælde.

Hansen har tilstaaet sig skyldig i Hæleri i de under Forholdene 4—8 og 10 nævnte Tilfælde.

Hvad den under Forhold 9 omhandlede Balle Lærred angaar, har Hansen erkendt, at han har medvirket ved Salget af noget Lærred, vidende om, at det var stjaalet, men da den ovennævnte Balle Lærred er angivet at have en Vægt af 40 kg, medens det Lærred, som Hansen har medvirket ved Salget af, efter hans Forklaring, der vil være at lægge til Grund ved Afgørelsen, kun havde en Vægt af ca 10 kg, er det tvivlsomt, hvorvidt de 2 Stykker Lærred er identiske.

Under Hensyn hertil vil Hansen være at frifinde for Hæleri i dette Tilfælde og ligeledes for Smugleri.

Endvidere findes det ved det oplyste, derunder Hansens Tilstaaelse derom, bevist, at han har gjort sig skyldig i Smugleri i de under Forholdene 5—8 nævnte Tilfælde, hvorimod det af ham efter Anklageskriftet under Forhold 4 og 10 udviste Forhold med Hensyn til Medvirken ved Salg og Deltagelse i Udbyttet af indsmuglede Varer ikke kan anses for at kunne henføres under Toldforordningens § 107 eller § 108, hvorfor han for saa vidt vil være at frifinde.

Med Hensyn til Forhold 13 har Hansen erkendt at have medvirket ved Salget af Varerne, om hvilke han var vidende, at de overfor Toldvæsenet urigtigt blev angivne som værende Affald, uanset at de kunde sælges til Tobaksfabrikation for en ikke ganske ubetydelig Pris, hvorfor han under Hensyn til det ovenfor om Jørgensen anførte maa anses for skyldig i Smugleri ogsaa i dette Tilfælde.

Thomas Jensen har erkendt at have gjort sig skyldig i de i Anklageskriftet under 5—8 nævnte Forhold som der beskrevet.

Ad B.

Jørgensen har forklaret, at han har haft Aftale med Egede Andersen og Klokker Hansen om, at de skulde være ham behjælpelige med at indføre toldpligtige Varer fra Frihavnen gennem Toldvagt 14, uden at betale Told deraf, og at de ogsaa i nogle af de under A 1—12 omhandlede Forhold har været ham behjælpelig hermed, samt at han i nogle Tilfælde har betalt dem Penge derfor.

Egede Andersen og Klokker Hansen har benægtet Rigtigheden deraf.

Einar Hansen og Søren Sørensen har forklaret, at Jørgensen har fortalt dem, at Forholdet var, som af Jørgensen forklaret. Jørgensen har fortalt det samme til andre Mennesker, men ingen af disse Personer har anden Viden derom, end den de har faaet fra Jørgensen.

Sørensen har forklaret, at han af og til har tænkt paa, om Jørgensen virkelig betalte Toldvæsenet de Beløb, der blev tilbageholdt til disse, og ikke i Stedet for selv beholdt Pengene.

Efter Jørgensens Forklaring har Egede Andersen bl a hjulpet ham paa den Maade, at Egede Andersen har sagt til Toldbetjenten, der gjorde Tjeneste ved Porten, at Jørgensens Vareparti maatte gaa ud.

Sørensen, der har været tilstede ved flere af Indførslerne, har ikke bemærket, at Egede Andersen i noget Tilfælde har medvirket til, at Varer blev indpasseret paa uregelmæssig Maade.

Sørensen har aldrig hørt, at nogen Toldassistent har givet Besked til Vagten ved Porten om, at Varer kunde indpassere, uden at der har været forhandlet om, at Klarereren skulde blive tilbage og ordne Forholdet.

Efter Sørensens Forklaring er han og Jørgensen i nogle Tilfælde indpasseret med Varer derved, at Jørgensen har sagt til Vagten, at det var i Orden, hvilket Vagten formentlig har forstaaet saaledes, at Jørgensen ordnede Forholdet paa Toldkontoret.

Efter Jørgensens Forklaring skal Klokker Hansen have hjulpet ham paa den Maade, at han efter Aftale indfandt sig ved Frihavnsporten, hvor Klokker Hansen gjorde Tjeneste, med Varerne skjult i en Vogn med Affaldsbrænde, og at Klokker Hansen saa har ladet den indpassere.

I de under Forhold 5—7 og 10 nævnte Tilfælde er det af en eller flere forklaret, at Indsmugling er sket ved, at Varerne har været gemt i et Læs Brænde, i et enkelt Tilfælde skal Indsmuglingen være sket ved, at Varerne paa Vognen var dækket med en Presenning.

Det fremgaar af Sagen, at Egede Andersen i Tiden fra 1 Maj—10 Oktober 1929 kun har forrettet Tjeneste ved Toldvagten i Tiden 1 August—31 August 1929, og at Klokker Hansen har forrettet Tjeneste der i samme Tidsrum og paa enkelte (ialt 9 Dage) Dage i Juni Maaned s A.

Af de under Forhold A 1—12 nævnte Tilfælde falder saaledes Forholdene 1—4 udenfor de Tidsrum, hvor nogen af dem har gjort Tjeneste ved Toldvagt 14, og Forhold 12 udenfor den Tid, Klokker Hansen har gjort Tjeneste der.

Om det sidste Forhold har Jørgensen forklaret, at det er Egede Andersen, der har været behjælpelig med Indsmuglingen, idet han var med i et Automobil, hvori den omhandlede Balle Flonel var skjult, og

at de paa Grund af Egede Andersens Nærværelse fik Lov til at indpasse uden Undersøgelse.

Egede Andersen har benægtet, at han ved denne Lejlighed er kørt fra Frihavnen sammen med Jørgensen. Domfældte Henry Martinus Jensen, der har deltaget i Tyveriet af denne Balle og Christian Johannes Christiansen har forklaret, at Jørgensen har fortalt dem, at denne Balle er indført af en Vognmand Schou, og førstnævnte yderligere, at Jørgensen havde oplyst, at Indførelsen var sket med et Læs Affaldsbrænde. Men iøvrigt har Jørgensen forklaret, at der ikke i dette Tilfælde er ydet Egede Andersen nogen Betaling for Bistanden, saaledes at Forholdet, selv om Jørgensens Forklaring er rigtig, ikke omfattes af Tiltalen under B.

Det samme gælder efter Jørgensens Forklaring om Forhold 9. Jørgensen har ikke været i Stand til at give nærmere Oplysninger om, hvem af Toldtjenestemændene, der har hjulpet ham i de omtalte Tilfælde, eller hvorledes Indsmuglingen er udført i hvert enkelt Tilfælde; han har hævdet, at alene de her nævnte to Toldtjenestemænd samt Toldassistent Las Ankersen, mod hvem Tiltale ikke er rejst, har været ham behjælpelig. Han har forklaret, at han er sikker paa, at Las Ankersen har været ham behjælpelig i i hvert Fald i to Tilfælde. Han har ikke heller nærmere kunnet angive, hvilke Beløb der er ydet Toldtjenestemændene; han har hævdet, at han har givet dem Penge af og til. Han har givet Forklaring om et enkelt Tilfælde, (jfr Forhold 9), hvor han efter at være presset af Egede Andersen sammen med denne og Ejnar Hansen i Automobil er kørt ud til Thomas Jensen for at hente 35 Kroner, hvilket Beløb blev udbetalt Egede Andersen. Ejnar Hansen har forklaret, at Jørgensen talte med ham om at skaffe dette Beløb, som de derefter hentede hos Thomas Jensen, men han har ikke bemærket, at Beløbet blev udbetalt til Egede Andersen, ligesom Beløbets Betaling ikke blev nævnt mellem Jørgensen og Egede Andersen i hans Nærværelse. Egede Andersen erkender, at han engang er kørt til Frihavnen i Automobil sammen med Jørgensen og en 3die Person, om hvem han ikke erindrer, hvorvidt det var Ejnar Hansen, men han har benægtet, at Turen havde til Formaal at hente Penge, som han skulde have udbetalt, og at han har faaet udbetalt noget Beløb. Han har ligeledes benægtet at have noget Kendskab til, at der ved denne Lejlighed blev indsmuglet noget Lærred i Automobil.

Sørensen har forklaret, at han i et Tilfælde har faaet overgivet en Konvolut til Egede Andersen, hvori Jørgensen angav, at der var 35 Kroner; denne Konvolut afleverede han til en Toldbetjent i Toldvagt 14 uden at erindre hvem.

Det skal endelig bemærkes, at Jørgensen har forklaret, at han drak en Del i den Periode, hvor Tyverierne og Udsmuglingerne fandt Sted, og at han derfor har en meget uklar Erindring om det passerede.

Under Henvisning til de afgivne Forklaringer findes det ikke mod Egede Andersens og Klokker Hansens Benægtelse tilstrækkeligt godtgjort, at disse har modtaget Penge for at lade Jørgensen passere ind fra Frihavnen med Varer i nogle af de under Forhold A 1—12 om-

handlede Tilfælde, uden at betale Told deraf, hvorfor de vil være at frifinde.

Under Henvisning hertil findes Jørgensen ligeledes at maatte frifindes for Tiltalen for Overtrædelse af Straffelovens § 119, jfr § 144, for saa vidt angaar disse Forhold.

Som Følge af det anførte vil de Tiltalte være at anse:

Jørgensen efter Straffelovens § 238 og § 228, Toldlovens § 48, Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107, samt Straffelovens § 119, jfr § 144, med Forbedringshusarbejde i 15 Maaneder.

Sørensen efter Straffelovens § 228, Toldlovens § 48 og Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

Ejnar Hansen efter Straffelovens § 238, Toldlovens § 48 og Straffelovens § 119, jfr § 144, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Thomas Jensen efter Toldlovens § 48 og efter Lov Nr 46 af 18 Februar 1922, jfr Bekendtgørelse Nr 2 af 4 Januar 1929, § 31, og § 32, jfr § 22, med en Statskassen tilfaldende Bøde af 800 Kr.

Klokker Hansen efter Straffelovens § 118, jfr § 144, saaledes at den den 27 December 1929 skete Afskedigelse uden Pension af Toldvæsnets Tjeneste vil have at træde i Stedet for Straf.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Københavns Byrets 6 Afdeling den 21 Februar 1931 (184/30) og paaanket af Anklagemyndigheden, dels til Ændring af Dømmens Afgørelse af Sagens Realitet, idet det formenes at være med Urette, at de Tiltalte Augustin Antonius Jørgensen, Harald Klokker Hansen og Hans Georg Egede Andersen ikke er dømt i Overensstemmelse med Anklagemyndighedens Tiltale i Anklageskrift af 18 November 1930, Post B og C, dels til Skærpelse af Straffen forsaavidt angaar de Tiltalte Jørgensen og Klokker Hansen.

ad Anklageskrift under B.

Ved de af Tiltalte Jørgensen, af Domfældte Ejnar Hansen og af Tiltalte Klokker Hansen tildels for Landsretten afgivne Forklaringer maa det anses bevist, at sidstnævnte ved det under A Nr 7 omhandlede Forhold af Ejnar Hansen paa Tiltalte Jørgensens Vegne har modtaget Penge for at være behjælpelig med den paagældende Udsmugling. Ved Sagens Oplysninger i det hele findes der tilvejebragt væsentlig Formodning for, at Tiltalte Egede Andersen paa forskellig Vis har bistaaet Tiltalte Jørgensen og Domfældte Sørensen ved de af dem foretagne Udsmuglinger, uden at det dog kan anses bevist at eller i hvilket Omfang Tiltalte Andersen herfor har modtaget Penge eller anden Fordel; men ved de af Tiltalte Jørgensen, af Domfældte Ejnar Hansen og af Cigarmager Thomas Peter Jensen tildels for Landsretten afgivne Forklaringer findes det i hvert Fald bevist, at Tiltalte Andersen af Tiltalte Jørgensen har modtaget Penge for at være behjælpelig med Udsmuglingen af de under A Nr 9 omhandlede Varer.

Herefter vil de Tiltalte Jørgensen, Klokker Hansen og Egede Andersen for de nævnte Forhold være at anse skyldige, Jørgensen efter Straffelovens § 119, jfr § 144, og Klokker Hansen og Egede Andersen efter Straffelovens § 118, jfr § 144.

a d A n k l a g e s k r i f t u n d e r C.

— — — —

Tiltalte Egede Andersen vil for sit ovenanførte Forhold være at anse med Fortabelse af sin Bestilling som Toldassistent, medens Straffen for de Tiltalte Jørgensen og Klokker Hansen efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til for Jørgensen Forbedringshusarbejde i 2 Aar og for Klokker Hansen — der, som i den indankede Dom anført, er afskediget uden Pension, forinden Tiltale er rejst — Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder.

• Tiltalte Egede Andersen har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

M a n d a g d e n 9 N o v e m b e r .

Nr 233/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Kristen Marius Sørensen (Fenger),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 27 August 1931: De Tiltalte Niels Kristian Jørgensen, Gustav Louis Francois Roed og Kristen Marius Sørensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i henholdsvis 60 Dage, 40 Dage og 80 Dage, dog at Fuldbyrnelsen af Straffen for Tiltalte Roeds Vedkommende udsættes, og at Straffen efter 5 Aars Forløb fra denne Doms Afsigelse bortfalder, saafremt de i midlertidig Straffelov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte Jørgensen betaler Sagens Omkostninger for sit Vedkommende, derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Knud Jespersen, 60 Kr. De Tiltalte Roed og Sørensen betaler ligeledes Sagens Omkostninger hver for sit Vedkommende, dog at de een for begge og begge for een udreder i Salær til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører M Edlund, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Sørensen dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, forsaavidt den er paaanket.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stånde. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fenger betaler Tiltalte Kristen Marius Sørensen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 4 Afdeling, tiltales Niels Kristian Jørgensen, Gustav Louis Francois Roed og Kristen Marius Sørensen ifølge Anklageskrift af 22 Juli 1931 til at lide Straf:

Jørgensen

1.

for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228 ved den 4 August 1928 mellem Kl 9—4 at have stjaalet en Frk Tenna Poulsen tilhørende, til 50 Kr vurderet Damecykel, der henstod uafraaset i Gaarden til Ejendommen Bernstorffsgade 17;

2.

for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228 ved den 23 Maj 1931 om Eftermiddagen sammen med de Medtiltalte Roed og Sørensen fra Gros-serer H M Hallas Lager paa Oplagspladsen, Kløvermarksvej 32, hvortil de havde uhindret Adgang, at have stjaalet tre til 4,50 Kr vurderede Blikdunke, som beroede frit fremme, hvori de fyldte 54 kg Olie til Værdi 21,60 Kr, som de stjal ved Aftapning fra Beholderne i Firmaet Alfred Thomsen & Co's frit tilgængelige Aftapningsrum paa samme Oplagsplads;

Roed for simpelt Tyveri efter Straffelovens § 228 ved sammen med de Medtiltalte Jørgensen og Sørensen at have stjaalet de under 2 nævnte Dunke og den der nævnte Olie;

Sørensen for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230, I ved sammen med de Medtiltalte Jørgensen og Roed at have stjaalet de under 2 nævnte Dunke og den der nævnte Olie.

Tiltalte Jørgensen er født den 15 August 1896 og ikke fundet forhen straffet ved Dom.

Tiltalte Roed er født den 12 Marts 1895 og ikke tidligere straffet.

Tiltalte Sørensen er født den 15 Januar 1890 og tidligere anset:

Ved Højesterets Dom af 17 Januar 1919 efter Straffelovens § 229, IV, jfr § 46, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Ved Københavns Byrets 4 Afdelings Dom af 31 Oktober 1930 efter Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvilken Straf ved kgl Resolution af 29 November 1930 blev ham eftergivet paa Betingelse af 5 Aars straffri Vandel.

Han er derhos i 1915 anset ved en Krigsretsdøm for Overtrædelse af Straffelov for Krigsmagten, ligesom der samme Aar har været indledet Undersøgelse mod ham for Tyveri, hvilken Sag dog under Hensyn til Bevisets Stilling sluttedes med Politidirektørens Samtykke.

Tiltalte Jørgensen har tilstaaet, at han har begaaet det under Nr 1 omhandlede Cykeltyveri, og da hans Tilstaaelse er bestyrket ved det iøvrigt under Sagen oplyste, vil han være at anse skyldig i dette Forhold.

For saa vidt angaar det under Nr 2 omhandlede Tyveri af tre Blikdunke med Olie har Jørgensen tilstaaet, at han har været med til at begaa dette Tyveri. Hans Forklaring gaar nærmere ud paa, at han, der tidligere har været ansat hos Firmaet Alfred Thomsen & Co, Lørdag den 23 Maj 1931 ved Tolvtiden gik ud for at besøge Arbejderne paa den i Anklageskriftet nævnte Oplagsplads paa Kløvermarksvej. Han kom her sammen med Tiltalte Sørensen, der er ansat hos Alfred Thomsen, og Tiltalte Roed, der er ansat hos Fabrikant Hallas, og de drak en Del Bajere sammen paa Borgerstuen i Alfred Thomsens Lokaler, han mener, at de her og senere i Hallas Lokaler fik ialt 6—7 Bajere hver. Fra Borgerstuen gik Sørensen ind i Alfred Thomsens Olielager, medens Roed og han gik ind i Hallas Lagerlokaler, der støder op til Olielageret. For at kunne tale sammen aabnede de den øverste Halvdel af en mellem de to Lokaler værende Dør, der bestaar af to Halvdele, som en almindelig Stalddør. Døren var sømmet til, men Sørensen sagde, at det kun var et enkelt Søm, der holdt, og Jørgensen skubbede da saa kraftigt til, at Sømmet, der var slaaet i Dørkarmen, gik ud, og den øverste Halvdel af Døren saaledes gik op. Under Samtalen spurgte Jørgensen bl a Sørensen, om de skulde gaa ud om Aftenen, og da Sørensen hertil svarede, at han var fattig, bemærkede Jørgensen, at han jo kunde sælge nogle Varer. Efter nogle yderligere Bemærkninger endte det med, at Sørensen sagde til Jørgensen, at han skulde give ham et Par Dunke, og han tog saa to eller tre Dunke, som han gennem Halvdøren rakte ind til Sørensen, der fyldte dem med Olie fra Beholderne paa Thomsens Olielager og rakte dem tilbage til Jørgensen, der saa sammen med Roed — der havde været borte et Kvarters Tid — henttede dem i en Krog paa Hallas Lager. Sørensen sagde paa Forespørgsel, at det var BB Olie, og Jørgensen skrev paa den ene af Dunkene BB. Jørgensen traf saa med Roed Aftale om, at denne skulde lægge Nøglen til Lageret udenfor Bygningen paa en Kasse, dækket af en Klud, for at Jørgensen kunde gaa ind og hente Dunkene senere. Aftalen var, at de alle tre skulde dele Fortjenesten. Roed forlod først Stedet, men henlagde ved sin Bortgang Nøglen paa det aftalte Sted. Jørgensen gik lidt senere sammen med Sørensen, og de var sammen med andre Arbejdere fra Pladsen paa forskellige Beværtninger. Medens Sørensen og en anden Kollega gik og spillede Billard, saa Jørgensen Lejlighed til at forsvinde, og han cyklede da ned til Pladsen, hvor han satte Cyklen udenfor. Han fandt Nøglen paa det aftalte Sted og lukkede sig ind, tog Dunkene og begav sig paa Vej ud fra Pladsen. Da der imidlertid blev raabt fra Portnerens Lejlighed, hvem det var, der gik i Gaarden blev han bange, svarede, at det var Jørgensen, og løb sin Vej, idet han lod Dunkene og Cyklen staa.

Tiltalte Sørensen har benægtet at have nogensomhelst Andel i Tyveriet af de paagældende Dunke med Indhold. Hans Forklaring gaar ud paa, at han, efter at Jørgensen i Middagspavsen havde besøgt ham og drukket en Bajer sammen med ham i Borgerstuen, om Eftermiddagen inde i Fabrikant Hallas Lokaler var sammen med Jørgensen og Roed og nød en Bajer sammen med dem. Ved Fyraftenstid gik han atter ind til Roed, hvis Hustru nu var kommet, og han drak atter en Bajer med Roed og Jørgensen, hvorefter de alle gik op i Borgerstuen, hvor de fik nogle Bajere. Ved 5-Tiden gik de alle fra Arbejdspladsen, og han og Jørgensen gik sammen med en tredje paa Beværtning, hvor de drak nogle Genstande og spillede Billard til Kl ca 12 Nat, da han gik alene til sit Hjem, hvor han gik i Seng. Han erfarede først noget om Tyveriet den 25 Maj, da Jørgensen om Formiddagen ved 10-Tiden kom kørende ud til ham og fortalte ham, hvad der var sket, og vilde have ham til at klare Historien for sig, idet han sagde, at han paa Tilraab havde opgivet sit Navn, saaledes at de paa Pladsen vidste, hvem det var; men herpaa havde Sørensen ikke villet indlade sig.

Tiltalte Roed har forklaret, at det er rigtigt, at han havde Besøg af Jørgensen den paagældende Eftermiddag, derimod vil han ikke have set Sørensen denne Eftermiddag undtagen oppe i Gaarden — i hvert Fald kan han ikke huske det. Han har videre forklaret, at han var borte en Tid for at gøre W C paa Kontoret i Stand, og da han kom ned derfra, saa han Dunkene staa lige indenfor Døren til Lagerlokalerne; han saa dog kun to Dunke. Han var fuldstændig klar over, at Jørgensen havde tilegnet sig nogle Dunke fra Hallas' Lager og fyldt dem med Olie enten selv eller ved en anden Person. Han har under Domsforhandlingen tilføjet, at han var klar over, at Halvdøren havde været aaben, og at Dunkene var blevet fyldt med Olie ved at blive bragt ind ad den Vej. Han advarede Jørgensen mod Foretagendet, men denne vilde ikke opgive det, og Roed gik saa med til at lægge den Nøgle, der var betroet ham til Hallas' Lager, paa et aftalt Sted, saaledes at Jørgensen, efter at Lageret var lukket, kunde komme tilbage og hente Olien. Han vil intet kende til, hvad der senere er sket, eller til mulige Aftaler mellem Jørgensen og Sørensen, og han har benægtet, at han skulde have Andel i Tyveriets Udbytte.

Overfor denne Forklaring har Jørgensen under Domsforhandlingen fastholdt, at Roed var tilstede, da Aftalen om at stjæle Olien blev truffet, og var enig heri, og at han først derefter blev kaldt bort et Kvarterstid og saa kom tilbage og hjalp til med at flytte Dunkene. Han har ligeledes stadig fastholdt, at de alle tre var enige om Tyveriet og alle tre skulde have Del i Udbyttet.

Først bemærkes, at for saa vidt Roed har villet hævde, at han slet ikke har været sammen med Sørensen den paagældende Eftermiddag, maa hans Forklaring anses for urigtig; saavel efter Jørgensens som Sørensens Forklaring maa der gaas ud fra, at alle de tre Tiltalte har været sammen og drukket sammen den nævnte Eftermiddag i de Lokaler, hvor Tyveriet er begaaet. Det maa endvidere efter saavel Roeds som Jørgensens Forklaring anses for godtgjort, at Tyveriet har fundet Sted inden Fyraften den paagældende Dag, altsaa medens alle de tre

Tiltalte har været tilstede paa Stedet. Det er derhos oplyst, at den øverste Halvdel af Døren mellem Hallas' Lagerrum og Olielageret fandtes staaende paa Klem 3 Pinsedags Morgen den 26 Maj, medens der i Hallas' Lager op mod den nederste Halvdør var anbragt forskellige gamle Maskindele og andet gammelt Skrammel, bl a et Bord, hvorefter det maa findes sandsynligt, at kun den øverste Halvdel af Døren har været aabnet for nylic. Det er endvidere konstateret, at den ene Dunk foroven var paaskrevet Bogstaverne »BB«. Under Domsforhandlingen for Landsretten har Sørensen erkendt, at han den paagældende Eftermiddag det meste af Tiden var til Stede i det paagældende Oliepaafyldningsrum. Herefter findes Tiltalte Jørgensens Forklaring om, hvorledes Tyveriet er begaaet, saaledes bestyret, at det findes ubetænkeligt at lægge denne Forklaring til Grund for Sagens Paakendelse og at anse ikke blot Roed, men ogsaa Sørensen medskyldig i Tyveriet trods dennes bestemte Benægtelse.

I Henhold til det anførte vil de Tiltalte være at anse: Jørgensen og Roed efter Straffelovens § 228 for 1 Gang begaaet simpelt Tyveri og Sørensen efter Straffelovens § 230 I for anden Gang begaaet simpelt Tyveri med Straffe, der i Medfør af midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes passende at kunne fastsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i henholdsvis 60 Dage, 40 Dage og 80 Dage. For Tiltalte Roeds Vedkommende findes Straffens Fuldbyardelse imidlertid at kunne udsættes under de i Lov 1 April 1911 fattede Betingelser.

T i r s d a g d e n 1 0 N o v e m b e r .

Nr 111/1931. Ingeniør, cand polyt **E Aasted** (Selv)

m o d

Enkefru **Anna Brammer** (Oluf Petersen),

betræffende Betaling af Forstrækninger, ydede Appellanten.

V e s t r e L a n d s r e t s D o m af 22 April 1931: Sagsøgte, Ingeniør, cand polyt Eigil Aasted, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Anna Brammer, betale 19 050 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 31 Oktober 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømtes at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør cand polyt E Aasted, til Indstævnte, Enkefru Anna Brammer, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Ingeniør, cand polyt Eigil Aasted af Augustenborg indgik i Aaret 1920 Ægteskab med en Datter af Sagsøgerinden, Enkefru Anna Brammer af Søborg.

I Aaret 1925 opgav Sagsøgte en Stilling, han havde i Horsens, og flyttede til Søborg, hvor han agtede at anlægge en Margarinefabrik. Da han imidlertid — efter eget Opgivende — kun disponerede over ca 15 000 Kr af egne Midler, rettede han Anmodning til sin Svigermoder, Sagsøgerinden, om økonomisk Støtte til Start af en saadan Fabrik. Sagsøgerinden, der da boede og drev Købmandsforretning i Hundested, tilvejebragte derefter et Beløb af ca 18 000 Kr, som hun i Tiden fra 1 Marts 1925 til 1 Juli s A overlod Sagsøgte, der fra 1 April s A havde lejet en Grund i Søborg med paastaaende Fabriksbygninger, i hvilken han nu indrettede en Margarinefabrik. I Efteraaret s A afhændede Sagsøgerinden sin Forretning i Hundested og flyttede til Søborg, hvor hun fra 1 November sammen med Sagsøgtes Hustru og Børn, der indtil da havde boet hos Sagsøgerinden i Hundested, tog Ophold hos Sagsøgte. Efter at der paa den af Sagsøgte lejede Grund i Aaret 1927 var blevet opført en Villa, blev Lejemaalet udvidet til at omfatte denne, for hvilken den aarlige Leje særskilt blev fastsat til 2400 Kr. Sagsøgerinden, der var flyttet ind i Villaen sammen med Sagsøgte og dennes Familie, tog allerede fra første Færd aktiv Del i Forretningens Drift, idet hun bl a førte Regnskab og foretog Vejning og Pakning af Margarine, medens Sagsøgtes Arbejde efterhaanden indskrænkede sig til at køre ud med Margarine til Kunderne. Virksomheden, der ikke var af stort Omfang, og som kun var baseret paa Kontantsalg, gav imidlertid Underskud, og Sagsøgerinden maatte derfor til Stadighed yde Tilskud til dens Drift, og da Sagsøgte intet tjente udover det ved Margarinefabrikens Drift indkomne, blev han og hans Familie saaledes tildels forsørget ved de af Sagsøgerinden tilskudte Midler.

I Januar Maaned 1929 var Sagsøgerindens Tilskud ifølge et af hende ført detailleret Regnskab vokset til ialt at andrage ca 40 000 Kr, og da Forholdet mellem Parterne samt mellem Sagsøgte og dennes Hustru efterhaanden var blevet meget daarligt, ønskede hun at faa tilvejebragt en Ordning af deres Mellemværende. Hun købte derfor ved Skøde af 15 Marts 1929 de paagældende Fabriksbygninger samt Villaen, saaledes at hun fra nu af kom til at staa som Udlejer overfor Sagsøgte, der dog stadig i Firmaregistret var opført som eneste Indehaver af

Margarinefabriken. Samme Dag udstedte Sagsøgte et Skadesløsbrev til Sagsøgerinden, hvori han til Sikkerhed for Betaling af, hvad han — som det hedder — »af hvilken som helst Grund og til hvilken som helst Tid maatte skyld« Sagsøgerinden, »dog ikke udover et Beløb af 16 000 Kr« giver hende Panteret i de væsentligste til Fabriken hørende Maskiner, Inventar og Automobiles.

Paa Grund af det indtraadte daarlige Forhold til Hustruen og Svigermoderen flyttede Sagsøgte den 15 Maj 1930 fra Hjemmet og overtog en Stilling i Augustenborg.

Under Henviſning til, at de til Fabriken Start og Drift ydede Tilskud er Laan til Sagsøgte, samt til, at det i sin Tid er blevet aftalt, at hver af Parterne skulde svare Halvdelen af Huslejen af den fælles Bolig, har Sagsøgerinden under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale hende et Beløb af 19 050 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 31 Oktober 1930, indtil Betaling sker.

Det paastaede Beløb fremkommer saaledes:

Kontant Laan og Udlæg i Tiden fra 1 Marts

1925 til 24 Januar 1929	43 652 Kr 31 Øre
Heri fragaar som forældet	26 702 — 31 —

Rest	16 950 Kr
------	-----------

Halvdelen af Lejen for Villaen for Tiden fra April Flyttedag

1929 til medio Januar 1931	2 100 —
----------------------------------	---------

Ialt: 19 050 Kr

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han, der ikke vil bestride, at de omhandlede Beløb er kommet ham til gode dels direkte, dels ved Udlæg, gør gældende, at de er ydet ham som Gave eller dog maa betragtes som Indskud i en efter fælles Overenskomst oprettet Virksomhed, hvis Ledelse i det væsentligste var i Sagsøgerindens egne Hænder, hvorhos han med Hensyn til Kravet om Betaling af Leje har udtalt, at han ikke erindrer, hvorvidt der i sin Tid er indgaaet nogen Aftale om Deling af denne, samt at Sagsøgerinden ingensinde tidligere har krævet Lejen refunderet af ham, hvorfor hun nu maa være afskaaret fra at fremsætte Krav herom

Forsaavidt angaar det før omhandlede, af Sagsøgte under 15 Marts 1929 udstedte Skadesløsbrev har Sagsøgte gjort gældende, at dette er uden Betydning for nærværende Sag, idet det ikke indeholder Anerkendelse af nogen Skyld til Sagsøgerinden, men kun har Henblik paa Beløb, der fremtidig maatte blive ydet ham. Naar imidlertid henses til, at Skadesløsbrevet efter det foran oplyste blev oprettet som Led i en Ordning af det økonomiske Mellemværende mellem Parterne, hvilket maa have staaet Sagsøgte klart, samt til, at det efter det om Parternes Forhold til hinanden paa dette Tidspunkt oplyste var lidet sandsynligt, at Sagsøgerinden vedblivende vilde yde Sagsøgte Tilskud, hvilket hun da ej heller har gjort, maa det antages, at Skadesløsbrevet netop indeholder en Anerkendelse af, at Sagsøgte stod i Gældsforhold til Sagsøgerinden. Overretssagfører Aage Ørum af København, der har oprettet Dokumentet, har da ogsaa som Vidne forklaret, at Skadesløsbrevet

talingen af de af Aktieselskabet hertil indbetalte Bidrag, i Mangel af modsat Aftale ved den senere Afhændelse af Ejendommen til Magistraten, tilkomme Appellanten. Den Omstændighed, at begge Parter ved Foretagelsen af den samtidig med Skødets Udstedelse affattede Refusionsopgørelse er gaaet ud fra, at Kloakplanen stadig bestod, og at Appellanten intet Forbehold har taget angaaende det paagældende Beløb, kan efter det foreliggende ingen Forandring gøre heri. Appellantens Paastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Københavns Magistrat, bør til Appellanten, Aktieselskabet Dyrehavegaard i Likvidation, betale 2704 Kroner 38 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 April 1931, til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Landvæsenskommissionskendelse af 22 April 1918 med Tilægskendelse af 6 December 1924 paalagdes der bl a en Del af den Aktieselskabet Dyrehavegaard tilhørende Ejendom Matr Nr 15 a m fl af Lyngby By og Sogn, »Dyrehavegaard«, et Bidrag paa 32 ‰ af Ejendomsskyldværdien til Udførelse af en langs den saakaldte »Enghaverendens Kloak), der skulde føre Afløbsvandet fra Kloakens Opland ud til Øresund. Bidraget, der skulde betales i 30 halvaarlige Rater fra og med December Termin 1924, blev af Aktieselskabet indbetalt sammen med de kommunale Skatter.

Aktieselskabets saaledes erhvervede Afvandingsret til Enghaverendens Hovedkloak forudsatte imidlertid Anlæg af Kloakledninger til at føre Afvandingen fra Kvarteret omkring »Fortunen« (Fortunoplanet), hvorunder det bidragspligtige Areal af »Dyrehavegaard« er beliggende, til »Enghaverenden«, men et Projekt til Udførelse af saadanne Kloakledninger blev henlagt af Mangel paa Tilslutning fra Grundejernes Side.

Projektet blev i 1927—28 genoptaget i Forbindelse med et Forslag til Anlæg af en Hovedkloakledning langs Lyngby Fæstningskanal, hvortil den i Lyngby Kommune liggende Del af »Enghaverendens« Opland — herunder ovennævnte Areal af »Dyrehavegaard« — fremtidig skulde afvandes gennem den saakaldte »Fortunkloak« i Stedet for til »Enghaverenden«. Under Behandlingen for Landvæsenskommissionen prote-

sterede fhv Direktør Eskil Yding, der var Forpagter af »Dyrehavegaard« og Ejer af Aktiemajoriteten i Selskabet, paa dettes Vegne mod, at der paalagdes Selskabet Bidrag til Anlæg af Kloaker, som ingen Betydning vilde have for Ejendommen, da Arealets Udstykning og Bebyggelse laa langt ude i Fremtiden. Ved Landvæsenskommissionskendelse af 18 August 1928 fastsattes det under Hensyn til disse Indvendinger, at den under »Enghaverenden«s Opland hørende Del af »Dyrehavegaard«s Areal ikke skulde medtages under »Fortunkloaken«s Opland, og som Følge deraf tillige udgaa af »Enghaverenden«s Opland. Ved Kendelse af 19 Januar 1929 angaaende Anlæg af den nævnte Kloak langs Fæstningskanalen fastsattes yderligere, at de ovennævnte i Aarenes Løb til »Enghaverenden« betalte Bidrag skulde tilbagebetales, for saa vidt angik de ifølge Kendelsen af 18 August 1928 af Oplandet udgaaede Arealer. Beløbet, der forskudsvis skulde udredes af Lyngby-Taarbæk Kommunekasse, opgjordes for »Dyrehavegaard«s Vedkommende foreløbig til Kr 1847,21. Ved Skøde af 9 Juli 1930 afhændede Aktieselskabet Dyrehavegaard for 340 000 Kr hele Ejendommen »Dyrehavegaard« til de Sagsøgte, Københavns Magistrat.

Efter Kloakanlægets Fuldførelse blev Tilbagebetalingen for »Dyrehavegaard«s Vedkommende ved Tillægskendelse af 3 December 1930 endeligt opgjort til Kr 2947,61, hvilket Beløb dernæst af Lyngby-Taarbæk Kommune blev udbetalt til de Sagsøgte. Sagsøgerne formener, at dette Beløb, der hidrører fra Aktieselskabets Indbetalinger — med Fradrag af Bidraget pr Juni Termin 1930, Kr 243,23, som Magistraten har betalt — til Rest Kr 2704,38 maa tilkomme Aktieselskabet, der traadte i Likvidation den 2 September 1930. De Sagsøgte har nægtet at anerkende dette Krav.

Under nærværende Sag søger Sagsøgerne, ovennævnte Aktieselskab Dyrehavegaard i Likvidation, herefter de Sagsøgte til Betaling af de omhandlede 2704 Kr 38 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 15 April 1931.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse, idet de hævder, at Beløbet med Rette er udbetalt Magistraten, der ogsaa efter Handlens Vilkaar har Krav paa at oppebære det. De Sagsøgte paastaar derhos paa deres Side Sagsøgerne tilpligtede at betale Magistraten 1751 Kr 92 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Svarskriftets Dato, den 7 Maj 1931, i Anledning af, at der i Oktober 1930 i eet Værelse i en af Dyrehavegaards Sidefløje (Fløjen med Bestyrerboligen) blev konstateret Hussvamp i saavel Gulv som Gulvunderliggere.

Sagsøgerne paastaar Frifindelse for de Sagsøgtes Tiltale. Likvidatorerne har vel i en Skrivelse af 21 November 1930 til Direktoratet for Stadens faste Ejendomme paa Grundlag af en foreliggende Erklæring af 19 s M fra Stadsarkitekten anerkendt, at der findes Hussvamp i Bestyrerboligen, men Sagsøgerne nægter at være ansvarlige overfor de Sagsøgte i Anledning af den først efter Salget konstaterede Svamp.

Under Sagen har Markfuldmægtig C Beyer, Bestyrer A C Thomsen, Dyrehavegaard, og Ingeniør Ancher Boye afgivet Vidneforklaring. Af Ingeniør Boyes Vidneforklaring fremgaar, at han, der paa Aktie-

selskabets Vegne er Medunderskriver af Skødet af 9 Juli 1930, har været Medlem af Bestyrelsen siden 1 Maj 1920, at han ikke har givet Møde for Landvæsenskommissionen, hvilke Møder varetoges af Direktør Yding eller en af denne antaget Ingeniør, samt at Vidnet erindrer, at der, om end løseligt, har været nogen Tale om Tilbagebetaling af erlagte Kloakbidrag.

Hverken Bestyrer Thomsen eller Ingeniør Boye vil ifølge deres Forklaring have været klar over, at der var Svamp i det ovennævnte Værelse, hvor der dog fandtes nogen Fugt.

Det maa efter Sagens Oplysninger antages, at Hovedkravet, der ikke findes berørt i Skødet — som indeholder de sædvanlige Klausuler vedrørende Overdragelsen og det overdragne samt Bestemmelse om sædvanlig Refusionsopgørelse pr Overtagelsesdagen den 1 Juli 1930 — ej heller har været paa Tale under Drøftelserne angaaende Handlen. Paa det paagældende Tidspunkt kendte Magistraten intet til Tilbagebetalingsbestemmelsen.

Idet Aktieselskabet har givet Møde for Landvæsenskommissionen, og idet Bestyrelsen efter det foreliggende paa Handlens Tidspunkt maa betragtes som kendt med den Ejendommen ved Kendelsen af 19 Januar 1929 tillagte Tilbagebetaling af Kloakbidraget, maatte det paahvile Sælgerne at tage Forbehold, hvis de ønskede at reservere sig noget med Hensyn til det anførte Ejendommen tilkommende Beløb, og da saadant Forbehold, som nævnt, ikke er taget, vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Med Hensyn til Kontrapaastanden skal bemærkes, at selv om det ovennævnte Værelse paa Salgets Tid har været angrebet af Hussvamp, vil de Sagsøgte ikke herpaa kunne støtte noget Krav overfor Sælgerne, der ikke kan anses for at have været vidende om, at der var Svamp, og som ej heller har garanteret Ejendommen fri for Svamp. De Sagsøgte har iøvrigt inden Købet ladet foretage en Undersøgelse af Lokalteterne og var bekendt med Bestyrerboligens Fugtighed, hvilket Forhold under Forhandlingerne om Fastsættelse af Købesummen fremdroges af Køberne.

Parterne vil herefter være at frifinde for hinandens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Torsdag den 12 November.

Nr 22/1931. Aktieselskabet **St Jacobsborg** (Cohn)

mod

Frøken **Gerda Madsen** (Trolle efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at taale Overnævnets Fastsættelse af en Leje.

Østre Landsrets Dom af 6 Januar 1931: Sagsøgte, A/S St Jacobsborg, bør taale, at vedkommende Nævn med bindende Virkning for Sagsøgte fastsætter Lejen i Sagsøgerinden, Frk Gerda Madsen's Lejemaal, og dette saaledes, at Sagsøgte i Tilfælde af Lejens Nedsættelse af Nævnet er pligtig at refundere Sagsøgerinden den hidtil for meget betalte Leje. Sagsøgte bør til det offentlige betale de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde have været forbrugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgerinden havde været beneficeret, samt til Sagsøgerinden i Sagsomkostninger 150 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter alt foreliggende kan der ikke gaas ud fra, at Appellanten har taget Indstævnte som Lejer i Fru Prass' Sted, hvad Selskabet efter dets Kontrakt af 8 Juni 1923 ej heller var pligtigt til. Idet derhos den Omstændighed, at Fru Prass er fraflyttet det lejede, maa være uden Betydning i den heromhandlede Henseende, er den ved denne Kontrakt fastsatte Leje i Medfør af § 3, 1 Stk i Boligloven af 1923 vedblivende gældende. Herefter vil Appellantens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet St Jacobsborg, bør for Tiltale af Indstævnte, Frøken Gerda Madsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Trolle 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1915 lejede Fru Ingrid Prass Lokaler til Forretning og Beboelse i Ejendommen Østerbrogade 106. Lejen, der da udgjorde 1600 Kr, blev gentagne Gange forhøjet, saaledes at den i 1922 udgjorde ca 2200 Kr. Under 8 Juni 1923 oprettedes mellem hende og de Sagsøgte, A/S St Jacobsborg, som i 1917 havde erhvervet Ejendommen, en ny Lejekontrakt, ved hvilken Lejen bestemtes til 3500 Kr aarlig, stigende fra 15 Oktober 1925 til 4000 Kr aarlig, foruden nærmere fastsatte Bidrag til Opvarmningen; Kontrakten indeholdt derhos bl a Bestemmelse om, at Lejemaalet fra Ejernes Side var uopsigeligt til Oktober Flyttedag 1928, og at Lejerne havde Ret til Fremleje ved Salg af Forretningen eller Fremleje af noget af det Lejede.

Den 24 Maj 1924 afstod Fru Prass fra 1 Juni 1924 at regne sin Forretning til Sagsøgerinden, Frøken Gerda Madsen, med hvem hun

samme Dag oprettede Fremlejekontrakt om de lejede Lokalteter. I Kontraktens Post 1 fastsættes Lejen som i Kontrakten af 8 Juni 1923 sket, saaledes at den kvartaarlige forfaldende Leje skulde erlægges første Gang den 1 Juni 1924 for Tiden 15 Juli—15 Oktober 1924, idet Lejen fra 1 Juni—15 Juli 1924 berigtigedes paa anden Maade. Ifølge samme Bestemmelse i Kontrakten erlægges Lejen til Ejendommens Ejer eller dennes Repræsentant. Kontraktens Poster 2)—5) er saalydende:

»2.

Fremlejemaalet slutter sig iøvrigt i enhver Henseende til den mellem A/S St Jacobsborg og Fru I Prass den 8 Juni 1923 oprettede Lejekontrakt, der vedhæftes, og som Fremlejetageren i enhver Henseende maa respektere. Frøken Madsen er saaledes blandt andet bekendt med, at der betales særskilt for Centralvarme.

3.

Lejemaalet er uopsigeligt fra Bortlejerens (Fru Prass') Side og kan fra Ejendommens Ejers Side tidligst bringes til Ophør ved Opsigelse Oktober Flyttedag 1928 (Otte og Tyve) med $\frac{1}{2}$ Aars forudgaaet Varsel.

4.

Da nærværende Fremlejekontrakt er et Led i Overdragelsen af Fru Prass' Forretning til Frøken Madsen og kun er oprettet, fordi Ejendommens Ejer ikke mener at kunne lade Lejemaalet overgaa til Frøken Madsen ved direkte Kontrakt, erklærer jeg, Fru Prass, herved, at Frøken Gerda Madsen naar som helst skal være berettiget til at afslutte direkte Kontrakt med Ejeren om Lokalerne, uden at yderligere Samtykke fra min Side i den Anledning skal kunne kræves, idet min Kontrakt med Ejeren dermed straks er bortfaldet.

5.

Det er en Selvfølge, at jeg, Fru Prass, ikke maa foretage mig nogen som helst Handling, der uden Frøken Madsens Samtykke kan bringe min Lejekontrakt med Ejendommens Ejer til Ophør.«

Kontrakten af 8 Juni 1923 blev som frivillig Overenskomst i et bestaaende Lejeforhold ikke forelagt Huslejenævnet; ejheller Kontrakten af 24 Maj 1924 har været forelagt dette.

I Juli Maaned 1930 henvendte Sagsøgerinden sig til vedkommende Nævn med Anmodning til dette om at ville fastsætte Lejen. Nævnet udtalte blandt andet, at det ikke kunde tage Beslutning, forinden Spørgsmaalet om Retsforholdets sande Karakter var afgjort af Domstolene, og i sit Møde den 8 September 1930 udtalte Overnævnet sig i samme Retning.

Under denne Sag har nu Sagsøgerinden, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, paastaaet, at det fastslaas, at hendes Retsstilling i Forhold til det sagsøgte Aktieselskab er en saadan, at Nævnet med bindende Virkning for Sagsøgte kan fastsætte Lejen i Sagsøgerindens Lejemaal, og saaledes, at Sagsøgte i Tilfælde af Lejens Nedsættelse af Nævnet er pligtig at refundere Sagsøgerinden

den hidtil for meget betalte Leje. Selskabet paastaar det fastslaaet, at Sagsøgerinden i Forhold til det er at betragte som Fremlejer af den af Fru Prass lejede Butik i Sagsøgte Ejsendom. Fru Prass, for hvem Processen er anmeldt, understøtter den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand.

Ejerne gør gældende, at de ikke fra Fru Prass har modtaget nogen Anmodning om Ophør af hendes Lejemaal, at de ikke har kendt den mellem Fru Prass og Sagsøgerinden affattede Kontrakt, og at de derfor overhovedet ikke har været i Stand til — eventuelt i Strid med Fru Prass' Interesser — at afslutte ny Kontrakt med Sagsøgerinden.

Under Sagen har blandt andet Sagsøgerinden og dennes Søster, Frk Christine Madsen, samt Rentier Rudolf Levig, der er Aktieindehaver i det sagsøgte Selskab, afgivet Forklaringer.

Det fremgaar af det herved oplyste, at der ved Tiden fra Forretningens Overtagelse fandt Forhandlinger Sted mellem Sagsøgerinden og Rentier Levig om et selvstændigt Lejemaal for Sagsøgerinden; denne har forklaret, at disse Forhandlinger strandede, fordi Levig forlangte Forhøjelse i den fremtidige Leje, som hun ikke mente at kunne gaa ind paa, samt at Fru Prass var tilstede, da den første Forhandling om et selvstændigt Lejemaal for Sagsøgerinden fandt Sted. Levig benægter nogensinde at have forhandlet med Fru Prass, men Sagsøgerindens Forklaring herom er bestyrket ved den af Sagsøgerindens Søster afgivne Forklaring.

Naar yderligere henses til den i Post 4 i Kontrakten af 24 Maj 1924 indeholdte Udtalelse om Grunden til dens Afslutning under Form af en Fremlejekontrakt, denne Kontrakts øvrige Indhold, hvorefter Fru Prass fraskriver sig i videst mulige Omfang enhver Ret efter sin egen Lejekontrakt og giver Sagsøgerinden Ret til Afslutning af direkte Kontrakt uden andet Samtykke fra hendes Side, og naar henses til, at Sagsøgte siden Overdragelsen ingensomhelst Forbindelse har haft med Fru Prass, der tog Bopæl ved Stockholm, hvorimod det Lejede stadig har været benyttet af Sagsøgerinden, der ogsaa direkte til Ejerne eller deres Repræsentant har betalt de ved Kontrakten stipulerede Afgifter og herfor har modtaget Kvitteringer, der fra 1 Marts 1929 er stiledede til Sagsøgerinden, findes det at maatte antages, at Fru Prass ved Overdragelsen af det Lejede til Sagsøgerinden er ophørt at bebo den paagældende Lejlighed i den Forstand, hvori disse Ord i Lov Nr 150 af 1 April 1921 § 3, jfr Lov Nr 168 af 1 Maj 1922 § 1 e og Bekendtgørelse Nr 228 af 18 Maj 1923 § 3, maa forstaas. Idet Lejemaallet herefter i Medfør af 2 Stk i nævnte Bestemmelser burde have været forelagt Nævnet, vil Sagsøgerindens Paastand være at tage til Følge.

Sagsøgte vil være at dømme til at betale Retsudgifter m v efter Reglerne for beneficerede Sager og Sagsomkostninger til Sagsøgerinden med 150 Kr.

Fredag den 13 November.

Nr 10/1931. Tandlæge **Aage Lindrup** (Cohn)

mod

Grosserer **Gunnar Koefoed**, Tandlæge **Aage Olaf Sørensen** og Hustru **Mathilde Sørensen**, født Henningsen, og Bladudgiver **Chr G Odense** (Meyer),

betræffende et Mellemværende i Henhold til en Overenskomst om Ret til Udnyttelse af et kemisk Præparat.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1930: De Sagsøgte, Grosserer Gunnar Koefoed, Tandlæge Aage Olaf Sørensen, Fru Mathilde Sørensen, f Henningsen, og Bladudgiver Christian G Odense, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Tandlæge Aage Lindrup, i denne Sagsfri at være. Sagsøgeren bør til Sagsøgte, Grosserer Gunnar Koefoed betale 11 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig af Beløbet fra den 11 September 1930 til Betaling sker. Saa bør og Sagsøgeren til de Sagsøgte betale Sagens Omkostninger med 500 Kr. Det idømet at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Produktet efter det oplyste ikke er patenteret, heller ikke i Tyskland.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde tiltrædes det, at Indstævnte Koefoed er anset berettiget til at træde tilbage fra Overenskomsten og nægte at betale Restbeløbet. Ved Afgørelsen af, om han ogsaa er berettiget til at forlange det allerede erlagte Beløb tilbage, maa det komme i Betragtning, at han i den indtil Ophævelsen forløbne Tid uhindret af Schwiebert har rejst med Produktet adskillige Steder i Udlandet sammen med Kobbeltvedt. Om Resultatet af disse Rejser har Appellanten fremlagt en Opgørelse, hvorefter der er solgt Vareposter til ikke ubetydelige Beløb. Koefoed har heroverfor uden at bestride Opgørelsens Rigtighed indskrænket sig til i al Almindelighed at anføre, at Rejserne har været forbundne med saa store Omkostninger, at de gav Underskud, men han har ikke, hvad der maatte paahvile ham, dokumenteret dette med noget Regnskab eller paa anden Maade. Idet Retten herefter ikke kan gaa ud fra, at Overenskomsten i den anførte Periode ikke har givet ham nogen Fordel, findes han ikke at have noget Krav paa at faa det erlagte Beløb tilbage, hvorved bemærkes, at efter det oplyste er kun 6000 Kroner af de indbetalte 11 000 Kroner udbetalt til Appellanten. Efter det saaledes anførte vil Appellanten være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Tandlæge Aage Lindrup, bør for Tiltale af Indstævnte, Grosserer Gunnar Koefoed, i denne Sag fri at være. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Tandlæge Aage Lindrup, de Sagsøgte, Grosserer Gunnar Koefoed, Tandlæge Aage Olaf Sørensen, Fru Mathilde Sørensen, f Henningsen og Bladudgiver Christian G Odense, dømt til in solidum at betale ham 15 000 Kr med Renter heraf 4 pCt aarlig fra den 11 Juni 1928 til den 11 Juni 1929 og derefter 5 pCt aarlig, indtil Betaling sker.

Endvidere paastaas tilkendt 4 pCt aarlig i Renter af 5000 Kr i Tiden fra 10 Marts 1926 til 1 September 1927 og af 2500 Kr for Tiden fra 1 September 1927 til 11 Juni 1928.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, og Sagsøgte Grosserer Gunnar Koefoed paastaar endvidere Sagsøgeren dømt til at betale ham 11 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den Dag, Modkravet er tingfæstet nemlig den 11 September 1930.

Sagsøgeren har nedlagt Paastand om Frifindelse for dette Krav. Sagens Omstændigheder er følgende:

Ved Overenskomst af 1 September 1925 solgte Sagsøgerens Broder, Grosserer Oscar W Lindrup til Sagsøgte, Grosserer Koefoed, sin Halvpart af Retten til i Fællesskab med Fabrikant Hakon Kobbeltvedt i Fremtiden at udnytte det kemiske Præparat »Adhaesium« en Remskive-Bandagemasse, som Fabrikant Kobbeltvedt har Recepten paa. I Overenskomsten bemærkes udtrykkelig: »I denne Overdragelse er ikke indbefattet Udnyttelsesretten for følgende Lande: Danmark, Norge, Sverrig, England, Wales, Polen, Nord-Amerika og Canada, hvor Udnyttelsesretten allerede er afhændet.«

Ved Paategning paa Overenskomsten af 10 November 1925 overdrog Oscar W Lindrup sine Rettigheder i Henhold til Overenskomsten til Sagsøgeren.

Købesummen 100 000 Kr skulde Grosserer Koefoed berigtige ved Overdragelse af en Andel i en Vinforretning og Resten ved kontant Udbetaling i Rater. Rentier C J Koefoed, der senere er afgaaet ved Døden, og Tandlæge Olaf Sørensen underskrev som Selvskyldnerkautionister til Sikkerhed for Opfyldelsen af Sagsøgte Koefoeds Forpligtelser.

I Overenskomsten skete forskellige Ændringer med Hensyn til Betalingen ved et Tillæg af 10 Marts 1926, hvorpaa Fru Mathilde Sørensen tillige skrev under som Selvskyldnerkautionist, og den 1 September 1926 blev der endelig mellem Sagsøgeren og Sagsøgte Koefoed

i Tilslutning til det tidligere truffet en Overenskomst, der gik ud paa, at Koefoed frafaldt alle Indsigelser mod Kontrakten af 1 September 1925 og 10 Marts 1926, erkendte, at denne »er opfyldt fra Hr Oscar Lindrups og Hr Aage Lindrups Side,« betalte kontant 1000 Kr og endvidere skulde betale 15 000 Kr med 4 pCt aarlig Rente fra den 10 Marts 1926, til Betaling sker, med 2500 Kr aarlig første Gang den 1 September 1927 og derefter i hver 11 Juni Termin fra 1928—1932. I Tilfælde af Udeblivelse med Afdrag over 7 Dage genopstod derhos nogle tidligere Betalingsbestemmelser i Kontraktstilføjelsen af 10 Marts 1926, dog at det der nævnte Beløb nedsættes til 20 000 Kr, og Restbeløbet var da straks forfaldet til Betaling.

Paa denne sidste Overenskomst underskrev derhos foruden Rentier Carl Johan Koefoed samtlige de under nærværende Sag Medsagsøgte som Selvskyldnerkautionister for Sagsøgte Koefoed.

Kobbeltvedt og Sagsøgte Koefoed forsøgte derefter at sælge Adhaesium og Recepten paa Fremstillingen i forskellige Lande.

I 1928 kom Sagsøgte Koefoed efter sin Fremstilling tilfældig i Forbindelse med en Grosserer Seneca Andersen, der havde Salgsretten af Adhaesium for Danmark og blev bekendt med den mellem ham og Kobbeltvedt den 8 November 1923 herom oprettede Kontrakt, hvori det blandt andet hedder:

»Ifølge vedhæftede Kontrakt af 8 December 1920 har Firmaet Bruno Schwiebert af Barmen til Hotelejer P M Hermansen af Hillerød og medunderskrevne Fabrikant Hakon Kobbeltvedt overdraget den Schwiebert tilkommende Ret til Enefabrikation og Eneforhandling for Danmark med Færøerne, Island og Grønland af Remskive-Væv-Bandage-Massen »Adhaesium« og saaledes, at Fabrikation og Forhandling af Produktet ikke kan ske andet Steds end i de nævnte Lande, ligesom det er forbudt at aabenbare Fabrikationshemmeligheden til andre end dem, der fortsætter Virksomheden. — — —

Underskrevne Hakon Kobbeltvedt, der saaledes er eneste berettiget ifølge Kontrakten sælger og overdrager herved til Grosserer Seneca Andersen af Hellerup den mig tilkommende Ret til Eneforhandling og Enefabrikation for Danmark med Færøerne, Island og Grønland af Remskive-Væv-Bandage-Massen »Adhaesium«.

Jeg overdrager denne indbefattet alle de Rettigheder, som jeg har ifølge den fornævnte Kontrakt af 8 December 1920, ligesom Grosserer Seneca Andersen selvfølgelig er forpligtet til at efterkomme de Forpligtelser, som Kontrakten medfører, nemlig til alene at fabrikere og forhandle Produktet i de fornævnte Lande, ligesom han er forpligtet til ikke at aabenbare Fabrikationshemmeligheden til andre end dem, som maatte fortsætte Virksomheden.«

Koefoed satte sig derefter i Forbindelse med Schwiebert, og da denne hævdede, at Kobbeltvedt ingen Ret havde til det af Schwiebert opfundne Adhaesium udover Danmark med Bilande, og at han vilde protestere mod Adhaesiums Salg i Udlandet, turde Koefoed ikke fortsætte Forhandlingen, indgav en kriminel Anmeldelse mod Kobbeltvedt og Oscar Lindrup og standsede sin Betaling efter Kontrakterne.

Sagsøgeren har nu til Støtte for sit Søgmaal gjort gældende, at

det »Adhaesium«, der omhandles i de med Sagsøgte Koefoed oprettede Overenskomster, er et Stof, opfundet af Kobbeltvedt selv og ikke hvilende paa Schwieberts Recept, samt at Rettighederne overfor Koefoed er erhvervede i god Tro af Sagsøgeren, overfor hvilken Koefoed udtrykkelig i Overenskomsten af 1 September 1926 har frafaldet alle Indsigelser og erkendt Kontrakten opfyldt. Sagsøgte Koefoed har paa sin Side anført, at det Adhaesium, Lindrup solgte ham Andel i, er ganske det samme som Schwieberts, og at Lindrup og Kobbeltvedt har faaet ham til at købe noget, de ikke havde Ret til at sælge, idet de ingen Ret havde udenfor Danmark. Han anser sig derfor berettiget til, da han ingen Ret har faaet, at hæve Kontrakten og kræve det af ham erlagte Beløb 11 000 Kr tilbagebetalt, og han gør gældende, at denne Ret ikke kan være bortfaldet ved det i Kontrakten skete Frafald af Indsigelser, der alene angaar det solgte Stofs Kvalitet og forskellige mellem Parterne værende Stridspunkter, men forudsætter, at Udnyttelsesretten er i Orden. Foreløbig bemærkes, at der maa gives Sagsøgte Koefoed Medhold i, at der ikke ved det oftommeldte Indsigelsesfrafald kan antages at være frafaldet ogsaa den Indsigelse, at han slet ingen Ret lovlig har erhvervet ved Kontrakterne.

Om Opgørelsen af de paastaaede Beløb og Renter er Parterne i Sagen enige.

Under Sagen er afgivet Partsforklaringer af Sagsøgeren og af Sagsøgte Koefoed, hvorhos Fabrikant Hakon Kobbeltvedt har afgivet Vidneforklaring.

Der er derhos fremlagt 2 Erklæringer vedrørende Adhaesium, af henholdsvis 31 Oktober 1929 fra Statsprøveanstalten og af 22 Februar 1930 fra Fællesrepræsentationens Haandværkerkonsultation.

Til Statsprøveanstalten var indleveret Schwieberts Recept og den Recept, som Kobbeltvedt angav at have opfundet, og Anstaltens Udtalelse gaar ud paa, at »i kvalitativ Henseende er der kun en virkelig Forskel mellem de to Recepter, nemlig den, at den ene foreskriver Anvendelse af Gelatine, den anden ikke; om denne Forskel i Sammensætningen kan siges at gøre de fremstillede Produkter væsensforskellige, anser Anstalten for tvivlsomt.

I kvantitativ Henseende er den maskinskrevne Recept σ : Kobbeltvedts uforstaaelig. Summen af de foreskrevne Kvanta bliver 104,26 kg og ikke, som angivet, 100 kg.«

I Haandværkerkonsultationens Skrivelse udtales, at det vel ikke med absolut Sikkerhed uden gennem indgaaende Prøver lader sig afgøre, om Forskellen i Sammensætningen maa antages at have nævneværdig Indflydelse paa Produktets Egenskaber, men at man absolut ikke kan forvente, at den relativ lille Ændring vil have nævneværdig Indflydelse paa Egenskaberne.

Efter det saaledes foreliggende findes det ikke godtgjort, at det i Kobbeltvedts Recept ommeldte Adhaesium er et nyt af ham opfundet Produkt, og dette bestyrkes yderligere dels ved, at Paastanden herom ikke er fremsat straks, da Koefoed nægtede at opfylde Kontraktssummen, men først langt senere under Sagen, dels af Ordene i de med Sagsøgte Koefoed oprettede Kontrakter, der maa forstaaes saaledes, at

det Adhaesiur, han køber Retten til, allerede er solgt for Danmarks Vedkommende, dels af den Omstændighed, at der ved Salg i Udlandet af det heromhandlede Produkt stadig er benyttet de angaaende Schwieberts Produkt erhvervede rosende Udtalelser, dels endelig af den Omstændighed, at Kobbeltvedt stadig har bestræbt sig for at undgaa Produktets Udbydelse i Tyskland, hvor Schwiebert efter det oplyste selv synes at have agenteret for Adhaesium, og hvor Produktet indtil 1927 synes at have været patenteret.

Herefter maa der gives Sagsøgte Koefoed Medhold i, at Kobbeltvedt og Oscar Lindrup i Virkeligheden ingen Ret havde til at sælge Sagsøgte Produktet, og at han som Følge heraf heller ikke har erhvervet den ved Købet forudsatte Ret. Hans Paastande vil derfor i det hele være at tage til Følge, og det samme maa gælde de medsagsøgte Kautionsisters Paastand om Frifindelse.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte 500 Kr.

Mandag den 16 November.

Nr 224/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Julius Alfred Thorvald Framlev (Stein),

der tiltales for Tyveri og Forsøg herpaa m v.

Østre Landsrets Dom af 18 August 1931: Tiltalte Julius Alfred Thorvald Framlev bør straffes med Tugthusarbejde i 8 Aar og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører Chr Ørn, 100 Kr. Saa vil Tiltalte og have at betale i Erstatning til 1) Statskassen 77 622 Kr 55 Øre, 2) Forsikringsaktieselskabet Nye Danske af 1864 8078 Kr 58 Øre, 3) Frederiksborg Amtsfond 12 033 Kr, 4) Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger 3720 Kr, 5) Forsikringsselskabet »Baltica« 500 Kr, 6) Det kgl octr Brandassurancekompagni 80 Kr, 7) Forsikringsselskabet »Danmark« 3290 Kr 53 Øre, 8) Murermester N Th Christiansen 1222 Kr 36 Øre, 9) Statsanstalten for Livsforsikring 498 Kr 50 Øre, 10) Forsikringsselskabet »Winthertur« 19 046 Kr 16 Øre. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Stein betaler Tiltalte Julius Alfred Thorvald Framlev 400 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Frederiksberg Birk, tiltales ifølge Anklageskrift af 23 Juli 1931 Julius Alfred Thorvald Framlev her ved Retten til Straf:

A.

a) efter Straffelovens § 228 for første Gang begaaet simpelt Tyveri ved i Marts Maaned 1931 at frastjæle Firmaet »Autosalg«, Gl Kongevej Nr 4, København, to Nummerplader til Automobil K 4454, der henstod paa aaben Plads paa det gamle Banegaardsterræn og

b) efter Motorlov af 1 Juli 1927 § 41 for Overtrædelse af dens § 15 ved Natten til den 26 April 1931 under Kørsel fra København til Storehedinge og tilbage at have fjernet de af Politiet for hans Automobil indregistrerede Nummerplader, »K 14459« fra Automobilet og sat de stjaalne paa i Stedet for.

B.

efter Straffelovens § 229 Nr 4 tildels tillige Nr 3 og 5, for Nr 4 og 5's Vedkommende tildels jfr § 46 i det hele — med Undtagelse af Tilfældene 1—3 — sammenholdt med midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 18, for groft Tyveri eller — i Tilfældene 3, 10, 19, 22, 26, 27, 35 a, 38, 39, 40, 42, 47, 56, 57, 59 og 60 — Forsøg herpaa ved paa nedenfor anførte Tider og Steder i tyvagtig Hensigt med Vold, Dirker eller falske Nøgler eller ved Indstigning gennem Vinduer at skaffe sig Indgang i aflaaede Huse, Lejligheder, Kontorer eller Kælderrum, idet han — undtagen i Tilfældene 1, 2, 31, 35 b, 51, 52, 57 og 60 — oprbød aflaaede Pengekabe eller Boxer ved at bore om Laasemekanismen, idet han i Tilfældene 32, 50 og 53 ogsaa stjal Pengebreve og anden Postforsendelse under Postvæsenets Varetægt, og idet han i Tilfældene 25, 26, 27, 29, 30, 37, 38, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 59 og 60 medførte en skarpladt Revolver og saaledes var beredt paa til sit Forsvar at gøre Brug af Vaaben og ialt stjæle ca 163 730 Kr foruden nogle Frimærker, Smykker, Tegnebestik m v til samlet Værdi af ca 350 Kr, nemlig saaledes:

1) som det maa antages Natten til den 8 Januar 1909 i de forenede Vaffabrikers Kontor, Guldborgvej 10, Frederiksberg, med et kontant Udbytte af ca 85 Kr,

2) som det maa antages Søndag den 11 December 1910 om Eftermiddagen i Klassekollektrice, Frk M Lunds Lejlighed Nansensgade 66, 2 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 660 Kr og mulig nogle Frimærker,

3) som det maa antages Natten til den 31 August 1911 i De forenede Vaffabrikers Kontor, Guldborgvej 10, Frederiksberg, uden Udbytte,

4) Natten til den 11 Juli 1916 i Overretssagfører Ulrich Halds Kontor, Vendersgade 4, 2 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 325 Kr,

5) Natten til den 23 Juli 1916 i Overretssagførerne Ortmann og Jessens Kontor, Vestergade 1, 2 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 350 Kr,

6) Natten til den 10 August 1916 i Overretssagfører V Tegners Kontor, Vendersgade 5, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af, som det maa antages, 35 Kr,

7) Natten til den 13 August 1916 i Handskefabrikant Martens & Sønners Kontor, Sortedamsgade 9, St, København, med et kontant Udbytte af ca 175 Kr og for ca 25 Kr Frimærker,

8) Natten til den 20 August 1916 i Jespersens Forlægs Kontor, Val-kendorffsgade 22, St, København, med et kontant Udbytte af 50 Kr,

9) Natten til den 29 August 1916 i Overretssagførerne Trier & Møllers Kontor, Frederiksborggade 31, 2 Sal, København, med et kontant Udbytte af ialt ca 535 Kr,

10) Natten til den 22 September 1916 i Overretssagfører de Brettevilles Kontor, Vestergade 29, 1 Sal, København, uden Udbytte,

11) Natten til den 13 Oktober 1916 i Grosserer P Christensens Kontor, Nørre Søgade 45 St, København, med et kontant Udbytte af ca 447 Kr,

12) Natten til den 30 Oktober 1916 i Grosserer Holbæks Kontor, Vester Boulevard 42, St, København, med et kontant Udbytte af ca 1380 Kr,

13) Natten til den 13 November 1916 i Dansk Sibirisk Selskabs Kontor, Sct Annæplads 22, St, København, med et kontant Udbytte af ca 253 Kr og et Guldarmaand til Værdi 40 Kr,

14) Natten til den 26 November 1916 i Pantelaanerforretningen, Tullinsgade 1, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 513 Kr samt en Naal og 1 Guldarmaand til Værdi af ialt ca 60 Kr foruden en Del Laanesedler, som Tiltalte brændte,

15) Natten til den 19 Januar 1917 i Grosserer Buntzens Efft's Papirlager, Linnésgade 39, St, København, med et kontant Udbytte af ca 220 Kr,

16) Natten til den 16 Februar 1917 i Speditør Bøhms Kontor, Ny Toldbodgade 37, St, København, med et kontant Udbytte af ca 270 Kr,

17) Natten til den 30 Marts 1917 i Vinhandler Stausholms Kontor, Bredgade 40, St, København, med et kontant Udbytte af ca 500 Kr,

18) Natten til den 21 Maj 1917 i Assurancefirmaet Rothe & Co's Kontor, Vestervoldgade 86, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 500 Kr, foruden nogle Nøgler,

19) Natten til den 18 Juni 1917 i Pantelaaner Olsens Forretning, Godthaabsvej 29 A, 1 Sal, Frederiksberg, uden Udbytte,

20) Natten til den 20 Juli 1917 i Dampskibsselskabet »Tore«s Kontor, Ll Strandstræde 20, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 800 Kr,

21) Natten til den 10 August 1917 i Skibsrederne Blom & Jespersens Kontor, Toldbodgade 2, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte, som det maa antages af ca 423 Kr,

- 22) Natten til den 24 August 1917 i Forsikringsselskabet »Terra«s Kontor, Vesterbrogade 26, Mez, København, uden Udbytte,
- 23) Natten til den 1 September 1917 i Inspektoratet for Spiritusbeskatningens Kontor, Nørre Farimagsgade 65, 2 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 60 Kr og en Guldnaal til Værdi ca 20 Kr,
- 24) Natten til den 3 September 1917 i Kontoret til Hagerups Boghandel, Gothersgade 30, St, København, med et kontant Udbytte af ca 800 Kr,
- 25) Natten til den 5 Oktober 1917 i Grønlands Styrelses Kontor, Knippelsbrogade 3, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 9100 Kr,
- 26) som det maa antages ved 9-Tiden om Aftenen den 14 September 1918 i Indenrigsministeriets Kødkontor, Reventlowsgade 10, St, København, uden Udbytte,
- 27) Natten til den 17 Juni 1919 i Schultz's Forlagsboghandel, Havnegade 15, København, uden Udbytte,
- 28) som det maa antages Natten til den 21 Juni 1919 i Kontoret paa Køge Jærnbane-station med et kontant Udbytte af, som det maa antages, ca 1400 Kr,
- 29) Natten til den 19 August 1919 i Køge Toldkammer med et kontant Udbytte af, som det maa antages, 5166 Kr 06 Øre,
- 30) Natten til den 24 September 1919 i Middelfart Toldkammer med et kontant Udbytte af ca 4000 Kr,
- 31) Natten til den 12 Oktober 1919 i Odense Toldkammer med et kontant Udbytte af ca 1150 Kr,
- 32) Natten til den 5 November 1919 i Postkontoret i Holbæk med et kontant Udbytte af ca 57 000 Kr, deraf nogle i Pengebreve, som han brød,
- 33) Natten til den 5 Marts 1921 i Amtstuen's Kontor i Roskilde med et kontant Udbytte af ca 4650 Kr,
- 34) som det maa antages Natten til den 14 December 1922 i Amtstuen's Kontor i Hillerød med et kontant Udbytte af, som det maa antages, 22 983 Kr,
- 35) Natten til den 2 Juni 1927 a) i Tømrermester Viktor Martins Kontor i Stuen, Forchammersvej 28, Hj af H C Ørstedesvej (Nr 42), Frederiksberg, uden Udbytte, b) i Viktualiehandler Cappelens Kælder i samme Ejendom med Udbytte en Slagterøkse, c) i Boghandlerske Fru Emma Søllings Forretning, sammesteds, med et kontant Udbytte af ca 500 Kr samt 3 Fyldepenne, 2 Blyanter og mulig nogle Frimærker,
- 36) Natten til den 10 September 1927 i Boghandlerske, Frk Ellen Brandts Forretning, Frederiksberg Allé 52, Frederiksberg, med et kontant Udbytte af ca 80 Kr og en værdiløs Tegnebog,
- 37) Natten til den 17 September 1927 i Forsikringsselskabet »Norden«s Kontor, Niels Brocksgade 4, København, med et kontant Udbytte af, som det maa antages, 3290 Kr 53 Øre,
- 38) Natten til den 27 Oktober 1927 i Postkontoret, H C Ørstedesvej 59, St, Frederiksberg, uden Udbytte,
- 39) Natten til den 24 November 1927 i Livsforsikringsselskabet

»Dannebrog«s Kontor, Frederiksborggade 43, 1 Sal, København, uden Udbytte,

40) Natten til den 28 Februar 1928 i Postkontoret i Lyngby uden Udbytte,

41) Natten til den 3 Marts 1928 i Firmaet F Mejer & Co's Kontor, Heibergsgade 16 St, København, med et kontant Udbytte af 60—70 Kr og en Pengekasse til Værdi 15 Kr,

42) Natten til den 12 Marts 1928 i Postkontoret i Frederiksberg Allé 6, Frederiksberg, uden Udbytte,

43) Natten til den 14 Marts 1928 i Københavns Tømmerlaugs Kontor, Nybrogade 20, København, med et kontant Udbytte af 6 Kr 94 Øre,

44) Natten til den 16 Marts 1928 i Postkontoret H C Ørstedesvej 59, Frederiksberg, med et kontant Udbytte af 459 Kr 84 Øre,

45) Natten til den 18 Marts 1928 i Postkontoret i Ringsted med et kontant Udbytte af ca 2765 Kr, hvoraf 590 Kr tilhørte Postmesteren privat,

46) Natten til den 23 August 1928 i Vekselerer Poul Jørcks Kontor, Admiralgade 19, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 1100 Kr, og en Pengekasse til Værdi 10 Kr,

47) Natten til den 18 Oktober 1928 i »Islands Brygge«s Apothek, Islands Brygge 3—5, København, uden Udbytte,

48) Natten til den 26 Oktober 1928 i Sagførerkontorerne, Raadhusstræde 2, 1 Sal, København, med et kontant Udbytte af ca 25 Kr og nogle Plet-Gafler og -Skeer til en Værdi af 50 Kr,

49) Natten til den 1 November 1928 i Schous Bog- og Papirforretning, Torvegade 7, 1 Sal, København, med et Tegnebestik, til Værdi 20 Kr, som Udbytte,

50) Natten til den 3 November 1928 i Postkontoret i Helsingø med et kontant Udbytte af, som det maa antages, 5856 Kr 27 Øre og en Postsæk med Postforsendelser, som han tilintetgjorde,

51) en Nat »for et Par Aar siden«, antagelig i 1928 eller 1929 i Weilbach & Co's Forretning med nautiske Artikler, Amaliegade 30, St, København, med 2 Kikkerter til Værdi ialt 90 Kr, som Udbytte,

52) Natten til den 9 Maj 1929 i Toldkontoret i Masnedsund, med et kontant Udbytte af 38 Kr 70 Øre,

53) samme Nat i Postkontoret i Vordingborg med et kontant Udbytte af 14 911 Kr, deraf nogle i Pengebreve,

54) Natten til den 1 December 1929 i Murermester N Th Christiansens Kontor, Lindevej i Kalundborg, med et kontant Udbytte, som det maa antages, af 1222 Kr 36 Øre,

55) Natten til den 6 Januar 1930 i Slagelse Sækkelagers Kontor, Sdr Stationsvej i Slagelse med et kontant Udbytte af 29 Kr 85 Øre,

56) Natten til den 17 Januar 1930 i Svineslagteriets Udsalg i Rosengade i Slagelse uden Udbytte,

57) Natten til den 19 Januar 1930 i Politiafdelingskontoret i Helsingø uden Udbytte,

58) samme Nat i Sparekassen for Kronborg Vestre Birk i Helsingø med et kontant Udbytte af, som det maa antages 19 544 Kr 66 Øre,

Da Fortabelse af Retten til at udøve Virksomhed som Jordemoder ikke er en ved Domfældelse for det Tiltalte paasigtede Forhold forskyldt Straf, og da Strafarbejde efter det foreliggende ikke kan antages forskyldt,

bestemmes:

Domsforhandling i ovennævnte Sag vil være at foretage uden Medvirken af Nævninger.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.
I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Nr 275/1930. Forpagter **O Olsen** (Kondrup)

mod

Direktør **Sophus Petersen** som Ene-Indehaver af Dansk Kommissionsforretning (Gamborg),

betræffende Betaling for et Parti Oliekager.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1930: Sagsøgte, Forpagter O Olsen bør til Sagsøgeren, Direktør Sophus Petersen, Dansk Kommissionsforretning, betale det paastævnte Beløb 2063 Kr 40 Øre med Renter heraf 6 pCt p a fra den 15 Juli 1929, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse indhentede, Oplysninger maa det antages, at de leverede Kager var af en væsenlig ringere Kvalitet end Appellanten efter den ham foreviste Prøve og efter de ved Købets Afslutning faldne Udtalelser havde Grund til at vente. Appellanten findes herefter at være berettiget til at nægte at betale Varerne. Om Behandlingen af Partiet forinden Leveringen er det oplyst, at Indstævnte har ladet de hele Kager knuse paa Firmaet Mammen & Dreschers Lager i Nyborg under Anvendelse af sædvanlige tekniske Hjælpemidler til at fjerne Søm og andre Metaldele, der efter det oplyste ikke sjældent forefindes i Kager af udenlandsk Oprindelse, og at

Firmaets Folk ikke ved Knusningen har bemærket de senere forefundne fremmede Bestanddele. Paa den anden Side maatte Appellanten, der ikke var uvant med Brugen af beskadigede Foderstoffer og som havde købt de her omhandlede Kager som beskadigede uden særlig Garanti, være paa det rene med, at der var forbundet Risiko med at bruge dem uden Forsigtighedsforanstaltninger.

Under disse Omstændigheder findes Appellanten ikke at kunne gøre Indstævnte ansvarlig for den Skade, der maatte være paaført hans Besætning ved Fodring med Kagerne.

Appellanten vil herefter være at dømme til at betale det leverede Mel med 568 Kroner 40 Øre med Renter. Iøvrigt vil Parterne være at frifinde for hinandens Tiltale. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forpagter O Olsen, bør til Indstævnte, Direktør Sophus Petersen, som Eneindehaver af Dansk Kommissionsforretning betale 568 Kroner 40 Øre med Renter 6 pCt aarlig fra den 15 Juli 1929, til Betaling sker. Iøvrigt bør Parterne for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af Juli Maaned 1929 henvendte Sophus Petersen, der under Firmanavn af Dansk Kommissionsforretning driver Forretning med beskadigede Foderstoffer, sig sammen med Konsulent Overgaard til Forpagter O Olsen og foreslog denne, der tidligere skal have anvendt beskadigede Foderstoffer, at købe et Parti havarerede Oliekager efter en forevist Prøve. Petersen fortalte, at Partiet ikke havde været udsat for Ild og efter nogen Forhandling købte Olsen baade Oliekager og beskadiget Mel. I Brev af 8 s M stadfæstede Petersen at have solgt Olsen dels en Vognladning beskadiget Mel, frit paa Banevogn i København, dels 15 Tons beskadigede Oliekager i knust Stand for 10 Kr pr 100 kg fri paa Banevogn i Tølløse. De paagældende Varer blev leverede henholdsvis den 10 og den 12 s M; den 15 s M fremsendte Petersen Faktura lydende paa 2063 Kr 40 Øre, nemlig

Mel	693 Kr 00 Øre
Oliekager	1495 — 00 —
	<hr/>
	2188 Kr 00 Øre
÷ udlagt Fragt	124 — 60 —
	<hr/>
	2063 Kr 40 Øre.

Oliekagerne blev leverede i Sække, og da Olsen paa det nævnte Tidspunkt kun havde et ringe Antal Kreaturer paa Stald, blev Partiet ikke straks udstyrtet paa Loftet, men der blev fodret fra Sækkene. Efter Forbrug af nogle Sække blev Olsen af sin Fodermester gjort opmærksom paa, at Partiet indeholdt fremmede, sundhedsfarlige Bestanddele, saaledes at Oliekagerne ikke var egnede til Foder. Partiet blev nu udstyrtet paa Loftet og efter Olsens Anbringende indeholdt det Søm, Bensplinter, Tandstumper, Pjasava, Lærredsstumper m m; Olsen reklamerede den 23 s M. Den 2 August s A døde en af Olsens Køer, og da man formodede, at Døden skyldtes Fodring med de leverede Kager, blev Koen obduceret af Dyr læge Brinth, der i en Erklæring af 4 s M udtaler:

»Undertegnede, der i Gaar paa Aastrup har besigtiget et Lager af en Foderblanding, der oplystes at være leveret af Dansk Kommissionsforretning (Direktør Sophus Petersen) skal herved erklære, at jeg finder dette paa Grund af sit Indhold af Snavs, Trevler, benhaarde Splinter, rimeligvis stammende fra splintrede Dyrekogler, Tænder eller lignende, for ganske uskikket til og som sundhedsfarligt Kreaturfoder.

Ved en d 2 ds foretagen Obduktion af en selvdød Ko paa Aastrup konstaterede jeg som Dødsarsag en udbredt Hjertesæksbetændelse, opstaaet ved et fra Netmaven til Hjertet udgaaet Søm, der efter det omtalte Foderstofs rigelige Indhold af fremmede Bestanddele, efter al menneskelig Beregning maa stamme fra dette.«

Yderligere blev 4 Køer af Besætningen syge og maatte sælges til Slagtning; ogsaa disse blev undersøgte af Dyr læge Brinth, der den 16 September s A afgav følgende Erklæring:

»Efter Opfordring af Forpagter Olsen, Aastrup, undersøgte jeg Dags Eftermiddag paa Holbæk off Slagtehus 4 Oksekroppe med Indvolde. De paagældende Køer havde i ca 3 Uger været syge med Symptomer paa traumatisk Indigestion (slugt, fremmed Legeme) og behandlet derfor af undertegnede. Da Køerne nu, omend stærkt afmagrede var blevet feberfri, solgte Forpagter Olsen dem til Slagtermester Rohde, Holbæk.

Ved min Undersøgelse af de paagældende Dyr, der overværedes af Stadsdyrlæge Larsen, Holbæk, konstateredes i høj Grad paa de to Kroppe, i mindre Grad paa den tredje, Sammenvoksninger og meget lyserødt, tjavset Bindevæv med Betændelsesprocesser mellem Netmaven og de tilgrænsende Dele, paa den ene Netmave var flere Abcesser (Bylder), i disse var medfølgende benhaarde Splint samt et Søm; desuden fandtes i Netmaverne følgende: Søm (ialt 2 Stk), 1 Skrue, 1 Sten (Kul?), 1 Stk Pjasava.

Færdig fra Trykkeriet den 25 November 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 23

Mandag den 16 November.

I Lungerne fandt jeg hos de 2 Køer tilstedeværende Lungeorm og (vistnok hos 2) Lungetuberkulose, men begge disse Lidelser var til Stede i saa ringe Grad, at jeg anser det for uden Betydning for Dyrenes Almenbefindende.

Jeg nærer ingen Tvivl om, at Dyrenes Febersygdom i de sidste Uger skyldes de slugte fremmede Legemer og deraf følgende Betændelsesprocesser omkring Netmaverne; at disse fremmede Legemer stammer fra det tidligere beskrevne »Krafftoder«, finder jeg i høj Grad sandsynligt; for den i den omtalte Byld fundne, benhaarde Splints og Piasavastykkets Vedkommende finder jeg, at fornøden Vished herfor er til Stede, da ganske lignende Dele er fundne i større Antal i Restbeholdningen af Foderblandingen.«

Under denne ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren Direktør Sophus Petersen Dansk Kommissionsforretning paastaaet Sagsøgte, Forpagter O Olsen dømt til Betaling af fornævnte Fakturabeløb 2063 Kr 40 Øre med Renter heraf 6 pCt fra den 15 Juli 1929.

Sagsøgte, der erkender at skyldes for leveret Mel 693 Kr ÷ 124 Kr 60 Øre (Fragten) eller 568 Kr 40 Øre, og som hævder ved Tab af Kreaturer m m at have lidt et Tab af 1750 Kr, har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale og denne tilpligtet at betale 1750 Kr ÷ 568 Kr 40 Øre eller 1181 Kr 60 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Modkravets Tingfæstelse den 16 Juni 1930.

Det er under Sagen oplyst, at Petersen omkring Juletid 1928 paa Malta af en havareret Ladning Oliekager, der da var oplosset paa Kajen, havde købt ca 300 Tons; Partiet formentes ikke at have været i Brand, men havde »taget Varme«, antagelig fordi der havde været Ild i Skibet. Partiet blev befordret til Danmark med S/S »Helene«, der var destineret til Aarhus, men paa Grund af Ishindringer maatte gaa ind til Esbjerg, hvor Partiet blev oplosset. Ca 270 Tons af Partiet blev nu solgt til »Østjydsk Korn- og Foderstofforretning« i Aarhus, medens Resten blev oplagt hos Firmaet Mammen & Drescher i Nyborg, der knuste Kagerne og hældte dem paa Sække. Af det hos Mammen & Drescher oplagte Parti er 15 Tons, som sagt, solgt til Sagsøgte, 8 Tons til Proprietær Jensen, Tommerup, og Resten i Smaaposter til forskellige Landmænd paa Køge Egnen.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at Partiet har været i Brand, hvilket Sagsøgeren som anført, har garanteret mod. Efter Indholdet af en af Steins Laboratorium den 27 Februar 1930 afgivet

Erklæring vedrørende en til Laboratoriet indsendt Prøve af Varen kan dette imidlertid ikke antages at have været Tilfældet, og noget Bevis herfor har Sagsøgte ikke mod Sagsøgerens Benægtelse kunnet føre.

Videre har Sagsøgte gjort gældende, at det leverede Parti ikke er prøvesvarende; den Prøve, efter hvilken Handlen blev sluttet, har ikke kunnet fremskaffes, Konsulent Overgaard, der præsenterede Petersen for Sagsøgte, har afgivet en Erklæring, hvori det hedder:

»Undertegnede erklærer herved paa Tro og Love, at det Parti havarede Oliekager, som Forp O Olsen, »Aastrup« pr Tølløse, købte af Dansk Kommissionsforretning v/ Herr Direktør Sophus Petersen, København, i min Overværelse ikke svarer til den af Direktør Sophus Petersen fremviste Prøve

I) der fandtes ikke ildbrændte Kagestumper,

II) ikke halvraadne Sækkestumper, Bensplinter o m a.

Det fremgik heller ikke af den fremviste Prøve, at der fandtes saa meget Snus i Partiet, som det nu viser sig at gøre.«

Firmaet Mammen & Dreschers Personale, der har udtaget det Parti, hvorfra den omhandlede Prøve stammer, har erklæret, at det blev taget »lige for Haanden« af Partiet; der er ikke af de Folk, der betjente Kageknuseren, bemærket Benstumper og andre fremmede Bestanddele, saa der maa have været meget lidt af den Slags Stoffer i Kagerne. Med Hensyn til Søm og Jærnstumper hævdes det, at saadanne kan der ikke have været i Kagerne, idet der paa selve Kageknuseren er anbragt en meget kraftig Magnet, netop for at fjerne Jærn fra Kagerne. Efter det saaledes foreliggende, og da Prøven opgives at være bortkommet og derfor ikke kan nærmere undersøges og sammenlignes med Partiet, findes det ikke at kunne statueres, at Partiet ikke har været prøve-svarende.

Endelig hævdes det af Sagsøgte, at de leverede Varer har ikke blot været uanvendelige som Foderstoffer, men endog sundhedsfarlige for Kreaturerne. Der er under Sagens Forberedelse optaget en Syns- og Skønsforretning, hvori det hedder: »Partiet som for en stor Del bestaar af Snus, er saa stærkt beskadiget, at det er umuligt at se, hvilke Slags Oliekager det bestaar af. Det er meget ildelugtende og har været udsat for stærk Varme eller Ild, hvilket mange forkullede Klumper vidner om. Af fremmede Legemer forefandtes: Bensplinter, Sten, Piasavastykker, Træsplinter og Sækkestumper. Da disse fremmede Bestanddele er meget farlige for Kreaturerne, maa vi anse Partiet for sundhedsfarligt og uegnet til Kreaturfoder.«

Grosserer-Societetets Komité er af Sagsøgte bl a spurgt:

1) Hvad er den almindelige Aarsag til, at Oliekager ikke kan sælges som prima Varer, men sælges som beskadigede Oliekager? Svar ad 1: De Oliekager, der sælges som beskadigede, stammer som Regel fra havarede Ladninger eller fra Brande, men det kan ogsaa dreje sig om Kager, der paa anden Maade er blevet fordærvede.

2) Forstaas der ved beskadigede Oliekager andet end en ringere Varekvalitet? Svar ad 2: Ja.

3) Er det almindeligt, at der i beskadigede Oliekager forefindes fremmede Legemer, saasom Bensplinter, Sten, Piasavastykker, Træ-

splinter og Sækkestumper? Svar ad 3: Naar beskadigede Oliekager stammer fra havareret Ladning eller navnlig fra en Brand, kan der forefindes mange forskellige Urenheder.

Sagsøgeren har hævdet, at den foreviste Prøve, der ikke var udtaget af ham selv, svarede til Partiet; han har henvist til, at han ikke fra nogen anden Køber af de ca 30 Tons, som han har solgt til Landmænd, har faaet nogensomhelst Reklamation; han har fremlagt en Erklæring fra Proprietær Jensen, Tommerup, der, som sagt, købte 8 Tons af dette Parti, i hvilken Erklæring det bl a hedder: »Hele Partiet er omtrent fodret op, og jeg har ikke i mindste Maade bemærket, at Kagerne skulde have skadelige Følger for mine Køer, og ejheller, at Køernes Sundheds-Tilstand ved Fodringen af ovennævnte Kager, skulde være i mindste Grad forringet.«

Naar Sagsøgeren har henvist til, at »ØstjydsK Korn- og Foderstofforretning«, der, som anført, overtog 270 Tons, ikke har faaet nogen Reklamation fra deres Købere, maa dette være uden Betydning, idet det er oplyst, at dette Firma, før det paabegyndte Salget, lod foretage en omhyggelig Rensning af Partiet.

Sagsøgeren har endvidere fremlagt en Række Erklæringer fra Landmænd, der i deres Bedrift plejer at bruge beskadigede Foderstoffer; i disse Erklæringer siges det, at Købere af beskadigede Oliekager maa regne med, at Kagerne kan være urene, saaledes at der i disse kan forekomme fremmede Bestanddele, der kan være skadelige for Kreaturerne, at det derfor er sædvanligt, at Købere af saadanne beskadigede Oliekager, forinden disse benyttes til Fodring, underkaster Varen en Undersøgelse og eventuelt en Rensning, og at det ligeledes er sædvanligt, at der ved Fodring med beskadigede Kager foretages en Blanding med prima Varer, saaledes at de beskadigede Varer iblandes med 10 til 25 pCt.

Ved Sagens Afgørelse maa Retten finde det af afgørende Betydning, at Købere af beskadigede Varer som de heromhandlede, der sælges for en Pris, som ligger væsenligt under Prisen for sunde Varer, ikke kan gaa ud fra at faa Varer, der kun er af ringere Kvalitet end sunde Varer, men maa være forberedt paa, at Varen kan være uren og iblandet fremmede Legemer. Det maa derfor være Køberens Sag at foretage en nøjere Undersøgelse af Varen, før han køber eller dog at opbevare Prøven, hvorefter han har købt; endvidere bør Køberen undersøge de modtagne Varer, før han anvender dem. Ingen af disse Forsigtighedsregler har Sagsøgte iagttaget, og han vil derfor, idet den omhandlede Vare ikke skønnes at ligge væsenlig under, hvad han burde kunne vente sig, og idet Sælgeren ikke er overbevist om at have afgivet urigtige Erklæringer om Varens Kvalitet, være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat. Efter dette Resultat kan der ikke tilkomme Sagsøgte nogen Erstatning.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 300 Kr.

Tirsdag den 17 November.

Nr 217/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Peder Nielsen (Bache),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 230 I.

Østre Landsrets Dom af 10 August 1931: Tiltalte Jens Peder Nielsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 2 Aar. Tiltalte bør derhos betale Sagens Omkostninger, derunder Salær 60 Kr til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører A Kaae. Endelig bør Tiltalte in solidum med de ovennævnte Vilhelm Laurits Jørgensen og Svend Johannes Jørgensen betale i Erstatning, dels 4948 Kr 62 Øre til A/S »Centralkompagniet«, dels 4786 Kr 79 Øre til Firmaet Stallknecht & Meyer. Den idømte Erstatning for Tiltaltes Vedkommende at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bache betaler Tiltalte Jens Peder Nielsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Københavns Byrets 10 Afdeling (Nr 104/31), tiltales ifølge Anklageskrift af 17 Juli 1931 Jens Peder Nielsen her ved Retten til at lide Straf for 2 Gang begaaet simpelt Tyveri efter Straffelovens § 230, 1 Stk ved i Tiden fra Begyndelsen af Oktober Maaned 1930 til henimod Midten af Februar 1931 sammen med Vilhelm Laurits Jørgensen og Svend Johannes Jørgensen at have frastjaalet A/S »Centralkompagniet« ca 16 000 kg Græsfrø, Rødkløverfrø og andre Frøsorter, til Værdi ialt 10 027 Kr 17 Øre, som var oplagret paa Aktieselskabets Lager i Saxogade 63—69, hvor de nævnte to Personer var ansat.

Tiltalte nægter sig skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Tiltalte er født den 22 Januar 1890 og tidligere anset ved Københavns Byrets Dom af 13 December 1929 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Ved Københavns Byrets Dom af 29 April 1931 blev ovennævnte Vilhelm Laurits Jørgensen og Svend Johannes Jørgensen efter Straffelovens § 228 anset hver især med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Ved Dommen ansaas det ved de Tiltaltes uforbeholdne Tilstaaelse, hvis Rigtighed var bestyrket ved de iøvrigt foreliggende Oplysninger, bevist, at de Tiltalte i Forening med en tredje Mand — hvorved der sigtes til Tiltalte under nærværende Sag — mod hvem Tiltale da ikke var rejst, havde stjaalet 15—16000 kg Græsfrø fra Centralkompagniets Frølager, Saxogade 63—69, hvor de Tiltalte var ansat, henholdsvis som Formand og som Medhjælper. Det hedder videre i Dommen: »Tyverierne er begaaet fra Begyndelsen af Oktober Maaned 1930 og indtil hen i Februar Maaned 1931; og det stjaalne Græsfrø er afhentet fra Lageret af ovennævnte Trediemand, som derefter videresolgte det til et andet Frøfirma her i Byen. Ved Salget er ialt udkommet 9344 Kr 93 Øre, og dette Beløb er efter de Tiltaltes Forklaringer fordelt saaledes, at de Tiltalte hver især har faaet ca 1500 Kr, medens den paagældende Trediemand har beholdt Resten.«

Tiltalte gør gældende, at han vel har forrettet Kørsel for de Domfældte i en Række af Tilfælde og derfor har oppebaaret ialt ca 1100 Kr, men han vil hævde, at han forment, at de Domfældte var berettigede til at disponere over Frøet.

Som fængslet har Tiltalte i vedkommende Undersøgelseskammer under en Afhøring den 1 April 1931, efter hvilken Afhøring han løslodes, forklaret, at det nok kan passe, at de Domfældte tilsammen kun har faaet omkring 3000 Kr Udbytte, endvidere erkendte han, at han foruden at have modtaget ca 1100 Kr som sin Andel desuden hver Gang forud fradrog et Beløb paa ca 150 Kr som Kørselsudgifter, og at det derfor godt kan passe, at han som sin Del har faaet ialt mellem 5 og 6000 Kr, derimod fastholdt han, at han til en Begyndelse ikke forstod, at det drejede sig om Tyverier, og at han først senere hen, nærmest paa Slutningen, forstod at Frøet var stjaalet.

Under Forundersøgelsen forklarede han derimod, at han overhovedet ikke havde tænkt sig, at det Frø han havde hentet og faaet udleveret af de Domfældte fra vedkommende Firmas Lager, var stjaalet. Iøvrigt forklarede han under Forundersøgelsen, at han havde afgivet ovennævnte Forklaring i Kammeret for at blive løsladt.

Det er oplyst, at Centralkompagniets normale Udgift til Kørsel af Læs paa 2000 kg til det Firma, hvortil Tiltalte har solgt det stjaalne Frø, og som er bestjaalnes Kunde, andrager 7 Kr 25 Øre, og at de under Sagen omhandlede Læs har været væsentlig mindre.

Naar henses til at Tiltalte har overværet, at de Domfældte udtog Frøet af bestjaalnes Lager, at Udtagningen altid kun skete paa Tider, hvor af bestjaalnes Personale de Domfældte alene var til Stede, at Udbyttet efter de Domfældtes Forklaring i hvert enkelt Tilfælde straks deltes uden at der skete nogen Indbetaling til nogen Forretningskasse, at Tiltalte erkender i Overensstemmelse med Aftale med de Domfældte at have skjult overfor Aftageren, hvorfra Frøet stammede, idet han i Strid med Sandheden angav, at han opkøbte det hos forskellige Landmænd paa Sjælland, samt at de Domfældte overensstemmende har for-

klaret, at Tiltalte lige fra Begyndelsen var klar over, at Talen var om Tyveri, samt til hvad der iøvrigt er oplyst, findes det ganske ubetænkeligt at anse Tiltalte som Medgerningsmand til de i Anklageskriftet og den ovennævnte Dom ommeldte Tyverier.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 230 I efter Omstændighederne med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte have at udrede Erstatning som nedenfor anført.

Nr 83/1931. Boet efter afdøde Cementstøber **Niels Chr Jensen**, hvilket Bo behandles af Skifteretten for Helsingør Købstad m v (Aagesen efter Ordre) m o d

Arbejdsmand **C C Weinrich** (Møldrups efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at fravige Besiddelsen af et Grundstykke.

Vestre Landsrets Dom af 18 Oktober 1930: Sagsøgte, Arbejdsmand C C Weinrich, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand Alfred Pedersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsøgte beskikkede Sagførere ved Underretten og ved Landsretten, Overretssagførerne Melson og Johnsen, i Salær hver 80 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er det appellerende Bo indtraadt i Købmand Alfred Petersens Retsstilling med Hensyn til Ejendommen.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at det omstridte Grundstykke er en Parcel, beliggende ved en Vej sammen med andre til Bebyggelse bestemte Parceller, samt at Indstævnte, som det maa antages, omkring den Tid, han begyndte at dyrke det, fik at vide, at det var bortsolgt. Der maa derhos gaas ud fra, at han med Lethed kunde have skaffet sig Oplysning om Ejeren. Under de saaledes foreliggende Omstændigheder maa Indstævnte være afskaaret fra at vinde Hævd, og Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Indstævnte findes at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Arbejdsmand C C Weinrich bør fravige Besiddelsen af Ejendommen Matr Nr 7t af Nørresundby Købstads Markjorder og anerkende Appellanten Cementstøber Niels Chr Jensens Dødsbos Ret til nævnte Ejendom. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten med 200 Kroner. Endvidere betaler Indstævnte til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret, samt i Salær for Højesteret til Højesterets sagfører Aagesen 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Der tillægges Højesterets sagfører Møldrup i Salær for Højesteret 200 Kroner og Overretssagfører Melson i Salær for Møde under en Vidneførsel 15 Kroner, hvilke Beløb tilligemed de Overretssagførerne Melson og Johnsen ved Landsrettens Dom tillagte Salærer 80 Kroner for hver, udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 16 Juni 1900 solgte Fabrikant A P Nielsen af Nørresundby til Cementstøber Niels Christian Jensen, sammesteds, Ejendommen Matr Nr 7t af Nørresundby Købstads Markjorder for en Købesum af 500 Kr, og den 3 Januar 1919 blev der udfærdiget Skøde paa Ejendommen til Jensen. Efter at denne var afgaaet ved Døden i 1925 blev Ejendommen af Skifteretten for Helsingør Købstad m v, der behandlede Boet efter Jensen og hans tidligere afdøde Hustru, for en Købesum af 900 Kr solgt til Sagsøgeren, Købmand Alfred Pedersen af Nørresundby, til hvem der under den 29 December 1928 af Skifteretten blev udfærdiget Skøde paa Ejendommen. Da han derefter vilde tage Ejendommen i Besiddelse, viste det sig, at den blev benyttet dels til Havejord, dels til Høsehøld af Sagsøgte, Arbejdsmand C C Weinrich af Nørresundby, der havde opført Skure paa Grunden, og som nægtede at fravige Besiddelsen, idet han paastod selv at være Ejer.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren paastaaet Sagsøgte kendt pligtig at fravige Besiddelsen af fornævnte Ejendom og at anerkende Sagsøgerens Ejendomsret over den.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Sagsøgte ikke i Hævdstid har udøvet en Ejers Raaden over Ejendommen, og at Sagsøgte selv om en saadan Raaden maatte anses godtgjort, ikke paa

Grundlag deraf har kunnet vinde Hævd paa Ejendommen, da han vidste, at den ikke tilhørte ham, og hans Besiddelsestagen og Udnyttelse af den saaledes har været et bevidst Retsbrud.

Sagsøgte Partsforklaring gaar ud paa, at det paagældende Grundstykke i mindst et Par Aar havde henligget, uden at nogen interesserede sig for det, da han i 1904 efter forgæves at have søgt Oplysning om, hvem der ejede Grundstykket bestemte sig til at tage det i Besiddelse, hvorefter han kulegravede det og lagde Kartoffler deri. Han har siden da Aar efter Aar dyrket Grundstykket og behandlet det som sit eget, uden at der fra nogen Side er rejst Indsigelse derimod. Han har aldrig talt med fornævnte Fabrikant Nielsen om Grundstykket og har ikke kendt Cementstøber Jensen.

Fabrikant Nielsen har som Vidne forklaret, at han, da Skøde skulde udstedes til Cementstøber Jensen, spurgte denne, om Sagsøgte betalte Leje af Grundstykket. Herpaa svarede Jensen blot, at han vilde hen og tale med Sagsøgte. Vidnet mener senere at have talt med Sagsøgte og bebrejdet ham, at han ikke betalte Leje.

Efter alt det foreliggende findes det nu tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgte i Hævdstid har udøvet en Ejers Raaden over Grundstykket, og det findes mod hans Benægtelse ikke bevist, at han overfor Cementstøber Jensen har erkendt at være pligtig at fravige Grundstykket, naar det maatte forlanges, eller at han paa anden Maade har anerkendt Jensens Ejendomsret til Grundstykket. Idet det derhos efter det oplyste maa antages, at Sagsøgte Besiddelse og Udnyttelse af Grundstykket har været ganske aabenlys og i al Fald i 1919 er bragt til Jensens Kundskab, findes den Omstændighed, at Sagsøgte har været vidende om, at Grundstykket ikke tilhørte ham selv, ikke at kunne udelukke ham fra at vinde Ejendomshævd paa Grundstykket.

Herefter vil Sagsøgte Frifindelsespaaestand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgte beskikkede Sagførere ved Underretten og Landsretten i Salær 80 Kr til hver, hvilke Beløb bliver at udrede af det offentlige.

Onsdag den 18 November.

Nr 258/1931.

Rigsadvokaten

mod

Fængslede **Johann Friedrich Johannsen** (Holten-Bechtolsheim),

der tiltales til Undergivelse af Sikkerhedsforanstaltninger, subsidiært til Straf for Brandstiftelse.

Vestre Landsrets Dom af 18 September 1931: Fængslede Johann Friedrich Johannsen bør anbringes paa en Aandssvageanstalt. I Erstatning udreder han til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger 37 850 Kr, til Jydsk Brandforsikringsforening for Løsøre 24 148 Kr, til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger 23 100 Kr, til Jydsk Brandforsikringsforening for Løsøre 18 677 Kr, til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger 24 650 Kr, til Bovrup-Felsted Brandforsikringsselskab 13 012 Kr og 7280 Kr ialt 20 292 Kr. Saa udreder Fængslede og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Dr jur Miang, i Salær 150 Kr. De idømte Erstatninger udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Tiltalte, der nedlægger Paastand paa ikke at blive undergivet Sikkerhedsforanstaltninger, men at blive anset med Straf.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Holten-Bechtolsheim betaler Tiltalte Johann Friedrich Johannsen 200 Kroner.

•Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Fængslede Johann Friedrich Johannsen ved 3 jydsk Statsadvokatur Anklageskrift af 26 August 1931 sat under Tiltale med Paastand:

principalt paa at Tiltalte i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927 undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes paa en Aandssvageanstalt,

subsidiært paa, at han idømmes Straf efter Straffelovens § 280 for forsætlig Brandstiftelse under saadanne Omstændigheder, at han maatte indse, at andres Liv derved udsattes for aabenbar Fare,

mest subsidiært paa, at han idømmes Straf efter Straffelovens § 281, 1 Stk for forsætlig Brandstiftelse,

a.

ved den 18 December 1930 om Aftenen med en Tændstik at sætte Ild paa det løse Halm i en af Ladebygningerne til Gaardejer Peter Thaysens Gaard i Traasbøl, hvilken Ejendom nedbrændte,

b.

ved den 16 September 1930 om Aftenen med en Tændstik at sætte Ild paa Halmen i Ladebygningen til Gaardejer Hans Christian Christensens Gaard i Tombøl, hvilken Ejendom nedbrændte,

c.

ved den 13 November 1930 om Aftenen med en Tændstik, som han stak ind gennem Trækaabningen til Ladebygningen til Gaardejer Peter Christian Petersens Gaard i Tombøl, at sætte Ild paa den i Laden liggende Halm, hvorved Ejendommen nedbrændte.

Fængslede er født den 25 August 1907 og ses, bortset fra en Bøde for Gadeuorden vedtaget i 1930, ikke tidligere at være tiltalt eller straffet.

Efter Fængsledes egen Tilstaaelse, der stemmer med det iøvrigt oplyste, maa det anses tilstrækkeligt bevist, at han har gjort sig skyldig i Brandstiftelse under de i Anklageskriftet nærmere beskrevne Omstændigheder, hvorved bemærkes, at Ildspaesættelsen ved samtlige Lejligheder fandt Sted om Aftenen mellem 9 og 10, da Fængslede paa Hjemvejen til sin Husbonds Gaard passerede de paagældende Ejendomme.

Samtlige Ejendomme var gamle og i det væsentlige straatækte, og de hjemmевærende Beboere var i alle Tilfælde gaaet til Ro. Der kom dog ingen Mennesker til Skade, men i de to Tilfælde indebrændte nogle Kreaturer.

Fængslede har forklaret, at han i hvert enkelt Tilfælde har stukket Ild paa under en pludselig opstaaet Trang til at se Ild, og at han, der ikke har næret nogen fjendtlige Følelser eller Hævntanker mod nogen paa de forskellige Ejendomme boende Personer, ikke har gjort sig det klart, at der ved Brandene kunde være forbundet Fare for disses Liv,

Under Hensyn til det om Fængsledes mentale Tilstand nedenfor oplyste, kan det ikke antages, at Fængslede ved nogen af de paagældende Lejligheder har maattet indse, at Menneskeliv udsattes for aabenbar Fare, og hans Forhold vil derfor være at henføre under Straffelovens § 281, 1 Stk.

I en Erklæring af 20 Januar 1931 udtaler Amtslægen i Sønderborg, der har haft Lejlighed til at iagttage Fængslede under hans Ophold i Arresten, at Fængslede ikke er sindssyg eller aandssvag, men et daarlig oplært og lidet sjæleligt udviklet Individ, der har vist en Del Tegn paa sjælelig Degeneration, og hvis Modstandskraft mod forbryderiske Impulser er mindre end det helt sjælssunde Individ.

Fængslede har derhos været indlagt til Observation paa Middelfart Sindssygehospital, hvis Overlæge i en Erklæring af 16 Juli 1931 har udtalt:

»Johann Friederich Johannsen har vist pyroman Tilbøjelighed. Der er ikke fremkommet noget, der taler for, at han skulde lide af nogen Sindssygdom, Neurose, Epilepsi eller organisk Hjernesygdom. Hans Hovedpineanfald synes ikke at have nogen Betydning, hverken som Tegn paa nogen legemlig Sygdom eller som tydelig medvirkende til hans øvrromane Tilbøjelighed.

Han er et i nogen Grad degenereret Individ, hvilket har vist sig ved svag Begavelse, han maa regnes for at være aandelig debil, ikke imbecil.

Hans pyromane Handlinger er formentlig Udslag af hans aandelige Debilitet, som har medført, at Modforestillinger ikke er optraadt med tilstrækkelig Styrke til at modvirke den hos ham opstaaede pyromane Tilskyndelse — — —.«

Endelig har Retslægeraadet i en Erklæring af 8 August s A udtalt:

»Ved Sagens Tilbagesendelse skal Retslægeraadet udtale, at Johann Friederich Johannsen efter det nu oplyste ikke er sindssyg, men aandsvag i lettere Grad med en Del Karakterbrist. Retslægeraadet skal anbefale, at han som farlig for Retssikkerheden søges anbragt paa en Aandssvageanstalt.«

Da de af Fængslede begaaede Brandstiftelser efter de foreliggende Lægeerklæringer maa anses som Udslag af Fængsledes mangelfulde aandelige Udvikling, findes han overensstemmende med Anklagemyndighedens principale Paastand at burde anbringes paa en Aandssvageanstalt.

Fængslede vil derhos have at udrede nedennævnte Erstatningsbeløb:	
til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger	37 850 Kr
til Jydsk Brandforsikringsforening for Løsøre	24 148 —
til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger	23 100 —
til Jydsk Brandforsikringsforening for Løsøre	18 677 —
til Nordøstlesvigske Brandforsikringsforening for Bygninger	24 650 —
til Bovrup-Felsted Brandforsikringsselskab	13 012 Kr og
7280 Kr, ialt	20 292 —
	148 717 Kr

Endelig vil Fængslede have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 150 Kr.

Torsdag den 19 November.

Nr 60/1931. Vognmand **Th Landgrebe** og Chauffør **Anton Lindstrøm Nielsen** (Trolle) mod

Fru Florentine Othilie Lyngberg Simonsen
(Steglich-Petersen efter Ordre),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Vestre Landsrets Dom af 27 Februar 1931: De Sagsøgte, Vognmand Th Landgrebe og Chauffør A Lindstrøm Nielsen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgerinden, Fru Florentine Othilie Lyngberg Simonsen, betale 8000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a

fra den 13 September 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at den skete Ulykke maa tilskrives Lastautomobilets Fører, Appellanten Nielsen.

Efter de Højesteret forelagte Oplysninger kan det ikke anses sandsynliggjort, at Afdøde var Fader til Indstævntes Barn, der er født 22 April 1905.

Den af Indstævnte givne Fremstilling om den hende ydede Understøttelse vil derhos efter det nu oplyste ikke kunne lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, og det findes herefter ikke godtgjort, at Afdøde Nielsen har ydet Indstævnte en saadan Understøttelse, at han kan siges at have forsørget hende. Da dernæst den Omstændighed alene, at Lysning, som i Dommen anført, er sket, ikke kan medføre, at Afdøde kan betragtes som Indstævntes Forsørger, vil der ikke kunne tillægges hende nogen Erstatning hos Appellanterne. Herefter vil disses Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne Vognmand Th Landgrebe og Chauffør Anton Lindstrøm Nielsen bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Florentine Othilie Lyngberg Simonsen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 200 Kroner, der udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da den omtrent 70-aarige Avlsbruger Johan Severin Nielsen af Aalborg den 19 September 1929 ved 3½ Tiden om Eftermiddagen kom cyklende ad Vesterbro i Aalborg ind mod Byen og vilde passere venstre om et i samme Retning kørende Hestekøretøj, medens en med Grus belæst Lastmotorvogn, der ligeledes kørte ind mod Byen, samtidig passerede udenom Nielsen, væltede denne af Cyklen og paadrog sig saa svære Kvæstelser af Hovedet, at han samme Dag afgik ved Døden.

Idet Sagsøgerinden, Fru Florentine Othilie Lyngberg Simonsen i Aalborg har anført, at Føreren af Lastautomobilet ved Forbikørselen har ladet det skorte paa tilbørlig Agtpaagivenhed og Omhu og derved

foraarsaget, at Nielsen væltede, og hans paafølgende Død, samt at Nielsen var hendes Forsørger, har hun under nærværende Sag paastaaet Lastautomobilets Ejer og Fører, de Sagsøgte, Vognmand Th Landgrebe og Chauffør Anton Lindstrøm Nielsen, begge i Aalborg, dømt til at betale hende i Erstatning for Tab af Forsørger 15 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 13 September 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerindens Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, dels at Lastautomobilet ikke ved Forbikørslen har rørt Nielsen, og at der i det hele ikke er vist Mangel paa Agtpaagivenhed fra dets Førers Side, dels at Forholdet mellem Sagsøgerinden og Nielsen ikke var et saadant, at sidstnævnte kunde betragtes som hendes Forsørger.

Efter de under Sagen foreliggende Oplysninger maa det imidlertid antages, at Ulykken skyldes, at Lastautomobilets Fører ikke ved Forbikørslen har taget fornødent Hensyn til Nielsen, saaledes at de Sagsøgte er ansvarlige for den Skade, der maatte følge af, at Nielsen væltede. Det er under Sagen dokumenteret, at der den 14 September 1929 blev foretaget Lysning til Ægteskab mellem Sagsøgerinden og Nielsen, og det er oplyst, at Nielsen skulde have fundet Sted den 28 s M. Sagsøgerinden, der ogsaa har afgivet Forklaring under Domsforhandlingen, har iøvrigt om sit Forhold til Nielsen forklaret, at hun, der er født i 1882, lærte ham at kende sidst i 1890erne. I 1904 fødte hun et Barn, som Nielsen var Fader til, og det var først ved den Tid, at hun blev bekendt med, at Nielsen var gift. I 1905 indgik hun Ægteskab med en Mand ved Navn Christensen, men Samlivet varede kun seks Uger, og Ægteskabet blev senere opløst. Fra 1906 til 1923 opholdt Sagsøgerinden sig i København, hvor hun væsenligst ernærede sig ved Sygepleje, men hun fik i hele dette Tidsrum Understøttelse fra Nielsen. I 1922 døde Nielsens Hustru, og efter at Sagsøgerinden i 1923 atter havde taget Ophold i Aalborg, optoges Bekendtskabet mellem hende og Nielsen atter, og den 1 August 1929 flyttede hun med Giftermaal for Øje ind i Nielsens Hjem som Husbestyrerinde.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes der at have været en saa overvejende Sandsynlighed til Stede for, at Nielsen, om ikke Ulykken var sket, faa Dage senere vilde have indgaaet Ægteskab med Sagsøgerinden, at hun maa anses ved hans Død at være blevet berøvet en Forsørger.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgerinden have Krav paa, at de Sagsøgte betaler hende en Erstatning for Tab af Forsørger, og under Hensyn til at det under Sagen er oplyst, at Sagsøgerindens Arbejdsevne er betydelig nedsat, og at Nielsen ved sin Død var en ret velsitueret Mand, findes Erstatningen at kunne bestemmes til 8000 Kr. Dette Beløb vil herefter de Sagsøgte have in solidum at betale til Sagsøgerinden tilligemed Renter af Beløbet som paastaaet.

De Sagsøgte vil derhos have ligeledes in solidum at betale Sagsøgerinden Sagens Omkostninger med 350 Kr.

af Sagsøgte den 28 Oktober 1930 paa en af A/S Sagførernes Auktioner den 10 September 1930 afholdt Auktion.

Sagsøgeren støtter sin Paastand paa, at Møblerne tilhører ham, idet han i Købekontrakt af 8 Marts 1930, ved hvilken han paa Afbetaling solgte dem sammen med andre Møbler til Grosserer Olaf Olsen, har taget Ejendomsforbehold, indtil hele Købesummen var fuldt betalt, hvad den endnu ikke er.

Efter det under Vidneførselen oplyste har nævnte Olaf Olsen paa Grund af, at han skulde afsone en Straf, givet Møblerne til Opbevaring hos sin Kæreste, Fru Emma Christensen. Da ogsaa denne derefter var til Strafafsoning, blev der den 10 September 1930 foretaget Udlægsforretning paa hendes Bopæl af en af hendes Kreditorer, A/S Electrolux, hvorved de i Sagen omhandlede Genstande blev udlagt dette Selskab under Forbehold af enhvers bedre Ret, hvorefter de blev stillet til Auktion og solgt til Sagsøgte den 28 Oktober 1930.

Det er under Sagen ubestridt, at Sagsøgte ved Købet har været i god Tro, idet han intet har vidst om Sagsøgerens Ejendomsret til Møblerne.

Sagsøgte, der paa Sagens første Tægtedag paastod Frifindelse, har ved Domsforhandlingen principalt paastaaet Sagen afvist, idet han gør gældende, at Sagsøgte i Tilfælde af Domfældelse maa være indtraadt i Køberen Olsens Rettigheder til i Overensstemmelse med Kontraktens Indhold at kræve Afregning i Henhold til Reglerne i Lov om Køb paa Afbetaling, Nr 244 af 8 Maj 1917, og at Sagsøgeren ikke har angivet noget om, hvorledes Opgørelse mellem Parterne paa dette sidste Grundlag skulde foregaa.

Subsidiært har Sagsøgte fastholdt sin Frifindelsespaastand.

Sagsøgeren har protesteret mod Afvisningspaastanden, dels fordi den ikke er rettidigt fremsat, dels idet han gør gældende, at Sagsøgte ikke kan stille det anførte Krav, hvis Oplydelse ikke synes mulig i et Tilfælde som det foreliggende, hvor det drejer sig om en Del af et Møblement, der er solgt for en samlet Købesum uden Angivelse af Pris for de enkelte Møbler.

Idet bemærkes, at Retten efter Omstændighederne har tilladt Fremsettelsen af den anførte Afvisningspaastand, findes der imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at han ikke kan være pligtig at fremkomme med det forlangte Forslag til Opgørelse imellem Parterne, idet Sagsøgte, der ikke har faaet Besiddelsen af Møblerne gennem nogen Overdragelse fra Olsen, ikke ses at kunne støtte nogen Ret paa Købekontrakten mellem Sagsøgeren og Olsen.

Herefter vil Paastanden om Sagens Afvisning ikke kunne tages til Følge.

Det er ved Vidneforklaringer af Fru Emma Christensen og af Fuldmægtig i A/S Electrolux, Brusvang, oplyst, at to Damer af Fru Christensens Bekendtskab nogle Dage efter, at Udlæget var foretaget, henvendte sig til Brusvang og oplyste for ham, at Møblerne ikke tilhørte Fru Christensen, hvortil han erklærede, at han, forinden han traf Foranstaltning til at hindre Auktioneringen, maatte have dokumenteret Rigtigheden af dette Anbringende, hvad han imidlertid ikke fik. Først efter

at Auktionen havde fundet Sted, og efter at Fru Christensen var vendt hjem efter Afsoningen, blev dette dokumenteret.

Fru Christensen, der efter sit Anbringende agter at indgaa Ægteskab med Olsen, har under Sagen paa dennes Vegne støttet Sagsøgerens Paastand, og Sagsøgeren har erklæret, at Hensigten, saafremt han faar Medhold, er den, at Møblerne paany skal overlades Olsen til fortsat Afbetaling tiltrods for, at han allerede ved det p^r 15 Juli 1930 forfaldne Afdrag har misligholdt Kontraktens Vilkaar.

Idet bemærkes, at den Omstændighed, at Fru Christensen paa Olsens Vegne støtter Sagsøgerens Paastand, findes at være uden Betydning, da Olsen ikke til Bevarelse af Besiddelsen af Møblerne vilde kunne paa-beraabe sig den af ham misligholdte Kontrakt, findes der at maatte gives Sagsøgte Medhold i hans Frifindelsespaastand, der støttes paa, at han har købt i god Tro paa offentlig Auktion, hvortil yderligere kan føjes, at der intet foreligger om, at Auktionen ikke er bekendtgjort paa lovlig Maade, og at Sagsøgeren allerede i den Omstændighed, at Købekontrakten har været misligholdt ved manglende Betaling siden 15. Juli 1930, har haft al Anledning til i Tiden indtil 28. Oktober 1930 at eftersøge Møblerne og forhindre deres Bortsalg ved Auktionen.

Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 3. Februar 1931 af Københavns Byrets 15 Afdeling og paastaas af Appellanten ændret derhen, at Indstævnte tilpligtes at udlevere ham de af Indstævnte paa den af A/S Sagsførernes Auktioner den 28 Oktober 1930 afholdte Auktion købte Møbler, nemlig 1 Sofa, 1 Lænestol og 2 mindre Stole — alt i Eg. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet, subsidiært, at Sagen afvises fra Byretten af den i Dommen anførte Grund.

Som anført i Dommen er det ubestridt, at Appellanten ved Købekontrakt af 8 Marts 1930 solgte de omtvistede Møbler sammen med andre til Grosserer Olaf Olsen paa Afbetaling og med Ejendomsforbehold, indtil Købesummen var fuldt betalt, at Olsen, inden dette sidste var sket, overlod Møblerne til Opbevaring hos Fru Emma Christensen, og at det var hendes Kreditor, A/S Elektrolux, som den 10 September 1930 foretog Udlæg i de omtvistede Møbler og lod dem bortsælge ved Auktion den 28 Oktober s A, paa hvilken Indstævnte købte dem.

Færdig fra Trykkeriet den 2. December 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 24

Torsdag den 19 November.

Selv om der nu maa gaas ud fra, at Indstævnte ved dette Køb har været uvidende om det af Appellanten ved Salget til Olsen tagne Ejendomsforbehold, kan Appellantens Ret ifølge dette under fornævnte Omstændigheder ikke antages at være gaaet tabt, og Indstævnte maa derfor være pligtig at levere bemeldte Møbler tilbage til Appellanten. Herefter og da Indstævntes subsidiære Paastand om Afvisning af den i Dommen anførte Grund ikke kan gives Medhold, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge og Dommen at ændre i Overensstemmelse hermed. Indstævnte findes derhos at burde betale Sagens Omkostninger for begge Retter med 125 Kr.

Fredag den 20 November.

Nr 251/1931.

Rigsadvokaten

mod

Christian Olaf Edvard Vindberg (Knudtzon),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 245.

Vestre Landsrets Dom af 11 September 1931: Tiltalte Christian Olaf Edvard Vindberg bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hey, i Salær 50 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 35 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog saaledes, at Straffens Fuldbyrkelse findes at burde udsættes, som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdselsen af Straffen udsættes, og at Straffen bortfalder efter Forløbet af 5 Aar fra denne Højesteretsdoms Afsigelse, saafremt de i Lov Nr 63 af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Knudtzon 60 Kroner der udredes af det offenkendte.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Christian Olaf Edvard Vindberg, der er født den 13 September 1876, og som — bortset fra Bøder for Overtrædelse af Næringsloven, Motorloven og Politivedtægten for Kolding Købstad, store henholdsvis 50 Kr, 300 Kr og 60 Kr — ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, ved 3 jyske Statsadvokators Anklageskrift af 12 Juni 1931 sat under Tiltale ved Vestre Landsret til at lide Straf efter Straffelovens § 245 for Pengeafpresning ved i et »Kolding den 24 Juni 1930« dateret og Landsretssagfører, Borgmester Juhl, Kolding, tilsendt Brev at have truet denne med overfor Offenheden at ville fremkomme med Oplysninger, som Tiltalte sad inde med vedrørende nævnte Juhls Forretningsførelse som Sagfører og til Skade for denne, saafremt Juhl ikke vilde yde Tiltalte et rentefrit Laan af 300 Kr i 3 Maaneder.

Erstatningspaastand er ikke nedlagt under Sagen.

Ved Tiltaltes egen Forklaring og det iøvrigt oplyste er det godtgjort, at Tiltalte har udvist følgende Forhold:

Han, der er Frugthandler i Kolding, og som befandt sig i økonomiske Vanskeligheder, tilskrev den 24 Juni 1930 Landsretssagfører og Borgmester V Juhl i Kolding et saalydende Brev:

»Dengang jeg skulde have min Regning Betalt, Efter jeg havde Betalt til Dem hvad jeg skyldte, synes jeg, at jeg fik en mindre pæn Behandling, ogsaa Da Di skulde møde i min Sag. Nu har jeg af Sandberg som havde Højkjærgaard erfaret Det hele forhold med Mergel Sagen og Dommer Frosts udtalelse, jeg hører ikke til Dem som laver Ondt for nogen, ellers kom Sagen frem, med flere, Men jeg forlanger en tjeneste, vil Di Hr. Juhl laane mig 300 Kr. Rentefri i 3 Maaneder. Den Sag er bliver hos mig, Den Sag med Nis H. Nielsen er Der jo heldigvis flere Om. som Det rammer bedre.

Omgaaende venter jeg Deres Ærede Svar

Med særdeles Agtelse

O Vindberg, Floras Alle.«

Ved det første Punktum i dette Brev sigtede Tiltalte til, at der har været et Mellemværende mellem ham og Landsretssagfører Juhl hidrørende fra, at denne har udført juridiske Forretninger for Tiltalte, som paa sin Side har solgt Frugt m m til Juhl. Over Opgørelsen af dette

økonomiske Mellemværende vil Tiltalte have følt sig brøsthølden, hvorhos han var misfornøjet med, at Landsretssagfører Juhl engang skal have undladt at give Møde i Retten for Tiltalte under en Politisag, der er opstaaet ved, at Tiltalte i December 1929 af Politiet med Magt blev udsat af en Restaurant. Det andet Punktum i Brevet sigter til en Rets-sag angaaende Mergel, som den tidligere Ejer af »Højkærsgaard«, Sandberg, har haft, og hvorunder denne skal have lidt Tab som Følge af, at Landsretssagfører Juhl, der udfærdigede Skødet til Sandberg paa den nævnte Gaard, deri har anført en fejlagtig Skæringsdag, hvorhos Juhl senere skal have tilraadet Sandberg at appellere en i »Mergelsagen« af-sagt Underrettsdom til Landsretten, uagtet han vidste, at denne Proces var haabløs for Sandberg. Oplysningerne om denne Sag har Tiltalte faaet gennem en Samtale med Sandberg. Slutningsbemærkningen i Brevet sigter til et af en Person ved Navn Nis H Nielsen tidligere udsendt saakaldet »Flyveblad«, der indeholder forskellige Beskyldninger særlig for Bedrageri mod Landsretssagfører Juhl.

Tiltalte har inden Retten forklaret, at det ikke har været hans Tanke med Brevet at afpresse Landsretssagfører Juhl et Laan under Trusel om at ville skandalisere ham, men han har erkendt, at Brevets Form er en saadan, at Modtageren absolut maatte opfatte det som en Trusel om, at Brevskriveren vilde fremkomme med ubehagelige Oplysninger om Juhl, hvis denne ikke vilde yde ham et rentefrit Laan i 3 Maaneder. Tiltalte har erklæret, at han aldrig har tænkt paa at realisere Udtalelsen i Brevet vedrørende Udspreddelse af ubehagelige Oplysninger om Juhl. Tiltalte vil have tænkt sig, at han nok kunde tilbagebetale et eventuelt Laan paa 300 Kr, idet han for Beløbet agtede at købe en gammel Fordvogn, hvormed han vilde køre rundt med Grøntsager og Frugt og derved tjene det fornødne.

Landsretssagfører Juhl har som Vidne forklaret, at han vel har haft et økonomisk Mellemværende med Tiltalte, men at det blev endelig og behørig opgjort i 1928, og derefter havde han intet at gøre med Tiltalte, før han i December 1929 skrev en Anmeldelse til Kolding Politi for Tiltalte. Angaaende den saakaldte Mergelsag har han videre forklaret, at der vel fra hans Side i sin Tid er begaaet en Fejl ved Udfærdigelse af Skødet paa Højkærsgaard, men denne Sag er ordnet ved Overenskomst med Sandberg. Denne sidste har til en Politirapport bekræftet Rigtigheden heraf og har udtalt, at han ingen Grund har til at tale nedsættende om Landsretssagfører Juhl, samt at han ikke havde tænkt sig, at de Ytringer, som han fremsatte om Juhl i en Samtale med Tiltalte om Mergelsagen, skulde bringes videre.

Til Oplysning om Tiltaltes mentale Tilstand har han været indlagt til Observation paa Sindspsygehospitalet ved Middelfart, hvis Overlæge i en den 12 Maj 1931 afgiven Erklæring konkluderer derhen, at Tiltalte ikke under Opholdet paa Hospitalet har vist Tegn paa at lide af Sinds-sygdom, og at han ikke er aandssvag, hvorimod han betegnes som kronisk Alkoholist. Angaaende Spørgsmaalet om Tiltaltes mentale Tilstand paa den Tid, da han skrev Brevet, bemærkes i Erklæringen, at dette Spørgsmaal ikke er let at afgøre paa det foreliggende Grundlag, men at det dog i denne Sammenhæng skal meddeles, at Tiltalte overfor

Overlægen har forklaret, at han skrev Brevet fuldt bevidst ud fra det praktiske Motiv, at han derved vilde opnaa en Vinding, idet han dog glemte at overveje Følgerne af sin Handling.

Retslægeraadet, for hvilket Sagen har været forelagt, har under 6 Juni 1931 udtalt, at Tiltalte ikke er sindssyg nu eller aandssvag, men derimod kan betegnes som et psykisk noget degenereret Individ, der har hengivet sig til et ikke ringe Alkoholmisbrug.

Det kan antages, at han efter Begivenheden i December 1929 og i de paafølgende 6—7 Maaneder — og saaledes formentlig ogsaa, da han i Juni 1930 skrev det omhandlede Brev til Borgmesteren — har været i en af ydre Begivenheder forvoldt nervøs Oprevhedstilstand. Men denne kan efter det foreliggende ikke betegnes som egentlig Sindsygd.

I et Retsmøde inden Kolding Kriminalret den 19. Maj 1931 har Tiltalte specielt erkendt, at han overfor Overlægen paa Sindssygehospitalet har fremsat den ovenfor nævnte Udtalelse om det praktiske Motiv til, at han skrev Brevet, samt at dette Motiv var ham fuldt bevidst.

For det saaledes af Tiltalte udviste Forhold vil han, der efter det oplyste maa anses for fuldt tilregnelig, være at anse efter Straffelovens § 245 med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvorhos han vil have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor bestemt.

Nr 136/1931. Rederiet for S/S **Ostara**, Hamburg (Winther)
m o d

Firmaet **Christensen & Jensen** (Schiørring),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Skibssammenstød.

Sø- og Handelsrettens Dom af 7 April 1931: De Indstævnte, Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg, bør til Sagsøgerne, Firmaet Christensen & Jensen, betale 15 537,29 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 20 November 1929, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 1200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rederiet for S/S »Ostara«, Hamburg, til Indstævnte Firmaet Christensen & Jensen, med 800 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da S/S »Ostara«, der var paa Rejse fra Riga til Antwerpen, den 9 Oktober 1928 befandt sig i den vestlige Del af Vigepladsen »Gross-Nordsee« i Kielerkanalen, observeredes S/S »Charbomine« i modgaaende Retning i den sydlige Side af Kanalen visende rødt Sidelys. S/S »Ostara« var fuldt lastet og havde et Dybtgaaende af 17 Fod for og 16 Fod agter. »Ostara« har en Længde af 75 Meter.

Da »Charbomine« kom i Sigte, blev der Kl 11,13 Em paa »Ostara«, der gik for fuld Kraft frem, slaaet halv Kraft frem, men »Ostara«, der befandt sig Nord for Midten af Kanalen, skar nu pludselig ud til Bagbord, og skønt der blev givet haardt Styrbords Ror, vedblev Skibet at dreje Bagbord over. Kl 11,16 blev der slaaet fuld Kraft bak og givet 3 Stød i Fløjten, Kl 11,17 blev der slaaet yderligere fuld Kraft bak og straks efter Stop, idet det ikke lykkedes at afværge Kollision. Ifølge en af »Ostara«s Fører afgiven Forklaring var Afstanden mellem Fartøjerne, da »Charbomine« kom i Sigte, ca 800 Meter, og Fartøjerne havde nærmet sig hinanden ca 700 Meter, da der blev slaaet fuld Kraft bak.

Ifølge de fra »Charbomine«s Side afgivne Forklaringer observeredes »Ostara« kommende fra Vigepladsen »Gross-Nordsee« omtrent ved 84-Kilometer-Mærket visende grønt Lys. Paa »Charbomine« blev der fra fuld Kraft frem slaaet langsom og samtidig givet noget Styrbords Ror, hvorhos der blev givet Advarselssignal. »Ostara«, der stadig viste grønt Lys, løb tæt hen til den sydlige Bred, og paa »Charbomine«, der stadig havde befundet sig i den sydlige Del af Løbet, blev der nu, for om muligt at undgaa Sammenstød, givet haardt Bagbords Ror og samtidigt givet 2 Stød i Fløjten.

Ifølge Erklæring, afgivet af Lodsens paa »Charbomine«, var det ikke muligt for »Charbomine« at fortsætte sin Kurs fremad, da »Ostara« var kommet saa tæt hen til den sydlige Bred, og i Seeamt i Kiel har Lodsens forklaret, at han ikke slog Bak, fordi Skibet da vilde være kommet til at ligge tværs i Kanalen. Ifølge Lodsens Forklaring var »Ostara« først kommet i Sigte ca 2 Minutter før Kollisionen, og ifølge en af »Charbomine«s Fører afgiven Fremstilling var Fartøjerne i en Afstand af ca 500 Meter fra hinanden, da der paa »Charbomine« blev givet haardt Bagbords Ror.

Som Følge af denne Rormanøvre drejede »Charbomine« Bagbord over til Nordsiden af Kanalen, og der blev nu paa »Charbomine« for

ikke at tørne Kanalens Nordside slaaet Bak, hvilket varskoedes med 3 Stød i Fløjten.

Derefter tørnede Fartøjerne hinanden, idet »Ostara« med sin Stævn ramte »Charbomine«, der var kommet til at ligge tværs i Løbet, midt paa Styrbords Side. Kollisionsvinkelen maa efter det oplyste antages at have været 60—85°.

Da »Charbomine« begyndte at synke, skubbete »Ostara« den tværs over Kanalen hen mod den sydlige Bred, hvor den sank.

Fra begge Fartøjers Side gøres det gældende, at Farten næsten var gaaet af det paagældende Skib.

Der er Uenighed mellem Skibene angaaende disses Position i Kollisionsøjeblikket, men efter det oplyste maa det nærmest antages, at Kollisionen fandt Sted omtrent i Midten af Farvandet.

I en af Seeamt i Flensborg den 23 November 1928 afsagt Kendelse udtales det, at Kollisionen skyldes, at »Ostara« af ubekendte Grunde ikke lystrede Roret og drejede til Bagbord, samt at der ikke findes Anledning til at indvende noget imod de af de paagældende Fartøjer før Kollisionen trufne Forholdsregler.

Ifølge Kendelsen kan det ikke bebrejdes »Charbomine«, at det ikke bakkede, idet det ved en saadan Manøvre vilde være kommet til at ligge tværs i Kanalen, ligesom det ejheller kan dadles, at »Charbomine« drejede til Bagbord, da dette var et sidste Hjælpemiddel.

Under en senere i Amtsretten i Hamborg foretaget Vidneførsel har Matros Franz Carolus, der var Rorgænger ombord paa »Ostara«, til han nogle Minutter efter Kl 11 Em blev afløst, forklaret, at Skibet styrede daarligt gennem Kanalen og havde Tilbøjelighed til at gaa i Zig-zag-Kurs. Da Vagten drejede, laa »Ostara« endnu midt i Kanalen, men da Carolus, der nu skulde forud paa Udkig, var naaet ned paa Hoveddækket, skar Skibet ud til Bagbord, saa det rørte Bredden og straks blev vist af. Vidnet har derhos forklaret, at Posten ved Ankeret ikke var besat i Kollisionsøjeblikket, da der netop fandt Skifte Sted mellem Udkig og Rorgænger.

»Ostara«s Fører har for Amtsretten i Hamborg forklaret, at »Ostara« vel laa noget paa Næsen, men at dette dog ikke bevirkede, at »Ostara« paa nogen Maade blev hindret i Styringen, og »Ostara«s anden Styrmand har som Vidne inden samme Ret forklaret, at »Ostara« før Kollisionen havde styret ret godt, samt at man ikke kan sige, at det gik i Zig-zag-Kurs, selv om det aldrig har været et særligt godt styrende Skib.

»Ostara«s Lods har derhos for Seeamt i Flensborg forklaret, at Skibet styrede godt omend noget tungt, grundet paa at det var dybt lastet.

Matros Klatt, der betjente Roret paa »Ostara« i Kollisionsøjeblikket, har paa Havnekontoret i Holtenuu forklaret, at Skibet styrede godt.

For Amtsretten i Hamborg forklarede »Ostara«s Fører endvidere, at »Ostara« kun drejede lidt til Bagbord.

Denne Forklarings Rigtighed modsiges imidlertid ikke blot af Matros Carolus' ovenfor gengivne Forklaring, men hertil kommer, at »Ostara«s Lods i sin Beretning har anført, at Skibet skar stærkt ud til Bagbord (»hart nach Backbord«). Lodsens paa »Charbomine« har derhos som oven-

for anført i sin Beretning udtalt, at »Ostara« kom ganske tæt til den sydlige Bred.

Sagsøgerne under nærværende Sag, Firmaet Christensen & Jensen, havde med »Charbomine« en Ladning Asbestplader, bestemt til København. Denne Ladning havde imidlertid ved Kollisionen taget saa betydelig Skade, at Værdien ikke kunde dække de Ladningen som Følge af Havariet paaløbne Omkostninger, hvorfor Ladningen blev abandonneret af Sagsøgerne. Sagsøgerne paastaar nu under nærværende Sag de Indstævnte, Rederiet for S/S »Ostara« af Hamborg, dømt til at erstatte Sagsøgerne den paagældende Ladnings Værdi, 15 537,29 Kr, med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 20 November 1929, til Betaling sker.

De Indstævnte paastod Sagen afvist idet de gjorde gældende, at der var truffet Aftale om Sagens Behandling enten ved Voldgift i Hamborg eller ordinær Ret i Kiel, men ved nærværende Rets Kendelse af 14 Juni 1930 blev de Indstævntes Afvisningspaastand ikke taget til Følge, og denne Kendelse blev den 12 September 1930 stadfæstet af Højesteret.

De Indstævntes Paastand gaar nu ud paa Frifindelse, subsidiært — for det Tilfælde, at der maatte findes Skyld med Hensyn til Kollisionen hos begge Fartøjer — mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat ringere Beløb end det i Stævningen angivne.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand anført, at Skylden for Sammenstødet alene ligger hos »Ostara«, da Kollisionen er foraarsaget ved, at »Ostara« skar over i den gale Side af Kanalen, uden at der er oplyst nogen retfærdiggørende Grund dertil, samt at der fra »Charbomine«s Side er gjort, hvad der stod i Skibets Magt for at søge at afværge Kollisionen, idet »Charbomine« ikke kunde holde sin Kurs, da »Ostara« skar dens Bane.

De Indstævnte gør gældende, at det ikke er oplyst, hvad Grunden var til, at »Ostara« pludselig skar Bagbord over, og da Forholdet vil være at bedømme efter tysk Ret, og der ifølge § 734 i Handelsgesetzbuch ikke kan kræves Erstatning, saafremt der er Uvished med Hensyn til Aarsagen til Sammenstødet, vil der efter de Indstævntes Formening ikke kunne paalægges de Indstævnte noget Erstatningsansvar overfor Sagsøgerne. De Indstævnte bestrider særligt, at »Ostara« styrede daarligt, og gør gældende, at det maa skyldes Matros Carolus' Udygtighed, hvis »Ostara« har gaaet i Zig-zag-Kurs, medens han havde Roret, hvilket imidlertid efter de Indstævntes Formening maa være uden Betydning for Sagens Afgørelse, da han var afløst ved Roret, før Kollisionen fandt Sted. Efter de Indstævntes Anbringende maa »Charbomine« siges at have foraarsaget Sammenstødet, idet det ikke har respekteret Situationen, der fremkom, da »Ostara« skar over til Bagbord, og »Charbomine« særligt ikke burde have givet Bagbords Ror.

Efter det foreliggende maa det anses for godtgjort, at Kollisionen er foraarsaget ved, at S/S »Ostara« er skaaret over i Bagbords Side af Kanalen. Der findes ikke tilstrækkeligt Holdepunkt for at anse dette som et hændeligt Uheld, men de foreliggende Oplysninger peger afgjort i Retning af, at »Ostara«, der laa ca 1 Fod paa Næsen, har styret daarligt, hvilket maa være dette Skibs Risiko.

Hvad angaar S/S »Charbomine«s Forhold er det oplyst, at »Charbomine« sejlede i sin Styrbords Side af Kanalen, indtil det umiddelbart før Kollisionen drejede Bagbord over. Det findes ikke at kunne bebrejdes dette Skib — der af »Ostara« var bragt i en Situation, der var meget vanskelig og farlig paa Grund af den korte Afstand mellem Fartøjerne, hvorhos »Charbomine« end ikke af »Ostara« var varskoet om, at »Ostara« gav Styrbords Ror — at det inden Kollisionen drejede Bagbord over, da denne Manøvre er foretaget ganske kort før Kollisionen for om muligt at undgaa Sammenstød ved at bringe Skibene i en saadan Position, at de viste grønt mod grønt.

Idet S/S »Ostara« saaledes findes at maatte bære det fulde Ansvar for den stedfundne Kollision, vil det indstævnte Rederi være at dømme til at erstatte Sagsøgerne den af dem lidte Skade overensstemmende med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Indstævnte derhos at burde godtgøre Sagsøgerne med 1200 Kr.

T i r s d a g d e n 2 4 N o v e m b e r .

Nr 180/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Hans Peter Hansen (Møldrup),

angaaende Erstatning for Anholdelse og Fængsling.

Dom afsagt af Retten for Nakskov Købstad m v den 2 Maj 1931: Indstævnte, Gårdejer Hans Peter Hansen, Dannemarre Maulskov, bør være uberettiget til Erstatning i Anledning af den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling, hvorhos han bør betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Haubroe, 25 Kr.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1931: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Hans Peter Hansen udreder Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører H Steinthal, 80 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Hans Peter Hansen.

Af de i Underretsdommen i saa Henseende anførte Grunde tiltrædes det, at der efter Bevisets Stilling ikke kan tillægges Indstævnte Erstatning. Herefter vil Landsrettens Dom i det hele kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler Hans Peter Hansen 250 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 18 December f A nedbrændte den Gaardejer Hans Peder Hansen, Dannemarre Maulskov, tilhørende Ejendom. Under den i den Anledning indledede offentlige Undersøgelse blev der paa Grund af Brandlidtes daarlige økonomiske Forhold og det iøvrigt foreliggende rejst Sigelse mod Brandlidte for i den Hensigt at besvige Brandforsikringen selv at have paasat Ilden, og han blev sat under Anholdelse den 18 December f A og fremstillet i Retten den 19 s M, hvorefter der i et den 22 s M afholdt Retsmøde blev afsagt Fængslingskendelse over ham. Han blev atter løsladt den 13 Januar d A, og Undersøgelsen er derefter sluttet uden at der er rejst Tiltale imod ham for Brandstiftelse, medens han har erlagt en Bøde paa 50 Kr for Overtrædelse af Brandpolitilovens § 18 i Anledning af, at han til Ophængning i Stalden havde benyttet en defekt Lygte.

Efter at Hans Peder Hansen overfor Anklagemyndigheden i Skrivelse af 1 April d A har rejst Krav om Erstatning for den ham ved Frihedsberøvelsen forvoldte Lidelse og Tort samt Formuetab, har Anklagemyndigheden i Henhold til Beslutning af 16 April d A og Stævning af 20 s M under nærværende Sag paastaaet ham kendt uberettiget til Erstatning i Anledning af den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling, medens Hans Peder Hansen ved den for ham beskikkede Forsvarer har paastaaet sig tilkendt en Erstatning af 3000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.

Af den offentlige Undersøgelse i Anledning af Branden fremgaar, at Branden opstod Kl ca 7 om Morgenen og maa antages at være udbrudt enten i Kostalden eller paa Loftet over denne, hvor der var noget Halm. Loftet bestod af Granlægter, hvorpaa oprindeligt havde været lagt Ler, men det var brøstfældigt, saaledes at Halmen mange Steder hang ned mellem Lægterne. Ejendommen beboedes af Indstævnte Hans Peder Hansen, dennes Hustru og deres to Børn, nemlig en Søn paa 13 Aar og en Datter paa 7 Aar samt en Tjenestekarl. Den paagældende Morgen havde saavel Indstævnte som Sønnen og Tjenestekarlen inden Branden været i Staldene, der fandtes i en med Stuehuset sammenbygget Bygning, og en under Arbejdet der benyttet Flagermuslygte, om hvilken det er oplyst, at den manglede Skrueprop i Paafyldningshullet, og at der i Stedet for dette var anbragt en Træprop omviklet med Papir og Klude, var af Indstævntes Søn hængt op paa et Søm i Kostalden, hvor den plejede at hænge, naar den benyttedes under Fodring af Køerne, hvorefter han og Tjenestekarlen var gaaet ind i Køkkenet, hvor Indstævntes Hustru og Datter var til Stede, medens Indstævnte blev tilbage i Stalden for at

fodre Køerne. Han kom imidlertid kort efter ind og gik gennem Køkkenet ind i en tilstødende Stue for at klæde sig om, og 3 a 4 Minuter efter, at han var gaaet gennem Køkkenet opdagedes det, at der var Ild paa Loftet; Ejendommen nedbrændte, og en Del Kreaturer og Grise indebrændte tilligemed nogle Trediemand tilhørende Faar.

Under Undersøgelsen er det oplyst, at Lygten i Kostalden var anbragt paa et Søm, der var slaaet i en Bjælke c et Par Tommer fra Loftet, og Lygten var hængt i Hanken, saaledes at Overdelen af Lygten var fjernet ca 5 a 6 Tommer fra Loftet, igennem hvilket der muligt har hængt Halm ned i umiddelbar Nærhed af Lygten, hvilket dog ikke er særligt iagttaget af nogen. Om Aarsagen til Brandens Opstaaen er intet nærmere oplyst; der er ikke paavist Mangler eller Fejl ved Skorsten eller Ildsteder, og den elektriske Strøm til Ejendommen var afbrudt nogen Tid før Branden paa Grund af paadraget Restance med Betalingen for forbrugt Strøm. Den fornævnte Lygte, der fandtes paa Brandtomten, har været indsendt til teknologisk Institut, der efter Undersøgelse af Lygten har erklæret, at det man anses for ganske usandsynligt, at Lygten har været Aarsag til Branden. Det er dernæst under Forhørene oplyst, at Indstævntes økonomiske Forhold var yderst slette. Ejendommen, der har et Tilliggende af 20 Tdr Land, var prioriteret med 30 000 Kr, og Indstævnte havde ikke betalt sine i December Termin f A forfaldne Renter og andre Ydelser af Prioritetslaanene og havde endog Restancer fra foregaaende Termin samt yderligere en Del løs Gæld, saaledes at hans Gæld udover Prioritetsgælden androg over 7300 Kr. Indstævnte har villet hævde, at han mente at kunne klare sine Forpligtelser dels ved Laan, dels ved at søge at opnaa Henstand og dels ved et kontant Pengebeløb paa 580 Kr, som han efter sin ganske ubestyrkede Paastand havde liggende i sit Skrivebord, sammen med hvilket det brændte.

Brandfoged Due har under Forhørene forklaret, at Indstævnte ved hans Ankomst til Brandstedet kort efter Ildens Opstaaen stod uvirksom, uagtet det paa det Tidspunkt havde været muligt at redde det forommeldte kontante Pengebeløb, og at Indstævnte i det hele under Branden viste nogen Træghed overfor Deltagelse i Redningsarbejdet.

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger maa det anses for sandsynligt, at Branden er paasat, og det skønnes ikke rettere end, at der er tilvejebragt begrundet Formodning om, at Indstævnte er Gerningsmanden, og i al Fald har han ved i Begyndelsen af Undersøgelsen at afgive urigtige Oplysninger om sin løse Gæld og ved urigtig Angivelse af Grunden til, at Elektricitetstilførsel til Gaarden var afbrudt samt ved sit lidet troværdige Anbringende om det brændte kontante Pengebeløb, selv givet Anledning til Anholdelsen og Fængslingen, og han vil derfor overensstemmende med Anklagemyndighedens Paastand være at kende uberettiget til den forlangte Erstatning, hvorhos han vil være at dømme til at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer 25 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 2 Maj 1931 af Retten for Nakskov Købstad m v og paaanket af Hans Peter Hansen til Forandring.

I Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Onsdag den 25 November.

Nr 127/1931. **Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfonden**
(d kst Kammeradvokat)

mod

Hasseris (Landsogns) Kommune (Jørgensen),

betræffende Refusion af Arbejdsløshedsunderstøttelsesbeløb.

Østre Landsrets Dom af 9 April 1931: Sagsøgte, Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfonden, bør til Sagsøgerne, Hasseris Landsogns Kommune, betale 2000 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a fra den 28 August 1930, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at det har været umuligt paa Grundlag af det af Indstævnte oprindelig forelagte ikke forskriftmæssige Materiale at øve behørig Kontrol med, om Udbetalingerne er sket i Overensstemmelse med Lovens Regler. Da denne Mangel ikke kan anses for afhjulpel ved det af Indstævnte efter Sagens Anlæg tilvejebragte Materiale, vil Indstævntes Krav om Refusion ikke kunne tages til Følge, og Appellanten vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfonden, bør for Tiltale af Indstævnte Hasseris (Landsogns) Kommune i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Bekendtgørelse Nr 47 af 4 Marts 1924 af Lov Nr 529 af 22 December 1921 om Arbejdsansvisning og Arbejdsløshedsforsikring m m, saaledes som denne er ændret ved Lov Nr 46 af 4 Marts 1924, bestemtes i Kap III, at der i Tilfælde af ekstraordinær Arbejdsløshed kunde ydes Understøttelse af Arbejdsløshedsfondens Midler, bl a til Medlemmer af anerkendte Arbejdsløsheds-kasser som fortsat Hjælp efter den vedtægtsmæssige Understøttelses Ophør eller som Tillægshjælp til den vedtægtsmæssige Understøttelse. Efter § 31, Stk 1, udbetales Understøttelserne af Kommunalbestyrelsen, men denne kunde dog overlade Udbetalingen og Kontrollen til den kommunale Hjælpekasse; af de af Kommunalbestyrelsen udbetalte Understøttelser kunde $\frac{2}{3}$ forlanges refunderet af Arbejdsløshedsfondens. Efter § 31, Stk 5, fastsætter Indenrigsministeriet de nærmere Regler for Ydelsen af den heromhandlede Hjælp. I Henhold til denne Bemyndigelse udstedte Indenrigsministeriet Bekendtgørelse Nr 119 af 29 Marts 1924, der indeholdt de nærmere Regler og bl a i § 5 bestemte, at der ved Udbetalingen af Understøttelse skal anvendes de dertil af Indenrigsministeriet godkendte Kvitteringsblanketter. Som det maa antages, godkendte Ministeriet i 1924 saadanne (gule) Kvitteringsblanketter, saaledes affattede, at man derved kunde kontrollere, om Understøttelse med Rette er givet; da det i 1924 trykte Oplag var brugt op i 1926, foretog man en enkelt Rettelse i Kvitteringsblanketten. Ved Cirkulære af 30 Juli 1926 fra Direktoratet for Arbejdsansvisningen og Arbejdsløshedsforsikringen til samtlige Kommunalbestyrelser henledtes Opmærksomheden paa den nye Formular, hvorhos det hedder: »hvilke Formularer Kommunerne er pligtige fremtidig at anvende, saafremt Krav om Refusion hos Arbejdsløshedsfondens skal kunne forventes opfyldt.« For Finansaaret 1926—27 indsendte Hasseris Landsogns Kommune til Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfondens Regnskab over udbetalte Understøttelser til Beløb 20 638 Kr 56 Øre; efter at Bestyrelsen havde nægtet at yde Refusion for et Beløb af 4752 Kr 92 Øre, fordi der ved disse Udbetalinger ikke var anvendt de af Indenrigsministeriet godkendte Kvitteringsblanketter, indankede Sogneraadet ved Skrivelse af 17 Januar 1929 Sagen for Indenrigsministeriet. I Skrivelse af 25 Marts 1930 svarede Socialministeriet, til hvilket Ministerium disse Sager nu var blevet henlagt, at det maatte være enigt med Bestyrelsen i, at der savnedes Hjemmel til at yde Refusion i Forhold til to Beløb, tilsammen 222 Kr 71 Øre, der var udbetalt med Urette. Herefter hedder det i Ministeriets Skrivelse: »Hvad endelig angaar det resterende Beløb af 4530 Kr 21 Øre, for hvis Vedkommende Manglen alene bestaar i, at der er benyttet uautoriserede Kvitteringsblanketter, maa Ministeriet ogsaa være enigt med Fondens Bestyrelse i, at dette giver Grundlag for at nægte Refusion. Under Hensyn til, at der dog efter det foreliggende er en vis Sandsynlighed for, at Udbetalingen iøvrigt er foregaaet i Overensstemmelse med Lovens Regler, har Ministeriet imidlertid efter gentagen Brevveksling med Bestyrelsen foranlediget, at der efter Omstændighederne ydes Hasseris Kommune et samlet Refusionsbeløb af 2000 Kr paa Vilkaar, at Sogneraadet giver Saldokvittering for det omhandlede Mellemværende.«

Under 6 Maj s A henstillede Sogneraadet til Socialministeriet, at der ydedes Refusion af hele det omhandlede Beløb; under 10 Juli s A svarede Ministeriet, at det maatte henholde sig til sin Skrivelse af 25 Marts og tilføjede, »at Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfonden overfor Ministeriet har udtalt, at det foran omhandlede Tilbud om Udbetaling af 2000 Kr fra Arbejdsløshedsfonden vil være at betragte alene som et Forligstilbud paa særlige Vilkaar, og at Tilbudet, saafremt Sogneraadet maatte gøre Skridt til at søge Sagen afgjort ved Domstolene, derfor maa betragtes som bortfaldet.«

Under denne Sag har Sagsøgerne, Hasseris Landsogns Kommune, paastaaet Sagsøgte, Bestyrelsen for Arbejdsløshedsfonden, dømt til at betale principalt $\frac{2}{3}$ af fornævnte Beløb 4530 Kr 21 Øre — 3020 Kr 14 Øre, subsidiært 3020 Kr 14 Øre minus 304 Kr 13 Øre — 2716 Kr 01 Øre og mere subsidiært 2549 Kr 24 Øre, alt med Renter, 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 28 August 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Til Støtte for sit Krav anfører Sogneraadet, at det havde overladt Udbetalingen af de her omhandlede Understøttelser m m til den kommunale Hjælpekasse, og dennes Formand var ikke blevet opmærksom paa Paabudet i Bekendtgørelse af 29 Marts 1924 § 5 om, at der skulde anvendes særlige (godkendte) Kvitteringsblanketter. Ved Udbetalingen anvendtes ganske almindelige Kvitteringer (»D D modtaget — — —«), og disse Kvitteringer blev upaataalt anvendt i Regnskabsaarene 1924—25 og 1925—26; først i Aaret 1926—27 blev Formanden klar over, at der skulde anvendes de autoriserede Blanketter; han henvendte sig til en Boghandler i Aalborg, og da denne ikke for Tiden havde dem, kom de først i Brug midt i Oktober 1926. Det indrømmes af Sogneraadet, at der er begaaet en Forsømmelse ved ikke at benytte de godkendte Blanketter, men det hævdes, at denne Forsømmelse ikke kan have haft nogen Betydning for den Kontrol, der fra Bestyrelsens Side føres med Udbetalingerne, idet alle de for Kontrollens Skyld nødvendige Oplysninger haves i den af den understøttede indgivne Ansøgning sammenholdt med Kvitteringen. Af de i det paagældende Aar understøttede Personer 142 er der kun 6, der ikke har udfærdiget nogen Ansøgning; til disse 6 Personer er der udbetalt ialt 456 Kr 20 Øre; $\frac{2}{3}$ heraf udgør 304 Kr 13 Øre, hvorfor Sagsøgerne subsidiært har paastaaet sig tilkendt 2716 Kr 01 Øre, nemlig 3020 Kr 14 Øre minus 304 Kr 13 Øre.

Under Sagens Gang har Sogneraadet ladet 83 understøttede Personer (flere kunde ikke findes) afgive en ny Kvittering paa de autoriserede Blanketter; for de til disse udbetalte Understøttelser mener Sagsøgerne at have Ret til Refusion, hvorfor der mere subsidiært er nedlagt Paastand paa Tilkendelse af 2549 Kr 24 Øre, nemlig $\frac{2}{3}$ af 3823 Kr 87 Øre.

Sagsøgte anfører, at det af det paa Grundlag af Sagsøgerne fremsendte Materiale ikke har været muligt at øve den fornødne Kontrol med, om de foreskrevne Betingelser er overholdte, navnlig fordi to Rubriker paa Ansøgningsblankettens 4 Side; »Undersøgelse« og »Afgørelse« ikke er udfyldte. Sagsøgerne er ved den tit nævnte Bekendtgørelse af 29 Marts 1924 § 5 blevet gjort bekendt med Nødvendigheden af

at anvende de særlige Kvitteringsblanketter, og det maa gaa ud over Sagsøgerne, at denne Regel er blevet overset. De under Sagens Gang rekonstruerede 83 Kvitteringer er saa mangelfuldt udfyldte, at de er betydningsløse som Kontrolmiddel. Det er vel rigtigt, at Sagsøgerne upaataalt har anvendt de almindelige Kvitteringer ved Regnskabet for 1924—25; Sagsøgte fik først overdraget Revisionen af Refusionsbegæringerne for Aaret 1925—26, og ved Revisionen af dette Regnskab blev man opmærksom paa de urigtige Kvitteringsblanketter og tilkendegav Sogneraadet, at det ikke maatte ske.

Der maa i det hele gives Sagsøgte Medhold i deres Standpunkt; det er deres Sag, der begærer Refusion af udlagte Beløb, at godtgøre, at Udbetalingerne er sket i Overensstemmelse med Lovens Forskrifter, og at Refusionskravet derfor er berettiget. Dette har Sagsøgerne ikke gjort og har derfor ikke Krav paa Refusion som af dem krævet; ingen af de nedlagte Paastande vil derfor kunne tages til Følge.

Paa den anden Side maa Retten gaa ud fra — som ogsaa af Socialministeriet antaget — at Udbetalingen af Understøttelserne i alt væsentligt er foregaaet efter Lovens Regler, og at Sagsøgerne derfor har Krav paa Refusion i et vist Omfang; i Mangel af anden Maalestok i saa Henseende finder man at kunne lægge det af Socialministeriet antagne Beløb til Grund, og der vil saaledes kunne tilkendes Sagsøgerne 2000 Kr med Renter som paastaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 26 November.

Nr 183/1931. Direktør **Herman Jørgensen** (Møller)

mod

Frøken **Rigmor Mogensen** (Harboe)

og Nr 194/1931. Murer **Julius Stumpe** (Bache)

mod

Frøken **Rigmor Mogensen** (Harboe),

betræffende Erstatning for Skade ved Bilsammenstød.

Østre Landsrets Dom af 3 Juli 1931: De Sagsøgte, Murer Julius Stumpe og Direktør Herman Jørgensen, bør til Sagsøgerinden, Frøken Rigmor Mogensen, betale 10 725 Kr. 80 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 Juni 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr, saaledes at Sagsøgte Stumpe af de idømte Beløb udreder $\frac{3}{4}$ og Sagsøgte Jørgensen $\frac{1}{4}$. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Sag er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten Jørgensen Frifindelse. Appellanten Stumpe paastaar, at han kun tilpligtes at betale Halvdelen af den Indstævnte tilkendte Erstatning.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter en af Indstævnte nedlagt subsidiaer Paastand være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten Jørgensen at burde betale til Indstævnte 500 Kroner. Iøvrigt vil Sagens Omkostninger for Højesteret være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten Direktør Herman Jørgensen til Indstævnte Frøken Rigmor Mogensen 500 Kroner. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 November 1929 Kl ca 6¹/₂ Eftm kørte Murer Julius Stumpe med Motorcykle fra Jacob Erlandsensgade ud i Østerbrogade og svingede i saa kort Bue til venstre for at komme nord paa til Strandvejen, at han stødte sammen med den af Direktør Herman Jørgensen førte modgaaende Motorvogn A 17 810. Ved Sammenstødet blev Stumpes Kæreste, Frk Rigmor Mogensen, der var Passager paa Motorcyklens Bagsæde, slynget mod Stenbroen og paadrog sig Brud af venstre Laarben og stort Knusningssaar paa venstre Skinneben med Aabning af Ankelledet, der medførte ca 3 cm Forkortning af venstre Ben og meget betydelig indskrænket Bevægelighed i venstre Ankelled. Ifølge Arbejderforsikringsraadets Skrivelse af 28 Oktober 1930 ansattes Følgerne af Beskadigelsen til en Invaliditetsgrad af 50 pCt. Under den mod Stumpe rejste Straffesag, der tillige angik en anden Kørselsforseelse, begaaet paa samme Køretur kort Tid forinden, erkendte han, at han havde undladt at give Signal og var drejet i kort Bue til venstre, hvorimod han nægtede at have kørt med for stor Hastighed. Til sin Undskyldning anførte han, at han paa sin venstre Haand kun saa en Motorvogn køre ad Østerbrogade mod Syd, og at Føreren af denne allerede var opmærksom paa ham og var begyndt at sagtne Farten for at lade ham køre frem. Endvidere havde han, efter at være kommet et Stykke ind paa Østerbrogade, bemærket en Syd fra kommende Motorvogn, af Hensyn til hvilken han paabegyndte Drejningen til venstre, forinden han ellers vilde have gjort det.

Ved de afgivne Forklaringer maatte det anses godtgjort, at han under Drejningen til venstre var naaet ud i det østlige, indadførende Sporvejsspor, og saa langt mod Nord, at Motorcyklen var nord for en Linje, trukket i Fortsættelse af den nordlige Fortovskant i Jacob Erlandsensgade, da Motorcyklen ramtes af den fra Nord kommende Motorvogn A 17 810, der med en Hastighed af ca 30 km i Timen var kørt op paa den østlige Side af den af Tiltalte bemærkede, i samme Retning kørende Motorvogn. Det var fastslaaet, at Vognen A 17 810 ikke paa noget Tidspunkt havde været øst for det indførende vestlige Sporvejsspor. Da der ikke fandtes at kunne tillægges de af Stumpe anførte Undskyldningsgrunde for at have undladt at give Signal og for at have drejet i kort Bue til venstre nogen væsenlig Betydning, og da han maatte antages at have kørt med en efter Forholdene for stor Hastighed, selvom denne dog ikke antoges at have oversteget 25 Km i Timen, blev han ved Københavns Byrets 5 Afdelings Dom af 5 November 1930, der stadfæstedes ved nærværende Rets Dom af 26 November 1930, for det herommeldte Forhold anset med Straf efter Straffelovens § 207 og for Overtrædelse af Motorlovens §§ 29 og 30 og Færdselslovens §§ 4 og 7.

Under denne Sag har Sagsøgerinden, fornævnte Frøken Rigmor Mogensén, derefter paastaet de Sagsøgte, Murer Julius Stumpe og Direktør Herman Jørgensen, dømt til at betale hende i Erstatning 16 725 Kr 80 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Juni 1931. Beløbet paastaas principalt betalt af de Sagsøgte in solidum, subsidiært af dem hver for sig med en Andel eller af en af dem alene.

Sagsøgte Stumpe paastaar Frifindelse, subsidiært Erstatningen fordelt mellem ham og Medsagsøgte.

Sagsøgte Jørgensen procederer ligeledes til Frifindelse.

Den krævede Erstatning angaar:

Udgifter til Læge, Gazebind, Medicin m v	130 Kr 00 Øre
ødelagt Tøj	100 — 00 —
et af Sygekassen »Fremtids Haab« udlagt og efter dennes Anmodning her indtalt Beløb til Dagpenge og Hospitalsophold	495 — 80 —
Svie og Smerte	1 000 — 00 —
vedvarende Invaliditet	15 000 — 00 —
	16 725 Kr 80 Øre

De Sagsøgte paastaar i hværr Fald Invaliditetserstatningen nedsat, men bestrider ikke de øvrige Poster.

Færdig fra Trykkeriet den 9 December 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 25

Torsdag den 26 November.

Sagsøgte Stumpe har anført, at hans Undladelse af at signalere inden Udkørselen i Østerbrogade ingen Betydning kan have haft for Sammenstødet, og at det, da der i Sagen ikke foreligger Afhøring af Føreren af den forreste nord fra kommende Vogn eller nærmere Oplysning om, hvorledes den syd fra kommende Vogn kørte, der generede hans Udsving, ikke er godtgjort, at det i nævneværdig Grad kan bebrejdes ham, at han svingede i for kort Bue til venstre. Endvidere gøres det gældende, at Medsagsøgte Jørgensen kørte for hurtigt og ved umiddelbart inden Sidegaden at »forberede Forbikørsel« ikke tog tilstrækkeligt Hensyn til hans Forkørselsret. Jørgensen, der skulde iagttage Færdsel paa sin højre Haand ud fra Jacob Erlandsensgade, kørte efter sin egen Forklaring saaledes paa Siden af den foran kørende Vogn, at denne dækkede hans Udsigtsfelt til Sidegaden. Endelig fremhæves det, at Stumpes Ansvar overfor Sagsøgerinden som gratis Passager, ikke som Medsagsøgtes Ansvar kan bedømmes efter Motorlovens § 38 I, men alene efter almindelige Erstatningsregler.

Sagsøgte Jørgensen hævder, at der ikke kan bebrejdes ham noget, og at Skylden for Sammenstødet alene maa paahvile Stumpe, der uden at give Signal i stærk Fart og i kort Bue til venstre drejede ud i den befærdede Østerbrogade.

Parterne har iøvrigt henholdt sig til det under Straffesagen fremskaffede Bevismateriale, der i det væsentlige hidrører fra Forklaringer, afgivet af Parterne og to Vidner, Arbejdsmand Hans Christian Hansen og Fru Gjertrud Kjeldsen, i Forbindelse med Politiets Konstatering af Stedet, hvor Motorcyklens Skrabespor fandtes.

Det maa herefter anses godtgjort, at Stumpe, der svingede ud i Hovedgaden i for kort Bue til venstre og med en efter Forholdene for stærk Fart, bærer den væsentlige Del af Skylden for Sammenstødet, men det findes dog antageligt, at Medsagsøgte Jørgensens Køremaade i Forhold til den foran værende Vogn og noget for stærke Fart, der ikke tillod ham i Tide at tage tilstrækkeligt Hensyn til Færdsel fra Sidegaden, har været medvirkende til Sammenstødet og de Følger, som det fik. Den Sagsøgerinden tilføjede Skade findes derfor at burde bæres med $\frac{3}{4}$ af Stumpe og $\frac{1}{4}$ af Jørgensen.

Angaaende det omtvistede Erstatningsbeløb bemærkes, at det under Sagsøgerindens første Sygeleje — hun har ligget paa Righospita-

let fra den 6 November 1929 til 17 April 1930 og fra 6 Februar til 8 April 1931 — i nogen Tid henstod som usikkert, hvorvidt Amputation af Benet blev nødvendigt. Ifølge Erklæring fra Reservekirurg Kelsted af 16 Januar 1930 var Laarbensbruddet da fast, men med betydelig Forkortning af Benet, og Skinnebensaaret var endnu haandfladestort. I senere Erklæring af 26 August 1930 beskrives Saaret og den nedsatte Bevægelighed i Fod og Ben, hvis Forkortelse ansættes til 3 cm, hvorhos det anføres, at hun halter meget, men kan gaa uden Stok, og endelig udtales det i Reservekirurgens Erklæring af 16 April 1931, at Saaret endnu er bønnestort, at det er tvivlsomt, om det vil lukke sig, idet der nok altid vil være Tilbøjelighed til Saardannelse i det store Ar, og at Forholdene ellers er som anført i den foregaaende Erklæring af 26 August 1930. Af Arbejderforsikringsraadet ansættes som ovenfor nævnt Beskadigelsen til en Invaliditetsgrad af 50 pCt.

Sagsøgerinden, der er født den 3 Juni 1906, har derhos oplyst, at hun som Følge af Ulykken mistede sin Stilling som Ekspeditrice i Magasin du Nord's Hovedafdeling, hvor hun havde været ansat de sidste 7 Aar, og hvor hendes Løn havde været 1860 Kr og med Procenter af Salg op imod 3000 Kr. Hun er fremdeles forlovet med Sagsøgte Stumpe.

Idet Invaliditetserstatningen efter Omstændighederne findes at burde bestemmes til 9000 Kr, vil de Sagsøgte være at dømme til at betale Sagsøgerinden ialt 10725 Kr 80 Øre med Renter som paastaet og i Sagsomkostninger 400 Kr, saaledes at heraf $\frac{3}{4}$ udredes af Sagsøgte Stumpe og $\frac{1}{4}$ af Sagsøgte Jørgensen.

Nr 110/1931. **A/S Maskinkompagniet (Selv)**

m o d

Ingeniør **Knud Larsen** (Graae efter Ordre),

betræffende Indstævntes Krav paa Opsigelsesvarsel.

Sø- og Handelsrettens Dom af 13 April 1931: Sagsøgte, A/S Maskinkompagniet ved dets Bestyrelse bør til Sagsøgeren, Ingeniør Knud Larsen betale 1377 Kr 74 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 23 Februar d A til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 150 Kr. For Sagsøgtes Modkrav bør Sagsøgeren fri at være. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret drejer Tvisten sig alene om, hvorvidt der tilkom Indstævnte 3 Maaneders Opsigelsesvarsel.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

I Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører for Højesteret vil Appellanten have at betale 150 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Graae betaler Appellanten, Aktieselskabet Maskinkompagniet 150 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

—————

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efterat Sagsøgeren, Ingeniør Knud Larsen i Aret 1927 var blevet ansat paa Sagsøgte, A/S Maskinkompagniets Maskinfabrik, blev han kort Tid efter antaget som Driftsleder eller Driftsingeniør, saaledes at han, som det hedder i en Skrivelse fra Maskinkompagniet til Arbejderne af 25 Juni 1927: »efter Direktøren var højeste Myndighed i Fabriken«. Hans Gage som Driftsleder var først 125 Kr ugentlig, men i Begyndelsen af 1928 blev der, fra 1 Januar 1928 at regne, tilsagt ham en Omsætnings-Provision efter følgende Regler: for en Omsætning af indtil 200 000 Kr skulde ingen Provision ydes, for de derefter følgende 100 000 Kr skulde ydes $\frac{1}{4}$ pCt Provision, for de næste 50 000 Kr $\frac{3}{8}$ pCt Provision, for de næste 50 000 Kr $\frac{1}{2}$ pCt Provision, for de næste 50 000 $\frac{3}{4}$ pCt Provision og for Omsætning derudover 1 pCt Provision. Af denne Provision fik Sagsøgeren udbetalt 25 Kr ugentlig, efter hvad Sagsøgeren hævder, som garanteret Minimumsprovision. Efter en Uoverensstemmelse med det sagsøgte Selskabs Direktør blev Sagsøgeren ved Skrivelse af 5 Februar 1931 afskediget fra Selskabets Tjeneste til øjeblikkelig Fratrædelse, dog saaledes, at der tillagdes ham Gage til 5 Marts 1931, beregnet efter 125 Kr ugentlig til 500 Kr. Sagsøgeren protesterede, idet han gjorde gældende, at der efter hans Stillings Beskafenhed maatte tilkomme ham et Opsigelsesvarsel paa 3 Maaneder, men Sagsøgte nægtede at anerkende dette, og Sagsøgeren har derefter under nærværende Sag sagsøgt A/S Maskinkompagniet ved dets Bestyrelse til Betaling af Gage for 16 Uger til

	ialt.....	Kr 2400,00 Øre
med Fradrag af et Beløb.....	—	1022,26 —
som Sagsøgeren erkender at være Sagsøgte skyldig		
for kontant Laan m v. Til Rest.....	Kr	1377,74 Øre
Af Beløbet paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 23 Februar d A, til Betaling sker.		

Sagsøgte har principalt paastaet sig frifundet, og Sagsøgeren dømt til Betaling af et Beløb i Henhold til Opgørelse, stort 2002 Kr 93 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 11 Marts 1931.

Subsidiært har Sagsøgte paastaet Sagsøgeren dømt til Betaling af 2 Kr 93 Øre, nemlig Differencen mellem det fornævnte Beløb 2002 Kr 93 Øre og Gage for 16 Uger, beregnet efter 125 Kr ugentlig, 2000 Kr.

Forskellen mellem det Beløb, Sagsøgte forlanger, 2002 Kr 93 Øre, og det Beløb, Sagsøgeren erkender at skyldte, 1022 Kr 26 Øre eller 980 Kr 67 Øre, fremkommer ved, at Sagsøgte paa deres Opgørelse har debiteret Sagsøgeren, dels under 31 December 1930 for meget udbetalt Forskud paa Provision for Aaret 1929 462 Kr 34 Øre og for Aaret 1930 893 Kr 33 Øre, dels under 11 Februar 1931 forudbetalt à conto Provision for Aaret 1931 125 Kr. Disse 3 Beløb udgør tilsammen 1480 Kr 67 Øre, hvorfra imidlertid gaar Gagebeløb for Tiden fra 5 Februar til 5 Marts 1931, der er krediteret Sagsøgeren med 500 Kr.

Striden mellem Parterne drejer sig dels om, hvorvidt der i det hele taget tilkommer Sagsøgeren noget Opsigelsesvarsel, dels om hvorvidt de 25 Kr ugentlig, der er tillagt Sagsøgeren som Provision, skal anses som garanteret Minimumsprovision, eller blot blev udbetalt forskudsvis, saaledes at Sagsøgeren senere maatte tilsvare, hvad der blev udbetalt for meget.

Med Hensyn til det førstnævnte Punkt gør Sagsøgte gældende, at det ved Sagsøgerens Ansættelse udtrykkelig blev aftalt mellem ham og Selskabets Direktør Konsul Rønneberg, at der ikke skulde gælde noget Opsigelsesvarsel. De henviser herved til en af Konsul Rønneberg afgivet Vidneforklaring. Sagsøgeren benægter, at der blev truffet en saadan Aftale, og hævder, at det tvertimod blev aftalt, at de almindelige Regler skulde være gældende.

Der foreligger intet skriftligt om Ansættelsesvilkårene, men Værkfører hos Sagsøgte, Ludvig Ludvigsen, har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren til ham har udtalt, at han ingen Kontrakt havde, hvilket var en Fordel, da han saa kunde gaa straks. Sagsøgeren har benægtet Rigtigheden af dette Vidneudsagn.

Mod Sagsøgerens bestemte Benægtelse kan Retten ikke anse det for tilstrækkelig godtgjort fra de Sagsøgte Side at det ved Sagsøgerens Ansættelse blev aftalt, at der ikke skulde gælde noget Opsigelsesvarsel. Det maa gaa ud over Sagsøgte, at der ikke foreligger noget skriftligt om en saa ekstraordinær Bestemmelse. Sagsøgerens Paastand vil derfor paa dette Punkt — idet der ikke er Strid om, at Varslet efter almindelige Regler vilde være 3 Maaneder — være at tage til Følge.

Med Hensyn til Provisionsbeløbet er det oplyst, at Sagsøgeren den 29 Juni 1929 fik Afregning for Aaret 1928. Efter denne Afregning tilkom der Sagsøgeren 1925 Kr 48 Øre minus forudbetalt i Aaret 1928 1200 Kr, Rest 725 Kr 48 Øre. Senere har Sagsøgeren ikke modtaget nogen Opgørelse før ved sin Fratrædelse. Paa denne Opgørelse er han under 31 December 1930 debiteret et Beløb baade for Aaret 1929 og for Aaret 1930. Han hævder, at disse Debiteringer foruden Debiteringen for Aaret 1931 er i Strid med de trufne Aftaler, der gik ud paa, at han under ingen Omstændigheder skulde være pligtig at tilbagebetale noget af de 25 Kr, han fik udbetalt hver Uge. Der er aldrig fremsat Krav herom fra Selskabets Side før hans Fratrædelse, skønt Aaret 1929 viste for meget

udbetalt Forskud, tvertimod har Sagsøgeren stadig hver Uge hævet under et 150 Kr og kvitteret for Ugeløn.

Sagsøgte gør gældende, at det skyldes en Forglemmelse fra Bogholderens Side, at der først den 31 December 1930 er debiteret Sagsøgeren for meget udbetalt Forskud paa Provision for Aaret 1929, og at Sagsøgerens ugentlige Kvitteringer kun var af rent bogholderimæssig Interesse.

Ingen af Parterne har ført Bevis for, hvilken Aftale der i sin Tid blev truffet, men Sagsøgerens Paastand om, at der først efter hans Frafræden er rejst Krav imod ham for for meget udbetalt Forskud, er ikke bestridt. Efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes Sagsøgeren at have haft Føje til at gaa ud fra, at de 25 Kr var tillagt ham paa en saadan Maade, at de ikke senere vilde blive ham afkrævet igen helt eller delvis, og Sagsøgerens Paastand vil derfor ogsaa paa dette Punkt være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 150 Kr.

Fredag den 27 November.

Nr 122/1931. Restauratør **P A Jensen** (Fich)

mod

Assuranceselskabet »**Royal Exchange**« (Oluf Petersen)
og **Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring** (Henriques),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel med Automobil.

Østre Landsrets Dom af 18. Marts 1931: De Sagsøgte, Assuranceselskabet Royal Exchange, bør betale til Sagsøgeren, Restauratør P A Jensen, 3258 Kr 15 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 Januar 1931, og til Hovedintervenienten, Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, 1484 Kr 85 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Februar 1931, alt til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten overfor Royal Exchange paa-staaet Erstatningen for Forringelsen af Erhvervsevnen forhøjet til 5000 Kroner og den samlede Erstatning i Overensstemmelse hermed ansat til 6325 Kroner. Efter alt foreliggende findes Erstatningsbeløbet imidlertid rettelig bestemt som i Dommen sket, og Appellantens Paastand vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

Overfor Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring paastaar Appellanten, at der ikke tilkendes dette Selskab nogen Del af det ham hos Royal Exchange tilkommende Beløb.

Efter de i Sagen foreliggende Oplysninger maa det antages, at intet af de Appellanten hos Royal Exchange tillagte Erstatningsbeløb omfatter Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste, og da dette maatte være Forudsætningen for, at Ulykkesforsikringen paa Forsikringsbetingelsernes § 23 kunde støtte nogen Ret, vil Appellantens Paastand i denne Henseende være at tage til Følge.

Med Hensyn til det i Dommen ommeldte Beløb af 193 Kroner tiltrædes Dommens Afgørelse.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil være at ophæve. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Royal Exchange 300 Kroner og Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring til Appellanten 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Assuranceselskabet Royal Exchange bør betale til Appellanten, Restauratør P A Jensen 4550 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 9 Januar 1931 og til Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring 193 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Februar 1931, alt til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Royal Exchange 300 Kroner og Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring til Appellanten 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 25 August 1929 kom Sagsøgeren, Restauratør P A Jensen, til Skade derved, at en af ham sammen med nogle Bekendte lejete Motorvogn K 14 963 udfor Gartneriet »Dyvendahl« paa Sognevejen Klovtofte-Sengeløse kørte i Grøften. Automobilet ejedes af Vognmand H V Jensen og var forsikret hos de Sagsøgte, Assuranceselskabet Royal Exchange. Angaaende Ulykkestilfældet optog Politiet Rapport, uden at der paa Grundlag af det saaledes fremkomne rejstes Tiltale.

Under Anbringende af, at Sagsøgeren ved Ulykken paadrog sig bl a et Nervechok, hvorhos der efter Ulykkestilfældet hos ham er konstateret Sukkersyge, hvilken i hvert Fald maa anses forværret ved Ulykkestilfældet, søger Sagsøgeren under nærværende Sag de Sagsøgte til Udredelse af Erstatning ialt 7380 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 Januar 1931.

De Sagsøgte, der erkender Erstatningsforpligtelsen, paastaar Fri-
findelse mod Betaling af 4450 Kr.

Sagsøgeren er ifølge Police af 19 August 1927 hos Hovedintervenien-
ten, Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring, forsikret saaledes, at der for
Ulykkestilfælde, som maatte ramme forsikrede under eller udenfor Ar-
bejdet, udbetales de ifølge Ulykkesforsikringsloven til en Aarsindtægt
af 2400 Kr svarende Erstatningssumme for Død og Invaliditet samt
Dagpenge fra den 14de Uge efter Ulykkestilfældet. I Henhold hertil har
Sagsøgeren hos Hovedintervenienten erholdt udbetalt i Dagpenge ialt
1291 Kr 85 Øre, hvorhos Selskabet i Lægehonorarer har betalt 193 Kr.
Hovedintervenienten paastaar sig disse Beløb, tilsammen 1484 Kr 85 Øre
tilkendt hos de Sagsøgte med Tillæg af Renter 5 pCt p a fra Inter-
ventionsstævningens Dato den 17 Februar 1931. Beløbet 1291 Kr 85 Øre
kræver Hovedintervenienten dækket af den Erstatning, der maatte blive
tilkendt Sagsøgeren.

De Sagsøgte paastaar i anførte Henseende Frifindelse mod Betaling
af 193 Kr.

Sagsøgerens Paastand angaar følgende Beløb:

1) Erstatning for Invaliditet	5000 Kr.
2) Lægehonorarer	980 —
3) Godtgørelse for Svie og Smerte	600 —
4) Erstatning for Glas, knuste ved Ulykken, for Tøj ødelagt ved denne og for Udgifter til forskellige Kørsler, Bade samt Medikamenter, alt foraarsaget af Ulykkestilfældet ..	300 —
5) til hidtil opsat Rekreation m v anslaa	500 —
	<hr/>
	7380 Kr.

De Sagsøgte erkender:

ad 1)	3225 Kr.
ad 2)	500 —
ad 3)	500 —
ad 4)	225 —
ad 5)	0 —
	<hr/>
	4450 Kr.

Ad 1. I en Skrivelse af 25 Juli 1930 ansætter Arbejderforsikrings-
raadet den Sagsøgeren ved Ulykkestilfældet forvoldte blivende Forrin-
gelse af Erhvervsevnen til en Invaliditetsgrad af 15 pCt. Det af de Sag-
søgte anerkendte Beløb er beregnet i Forhold til en Skatteindtægt af
4300 Kr, men uden et af Sagsøgeren i saa Henseende paastaaet Tillæg.

Paa Grundlag af ovennævnte Skrivelse fra Arbejderforsikringsraa-
det, de under Sagen fremlagte Lægeerklæringer og det iøvrigt forelig-
gende skønner Retten, at der i Invaliditetserstatningen kan tillægges
Sagsøgeren 3225 Kr.

Ad 2. De Sagsøgte hævder særligt, at Sagsøgeren er kronisk Al-
koholist, og at hans hele legemlige og aandelige Tilstand før Ulykkes-
tilfældet har været saaledes, at det ikke kan erkendes, at samtlige de
Lægebesøg og -konsultationer m v, hvortil det af Sagsøgeren krævede
Beløb af 980 Kr har Hensyn, skyldes Ulykkestilfældet.

Efter alt foreliggende skønner Retten, at der i anførte Henseende i Mellemværendet med de Sagsøgte kan tillægges Sagsøgeren 600 Kr.

Ad 3. Denne Post kan kun tillægges Sagsøgeren i Overensstemmelse med det af de Sagsøgte erkendte Beløb af 500 Kr.

Ad 4. Efter Sagens Oplysninger skønnes den Sagsøgeren tilkommende heromhandlede Godtgørelse ikke at kunne ansættes højere end de af de Sagsøgte erkendte 225 Kr.

Ad 5. Der findes intet Grundlag for at tillægge Sagsøgeren det herunder paastaaede Beløb.

Som Følge af det anførte vil der være at tillægge Sagsøgeren i dens Mellemværende med de Sagsøgte følgende Beløb:

ad 1)	3225 Kr.
ad 2)	600 —
ad 3)	500 —
ad 4)	225 —
ad 5)	0 —

ialt 4550 Kr.

Hovedintervenientens Paastand er nedlagt i Henhold til den saalydende § 23 i ovenanførte Police:

»Kræves Erstatning hos Selskabet for et Ulykkestilfælde, i Anledning af hvilket den erstatningsberettigede har Erstatningskrav hos andre, tilfalder dette Erstatningskrav Selskabet indenfor det Beløb, det er pligtig at betale.«

Hovedintervenientens Paastand har ikke Hensyn til den af Sagsøgeren paastaaede Invaliditetserstatning.

Forsaavidt Hovedintervenienten til Støtte for sin Paastand — i Tilslutning til Sagsøgerens Procedure — gør gældende, at Sagsøgeren som Følge af Ulykkestilfældet har haft et Indtægtstab — i hvilken Henseende Sagsøgeren henset til de hos Hovedintervenienten oppebaarne Dagpenge, ikke nedlægger Paastand om Tilkendelse af noget Beløb hos de Sagsøgte — da findes der ikke at kunne gives Hovedintervenienten Medhold heri, allerede fordi der ikke under Sagen — hverken ved en af Tjener K V Larsen afgiven Vidneforklaring, ved Sagsøgerens Partsforklaring eller iøvrigt foreligger et tilstrækkeligt Grundlag til mod de Sagsøgtes Benægtelse at statuere et saadant Indtægtstab.

Efter Proceduren bliver dernæst at tage Standpunkt til Spørgsmaalet om Hovedintervenientens Ret til at kræve sig tilkendt hos de Sagsøgte de Sagsøgeren ovenfor i Mellemværendet med de Sagsøgte under 2—4 tillagte ialt 1325 Kr.

Idet Retten ikke finder i et Tilfælde som det foreliggende, hvor der tilkommer den forsikrede tilskadekomne fuld Ertatning hos Skadevolderen, at kunne tilsidesætte den ovennævnte Policebestemmelse, og idet Regresretten for udbetalte Dagpenge efter denne Bestemmelse ikke — som af Sagsøgeren hævdet — findes at kunne indskrænkes til kun at angaa forsikredes Krav overfor Skadevolderen paa Erstatningstab for Indtægtstab, men ogsaa maa omfatte andre Erstatningskrav vedrørende Ulykkestilfældet, som ikke er en Følge af forsikredes Død eller Inva-

liditet, vil Hovedintervenientens Paastand være at tage til Følge, saaledes at der af det ovennævnte Sagsøgeren tilkommende Beløb af 1325 Kr tilkendes Hovedintervenienten 1291 Kr 85 Øre foruden det i Paastanden nævnte, af de Sagsøgte anerkendte Beløb af 193 Kr, alt med Renter som paastaet.

Det Sagsøgeren tilkommende Beløb bliver herefter 3258 Kr 15 Øre.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne i det hele at burde ophæves.

Mandag den 30 November.

Nr 140/1931. Gaardejer **Lars Peder Rasmussen**
(Trolle efter Ordre)

mod

Gaardejer **J P Marcussen** og Frøken **Carla Marcussen** (Bache),
betræffende Erstatning for et Ulykkestilfælde ved Startning af Automobil.

Østre Landsrets Dom af 17 Marts 1931: De Sagsøgte, Gaardejer J P Marcussen og Frk Carla Marcussen bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer L P Rasmussen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges hos det offentlige Sagfører Gustav Møller, Middelfart, i Salær 60 Kr og Overretssagfører Edlund i Salær 70 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste var Indstævnte Gaardejer Marcussen Ejer af Automobilet.

Efter de foreliggende i Dommen gengivne Oplysninger kan Indstævnte Frøken Marcussen hverken i Henhold til de særlige Bestemmelser i Motorlovens § 38 eller i Følge Lovgivningens almindelige Regler gøres ansvarlig for den skete Skade. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre de Indstævnte med 300 Kr.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardejer Lars Peder Rasmussen, til de Indstævnte, Gaardejer J P Marcussen og Frøken Carla Marcussen, med 300

Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse. Der tillægges Højesterets-sagfører Trolle i Salær for Højesteret 150 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 25 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende, ved Retten for Middelfart Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Gaardejer L P Rasmussen, Vejlbj Skov, efter erhvervet Bevilling til fri Proces paastaet de Sagsøgte, Gaardejer J P Marcussen og Frk Carla Marcussen, Aulby Møllegaard, in solidum tilpligtet at betale ham 4138 Kr, subsidiært et efter Rettens Skøn fastsat Beløb, tilligemed Renter 5 pCt p a fra Forligsindkaldelsens Dato, den 1 September 1930, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et Beløb, stort 1300 Kr, mere subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgeren anført følgende:

Den 15 Juli 1929 blev Sagsøgeren af Sagsøgte, Frk Carla Marcussen kaldt ud og anmodet om at starte et af hende ført Ford-Sedan Automobil, som var gaaet i Staa, og som ikke ved Hjælp af Selvstarteren kunde faas i Gang; han forsøgte ved Hjælp af Haandsvinget at starte Automobilen, som var meget vanskeligt at faa i Gang; han fik dog Motoren i Gang nogle Gange, men hver Gang Frk Marcussen begyndte at manøvrere, gik Motoren i Staa igen, uden at hun havde faaet Automobilen i Bevægelse; under dette manøvrerede hun hele Tiden med Tændingen. Sidste Gang han fik Motoren i Gang, gik den noget længere; da den imidlertid gik i Staa igen, vilde han gøre et nyt Forsøg, men han fik lige rørt ved Haandsvinget, da det slog tilbage og beskadigede hans højre Arm. Det viste sig, at Skaden var meget alvorligere, end han straks havde antaget, idet det var ham umuligt at arbejde med den højre Haand, og han maatte søge Lægehjælp Dagen efter; han var derefter først helt og senere delvis uarbejdsdygtig indtil Sommeren 1930; han maatte straks opgive en af ham i de sidste 25 Aar dreven Vognmandsforretning, og han var endvidere afskaaret fra alt Markarbejde og Kørsel i sin Bedrift som Gaardejer, saa at han har maattet benytte fremmed Medhjælp.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Uheldet skyldes, at Frk Marcussen har udført en fejl Manøvre ved i Startøjeblikket at sætte for høj Tænding til, og at hun som Følge af den af hende saaledes udviste Uforsigtighed maa være pligtig at yde ham en passende Erstatning enten ifølge Bestemmelsen i § 38 i Lov om Motor-køretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927, eller hvis denne Bestemmelse ikke kan anses anvendelig i det foreliggende Tilfælde, efter de almindelige i dansk Ret gældende Erstatningsregler. Sagsøgeren gør fremdeles gældende, at Sagsøgte Gaardejer Marcussen ligeledes maa være erstat-

ningspligtig overfor ham enten ifølge fornævnte Lovbestemmelse eller efter Bestemmelsen i Dansk Lov 3—19—2.

Sagsøgte har opgjort sit Erstatningskrav saaledes:

Adeles uarbejdsdygtig i Tidsrummet 16 Juli—30 September 1929 77 Dage à 8 Kr.....	616 Kr
Halvt arbejdsdygtig i Tidsrummet 1 Oktober 1929—2 April 1930 184 Dage à 4 Kr.....	736 —
³ / ₄ arbejdsdygtig i Tidsrummet 3 April—4 Juli 1930 93 Dage à 2 Kr.....	186 —
Erstatning for Svie og Smerte samt Udgifter til Lægeerklæringer	200 —
Erstatning for Invaliditet 8 pCt af 6000 × 5 = 30 000 Kr....	2400 —
	Ialt 4138 Kr

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte anført, at der ikke fra deres Side foreligger noget til Erstatning forpligtende Forhold, men at den Sagsøgeren overgaaede Legemsbeskadigelse alene maa tilskrives hans egen Uforsigtighed med Igangsættelsen af Automobilets Motor eller dog i ethvert Fald maa anses for et hændeligt Uheld, for hvilket de Sagsøgte derfor ikke kunde have noget Ansvar. De Sagsøgte bestrider særligt, at Bestemmelsen i § 38 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 kan komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, og Sagsøgte, Gaardejer Marcussen gør for sit Vedkommende gældende, at Bestemmelsen i Danske Lov 3—19—2 ikke er anvendelig. Der kunde kun blive Spørgsmaal om at bringe de almindelige Erstatningsregler til Anvendelse overfor Sagsøgte, Frk Marcussen, men Sagsøgeren maatte da føre Bevis for, at Frk Marcussen havde gjort sig skyldig i Fejl eller Forsømmelse, hvilket han ikke har været i Stand til. De Sagsøgte har for det Tilfælde, at der mod Forventning skulde blive Spørgsmaal om at tilkende Sagsøgeren Erstatning, hævdet, at Erstatningen maa opgøres saaledes:

Betalt til fremmed Hjælp.....	500 Kr
Erstatning for Svie og Smerte samt Udgifter til Lægeerklæringer	200 —
Erstatning for Invaliditet 8 pCt af 1500 Kr × 5 = 7500....	600 —
	Ialt 1300 Kr

Sagsøgeren har inden Retten for Middelfart Købstad m v afgivet Partsforklaring i Overensstemmelse med sin Procedure.

Sagsøgte, Frk Carla Marcussen har som Part forklaret, at hun, da Sagsøgeren efter hendes Anmodning kom til Stede og begyndte at arbejde med Haandsvinget, stillede Tændingen paa 3 Takker, som hun plejede, og naar hun saa hørte, at der var Gang i Motoren, gav hun den Gas, men hun mente, at hun først gav den høj Tænding, naar den var i Gang; hun turde dog ikke fastholde dette med større Bestemthed, da det var saa længe siden; hun huskede bestemt, at hun, forinden Sagsøgeren begyndte sine Bestræbelser for at hjælpe hende, sagde til ham, at han skulde tage Haanden væk, naar Motoren kom i Gang.

Sagsøgerens Datter, Fru Rasmussen, har som Vidne forklaret, at det varede længe, førend Automobilet kunde blive startet; Motoren blev ganske vist flere Gange sat i Gang, men standsede hurtigt igen; sidste Gang, umiddelbart forinden Ulykken indtraf, gik den i længere Tid, og Vidnet troede nu, at alt var i Orden; den gik imidlertid i Staa, og da Sagsøgeren paany vilde tage Haandsvinget, var det, at det slog tilbage, og Vidnet mente, at Grunden maatte være den, at Sagsøgte havde sat Tændingen til i den Tro, at Automobilet nu var i Orden til at køre.

Jernbanelæge L Martin, Middelfart, har under 1 September 1930 afgivet saalydende Erklæring:

»Husmand L P Rasmussen, Vejlbj Skov, paadrog sig d 15 Juli 1929 en Beskadigelse med Brud af højre radius, hvortil der sluttede sig en Lidelse af h Skulder. Der er betydelig indskrænket Bevægelighed i h Skulderled samt i h Haandleddet endvidere indskrænket Bevægelighed i all h Haands Led.

Beskadigelsen er blivende.«

Klinikchef ved Finsens Institut og Radiumstation Edv Collin har i en den 20 Juni 1930 afgivet Erklæring bl a udtalt følgende:

»Røntgenundersøgelsen d 17 ds af Lars P Rasmussen med Henblik paa højre Haandleddsregion viser en moderat udtalt Knogleatrofi saavel i Haandroden som i nederste Ende af Underarmsknoglerne, men iøvrigt ses intet abnormt, specielt intet Tegn til traumatiske Forandringer, hverken af Haandroden, Haandleddet eller nederste $\frac{1}{3}$ Del af Underarmsknoglerne«.

Justitsministeriets Sagkyndige med Hensyn til Motorkøretøjer i Middelfart Købstad og 32 Politikreds Th Funkholdt har i en under 27 Februar 1931 afgivet Erklæring bl a udtalt følgende:

»Efter det i Sagen oplyste har Frk C M Marcussen inden Startningen stillet Tændingsreguleringsarmen 3 Hak frem i Kvadranten. Idet forudsættes, at Tændingsarmen har staaet i den Stilling ved hver Startning maa det anses for ikke at have kunnet frembyde nogen Fare at starte Motoren paa sædvanlig Maade ved at løfte Haandsvinget op efter. Derimod vil ovennævnte Stilling af Tændingsarmen kunne foraarsage Ulykkestilfælde, naar Motoren startes ved at dreje Haandsvinget rundt, idet der herved kan indtræffe en for tidlig Tænding, som bevirker et kraftigt Tilbageslag af Startsvinget under dettes Drejning ned imod Kompressionen.

— — — —

— — — Formentlig har tilskadekomne foretaget Startningen af Motoren ved at trykke Haandsvinget ned imod Kompressionen. Ved en ringe Bevægelse nedefter er Tændingen af Gasblandingen i Cylinderen sket, og Haandsvinget, hvori tilskadekomne ikke har holdt særlig fast, er ved Motorens Igangsætning ført med rundt og har ramt tilskadekomnes Haand, inden han har faaet Tid til at trække denne til sig.

Det er teknisk umuligt, at Motoren kan gaa i Gang, samtidig med, at Startsvinget slaar tilbage.«

Ingeniør Falck har under 28 Februar 1931 afgivet saalydende Erklæring:

»I Besvarelse af Hr Overretssagførerens Skrivelse af 23 ds skal jeg tillade mig at fremføre, at det i Sagen forklarede Tilbageslag af Motoren kun kan være sket, forsaavidt Tændingen i Startningsøjeblikket har været indstillet til tidlig Tænding (Høj Tænding)«.

Efter at Funkholts ovennævnte Erklæring havde været forelagt Ingeniør Falck, har han under 5 Marts 1931 afgivet saalydende Erklæring:

»Som tidligere omtalt kan et Tilbageslag kun ske, forsaavidt Tændingen under Startningen har været forkert indstillet, i hvilken Forbindelse skal anføres, at man intet kan udlede af, at Tændingshaandtaget har været indstillet »paa 3 Hak«. idet Tændingstidspunktet ikke entydigt er bestemt heraf, men ogsaa af, hvorledes Kontakthammeren har været indstillet — altsaa ved Motorens oprindelige Indstilling eller efter eventuel Reparation.

Med Hensyn til det iøvrigt fremførte skal jeg tillade mig at bemærke, at det af de i Sagens Akter indeholdte Forklaringer

1) ikke direkte fremgaar eller med Sikkerhed tør formodes, at Tændingshaandtaget hver Gang har været indstillet korrekt,

2) fremgaar, at Tilskadekomne er blevet ramt ovenpaa Haandfladen eventuelt Haandleddet, hvoraf følger, at Haandsvinget er revet ud af Haanden paa ham, altsaa synes det, at han netop har foretaget Startningen som af Ingeniør Funkholt anbefalet«.

Af Sagsøgerens Partsforklaring fremgaar, at han mange Gange før har startet et Automobil, at han var klart over, at han, saasomt Automobilet var startet, skulde tage Haanden bort, og at han ikke har turdet benægte Rigtigheden af Sagsøgte, Frk Marcussens Forklaring om, at hun har gjort ham opmærksom paa dette Forhold. Det fremgaar iøvrigt ikke af det under Sagens oplyste, hvilken Fremgangsmaade Sagsøgeren har benyttet under sine Forsøg paa at starte Automobilet. Det heromhandlede Forhold findes at falde udenfor de i § 38 i Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 omhandlede Tilfælde, og det findes efter det oplyste ikke at være godtgjort, at der fra Frk Marcussens Side skulde være udvist noget Forhold, der efter de almindelige Erstatningsregler kunde paaføre hende Erstatningspligt overfor Sagsøgeren. Der bliver allerede herefter ikke Spørgsmaal om at bringe Bestemmelsen i Danske Lov 3—19—2 til Anvendelse overfor Sagsøgte, Gaardejer Marcussen. Den af de Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der tillægges hos det offentlige Sagfører Gustav Møller, Middelfart, og Overretssagfører Edlund, der har været beskikkede til at udføre Sagen for Sagsøgeren henholdsvis for Retten for Middelfart Købstad m v og for Landretten, de nedennævnte Salærer.

Onsdag den 2 December.

Nr 137/1931. Grev **Harald Holck** (F Bülow)

mod

Godsejer **Helge Ernest Greve Knuth** (Oluf Petersen),

betræffende Tiltrædelsesretten til et Successorfond.

Østre Landsrets Dom af 10 April 1931: Sagsøgeren, Godsejer Helge Ernest Greve Knuth til Rosendal maa anses berettiget til at tiltræde det ved Afløsningen af Baroniet Wintersborg oprettede Successionsfond. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte Grev Harald Holck, Benz bei Maleate, Fürst, Lübeck, til Sagsøgeren med 1600 Kr, der uddedes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Kommissionsdommen af 6 August 1742 hedder det, at Fru Sophia, Friherreinde af Winterfeldt, gift med Major Gedde, bør være berettiget til Besiddelsen af Wintersborg »fra ældste til ældste først udi Mandlige linier, medens Nogen findes, og, naar Ingen paa Sværd Siiden til overs er, siden paa Qvinde linier alt efter Erections Breevets Indhold af 18de Septembris A^o 1673; Saa at, dersom Fru Sophia Gedde von Winterfeldt Friherreinde af Wintersborg og hendes Sødskende uden Descendenter og Livs Arvinger maatte ved Døden afgaae, da falder Lehnet til dend nu levende Baron Christian Holch, til Holchenhavn.«

For Højesteret har Appellanten, støttet paa denne Dom, gjort gældende, at de fra Fru Ermegaard Holcks Sønner udgaaende Linjer maa betragtes som Mandslinjer, og at Appellanten herefter maa være nærmere berettiget end Indstævnte.

Den nævnte Dom giver imidlertid ikke tilstrækkelig Støtte for, at Successionen i Fru Ermegaard Holcks Descendens skal ske efter andre Bestemmelser end Erektionsbrevet. Herefter og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten. Grev Harald Holck, til Indstævnte, Godsejer Helge Ernest Greve Knuth, 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Erektionspatent af 18 September 1673 oprettede Kong Christian den V et Friherreskab ved Navn Wintersborg for Helmuth Otto von Winterfeldt og hans Efterkommere. Det hedder herom i Patentet:

»Og belehner vi derfor nu for Os og Voris Kongl Arff Successorer udi Regieringen bemeldte Friherre H Helmuth Otto von Winterfeldt for sig og sine rette Ægte Descendenter af Mand og Quinde Køn, med forbelte friherschab Wintersborrig, — — —

— — — Saa som med it ret Friherschabs Lehn arfuelig paa Mand og Quinde linier, Saaledis at bemelte Friherschab Wintersborrig med des nu Underliggende eller huis af hannem her effter der under lagt vorde kand, ingenlunde maa pandtsetties, Selgis affhændis, eller deelis, Mens u-schifted og u-deelt fra den Eldste til den Eldste først udi Manlige linier, medens Nogen findis, og siden paa Quinde linier naar Ingen paa Sverdsiden meere til ofuers er, arfues schall, Og Os eller Vore Kongl Arf Successorer udi Regieringen iche før kunde hiemfalde, før end bemeldte H: Helmuth Otto von Winterfeldts Egte Descendenter aff mand og quinde Køn uddød er — — —«.

Efter Baron Helmuth v Wintersfeldts Død tilfaldt Baroniet hans ældste Søn, Baron Gustav v Winterfeldt og efter hans Død i Aaret 1699 tilfaldt det, da han ikke efterlod sig Sønner, med Forbigaaelse af hans to yngre Brødre hans ældste Datter, Juliane Margaretha v Winterfeldt, i Ægteskab med Generalmajor v Eickstedt. Denne Fravigelse fra den anordnede Arvefølge skete med Hjemmel i en kgl Resolution af 19 September 1699, hvorefter Lenet tillagdes hende og hendes Descendenter, idet det tilføjedes, at dette var »dog uden nogen videre Consequense«.

Da Juliane v Eickstedt var død i Aaret 1742 uden Afkom, blev den rette Arvefølge fastslaet ved kgl Kommissionsdom af 6 August 1742. Efter denne var næste Successor Sophia von Winterfeldt, gift med Major Gedde, ældste Datter af Erektors yngste Søn, Baron Friederich von Winterfeldt i dennes 2det Ægteskab.

Fru Sophia Gedde døde barnløs i Aaret 1769; derefter vilde nærmeste Successor have været hendes yngre Søster Ermegaard Sophia von Winterfeldt i Ægteskab med Grev Holck til Orebygaard. Da Fru Ermegaard Sophie imidlertid da var afgaaet ved Døden tilfaldt Baroniet hendes ældste Søn af bemeldte Ægteskab: Flemming, der antog Navnet Holck-Winterfeldt. — Fru Ermegaard Sophie efterlod tillige 2 yngre Sønner af samme Ægteskab, nemlig Gustav Frederik Greve Holck-Winterfeldt og Frederik Vilhelm Conrad Greve Holck, se om denne sidste nedenfor.

Da Grev Flemming Holck-Winterfeldt var død i Aaret 1772 uden Afkom, tilfaldt Baroniet hans yngre Broder, Gustav Frederik Greve Holck-Winterfeldt og efter dennes Død i Aaret 1776 dennes ældste efterlevende Søn, Frederik Christian Greve Holck-Winterfeldt; da denne

døde i Aaret 1825 uden efterlevende Afkom, tilfaldt Baroniet hans yngre Broder Flemming Frederik Cai Greve Holck-Winterfeldt. Denne døde i Aaret 1826, hvorefter Baroniet tilfaldt hans Søn Gustav Christian Greve Holck-Winterfeldt og efter hans Død i Aaret 1885 hans ældste Søn Gustav Christian Flemming Greve Holck-Winterfeldt; denne døde i Aaret 1909 uden Afkom, hvorefter Baroniet tilfaldt hans yngre Broder, Flemming Frederik Christian Sophus Greve Holck-Winterfeldt, der afgik ved Døden i 1930 uden at efterlade sig Afkom.

Under sidstnævnte Besidders Besiddelsestid blev Baroniet, der var blevet substitueret med en Fideikommiskapital, afløst i Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919, saaledes at der oprettedes en Successorfond i Henhold til Lovens § 4.

Den fornævnte i 1885 afdøde Besidder af Baroniet Greve Gustav Christian Holck-Winterfeldt efterlod sig foruden de to nævnte Sønner, døde henholdsvis i 1909 og 1930, tillige en Datter: Anna Eleonora Frederikke, der blev gift med J F C Greve Knuth, og som døde i 1917, efterladende en Søn, Sagsøgeren i nærværende Sag, Godsejer Helge Ernest Greve Knuth til Rosendal.

Fornævnte Fru Ermegaard Sophia von Winterfeldt i Ægteskab med Grev Holck til Orebygaard efterlod sig som foranført en yngre Søn Frederik Vilhelm Conrad Grev Holck. Fra denne nedstammer i lige Mandslinie Sagsøgte Grev Harald Holck, Bens bei Malente, Fürst, Lübeck, hvis Fader Carl Christian Nicolaus Grev Holck døde i 1926.

Sagsøgeren hævder nu under nærværende Sag at være nærmeste Successor og paastaar sig herefter kendt berettiget til at tiltræde det fornævnte Successorfond.

Sagsøgte, der fra sin Side anser sig for den nærmest berettigede, paastaar sig frifundet. Der har under Sagen været denuntieret lis for Lenskontrollen.

Sagsøgeren har for sit Standpunkt anført følgende Betragtninger:

Efter Erektionspatentet nedarves Baroniet først »udi Manlige linier, medens Nogen findis, og siden paa Quinde Linier, naar ingen paa Sværd-siden mere tilofvers er«; denne Regel, der i det Hele hjemler den saakaldte agnatisk cognatiske Arvefølge, kan ikke paaberaabes af Sagsøgte. Sagsøgerens Moder og efter hende Sagsøgeren selv tilhører sidste Besidders nærmeste Sidelinie, og en Forret for Medlemmer af en fjernere Sidelinie kan kun støttes paa den Særstilling, der er indrømmet mandlige Linier, men saadan opstaar ikke, fordi der i et eller flere Led indenfor Slægten kan paavises Mand af Mand, men Betingelsen for, at en Mand i en fjernere Linie kan fortrænge Kvinder eller Cognater i en nærmere Linie, er,

Færdig fra Trykkeriet den 16. December 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 26

O n s d a g d e n 2 D e c e m b e r .

at den paagældende enten nedstammer Mand af Mand fra Lenets første Erhverver, eller, hvor som her den oprindelige Mandsstamme er uddød, at der paa et senere Tidspunkt er opstaaet en ny Mandsstamme, hvortil baade sidste Besidder og den paastaaede Successor hører, altsaa at de to Linier har fælles Stamfader indenfor den successionsberettigede Slægt, saaledes at der foreligger agnatisk Slægtskab med sidste Besidder.

Dette er ikke Tilfældet her; de to Linier, hvortil Parterne hører, har deres Successionsret fra en Kvinde, Fru Ermegaard Sophia v Winterfeldt, hvoraf de begge nedstammer, og er saaledes ikke agnatisk beslægtede.

Sagsøgeren har som Støtte for Rigtigheden af disse Betragtninger navnlig paaberaabt sig de Bestemmelser i Kongeloven af 14 November 1665, der omhandler, hvorledes der skal forholdes, naar Successionen er gaaet over til Kognaterne. Han henviser herved bl a til, at efterat det i §35 er udtalt, at den ældste Datters Datter skal altid gaa forud for den yngre Datters Søn og Datter »og maa ikke springes af Linie i Linie, men den anden Linie bide efter den første, den tredje efter den anden — — — og saa fremdeles«, bestemmer § 36 følgende:

»Men dersom Arve-Successionen udi Regieringen kommer til en Datters Søn, og han lader mandlige Arvinger efter sig, da skal med de af hannem nedstigende mandlige Linier alting forholdes saasom Vi om de af Os nedstigende mandlige Linier forordnet have, at alle de af hannem kommende paa Fædrenestammen og Sværdsiden skulle da fremfor alle andre arveligen udi Regieringen succedere, een efter anden Linie efter Linie, den Ældre altid for den Yngre, saa at, korteligen, Mand af Mand gaar først for Kvinde af Mand, og siden Kvinde af Mand gaar for Mand og Kvinde af Kvinde; og dernæst videre med altid forholdes, som før er sagt«.

Hvis disse Bestemmelser overføres paa Successionsfølgen i Baroniet Wintersborg, kan der efter Sagsøgerens Anbringende ikke være Tvivl om, at han er rette Successor. Efterat nemlig Successionen gennem Ermegaard Sophia v Winterfeldt var gaaet over til hendes ældste Søn Grev Flemming Holck-Winterfeldt, succederede, som anført, da denne var død barnløs, hendes yngre Søn Gustav Frederik Greve Holck-

Winterfeldt og i denne Linie, hvorfra Sagsøgeren nedstammer, maa Successionen da vedblive, indtil der overhovedet ikke findes andet Afkom i Linien, jfr Udtrykkene i § 36 »een efter anden Linie efter Linie«.

Sagsøgte bestrider i og for sig ikke, at de af Sagsøgeren anførte Bestemmelser af Kongeloven støtter Sagsøgerens Standpunkt. Han hævder imidlertid, at Kongelovens Bestemmelser, der giver Regler for et andet Omraade, nemlig Tronfølgen, tildels er af ganske særlig Karakter, hvorved han henviser til Udtalelser af forskellige Forfattere, og allerede som Følge heraf ikke uden videre kan overføres paa Successionen i et Baroni.

Det her raadende Princip — saaledes som dette giver sig Udtryk i Erektionsbrevet, sammenholdt med Friherrernes Privilegier af 25 Maj 1671, hvorved fremhæves Bestemmelserne i §§ 5, 17, 19 og 21 — gaar efter Sagsøgtes videre Fremstilling ud paa Bevarelsen af Godset for den besiddende Slægt. I nærværende Tilfælde maa dette føre til, at der gives Sagsøgtes Paastand Medhold, idet Besiddelsen — nu Retten til at tiltræde Successorfonden — i saa Fald forbliver i Slægten Holck, medens der, hvis Successionen gik over til Sagsøgeren, vilde ske Overgang til en hel ny Slægt, Slægten Knuth.

Sagsøgte har herved ogsaa henvist til Bestemmelserne om Successionsfølgen efter Fdg af 26 Maj 1752 om Aasæder-Retten og Hovedbøllens Tiltræden i Norge.

Af de af Sagsøgte saaledes paaberaabte Bestemmelser, af hvilke alene Erektionsbrevet og Privilegierne findes at kunne komme i Betragtning, kan nu ikke udledes nogen direkte Vejledning til Tvistens Afgørelse.

Som det maa antages fører det agnatiske Fortrinsprincip — hvad Sagsøgeren som det fremgaar af det foranførte, iøvrigt selv erkender — til, naar Successionen er gaaet over til en kvindelig Linie, d: en Kvindes Afkom, og der indenfor den Linie, hvori Successionen derefter har fortsat sig, maatte opstaa en ny mandlig Stamme med flere mandlige Agnater, at give mandlige Agnater der henhører til den nye fælles Mandstamme Fortrinsret ved Successionen.

Det skønnes imidlertid ikke, at det nævnte Fortrinsprincip kan føres videre saaledes, at Successionen — uanset, at de fra primus acquirens udgaaende Agnater, som i nærværende Tilfælde, forlængst er uddøde, og Successionen er gaaet over til en Kvindes Afkom og derefter har fortsat sig i en ældre Søns Linie, — skulde forlade denne Linie, der endnu ikke er uddød, og med Udgangspunkt fra en Kvinde føres over til dens yngre Søns Linie, fordi denne udviser en uafbrudt Række af mandlige Kognater.

Denne Antagelse finder Støtte ved den anførte Bestemmelse i Kongeloven — hvorefter Sagsøgeren, hvad Sagsøgte som forannævnt ikke bestrider, maa anses fortrinsberettiget — idet det i Mangel af positive Bestemmelser i Erektionsbrevet i saa Henseende maa ligge nær at antage at Successionsfølgen efter Erektionspatentet af 1673, der er meddelt kun faa Aar efter Kongelovens Affattelse, paa det heromhandlede Punkt er tænkt at skulle være overensstemmende med Kongeloven.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage tilfølg.
Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at maatte godtgøre Sagsøge-
ren med 1600 Kr.

Nr 130/1931. Aktieselskabet **Havnemøllen** (Gorrissen)

m o d

Gaardejer **Fr Kyllsbeck** og Fru **Marie Jacobsen**, f Kyllsbeck
(Hartvig Jacobsen),

betræffende Udslættelse af et Udlæg.

Østre Landsrets Dom af 16 Maj 1931: De Sagsøgte, A/S Havnemøllen, bør lade det den 23 August 1930 i Halvparten af Matr Nr 230 af Utterslev foretagne Udlæg for 5247 Kr 69 Øre, tinglyst den 25 August 1930, udslette af Tingbogen. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne, Landsretssagfører N C A Nielsen som Befuld-
mægtiget for de selvsøgtende Arvinger i Boet efter Vognmand Søren Peter Kyllsbeck: Gaardejer Fr Kyllsbeck af Øster Utrup og Fru Marie Jacobsen, født Kyllsbeck, 175 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det foreliggende var Bøbehandling, der foruden den faste Ejendom omfattede andre Aktiver, ikke blevet utilbørlig forlænget, da Udlæget fandt Sted, og der paatænkes Optagelse af en Prioritet i Ejendommen for at fremskaffe Midler til Dækning af den overtagne Gæld. Under disse Omstændigheder kunde Appellanten kun have faaet Udlæg efter Bestemmelsen i Retsplejelovens § 511 2 Stk, jfr DL 1—24—30 og ikke, som sket i Halvparten af et af Boets Aktiver. Det følger heraf, at den stedfundne Tinglysning har været uberettiget. Herefter vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Havnemøllen til de Indstævnte, Gaardejer Fr Kyllsbeck og Fru Marie Jacobsen, født Kyllsbeck, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Vognmand Søren Peter Kyllsbeck den 12 November 1929 var afgaaet ved Døden, fremsendte hans Søkende: Gaardejer Fr Kyllsbeck af Øster Uttrup og Fru Marie Jacobsen, født Kyllsbeck, af Vester Hassing den 18 s M til Københavns Byrets Skifteafdeling Anmeldelse om, at de som hans eneste Arvinger overtog hans Bo til privat Skifte, og at de havde befuldmægtiget Landsretssagfører N C A Nielsen til at repræsentere dem under Skiftet og til i det hele at optræde paa deres Vegne i alle Forhold vedrørende Boets Behandling og Realisation, og efter at denne Anmeldelse den 30 s M var taget til Følge af Skifteretten, blev Udskrift af det passerede den 20 Februar 1930 tinglyst som Adkomst paa Boets Ejendom Matr Nr 230 af Utterslev.

Under 23 August 1930 blev der efter Begæring af A/S Havnemøllen i Aalborg for et Beløb af 5247 Kr 69 Øre m v foretaget Udlæg hos Fru Jacobsen i »Ejendommen Matr Nr 230 Utterslev det vil sige i hendes Andel (Halvdel) i denne Ejendom«, og Anmeldelse herom er den 25 s M tinglyst som Hæftelse paa Ejendommen, hvorved der dog gaves Retsanmærkning om, at det ikke var dokumenteret, at Fru Jacobsens Anpart udgjorde Halvdelen af Ejendommen.

Under Henvisning til, at Arveladerens Kreditorer bortset fra Prioritetsgælden har anmeldt Fordringer til et Beløb af ca 11 000 Kr, medens Aktiverne bortset fra den faste Ejendom kun andrager ialt ca 3300 Kr, saa at Dækning af Kreditorerne kun kan opnaas gennem Realisation af Ejendommen eller Optagelse af Laan med Sikkerhed i denne, samt under Anbringende af, at en Arvings private Kreditorer maa være uberegtigede til at foretage Udlæg i Boets Ejendele, saalænge dette henstaar udelt, og af, at det foretagne Udlæg har umuliggjort Fortsættelse og Tilendbringelse af Boopgørelsen, har Landsretssagfører N C A Nielsen som Sagfører og Befuldmægtiget for de selvskiftende Arvinger, Gaardejer Kyllsbeck og Fru Jacobsen, under denne mod A/S Havnemøllen anlagte Sag paastaet Selskabet kendt pligtig at kvittere Udlæget til Udslættelse af Tingbogen.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og hævder, at det er en Følge af den stedfundne Tinglysning, at Arvingerne ikke kan faa Udlæget slettet uden mod Betaling af den paagældende Fordring.

Paa det nuværende Trin af Bobehandlingen har de Sagsøgte kun kunnet opnaa et Udlæg af den i Danske Lov 1—24—30 omhandlede foreløbige Karakter, ligesom deres Debitor, Fru Jacobsen, hvis eventuelle Anpart i Ejendommen er ganske ubestemt, efter Tinglysningslovens § 15, 2, jfr § 10, 1, ikke vilde have haft fornøden Berettigelse til at lade tinglyse en Panteret i Ejendommen for det omhandlede Beløb. Af den efter de Sagsøgtes Begæring stedfundne Tinglysning fremgaar det ikke, at Hæftelsen er begrænset paa den anførte Maade, idet de tværtimod maa antages at hævde, at deres Sikkerhed — i

Mangel af Gældens Betaling — er til Hinder for de til Dækning af Boets Kreditorer fornødne Dispositioner over Ejendommen. Da der maa gives Sagsøgeren Medhold i, at Boet, der ikke har været Part under Eksekutionsforretningen, ikke behøver at taale, at de Sagsøgte lader tinglyse en saadan ubetinget og efter de om Boets Tilstand foreliggende Oplysninger for dets Behandling hinderlig Hæftelse paa den faste Ejendom, vil hans Paastand være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne 175 Kr.

Torsdag den 3 December.

Nr 196/1931. Grosserer **Peter Emil Christensens Dødsbo** ved dets executor testamenti Overretssagfører **N J Vestergaard** (F Bülow)

mod

Frøken **Meta Nielsen** (Winther),

betræffende Spørgsmaal om Indstævntes Legatarberettigelse i det appellerende Bo.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1931: Det ovennævnte, af nu afdøde Grosserer Peter Emil Christensen den 31 Juli 1928 oprettede Testamente bør være ugyldigt i Forhold til Sagsøgerinden, Frk Meta Nielsen. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte, Overretssagfører N J Vestergaard som executor testamenti i Boet efter Grosserer Peter Emil Christensen, til Sagsøgerinden med 150 Kr, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af Indstævnte nedlagte principale Paastand vil under Hensyn til Universalarvingens Tvangsarveret ikke, saaledes som Sagen foreligger oplyst for Højesteret, kunne tages til Følge.

Idet nogle af Appellanten for Højesteret nedlagte subsidiære Paastande ej heller vil kunne tages til Følge, vil Dommen i Henhold til de i denne iøvrigt anførte Grunde efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Boet at burde godtgøre Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten, Grosserer Peter Emil Christensens Dødsbo ved dets executor testamenti Overretssagfører N J Vestergaard til Indstævnte, Frøken Meta Nielsen med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Grosserer Peter Emil Christensen, der i 1886 blev Enkemand og da forblev hensiddende i uskiftet Bo med sin og den afdøde Hustrus eneste Barn, Anine Christensen, senere gift Nielsen eller nu Nørner, indgik i 1897 nyt Ægteskab med Enken efter den i 1895 afdøde Tømrermester Julius Taagerup, Nielsine, født Jeppesen, der ikke havde Børn med Taagerup, men hensad i uskiftet Bo med Samtykke af Taagerups Søn af et tidligere Ægteskab: Arkitekt og Tømrermester Lauritz C Taagerup. Før Grosserer Christensen og Nielsine, født Jeppesen, indgik Ægteskab med hinanden skiftede de hver for sig deres uskiftede Boer, og idet deres Ægteskab forblev barnløst, oprettede de den 14 Oktober 1915 et fælles Testamente hvori det hedder:

»Naar en af os afgaar ved Døden, skal den længstlevende være den Førstafdødes Universalarving og saaledes arve alt, hvad den førstafdøde efterlader sig.

Naar vi begge ere afgaaede ved Døden, skal min, P E Christensens Datter, Fru Annine Nielsen, født Christensen, i Ægteskab med Revisor Sophus Nielsen, være vor Universalarving, dog at der forlods af Boet udredes følgende Legater:

1) Til Tømrer Martin Rudolf Nielsen Kr 16 000,00 — — — Er han afgaaet ved Døden før den Længstlevende af os, skal hans Hustru Marie Nielsen have Legatet, og hvis ogsaa hun er død, deres fælles Livsarvinger til Deling efter Loven.

2) Til Fru Petrine Hovmann, født Nielsen Kr 10 000,00.

— — — —

3) Til Julius Taagerup, Søn af Tømrermester Lauritz Taagerup, Kr 10 000,00.

— — — —

Arveafgift af de under Nr 1—3 nævnte Legater bæres af Universalarvingen.

Forsaauidt jeg, P E Christensen, bliver den Længstlevende og ønsker at indgaa nyt Ægteskab, skal de ovennævnte Legater først udredes.«

I Marts 1928 døde Fru Nielsine Christensen, f Jeppesen, og da der som Arving efter hende meldte sig en af hende i 1871 udenfor Ægteskab født Datter, blev Ægtefællernes Fællesbo taget under offentlig Skiftebehandling ved Frederiksberg Birks Skifteret. Grosserer Christensen protesterede dels mod vedkommendes Arveberettigelse i al Almindelighed, idet han ikke kunde anerkende hendes Identitet, dels mod, at der skulde kunne tilkomme hende fuld legal Arveret, idet Chri-

stensen under Paaberaabelse af Testamentet af 14 Oktober 1915 krævede Ret for sig til at udtage — foruden sin Boslod — $\frac{1}{3}$ af Afdødes Boeslod og $\frac{1}{4}$ af Resten, fordi han hævdede, at hans afdøde Hustru jo til Fordel for ham havde raadet over alt, hvad hun efter Loven kunde raade over.

Under Skiftedisputen nedlagde han da ogsaa Paastande i Overensstemmelse hermed, hvorhos han yderligere som sin mere subsidiære Paastand krævede, at den Tredjedel, som Afdøde kunde have disponeret over, skulde afsættes saaledes, at han beholdt Dispositionsretten derover af Hensyn til de Paastande, som »de i Testamentet af 1915 indsatte Legatarer efter hans Død kan forventes at ville nedlægge.«

Ved den i Disputen den 25 Juni 1928 af ovennævnte Skifteret afsagte Kendelse blev det fastslaaet, at vedkommende som en udenfor Ægteskab født Datter af Afdøde vel var arveberettiget efter Afdøde, men da denne — som det hedder — »vidende om Barnets Eksistens har oprettet Testamente til Fordel for sin Ægtefælle, findes der ikke Føje til at tilsidesætte dette, forsaavidt angaar den Tredjedel af hendes Efterladenskaber, hvorover hun var berettiget til frit at testere,« blev der tilkendt Christensen $\frac{1}{3}$ af Afdødes Boeslod og $\frac{1}{4}$ af Resten, altsaa ialt Halvdelen af nævnte Boeslod, medens den anden Halvdel tilkendtes Datteren.

I Overensstemmelse med denne — upaaankede — Kendelse foretoges derefter Fordeling, saa at Christensen, foruden sin Boeslod 69 017 Kr 29 Øre, fik Halvdelen af den afdødes Boeslod med 34 508 Kr 65 Øre.

Den 31 Juli 1928 tilbagekaldte Christensen Testamentet af 14 Oktober 1915 ved et nyt Testamente, hvori han bl a anførte, at da han indtil efter Hustruens Død havde været uvidende om, at hun havde den fornævnte Datter, maatte han anse Testamentet af 1915 som for hans Vedkommende »oprettet under urigtige og bristende Forudsætninger,« og han indsatte derfor sin ovennævnte Datter, Fru Anine Nørner til at arve alt, hvad han maatte efterlade sig. I hans Bo, der behandles af Overretssagfører N J Vestergaard som executor testamenti, har nu Sagsøgerinden, Frk Meta Nielsen, der er en Datter af de i Testamentet af 14 Oktober 1915 under 1) nævnte, nu afdøde Legatarer: Tømrer Martin Rudolf Nielsen og Hustru, krævet Legatet — eller Legaterne — opretholdt og sig som den ene af de to nysnævnte Ægtefællers syv Børn tilkendt sin Andel af de 16 000 Kr, og da Eksekutor har holdt paa, at Testamentet af 1915 maa anses lovlig tilbagekaldt ved Testamentet af 1928, har hun, der anser sidstnævnte Testamente som ugyldigt i Forhold til hende og de andre Legatarer, da Grosserer Christensen har savnet Kompetence til at oprette det, under denne mod Overretssagfører Vestergaard som Eksekutor anlagte Sag paastaaet Boet dømt til at anerkende hende som Legatar for et Beløb af 2285 Kr 71 Øre med nærmere angivne Renter. Hun har derhos nedlagt forskellige subsidiære Paastande.

Sagsøgte paastaar principalt Frifindelse og har ligeledes nedlagt subsidiære Paastande.

Det er oplyst, at den i Testamentet af 1915 nævnte Legatar Martin

Rudolf Nielsen var Fru Nielsine Christensens Broder, Legatøren Petrine Hovmann hendes Søster, og Legatøren Julius Taagerup en Sønnesøn af Fru Nielsine Christensens første Mand.

Sagsøgerinden gør i første Række gældende, at da Grosserer Christensen som ovenfor omhandlet paa Skiftet efter Hustruen har paaberaabt sig Testamentet af 1915 og paa Grundlag heraf har faaet den ovennævnte Del af Hustruens Boeslod i Arv i Stedet for den legale Fjerdedel, har han derved afskaaret sig fra at tilbagekalde Testamentet af 1915, specielt Legatbestemmelserne, og det af ham alene den 31 Juli 1928 oprettede Testamente er derfor ugyldigt.

I det saaledes anførte maa Retten give Sagsøgerinden Medhold. Den Omstændighed, at en Arving som ovennævnt opdukker, hvorved medføres en Deling af den Arv, som Grosserer Christensen ved at deltage i Fællestestamentets Oprettelse har regnet med skulde tilfalde ham i dens Helhed, kunde efter Omstændighederne give ham Føje til for sit Vedkommende at frigøre sig for enhver Forpligtelse ifølge Testamentet af 1915, — altsaa til for sit Vedkommende at tilbagekalde det —, men en ufravigelig Betingelse herfor skønnes det at være, at han da paa Skiftet efter Hustruen frafaldt at paaberaabe sig nævnte Testamente. Som ovennævnt har han imidlertid netop paaberaabt sig det og taget Arv paa Grundlag af det, og det kan da ikke, som af Sagsøgte forment, til Støtte for Gyldigheden af Testamentet af 1928 paaberaabes, at selve de faktiske Beløb, han derved har faaet mere, mulig er blevet mindre, end hvad der maa anses rimeligt, naar han skal udrede Legaterne.

Som Sagen foreligger, kan ingen af Sagsøgerindens Paastande eller de af Sagsøgte subsidiært nedlagte Paastande tages til Følge i den talmæssige Form, hvori de er nedlagt, allerede fordi ingen som helst nøjagtige Oplysninger om Grosserer Christensens Bos Tilstand er dokumenteret, men Retten mener efter Sagens Beskaffenhed og det ovenfor udviklede at burde give Sagsøgerinden Dom for, at Testamentet af 31 Juli 1928 er ugyldigt i Forhold til hende.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgerinden 150 Kr.

Nr 250/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Peter Pedersen (F Bülow),

vedrørende Erstatning for uforskyldt Fængsling.

Dom afsagt den 25 April 1931 af Als Nørre og Sønder Herreders Ret: Jens Peder Pedersen, Vollerup, bør være uberettiget til Erstatning i Anledning af det ham i Tiden fra 23 til 28 Maj 1930 overgaaede Varetægtsfængsel. Sagens nødvendige Omkostninger erstattes det offentlige af Pedersen.

Vestre Landsrets Dom af 11 September 1931: Underrettsdommen bør ved Magt at stande. Saa udreder Sagsøgte og Sagens Omkostninger for Landsretten og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer sammesteds, Overrettsagfører Sørensen, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Jens Peter Pedersen.

Da Jens Peter Pedersen ved Dom af 22 Januar 1929 for Tyveri er anset med Forbedringshusarbejde, er han afskaaret fra at faa Erstatning for Udtaaelsen af det i Sagen omhandlede Varetægtsfængsel. Herefter vil Dommen kunne stadfæstes.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører F Bülow betaler Jens Peter Pedersen 120 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 22 Maj 1930 blev Arbejdsmand Jens Peder Pedersen, da af Osbæk, nu af Vollerup, anholdt og Dagen efter ved Als Nørre og Sønder Herreders Rets Kendelse i Henhold til Retsplejelovens § 780 2 c fængslet som sigtet for uterligt Forhold overfor det 12aarige Pigebarn Margrethe Jepsen. Efter at Politiet havde foretaget de nødvendige Afhøringer, blev Fængslingen hævet den 28 Maj 1930, og efter at Forundersøgelsen var tilendebragt, blev Pedersen sat under Tiltale ved Vestre Landsret, ved hvis Dom af 26 September 1930 han mod sin Benægtelse dømtes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage i Medfør af Straffelovens § 176, jfr § 174, for Uterlighed mod nævnte Margrethe Jepsen, idet det blev anset for godtgjort, at han en Aften i Marts Maaned 1930 paa sin Bopæl i Osbæk havde behandlet hende uterligt ved at føre sin Haand op under hendes Klæder og føre en Finger ind i hendes Kønnsdele. Pedersen og det offentlige har derefter paaanket Dommen til Højesteret, for hvilken blev fremlagt en Lærererklæring, der oplyste, at Margrethe Jepsen havde gjort sig skyldig gennem længere Tid i en Mængde Smaatyverier paa Skolen, og at hun under den paafølgende Afhøring viste stor Løgnagtighed og Forhærdelse. Ved Højesterets Dom af 5 Januar 1931 blev Pedersen derefter frifundet, idet Højesteret udtaler, at efter Lærererklæringen findes Margrethe Jepsens Forklaring ikke at kunne lægges til Grund for Paadømmelsen, hvorfor Tiltalte ikke mod sin Benægtelse kan anses overbevist om det Forhold, hvorfor han sigtes.

Pedersen har derefter i Skrivelse af 27 Januar 1931 til Statsadvokaten i Sønderborg fremsat Begæring om en Erstatning paa 500 Kr for Lidelse, Tort og Formuetab i Anledning af uforskyldt Varetægtsfængsel i Tiden fra 22 til 28 Maj 1930.

Statsadvokaten har derefter i Henhold til Beslutning om Sagsanlæg af 18 Februar 1931 under denne Sag paastaet Pedersen kendt uberettiget til nogen Erstatning i Anledning af Fængslingen.

Pedersen er født den 10 April 1901 og er tidligere anset 3 Gange for Tyveri, senest ved Sønderborg Købstads Rets Dom af 22 Januar 1929 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder efter Straffelovens § 231, 1 Pkt, hvilken Straf ved kongelig Resolution af 9 Februar 1929 er formildet til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage paa Vilkaar, at han i 5 Aar fra Udstaaelsen af denne Straf at regne fører en straffri Vandel, saaledes at han, hvis dette Vilkaar ikke overholdes, maa forvente, at den resterende Del af Straffen fuldbyrdes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Selv om det ved Højesterets Dom er fastslaaet, at der ikke er fremskaffet fuldt Bevis for, at Pedersen har gjort sig skyldig i det Forhold, hvorfor han sigtedes, maa det dog antages, at der ved hans Forklaring inden Retten om, at han ved den paagældende Lejlighed, da han var alene med Margrethe Jepsen og mistænkte hende for at have stjaalet en Halskæde og et Tokronestykke, spugte hende, om han maatte føle paa hende, uden at sige hvorfor, og, da hun sagde Ja, følte paa hende paa Benene udenpaa Strømperne og maaske ogsaa nederst paa Bukserne for at se, om hun havde gemt det forsvundne paa sig, samt ved hans øvrige Forklaring, der er lidet troværdig og sandsynlig og delvis i Strid med hans Hustrus Vidneforklaring, og ved Margrethe Jepsens detaillerede Vidneforklaring er tilvejebragt begrundet Formodning for, at Pedersen er skyldig i den Forbrydelse, hvorfor han var fængslet. Herefter, og iøvrigt ogsaa da den Pedersen ved Sønderborg Købstads Ret den 22 Januar 1929 for Tyveri overgaaede Dom af Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder efter Retsplejelovens § 792, 2 Stk, i Slutningen maa anses at have berøvet ham Retten til Erstatning, da den senere Strafformildelse kun kan formodes at vedrøre Straffudstaaelsen, men ikke at berøre Dommens øvrige Virkninger, selv om der i Lovbestemmelsen staar »straffet med«, ikke »dømt til«, findes Anklagemyndighedens Paastand at burde tages til Følge, idet Sagens nødvendige Omkostninger paalægges Pedersen, hvorved bemærkes, at Pedersen selv har antaget Forsvarer.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Retten for Als Nørre og Sønder Herreder den 25 April 1931 afsagte Dom er paaanket alene af Sagsøgte Jens Peter Pedersen.

Det bemærkes, at Sagsøgte alene har begæret sig tilkendt Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel, som han har været underkastet i Tiden fra den 22 til den 28 Maj 1930.

Idet det efter Bevisets Stilling tiltrædes, at der ikke er tillagt Sagsøgte Erstatning, vil Dommen kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger her for Retten bliver at udrede af Sagsøgte som nedenfor anført.

Tirsdag den 8 December.

Nr 244/1931.

Rigsadvokaten

mod

Ludvig Sigvard Thomsen (Fich),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 2 September 1931: Tiltalte Ludvig Sigvard Thomsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Bay, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil denne være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 2 Aar.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 2 Aar. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Ludvig Sigvard Thomsen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted ved Retten for Næstved Købstad m v, tiltales Ludvig Sigvard Thomsen i Henhold til Anklageskrift af 5 August 1931 her ved Retten til Straf

1) efter Straffelovens § 231 for 3 Gang begaaet simpelt Tyveri ved i Tiden fra December 1930 til Februar 1931 i Sydsjælland — som det maa antages navnlig i Naaby og Omegn — at have stjaalet ca 120 Høns, derunder ca 40 Høns fra Parcellist E Møller, Naaby Mark, og

2) efter Straffelovens § 146, jfr § 52, 3 Pkt for Forsøg paa Forledelse til falsk Forklaring for Retten ved den 16 Maj 1931 umiddelbart forud for det Retsmøde, hvori Tjenestekarl P J Bernhard skulde afgive Vidneforklaring vedrørende det under 1 omhandlede Forhold, at have søgt at formaa ham til i Strid med Sandheden at forklare, at han intet vidste.

Tiltalte er født den 24 Februar 1898 og tidligere anset ved

1) Korsør Købstad m v Rets Dom af 7 Juli 1924 efter Straffelovens § 229 I, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar,

2) Hjørring Købstads m v Rets Dom af 17 Marts 1926 efter Straffelovens § 230 I, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage,

3) Østre Landsrets Dom af 23 December 1929 efter Straffelovens § 241 efter dens § 238 og efter Straffelovens § 101 med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder.

ad 1) Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I Tiden fra December 1930 til Februar 1931 var der begaaet adskillige Hønsetyverier i Egnen omkring Tiltaltes Bopæl, Naaby Mark, blandt andet hos Parcellist Emil Møller paa Naaby Mark, og hos Gaardejerne Peter Petersen og Christen Nielsen i Spragelse og Hans H Jensen, Vesteregesborg; hos disse 4 sidste er i nævnte Tidsrum stjaalet ca 100 Høns; Tyveriet hos H H Jensen, ved hvilket der blev stjaalet ca 20 Høns, fandt Sted Natten mellem den 10 og 11 Februar 1931. Efter at Mistanken var henledt paa Tiltalte, der siden sin sidste Løsladelse i August 1930 boede paa Naaby Mark, blev det oplyst, at Tiltalte den 11 Februar 1931 havde afsendt 37 Stk Fjerkræ til Kommissionær Linde, København, og denne har senere oplyst, at han i Tiden fra 12 December 1930 til 12 Februar 1931 har modtaget fra Tiltalte ialt 121 Høns. Tiltalte paastaar, at disse Høns var hans egne, idet han i Vinteren 1930 havde en Hønsflok paa ca 100 Stk; han havde tidligere haft ca 200 Stk, men i September 1930 solgte han 71 Høns til Handelsmand E V Christiansen, Næstved. Denne har imidlertid under Sagen forklaret, at han, der kun en Gang har handlet med Tiltalte, i Slutningen af Oktober 1930 købte Tiltaltes Hønsbestand, og at han da ikke saa flere Høns paa Tiltaltes Ejendom. Tiltaltes Forklaring gaar ud paa, at han den Dag havde lukket over Halvdelen af Hønsene inde, da han mente, at han kunde faa mere for de Høns, han vilde sælge, naar han til Handelsmanden erklærede, at han solgte hele sin Hønsbestand under et. Ved de af Tiltaltes Husvært og Nabo Parcellist Møller, der daglig havde Lejlighed til at se Tiltaltes Hønsflok, Landpostbud H C Rasmussen, Herlufmagle, og Brødkusk Holger Westh afgivne Forklaringer maa det imidlertid anses som godtgjort, at Tiltalte ikke paa noget Tidspunkt i Efteraaret 1930 har haft en Hønsbestand paa mere end højst ca 100 Høns, og at der efter Tiden omkring November 1930 og til Sagen kom op, kun har været ganske enkelte Høns paa Tiltaltes Ejendom. Hermed stemmer ogsaa den af Tjenestekarl Peder Johs Bernhard afgivne Erklæring, der bl a gaar ud paa, at han, der boede hos Tiltalte fra den 25 Oktober til den 9 November 1930, kun saa enkelte Høns, i ethvert Fald ikke over 10 Stk i Tiltaltes Eje. Tiltalte har under hele Sagen paa alle Punkter fremkommet med løgnagtige Benægtelser, og han har bl a jfr nedenfor under 2 forsøgt at faa Tjenestekarl Bernhard til i Retten at afgive urigtig Forklaring med Hensyn til Tiltaltes Hønseshold.

Efter alt foreliggende findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte ikke kan have haft de af ham solgte 121 Høns fra sin egen Hønsbestand, og da han ikke iøvrigt har kunnet afgive nogen Forklaring om, hvorfra han har faaet disse Høns, findes det uden Betænkelighed at antage, at han, der som anført tidligere er straffet 2 Gange for Tyveri og en Gang for Hæleri, som Gerningsmand eller Medgerningsmand har Ansvar for de Tyverier, hvorfra Hønsene stammer, derunder ogsaa for det fra hans Nabo Parcellist Møller begaaede Hønsetyveri.

ad 2) Tiltalte har nægtet sig skyldig, idet han vel erkender, at han ved nævnte Lejlighed har sagt til Bernhard, at han jo kunde sige i Retten, »at han ikke kendte til noget,« men han benægter, at han herved har villet forlede Bernhard til at afgive falsk Forklaring for Retten.

Bernhard har ogsaa under Domsforhandlingen for Landsretten bestemt fastholdt, at Tiltalte lige forinden Retsmødet havde forsøgt at faa ham til at forklare i Retten, at han intet vidste; det bemærkes herved, at Bernhard bl a under Domsforhandlingen har forklaret, at Tiltalte, da de nogle Dage forinden den 16 Maj 1931 mødtes, sagde til ham, at han Bernhard kunde nu vel vente Statspolitiet, og at han skulde sige til Politiet, at Tiltalte havde haft en stor Hønseflok — Tiltalte sagde ogsaa 200 Høns — og ved den Lejlighed lovede Tiltalte ham en gammel Fordvogn »for at holde Kæft.«

Efter det saaledes foreliggende findes Tiltalte skyldig i Forsøg paa Forledelse til falsk Forklaring for Retten.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte efter Straffelovens § 231 og § 146, jfr § 52, 3 Pkt være at anse med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 18 Maaneder.

Nr 167/1931. **Valdemar Schultz** (Henriques)

mod

Forsikrings-Aktieselskabet »**Hafnia**« (F Bülow),

betræffende Udbetaling af en Forsikringssum.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1931: De Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Hafnia«, bør for Tiltale af Sagsøgeren Valdemar Schultz, Birkerøgel, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved sine Henvendelser til Appellanten i 1915—1916 og Meddelelsen af Paategningen paa Policen har »Hafnia« paa en tydelig Maade tilkendegivet ham, at Selskabets Tilbud om at opretholde en Kurs for Præmiebetalingen af 9 Mark til 8 Kroner var knyttet til Forudsætningen om en blivende Omskrivning til Mark efter samme Kurs af dets Udbetalingsforpligtelse, og naar denne Betalingsnorm uden Forbehold fastholdtes i de følgende Aar trods det stigende Kursfald paa Mark, maatte det staa Appellanten klart, at han ved sin Erklæring til Selskabet var indgaaet paa at lade sit Krav efter Policen følge Markvalutaens Svingning. Appellantens Krav paa Forsikringssummens Udbetaling i Kroner var derfor bortfaldet i 1921, da »Hafnia« forligsmæssig tilbød de for-

sikrede at opretholde Kroneforsikringerne for en Tredjedels Vedkommende, hvilket Tilbud »Hafnia« iøvrigt under Proceduren for Højesteret har erklæret i Principet at ville vedstaa ogsaa efter denne Doms Afsigelse.

Af det anførte følger, at der ikke kan tilkendes Appellanten det paastaaede Beløb 1137 Kroner 12 Øre, ej heller, som af ham subsidiært paastaaet, efter Fradrag af de ikke indbetalte Præmier i Kroner med eller uden Renter, og Dommen vil derfor, i Henhold til de i denne iøvrigt anførte Grunde, overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Valdemar Schultz, til Indstævnte, Forsikrings-Aktieselskabet »Hafnia«, 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 29874 Litr A, dateret 12 December 1900 forsikrede Livsforsikringsaktieselskabet »Hafnia« i København Gaardejer Michel Thomsen Schultz, boende i Ganderup, Slesvig, for 1000 Kr. Forsikringen er en Kapitalforsikring, der blev virksom den 1 December 1925 eller ved den Forsikredes Død, dersom denne indtraadte forinden. Forsikringen skulde ifølge Policen betales Selskabet med en helaarlig Præmie, stor 39 Kr 80 Øre, som blev opkrævet af »Hafnia«s Agent med tyske Mark, saaledes at 9 Mark regnedes som 8 Kr. Policen bærer Selskabets Paategning om, at den tilhører den Forsikredes Søn Valdemar Schultz, der er Sagsøger under denne Sag.

I Juli 1915 tilsendte Selskabets Agent i Aabenraa, H P Hanssen, Gaardejer Schultz et Cirkulære og en Blanket til Kvittering for Modtagelsen af Bonus for Femaaret 1910—1914. I Cirkulæret hedder det:

»Hoslagt har vi den Fornøjelse at tilstille Dem en Anvisning paa Deres Andel i Selskabets Udbytte. — — —

1. — — —

2. — — —

3. »Hafnia« har hidtil modtaget alle Indbetalinger og præsteret alle Udbetalinger efter Kursen 8 Kr = 9 Mark. Foranlediget ved, at enkelte Forsikrede under Hensyn til denne Tids høje Kurs paa danske Penge har begæret Udbetaling i Kroner, erklærer Selskabet sig villig til at opfylde saadan Begæring, men kun paa Betingelse af, at alle Indbetalinger til Selskabet, Præmier, Tilbagebetaling af Laan etc. ogsaa betales med dansk Mønt efter Dagens Kurs. Policerne vil, naar de

nu indsendes til Kontoret, blive forsynede med Paategning om, hvilken Kurs der fremtidig skal lægges til Grund for Ind- og Udbetalinger. Da den hidtil brugte Beregning 8 Kroner lig 9 Mark sikkert i Længden vil være det fordelagtigste for de Forsikrede, gaar vi ud fra, at de ønsker at opretholde den, naar andet ikke udtrykkelig begæres. I saa Fald vil Policerne blive forsynet med følgende Paategning:

»Laut getroffener Vereinbarung haben die beiderseitigen Zahlungsleistungen gemäss der Police nach dem Verhältnis 8 Kroner gleich 9 Mark zu erfolgen«.

I September s A udsendte Selskabet, der ikke havde modtaget Svar paa det fornævnte Cirkulære fra den forsikrede, igennem dets Filialkontor i Aabenraa et nyt Cirkulære af saalydende Indhold: »Efter Opfordring fra Hovedkontoret beder vi Dem herved høfligst om at meddele os, om De ligesom hidtil ønsker, at alle Ind- og Udbetalinger til »Hafnia« skal foretages efter Kursen 8 Kroner = 9 Mark, eller efter Dagskurs. Selskabet stiller de Forsikrede Valget frit, men ønsker Spørgsmaalet afgjort en Gang for alle for hver enkelt Polices Vedkommende. Efter vor Mening vil det være fordelagtigst for de Forsikrede at fastholde den hidtil værende Beregningsmaade. Samtidig bedes De om at indsende Deres Police til Notering.

Hører vi ikke nærmere fra Dem, vil Præmierne efter 1 Januar 1916 blive beregnede efter Dagens Kurs.«

Da flere af de Forsikrede, deriblandt Gaardejer Schultz, ej heller besvarede dette sidste Cirkulære, udsendte Selskabets Agent i Aabenraa i Februar 1916 en ny Meddelelse til de Forsikrede af følgende Indhold:

»Mærk vel!!!

I Juli Maaned udsendte »Hafnia« et Cirkulære, hvori det hed:

»»Hafnia« har hidtil modtaget alle Indbetalinger og præsteret alle Udbetalinger efter Kursen 8 Kroner = 9 Mark. Foranlediget ved, at enkelte Forsikrede under Hensyn til denne Tids høje Kurs paa danske Penge har begæret Udbetaling i Kroner, erklærer Selskabet sig villigt til at opfylde saadanne Begæringer, men kun paa Betingelse af, at alle Indbetalinger til Selskabet, Præmier, Tilbagebetaling af Laan etc. ogsaa betales i dansk Mønt efter Dagens Kurs.«

Selskabet havde derved givet de Forsikrede frit Valg mellem at betale deres Præmier og faa deres Udbetalinger efter den før Krigen gældende Kurs, hvorefter 8 Kroner blev beregnet med 9 Mark eller Dagskursen, hvorefter nu først i Februar med en Kurs af 150 otte Kroner beregnedes med 12 Mark. I de Tilfælde, hvor de Forsikrede ønskede at betale efter den gamle Kurs, opfordredes de samtidig til at indsende deres Policer, for at de kunde forsynes med følgende Paategning: »Laut getroffener Vereinbarung haben die beiderseitigen Zahlungsleistungen gemäss der Police nach dem Verhältnis 8 Kronen gleich 9 Mark zu erfolgen«.

Efter at den Frist, indenfor hvilken de Forsikrede maatte træffe Valget, var udløbet med den 31 December 1915, har Selskabet i alle Tilfælde, hvor man ikke overfor os har udtalt Ønske om at opretholde den gamle Kurs, opkrævet Præmierne efter Dagskursen 8 Kroner = 12 Mark, hvorved Præmierne naturligvis er bleven meget forhøjede.

Dette har naturligvis været en ubehagelig Overraskelse for mange. Og det har nu vist sig, at nogle har misforstået Cirkulæret, medens andre har overset, eller påstået, at de ikke har modtaget det. Adskillige har derfor siden Nytaar indtrængende anmodet os om vedvarende at maatte betale deres Præmier efter Kursen 8 Kroner = 9 Mark. Under Hensyn dertil har Hovedkontoret paa vor indtrængende Forestilling velvilligt besluttet endnu en Gang at give de Forsikrede, der ikke har erklæret sig, Lov til at vælge, hvad Kurs de vil, med Paalæg om senest inden den 15 Februar at indsende Policen til Paategning, hvis de vedvarende ønsker at fastholde Kursen 8 Kroner = 9 Mark.

Under Henvisning dertil, beder vi Dem indtrængende om nu at træffe Deres Valg inden den 15 Februar. Vi bemærker udtrykkelig, at efter den Dag tages der ingen Hensyn til Reklamationer. Hvis De derfor ikke vil betale Præmierne efter Dagens Kurs, maa De underskrive og fraklippe hosstaaende Blanket og indsende den sammen med Policen inden den 15 Februar. Sker dette ikke, vil Præmierne efter Policens Ordlyd uvægerlig blive opkrævede i dansk Mønt efter Dagens Kurs.

Gaardejer M T Schultz gav derefter under 8 Februar 1916 sit Eksemplar af det sidstnævnte Cirkulære en Paategning om, at han ønskede for sin Police fremdeles at maatte betale sine Præmier og faa sine Udbetalinger efter Kursen 8 Kroner = 9 Mark, og indsendte samtidig Policen, der derefter har faaet den ovenfor angivne Paategning i det tyske Sprog.

Efter Proceduren maa det antages, at han samtidig underskrev og afgav en Bonuskvittering i hvis Tekst det hedder:

»Es wird hierdurch bescheinigt, dass ich den der obigen Police an Gewinn

Dags Dato har jeg modtaget det ovennævnte Police for Bonus med Rente og Rentes-
nebst Zins und Zinseszins am 31 December 1914 gutgeschriebenen Betrag von
Rente den 31 December 1914 godskrevne Beløb

.... Kr .. Øre ^{mit}_{med} Mark .. Pf .

empfangen habe, indem die beiderzeitigen Zahlungsleistungen aus der Police nach

idet alle Betalinger fra begge Sider i Anledning af Policen skal ske i Forholdet 8 Kroner lig

dem Verhältnisse 8 Kronen gleich 9 Mark stetz zu erfolgen haben.
9 Mark.«

Efter Paategningen paa Policen og Indholdet af Bonus-Kvitteringen gik Selskabet ud fra, at Forsikringen nu var ændret til en Markforsikring, og Schultz vedblev — uanset Markens yderligere Fald — i Overensstemmelse med Aftalen at indbetale Præmier til Selskabet i Mark, saaledes at han sidste Gang betalte Præmie pr 1 December 1921 med et Markbeløb, der svarede til en Kroneværdi af 1 Kr 34 Øre. De derefter forfaldne Præmier blev ikke betalt, idet »Hafnia« indrykkede et Cirkulære i de sønderjydske Aviser om, at Selskabet indtil videre indstillede Opkrævningen af Præmier, da Marken havde tabt sin Værdi.

Ved Genforeningen blev Schultz dansk Undersaat, og hans Forsikring overførtes, ligesom samtlige tilsvarende Forsikringer, fra det tyske Aufsichtsamt til at høre under det danske Forsikringsraads Tilsyn. I November 1921 tilbød »Hafnia« gennem Forsikringsraadet alle, som var forsikrede før Oktober 1910 og var bosatte i de Landsdele, der blev genforenede med Danmark i 1920, og som havde valgt at betale Præmier i Mark, at udstede en ny Police, lydende paa en Trediedel af det oprindelige Kronebeløb, saaledes at Præmierne fra 1 Februar 1922 ligeledes nedsattes til en Trediedel af det oprindelige Kronebeløb. En meget stor Del af de sønderjydske Forsikrede modtog dette Tilbud, men blandt disse var ikke den Forsikrede efter nærværende Police.

Da Kapitalen ifølge Policen forfaldt til Betaling, krævede Sagsøgeren, Valdemar Schultz, Forsikringen udbetalt med 1000 Kr samt Bonus pr 31 December 1924 med 137 Kr 12 Øre, og da det sagsøgte Selskab har vægret sig herved, har han under denne Sag paastaet Selskabet dømt til Betaling af 1137 Kr 12 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 22 Maj 1931.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de hævder, at den Paategning, Policen i Februar 1916 erholdt om Omregningsforholdet, er at forstaa saaledes, at den ogsaa omfatter Udbetalingen af selve Forsikringssummen, og at de derfor kun er pligtige til at indfri den tegnede Forsikring med et Beløb nu værdiløse Mark. De har i saa Henseende anført, at Forsikringstageren maa have været klar over, at Forsikringen ved det passerede var gaaet over til at blive en ren Markforsikring, idet han vedblev med at betale Præmierne i Mark efter det fikserede Kursforhold, ogsaa, efter at den virkelige Kursdifference mellem dansk og tysk Mønt var bleven overvældende stor. De har endvidere anført, at Forandringen fra Kroner til Mark bl a ogsaa er fremtvunget ved den tyske Privatforsikringslov af 1901, som paalagde Selskabet Pligt til, saavel for allerede tegnede som for alle nye Forsikringer i det tyske Rige at beregne sig og i Tyskland deponere hele Præmiereserven og alle Forøgelse af denne i Mark, og at omregne alle i Kroner tegnede Forsikringer i Mark efter Forholdet 8 Kr = 9 Mark, samt at det som Følge heraf ogsaa maa have været de Forsikrede klart, at Selskabet kun havde og kun kunde have den foreskrevne og fornødne Dækning i Mark.

Sagsøgeren har heroverfor anført, at det ikke dengang, der blev truffet Ordning om Forsikringspræmiernes Optrækning efter en fast Omregningskurs til Kroner, har staaet hans Fader klart, at han derved gav Afkald paa at faa Forsikringssummen udbetalt i Kroner, og at det heller ikke af Aftalen klart fremgaar, at dette var Meningen.

Han har i saa Henseende henvist til, at Selskabet ved tvende henholdsvis i 1928 og i 1929 af den Hanseatiske Overlandret i Hamburg afsagte Domme, der angik et ganske tilsvarende Tilfælde, er dømt til at betale Forsikringssummen i danske Kroner. En modsat Afgørelse vilde ogsaa føre til, at han intet som helst fik for alle de Præmier, der i Tiden fra 1901 til 1915 er erlagte til fuld Værdi. Han har derfor, for det Tilfælde, at Retten maatte mene, at han kun har Krav paa at erholde Forsikringssummen i danske Kroner mod at efterbetale Præmierne, saaledes at Selskabet bliver stillet, som om disse hele Tiden havde været

betalt til fuld Kronekurs, nedlagt Paastand om, at Selskabet dømmes til at betale ham det paastævnte Beløb med Fradrag af et Beløb i Efterpræmier af 275 Kr 59 Øre eller med Renter 326 Kr 16 Øre, altsaa henholdsvis 961 Kr 53 Øre eller 810 Kr 96 Øre.

Der maa nu gives de Sagsøgte Medhold i, at det af de omhandlede Cirkulærer og forsikredes Godkendelseserklæring fremgaar, at Ydelserne fra begge Sider fremtidig skulde betales efter det da fikserede Kursforhold. Det fremhæves særligt i Cirkulæret af 1915 i det ovenfor citerede Stykke, at »Hafnia« — i Anledning af, at enkelte forsikrede under Hensyn til den da foreliggende høje Kurs paa danske Penge har begært Udbetaling i Kroner — ogsaa fremdeles vil være villig til at opfylde saadan Begæring, men kun paa Betingelse af, at saa ogsaa alle Indbetalinger, Præmier m m betales med dansk Mønt.

Selv om det nu under de foreliggende Omstændigheder havde været naturligt og for de forsikrede yderligere klagende, at Selskabet havde paastemplet Policen: »Markforsikring« eller ved Nævnelser af »Udbetalinger« i Cirkulærene m m tilføjet: »derunder Forsikringssummen«, maa der dog gives de Sagsøgte Medhold i, at Forholdet ved de anførte Cirkulærer m m har været gjort de forsikrede fuldt forstaaeligt.

Og Markkursens efterhaanden rivende Tilbagegang og sluttelig fuldstændig katastrofale Fald maa have gjort det klart for forsikrede, at han ikke, uanset at han fra sin Side kun erlagde aldeles minimale Præmier og sluttelig, da Marken blev værdiløs, slet ikke blev krævet for Præmier, kunde vente, at Selskabet til sin Tid skulde præstere Forsikringssummen i Kroner.

Det skal herved fremhæves, at det af de Sagsøgte er oplyst, at der paa de i Aarene 1915—16 i Mark omskrevne Forsikringer som Følge af Dødsfald eller Policernes Udløb i Aarene 1915—20 er blevet udbetalt ca 350 000 Mark i de enkelte Aar med følgende Beløb:

1916: M.	73 345,50
1917: —	90 172,12
1918: —	73 188,00
1919: —	47 686,50
1920: —	63 493,42.

Da den gennemsnitlige Forsikringssum laa mellem 3100 og 3200 Kr, fremgaar heraf, at Antallet af de i de nævnte Aar udbetalte Forsikringssummer er ganske betydeligt. Men til Trods herfor, og skønt Markkursen i Løbet af disse Aar var faldet betydeligt, blev alle disse Forsikringer efter Selskabets Oplysning reguleret i Mark uden nogen Indsigelse.

Herefter vil de Sagsøgte, idet der er Enighed om, at det Markbeløb, der efter det anførte af Sagsøgeren kunde forlanges udbetalt af de Sagsøgte, er værdiløst, være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Nr 192/1931. Fru **Katrine Marie Midtgaard**, f Sonne (Cohn)
 m o d
 Forsikrings-Aktieselskabet »**Hafnia**« (F Bülow),
 betræffende Udbetaling af en Forsikringssum.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1931: De Sagsøgte, Forsikrings-Aktieselskabet »Hafnia«, bør for Tiltate af Sagsøgerinden, Fru Kathrine Marie Midtgaard, født Sonne, Lundsmark, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Henvendelsen til Appellantinden i 1915 og Meddelelsen af Paategningen paa Policen har »Hafnia« paa en tydelig Maade tilkendegivet hende, at Selskabets Tilbud om at opretholde en Kurs for Præmiebetalingen af 9 Mark til 8 Kroner var knyttet til Forudsætningen om en blivende Omskrivning til Mark efter samme Kurs af dets Udbetalingsforpligtelse, og naar denne Betalingsnorm uden Forbehold fastholdtes i de følgende Aar trods det stigende Kursfald paa Mark, maatte det staa Appellantinden klart, at hun ved sin Erklæring til Selskabet var indgaaet paa at lade sit Krav efter Policen følge Markvalutaens Svingning. Appellantindens Krav paa Forsikringssummens Udbetaling i Kroner var derfor bortfaldet i 1921, da »Hafnia« forligsmæssig tilbød de forsikrede at opretholde Kroneforsikringerne for en Tredjedels Vedkommende, hvilket Tilbud »Hafnia« iøvrigt under Proceduren for Højesteret har erklæret i Principet at ville vedstaa ogsaa efter denne Doms Afsigelse.

Af det anførte følger, at der ikke kan tilkendes Appellantinden det paastaede Beløb 5215 Kroner 46 Øre, ej heller, som af hende subsidiært paastaet, efter Fradrag af de ikke indbetalte Præmier i Kroner med Renter. Det samme maa gælde, forsaavidt hun yderligere subsidiært har paastaet sig tilkendt Fripoliceværdien pr 2 September 1915 eller et Beløb efter Rettens Skøn, idet der dels ikke fra hendes Side i sin Tid har været stillet Krav om Udlevering af Fripolice, dels mangler saadanne Oplysninger om Værdien af Præmiereserven, der, som i Dommen anført, var anbragt i Mark, at der paa Grundlag heraf kunde beregnes nogen hende tilkommende Godtgørelse. Herefter vil Dommen i Henhold til de i denne iøvrigt anførte Grunde, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.
 I Sagsomkostninger for Højesteret betaler

Appellantinden, Fru Katrine Marie Midtgaard, født Sonne, til Indstævnte, Forsikrings-Aktieselskabet »Hafnia«, 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 23 549 Litr A, dateret 15 September 1897, forsikrede Livsforsikrings-Aktieselskabet »Hafnia« i København Gaardejer Villads Midtgaard, boende Lundsmark i Haderslev Kreds, for 5000 Kr. Forsikringen er en Kapitalforsikring, der blev virksom den 2 September 1929 eller ved Midtgaards Død, dersom denne indtraadte forinden. Forsikringen skulde ifølge Policen betales Selskabet med en fjerdingaarlig Præmie, stor 34 Kr, som blev opkrævet af »Hafnia«s Agent med tyske Mark, saaledes at 9 Mark regnedes som 8 Kr. Policen bærer Selskabets Paategning om, at den som Særeje tilhører den Forsikredes Hustru, Kathrine Marie, født Sonne, der er Sagsøgerinde under denne Sag.

I Juli 1915 tilsendte Selskabets Agent i Aabenraa, H P Hansen, Midtgaard et Cirkulære og en Blanket til Kvittering for Modtagelse af Bonus for Femaaret 1 Januar 1910 til 31 December 1914. I Cirkulæret hedder det:

»Hoslagt har vi den Fornøjelse at tilstille Dem en Anvisning paa Deres Andel i Selskabets Udbytte — — —

De bedes om yderligere at bemærke følgende:

1. — — —
2. — — —

3. »Hafnia« har hidtil modtaget alle Indbetalinger og præsteret alle Udbetalinger efter Kursen 8 Kr = 9 Mark. Foranlediget ved at enkelte Forsikrede under Hensyn til denne Tids høje Kurs paa danske Penge har begæret Udbetaling i Kroner, erklærer Selskabet sig villig til at opfylde saadan Begæring, men kun paa Betingelse af, at alle Indbetalinger til Selskabet, Præmier, Tilbagebetaling af Laan etc ogsaa betales med dansk Mønt eller Dagens Kurs. Policerne vil, naar de nu indsendes til Kontoret, blive forsynede med Paategning om, hvilken Kurs der fremtidig skal lægges til Grund for Ind- og Udbetalinger. Da den hidtil brugte Beregning 8 Kroner lig 9 Mark sikkert i Længden vil være den fordelagtigste for de Forsikrede, gaar vi ud fra, at de ønsker at opretholde den, naar andet ikke udtrykkelig begæres. I saa Fald vil Policerne blive forsynede med følgende Paategning:

»Laut getroffener Vereinbarung haben die beiderseitigen Zahlungsleistungen gemäss der Police nach dem Verhältnis 8 Kronen gleich 9 Mark zu erfolgen«.

Fru Midtgaard underskrev og afgav den 15 Juli 1915 Bonuskvittering, i hvis Tekst det hedder:

»Es wird hierdurch bescheinigt, dass ich den der obigen Police an Gewinn

Dags Dato har jeg modtaget det ovennævnte Police for Bonus
nebst Zins und Zinseszins am 31 December 1914 gutgeschriebenen Be-
trag von

med Rente og Rentesrente den 31 December 1914 godskrevne Beløb

65 Kr 35 Øre ^{mit}_{med} 73 Mark 52 Pf

empfangen habe, indem die beiderzeitigen Zahlungsleistungen aus der
Police nach

idet alle Betalinger fra begge Sider i Anledning af Policen skal ske i
Forholdet 8 Kroner lig 9 Mark.

dem Verhältnis 8 Kronen gleich 9 Mark stets zu erfolgen haben.«

Policen fik derhos den ovenfor nærmere angivne Paategning paa
tysk Sprog om, at Ydelserne efter Forsikringspolicen fra begge Sider
skulde betales i Forholdet 8 Kr = 9 Mark.

Efter Paategningen paa Policen og Indholdet af Bonuskvitteringen gik
Selskabet ud fra, at Forsikringen nu var ændret til en Markforsikring,
og Midtgaard vedblev — uanset Markens yderligere Fald — i Overens-
stemmelse med Aftalen at indbetale Præmier til Selskabet i Mark, saa-
ledes at han sidste Gang betalte Præmie pr 2 September 1921 med et
Markbeløb, der svarede til en Kroneværdi af 9 Kr 80 Øre. De derefter
forfaldne Præmier blev ikke betalt, idet »Hafnia« indrykkede et Cirkulæ-
re i de sønderjydske Aviser om, at Selskabet indtil videre indstillede
Opkrævningen af Præmier, da Marken havde tabt sin Værdi. Ved Gen-
foreningen blev Sagsøgerinden dansk Undersaat, og hendes Forsikring
overførtes, ligesom samtlige de tilsvarende Forsikringer, fra det tyske
Aufsichtsamt til at høre under det danske Forsikringsraads Tilsyn. I No-
vember 1921 tilbød »Hafnia« gennem Forsikringsraadet alle, som var for-
sikrede før Oktober 1910 og var bosatte i de Landsdele, der blev gen-
forenede med Danmark i 1920, og som havde valgt at betale Præmierne
i Mark, at udstede en ny Police lydende paa en Trediedel af det op-
rindelige Kronebeløb, saaledes at Præmierne fra 1 Februar 1922 lige-
ledes nedsattes til en Trediedel af det oprindelige Kronebeløb. En meget
stor Del af de sønderjydske Forsikrede modtog dette Tilbud. men blandt
disse var ikke den Forsikrede efter nærværende Police.

Da Kapitalen ifølge Policen forfaldt til Udbetaling, krævede Sagsø-
gerinden Forsikringen udbetalt med 5000 Kr samt Bonus pr 31 December
1928 med 215 Kr 46 Øre, og da det sagsøgte Selskab har vægret sig
herved, har hun under denne Sag paastaaet Selskabet dømt til Betaling
af 5215 Kr 46 Øre med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato,
den 22 Maj 1931.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de hævder, at den Paa-
tegning, Policen i Juli 1915 erholdt om Omsætningsforholdet, er at for-
staa saaledes, at den ogsaa omfatter Udbetalingen af selve Forsikrings-
summen, og at de derfor kun er pligtige til at indfri den tegnede For-
sikring med nu værdiløse Mark. De har i saa Henseende anført, at
Forsikringstageren maa have været klar over, at Forsikringen ved det
passerede var gaaet over til at blive en ren Markforsikring, idet
han vedblev med at betale Præmierne i Mark efter det fikserede
Kursforhold ogsaa efter, at den virkelige Kursdifference mellem

dansk og tysk Mønt var bleven overvældende stor. De har yderligere anført, at Forandringen fra Kroner til Mark bl a ogsaa er fremtvunget ved den tyske Privatforsikringslov af 1901, som paalagde Selskabet Pligt til, saavel for allerede tegnede som for alle nye Forsikringer i det tyske Rige at beregne og i Tyskland deponere hele Præmiereserven og alle Forøgelse af denne i Mark og at omregne alle i Kroner tegnede Forsikringer i Mark efter Forholdet $8 \text{ Kr} = 9 \text{ Mark}$, samt at det som Følge heraf ogsaa maa have været de Forsikrede klart, at Selskabet kun havde og kun kunde have den foreskrevne og fornødne Dækning i Mark.

Sagsøgerinden har heroverfor anført, at det ikke dengang, der blev truffet Ordning om Forsikringspræmiernes Opkrævning efter en fast Omregningskurs til Kroner, har staaet hende og hendes Mand klart, at de derved gav Afkald paa at faa Forsikringssummen udbetalt i Kroner, og at det heller ikke af Aftalen klart fremgaar, at det var Meningen.

Hun har i saa Henseende henvist til, at Selskabet ved tvende henholdsvis i 1928 og 1929 af den Hanseatiske Overlandret i Hamburg afsagte Domme, der angik ganske det samme Spørgsmaal som det her foreliggende, er dømt til at betale Forsikringssummen i danske Kroner. En modsat Afgørelse vilde føre til, at hun intet som helst fik for alle de Præmier, der i Tiden fra 1897 til 1915 er erlagte til fuld Værdi. Hun har derfor for det Tilfælde, at Retten maatte mene, at hun kun har Krav paa at erholde Forsikringssummen i danske Kroner mod at efterbetale Præmierne, saaledes at Selskabet bliver stillet, som om disse hele Tiden havde været betalte til fuld Kronekurs, nedlagt Paastand om, at Selskabet dømmes til at betale hende det paastævnte Beløb med Fradrag af et Beløb i Efterpræmier af 1452 Kr 56 Øre eller med Renter 1872 Kr 74 Øre, altsaa henholdsvis 3764 Kr 90 Øre eller 3342 Kr 72 Øre.

Der maa nu gives de Sagsøgte Medhold i, at det af de omhandlede Cirkulærer og forsikredes Godkendelseserklæring fremgaar, at Ydelserne fra begge Sider fremtidig skulde betales efter det da fikserede Kursforhold. Det fremhæves særligt i Cirkulæret af 1915 i det ovenfor citerede Stykke, at »Hafnia« — i Anledning af, at enkelte forsikrede under Hensyn til den da foreliggende høje Kurs paa danske Penge har begært Udbetaling i Kroner — ogsaa fremdeles vil være villig til at opfylde saadan Begæring, men kun paa Betingelse af, at saa ogsaa alle Indbetalinger, Præmier m m betales med dansk Mønt.

Selv om det nu under de foreliggende Omstændigheder havde været naturligt og for de forsikrede yderligere klagørende, at Selskabet havde paastemplet Policen: »Markforsikring« eller ved Nævnelser af »Udbetalinger« i Cirkulærerne m m tilføjet: »derunder Forsikringssummen«, maa der dog gives de Sagsøgte Medhold i, at Forholdet ved de anførte Cirkulærer m m har været gjort de forsikrede fuldt forstaaeligt.

Og Markkursens efterhaanden rivende Tilbagegang og sluttelig fuldstændig katastrofale Fald maa have gjort det klart for forsikrede, at hun ikke, uanset at hun fra sin Side kun erlagde aldeles minimale Præmier og sluttelig, da Marken blev værdiløs, slet ikke blev krævet for

Præmier, kunde vente, at Selskabet til sin Tid skulde præstere Forsikringssummen i Kroner.

Det skal herved fremhæves, at det af de Sagsøgte er oplyst, at der paa de i Aarene 1915—16 i Mark omskrevne Forsikringer som Følge af Dødsfald eller Policernes Udløb i Aarene 1915—20 er blevet udbetalt ca 350 000 Mark i de enkelte Aar med følgende Beløb:

1916: M 73 345,50
 1917: — 90 172,12
 1918: — 73 188,00
 1919: — 47 686,50
 1920: — 63 493,42.

Da den gennemsnitlige Forsikringssum laa mellem 3100 og 3200 Kr fremgaar heraf, at Antallet af de i de nævnte Aar udbetalte Forsikrings, summer er ganske betydeligt. Men til Trods herfor, og skønt Markkursen i Løbet af disse Aar var faldet betydeligt, blev alle disse Forsikringer efter Selskabets Oplysning reguleret i Mark uden nogen Indsigelse.

Herefter vil de Sagsøgte, idet der er Enighed om, at det Markbeløb, der efter det anførte af Sagsøgerinden kunde forlanges udbetalt af de Sagsøgte, er værdiløst, være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 10 December.

Nr 135/1931. Frk **Alma Jensen**, dels personlig, dels som Væрге for de umyndige **Carl Marius Petersen** og **Egon Reinholdt Jensen** samt Fru **Marie Rasmussen** som Væрге for **Karla Valborg Rasmussen** (Hvidt)

mod

Chauffør **Carl Albert Mogensen** (Oluf Petersen),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom af 24 April 1931: Sagsøgte, Chauffør Carl Albert Mogensen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frk Alma Jensen, som Væрге for Egon Reinholdt Jensen og for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Marie Rasmussen, som Væрге for Karla Valborg Rasmussen i denne Sag fri at være. Sagsøgte bør betale til Sagsøgerinden Frk Alma Jensen 2300 Kr og til nævnte Sagsøgerinde som Væрге for Carl Marius Petersen 800 Kr, begge Beløb med Renter deraf 5 pCt aarlig fra 1 April 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Ulykken tildels er anset hidført ved Afdødes Uagtsomhed, men Skaden findes efter det om Indstævntes Forhold oplyste, derunder at han i det fedtede Føre har kørt med for stærk Fart, at burde fordeles saaledes, at han heraf bærer Halvdelen.

Herefter og idet Appellantinden Alma Jensens Tab af Forsørger efter det oplyste findes at burde ansættes til 7000 Kr, vil Indstævnte have at betale hende 3500 Kroner foruden Udgifterne til Afdødes Begravelse 300 Kroner, mod hvilket Beløb ingen Indsigelse er fremsat for Højesteret. For Carl Marius Petersens Vedkommende findes det efter det foreliggende at kunne have sit Forblivende ved den ham tillagte Erstatning af 800 Kroner. Idet det derhos ikke findes tilstrækkelig godtgjort, at Egon Reinholdt Jensen, til hvem der af Faderen ydedes Underholdsbidrag, foruden at Moderen havde egne Indtægter, har været forsørget af Afdøde eller at Karla Valborg Rasmussen, til hvis Underhold Afdøde efter det oplyste ikke kan antages at have ydet andet end det normale Underholdsbidrag, har lidt noget Tab ved Dødsfaldet, vil Dommen iøvrigt i Henhold til de i den angivne Grunde og med den angivne Forandring for Alma Jensens Vedkommende kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Appellantinden Alma Jensen tilkendte Beløb forhøjes til 3800 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 22 Marts 1930 Kl ca 9³/₄ Aften blev Renovationsarbejder Carl Marius Petersen paa Amagerbrogade udfør Nr 4, Kafe »Kongedybet«, paakørt af et inde fra Byen kommende Taxaautomobil K 1090, ført af Sagsøgte under nærværende Sag, Chauffør Carl Albert Mogensen.

Ved Paakørslen paadrog Petersen sig et Kraniebrud m v og afgik umiddelbart efter ved Døden.

Paakørslen skete nærmere saaledes, at Petersen, der kom ud fra Restaurationen, løb eller gik stærkt over Fortov og Cykelsti ud paa Kørebanen, hvor han i Sporvognssporene blev ramt af Automobilers højre Side, idet Automobilet svingede til venstre og foretog Oprems-

ning, hvorved det skred noget i det fedtede Føre. Petersen maa antages at være slæbt med et kort Stykke af Automobilet over i Gadens venstre Side, og der fandtes Blodspor i venstre Skinne af det ind mod Byen førende Sporvognsspor.

Sagsøgerinden, Frk Alma Jensen, der har samlevet med Petersen i ca 13 Aar, og som med ham har avlet Carl Marius Petersen, født den 5 Februar 1825, gør under nærværende Sag gældende, at hun og nævnte Barn ved Ulykkestilfældet har mistet en faktisk Forsørger, hvilket ligeledes gøres gældende med Hensyn til hendes Særbarn, Egon Reinholdt Jensen, født den 6 Juni 1917, som opholdt sig i hendes og Carl Marius Petersens fælles Hjem.

Hun paastaar sig tilkendt i Erstatning hos

Sagsøgte	14 300 Kr
hvorhos hun som Værge for de nævnte 2 Børn paastaar disse tilkendt hos Sagsøgte henholdsvis	4 000 —
og	1 000 —

i Erstatning.

Endelig paastaar Sagsøgerinden, Fru Marie Rasmussen, som Værge for sit Barn, Karla Valborg Rasmussen født den 7 Marts 1916, til hvilket Barn Afdøde alimenterede som Fader, og som ligeledes ved Ulykkestilfældet hævdes at have mistet en Forsørger, nævnte Barn tilkendt i Erstatning hos Sagsøgte 595 Kr.

Der er under Sagen meddelt Sagsøgerinderne fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagførere.

Af det samlede Erstatningsbeløb 19 895 Kr paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 1 April 1931.

I det af Sagsøgerinden, Frk Alma Jensen, paastaaede Erstatningsbeløb er indbefattet 300 Kr til Dækning af Begravelsesudgifter.

Ved Arbejderforsikringsraadets Kendelse af 20 November 1930 er der tilkendt følgende Erstatninger i Henhold til Ulykkesforsikringsloven af 14 Juli 1927 § 35, jfr § 22 sidste Stk:

1) Alma Jensen	7 140 Kr.
2) Carl Marius Petersen	1 934 —
3) Karla Valborg Rasmussen	595 —
4) Egon Reinholdt Jensen	357 —

ialt 10 026 Kr,

hvilket Beløb er betalt af Assurance-Compagniet »Baltica« A/S som lovpligtige Ulykkesforsikringer. Raadet har ved Skrivelse af samme Dato udtalt, at Afdødes efterladte efter Raadets Skøn med Føje vil kunne anlægge Sag mod Sagsøgte.

Sagsøgte paastaar Frifindelse, subsidiært Nedsættelse af de paastævnte Beløb.

Efter Sagens Oplysninger maa det antages, at Afdøde, da han begav sig ud foran Automobilet, som ovenfor nævnt, var let paavirket af Spiritus og var nervøs, fordi han skulde skynde sig til sit Arbejde, som skulde paabegyndes paa et nærliggende Sted til ovennævnte Klokkeslet. Mod Sagsøgte var der i Anledning af Paakørslen indledet Forundersøgelse ved Københavns Byret, hvor Sagen sluttedes uden Tiltale, imod

at Sagsøgte, som Følge af at Vognens Styre- og Bremsetøj ikke fuldtud var i Orden, efter Motorlovens § 41, jfr § 6 vedtog at erlægge en Bøde til Statskassen paa 50 Kr, medens der meddeltes Vognens Ejer, Vognmand Wind, en Advarsel.

Sagsøgte forklarede under den ovennævnte Sag, at han kørte med ca 30 km's Fart, at Vejret var klart og Ruderne ikke duggede, og at Petersen pludselig begyndte at løbe ud paa Kørebanen, da Sagsøgte var 2 à 3 m fra ham, uagtet Sagsøgte forinden havde tudet med Hornet, og Petersen et Øjeblik derved var standset op paa Grænsen af Cykelstien og Kørebanen. Da Sagsøgte var klart over, at han i det fedtede Føre ikke kunde bremse saa hurtigt og stærkt op, at han kunde undgaa at paakøre Petersen, svingede han Vognen til venstre for at lade den løbe i samme Retning som Petersen, og samtidig bremsede han.

Efter alt under Sagen foreliggende maa det vel antages, at Afdøde ved sin ovennævnte Adfærd har handlet uagtsomt og derved væsentlig medvirket til Skaden, men det fremgaar ikke af Omstændighederne, at denne ikke kunde være afværget ved den Agtpaagivenhed og Omhu, som udkræves ved Benyttelse af Motorkøretøjer saavel i Henseende til Driften som i Henseende til Materiellet. Skaden findes herefter at burde fordeles saaledes, at Sagsøgte alene bærer $\frac{1}{3}$ af denne.

Med Hensyn til de Egon Jensen og Karla Rasmussen, hvilket sidste Barn opholder sig i Moderens og hendes nuværende Mands Hjem, vedrørende Erstatningsbeløb, findes Sagsøgtes Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge, idet der ikke for disses Vedkommende skønnes at foreligge et Forsørgerforhold, der kan begrunde Erstatningspligt.

Med Hensyn til Alma Jensens og Carl Marius Petersens Erstatningskrav bemærkes, at Alma Jensen, der er født den 29 December 1897, er uddannet Tobaksarbejderske, og at hun en Tid har oppebaaret Arbejdsløshedsunderstøttelse gennem Tobaksarbejderforbundet, hvis Understøttelse inddroges under Hensyn til Afdødes Forsørgelse af hende; det er derhos oplyst, at hun hvert Aar er sat i Skat af selvstændig Indtægt saaledes for Skatteaaret 1926—27 af en Indtægt af 1500 Kr, for 1927—28 af 1200 Kr, 1928—29 af 548 Kr, 1929—30 af 1700 Kr og for 1930 af 546 Kr, alt med Fradrag for 2 Børn.

Under Hensyn til det oplyste om Omfanget af Afdødes Forsørgelse, denne Forsørgelses særlige Art og det ovenfor statuerede om Skadens Fordeling iøvrigt, skønnes der hos Sagsøgte at burde tilkendes Sagsøgerinden Frk Alma Jensen — foruden de paastaaede 300 Kr i Begravelsesudgifter — i Erstatning for Tab af en Forsørger 2000 Kr og som Værge for Carl Marius Petersen for hans Tab af Forsørger 800 Kr.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

Nr 275/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Lorna Irene Larsen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 2 November 1931: Tiltalte Lorna Irene Larsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for hende for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører J Kalko, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 80 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Lorna Irene Larsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 7 Afdeling, tiltales Lorna Irene Larsen for den 31 Juli 1931 Kl ca 11¹/₄ om Aftenen under en Automobiltur paa Vesterbro at have frastjaalet Arbejdsmand Herman Madsen, Fuirendal pr Sandved, hvem hun kort forinden havde truffet paa en Beværtning, 50 Kr i Tikronesedler, der laa i en Pung, som beroede i en Baglomme i Bestjaalnes Benklæder.

Tiltalte er født den 15 Maj 1900 og senest anset ved Københavns Byrets Dom af 19 Marts 1927 efter Lov 3 Marts 1860 § 1 med Tvangsarbejde i 18 Dage. Der har i 1927 og i 1928 været indledet Undersøgelser mod Tiltalte for Tyveri fra beruset Mandsperson og i 1929 for Tyveri fra Mandsperson i Forbindelse med Utugt, men disse Undersøgelser ses sluttet uden Tiltale.

Ovennævnte Anmelder har forklaret følgende: Han var den paa-gældende Aften mellem Kl 10 og 11 bleven tiltalt af Tiltalte paa en Beværtning i Raadhus-Kvarteret, og efter at de havde drukket en Sjusammen, og han efter hendes Anmodning havde givet hende 2 Kr, ved hvilken Lejlighed hun saa ned i hans Pengepung, hvor der laa flere Pengesedler, foreslog hun, at de skulde køre en Tur, og i en tilkaldt Lillebil kørte de ud ad Vesterbro. Under Køreturen blev de enige om, at de skulde have Samleje med hinanden, og hun fik paa sit Forlangende

en Tikroneseddel, som han tog af sin Pung. Herunder sagde hun: »Lad mig se« og tog med sin Haand ned paa den oplukkede Pung. Anmelderen sagde, at der ikke var noget at se, men da der var noget mørkt i Vognen, kunde han ikke se, om hun tog noget i Pungen. Han lagde Pungen tilbage i sin højre Baglomme, der var nærmest Tiltalte. Efter at Tiltalte havde sagt noget til Chaufføren, holdt de kort efter i Nærheden af Tivoli. Anmelderen steg ud og vilde betale. Chaufføren og han, der vidste, at han i Beværtningen havde haft en Halvtredskroneseddel, 5 sammenlagte Tikronesedler og en enkelt Tikroneseddel, opdagede nu, at de 5 Tikronesedler var borte. Han betalte med Halvtredskronesedlen og sagde derefter til Chaufføren, uden at Tiltalte hørte det, at han var bestjålet for 50 Kr. Efter Chaufførens Raad kørte de til Politistationen paa Nytorv, uden at Tiltalte, der stadig var bleven i Vognen, vidste det. Da de kom til Stationen, saa han, at Tiltalte sad med Hænderne bag sig og ligesom havde travlt med noget. Han sagde til hende: »Der er ikke noget, der skal stoppes ned«, men da han var steget ud, og den vagthavende Politibetjent var bleven oplyst om Forholdet, sagde Anmelderen til ham, at han skulde se efter bag Sædet, og da dette var blevet trukket ud, fandtes de 5 Tikronesedler der.

Den paagældende Chauffør har forsaavidt ham angaar forklaret overensstemmende med Anmelderen. Det var Tiltalte, der gav dem Besked om at holde, og hun blev siddende i Vognen, indtil Chaufføren, der maatte have Halvtredskronesedlen vekslet andetsteds, kom tilbage. Han mærkede nok, at Anmelderen var noget betænkelig, uden at han vidste hvorfor, men det var først, da han kom tilbage, at Anmelderen fortalte ham om Tyveriet. Da de kom til Stationen, sagde Anmelderen, at Tiltalte havde stukket Pengene ned bag Sædet, hvor de ogsaa blev fundet midt i Vognen.

Den ommeldte Politibetjent har forklaret, at Tiltalte, da han efter Anmeldelsen foreholdt hende, der blev siddende i Vognen, Tyveriet, sagde, at der ikke var sket noget og opfordrede Chaufføren til at køre. Medens Betjenten talte med Anmelderen, sagde denne: »Hun stoppede dem ned bag Sædet«. Tiltalte var uvillig til at forlade Vognen og sagde til Anmelderen, at det kunde han ikke være bekendt. Da hun var kommen ud af Vognen, fandt de ved at løfte Sædet de 5 sammenlagte Sedler omtrent paa det Sted, hvor Tiltalte havde siddet. Tiltalte sagde da til Anmelderen: »Det har du selv gjort«.

Tiltalte har benægtet at have stjaalet Pengene eller gemt dem bag Sædet; hun mener, at Tiltalte maa have tabt dem, og at de saa er gledet ned bag Sædet. Hun har ligeledes benægtet at have faaet en Tikroneseddel af Anmelderen, og den er ikke fundet i hendes Besiddelse eller i Vognen.

Efter det oplyste var Anmelderen ædru. Tiltalte var efter sin Forklaring noget paavirket af Spiritus.

Efter samtlige foreliggende Oplysninger findes der tilvejebragt fornödent Bevis for, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det hende paasigtede Tyveri, og hun vil derfor være at anse efter Straffelovens § 228 efter Omstændighederne og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Fredag den 11 December.

Nr 55/1931. Malermester **P J Guldberg** (Selv)

mod

Teglværksejer **M Hvid** (Gorrisen),

·betræffende Udbetaling af en borttransporteret Del af en Entreprisenum.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 21 Februar 1931: Sagsøgte, Maler P J Guldberg, bør til Sagsøgeren, Teglværksejer M Hvid, betale 3682 Kr 96 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 December 1930, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og med Bemærkning, at det, som Sagen foreligger efter Proceduren for Højesteret, ikke kan anses nødvendigt i Indstævntes Tilgodehavende at fradrage den Appellantens tilkendte Erstatning for Mangler ved Huset, for hvilken Erstatning der vil være Dækning i den resterende Del af Entreprisenummen, vil Dommen være at stadfæste, dog saaledes at det Indstævnte tilkendte Beløb forhøjes med 600 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Indstævnte, Teglværksejer M Hvid, hos Appellanten, Malermester P J Guldberg, tilkendte Beløb forhøjes med 600 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten til Indstævnte med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Ved Entreprisekontrakt af 21 August 1927 overdrog Sagsøgte, Maler P J Guldberg i Aarhus, Opførelsen af et Beboelseshus paa den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 65 ac Aarhus Markjorder til Muremester L Larsen af Holme for en samlet Entreprisenum af 9970 Kr, hvoraf 4000 Kr skulde udbetales under Arbejdets Gang, eftersom det skred frem, tilligemed et Tilskud paa 600 Kr fra Aarhus Kommune, medens der for indtil 5370 Kr skulde udstedes Skadesløshedsbrev, »som berigtiges, naar

Laanene er ordnet«. Den 7 Oktober 1927 udstedtes dette Skadesløshedsbrev, der dog kom til at lyde paa: indtil 6000 Kr, hvorfor der gaves Pant i Ejendommen næst 1000 Kr hidrørende fra Køb af Grunden og et Byggelaan paa 4500 Kr. Muremester Larsen transporterede under 12 Oktober 1927 af den ved Skadesløshedsbrevet sikrede Entreprisesum 3600 Kr til Sagsøgeren, Teglværksejer M Hvid i Silkeborg, idet han for Transporten skulde fyldestgøres gennem Levering af Byggematerialer, og Transporten skulde dækkes forlods gennem det Beløb, der gennem Prioriteringen af Ejendommen fremkom til Betaling af Larsen. Denne Transport anmeldtes samme Dag for Sagsøgtes Sagfører.

Efter Entreprisekontrakten skulde Bygningen være færdig til Aflevering den 1 Januar 1928, og det ovennævnte Byggetilskud fra Aarhus Kommune var bevilget under Forudsætning af, at Bygningen var fuldført den 1 Februar 1928. Ved April Flyttedag s A flyttede Sagsøgte ind i Huset, men dette var da endnu ikke endelig fuldført, og i Skrivelse af 12 Juli 1928 meddelte Aarhus Byraad, at det bevilgede Tilskud nu var nedsat til 400 Kr. Der var udbetalt 300 Kr, og man gjorde endvidere Udbetalingen af de resterende 100 Kr afhængig af, at forskellige Mangler ved Ejendommen inden 4 Uger fra Skrivelens Dato var afhjulpet.

I Skrivelse af 14 s M opfordrede Sagsøgtes Sagfører Muremester Larsen til inden 14 Dage at foranledige de paa pegede Mangler afhjulpet, idet de ellers vilde blive foranlediget afhjulpet for hans Regning, hvorhos der forbeholdtes Ansvar overfor ham i Anledning af Nedskrivningen af Byggetilskudet. Manglerne blev ikke afhjulpet rettidigt, og i Løbet af Sommeren 1928 forlod Larsen Arbejdet, der derefter førtes videre af Sagsøgeren i Forbindelse med en anden af Larsens Leverandører, idet Larsen gav Sagsøgeren Fuldmagt til at raade over Skadesløsbrevet, og Sagsøgerens samlede Udlæg i Anledning af Byggeforetagendet er blevet 4282 Kr 96 Øre.

Efter at der var sket Henvendelse til Bygningsinspektøren i Aarhus tilskrev denne under 26 Marts 1929 Sagsøgtes Sagfører, at der fra Bygningsautoriteternes Side kunde gives »færdig Attest« for Sagsøgtes Villa paa Vilkaar, at forskellige nærmere angivne Mangler blev afhjulpet.

Efter at disse Mangler var afhjulpet af Sagsøgeren, blev Attest udstedt, og efter at fornøden Kreditforeningsvurdering havde fundet Sted den 4 Maj 1929, blev der optaget et Laan i Husmandskreditforeningen paa nominelt 7200 Kr, hvoraf der fremkom et Provenue paa 6167 Kr 48 Øre.

Sagsøgte havde i Skrivelse af 26 Juli 1927 fra Indenrigsministeriet faaet bevilget et Statsboligfondslaan af indtil 3300 Kr under en Række i Skrivelser nævnte Betingelser med Hensyn til Opførelsesmaaden og Bygningsarbejdets Forsvarlighed, og saaledes at han, forinden Laanet kunde effektueres, maatte indsende Oplysninger om, at disse Betingelser var overholdt, tilligemed:

- »1. Panteattest og Brandpolice,
2. fornødne Oplysninger om de foranstaaende Prioriteter, herunder Genparter af Panteobligationerne for disse, samt om, hvordan Bygherrens eget Indskud er tilvejebragt,

3. en af Kommunalbestyrelsen attesteret specificeret Opgørelse af Anskaffelsesprisen (ogsaa Kurstab paa de forskellige Laan maa særskilt specificeres),

4. Attest fra Kommunalbestyrelsen om Ejendommens lovlige Fuldførelse med Angivelse af Paabegyndelses- og Fuldførelsestidspunktet«.

Efter at Sagsøgte den 21 November 1929 havde andraget Indenrigsministeriet, meddelte dette under 23 s M, at Udbetalingen af Laanet først vilde kunne finde Sted, naar de ovenfor under 1—4 nævnte Attester og Oplysninger var indsendt, og Ministeriet har senere rykket Sagsøgte for Indsendelse deraf. Sagsøgte meddelte i Skrivelse af 4 Februar 1930 Aarhus Byraad, at Sagen havde været stillet i Bero i Anledning af, at Sagsøgeren ikke havde villet fuldføre Huset, og meddelte samtidig Besvarelse af de 4 Punkter, forsaavidt Punkt 3 angaar saa godt det lod sig gøre, men Byraadet meddelte under 14 Februar 1930, at Sagen ikke vilde kunne behandles, forinden der fremsendtes specificeret Opgørelse over Anskaffelssummen med de til Opgørelsen hørende Bilag.

Under en af Sagsøgeren mod Sagsøgte anlagt, her ved Retten d 10 Oktober 1930 paadømt Sag, hvorunder Sagsøgeren anførte, at der var udbetalt Murermester Larsen af Entrepresesummen 4000 Kr, saaledes at der, forsaavidt man endvidere vilde regne ham til Skade, at Aarhus Kommunes Tilskud var nedskrevet med 200 Kr, endnu resterede af Entrepresesummen 5770 Kr, altsaa betydeligt mere end Sagsøgerens Tilgodehavende, og at det beroede paa Sagsøgtes Forhold, at Statsboligfondslaanet endnu ikke var fremkommet, saaledes at Kravet paa Entrepresesummen uanset denne Omstændighed maatte være forfaldent, paastod han Sagsøgte dømt til at betale ham det ovennævnte Beløb 4282 Kr 96 Øre tilligemed Renter.

Sagsøgte paastod sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, idet han gjorde gældende, at den ikke udbetalte Del af Entrepresesummen først var forfalden til Udbetaling, naar Statsboligfondslaanet var fremkommet, at dette Laan endnu ikke kunde faas udbetalt som Følge af, at den paagældende Bygning endnu ikke var fuldført, og at dette skyldtes Forhold, som maatte gaa ud over Sagsøgeren, hvis Rettigheder udelukkende beroede paa Transport fra Murermester Larsen, der var ansvarlig for Arbejdets mangelfri Udførelse. Sagsøgeren anførte heroverfor, at han var rede til at svare Erstatning for mulig konstaterede Mangler ved Bygningen, men at han ikke under de foreliggende Forhold ansaa sig pligtig selv at lade Mangler ved Ejendommen afhjælpe.

Der blev under Sagen afholdt en Syns- og Skønsforretning, hvorved følgende Mangler konstateredes:

»Mangler Beton under Gulve, Ventilene i Gavl og Bagside, Snedkerarbejdet er af daarlig Materiale og ikke afpuddet. Til Gengæld er Køkkenernes Indretning betydelig forbedrede.« Paa Spørgsmaal om, hvilken Bekostning Afhjælpingen vilde medføre, udtalte Syns- og Skønsmændene, at Manglerne vanskelig kunde afhjælpes for en Del af Arbejdets Vedkommende, bl a Afpuddning af Snedkerarbejdet. Der var endvidere spurgt: »hvilket Fradrag i Entrepresesummen Skønsmændene paa Grundlag af deres Undersøgelse, og taget under eet,

vilde finde passende under Hensyn til de konstaterede Mangler. Der skal bortses fra, at Leveringstiden ikke er overholdt«. Hertil var svaret, at det vanskeligt kunde »besvares paa indeværende Tidspunkt, da Sagen angaaende Statslaanets Udbetaling endnu ikke er berigtiget.« Under Forretningens Afhjemling udtalte Skønsmændene derhos, at Beton under Gulvene efter deres Mening ikke i nærværende Tilfælde var strengt nødvendigt, men at det var forlangt i Konditionerne. Nu at lægge Beton vilde efter den ene Skønsmands Mening koste 500 Kr, efter den andens 300 Kr. Skønsmanden Murermester Mikkelsen der ikke mente, at der burde tillægges Sagsøgte nogen Erstatning i Anledning af manglende Beton, dersom Sagsøgte kunde faa Statsboligfondslaanet ubeskaaret uanset denne Mangel, udtalte, at de øvrige mindre Mangler kunde afhjælpes for et Beløb af 200 Kr. Skønsmanden Tømrermester Perregaard udtalte med Hensyn til Snedkerarbejdet, at han ikke kunde ansætte Forringelsen ved Benyttelsen af dansk Gran, i Stedet for som i Konditionerne forlangt tørt Fyrretræ, og at det ikke var nemt at ansætte noget bestemt Beløb med Hensyn til Forringelsen ved den manglende Afpudsning, der ikke til Brug vilde have nogen Betydning, hvorimod Salgsværdien kunde være nedsat derved. Under Hensyn til Usikkerheden i Skønsmændenes Erklæring og til, at Sagsøgte hævdede med Støtte af den Arkitekt, der i sin Tid havde leveret Tegning og Beskrivelser til Huset, at der var betydelig flere Mangler, blev der paa Landsrettens Foranledning tilvejebragt en Udtalelse fra Stadsarkitekt i Aarhus Draiby, der foretager Indstillinger til Statsboligfonden med Hensyn til Opførelse af Huse med Statsboligfondslaan i Aarhus. Efter en foretagen Undersøgelse af Huset udtalte Stadsarkitekten, at der under Spisestuen og Soveværelset fandtes et Underlag af Slagge-Beton, der vel ikke fyldestgjorde Fordringerne efter Konditionerne, men hvorimod der dog ikke vilde blive gjort Indvendinger af Statsboligfonden. Under den øvrige Del af Huset fandtes der ikke noget Betonunderlag, og der vilde her blive forlangt en saadan af konditionsmæssig Art, til hvis Anbringelse der vilde medgaa en Bekostning af 125 Kr. Stadsarkitekten konstaterede endvidere at der under Gulvene i Stueetagen manglede Indskud, hvad der var krævet ifølge Konditionerne. Om Anbringelse heraf vilde Statsboligfonden ogsaa stille Krav, og Omkostningerne ansloges af Stadsarkitekten til 225 Kr. Gulvbrædderne, som Sagsøgte havde beklaget sig over, fandtes af Stadsarkitekten ikke ringere end ved Konditionerne bestemt. Statsboligfonden vilde yderligere kræve Anbringelse af 4 Luftventiler under Stueetagen, hvilket vilde koste ca 14 Kr. Det konstateredes dernæst

Færdig fra Trykkeriet den 30 December 1931.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 27

Fredag den 11 December.

ved Undersøgelsen, at Belysningsanordningen paa Trappen ikke var i Orden, hvilket Statsboligfonden vilde kræve berigtiget, og at der manglede Belysning paa Tørreloft, hvilket var krævet i Konditionerne. Disse Forhold vilde kunne afhjælpes for henholdsvis 25 Kr og 18 Kr. Endelig konstateredes det, at der manglede Maling af Trappegangen, W C og Køkkenerne, hvilket efter Konditionerne skulde forefindes, at Statsboligfonden vilde forlange dette Forhold berigtiget, og at Maling af disse Lokaler vilde koste ca 85 Kr.

Da Betingelserne for Udbetalingen af Laanet fra Statsboligfonden saaledes ikke var tilstede, da dette ikke fandtes at skyldes noget Forhold fra Sagsøgtes Side, men derimod den Omstændighed, at Huset ikke var kontraktmæssigt fuldført — hvorved bemærkes, at det ikke var godtgjort, at der fra Sagsøgtes Side havde foreligget Forhold, der kunde hindre Sagsøgeren i at afhjælpe Manglerne ved Ejendommen — og da det nævnte Laan var paaregnet ved Opførelsen af Huset og maatte anses at høre til de Laan, hvis Berigtigelse ifølge Entrepriskontrakten var en Forudsætning for Udbetaling af sidste Del af Entreprisensummen, statueredes det ved ovennævnte Landsretsdom, at Forfaldstiden for Sagsøgerens Krav endnu ikke var indtraadt, og Sagsøgte frifandtes derfor.

Efter Dommens Afsigelse har Sagsøgeren foretaget Henvendelse til Sagsøgte for at faa Lejlighed til at foretage de nødvendige Arbejder til Husets Fuldførelse, men Sagsøgte har heroverfor stillet sig afvisende. Sagsøgeren har nu under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham det foran nævnte Beløb af 4282 Kr 96 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 1 December 1930, indtil Betaling sker, idet han subsidiært har nedsat Paastanden med 492 Kr, der udgør Summen af de Beløb, som efter Stadsarkitekt Draibys Opgivender vil medgaa til Husets Fuldførelse.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, at han alene staar i Kontraktsforhold til Muremester Larsen af Holme og alene vil tillade denne at fuldføre Huset.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold i dette Anbringende, idet det Arbejde, som Larsen ved Entrepriskontrakten havde paataget sig, er af en saadan Beskaffenhed, at det uden nogen

Ulempe for Sagsøgte vil kunne udføres paa Sagsøgerens Foranstaltning.

Under de saaledes foreliggende Omstændigheder findes det at maatte statuere, at den resterende Del af Entreprisensummen nu er forfalden til Betaling, dog at der deri maa fradrages en Erstatning for de foreliggende Mangler ved Huset. Under Hensyn til alt det foreliggende vil denne Erstatning kunne bestemmes til 600 Kr, og idet Sagsøgeren under Proceduren har annødet om, at eventuel Erstatning i dens Helhed maa blive fradraget Sagsøgerens Tilgodehavende, vil der være at tilkende ham det paastævnte Beløb med Fradrag af 600 Kr eller ialt 3682 Kr 96 Øre tilligemed Renter som paastaaet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte derhos at burde betale til Sagsøgeren 400 Kr.

Nr 223/1931. Installatør **Olaf Peitzsch** (Harboe)

m o d

Sct Hans Landdistrikts Bestyrelse (Gamborg),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af Entreprisekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1931: Sagsøgte, Installatør Olaf Peitzsch, bør til Sagsøgerne, Sct Hans Landdistrikts Bestyrelse, betale 1150 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 6 Januar 1931, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten, der for Højesteret ikke har gentaget Indsigelsen om manglende Akcept, maatte med Hensyn til Bygningens Tilstand være berettiget til at stole paa den foreliggende Tegning og Beskrivelse, der gav ham Indtryk af, at Kælderetagen i den under Opførelse værende Bygning den 1 December var saavidt færdig, at Installationen straks kunde paabegyndes. Efter det oplyste blev Opplankningen i Kælderens imidlertid først helt fjernet den 4 December, og Nedtagningen af Opplankningen skete i det hele efter at den kun havde henstaaet i Halvdelen af den normerede Tid. Under disse Omstændigheder maatte Appellanten være berettiget til overfor Arkitekt Holm at ytre Betænkelighed ved Muligheden for Fristens Overholdelse, og da Holm afviste al Forhandling under Paaberaabelse af Kontraktens Mulktbestemmelse, findes Appellanten, hvis Arbejdsrisiko dermed i væsentlig

Grad blev forøget, at have været berettiget til at frasige sig Arbejdet.

Herefter vil Appellanten i Overensstemmelse med sin Paa-stand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Installatør Olaf Peitzsch, bør for Tiltale af Indstævnte, St Hans Landdistrikts Bestyrelse, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af November Maaned 1930 udbød Sct Hans Landdistrikts Bestyrelse i offentlig Licitation nogle Arbejder ved Opførelsen af en Skolebygning i Aalykkekvarteret i Odense, herunder Centralvarmeanlægget.

Betingelserne for Arbejdets Udførelse kunde erholdes hos Arkitekten H C Holm. Disse Betingelser var de sædvanlige ved saadanne Licitationer nemlig:

- a. De alm Betingelser.
- b. De særlige trykte Betingelser.
- e. og forsaavidt angaar Centralvarme de maskinskrevne specielle Betingelser.

I de maskinskrevne specielle Betingelser hedder det om Tidsfristerne, at »Arbejdet kan paabegyndes saasart Akcept foreligger og være færdigt til 15 Januar 1931 under Forudsætninger, at Bygningen til den Tid er under Tag. Da der er Jærnbetonloft over hele Kælderetagen og alle Forstuer, vil Arbejdet dog kunne paabegyndes med det samme«, og endvidere »For Overskridelsen af Tidsfristen paa-lægges Entreprenøren en Dagmulkt af 50 Kr pr overskridende Dag«.

De tilbudgivende skulde ifølge de særlige trykte Betingelser vedstaa deres Tilbud i 8 Dage, og Tilbudene aabnes 1 December om Aftenen.

Installatør Olaf Peitzsch afgav et Tilbud paa Centralvarmeanlægget, dateret 1 December 1930, hvorefter han uden Forbehold af nogen Art tilbød Installering af Varmeanlæg i Henhold til Beskrivelse for en Pris af 10 550 Kr.

Installatør Peitzsch var til Stede under Tilbudenes Aabning og fik at vide, at han var lavestbydende. Hans Tilbud blev antaget samme Aften. Dagen efter, den 2 December, aflagde Peitzsch et Besøg paa Byggepladsen og blev da klar over, at Byggearbejdet ikke var saa frem-

skredet, at han straks kunde paabegynde Arbejdet og fortsætte det uden Ophold. Da han kom paa sit Kontor, blev han ringet op af Arkitekt Holm, der meddelte ham, at han var blevet den billigste; efter Arkitekt Holms Fremstilling meddelte han samtidig, at hans (Peitzsch's) Tilbud var blevet antaget af Skoleudvalget; dette sidste benægtes dog af Peitzsch. Denne sagde straks til Holm, at Byggearbejdet ikke var i den Tilstand, at han straks kunde begynde, hvorfor han ikke kunde overholde Tidsfristerne; han maatte kræve en Ændring i disse, men dette afslog Holm, og Telefonsamtalen blev afbrudt i Vrede. Samme Dag skrev Peitzsch et Brev til Distriktsbestyrelsen, hvori han meddelte, at han samme Morgen havde været ude for at se Bygningen og undersøge Forholdene, at de Oplysninger, som var opgivet i Betingelserne, ikke holdt Stik, og at de paabudte Tidsfrister ikke vilde kunne overholdes, hvorfor han, da Arkitekt Holm ikke vilde forhandle om Ændring i Tidsfristerne, ikke vilde vedstaa sit Tilbud; Brevet sluttede saaledes: »Da jeg endnu aldrig er blevet budt noget lignende, tillader jeg mig at meddele den ærede Distriktsbestyrelse, at jeg ikke vedstaa mit Tilbud, da jeg under ingen Omstændigheder vil finde mig i en saadan Opførsel og ikke ønsker at samarbejde med en Mand af Arkitekt Holms Temperament«. I de følgende Dage forsøgte man at faa Peitzsch til at ændre sit Standpunkt, men da han ikke vilde gøre det, antog Distriktsbestyrelsen et af de andre Tilbud paa 13 355 Kr.

Under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Sct Hans Landdistrikts Bestyrelse, paastaaet Sagsøgte, Installatør Olaf Peitzsch, Odense, dømt til at betale Differencen mellem de to Tilbud, 2805 Kr, med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 6 Januar 1931.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 1150 Kr, nemlig Forskellen mellem Sagsøgtes Bud og det næstlaveste, under Henvisning til, at hans Tilbud overhovedet aldrig er blevet akcepteret, og at Oplysningerne i de specielle Betingelser forsaavidt var urigtige, som han ikke kunde begynde med det samme. Sagsøgerne har benægtet dette og hævdet, at Sagsøgte efter Konditionerne maatte være klar over, at Forholdene var særlige, hvorfor han burde have undersøgt Bygningens Tilstand, før han indgav sit Tilbud; Sagsøgerne har endvidere gjort gældende, at den Haandværker, hvis Tilbud blev antaget i Stedet for Sagsøgtes 5 Dage senere, afleverede Arbejdet færdigt den 20 Januar 1931, bortset fra nogle Bagateller.

Der er under Sagens Gang afgivet en Del Vidneforklaringer og optaget en Skønsforretning, hvori det bl a hedder: »Skønnet drejer sig i Henhold til vor Udnævnelse om: »i hvilken Tilstand en Installatør efter Konditionerne for Indlæggelsen af Centralvarmeanlæg i Skolen og almindelig Kutyme maatte være berettiget til at gaa ud fra, at Byggearbejdet befandt sig ved Tilbudenes Aabning, den 1 December f A om Aftenen, og hvorvidt det paagældende Byggeforetagende efter det nu oplyste maa antages at have været i en saadan Tilstand, at Anlægget af Centralvarme den 2 December f A kunde »paabegyndes med det samme« og fremmes paa normal Maade«.

Hertil skal vi udtale: Ved det her omhandlede Byggeforetagende har det været magtpaaliggende, at Arbejdet fremmedes det mest mulige, og det har derfor været nødvendigt, at fravige den almindelige Skik og Brug med Hensyn til Installationsarbejdernes Paabegyndelse og rykke Paabegyndelsesterminen frem til »Naar Kælderloftet er støbt«.

Vi skønne, at en saadan Fravigelse nøje bør præciseres i Licitationsbetingelserne, idet den rummer forøget Risiko for de bydende, dels ved Muligheden af at faa Materialerne beskadigede ved Vand, Sne o lign, dels ved, at Montørerne vil kunne fremkomme med Fordringer om Tillæg til Akkorderne og »Vente« Penge, fordi der vil kunne komme Dage, hvor de ikke kan komme frem.

En saadan Præcisering af Forholdene er ikke til Stede her.

Uden at skulle kritisere Sprogbrugen, vil vi skønne, at en Haandværker, der uden Forhaands-Kendskab til Byggeforetagendets Standpunkt, er gaaet i Gang med Udarbejdelsen af et Tilbud paa dette Arbejde, maa faa den Opfattelse, at der ikke er noget usædvanligt med Hensyn til Paabegyndelsen at iagttage, og at der derfor ikke skal jugeres en usædvanlig Pris. Da tilmed den til selve Arbejdets Udførelse levnede Tid er meget knap — ca 5 Uger incl ca 1 Uges Helligdage — Jul og Nytaar — og paa Aarets allerkorteste Dage — er det ret naturligt, at han læser den nævnte Sætning i Beskrivelsen som »at Bygningen er under Tag« ved Paabegyndelsen, og ikke — som der rent grammatikalsk staar, at Bygningen skal være under Tag ved Afleveringen, hvad i og for sig er unødvendigt at anføre.

I Henhold til det anførte vil vi skønne:

At en Installatør ved Konditionerens fuldstændige Mangel paa Præcision af det usædvanlige ved Arbejdet og efter almindelig Kutyme maatte være berettiget til at vente, at Bygningen var under Tag ved Tilbudenes Aabning, og da det ikke var Tilfældet kunde »Det udbudte Arbejde« ikke paabegyndes med det samme og fremmes paa normal Maade«.

Ved Afhjemlingen i Retten har Skønsmændene tilføjet: »at de ikke har haft Lejlighed til at se Bygningen under Opførelsen, men at de efter de Forklaringer, der er blevet forelagt dem angaaende Bygningens Tilstand ved Licitationens Afholdelse, maa gaa ud fra, at Arbejdet vilde kunne paabegyndes straks, men ikke kunde fremmes kontinuerligt, idet det maatte forudses, at der vilde komme større eller mindre Afbrydelser som Følge af, at de andre Haandværkere under Bygningens Opførelse ikke til enhver Tid vilde være saa langt fremme med deres Arbejde, at Arbejdet med Centralvarmeanlægget kunde fortsættes uhindret«. — — —

Begge Skønsmændene erklærer, at en Haandværker vil forstaa den ommeldte Passus saaledes, at Arbejdet skulde paabegyndes, naar Huset var under Tag og altsaa eventuelt først efter den 15 Januar 1931.

De formener ikke, at nogen vilde tænke sig, at Huset skulde være under Tag den 1 December f A.« — — — »og at de maa anse Beskrivelsens Pasmus om, at Arbejdet dog vil kunne paabegyndes med det samme, da der er Jærnbetonloft over Kælderetage og Forstuer som en

Indrømmelse af en Ret for Haandværksmesteren til at begynde naar som helst uden Hensyn til, naar Tidsfristerne begyndte at løbe«.

Efter det foreliggende maa Retten gaa ud fra, at Arkitekt Holm enten har akcepteret Sagsøgtes Tilbud eller — hvad der kommer ud paa det samme — tilkendegivet ham, at det vilde blive akcepteret. Vel var Forholdene paa Bygningen ekstraordinære, men dog ikke i den Grad, at Sagsøgte findes at have været berettiget til at gaa fra sit Bud, i hvilken Forbindelse særlig bemærkes, at det maatte være Sagsøgtes Sag forinden at undersøge Byggepladsen; Sagsøgte kunde i det højeste have taget Forbehold med Hensyn til Tidsfristernes Overholdelse, hvis Forholdene paa Byggepladsen ikke havde tilladt en kontinuerlig Fortsættelse af hans Arbejde. Sagsøgte maa herefter anses erstatningspligtig, men Sagsøgernes Paastand vil ikke kunne tages til Følge, idet disse uden fyldestgørende Grunde har antaget et af de højeste Bud. I Mangel af ny Licitation, som burde have været afholdt, skønnes Sagsøgerne kun berettigede til det af Sagsøgte subsidiært paastaaede Beløb, 1150 Kr.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Mandag den 14 December.

Nr 277/1930. Grosserer **L Ib Petersen** (Cohn)

mod

Fabrikant **Sophus Jacobsen** (Hartvig Jacobsen),

betræffende Opgørelse af Parternes fra et Sameje hidrørende Mellemværende.

Østre Landsrets Dom af 25 Oktober 1930: Sagsøgte, Grosserer L Ib Petersen, bør til Sagsøgeren, Fabrikant Sophus Jacobsen, udstede et Pantebrev i den omhandlede Ejendom, lydende paa 21 165 Kr 31 Øre og klausuleret overensstemmende med det foranførte, saaledes at den første Ydelse af Rente og Afdrag anses forfalden i December Termin 1929, og at Afdraget ved Ejerskifte andrager 1000 Kr, samt at et saadant Afdrag anses forfaldent. Saa bør og Sagsøgte til Sagsøgeren betale i Sagsomkostninger 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Parterne har akkviesceret ved Dommens Afgørelse af Posterne 1—7 paa Opgørelsen over deres Mellemværende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen, saavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Grosserer L Ib Petersen til Indstævnte Fabrikant Sophus Jacobsen med 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1927 erhvervede Sagsøgeren, Fabrikant Sophus Jacobsen, og Sagsøgte, Grosserer L Ib Petersen, i Forening, hver for Halvdelen, Ejendommen Matr Nr 1430 b m fl af Nykøbing F Bygrunde, som hidtil for en stor Del havde været benyttet til Fabriksvirksomhed. De istandsatte Ejendommen og omdannede den til Beboelse, hvorpaa de i Aaret 1929 opløste Samejet, idet Sagsøgeren ved Skøde af September 1929 opløste Samejet, idet Sagsøgeren ved Skøde af September 1929 solgte Sagsøgte sin Halvdel af Ejendommen. I Skødet blev Købesummen fastsat til Halvdelen af 85 000 Kr, som skulde afgøres derved, at Køberen overtog den fulde Skyld til Østifternes Kreditforening 45 000 Kr og for Restbeløbet 20 000 Kr til Sælgeren udstedte et Pantebrev, som det i Skødet hedder: »— at forrente og afdrage med kontant halvaarlig Ydelse stor 5 pCt er fem Procent, af Pantebrevets oprindelige Paa-lydende, hvoraf der forlods afholdes en Forrentning af 5 pCt p a af den til enhver Tid værende Restgæld, medens Resten er Afdrag. Pantebrevet henstaar saaledes, indtil det paa denne Maade er afdraget, ogsaa fra Ejer til Ejer, dog at der ved Ejerskiifte ekstraordinært afdrages 2000 Kr hver Gang. Pantebrevet skal respektere saa store Laan, som erholdes kan af offentlige Midler til forhøjet Rente og med statutmæssige Forpligtelser. —« I Skødets Post V bestemtes endvidere følgende:

»Vort Mellemværende i Anledning af det hidtidige Sameje er holdt udenfor nærværende Overdragelse, dog saaledes, at den fælles Gæld for udførte Omforandringer, købte Materialer, overtages af Køberen, idet dog selvfølgelig saadanne Materialeindkøb, som er foretaget af Jacobsen ved Udførelse af den Del af Arbejdet, han har haft Entreprise paa, betales af Jacobsen. Med Hensyn til det øvrige Mellemværende finder der snarest muligt Opgørelse Sted og saaledes, at det Beløb, Jacobsen maatte faa tilgode ifølge denne Opgørelse, tillægges det Pantebrev,

Jacobsen skal have, og i det omvendte Tilfælde formindskes Pantebrevet med Beløbet. I denne Opgørelse krediteres Ib Petersen for den Gæld, han har maattet overtage.

Det er Aftale, at Køberen udsteder Skadesløsbrev, stort 25 000 Kr, der gælder som Sikkerhed for Sælgeren, indtil Størrelsen af Pantebrevet er opgjort. Saasnart dette er sket, skal Pantebrevet straks udstedes«.

Efter Skødets Udstedelse opstod der Uenighed mellem Parterne om Opgørelsen af deres fra Samejet hidrørende Mellemværende, og Sagsøgeren har nu under denne Sag endelig nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte tilpligtes dels at betale 596 Kr 27 Øre — nemlig Halvdelen af den nedennævnte Udgift til Materialier 1192 Kr 55 Øre — tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra de for Beløbet udstedte Vekslers Forfaldsdag, den 25 Juli 1929 — dels at udstede Pantebrev til Sagsøgeren i Ejendommen for den kontante Del af Købesummen 20 000 Kr med Tillæg af ialt 1069 Kr 04 Øre, klausuleret overensstemmende med det herom i Skødet bestemte og saaledes, at Rente og Afdragsydelse ifølge Pantebrevet erlægges straks forsaavidt angaar Ydelserne for December Termin 1929 og Juni Termin 1930 og iøvrigt fra og med December Termin 1930, og at Afdraget ved Ejerskifte kun udgør 1000 Kr, samt at der, da Ejendommen i Juli 1930 er solgt af Sagsøgte, er forfaldet et saadant Afdrag paa 1000 Kr.

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Udstedelse af et Pantebrev paa 15 839 Kr 89 Øre, klausuleret som i Sagsøgerens Paastand anført, dog at første Ydelse af Renter og Afdrag efter Pantebrevet først forfalder i December Termin 1930, nemlig den først indtrufne Termin efter endelig Opgørelse af Parternes Mellemværende gennem den her foreliggende Retssag.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren — efter at en anden Snedker havde istandsat to Lejligheder — paatog sig for begges Regning at foretage Monteringen og Istandsættelsen af de resterende 10 Lejligheder for en Entreprisesum, der skulde beregnes overensstemmende med den til den anden Snedker ydede Betaling. Der er Uenighed mellem Parterne dels om denne Entreprises Omfang og om Størrelsen af det Vederlag, der efter den anførte Beregningsmaade tilkommer Sagsøgeren, dels om, i hvilket Omfang en Række af Sagsøgeren udførte Arbejder med Rette kan anses for Ekstraarbejder, og hvilken Godtgørelse der tilkommer Sagsøgeren herfor. I Mangel af sikkert Bevis for det nærmere Indhold af Aftalerne har derfor Sagsøgeren i Stedet for det af ham oprindeligt krævede Regningsbeløb henholdt sig til en i Sagen optaget Skønsforretning, hvorved Værdien af det ifølge Sagsøgerens Paastand under Entreprisen hørende Arbejde er ansat til 3860 Kr og Værdien af de herudover af Sagsøgeren præsterede Arbejdsydelser til 3282 Kr 80 Øre. Disse Beløb paastaar Sagsøgeren sig derfor godskrevet paa den mellem ham og Sagsøgte foretagne Opgørelse med Tillæg af de til Bygningens Istandsættelse medgaaede Materialier, der for Entreprisens Vedkommende ifølge hans Opgivende andrager mindst 540 Kr og for de øvrige Arbejder 91 Kr 04 Øre eller tilsammen 7773 Kr 84 Øre. Hertil kommer dels en Regning paa Træløst til Beløb 68 Kr

04 Øre, dels et Beløb paa 1192 Kr 55 Øre, som ifølge særskilt Opgørelse er betalt til to Tømmerhandlere, og som efter hans Formening paa Grund af Bestemmelserne i Skødets ovennævnte Punkt V, forsaavidt angaar den Sagsøgte paahvilende Halvpart, skal godtgøres ham kontant. Sagsøgte gør vel gældende, at de to sidstnævnte Beløb hører under den af Sagsøgeren overtagne Entreprise og derfor ikke kan kræves godtgjort særskilt, og at Sagsøgerens samlede Tilgodehavende for Entreprisen og Ekstraarbejder med Tillæg af Materialier maa ansættes 2128 Kr 90 Øre lavere end den ovennævnte af Sagsøgeren for den hele Arbejdsydelse og en Del af Materialierne opgjorte Sum 7773 Kr 84 Øre. Som Sagen foreligger maa imidlertid det af Sagsøgeren paaberaabte Skøn lægges til Grund for Paadømmelsen, og da Sagsøgerens Krav saavel paa Godtgørelse for Arbejdsydelse som paa Materialierne er tilstrækkelig bestyrkede dels herved, dels ved Indholdet af de afgivne Partsforklaringer og den fra Sagsøgerens Side forelagte nærmere Dokumentation af Udgifterne til Materialier, vil de af Sagsøgeren paa-staaede Beløb være at godskrive ham paa Opgørelsen af det Beløb, der skal afgøres ved Udstedelsen af det ommeldte Pantebrev — herunder tillige de 1192 Kr 55 Øre, idet Sagsøgeren ikke overfor Sagsøgtes Protest tilstrækkelig har godtgjort nogen Føje til at kræve dette Beløb forsaavidt angaar Halvdelen betalt kontant.

Uenigheden mellem Parterne angaar iøvrigt følgende Poster paa den af Sagsøgeren udarbejdede Opgørelse over deres Mellemværende:

1. Sagsøgte bestrider et Beløb paa 70 Kr, som Sagsøgeren i Forbindelse med andre Poster har betalt til en Person ved Navn Otto Plaschke, efter at denne herom havde anlagt Retssag. Da det imidlertid er ubestridt, at Sagsøgte deltog i Forhandlingerne om den paagældende Retssags forligsmæssige Afgørelse uden at rejse nogen Indsigelse mod den heromhandlede Post, findes han nu ikke med Føje at kunne rejse Indsigelse mod, at Beløbet paa Opgørelsen godskrives Sagsøgeren.

2. Sagsøgte bestrider nogle af Sagsøgeren opførte Poster for Udgifter henholdsvis 134 Kr 50 Øre til Brændsel i Vinteren 1928/29, 105 Kr for Rengøring af 10 Lejligheder og Renholdelse af Trappegang og 125 Kr i Godtgørelse til Sagsøgeren for Arbejde ved Opfyring. Efter Sagsøgerens Partsforklaring om, at Brændselsudgifterne har været nødvendige for Arbejdernes Udførelse, og at en væsentlig Del af Rengøringsudgifterne vedrører Rensning af nogle gamle Gulve samt den for Ejendommens Drift nødvendige Renholdelse af Trappegangen, findes Sagsøgte, der ikke bestrider, at Udgifterne er afholdt, ikke at kunne modsætte sig, at de to første Poster paaføres Opgørelsen. Derimod findes Sagsøgeren, der allerede som den i Ejendommen boende Med ejer maatte have en naturlig Opfordring til paa begges Vegne uden særlig Godtgørelse at tage sig af Ejendommens Pasning, ikke tilstrækkelig at have godtgjort at have noget Krav paa særligt Vederlag for den under sidstnævnte Post omhandlede Virksomhed, og de 125 Kr maa saaledes udgaa af Opgørelsen.

3. For Tilsyn med det samlede Arbejde ved Bygningsforandringen og for udførte Tegninger har Sagsøgeren opført et Honorar af 875 Kr.

Da han overfor Sagsøgtes Benægtelse ikke tilstrækkelig har gjort Rede for, hvorledes dette Krav er beregnet, eller særlig for, hvilke Tegninger, der har været fornødne for Arbejdernes Udførelse, vil denne Post, tildels ogsaa af de under Post 2 nævnte Grunde ikke kunne medtages paa Opgørelsen.

4. To af Sagsøgeren opførte Poster henholdsvis 107 Kr 80 Øre for Fragt af Brædder og 28 Kr for Arbejds løn ved Kørsel af disse maa derimod uanset Sagsøgtes Protest anses med Rette godskrevne Sagsøgeren paa Opgørelsen, da disse Udgifter, som Sagsøgte ikke bestrider er afholdt, efter det oplyste maa antages at vedrøre Levering af Materialier til Arbejder udenfor Entreprisen.

5. Af tildels samme Grunde maa uanset Sagsøgtes Protest et Beløb paa 170 Kr 48 Øre for Isenkram anses med Rette godskrevet Sagsøgeren paa Opgørelsen.

6. Paa Sagsøgerens Opgørelse er der godskrevet Sagsøgte 550 Kr for Salg af Møbler til Sagsøgeren og 142 Kr 76 Øre for Salg af Møbler til andre, medens Sagsøgte hævder, at de paagældende Møbler, til hvis Salg paa den anførte Maade han nægter at have meddelt Samtykke, burde være godskrevet ham med i hvert Fald 2000 Kr. Da imidlertid Parterne ifølge det oplyste ved Ejendommens Overtagelse har truffet Aftale om, at Sagsøgeren maatte overtage et nærmere angivet Møblement for den angivne Pris, og Sagsøgte ikke mod Sagsøgerens Benægtelse har godtgjort, at Sagsøgeren under denne Pris har sat sig i Besiddelse af flere Møbler end vedtaget, samt da der overhovedet ingen Fortegnelse er optaget over de i Ejendommen henholdsvis ved Parternes Overtagelse af denne eller ved Samejets Ophævelse tilstedeværende Møbler og heller ikke af Sagsøgte er tilvejebragt anden Oplysning til Bedømmelse af, om der i saa Henseende er tilføjet ham noget Tab, vil Sagsøgtes Paastand i saa Henseende ikke kunne tages til Følge.

7. Sagsøgte har endvidere krævet sig godskrevet Leje 240 Kr for den Tid, i hvilken Sagsøgeren under Ombygningen har boet i Ejendommen. Efter det oplyste drejer det sig imidlertid kun om en midlertidig Benyttelse af enkelte Værelser i Lejlighederne, inden de efter Istandsættelse kunde lejes ud, idet Sagsøgeren flyttede fra den ene Lejlighed til den anden, efterhaanden som de blev færdige og udlejede. Under disse Omstændigheder, og da Sagsøgerens Tilstedeværelse i Ejendommen var af Betydning saavel for Byggearbejderne som for Fællesskabets øvrige Interesser i Ejendommen, kan det ikke anses for en Selvfølge, at Sagsøgeren skulde betale Leje for den skete Benyttelse af Lejlighederne, og da en saadan heller ikke har været betinget, maa Sagsøgtes Krav herpaa anses for uberettiget.

Efter det saaledes anførte maa Sagsøgerens Paastand paa Tilkendelse af kontant 596 Kr 27 Øre som Halvdelen af Udgifter til Materialier 1192 Kr 55 Øre anses for uberettiget, hvorimod det sidstnævnte Beløb vil være at godskrive Sagsøgeren i Opgørelsen over de Beløb, der med Halvdelen vil komme til Afregning gennem Pantebrevet. Paa den anden Side maa af denne Opgørelse udgaa de under 2 og 3 nævnte Poster paa henholdsvis 125 Kr og 875 Kr, tilsammen 1000 Kr. Opgørelsens Saldo maa saaledes forøges med Forskellen mellem 1192 Kr 55 Øre og de

1000 Kr, altsaa med 192 Kr 55 Øre, og da Halvdelen heraf paahviler Sagsøgte, vil Pantebrevets Paalydende herefter være at forøge med 96 Kr 27 Øre, altsaa til 21 165 Kr 31 Øre.

Sagsøgte vil altsaa være at dømme til — idet der mellem Parterne er Enighed om, at det udstedte Skadesløsbrev paa 25 000 Kr samtidig kvitteres — at udstede til Sagsøgeren et Pantebrev i Ejendommen lydende paa det nævnte Beløb og klausuleret som ovenfor anført, saaledes at den første Ydelse af Renter og Afdrag overensstemmende med, hvad der maa anses for en Selvfølge og ogsaa bekræftes af den fra Sagsøgerens Sagfører givne Forklaring om, hvad der ved Skødets Oprettelse var tilsigtet, anses forfaldet i den første Termin efter Ejendommens Overtagelse af Sagsøgte, altsaa i December Termin 1929, og saaledes at det ekstraordinære Afdrag ved Ejerskifte, der, efter hvad Parterne er enige om, kun andrager 1000 Kr, i Anledning af det i Juli 1930 stedfundne Ejerskifte anses forfaldet.

I Sagsomkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren 700 Kr.

T i r s d a g d e n 1 5 D e c e m b e r .

Nr 213/1931. **Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat)

m o d

Kammerherreinde G Howden-Rønnenkamp (Trolle),

betræffende Opgørelse af et Formueskattebeløb.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 26 Juni 1931: Sagsøgerinden, Kammerherreinde G. Howden-Rønnenkamp, der hensidder i uskiftet Bo med Fællesboet efter afdøde Kammerherre P Chr Howden-Rønnenkamp, maa anses berettiget til ved Beregningen af den det nævnte Fællesbo for Skatteaaret 1928—29 paahvilende Formueskat ved Opgørelsen af Formueudbyttet at fradrage 29 537 Kr. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte, Finansministeriet, til Sagsøgerinden med 450 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det Tab, Indstævnte har haft paa sine Aktiespekulationer er at betragte som et Tab paa den som det maa antages betydelige Del af hendes Formue, hun har maattet indskyde i Banken for at kunne udføre Spekulationerne, ligesom en Avance vilde have

været Udbytte af denne Del af hendes Formue. Da der i Lov Nr 304 af 22 December 1927 savnes Hjemmel til ved Opgørelsen af et Formueudbytte at se bort fra en Spekulationsavance og dermed ogsaa et Spekulationstab, har Indstævnte været berettiget til at fradrage Tabet som sket, og Dommen vil derfor kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Finansministeriet paa Statskassens Vegne, til Indstævnte, Kammerherreinde G Howden-Rønnenkamp, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsegnelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at nu afdøde Kammerherre P Chr Howden-Rønnenkamp havde paaklaget den af Skatteraadet for Næstved Skattekreds foretagne Beregning af den ham paalignede Formueskat for Skatteaaret 1928/29, blev det ved Landsoverskatteraadets Kendelse af 5 September 1930 bl a statueret, at han ikke havde været berettiget til i Medfør af den ved § 1 i Lov Nr 304 af 22 December 1927 stedfundne Ændring i § 1 i Lov Nr 149 af 10 April 1922 — som ved Klagerens Opgørelse sket — i Formueudbyttet at fradrage et Beløb, der udgjorde Tab ved Køb og Salg af Aktier af en hans Hustru tilhørende Spekulationskapital. Om Forskellen mellem den af Landsoverskatteraadet og den af Afdøde foretagne Opgørelse af det nævnte Udbytte hedder det i Kendlsen:

»Uoverensstemmelsen — — — hidrører væsenlig fra, at Klageren ved sin Beregning heraf har fradraget Tab ved Køb og Salg af Aktier og Obligationer med et samlet Beløb af 29 537 Kr. Dette kan efter Landsoverskatteraadets Formening ikke tillades, idet det afgørende for Spørgsmaalet om Skatteyderens Adgang til Skattelempelse efter Loven af 22 December 1927 efter Forarbejderne til Loven og Rigsdagsforhandlingerne maa være Formuens Afkastning, og det maa uanset at Lovordene ikke giver nogen sikker Vejledning være berettiget at forstaa Udtrykket »Formueudbytte« som alene omfattende det Beløb, som Formuen i vedkommende Regnskabsaar har afkastet ved Udnyttelse af Formuegenstande efter deres økonomiske Hensigt, medens der omvendt ved Beregning af Formueudbyttet maa bortses fra den Gevinst eller det Tab, der maatte fremkomme ved Formuegenstandes Realisation, selv om denne foretages under saadanne Former, at henholdsvis Gevinst eller Tab maa tages i Betragtning ved Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst.«

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Kammerherreinde G Howden-Rønnenkamp, der hensidder i uskiftet Bo med Fællesboet efter sin fornævnte Ægtefælle, efter Stævning til Finansministeriet paastaet sig kendt berettiget til ved Beregningen af den omhandlede Formueskat i Formuens Udbytte at erholde de 29 537 Kr fradraget.

Det sagsøgte Ministerium procederer til Frifindelse.

Sagsøgerinden henviser til, at Opgørelsen af Formueudbyttet i Følge den fornævnte Bestemmelse skal ske i Overensstemmelse med Reglerne om Opgørelsen af den skattepligtige Indkomst i §§ 4, 5 og 6 i Loven af 1922 om Indkomst- og Formueskat til Staten, og at det med Hensyn til Formueforøgelse hidrørende fra Salg af den skattepligtiges Ejendele (herunder indbefattet Værdipapirer) netop i nysnævnte § 5 er foreskrevet, at i de Tilfælde, hvor disse Salg er foretaget i Spekulationsøjemed, skal den herved indvundne Handelsfortjeneste henregnes til Indkomsten, ligesom det bestemmes, at ogsaa eventuelt Tab kan fradrages i denne. Da det er ubestridt, at de fornævnte Køb og Salg er af den anførte Karakter, hævder hun, at det ved disse fremkomne Tab maa fradrages som af hende paastaet.

Sagsøgte henviser til den i Kendelsen givne Motivering og gør nærmere gældende, at det efter Forarbejderne til og Forhandlingerne om Loven af 1927 maa antages, at de dér hjemlede Lempelser er skete under Hensyn til Formuens Afkastningsevne, hvormed Spekulationssalg af Værdipapirer intet har at gøre, og at Henviisningen til, at Opgørelsen af Formueudbyttet sker i Overensstemmelse med Reglerne i §§ 4, 5 og 6 derfor kun betyder, at den nærmere Opgørelse af saadan Indtægt, som naturligt falder ind under Betegnelsen Formueudbytte, skal finde Sted efter disse Bestemmelser. Sagsøgte paaberaaber sig herved, at det trods Lovens Henviisning til § 6 er anerkendt, at Skatten ikke skal fradrages ved Opgørelsen efter Loven af 1927.

Der maa imidlertid gives Sagsøgerinden Medhold i, at det ikke med Sikkerhed fremgaar af det oplyste, at det ved de ved Loven af 1927 givne Lempelser har været Hensigten at bortse fra, at der ved Omsætning af de herhenhørende Formuedelev i Spekulationsøjemed er indvundet en — muligvis betydelig — Handelsfortjeneste, og at en saadan Hensigt i hvert Fald ikke har fundet Udtryk i Lovens Ord, naar disse udtrykkelig foreskriver, at Formueudbyttet udfindes efter Reglerne for Opgørelsen af Indkomsten. Den som Correlat til Bestemmelsen om, at Fortjenesten i de omhandlede Tilfælde skal medregnes til Indkomsten, givne Regel, at ogsaa eventuelt Tab kan fradrages i denne, maa da medføre, at Sagsøgerinden maa være berettiget til at erholde det under Sagen omhandlede Spekulationstab fradraget. Anerkendelsen af, at det ikke ved den Norm, hvorefter Skattelempelsen ifølge Loven af 1927 udfindes, er hjemlet, at Skatter skal fradrages i Udbyttet af Formuen, findes ikke at være i Strid med det foran antagne Resultat.

Sagsøgerindens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerinden med 450 Kr.

Nr 73/1931. Aktieselskabet **J Lund & Co**, Tønsberg
(Gorrissen)

m o d

Aktieselskabet **Peder P Hedegaard** (Knudtzon),

betræffende Tilbagebetaling af et Fragtbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 30 Januar 1931: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande, og bør de Sagsøgte, A/S I Lund & Co, til Sagsøgerne, A/S Peder P Hedegaard, betale 1514 Kr 85 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 27 Maj 1930, indtil Betaling sker, Arrestforretningens Omkostninger med 61 Kr og denne Sags Omkostninger med 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten særlig fremsat den Indsigelse, at Befragteren, der ved Afskibningen havde foranlediget udstedt Konnossementer til 7 nærmere angivne Havne, hvori Fragten overensstemmende hermed var beregnet til 17 sh pr Ton, derved har udnyttet sin Ret efter Certepartiets Reduktions-Klausul saaledes at Befragteren derefter er afskaaret fra at opnaa yderligere Fragtreduktion, fordi een af disse Havne ikke benyttes. Certepartiet findes imidlertid ikke at indeholde tilstrækkelig Hjemmel for en saadan Begrænsning af Reduktionsklausulen, og at dette ej heller har været Appellantens egen Opfattelse af Aftalen fremgaar af den Stilling, Appellanten har indtaget under den i Dommen omtalte Telegramveksling.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet I Lund & Co, Tønsberg, til Indstævnte, Aktieselskabet Peder P Hedegaard, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Certeparti af 12 April 1930 blev Dampskibet »St Therese«, der tilhørte de Sagsøgte, A/S I Lund & Co af Tønsberg i Norge, fragtet af Firmaet Taron freres af Marseille til at føre ca 3400 Tons Oliekager fra sidstnævnte By til otte Havne i Danmark og/eller Sverige. Fragten var fastsat til 17 shillings 6 pence pr Ton, men saaledes at den skulde reduceres med 6 pence pr Ton for hele Lasten for hver Lossehavn, Befragterne ikke benyttede, dog skulde mindst seks Havne benyttes. Certepartiet indeholdt dernæst følgende Bestemmelse: Ordre skal gives ved Konnossementtegningen eller ved den Havn, som Damperen eventuelt anløber for at indtage Bunkerkul, men kun for den første Havn; ved Ankomsten dertil skal der gives Ordre for den anden Havn og saa fremdeles. Af det nævnte Parti Oliekager var 600 Tons bestemt til Sagsøgerne, A/S Peder P Hedegaard i Nørresundby, og der blev herom under 28 April 1930 udstedt Ordre-Konnossement, hvori det hedder, at »alle de Vilkaar og Undtagelser, der er indeholdt i det nævnte Certeparti — — — indgaar i dette Konnossement,« Partiet var ifølge Konnossementet bestemt for Frederikshavn og Nørresundby — Sagsøgerne drev Forretning begge Steder — og Fragten var bestemt til 17 shillings, idet en af de oprindelig bestemte otte Havne ved Udstedelse af Konnossementer for Ladningen var udgaaet.

Den 20 Maj 1930 henvendte Sagsøgerne, der havde modtaget det for dem bestemte Konnossement, sig telefonisk til Firmaet L Paulsen & Co i København, der var Agenter for Firmaet Taron freres, og meddelte, at de ønskede at modtage hele det til dem bestemte Parti i Nørresundby, og Firmaet L Paulsen & Co gav derefter Sagsøgerne Fuldmagt til at destinere Damperen til Nørresundby, saaledes at Destinationshavnen Frederikshavn bortfaldt. Under Henviisning hertil henvendte Sagsøgerne sig samme Dag til Skibsmægler Bach i Nørresundby, der repræsenterede de Sagsøgte og som samme Dag Kl 11,40 Formiddag telegraferede til disse, at Frederikshavnslasten beordredes losset i Nørresundby. Den 18 Maj 1930 var Dampskibet »St Therese« ankommet til første Lossehavn, Esbjerg Havn, hvor Losning var begyndt den følgende Dags Formiddag, og Bach rettede telegrafisk tilsvarende Anmodning til Skibets Kaptajn. Den 20 Maj 1930 Kl 3,37 Eftermiddag telegraferede Bach paany til de Sagsøgte og forespurgte, om de var indforstaaede med, at Frederikshavn udelodes, saafremt Fragtraten reduceredes med 6 pence, og herpaa svarede de telegrafisk samme Dag, at de ikke samtykkede i Fragtreduktion. Efter at Sagsøgerne havde fastholdt Nørresundby som eneste Lossehavn og havde forbeholdt sig Ret til Fragtreduktion, meddelte de Sagsøgte i et den 21 Maj 1930 Kl 1,55 Eftermiddag til Bach afsendt Telegram, at de kun akcepterede Ordre fra Befragterne, men at de var villige til at træffe privat Aftale med Sagsøgerne med Hensyn til deres Parti alene, og bemyndigede ham til at fremsende et nærmere angivet Forslag. Bach svarede telegrafisk s D, at Sagsøgerne afslog Forslaget, og at Befragterne i Marseille vilde iltelegrafere direkte til de Sagsøgte. Disse gav derpaa Ordre til deres Repræsentant i Esbjerg, at Skibet skulde udklareres til Frederikshavn, og efter at det samme Eftermiddag var udlosset, afgik det Kl 7 med Frederikshavn som Maal. Paa samme

Tid modtog de Sagsøgte Befragternes telegrafiske Ordre om at lade Skibet gaa direkte til Nørresundby fra Esbjerg, og de Sagsøgte gav herefter Kaptajnen radiotelegrafisk Ordre i Overensstemmelse hermed. Samtidig gav de Bach Meddelelse om, at de, da Ordren var modtaget for sent, ikke anerkendte nogen Ret til Fragtreduktion, men bad ham inkassere Fragt beregnet efter 17 shillings pr Ton. Da de Sagsøgte, efter at Skibet var ankommet til Nørresundby, fastholdt dette Krav, medens Sagsøgerne krævede en Fragtreduktion paa 6 pence pr Ton for hele Skibets Ladning 3390 Tons eller £ 83—8—4 svarende til 1514 danske Kr 85 Øre, lod de den 24 Maj 1930 ved Fogedretten for Nørresundby Købstad m v foretage Arrest i et Fragtbeløb, der tilhørte de Sagsøgte, for ovennævnte Beløb samt Arrestens Omkostninger 61 Kr og videre paaløbende Renter og Omkostninger.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne derefter paastaet de Sagsøgte dømt til at betale dem Beløbet 1514 Kr 85 Øre tilligemed Renter deraf 6 pCt p a fra den 27 Maj 1930, indtil Betaling sker, hvorhos de har paastaet Arrestforretningen stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt og de Sagsøgte tilpligtet at betale dem Arrestomkostninger med 61 Kr. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, Arresten kendt ulovlig gjort og sig tilkendt Erstatning hos Sagsøgerne efter Rettens Skøn, dog ikke over 1000 Kr, for Tab, Tort og Kredit-spilde i Anledning af Arrestens Foretagelse.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Ordren om, at Frederikshavn ikke skulde benyttes som Lossehavn, er afgivet for sent, idet en saadan Ordre ifølge Certepartiet — som ovenfor nævnt — skulde afgives ved Skibets Ankomst til første Lossehavn, medens den i nærværende Tilfælde først er afgivet af kompetent Person efter Skibets Afsejling fra Esbjerg. De har i sidstnævnte Henseende anført, at Retten til i Henhold til de i Certepartiet indeholdte Bestemmelser at omdestinere Skibet kun tilkommer Befragteren, og at de af Sagsøgerne i denne Henseende givne Ordre derfor har været uden Betydning. Men selv om Sagsøgerne dog maatte antages at kunne give Ordre som den ommeldte, har deres første Henvendelse af 20 Maj 1930 efter de Sagsøgtes videre Anbringende dog været for sent fremsat, idet Skibet som nævnt allerede den 18 s M var ankommet til Esbjerg.

Under de foreliggende Omstændigheder, hvor Sagsøgerne som Konnossementindehavere var befuldmægtigede af Befragternes herværende Repræsentanter, findes det utvivlsomt, at de den 20 Maj 1930 med Retskraft kunde fremsætte Ordre til de Sagsøgte om Skibets Omdestination. Deres Kompetence i saa Henseende var vel ikke dokumenteret overfor de Sagsøgte, men forsaavidt disse vilde bestride, at den var tilstede, burde de straks have gjort det, i hvilket Tilfælde Befragternes telegrafiske Ordre vilde have kunnet foreligge allerede den 20 Maj 1930. At den først kom til at foreligge et Døgn senere, maa de Sagsøgte tilskrive, at de først den 21 s M rejste Protest mod Sagsøgernes Kompetence.

Der bliver herefter alene Spørgsmaal om, hvorvidt den af Sagsøgerne den 20 Maj 1930 givne Ordre kan anses for rettidig. Til Oplysning om, hvorvidt der forefindes Kutymen i saa Henseende, er der

under Sagen rettet Henvendelse til Grosserer-Societetets Komite, til Mæglerkorporationen i København og til Provinsmæglerforeningen i Danmark. Nævnte Komite har som Svar under 9 Januar 1931 udtalt, at Destinationen i et Tilfælde som det nærværende maa anses for afgivet rettidigt. I en af førstnævnte Mæglerkorporation den 16 December 1930 i den nævnte Anledning afgivet Erklæring hedder det:

»Korporationen formener, at det er Kutyme, at Bestemmelsen i Certepartiet »and on arrival there for the second port and so on« ikke tages bogstavelig, men at der selvfølgelig maa gives Befragteren en rimelig Frist fra Damperens Ankomst til at træffe Bestemmelse om den følgende Losseplads, og i det foreliggende Tilfælde kan Korporationen ikke se, at Rederiet kan have noget at beklage sig over, da det har modtaget Ordren over 24 Timer før Baaden var udlosset i Esbjerg.«

Endelig har Provinsmæglerforeningen i sit Svar af 13 December 1930 bl a udtalt:

»Naar et Skib er befragtet saaledes, som »St Therese« er det, maa Kutymen være den, at der fra vedkommende Befragters eventuelt Modtagers Side gives Kaptajnen Ordre om næste Lossehavn umiddelbart efter Ankomsten til første Havn. Sker dette undtagelsesvis ikke, vil Mægleren dog i Tide afkræve Ordren.

Da Damperen er afsejlet fra Esbjerg til Nørresundby, maa vi ogsaa antage, at Ordren er afgivet, inden det var for sent.«

Efter det under Sagen oplyste kan det nu ikke antages, at det har været til nogen som helst Ulempe for de Sagsøgte, at den den 20 Maj 1930 et Døgn forinden Losningens Afslutning i Esbjerg givne Ordre ikke forelaa ved Skibets Ankomst til denne Havn. Idet det dernæst ikke af de i Certepartiet anvendte Udtryk ses, at der er lagt afgørende Vægt paa, at Ordren gives umiddelbart ved Skibets Ankomst, og der efter de nævnte Korporations-Udtalelser maa gaas ud fra, at der ikke kan stilles noget kutymemæssigt Krav herom, findes den af Sagsøgerne givne Ordre at være rettidig fremkommet. Da der ikke er Strid om, at Sagsøgerne herefter har Krav paa den paastaaede Fragtreduktion, vil deres Paastand i det hele være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne 250 Kr.

Nr 274/1931.

Rigsadvokaten

mod

Jens Johan Petersen (Karsten Meyer),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 100 og 168 II.

Østre Landsrets Dom af 29 Oktober 1931: Jens Johan Petersen bør straffes med Tugthusarbejde i 6 Aar. Saa bør Tiltalte og udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær og Godtgørelse for

Udlæg til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hallager, 365 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer betaler Tiltalte Jens Johan Petersen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Jens Johan Petersen er ved Anklageskrift af 17 Oktober 1931 sat under Tiltale ved Østre Landsret til Straf:

1) efter Straffelovens § 100 for Vold mod Bestillingsmand i Funktion ved Natten mellem den 4 og 5 September 1931 ved Hotel Storebælt i Korsør at have øvet Vold mod Reservepolitibetjent Axel Kristiansen under Udførelsen af hans Tjeneste og i Anledning af samme,

2) efter Lov af 1 April 1911 § 1, II, for Vold mod sagesløs Person ved Natten mellem den 9 og 10 Oktober 1931 ved Havnen i Korsør at have tilføjet Bud Erik Herman Jacobsen, der ikke havde givet rimelig Anledning til Voldshandlingen, et Slag i Ansigtet, hvorved han bl a fik Brud af Næsebenet,

3) efter Straffelovens § 168, I, for Voldtægt mod uberygtet Kvinde ved Natten mellem den 9 og 10 Oktober 1931 ved Havnen i Korsør med Vold at have tiltvunget sig Samleje med Pigen Agnethe Kathinka Hansen.

Tiltalte er født den 10 September 1907 og er — foruden ved Justitsministeriets Skrivelse af 13 Oktober 1922 at være fritaget for Tiltale for Sædelighedsforbrydelse mod at underkastes Værgeraadssorg — tidligere straffet to Gange, nemlig:

1) ved Slagelse Købstad m v Rets Dom af 4 Maj 1929 i Medfør af Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13 samt Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov af 1 April 1911 § 8 I, betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

2) ved Sorø Købstad m v Rets Dom af 14 Maj 1929, i Medfør af Lov af 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov af 1 April 1911 § 8, I, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 12 Dage.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund, er Tiltalte kendt skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 100, Lov af 1 April 1911 § 1 II, og Straffelovens § 168 II. Tiltalte vil herefter være at anse efter de nævnte Bestemmelser med en Straf, der findes at kunne fastsættes til Tugthusarbejde i 6 Aar.

O n s d a g d e n 16 D e c e m b e r .

Nr 230/1931. Tømrer **Peter Valdemar Petersen** (Møller)

m o d

Gaardejer **K Lind** (Poul Jacobsen),

betræffende Betaling af et Restbeløb af en Entreprisesum.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 11 Juli 1931: Indstævnte, Gaardejer K Lind, bør til Sagsøgerne, Tømrer Peter Valdemar Petersen og Fabrikant Jens Grand, betale 504 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 December 1929, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Indstævnte har principalt nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises fra Højesteret, og har til Støtte herfor anført, at Dommen er frivillig opfyldt fra hans Side ved Indbetaling af 144 Kroner 25 Øre paa den Sagførers Kontor, der repræsenterede Appellanten ved Landsretten, uden at der ved Beløbets Modtagelse blev taget Forbehold om Anke af Dommen.

Ved Landsrettens den 11 Juli 1931 afsagte Dom tilkendtes der Appellanten og dennes Medsagsøger ved Landsretten, som havde paastaaet Dom for 7121 Kroner 07 Øre, et Beløb af 504 Kroner 07 Øre med Renter, hvorhos det paalagdes dem at udrede Sagens Omkostninger med 400 Kroner. Under en nogle Dage senere stedfunden Telefonsamtale mellem Overretssagfører Bindslev og Sagfører Thiesen, der havde repræsenteret henholdsvis Sagsøgerne og Indstævnte i Landsretten, forespurgte Thiesen, om det gjorde noget, at det idømte Beløb først blev indbetalt, naar han kom hjem fra Ferie, uagtet Eksekutionsfristen udløb forinden, og da dette besvaredes benægtende, blev Beløbet 144 Kroner 25 Øre den 29 Juli sendt til Bindslevs Kontor, hvor det modtoges af en Fuldmægtig, der underskrev en med Beløbet fulgt Kvittering.

Ved under disse Omstændigheder at have modtaget det fornævnte Beløb, der kun var en forholdsvis ringe Del af det paastaaede Krav, findes Appellanten ikke at have givet Afkald paa at paaanke Dommen, og Indstævntes Paastand om Sagens Afvisning vil derfor ikke kunne tages til Følge.

T h i b e s t e m m e s :

Indstævnte, Gaardejer K Linds Paastand om Sagens Afvisning kan ikke tages til Følge.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Tilbud af 27 April 1929, der gentoges ved Tilbud af 28 s M, overtog Sagsøgeren Tømrer Peter Valdemar Petersen af Aast, og Murer Th Jensen af Vandel Opførelsen af Avlsbygninger m m paa den Sagsøgte, Gaardejer K Lind af Rugsted, tilhørende Ejendom »Lindgaard« i Rugsted for en Sum af 27 300 Kr i Henhold til foreliggende Tegninger, Beskrivelse og Betingelser, der var udarbejdet for Sagsøgte af Bygmester J Chr Jørgensen af Bredsten. Paa Tilbudet paaførtes en s D dateret af Sagsøgte underskrevet Paategning saalydende:

»Undertegnede indgaar herved (begrunder paa Fejlregning) paa at tillægge ovenstaaende Sum et Beløb paa 1700 Kr paa Betingelse af at samtlige Arbejder og Leverancer bliver udført rettidig og til min fulde Tilfredshed.«

I Beskrivelsen og Betingelserne hedder det bl a saaledes:

»Murerarbejdet.

De gamle Staldbygninger nedbrydes og Mursten og Kampesten deraf bruges igen. Der udgraves Jord for Kostaldbygningen og Møddingsted samt Vejen derimellem i passende Dybde, og for Svinestalden 35" højere, Jorden paalæsses Vogne, og Bygherren lader den bortkøre. Middelgulvhøjde i Kostald er 9" under næstøverste Trappetrin ved Stuehuset, og Ladegulvet faar indtil 30" Fald mod Øst, alt under mest mulig Hensyntagen til Omgivelsernes Forhold, Korngulvene faar forskellige Dybder. De paa Pladsen værende Kampesten i og ved Møddingpladsen samt et Par Bunker ved Gaarden optages og maa bruges manglende til Grund, Støbning og Brolægning tillægges af Entreprenøren. Bygherren lader det gamle Straatag aftage og fjerne.

Grundene udgraves i den angivne Bredde og Dybde og overalt til fast Bund. — — — — —

En Møddingplads i den angivne Størrelse udføres med Betonstøbning i Vestsiden, hvori indstøbes 5 Længder $\frac{3}{8}$ " Rundjærn, Siden og Overkanten pudses. — — — — —

Ved Maskinhusets ene Ende eller Bagside udgraves for en Ajlebeholder 10 Alen indvendig Diameter og med Bund 7 Alen under Gødningsrender i Kostald, den mures af haardbrændte Mursten i 1—3 Cementmørtel som 11" Hulmur, med tæt Mørtel i Hulrummet, den gives stærk Betonbund og pudses indvendig, mures foroven med $\frac{1}{2}$ Stens Mur i Flaskeform, de lodrette Sider er i 5 Alens Højde, den over Jorden værende Del pudses udvendig. Som Dæk udføres en $2\frac{1}{2}$ " tyk Jærnbetonplade ca $2\frac{1}{2}$ Alen i Diameter med Hul for Pumpe. — — — — —

Betingelser.

Gældende for alt Arbejde og Materialleveringer er, at det udføres og leveres som absolut 1 Klasse i Lighed med, hvad der med Rette benævnes saaledes ved Bygningsarbejder af lignende Art og Beskaffenhed. Det hele skal udføres i nøje Overensstemmelse med Tegning og Beskrivelse, efter nærmere Detailtegninger og Tilsynets Bestemmelser.

Arbejdet skal paabegyndes umiddelbart efter Tilsynets Approbation og fremmes saaledes, at Hestestald og Karlekamre er færdig, forinden det gamle nedbrydes, det hele skal være færdig indvendig den 15 Au-

gust og fuld færdig til Aflevering den 15 Oktober d A under en Dag-
mulket af 50 Kr for hver Dag en af ovennævnte Tidsfrister overskrides.

Tilsyn med Arbejdets Udførelse besørges af Bygherren og Byg-
mester Jens Kr Jørgensen, Bredsten, der giver alle nødvendige Oplys-
ninger Arbejdet angaaende; — — — — —

Ønskelige Forandringer i Byggeplanen skal tages til Følge imod
passende Tillæg eller Fradrag i Betalingen og intet Ekstraarbejde kan
forlanges betalt uden mod forudgaaende Aftale. — — — — —

Betalingen for Arbejdet erlægges efter nærmere Aftale ved Akkor-
dens Indgaaelse, dog udbetales aldrig mere i Forskud end indtil $\frac{3}{4}$ af,
hvad der er udført Arbejde for. Slutningsudbetalingen erlægges senest
to Maaneder efter samtlige Arbejders Aflevering og Antagelse.«

Arbejderne afsluttedes den 23 December 1929, idet Vognport og
Svinestald da blev færdig til Brug, medens Kostalden var blevet færdig
til Brug den 11 Oktober, og der var ved Arbejdets Afslutning udbetalt
ialt 22 993 Kr 66 Øre af Entreprisenummen. Under nærværende Sag
har fornævnte Sagsøger og Medsagsøgeren, Fabrikant Jens Grand af
Bøgeager Teglværk, som havde leveret Murer Th Jensen forskellige
Byggematerialier, og som under 7 Oktober 1929 af denne havde faaet
Transport paa Jensens resterende Tilgodehavende hos Sagsøgte, paa-
staaet Sagsøgte tilpligtet at betale et efter den under Domsforhandlingen
nedlagte endelige Paastand saaledes opgjort Beløb:

Den akkorderede Entreprisenum	29 000 Kr 00 Øre
Betaling for forskellige Ekstraarbejder vedrørende Murerarbejdet i Henhold til Regning paa oprindelig 3303 Kr 23 Øre, nedsat til	2 157 — 73 —
	<hr/>
	31 157 Kr 73 Øre
Transport:	31 157 Kr 73 Øre

med Fradrag af:

Den udbetalte Del af Entreprise- summen	22 993 Kr 66 Øre
Godtgørelse for forskelligt mang- lende Arbejde	857 — 00 —
Erstatning for Mangler ved ud- ført Arbejde	186 — 00 —
	<hr/>
	24 036 — 66 —
	<hr/>
	ialt 7 121 Kr 07 Øre

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 December 1929, indtil
Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Til-
tale. Sagsøgte har anmeldt Processen for fornævnte Murer Th Jensen
af Vandel, der har givet Møde under Domsforhandlingen.

Sagsøgte har gjort gældende, at han ikke er pligtig at betale de
fornævnte 1700 Kr, da de stillede Betingelser navnlig med Hensyn til
Arbejdets rettidige Udførelse ikke er opfyldt, og at Sagsøgernes Krav
paa Betaling for Ekstraarbejder maa nedsættes med 314 Kr. Yder-
ligere har han anført, at han iøvrigt har saa store Modkrav paa Sag-

søgerne, at disse overstiger Sagsøgernes resterende Krav, idet han for Reparationer, der maatte foretages ved Møddingpladsen, kan kræve en Godtgørelse af 1500 Kr og i Dagmulkter for Arbejdets Forsinkelse i 130 Dage à 50 Kr har Krav paa 6500 Kr.

Med Hensyn til Ekstraarbejderne drejer Tvisten mellem Parterne sig om følgende paa den oprindelige Regning under nedennævnte Numre opførte Poster:

1. »Arbejdsløen ved Rambuk — — — 72 Kr«, som Sagsøgte har nægtet at betale. Efter det oplyste viste det sig under Arbejdet med Opførelse af Bygningerne nødvendigt at pilotere paa et Sted, hvor der forefandtes en Mergelgrav, og Udgiften hidrører fra disse Piloteringsarbejder. I Beskrivelsen findes intet om Pilotering, og da der efter det oplyste maa gaas ud fra, at Sagsøgte, der maatte være kendt med de lokale Forhold, ikke inden Arbejdets Paabegyndelse har gjort Entreprenørerne opmærksom paa Forholdet, maa der gives Sagsøgerne Medhold i, at de kan kræve det ommeldte Beløb betalt.

7—9. »Ajlebeholderen, — — — Jærnbjælker — — — andre Materialer og Arbejdsløen,« ialt 675 Kr 80 Øre. Sagsøgerne har nedskrevet Posten til 657 Kr 35 Øre, idet de i Overensstemmelse med en foreliggende Syns- og Skønsforretning gør Krav paa 582 Kr 35 Øre for Materialer og Arbejdsløen og 75 Kr for anvendt Monierjærn, medens Sagsøgte alene vil betale de 582 Kr 35 Øre, idet han hævder, at Monierjærn var nødvendigt for Beholderens forsvarlige Udførelse og derfor maa omfattes af Entreprenørernes Pligt til i Henhold til Beskrivelse at udføre Ajlebeholderen. Efter det foreliggende findes det imidlertid ikke godtgjort, at Entreprenørerne havde Pligt til at anvende Monierjærn, og Posten vil derfor ikke kunne nedskrives yderligere end fra Sagsøgernes Side sket.

23. »Rasmus Peter for Stenslagning — 100 Kr«, som Sagsøgte nægter at betale. Posten angaar Arbejdsløen for Slaaning af nogle store Sten, som fandtes paa Byggepladsen, til Brug ved Byggeforetagendet, og da det i Beskrivelsen er bestemt, at Entreprenørerne skal tillægge manglende Sten, findes Sagsøgeren ikke at have Krav paa Betaling for det ommeldte Arbejde.

33. »Kørsel, Arbejde og Materialer ved at efterse Ajleledningen. 67 Kr« som Sagsøgte nægter at betale. Efter det oplyste viste det sig, at der kom for lidt Ajle i Beholderen og ved Optravning af Ledningen konstateredes det, at denne ikke havde jævnt Fald, men gik i en Bue. Da Nedlægningen af Ledningen maa henhøre under Arbejderne ifølge Beskrivelsen, maa Entreprenørerne være pligtige at sørge for, at der er fornødent Tilløb gennem Ledningen, og Sagsøgerne vil derfor ikke kunne kræve det ommeldte Beløb betalt.

Med Hensyn til Sagsøgtets Modkrav paa 1500 Kr fremgaar det af Beskrivelserne, at Entreprenørerne skulde udføre Møddingpladsen med nærmere angivet Betonstøbning, og af Syns- og Skønsforretningen fremgaar det, at den støbte Bund er revnet, at dette skyldes Mangler saavel ved Arbejdet som ved Materialerne, og at en forsvarlig Udbedring med nyt Betonlag vil koste 1500 Kr. Sagsøgerne har nu vel anført, at de ikke kan være ansvarlige for de eventuelle Mangler, idet disse er fremkom-

met ved, at der var Væld i Bunden hidrørende fra en vest for Bygningerne liggende Brink, hvad de ikke havde kunnet regnet med, men da det af Syns- og Skønsmændenes Udtalelser fremgaar, at der alene var Tale om almindeligt Grundvand, maa Udgiften ved Udbedringen af Møddingpladsen paahvile Sagsøgerne, og Sagsøgte maa følgelig kunne bringe det ommeldte Beløb af 1500 Kr i Modregning.

Angaaende Dagmulκτηne har Sagsøgerne gjort gældende, at det skyldes Forhold fra Sagsøgtes Side, at Arbejdet forsinkedes saa meget som sket. De har herom nærmere anført, at Sagsøgte, hvem Bortkørslen af Jord efter Beskrivelsen paahvilede, ikke stillede de fornødne Køretøjer og fornøden Arbejdskraft til Raadighed, og at Jordarbejdet blev større end det efter Tegningerne kunde paaregnes; Længden af den nordlige Længe var nemlig i disse angivet 1 Alen kortere, end den skulde være, og det medførte at hele den vestlige Længe i Forhold til Tegningen forskødes en Alen mod Vest, og derved maatte der afgraves en Del Jord, da Terrænet steg mod Vest. Efter de foreliggende Oplysninger maa det vel anses godtgjort, at Forsinkelsen i nogen Grad skyldes Mangler ved det af Sagsøgte leverede Kørselsmateriel, og at der i hvert Fald i Begyndelsen ikke var tilstrækkeligt Materiel og Mandskab, og det maa ogsaa antages, at Vejrliget og Kørselsforholdene paa Arbejdspladsen besværliggjorde Bortkørslen. Med Hensyn til Fejlen ved Tegningerne maa der vel gaas ud fra at det ikke efter selve Tegningerne kunde beregnes, at Afgravningen skulde være nødvendig, men det findes at have paahvilet Entreprenørerne at gøre sig bekendt med Terræforholdene inden Tilbudet afgaves. Naar Hensyn tages til disse forskellige Forhold, vil Forsinkelsen kun delvis kunne tilregnes Sagsøgerne, og der findes derfor alene at kunne paalægges dem Dagmulκτη for Halvdelen af den Tid, Forsinkelsen androg, altsaa 65 Dage og Sagsøgte vil derefter kunne modregne et Beløb af 3250 Kr.

Hvad endelig angaar de forannævnte 1700 Kr har Sagsøgerne anført, at den i Paategningen af 28 April 1929 anførte Betingelse om Arbejdets rettidige Udførelse alene maa ses som en Henvisning til Bestemmelsen om Fristerne i Betingelserne, og at Sagsøgte derfor endeligt er indgaaet paa at yde dette Tillæg til Entreprisesummen som Udjævning af den i Paategningen nævnte Fejlregning.

Herom har Bygmester Jørgensen som Vidne forklaret, at han, da Entreprenørernes Tilbud laa betydeligt — efter hvad der maa antages 4000 Kr à 5000 Kr — under det næstlaveste Tilbud, anser det for sandsynligt, at der var begaaet en Regnefejl. Han regnede sig ikke det oprindelige Tilbud og har ikke kontrolleret, om Fejlregningen udgør 3000 Kr som af Murer Th Jensen hævdede. I Mangel af nærmere Oplysninger om de med Tilbudets Modtagelse forbundne Omstændigheder kan det nu ikke statueres, at Entreprenørerne ikke er bundne ved det af dem afgivne og af Sagsøgte modtagne Tilbud, og Sagsøgernes Krav paa de 1700 Kr maa derfor være afhængig af, at de i Paategningen af 28 April 1929 nævnte Vilkaar opfyldes. Da det nu af hvad ovenfor er anført, fremgaar, at Entreprenørerne har et Ansvar for Forsinkelserne, vil Sagsøgerne ikke kunne kræve Betaling af de omhandlede 1700 Kr.

Efter alt det saaledes anførte vil der i det indsogte Beløb være at fradrage ialt 6617 Kr, og Sagsøgte vil herefter være at tilpligte at betale Sagsøgerne 504 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne delvis at burde godtgøre Sagsøgte med 400 Kr.

Nr 126/1931. Gaardejer **Sigfred Gerhard Rasmussen**
(F Bülow)

m o d

Gaardejer **Jens Kristian Jensen** (Bang efter Ordre),

betræffende Erstatning for Svampeskade.

Vestre Landsrets Dom af 21 Marts 1931: Sagsøgte, Gaardejer Jens Kristian Jensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Sigfred Gerhard Rasmussen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale 200 Kroner i Salær til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets sagfører Bang betaler Appellanten, Gaardejer Sigfred Gerhard Rasmussen 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 31 Marts 1930 købte Sagsøgeren, Gaardejer Sigfred Gerhard Rasmussen af Danstrup, af Sagsøgte, Gaardejer Jens Kristian Jensen, sammesteds, Bygningerne og en Del af Arealet til den

Sagsøgte tilhørende Gaard i Danstrup, Matr Nr 2 a m fl af Danstrup, Gjerning Sogn. Købesummen var 51 000 Kr, og Overtagelsen fandt Sted straks, men Sagsøgte blev efter Aftale boende i Gaarden til midt i Juni Maaned 1930. Efter at Sagsøgte var flyttet ud af Gaarden, opdagede Sagsøgeren, at Gulvene var daarlige i flere af Bygningens Værelser, og ved en nærmere Undersøgelse og Indsendelse af Prøver af Gulvbrædderne fra forskellige af Gaardens Værelser til Teknologisk Institut i København blev det konstateret, at der i fire Værelser fandtes Hussvamp, som havde været tilstede i længere Tid. Idet Sagsøgeren har anbragt, at Sagsøgte maa være ansvarlig for den ham ved Svampeangrebet foraarsagede Skade, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning:

1. Udgifter til Istandsættelse af Gulve m v paa Grundlag af en afholdt Syns- og Skønsforretning	2000 Kr
2. Gebyr til Teknologisk Institut og Synsmænd	75 —
3. Erstatning for den Ulejlighed, der paaføres Sagsøgeren under Reparationsarbejdets Udførelse	425 —

Ialt 2500 Kr

tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Oktober 1930, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Medens der i Salgsdokumenterne intet indeholdes om Garanti mod Svampeskade, har Sagsøgeren til Støtte for sin Paastand gjort gældende, at Sagsøgte under Salgsforhandlingerne er fremkommet med Udtalelser, der af Sagsøgeren med Føje blev forstaaet som indeholdende en Garanti. Yderligere har han anført, at det efter Svampeangrebets Udbredelse maa antages, at Sagsøgte ikke kan have været uvidende om Svampens Tilstedeværelse og derfor burde have taget Forbehold, hvis han havde villet sikre sig Ansvarfrihed.

Med Hensyn til de omhandlede Udtalelser fremgaar det vel af Sagens Oplysninger, at der under Salgsforhandlingerne fra Sagsøgerens Side er blevet spurgt, om der var Svamp i Huset, og at dette Spørgsmaal af Sagsøgte er besvaret i benægtende Retning, men mod Sagsøgtens Benægtelse er der ikke tilvejebragt Bevis for, at Sagsøgte er fremkommet med nogen Udtalelse, der kan statueres at indeholde en Garanti mod Svampeangreb. Efter Sagens Oplysninger, derunder navnlig de af Syns- og Skønsmændene afgivne Forklaringer kan det derhos ikke antages, at Sagsøgte har haft Grund til at nære Mistanke om, at der var Svamp i Bygningerne, og der kan derfor ej heller gives Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte gennem et udtrykkelig taget Forbehold burde have fralagt sig Ansvar i den herommeldte Henseende.

Herefter vil Sagsøgtens Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Sagsøgte med 150 Kr.

Torsdag den 17 December.

Nr 250/1930. Frøken **Laura Nielsen** (Gamborg)

mod

Husejer **Niels Jensen** (Bruun efter Ordre),

betræffende Afslag i Købesummen for en af Appellantinden købt Forretning.

Østre Landsrets Dom af 8 September 1930: Sagsøgte Niels Jensen bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Frk Laura Nielsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerinden 150 Kr til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Appellantindens Lejemaal fra 15 September 1931 ophævet ved Aftale med den nye Ejer af Kiosken, Tømrer Ferdinand Olsen, saaledes at Olsen samtidig overtog Forretningens daværende Varelager for 875 Kroner 45 Øre. For Højesteret gaar Appellantindens Paastand ud paa Erstatning efter Rettens Skøn.

Efter de foreliggende, væsenlig efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det anses godtgjort, at Indstævnte i den Tid, han selv drev Kioskforretningen, ulovligt forhandlede Drikkevarer til Fortæring paa Stedet og i betydeligt Omfang solgte de Varer, der førtes i Forretningen, under de gængse Priser, og under Priser, han var pligtig at overholde, og det maa antages, at en væsenlig Del af Forretningens Omsætning hidrørte herfra. Da disse Forhold, hvorom Indstævnte undlod at oplyse Appellantinden, var i Strid med de Forudsætninger, som hun bl a under Hensyn til Størrelsen af det betingede Vederlag var berettiget til at gaa ud fra ved Købet af Kiosken, maa Indstævnte anses pligtig at yde hende Erstatning. Denne findes efter alt foreliggende at kunne bestemmes til 2000 Kroner, hvilket Beløb med Renter Indstævnte saaledes vil være at dømme til at betale Appellantinden.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellantinden med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte Niels Jensen bør til Appellantinden Frk Laura Nielsen betale 2000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 April 1930, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger for begge Retter 600 Kroner. I Salær for

Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bruun 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en Kontrakt af 7 November 1929 udlejede Niels Jensen til Frk Laura Nielsen den af ham hidtil drevne Butik (Kiosk) paa Rødbyvej i Nakskov med alt Butiksinventar for en aarlig Leje af 1000 Kr uopsigeligt til Oktober Flyttedag 1939. I Afstaaelse skulde Frk Nielsen betale 2000 Kr. Det hedder videre i Kontrakten: »Lejeren indtræder i Ejerens Rettigheder og Forpligtelser overfor A/S Søren Wistoft & Co og Horsens Automatfabrik, saaledes at Automaterne er Lejerens, naar Lejeren har betalt de nu resterende Afdrag«, og »Lejeren overtager det i det lejede værende Varelager, som gøres op den 17 ds og betales med Dags-Fakturapris.

Til Opgørelsen vælger hver af Parterne en Mand, som træffer alle Afgørelser med bindende Virkning for Parterne. Kan Mændene ikke enes om evt Afgørelse, vælger de en Opmand, hvis Afgørelse er endelig.

Varelageret betales med 2000 Kr, er Totusinde Kroner 00 Øre, kontant ved Overtagelsen. Restbeløbet udbetales med 100 Kr pr Maaned, første Gang den 1 Januar 1930 og derefter den 1 i hver følgende Maaned. Der skal udstedes særskilt Gældsbevis for Restbeløbet.«

Købesummen for Varelageret udgjorde 3751 Kr 92 Øre, hvoraf kontant betaltes 2000 Kr, medens der den 28 November s A udstedtes et Gældsbevis, stort 1751 Kr 92 Øre.

Kort Tid efter Overtagelsen den 18 s M viste det sig, at Omsætningen var langt ringere end, hvad Frk Nielsen mente sig berettiget til at gaa ud fra, hvorfor hun lod optage to Skønsforretninger dels til Bestemmelse af Butikens Lejeværdi, dels til Afgørelse af Forretningens Rentabilitet.

Ved den første blev Lejeværdien, idet der regnedes med sædvanlig Opsigelse, ansat til 700 Kr; ved den anden blev Omsætningen anslaaet til ca 12000 Kr aarligt — den har fra 18 November 1929—25 August 1930 udgjort 8760 Kr 58 Øre — idet Brutto-Fortjenesten kun udgør 18 à 20 pCt, vil Forretningen intet Overskud kunne give.

Under Anbringende af, at Jensen under Salgsforhandlingerne har angivet Forretningens Omsætning til ca 20000 Kr, har Sagsøgerinden, Frk Laura Nielsen, under denne ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sag nedlagt Paastand paa, at hun fritages for det med Sagsøgte Niels Jensen ifølgte Kontrakt af 7 November 1929 indgaaede Lejemaal, saaledes at det ophører fra et efter Rettens Skøn fastsat Tidspunkt, og for de hende ifølge nævnte Kontrakt paatagne Forpligtelser overfor A/S Søren Wistoft og Horsens Automatfabrik, at Sagsøgte tilpligtes at betale 1944 Kr 08 Øre med nærmere angivne Renter heraf og udlevere i kvitteret Stand det af Sagsøgerinden til ham udstedte Gældsbevis af 28 November 1929, stort oprindeligt 1751 Kr 92 Øre, til Rest

951 Kr 92 Øre, samt at Sagsøgte tilpligtes at betale en Erstatning af 1200 Kr med Renter eller en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgerinden har som Part forklaret, at den Ejendomsmægler, der anviste hende Forretningen, angav dens Omsætning til 2000 Kr maaendeligt, medens Sagsøgte, før Handlen blev afsluttet, angav Omsætningen til ca 20 000 Kr.

Det har imidlertid vist sig, at Sagsøgte kun har opnaaet denne Omsætning ved at give Rabat og ved at sælge Varer under Prisen, samt ved Salg gennem en Familieforbinding, som Sagsøgerinden ikke for sit Vedkommende kan regne med, og at Størstedelen af Varelageret bestod af ukurante og i en Kiosk usælgelige Varer.

Sagsøgte har som Part forklaret, at han ikke før Handlens Afslutning har givet Sagsøgerinden nogen Oplysning om Omsætningens Størrelse; først 3 à 4 Dage efter Overtagelsen spurgte hun derom, og han angav den til ca 20 000 Kr, og denne Omsætning har han ogsaa haft.

Ejendomscommissionær Andersen har som Vidne forklaret, at han ikke har hørt Sagsøgte omtale nogen Omsætning for Sagsøgerinden eller set ham forevise hende sine Bøger.

Efter det saaledes oplyste har Sagsøgerinden ikke godtgjort, at der af Sagsøgte eller nogen paa dennes Vegne er givet hende urigtige Oplysninger om Omsætningens Størrelse, hvorfor Sagsøgtens Paastand vil være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgerinden have at betale 150 Kr.

Fredag den 18 December.

Nr 14/1931. Læge **Unmack Larsen** (Bache)

mod

Indenrigsministeriet (d kst Kammeradvokat),

betræffende Appellantens Ret til at udøve Lægevirkosomhed.

Vestre Landsrets Dom af 22 December 1930: Retten til at udøve Kaldsvirkosomhed som Læge fratages indtil videre Sagsøgte, Læge Unmack Larsen. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgte beskikkede Sagfører ved Landsretten, Overretssagfører Ørum, i Salær 700 Kr, og i Godtgørelse for Udlæg 65 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten frafaldet sin paa Fejl ved Lægeraadets Sammensætning og formelle Behandling af Sagen

støttede Paastand. Endvidere har Appellanten erkendt Ægtheden af Erklæringen af 14 Januar 1930 i det hele.

I Anledning af et af Appellanten under Paaberaabelse af forskellige Oplysninger om hans nuværende Tilstand den 4 September 1931 til Indenrigsministeriet indgivet Andragende om Tilbagegivelse af Retten til Udøvelse af Kaldsvirksomhed, er der indhentet Erklæring fra Retslægeraadet, som i en Skrivelse af 30 Oktober 1931 har udtalt, at der i det nu Raadet foreliggende Materiale ikke er Grundlag for Ændring af Raadets i dets Udtalelse af 28 Juni 1930 fremsatte Syn paa Læge Unmack Larsens Egnethed til uden Fare for sine Medmennesker at udøve Lægevirksomhed, og hertil har Sundhedsstyrelsen sluttet sig i Skrivelse af 5 November 1931, hvorefter Indenrigsministeriet i Skrivelse af 9 s M har udtalt, at det ikke har kunnet bevilge det ansøgte. Efter det saaledes foreliggende maa der gaas ud fra, at der ikke efter Dommens Afsigelse i Appellantens Tilstand er indtraadt nogen Forandring, som kan have Betydning for Sagens Afgørelse.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde opheves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 800 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 55 Kroner 59 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, praktiserende Læge Unmack Larsen af Holstebro, der er født den 11 November 1887, og som blev medicinsk Kandidat i 1912, nedsatte sig i Aaret 1914 som praktiserende Læge i Videbæk, hvor han oparbejdede en betydelig Praksis. Som Følge af en ved Sygdom og forskellige andre private Forhold foraarsaget deprimeret Sindstilstand begyndte Sagsøgte imidlertid omkring Nytaar 1922 at anvende Morfinindsprøjtninger til Modvirkning heraf, og i Foraaret 1922 steg hans Morfinforbrug meget betydeligt, ligesom han tillige anvendte en Del Cocain i samme Øjemed. Han forsømte sin Praksis, som han maatte afhænde og den 20 Maj 1922 lod han sig indlægge til Afvænningsfor Morfin- og Cocainmisbrug paa Overlæge ved Vordingborg Sindssygehospital Helwegs Privatklinik, hvor han opholdt sig til den 5 Juli s A. Den 1 September s A fik Sagsøgte Plads som Lægekandidat paa Sct Hans Hospital, hvilken Stilling han beklædte til den 31 Januar 1923, men allerede nogen Tid forinden var han paany begyndt at bruge Mor-

fin, hvorfor han i den sidste Tid af sit Ophold paa Hospitalet ikke kunde passe sin Tjeneste. Den 9 Marts 1923 blev Sagsøgte for Morfinisme indlagt paa Sindssygehospitalet i Vordinborg; ved Indlæggelsen var han ifølge Overlægens Erklæring af 25 Oktober 1928 »stærkt medtaget i legemlig og sjælelig Henseende«, men var ved Udskrivningen den 2 September 1923 ifølge Journalen »helbredt«. Efter at Sagsøgte paany var recidiveret, tog han i December s A Ophold hos Overlæge Juul, Holstebro, og undergik i dennes Hjem en gradvis Afvænnning for Morfin og Cocain, indtil han den 13 Januar 1924 blev indlagt paa Sygehuset i Herning. I Sygehusets Journal er den 21 Januar noteret:

»Efter at man nu i 4 Døgn har undgaaet Morfin (Pt fik sidst Morfin centigr 1 den 16/1 Aften) og Pt efter store Doser Chloral (4,6 Gr dgl) og Medinal (2—3 Gr dgl) samt et Par Gange Hyoscin (0, 6—0, 8 mlg) og desuden siden 15/1 Cocaindoser af moderat Størrelse, idet man har holdt igen saalænge som muligt (ca 20 centigr i Døgnet), og Pt trods alle disse Ting kun har befundet sig nogenlunde, sovet hver anden Nat, de øvrige Nætter og jævnlig om Dagen har været fortvivlet og stadig angivet suicidale Tanker, beslutter man sig til (efter Conference med Overlæge Helweg, der angiver, at Pt lider af manio depressiv Psykose og antagelig midlertidig at give efter for hans Trang til Cocain« Efter Journalen fik Sagsøgte senere, da yderligere Cocain nægtedes, et Raserianfald, hvorfor han lagdes i Bælte, der dog efter ca et Kvarters Forløb atter kunde borttages. Den 11 Februar s A blev han udskrevet som formentlig afvænnet. Efter i nogen Tid at have været Vicar i Ringkøbing, nedsatte Sagsøgte sig i September 1924 i Holstebro, hvor han fik et stort Klientel. Under hans Ophold i Ringkøbing var Amtslægen af den daværende Medicinaldirektør blevet anmodet om at have sin Opmærksomhed henvendt paa Sagsøgte, da denne var Narcoman, hvilken Henstilling Amtslægen, efter at Sagsøgte havde nedsat sig i Holstebro, lod gaa videre til den derværende Kredslæge, uden at der dog fandtes Anledning til Indskriden overfor Sagsøgte før omkring Maj Maaned 1927. Paa dette Tidspunkt mente Amtslægen, der forinden havde bragt i Erfaring, at Sagsøgte fra den 22 til den 30 November 1926, da han udskreves efter eget Ønske, havde været indlagt paa Amtssygehuset i Aabenraa for Morfinmisbrug, at Omfanget af hans Rekvisitioner til Apotekerne paa Morfin og Cocain tydede paa, at Sagsøgte paany gjorde sig skyldig i Misbrug heraf, og Amtslægen formaaede derfor fornævnte Overlæge Juul, der var en Ven af Sagsøgte, til at observere denne og give ham Meddelelse om, at hans Forbrug af narkotiske Midler var under Kontrol. Den 22 Maj 1927 lod Sagsøgte sig paany indlægge paa Aabenraa Amts Sygehus for Morfin- og Cocainmisbrug, og ved Udskrivningen den 2 Juni s A er i Journalen noteret: »Kan absolut ikke betragtes som blot nogenlunde sikker.« Fra den 30 Oktober til den 6 November s A opholdt Sagsøgte sig for 3 Gang paa nævnte Sygehus, under hvilket Ophold han indsmuglede Morfintabletter i en Tube Tandpasta. Efter den 27 Februar 1928 at have foretaget et fornyet Eftersyn af de paa Apotekerne i Holstebro førte Bøger over Udlevering af narkotica indgav Amtslægen paa Grundlag heraf den 29 s M Indberetning til Sundhedsstyrelsen om Sagsøgtes Rekvisitioner af Morfin og Cocain

siden Nytaar 1928. Efter Aftale mellem Amtslægen og Overlæge Juul blev Sagsøgte den 4 Marts s A indlagt paa Horsens Kommunehospital for Morfinisme, hvorfra han udskreves den 12 s M, hvorefter han tog paa en Rekreatjonsrejse til Udlandet. Efter at Amtslægen i Sommeren 1928 havde henstillet til Sagsøgte at holde igen paa Forbruget af narkotiske Midler, indberettede Kredslægen den 7 September s A, at Sagsøgte fra den 1 Maj til den 3 September s A havde faaet udleveret 1150 Tabl Morfin à 1½ ctg og 102 g Cocain. Sagsøgte blev derefter den 20 s M paany indlagt til Afvænning paa Horsens Kommunehospital, hvorfra han udskreves den 30 s M. Om dette og Sagsøgtes tidligere Ophold sammesteds udtales i Erklæring af 28 Oktober 1928 bl a følgende:

»Afvæningen gik uden særlige Besværligheder, og jeg havde ikke Indtryk af, at Dr Unmack-Larsen var psykisk afficeret af sin Lidelse. Jeg har heller ikke under de to Hospitalsophold her observeret noget, der kunde tyde paa, at Dr Unmack-Larsen var uegnet til at varetage sin Lægegerning.«

Efter et Ophold paa et Hotel i Herning fra den 12 til den 18 Oktober s A, under hvilket Sagsøgte fra de derværende to Apoteker — i flere Tilfælde ved Natopringning — rekvirerede meget betydelige Kvantar Morfin og Cocain, blev Sagsøgte den 19 s M indlagt paa Amtssygehuset sammesteds. Den 25 s M forlangte Sagsøgte at blive udskrevet — hvilket skete Dagen efter — og under en Konference paa Sygehuset, hvori Amtslægen efter Anmodning deltog, overleverede denne Sagsøgte en Skrivelse fra Sundhedsstyrelsen af 23 s M, hvori det bl a hedder:

»Da Sundhedsstyrelsen har bragt i Erfaring, at Deres Morfin- og Cocainforbrug har naaet en saadan Højde, at det kan antages at paavirke Deres Sjælstilstand paa en saadan Maade, at det maa tages under Overvejelse, om Deres Ret til at praktisere som Læge ikke i Henhold til Lov om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse af 30 April 1909 § 7 bør fratages Dem, skal man i Henhold til nævnte Bestemmelser anmode Dem om omgaaende at meddele, om De ønsker at give skriftlig eller mundtlig Forklaring om Deres Forhold.«

I sin Svarskrivelse af 25 s M meddelte Sagsøgte, at han ønskede en mundtlig Konference, og at han var villig til straks derefter at lade sig indlægge paa Københavns Kommunehospitals 6 Afdeling til Observation angaaende sin »psykiske Tilstand« og »Paastand om at være afvænnet«. I Amtslægens derefter indsendte Indberetning til Sundhedsstyrelsen af 26 s M hedder det bl a:

»Under Konferencen paa Herning Sygehus konstaterede jeg, at Læge Unmack Larsens Udseende, navnlig hans Ansigtstudtryk var meget betydeligt forandret fra, da jeg sidst saa ham for ca 4 Mdr siden. Han var en Del kongestioneret, havde slappe hængende Ansigtstræk, rødbrandede Øjne, Conjunctivæ injicerede. Ved Pupillerne kunde jeg intet abnormt konstatere. Talen var af og til lidt snublende. Hans Ræsonnementer i og for sig logiske ud fra det Standpunkt, han indtog.«

Den 27 s M fandt i Sundhedsstyrelsen en Forhandling Sted med Sagsøgte, hvorefter denne den 30 s M lod sig indlægge til Observation

paa fornævnte 6 Afdeling, hvorfra han udskreves den 5 November s A. I Observationserklæring af 8 s M udtales bl a:

»Han har i disse Dage ikke frembudt Afvænnings symptomer af nogen Art, maa derfor med tilstrækkelig Grad af Sikkerhed siges ikke p t at bruge Morfin el lign.

I Betragtning af det oplyste store Forbrug af narkotiske Midler og hans hele nervøse — modtagelige Temperament vilde jeg finde det meget paakrævet, om han i den kommende Tid mindst hvert halve Aar, helst hvert Fjerdingaar underkastedes fornøden Kontrol, hvilket gerne skal foretages her paa Afdelingen.«

I Skrivelse til Amtslægen af 26 s M, hvoraf Genpart overleveredes Sagsøgte, meddelte Sundhedsstyrelsen, at Spørgsmaalet om Foretagelsen af videre Foranstaltninger med Hensyn til Sagsøgtes jus practicandi under Hensyn til Erklæringen var stillet i Bero, men at der fortsat maatte føres Tilsyn med Sagsøgtes Morfin- og Cocainforbrug, hvorhos det henstilledes til Sagsøgte selv at lade sig indlægge til Kontrol paa 6 Afdeling, som i Erklæringen tilraadet. Efter at Kredslægen den 7 Januar 1929 havde indberettet, at Sagsøgte i December 1928 paany var begyndt at rekvirere Morfin og Cocain, konstaterede Amtslægen, at Sagsøgtes Rekvisitioner var jævnt stigende, men under Hensyn til, at Mængderne dog var relativt smaa og til, at Sagsøgte, der ifølge Meddelelse fra Overlæge Juul selv havde taget Skridt til en Afvænnning ved Sengelejet i sit Hjem, ikke havde vist sig i defekt Sjalstilstand, foretog Amtslægen dog ikke Indberetning til Sundhedsstyrelsen, men anmodede Kredslægen om fortsat at overvaage og indberette Sagsøgtes Rekvisitioner. I Foraaret 1929 blev der truffet Aftale med Sagsøgte om, at personlige Recepter fra denne paa Morfin og Cocain kun maatte ekspederes af Apotekerne, naar Recepterne var paategnet af Kredslægen eller Overlæge Juul, hvilken Aftale meddeltes Apotekerne uden dog at faa større Betydning, da Sagsøgte efter i kortere Tid at have overholdt Aftalen paany indleverede upaategnede Recepter til Apotekerne, der ikke mente at kunne modsætte sig Udlevering. Efter at Sagsøgte i April 1929 under en privat Afvænningskur i sit Hjem havde haft et stærkt Hidsighedsanfald, der muligt skyldtes overdreven Brug af Veronal, lod han sig indlægge paa Sygehuset i Holstebro, hvorfra han Dagen efter af Overlæge Juul blev ledsaget til en Ven i Randers, hos hvem han opholdt sig i 3 Uger. Efter et Lægemøde i Ringkøbing den 26 Maj s A, under hvilket der intet særligt var at mærke paa Sagsøgte, blev han indlagt paa Amtssygehuset i Herning, hvorfra han dog straks efter

Færdig fra Trykkeriet den 6 Januar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 28

Fredag den 18 December.

paa Begæring udskreves. I Skrivelse af 18 Juni s A erindrede Sundhedsstyrelsen Sagsøgte om at lade sig indlægge til Kontrolundersøgelse, hvilket Sagsøgte lovede. Ved Skrivelser af 27 og 28 Juli s A anmodede Sagsøgte for virksomt at kunne bekæmpe sin Narcomani paaany Pharmaceuterne ved Apotekerne i Holstebro om ikke at ekspedere hans Recepter paa Morfin og Cocain; i en Efterskrift til en af Skrivelserne hedder det: »Det drejer sig om to Slags Recepter, som jeg beder Dem ikke under nogen Omstændigheder ekspedere. Den første er den alm ad usum proprium — mihi — Recept, den anden, den vigtigste, er enhver Recept, ligegyldigt til hvem den er ordineret, naar den afleveres . . . eller blot afhentes af mig.« Ej heller denne Ordning overholdtes af Sagsøgte udover et kort Tidsrum. Den 6 September s A lod Sagsøgte sig indlægge paa Kommunehospitalets 6 Afdeling; efter Journalen var han ved Indlæggelsen beruset og i ophidset Sindstilstand, og den 12 s M er noteret: »Han er i Dag meget exalteret, forlanger sig udskr, græder, slaar i Bordet, gør Indtryk af at være ganske uden Ligevægt, forlanger sig udskr. Man har Indtryk af, at det er for at faa Beroligelsesmidler, hvorfor det afslaas.« Under Opholdet frembød Sagsøgte ingen Afvænnings symptomer, og den 18 s M udskreves han efter egen Begæring. Sagsøgte genoptog derefter sin Praksis, men fik ifølge Kredslægens Indberetning fra den 20 s M til den 16 Oktober s A fra Apotekerne i Holstebro udleveret 2,7 gr Cocain og 2,5 g Morfin, ligesom han ved 3 forskellige Lejligheder i Oktober, November og December efter Kredslægens Mening havde gjort et intoxiceret Indtryk. Da Amtslægen mente, at meget tydede paa, at Sagsøgte gjorde Brug af fingerede Recepter, foretog han den 10 December s A Indberetning herom til Sundhedsstyrelsen, der i Skrivelse af 14 s M meddelte, at Styrelsen nu var sindet at forhandle med Retslægeraadet om Sagsøgtes fortsatte Udøvelse af Lægevirksomhed, hvorfor nærmere Indberetning begæredes bl a om, hvorvidt Sagsøgte havde benyttet fingerede Recepter. Ifølge en underhaanden indsendt Indberetning af 15 s M havde Sagsøgte under en Samtale faa Dage forinden overfor Amtslægen vedgaaet at have »fusket« med Recepterne, hvorfor Amtslægen for at undgaa Politiundersøgelse forsløg at lade Sagsøgte udstede en skriftlig Erklæring derom, hvilket Forslag i Skrivelse af 16 s M blev tiltraadt af Sundhedsstyrelsens For-

mand. I Skrivelse af 27 s M indberettede Kreds-lægen efter Ordre sit Syn paa Sagsøgtes Tilstand. Det hedder bl a i Indberetningen:

»De Udtalelser, jeg har hørt fra Patienter angaaende Dr U L's Tilstand gaar ud paa, at enten er Dr saa sløv, at Patienten har Indtryk af, at Dr falder i Søvn under Consultationen, eller ogsaa er han saa oprømt, at han taler ustandseligt.

Der er mig intet bekendt om, at Dr U L under Afvænningsforsøg har udvist Voldsomhed, undtagen i det ene Tilfælde, jeg har refereret i min Skrivelse til Herr Amtslægen af 17 Maj 1929.«

Den 14 Januar 1930 indfandt Sagsøgte sig efter Aftale hos Amtslægen, hvor desuden Læge Fischer Simonsen af Videbæk efter Anmodning var kommet til Stede. Af Amtslægen var forinden affattet et Udkast til Erklæring, der blev Sagsøgte forelagt, og under Sagen er fremlagt en med Sagsøgtes Underskrift forsynet Erklæring af 14 Januar 1930 saalydende:

»Undertegnede, praktiserende Læge Unmack Larsen, Holstebro, der erkender i flere Aar periodevis at have været Morfino-Cocainist, erklærer herved, at jeg i nogle Tilfælde har skrevet Recepter, der var fingerede, forsaavidt de fremtraadte som udstedte til visse navngivne Personer blandt mit Praxisklientel, men ikke altid udelukkende blev anvendt til disse Personer. Jeg lod undertiden saadanne Ordinationer afhente, betalte dem og brugte selv delvis Midlerne. Dette har f Ex fundet Sted vedrørende Ordinationer til Gæstgiver Kærgaard, Stationsvej, Holstebro, den 15, 16 og 17 November 1929.«

Denne Erklærings Rigtighed i dens Helhed er under Vidneansvar bekræftet af Amtslægen og Læge Fischer Simonsen, medens Sagsøgte, der ikke har bestridt Underskriftens Ægthed, har hævdet, at 2 og 4 Linje ikke fandtes i den af ham underskrevne Erklæring, der derimod i 3 Linjes Slutning indeholdt Ordet »til« i Stedet for Ordene »der var«. Under 17 Januar 1930 fremsendte Amtslægen den fornævnte Erklæring til Sundhedsstyrelsen og tilraadte Sagsøgtes Indlæggelse til Afvænnning i 1 Aar paa en lukket Anstalt. Det hedder derhos i Indberetningen:

»Paa Grundlag af de Iagttagelser jeg i det sidste Par Aar har gjort vedrørende Læge Unmack Larsen baade med Hensyn til den Tilstand, i hvilken jeg ved adskillige Lejligheder selv har set ham og til de ikke ubetydelige Mængder Morfin og Cocain, han har erhvervet til eget Brug, maa jeg anse det for ubetvivleligt, at han i dette Tidsrum i talrige, kortere eller længere, Perioder paa Grund af Misbrug af Morfin, Cocain og andre Medicamina samt Alcohol har befundet sig i en saa mangelfuld Sjælstilstand, at Udøvelsen af hans Kaldsvirksomhed har rummet betydelige Muligheder for Fare for hans Medmennesker, uden at der dog er mig noget Tilfælde bekendt, hvor han kan siges at have begaaet lægelige Kunstfejl.«

Efter at Sundhedsstyrelsen derpaa ved Skrivelse af 1 Februar s A havde oversendt samtlige Akter vedrørende Sagsøgte til Retslægeraadet og udbedt sig dettes Erklæring med Hensyn til Spørgsmaalet om Indskriden overfor Sagsøgte i Henhold til § 7 i Lov Nr 111 af 30 April 1909, henstillede Retslægeraadet i Skrivelse af 24 Marts 1930, om der ikke maatte findes Anledning til at foranledige Sagsøgte »til at under-

kaste sig en virkelig og tilstrækkelig langvarig Afvænningskur paa lukket Sindssygeafdeling (Sindssygehospital), da en saadan, saavidt det kan ses, ikke har været forsøgt, og ogsaa fordi der bag Læge Unmack Larsens Narcomani sikkert ligger en lettere manio — depressiv Konstitutionsanomali.« I Skrivelse af 25 April s A meddelte Sundhedsstyrelsen derefter Sagsøgte, at han inden 14 Dage maatte lade sig indlægge til en saadan effektiv Afvænningskur, idet Styrelsen i modsat Fald agtede at gaa frem mod ham efter nævnte Lovbestemmelse. Da Sagsøgte vægrede sig herved meddelte Sundhedsstyrelsen i Skrivelse af 12 Maj s A Sagsøgte, at Spørgsmaalet om hans Praktiseringsret vilde blive behandlet i et til den 27 s M berammet Møde i Styrelsen, hvorhos han opfordredes til mundtlig paa dette eller skriftlig at gøre Rede for sine Forhold samt at meddele, om han ønskede sin Sag indbragt for Domsstolene eller vilde underkaste sig Indenrigsministerens Afgørelse. I Skrivelse af 22 s M meddelte Sagsøgte, at han ønskede Domsafgørelse, hvorhos han bl a udtalte:

»Der bestaar intet Forhold mellem de af mig forbrugte Mængder af visse Alkaloider og de af mig rekvirerede Mængder af samme Stoffer; naar jeg overhovedet har brugt, eller misbrugt, disse Stoffer, er det i smaa Mængder, Brøkdeler af de rekvirerede Mængder. Mit Syn paa mig selv min Narkomani og min Virksomhed som praktiserende Læge er et saadant at jeg nok skal vogte mig for at komme op paa saadanne Doser, der kunde antages at være i Stand til at paavirke min Sjælstilstand; det vil derfor heller ikke være muligt for nogen at paavise, at min faglige Dygtighed skulde være bleven mindre, ligesaa lidt som det vil være nogen muligt at pege paa enkelte Hændelser, begaaede Kunstfejl eller andet der berettiger til at henføre mig under Kategorien »farlige Læger«, — — —«.

Efter det i Sundhedsstyrelsen den 27 Maj afholdte Møde, hvori deltog fra Sundhedsstyrelsen Formanden, Dr med Frandsen, Professor Monrad, Professor Bock og Dr med Schrøder og fra Retslægeraadet Professor Sand, Professor Hauch, Overlæge Geill og Dr Kuhn, medens Sagsøgte ikke gav Møde, blev Sagen paany sendt Retslægeraadet til Erklæring, og under 28 Juni s A udtalte Raadet derefter følgende:

»Det maa efter Sagens Akter og de Oplysninger, som fremkom paa Fællesmødet mellem Sundhedsstyrelsen og Retslægeraadet den 27 Maj d A antages, at Læge Unmack Larsen efter et mangeaarigt Misbrug af Morfin og Kokain nu er naaet til et saa betydeligt Forbrug af disse narkotiske Midler, at han under dette Forbrug varigt eller med Mellemrum maa være i en ved Forgiftningen fremkaldt saa mangelfuld Sjælstilstand, at han frembyder Fare for sine Medmennesker, hvis han fortsat udøver sin Kaldsvirksomhed.«

Under Henviisning til, at Sagsøgte ogsaa efter Sundhedsstyrelsens Formening paa Grund af sit vedvarende ualmindelig grove Misbrug af narkotiske Midler var i en saadan mangelfuld Sjælstilstand, at hans fortsatte Udøvelse af Kaldsvirksomheden efter Styrelsens Formening frembød Fare for hans Medmennesker, indstillede Sundhedsstyrelsen derefter i Skrivelse af 3 Juli s A til Indenrigsministeren, at Kaldsvirk-

somheden indtil videre blev ham forbudt, og at der anlagdes Sag mod ham til Fradømmelse af Retten hertil.

Efter at Retten til at praktisere under 10 s M midlertidig var frataget Sagsøgte, har Sagsøgerne, Indenrigsministeriet, under Anbringende af, at Sagsøgtes Udøvelse af Kaldsvirksomhed er farlig for hans Medmennesker paa Grund af en med Mellemlum indtrædende mangelfuld Sjælstilstand hidført ved Misbrug af Morfin og Cocain, under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte fradømt Retten til at udøve Virksomhed som Læge.

Sagsøgte har principalt paastaaet Sagen afvist, subsidiært sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgte anført, at Sagsøgerne ikke har været beføjet til at anlægge Sag mod ham som sket, idet Sagsanlæg efter fornævnte Lovs § 7 forudsætter, at Lægeraadets Indstilling derom er behandlet og vedtaget under nøje lagttagelse af Reglerne i Lovens § 11, jfr Instruks af 22 December 1927, hvilket ikke er sket. Sagsøgte har herved nærmere anbragt, at der ikke som foreskrevet i nævnte Bestemmelser under Lægeraadets Behandling af hans Sag som Konsulent har medvirket en praktiserende Læge, samt at han ikke forinden Sagsanlægget har faaet Adgang til at gøre sig bekendt med det foreliggende Materiale.

Efter Sagens Oplysninger blev fornævnte Professor Monrad, der har deltaget i Lægeraadets Behandling af Sagsøgtes Sag, i 1919 af Ministeriet som praktiserende Læge ansat som Konsulent for Lægeraadet. Fra den 1 April 1930 at regne frasagde den daværende Næstformand i Lægeraadet Dr med Schrøder, der — efter at en Række Konsulenthverv i 1928 var blevet sammenlagt — tillige beklædte Stillingen som Sindssygekonsulent, sig Hvervet som Næstformand, og fra samme Dato at regne blev Professor Monrad udnævnt til Næstformand, uden at han blev afskediget eller nogen anden praktiserende Læge blev antaget som Konsulent.

Da Professor Monrad, efter hvad der er ubestridt, vedblivende praktiserer som hidtil, og der ikke i Loven findes noget Forbud mod, at Stillingerne som Næstformand og Konsulent forenes i samme Person, er Lægeraadets Behandling af Sagsøgtes Sag sket i Overensstemmelse med Reglerne i Lovens § 11, jfr Instruks for Sundhedsstyrelsen § 3 sammenholdt med §§ 6, 10 og 11. Da det derhos findes ikke at kunne være af afgørende Betydning, at Sagsøgte, der trods Indkaldelse ikke indfandt sig paa Mødet i Sundhedsstyrelsen den 27 Maj 1930, og som var bekendt med Klagepunkterne, ikke inden Sagsanlægget har faaet hele Materialet forelagt, vil Sagsøgtes principale Paastand allerede som Følge af det anførte ikke kunne tages til Følge.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand har Sagsøgte, der ikke bestrider tidligere at have gjort sig skyldig i Misbrug af Morfin og Cocain, anført, at det ikke af Sagsøgerne er godtgjort, at hans Udøvelse af Lægevirksomhed som Følge af dette Misbrug er farlig for andre. Han har herved nærmere anbragt, at han i hele den Periode, i hvilken han har anvendt narkotiske Midler, altid har haft den fornødne Kontrol over sine Handlinger, saaledes at han ingensinde under Udøvelsen af

sin Praksis har været i en saadan psykisk Affekt, at hans Sjælstilstand har været mangelfuld. Han har i saa Henseende henvist til, at der ingen Klager foreligger fra hans Patienter, at han ikke har gjort sig skyldig i Kunstfejl, at han ingensinde i sin Gerning i overdreven Grad har ordineret narcotica, at han altid rettidig har ladet sig indlægge til Afvænnning som oftest efter eget Initiativ, at han efter de foreliggende Lægeerklæringer ingensinde har udvist væsenlige Abstinenssymptomer, samt at han efter fra den 31 Oktober til den 27 November 1930 at have været indlagt dels til Afvænnning paa en privat Klinik i København under Behandling af Dr med N C Borberg og Dr med H C Hagedorn, dels til Konstatering af det vundne Resultat paa Sindssygehospitalet i Vordingborg, nu maa anses varig afvænnet.

Med Hensyn til Omfanget af Sagsøgte's Rekvisitioner af Morfin og Cocain er der foruden Indberetninger fra Kredslægen og Amtslægen under Sagen fremlagt forskellige Opgørelser over narcotica udleveret paa »mihi« Recepter til Sagsøgte fra Apotekerne i Holstebro, Videbæk, Vinderup m fl, hvilke Opgørelser er foretaget paa Grundlag af de paa Apotekerne førte Bøger over Recepter paa narkotiske Midler til indvortes Brug; særlig for Tiden fra den 1 Januar 1928 til Sagsøgte's Suspension den 10 Juli 1930 foreligger der fuldstændige Afskrifter af de paa Apotekerne i Holstebro førte Bøger. Det fremgaar af hele dette Materiale, at Mængden af det af Sagsøgte fra de nævnte Apoteker rekvirerede Morfin og Cocain i Aaret 1928 var meget betydelig og efter i 1929 at være væsenlig aftaget, i den indtil Suspensionen forløbne Tid af Aaret 1930 har været stærkt stigende, samt at Rekvisitionerens Omfang, der har vekslet stærkt fra Dag til Dag, enkelte Dage langt har overstegit Gennemsnittet, ligesom den rekvirerede Morfins og Cocains Styrkegrad, der i 1928 hyppigst var 2 pCt, i 1930 med ganske faa Undtagelser har været 5 pCt. Den samlede registrerede Mængde af Morfin og Cocain rekvireret af Sagsøgte har udgjort henholdsvis 1) i 1928, 2) i 1929 og 3) i 1930 indtil den 10 Juli:

- 1) 3272 ctg Morfin og 12105 ctg Cocain,
- 2) 1127 — — og 810 — — og
- 3) 5665 — — og 15780 — — ,

hvilket svarer til gennemsnitlige daglige Rekvisitioner i de paagældende Tidsrum af

- 1) ca 9 ctg Morfin og ca 33 ctg Cocain,
- 2) ca 3 — — og ca 2 — — og
- 3) ca 29 — — og ca 83 — — ,

medens den almindeligt anerkendte Maksimaldosis udgør henholdsvis 10 og 15 ctg. Sagsøgte har nu vel hævdet ikke personlig at have forbrugt de rekvirerede Mængder, idet en Del paastaas at være anvendt i hans Praksis og en Del at være gaaet til Spilde; men disse Anbringender, hvis Rigtighed ikke er nærmere dokumenteret, findes efter hvad der under Domsforhandlingen er oplyst om en praktiserende Læges meget ringe aarlige Forbrug til Patienter, og under Hensyn til, at Opgørelserne kun omfatter det til indvortes Brug rekvirerede, ikke at kunne tillægges Betydning, saa meget mindre som det efter det foreliggende maa antages, at Sagsøgte i ikke ringe Omfang paa Automomo-

biludflugter m v har rekvireret Morfin og Cocain fra andre Apoteker, end de af Opgørelserne omfattede, ligesom de Perioder, i hvilke Sagsøgte har været til Afvæning, ved Udregningen af den daglige Gennemsnitsrekvisition er medregnet i Sagsøgtes Favør. Det skal endelig bemærkes, at Sagsøgte i enkelte Tilfælde maa antages at have gjort Brug af »fingerede« Recepter som indrømmet af ham i den foreliggende Erklæring af 14 Januar 1930, hvis Ægthed maa anses bevist. Herefter findes det godtgjort, at Sagsøgtes personlige Forbrug i al Fald ikke har ligget under det foran opgjorte, og det maa saaledes statueres, at Sagsøgte gennem længere Tid har gjort sig skyldig i alvorligt Misbrug af Morfin og Cocain, hvorved endnu bemærkes, at Sagsøgte efter Opgørelser foretagne paa Grundlag af vedkommende Apotekers Indberetninger under Ophold i København i Tiden efter Suspensionen har forbrugt meget betydelige Mængder af Morfin og Cocain, saaledes i Oktober Maaned 1930 mindst 15 ctg Morfin og 197 ctg Cocain daglig.

Til Oplysning om Morfins og Cocains Virkninger paa den menneskelige Organisme ved længere Tids Brug er under Sagen fremlagt en Erklæring af 25 September 1930 fra Universitetets farmakologiske Institut, hvori det bl a med Hensyn til Morfinister hedder:

»Individerne bliver fuldstændig afhængig af Morfinen og falder fuldstændig sammen, naar de ikke faar deres sædvanlige Doser. Der indtræder da de saakaldte Abstinenssymptomer med stærk Uro, Excitation, fortvivlet Sindsstemning og undertiden Kollaps. Hos nogle Individer er dog Abstinenssymptomerne, selv efter betydeligt Misbrug af Morfin, ikke stærkt fremtrædende. Ved nogenlunde moderat Morfinmisbrug kan Intelligensen ofte i ret lang Tid bevares ret uskadt, men sluttelig fører ogsaa et saadant Morfinmisbrug efter kortere eller længere Tid til legemligt og aandeligt Forfald.« Det hedder derhos med Hensyn til Cocainister:

»Kokainisten, der bevæger sig paa større Doser, betegner en meget betydelig Fare, navnlig naar han beklæder en ansvarsfuld Stilling f Eks som Læge eller Dommer. Naar som helst efter Indtagelsen af en Kokaindosis, selv om denne ikke er større end sædvanligt, kan saaledes svære rusagtige Tilfælde indtræde, og i denne Tilstand er hans Jugement omtaaget, og han kan begaa Handlinger, som han intet Herredømme har over. Ikke sjældent er saaledes kriminelle Handlinger begaaet i Kokainrus. Endvidere kan i det efter Rusen følgende Stadium af Sløvhed, Slaphed og Apathi Ansvarsfølelsen være fuldstændig afstumpet, og Individerne være ude af Stand til at foretage aktive Indgreb, selv om et saadant maatte være paakrævet.

Der fremsættes ofte af Kokainister den Paastand, at de selv ret nøje er i Stand til at bedømme Virkningen af de indtagne Doser og kan begrænse disses Størrelse efter det øjeblikkelige Behov. Denne Paastand er ganske uholdbar, den hænger sammen med disse Indviders mangelfulde Erkendelse af deres fuldstændige Upaalidelighed med Hensyn til Angivelser om deres Lidelser, og modbevises bl a af de pludselige store Stigninger i Forbruget, de saa hyppigt uden paa-viselig Foranledning udviser.« Endvidere hedder det:

»Medens der, naar Morfinen pludselig bliver en kronisk Morfinist

berøvet, i Reglen — dog ikke altid — optræder udtalte Abstinnenssymptomer, ses saadanne almindeligvis ikke ved Kokain. Selv ved svære Tilfælde af Kokainisme kan man som Regel uden Fare pludselig ophøre med Kokainen, uden at der optræder Uro, Fortvivlelsesanfald eller andre Abstinnenssymptomer, og faa Dage efter at Kokainindtagelsen er ophørt, er Patienterne tilsyneladende ret naturlige. Man kan derfor selv ved Observation paa en lukket Afdeling ikke af Patientens Tilstand under Kokainabstinens drage sikre Slutninger med Hensyn til, om der foreligger Kokainisme og eventuelt dennes Grad — — — Forsøg paa Afvænning i Patienternes Hjem, hos Paarørende eller Venner fører praktisk talt ikke til noget. Det samme gælder korte Afvænningsophold paa Sygehus eller endog paa lukkede Anstalter. Regelmæssigt viser Patienterne efter saadanne kortvarige Hospitalsophold Tilbagefald. Den eneste Behandling, som har Mulighed for at føre til Maalet, er en langvarig Behandling paa en lukket Anstalt, en Behandling, som for blot nogenlunde udtalte Tilfælde næppe bør strække sig over mindre end et Aar, naar der skal være nogen Udsigt til at naa et blivende Resultat.«

Under Domsforhandlingen har derhos Professor Bock som sagskyndigt Vidne særlig med Hensyn til Sagsøgte udtalt, at efter det om dennes Forbrug af Morfin og Cocain og Forhold under Indlæggelserne til Afvænning oplyste har efter Vidnets Skøn de i fornævnte Erklæring indeholdte Oplysninger om Morfin- og Cocainmisbrugs nedbrydende Virkninger fuld Gyldighed for Sagsøgte, uanset om dennes paastaede Anvendelse af smaa, men meget hyppige Doser i nogen Grad har mildnet de øjeblikkelige Virkninger.

Efter alt det saaledes foreliggende, derunder navnlig Sagsøgtens stadige Recidiver, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgte paa Grund af fornævnte Misbrug med Mellemlum er i en saa mangelfuld Sjælstilstand, at hans Udøvelse af Lægevirksomhed frembyder Fare for hans Medmennesker, og idet det herefter maa være uden Betydning, at Kunstfejl ikke er paavist, og da Sagsøgte efter de om hans seneste Afvænningsindlæggelse foreliggende Lægeerklæringer af 29 November samt 9—10 December 1930 ikke kan anses varig afvænnet, vil Sagsøgtens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Retten til at udøve Virksomhed som Læge indtil videre vil være at frakende Sagsøgte.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgte beskikkede Sagfører ved Landsretten i Salær og Godtgørelse for Udlæg som nedenfor bestemt.

Onsdag den 23 December.

Nr 138/1931. Overlæge, Dr med **I Brinch Eliassen** (Harboe)
mod

Premierløjtnant **P B Erichsen** og Hustru, Fru **Esther Erichsen**,
født Rasmussen (Selv),

betræffende Ærefornærmelser.

Vestre Landsrets Dom af 22 Maj 1931: Af de forommeldte paaklagede Udladelser bør efternævnte døde og magtesløse at være, nemlig: »Rasputin«, »Haremsdirektøren«, »Sagde han, at det foregik bedst, naar han laa ved Siden af mig, og jeg forstod snart, at han ikke var Læge, men Mand«, »det gik mange som mig og kun de af os, der saa godt ud«, »veed jeg andre, som han har tvunget til Fald«, »den største Forbrydelse, en Læge kan begaa, det han har gjort«. Iøvrigt bør de Sagsøgte, Premierløjtnant P B Erichsen og Hustru, Fru Esther Erichsen, født Rasmussen, for Tiltale af Sagsøgeren, Overlæge, Dr med I Brinch Eliassen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 1500 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overlæge, Dr med I Brinch Eliassen, til de Indstævnte, Premierløjtnant P B Erichsen og Hustru, Fru Esther Erichsen, født Rasmussen, med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1922 blev Sagsøgeren, Overlæge Dr med I Brinch Eliassen, Folkekuranstalten ved Hald, ansat som Overlæge paa den nævnte under Dansk Røde Kors henhørende Kuranstalt. Der var da af Danske Røde Kors nedsat et Udvalg med Overlæge, Dr med P Videbech i Viborg

som Formand, og til dette Udvalg var den administrative Ledelse af Kuranstalten henlagt. Den 15 April 1924 tiltraadte Sagsøgte, Fru Esther Erichsen i Viborg, der da var ugift, og som er født den 27 August 1903, Tjeneste som Massøse paa Kuranstalten og forblev der til den 1 November s A, da Anstalten midlertidig lukkedes. Senere gjorde hun Tjeneste fra 15 April til 1 November 1925 og, efter at Anstalten var overgaaet til Vinterdrift, fra 15 April 1926 til 1 Oktober 1928, da hun, der i November 1926 var blevet fast ansat, fratraadte for at indgaa Ægteskab med Medsagsøgte, Premierløjtnant P B Erichsen i Viborg. Efter at der i August 1928 i Bladet Viborg Amts Socialdemokrat var rettet Angreb paa den paa Kuranstalten ansatte Reservelæge B H Arendrup, fremkom denne i en Henvendelse af 12 s M til Haldudvalget med Anmodning om, at Forholdene paa Kuranstalten i det hele maatte blive optaget til Undersøgelse. Derefter havde Overlæge Videbech, der havde bragt i Erfaring, at Arendrup sigtede til Rygter om Sagsøgerens Forhold til det kvindelige Personale, en Forhandling med Sagsøgeren og den paa Kuranstalten ligeledes ansatte Reservelæge Hans Sørensen, der forinden overfor Videbech havde bekræftet de fornævnte Rygters Tilstedeværelse. Den 9 September s A blev Sagsøgeren indlagt paa Viborg Amts og Byes Sygehus i Viborg for en Mavelidelse. Under sin videre Behandling af Sagen, der forebragtes for Formanden for Dansk Røde Kors, Direktør C M T Cold, og det samlede Haldudvalg, foranledigede Overlæge Videbech, at der blev afgivet en den 17 September dateret Skrivelse fra Læge Sørensen, der under Sagsøgerens Fraværelse fungerede som Overlæge. I denne Skrivelse hedder det bl a:

»— — — Efter anmodning fra udvalgsformanden — — — Hr overlæge dr med P Videbech, om en kort fortrolig Udtalelse angaaende forhold vedrørende hr overlæge dr med I Brinch Eliassen, der paa formandens foranledning har været genstand for samtaler dels af 16 august d a mellem overlæge Videbech og undertegnede, dels af 19 august d a mellem overlæge Videbech, Overlæge Brinck-Eliassen og undertegnede — skal jeg herved fremkomme med den ønskede udtalelse.

Jeg har, adspurgt af overlæge Videbech, ved de paafølgende Samtaler bekræftet:

a t man har fundet det forhold uheldigt, at overlæge Brinck-Eliassen gennem flere aar ofte i enrum har behandlet yngre og unge kvindelige patienter med gynækologiske procedurer af forskellig art, uden at der tilførtes journalerne bemærkninger om behandlingernes indication, art, hyppighed og resultat undtagen i enkelte Tilfælde, der navnlig er forekommet i løbet af det sidste halve aar og iøvrigt ikke er journalført saa detailleret, som tilfældet ellers er for journaltilførslernes vedkommende her. Forholdet har givet Anledning til hentydninger og kommentarer navnlig bl det paa optagelsen arbejdende personale: i et enkelt nylig forekommet tilfælde — — — har der ogsaa været uheldige kommentarer hertil bl patienterne. Det fremgaar af journalerne, at gynækologiske undersøgelser og behandlinger af ældre kvindelige patienter overvejende har været foretaget af kuranstaltens øvrige Læger og altid har været tilført journalerne,

a t Overlæge Brinck-Eliassen har behandlet forskellige massøser og

navnlig massøseelever ofte efter at arbejdet paa optagelsen var forbi og i en del tilfælde for laaset dør. Der findes en funktionær-læge paa kuranstalten, nemlig undertegnede, der har fungeret som saadan siden arbejdets begyndelse her paa kuranstalten, og som har behandlet massøser udover de nedennævnte, naar der forefandtes sygdomstilfælde bl massøsepersonalet« — — —

Skrivelsen var bilagt med en saalydende Erklæring:

»For ca en halv snes dage siden opsøgte massøse Esther Rasmussen mig i anledning af en samtale, Overlæge Brinck-Eliassen kort forinden havde haft med hende; hun angav overfor mig, at Overlæge Brinck Eliassens Formaal med nævnte samtale havde været at orientere sig om, hvorvidt hun havde følt sig brøsthøden overfor arten af de behandlinger, hun havde været genstand for fra overlægens side. Samtidig skal overlæge Brinck Eliassen have refereret indholdet af den mellem ham, Overlæge Videbech og mig den 19 august førte samtale. Paa direkte forespørgsel fra Overlæge Brinck-Eliassen om, hvorvidt Frk Rasmussen nogensinde havde følt sig brøsthøden over hans behandlinger af hende, svarede hun først undvigende, da hele spørgsmaalet kom hende saa overraskende og var hende meget pinligt; efter at have udført sit formiddagsarbejde og herunder tænkt over sagen, henvendte hun sig ved 12 tiden samme dag til overlægen og udtalte da, at hun havde været meget ubehagelig berørt over den maade, den eller de sidste behandlinger, hun fra overlægens side havde været genstand for, havde været udført paa. Efter denne udtalelse og efter modargumentering fra overlægens side — bl a skal overlægen have anført: »at hun godt vidste, at han paa det tidspunkt stod i et nært forhold til en af de andre massøser, frk — — — — skal overlægen være brudt sammen i graad.

Efter ovenstaaende referat af sin samtale med overlægen udtalte frk Rasmussen til mig, at hun sad inde med for overlægen kompromiterende oplysninger om arten af hans behandlinger af hende og erklærede sig villig til »hvis det blev nødvendigt« at meddele mig disse.

Foranlediget af overlæge dr med Videbechs anmodning om en kort fortrolig udtalelse fra min side vedrørende overlæge Brinck-Eliassens forhold har jeg idag henvendt mig til frk Rasmussen og anmodet hende om de antydede yderligere oplysninger. Frk Rasmussen meddelte mig da følgende:

Overlæge Brinck-Eliassen var i 1924 begyndt at behandle hende for følgerne af en blindtarmsoperation ytrende sig ved smerter paa operationsstedet med massage og tractioner af dette udvendig paa underlivet. Efter nogen tids behandling af denne art, som frk Rasmussen synes hjalp, foreslog overlægen hende en indvendig — vaginal — massage af blindtarmsstedet; under henblik paa det Resultat, frk Rasmussen mente, der var opnaaet, indvilgede frk Rasmussen i denne yderligere behandling, der blev givet i løbet af foraar og sommer 1925 samt ogsaa i 1926.

Under disse behandlinger skal overlægen have udtalt til hende: »at hun jo nok kunde forstaa, at disse behandlinger ogsaa gjorde lidt indtryk paa ham«, hun mener at have bemærket, at overlægen gjorde Indtryk af under Behandlingerne, der altid udførtes i enrum, at blive

ophidset, han skal hyppigt have afbrudt dem brat og være gaaet ind i værelset ved siden af.

Under den eller de sidste behandlinger af denne art, som frk Rasmussen var genstand for, skal overlægen have lagt sig op paa lejet ved siden af hende, presset sig tæt ind til hende og i denne Stilling udført den vaginale massage. Frk Rasmussen ophørte derefter spontant at gaa til de nævnte Behandlinger.

Frk Rasmussen har overfor mig idag erklæret, at Frk X, der omtrent samtidig ogsaa gik til Behandling hos overlægen, mundtlig overfor hende havde bekræftet, at hun ligeledes følte sig brøsthøden over overlægens behandlinger; frk Rasmussen meddeler, at hun i gaar har tilskrevet frk X desangaaende for at faa en skriftlig bekræftelse herpaa.

Hans Sørensen.

Med Reservation overfor den ordrette Gengivelse af de ovenfor anførte Udtalelser skal jeg herved attestere Rigtigheden af ovenstaaende; jeg er villig til at bekræfte ovenstaaende Meddelelser med min Ed.

18 September 28.

Ester Rasmussen.

Massøse.«

Der blev derefter den 30 September 1928 i København afholdt et Møde af Haldudvalget og Direktør Cold. Til Stede var efter Tilsigelse Sagsøgeren og Reservelægerne Arendrup og Sørensen, hvorimod Sagsøgte, Fru Erichsen, der opholdt sig i København og havde tilbudt at give Møde, ikke blev tilkaldt. Paa Mødet tilbageviste Sagsøgeren de fremkomne Angreb, og som Resultat af Mødet tilskrev Direktør Cold nogle Dage senere saavel Sagsøgeren som de anklagende Læger Skrivelser, hvis Ordlyd var tiltraadt af hele Udvalget.

Skrivelsen til Reservelægerne lød saaledes:

»Som det vil være Hr Reservelægen bekendt, er der ved Folkek opstaaet Rygter, som har været Genstand for indgaaende Behandling af Hald Udvalget og undertegnede Formand for DRK.

Det er Udvalgets og min Mening, at den saaledes opstaaede Sag kunde have været bragt til en Afslutning ved en direkte Henvendelse fra Hr Reservelægen til Folkekuranstaltens Overlæge, og vi maa beklage, at dette ikke har fundet Sted, saa meget mere, som det ikke alene er Personer, men hele den store og vigtige Sag, for hvilken vi alle arbejder, hvis Prestige har staaet paa Spil.«

Skrivelsen til Sagsøgeren havde følgende Ordlyd:

»Som det vil være Hr Overlægen bekendt, er der ved Folkekuranstalten opstaaet Rygter, som har været Genstand for indgaaende Behandling af Haldudvalget og undertegnede Formand for DRK.

Vi anser disse Rygter for at være uden Grund, og hele Hr Overlægens Virksomhed ved Folkek i de forløbne Aar er os en Borgen for, at Deres Optræden ogsaa ved de omhandlede Lejligheder kun har haft de bedste Motiver, men vi maa udtale, at de særlige Forhold ved en saa stor Institution burde have dikteret større Forsigtighed ved Behandlinger af den Art, som er foretaget, og at det i en saa vigtig Post, som den Hr Overlægen indtager, altid bør have i Erindring, at det ikke

alene er Hr Overlægens, men hele Folkekuranstaltens Prestige, der kan sættes paa Spil.«

Under et Ophold i Julen 1928 hos sin Fader, Godslæge Rasmussen paa Tranekjær, gav Sagsøgte, Fru Erichsen, Faderen Meddelelse om, hvorledes hun mente sig behandlet af Sagsøgeren, og den 30 December 1928 tilskrev Læge Rasmussen derefter Overlæge Videbech saaledes:

»Kære Hr Overlæge.

Min Datter Fru Esther Erichsen, fortæller mig — til min Rædsel —, hvordan Overlæge Brinch-Eliassen for et Par Aar siden under Foregivende af at behandle hende med vaginal Massage for Underlivssmerter efter en Appendectomi er optraadt saa utugtigt overfor hende, at jeg nærmest har Indtryk af, at han har gejlet sig selv op under den vaginale Massage og derpaa er gaet ind i et tilstødende Værelse for at onanere. Desværre var hun ikke fra først af klar over dette og nægtede først at lade sig behandle, da hans svinske Hensigter gik op for hende.

Det er lige haardt nok, at man er udsat for, naar man sender sin Datter til Røde Kors Kuranstalt, at dennes Overlæge misbruger sin Stilling i den Grad.

Da jeg ved, at De Hr Kollega, har henvendt Dem til min Datter og afæsket hende en Erklæring om B E's Opførsel, vil jeg — inden jeg foretager mig videre — gennem Dem forespørge Røde Kors Bestyrelse, hvad denne har isinde at foretage sig i denne graverende Sag.«

Overlæge Videbech foranledigede derefter, at Sagen paany blev forelagt Direktør Cold og Haldudvalget, og den 12 Januar 1929 tilskrev Direktør Cold Godslæge Rasmussen, at man paany havde overvejet Sagen, men var kommet til samme Afgørelse som i September 1928. Den 1 Februar 1929 frattraadte Læge Sørensen sin Stilling paa Folkekuranstalten, og den 4 s M opløstes Haldudvalget, hvorpaa Ledelsen af Folkekuranstalten henlagdes direkte under Røde Kors' udvidede Forretningsudvalg, i hvilket Overlæge Videbech indtraadte som Medlem. Den 14 Februar 1929 tilskrev Godslæge Rasmussen Direktør Cold saaledes:

»Den Ordning, som min Svigersøn har foreslaaet Direktøren og Haldudvalget, og som De har akcepteret — nemlig at min Klage over Overlæge Brinck-Eliassen behandles af en Lægeret, bestaaende af 3 Læger, hvoraf Overlæge B E udpeger den ene, jeg den anden, og disse to vælger en tredje, kan jeg akceptere, og bøjer jeg mig for den Kendelse, en saadan Lægeret afsiger.

— — — —

Jeg maa nu anmode Direktøren om at sætte Overlæge B E i Kundskab om min Klage over ham.

— — — —.«

Denne Skrivelse besvarede Direktør Cold den 24 s M med saalydende Skrivelse:

»I Anledning af Deres Brev af 14 ds har jeg tilskrevet Overlæge Brinck-Eliassen saaledes:

»Da Haldudvalget og jeg i sin Tid havde truffet Bestemmelse i Anledning af den Klage, som Massøse Frk Ester Rasmussen fremsatte mod Herr Overlægen, rejste hendes Fader, Godslæge Rasmussen, Indsigelse mod den trufne Afgørelse, Han har nu foreslaaet, at Sagen gen-

optages og henvises til Behandling og Dom af en Lægeret bestaaende af 3 Medlemmer, hvoraf Herr Overlægen skulde udpege det ene, Godslæge Rasmussen det andet, og disse to vælge det tredje, idet Godslægen erklærer sig villig til at acceptere og bøje sig for den Kendelse, en saadan Lægeret afsiger.

I den Anledning har jeg raadført mig med Medlemmerne af det tidligere Haldudvalg, som have erklæret, at de intet vilde have at indvende mod en saadan Afgørelse.

Jeg tillader mig nu at forespørge, om Herr Overlægens Stilling til Genoptagelse af Sagen for en saadan Lægeret.

Saafremt Herr Overlægen er indforstaaet, beder jeg Dem meddele Navnet paa den Læge, som De ønsker at udpege.

18 Februar 1929.

sign C M T Cold.

Herpaa har Overlæge Brinck-Eliassen svaret mig saaledes:

»Idet jeg anerkender Modtagelsen af Hr Direktørens Skrivelse af 18 ds tillader jeg mig at anføre.

Den Sladder, som en Tidlang trivedes paa Kuranstalten ved Anstiftelse fra enkelte Personers Side, har fortaget sig, og jeg mener at kunne hævde, at der ikke er nogen, som beskæftiger sig med Sagen her. Under disse Omstændigheder ligger det mig ganske fjernt at hvirvle nyt Støv op blandt andet ved at være med til at foranledige en privat Voldgift.

Af Hr Direktørens Skrivelse ser jeg, at Forslag om Etablering af en saadan er fremkommen fra Hr Godslæge Rasmussen, der foreslaar, at han til Voldgiften udpeger een og jeg en anden Læge, hvorefter disse to skulde vælge den tredje Læge (formentlig Opmanden). Jeg bemærker mig kun det, at Herr Godslægen har erklæret sig villig til at acceptere og bøje sig for den Kendelse, en saadan Voldgift afsiger.

For det første mener jeg ikke at have nogetsomhelst Mellemværende med Herr Godslæge Rasmussen, der kan foranledige Voldgift. Hvad Godslægen vil acceptere eller bøje sig for, er derfor ganske irrelevant. Selvom Forslaget var fremkommet fra Fru Premierløjtnant Erichsen selv, vilde jeg ikke have accepteret dette, om saa end Voldgiftsthemaet forud nøjagtigt var præciseret.

En privat Voldgift kan etableres i rent civile Sager, ikke i Sager af Natur som nærværende. Det maa erindres, at for en saadan privat Voldgift kan Sigtelser og Erklæringer afgives ganske ansvarsløst fra begge de paagældende Parters og fra Udenforstaaendes Side.

Hvorledes skulde herefter Voldgiftsmændene kunne skønne, hvad der er Ret og hvad Uret?

Dertil kommer: under en disciplinær Sag indenfor Kuranstalten, rejst af en af mine Medarbejdere, har jeg modtaget Haldudvalgets og Herr Direktør Colds Tillidserklæring. At der nu under denne Sag er fremlagt en eller flere Erklæringer fra Fru Premierløjtnant Erichsen, gør ikke denne til min Modpart, idet jeg stadig gaar ud fra, at Fruen meget mod sit Ønske er inddraget under Sagen, og at hendes Erklæringer, om jeg saa maa sige, eventuelt er ført hende i Pennen.

Min Angriber og min Modpart bliver Fru Premierløjtnanten kun, om hun for rette Forum fremkommer med en Sigtelse mod mig under

Ansvar og vidende om de Konsekvenser, en saadan Sigtelse eventuelt kan medføre for hende. Jeg betvivler, at Fruen gør dette — Fruen — der efter at jeg for flere Aar siden har behandlet hende for en Underlivslidelse, som Fruen selv har erklæret det med godt Resultat — og efter at hun siden da har vist mig og mit Hjem al Venlighed og Opmærksomhed, først nu føler sig krænket. Jeg maa antage, at hun er af mig ildesindede Personer bibragt den Opfattelse, at min Lægebehandling af hende strider kontra bonos mores og derefter udvikler Sagen sig og kommer i en ganske falsk Belysning ogsaa for hende.

22 Februar.

sign J Brinck Eliassen.«

Herefter maa jeg udtale, at der for mig ikke er mere at gøre i denne Sag.

Ærbødigt

C M T Cold.«

I Midten af April 1929 rettede Sagsøgte Erichsen en Henvendelse til Kredslæge Schad i Viborg, som er den Embedslæge, under hvis Omraade Folkekuranstalten hører. Kredslægen fraraadede Sagsøgte at foretage videre i Sagen, men erklærede sig dog villig til, dersom der fra Sagsøgte Fru Erichsen, fremkom en Klage, at tage denne under embedsmæssig Behandling.

Den 24 April 1929 udtraadte Overlæge Videbech af Forretningsudvalget for Dansk Røde Kors, og den 1 November s A fratraadte Læge Arendrup sin Stilling som Reservelæge paa Folkekuranstalten.

Efter Nytaar 1930 begyndte der at fremkomme anonyme Breve indeholdende Beskyldninger mod Sagsøgeren; disse Breve udsendtes til mange forskellige deriblandt till Dagbladet Viborg Amts Socialdemokrat, hvis Redaktionssekretær Arne Riis Floor under 26 Februar 1930 rettede en Henvendelse til Indenrigsministeren efter forinden at have raadført sig med Læge Magnus Rosleff i Viborg. Senere havde Indenrigsministeren under Ophold i Viborg Samtaler med Overlæge Videbech og Læge Rosleff, ligesom Sundhedsstyrelsen i Anledning af de fremkomne Beskyldninger mod Sagsøgeren indhentede en Erklæring fra Dansk Røde Kors. I Begyndelsen af Maj 1930 havde Læge Rosleff en Samtale med Sagsøgte Erichsen, under hvilken han meddelte Sagsøgte, at Indenrigsministeren havde anmodet ham om at fremskaffe en Redegørelse angaaende Sagsøgerens Adfærd overfor Fru Erichsen og vedlægge det Materiale, som han var i Besiddelse af. Den 11 Maj 1930 indsendte derpaa Sagsøgte Erichsen til Indenrigsministeren en saalydende Skrivelse:

»Min Hustru Fru Esther Erichsen, Datter af Godslæge S A Rasmussen, Tranekær, forhen Massøse paa Folkekuranstalten ved Hald, har været udsat for en yderst graverende Behandling af Overlæge Brinck-Eliassen ved Folkekuren.

Om disse Forhold skal jeg nedenfor gøre Rede.

Min Kone har — senest i Sommeren 1926 — faaet Behandlinger af Overlæge Brinck-Eliassen for Følgerne af en Blindtarmsoperation. Til at begynde med bestod Behandlingerne af ydre Massage, senere af indvendig Massage, Overlæge B E har bl a udtalt under den sidstnævnte Behandlingsmetode, at min Hustru »maatte kunne forstaa, at han ikke kunde undgaa at blive paavirket af Behandlingen — — —« I Begyn-

delsen fik min Hustru denne Behandling et Par Gange om Ugen, senere skulde hun kun have den, naar Overlægen sendte Bud efter hende.

Hen paa Sommeren 1926 fattede hun Mistanke om, at det var galt fat med disse Behandlinger, idet de blev hende meget ubehagelige. Overlægen fandt ud af, at hun havde skæv Ryg og beordrede hende til i nøgen Tilstand at foretage forskellige Bøjninger. Disse Bøjninger i hans Paasyn er hun ofte blevet beordret til at foretage umiddelbart før Paabegyndelsen af de andre »Behandlinger«.

Jeg skal ikke her skildre, hvor graverende de var, — hvordan de blev udført, — og jeg vægrer mig ved her at gengive den oprørende Handling fra Overlægens Side under »Behandlingen«, som fik min Kone til ikke oftere at indfinde sig hos Overlægen for at blive behandlet.

Min Kone har ladet sig behandle af Overlægen i Tillid til, at han var Læge, han optraadte altid faderligt og beskyttende overfor hende, nu gik det op for hende, at han grundigt havde misbrugt sin Stilling som Læge.

Efter at min Kone havde ophørt at møde til Behandlingerne, har Overlæge B-E sagt til hende: »Hvorfor kommer De ikke mere til Behandling?« og »Jeg synes helt, De svigter Deres Læge.« Hertil har min Kone altid svaret, at hun følte sig rask. Hun har ikke siden søgt Overlægen i Sygdomstilfælde, som hun plejede, men derimod Dr Sørensen.

Den 17 September 1928 indgav Dr Hans Sørensen til Overlæge Videbech en Beretning om Overlæge B-E's Forhold og Forholdene paa Kuren. Som Bilag til denne Skrivelse fulgte en Erklæring fra min Kone, hvori hun detailleret gjorde Rede for de Behandlinger, hun havde faaet af Overlægen, og hvori hun nævnede Navnet paa en anden Massøse, der omtrent samtidig gik til Behandling hos Overlægen, og som ligeledes havde følt sig brøsthøden over Overlægens Optræden. Jeg har en Afskrift af denne Erklæring, som min Hustru skriftligt tilbød at bekræfte ved sin Ed.

Min Kone havde erklæret sig villig til at bekræfte Erklæringen overfor Røde-Kors Bestyrelsen, som skulde undersøge Sagen. Hun havde opgivet sit Telefonnummer i København, hvor hun opholdt sig, da Sagen behandlede, og havde meddelt, at hun kunde møde med faa Øjeblikkes Varsel.

Men der kom ingen Opfordring til at give Møde, og vi hørte overhovedet intet som helst fra Røde Kors om, hvad Sagen var blevet til.

Den 30 December 1928 skrev min Svigerfader, Godslæge Rasmusen, til Overlæge Videbech for at faa at vide, hvad Røde Kors agtede at gøre ved Sagen. Overlæge V svarede omgaaende, at Sagen vilde blive behandlet paa et Udvalgmøde den 11 Januar 1929, og takkede samtidig min Svigerfader, fordi han havde henvendt sig til ham som Kollega »i denne for Overlæge B-E og Folkekuranstalten desværre højst alvorlige Sag.«

Den 4 Januar 1929 skrev Overlæge V til min Svigerfader, at Direktør Cold den 3 s M havde afholdt et Møde med de i København bosiddende 3 Medlemmer af Haldudvalget. Overlæge V understregede, at han som Formand for Haldudvalget og dettes Næstformand, Folke-

tingsmand Laust Nørskov ikke havde været til Stede ved dette Møde, »da vi som meddelt Formanden for DRK af gyldige Grunde var forhindrede i at deltage i Mødet den 3 ds.«

Den 12 Januar 1929 modtog min Svigerfader et Brev fra Direktør Cold, hvori han meddelte, at Sagen i Efteraaret havde faaet »en meget alvorlig og indgaaende Behandling, der resulterede i, at man modtog Overlæge B E's Forklaring som fyldestgørende, idet man dog betonedes overfor ham, at han burde have haft en Assistent til Stede under Behandlingen af Deres Datter, og at dette forlangtes af ham ved fremtidige Behandlinger af lignende Art.«

Senere i samme Brev:

»Deres Brev til Overlæge Videbech har nu givet Anledning til, at vi atter har overvejet Sagen, og vi er kommet til samme Afgørelse som vi kom til i September 1928.«

I samme Brev giver Direktør Cold nogle Oplysninger, som viser, at Overlæge B-E har givet en Række falske Oplysninger og Paastande, som øjeblikkelig vilde være blevet gendrevet, saafremt min Kone havde været til Stede ved det Møde, saaledes som hun havde tilbudt det.

Direktør Cold har den Dristighed at slutte dette Brev:

»Efter min Mening vil alle Parter — ogsaa Deres Datter — være bedst tjent med, at der ikke røres mere ved denne Sag.«

Jeg ønsker hertil at fremhæve, at min Hustru og jeg absolut intet har at skjule, og at vi for det rette Forum skal vide at tilbagegive B E's usle Usandheder en for en.

Der har altsaa foreligget en Anklage den alvorligste vel, som kan rejses mod en Læge, man spørger den anklagede: »Har Du gjort saadan og saadan?« — han siger »Nej« — og man »tager hans Forklaring for fyldestgørende«, uden at der gives Anklageren Lejlighed til at tage Stilling til Modpartens Forklaringer!!

Den 1 Februar 1929 søgte jeg — efter Aftale med min Svigerfader, Direktør Cold, idet vi selvfølgelig var højst utilfredse med den »Undersøgelse«, som havde fundet Sted. Ved denne Lejlighed spurgte jeg Direktøren, hvor det kunde være, at vi ikke tidligere havde faaet Meddelelse om Sagens Forløb. Direktøren søgte her at skubbe Ansvaret fra sig ved at erklære, at det var Overlæge Videbechs Forsømmelse!

Rettelse:

p 620 L 14 i n efter »Bache« tilføjes »efter Ordre«.

Færdig fra Trykkeriet den 13 Januar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 29

Onsdag den 23 December.

Jeg fremstillede nu hele Sagen indgaaende for Direktøren og meddelte ham bl a, at der var andre end min Kone, som havde været Genstand for Overlægens Behandlinger. Direktøren sagde da til mig: »ja, hvis De kommer med endnu to Vidnesbyrd, saa vil jeg sige til B-E: »Nu foreligger der 3 enslydende Anklager, — er det nu ikke bedre, Du pakker sammen?«

Nøjagtig saadan faldt Direktørens Ord, — jeg noterede dem ned, saasnart jeg var gaaet ud af Døren.

Nogle Dage senere mødte jeg atter hos Direktør Cold og meddelte, at jeg havde Navnene paa endnu to Massøser, som overfor Læger var villige til at afgive Forklaring i Tilstutning til min Hustrus, idet de begge havde været behandlet af B-E og følt sig brøstholdne over hans Optræden. Men nu foretog Direktør Cold et Tilbageskridt: Da jeg mindede ham om hans ovenfor citerede Ord til mig, sidst jeg talte med ham, sagde han »Næh, det har De ganske misforstaaet, — jeg sagde at saa kunde der være Grund til, at Røde Kors atter optog Sagen.

Han foreslog mig da en Undersøgelse under Ledelse af Røde Kors' Sagfører, Højesteretssagfører Liebe, og iøvrigt sammensat af Røde Kors' Bestyrelsesmedlemmer. Jeg foreslog imidlertid en upartisk Læge-domstol, idet jeg selvfølgelig ikke vilde gaa med til den af Direktøren foreslaaede Domstol, og paa Forhaand erklærede, at jeg vilde bøje mig for dens Kendelse, hvilket Direktøren forlangte.

5 Februar 1929 skrev Direktør Cold til min Svigerfader, at jeg havde udtalt, at jeg ikke vilde underkaste mig en Kendelse af Folk fra Røde Kors eller af en Lægeret.

6 Februar skrev min Svigerfader til Dir Cold, at det maatte bero paa en Misforstaaelse, og at jeg ikke havde opfattet, at Direktøren havde talt om nogen Lægeret. Min Svigerfader skrev bl a: »En saadan Lægeret vilde efter min Formening være den mest kompetente Forsamling, der kan afgøre, om B-E har misbrugt sin Stilling som Læge og Overlæge eller ej.«

Den 14 Februar 1929 skrev min Svigerfader til Direktør Cold og foreslog en Lægeret paa 3 Medlemmer, hvoraf B-E skulde vælge det ene, min Svigerfader det andet og disse to det tredie.

Den 18 Februar 1929 sendte Direktør Cold dette Forslag til B-E,

idet han bl a skrev: »I den Anledning har jeg raadført mig med Medlemmer af det tidligere Haldudvalg, som har erklæret, at de intet vilde have at indvende mod en saadan Afgørelse.«

Den 22 Februar 1929 skrev Overlæge B-E til Direktør Cold og nægtede at gaa ind paa Forslaget. Han skrev heri bl a: »Fruen er blevet behandlet for en Underlivslidelse, og som hun selv har erklæret det, med godt Resultat. Hun har siden vist mig og mit Hjem al Venlighed og Opmærksomhed.« Jeg skal senere paavise denne ganske forkerte Paastand.

I et Brev til min Svigerfader ca 25 Februar 1929 gengiver Dir Cold ordret Indholdet af sit Brev til Overlæge B-E af 18 Februar og dennes Svar af 22 s M (se ovenfor og slutter Brevet: »Herefter maa jeg udtale, at der for mig ikke er mere at gøre i denne Sag.«

C M T Cold.

Min Svigerfader og jeg har ikke siden skrevet til Direktør Cold eller andre indenfor Røde Kors vedrørende Sagen, men haabet, at der maatte komme en Lejlighed, hvor min Hustru kunde blive renset for den Tvivl, som B-E har forsøgt at kaste over hende, efter at han mærkede, hvordan Landet laa ved Sagens Fremkomst, og faa Oprejsning for, hvad hun havde lidt.

Min Hustru har oplyst mig om, at hun er vidende om, at adskillige andre unge Massøser har faaet Behandlinger hos Overlæge B-E, gynækologiske Undersøgelser eller Procedurer.

Jeg skal først nævne de to, hvis Navne jeg opgav til Dir Cold ved min anden Samtale med ham.

1. Fru Y, f X. Hun er nævnt i min Kones Erklæring til D₁ Sørensens Skrivelse til Overlæge Videbech. Hun har overfor min Kone erklæret, at hun følte sig ilde berørt over Overlæge B E's Behandlinger. Siden har hun ofte talt med min Kone herom og erklærer sig villig til overfor Læger at bekræfte dette. Hun har i flere Henseender faaet den samme »Behandling« som min Kone. Jeg vil sætte Pris paa, at hun bliver afhørt først og fremmest, idet hun er den, min Kone kender mest til.

2. Fru Z. Har faaet Behandlinger som min Kone og selv afbrudt dem. Har overfor min Kone erklæret sig villig til overfor Læger at forklare sig nærmere.

3. — — —

4. — — —

5. — — —

6. — — —

7. — — —

Fru Howitz, f Bursche-Larsen, Frøken Kielberg, p t Amerika og Frøken Hegnet, endnu Massøse paa Kuren, har alle været udsat for Overlægens Forsøg paa Undersøgelser, men advarede af Kammerater (bl a min Kone, Frøken Staun og Fru Heiberg) har de undgaaet en Undersøgelse — — —

Det er mig bekendt, at Overlæge B-E har søgt at svække min Kones Troværdighed ved at fremkalde en Erklæring fra min Kones tidligere nærmeste foresatte — — — Overmassøse Frk Møller.

Jeg skal hertil udtale, at Frk Møller overfor Inspektør Møller (ved Folkekuren) har udtalt sig rosende om min Kones Arbejde, efter at hun var blevet forlovet, og ogsaa overfor Massøse Frøken Thora Christensen — — —

Til min Kones og mit Bryllup sendte Frøken Møller os en stor, smuk Krystalskaal, og kort Tid efter afgav hun Erklæringen til Overlæge B-E.

Overlæge B-E skrev i Sommeren 1924 til min Svigerfader: »Foreløbig synes Deres Datter at befinde sig vel, og hun udfører sit store Arbejde til vor fulde Tilfredshed.«

I November 1925 gav Overlæge B-E min Kone en anbefaling, hvori han sluttede: »Jeg kan anbefale Frøkenen som en dygtig, forstandig og energisk Massøse.«

Endelig har Overlægen saa sent som den 23 September 1926 til min Svigerfader bl a skrevet: »Hun har passet sit Arbejde upaaklageligt.«

Jeg vedlægger her en Anbefaling fra Overlæge Videbech, udfærdiget paa Grundlag af Oplysninger fra min Kones tidligere foresatte.

Endvidere skal jeg oplyse, at min Hustru er Student og cand phil.

Jeg vil endelig gerne gøre opmærksom paa et andet Forhold: Overlæge B-E har været i stadig Korrespondance med min Svigerfader angaaende Patienter og flere Gange skrevet til min Svigerfader om min Kones langvarige Halssygdom, men aldrig med et Ord nævnt de gynækologiske Behandlinger — — —! (Disse strakte sig over flere Somre).

Som tidligere nævnt i denne Skrivelse, har Overlæge B-E udtalt, at min Hustru efter Afslutningen af Behandlingerne var vedblevet at komme i hans Hjem o s v.

Hertil skal jeg gerne forklare følgende:

Min Hustru har en enkelt Gang været Fru B-E's Gæst ved en Eftermiddagste sammen med nogle andre Massøser.

En anden Gang har hun været i Overlægens Hjem under følgende Omstændigheder: Under en Oplæsning i Foredragssalen, som min Kone overværede sammen med Laboratorieassistent Frøken Lindhard, blev de begge af Fru B-E, der sad lige bag ved dem, opfordret til at drikke en Kop Te sammen med nogle andre Funktionærer. Hertil sagde min Kone efter nogen Vægning »Ja«, da hun satte Pris paa Fru B-E og ikke syntes, at Forholdene begunstigede en fortsat Vægning.

Efter et andet Foredrag, bad Overlæge B-E min Kone komme i sit Hjem bagefter, hertil svarede min Kone »Nej Tak!«

Fru B-E har ikke været min Kones Gæst, efter at hun var ophørt med Behandlingerne. Noget saadant hører jeg, B-E har paastaaet.

Til Overlæge B-E's Fødselsdag og bl a til Jul har det været Skik at sende B-E Blomster.

Efter at min Kone var ophørt med Behandlingerne, har hun nægtet at bidrage til Blomsterne. Dette Forhold er af Overmassøse Frøken Møller blevet meddelt Overmassøse Frøken Aackmann, der som Regel stod for Indsamlingen.

Min Kone og jeg har i Januar 1927 aflagt Forlovelsesvisit hos B E. Om Aarsagen hertil skal jeg nærmere gøre Rede.

Da jeg i Sommeren 1926 begyndte at komme sammen med min Kone, følte Overlæge B-E sig foranlediget til at forbyde min Kone at komme sammen med mig, idet han fortalte nogle løgnagtige Sladderhistorier om mig.

Han udtalte til min Kone: »at hvis det ikke var fordi jeg holdt af Dem og følte et faderligt Ansvar overfor Dem, vilde jeg lade Dem rejse.«

Da dette blev mig fortalt, søgte jeg øjeblikkelig B-E's Hjem for at faa en Forklaring. Han behandlede mig ved denne Lejlighed yderst overlegent og sluttede med at opretholde »Forbudet«, som jeg selvfølgelig ikke respekterede. Kort efter — den 23 September 1926 — forsøgte han at komme af med min Kone ved til min Svigerfader at meddele, at hun ikke vilde kunne taale Vinteropholdet paa Kuren paa Grund af den daarlige Hals. Overlæge Bartels, som behandlede min Kone for Halslidelsen, udtalte imidlertid, at hun godt kunde taale det.

Da vi saa blev forlovet i Julen 1926, aflagde vi i Januar 1927 Besøg hos Overlægen. Det var efter mit udtrykkelige Forlangende, det skete — det var en Slags Oprensning for mig, og jeg anede jo intet om det, jeg senere fik at vide.

Overlæge B-E's daværende og nuværende Sekretær, Fru Heiberg, har sagt til min Kone (da denne overfor Overlægen selv direkte havde udtalt, at hun følte sig brøstholden over Behandlingerne), at hun beundrede min Kone, fordi hun havde Mod til at gøre dette, og at hun vilde ønske, at hun turde indtage samme klare Standpunkt.

Fru Heiberg har som hans Sekretær overværet en Del af hans gynækologiske Undersøgelser af Patienterne, men ved flere Lejligheder nægtet at overvære dem. Hun har endvidere nægtet at skrive under paa den Tillidsadresse, som for nylig blev sat i Gang af Forstanderinde Frøken Bro.

Da min Svigerfader og jeg søgte at rejse Sagen, fik han medfølgende (desværre) anonyme Brev, der taler sit eget sørgelige Sprog. Min Kone mener at vide, hvem Afsenderen er.

Jeg skal sluttelig meddele, at jeg har al Korrespondance mellem Røde Kors og min Svigerfader og mig samt Overlæge B-E's Brev til min Svigerfader af 23 September 1926 — foruden mange andre Papirer Sagen vedrørende. Alt staar til Disposition.«

Det i Skrivelsen nævnte anonyme Brev har følgende Indhold:

»Hr Læge Rasmussen.

Syg og paa Vejen til Sanatorium har jeg boet et Par Dage i Viborg, hvor jeg har faaet noget meget sørgeligt at vide, som er sket paa Folkekuren. Reservelæge Sørensen sendt bort og Deres Datter og andre slæbt i Sølen, medens Overlæge Eliassen, der i Viborg kaldes Rasputin, Haremsdirektør og andet, fortsætter som intet var kendt.

Det er sandt, de Rygter der gaar om ham, og det er gaaet ud over mig selv. Jeg kom ung og uerfaren til Folkekuren, og da jeg konsulterede Overlæge Eliassen, idet jeg var bange for mine Lunger, spurgte han mig, om jeg følte mig klam og havde Smertes i Underlivet. Da jeg til Tider havde det, sagde han, at jeg skulde indvendig undersøges.

Det foregik om Eftermiddagen, efter at alle var sendt bort og Dørene laast. Den anden Gang sagde han, at jeg skulde have indvendig

Massage, og at det foregik bedst, naar han laa ved Siden af mig, og jeg forstod snart, at han ikke var Læge, men Mand.

Jeg var ung og uerfaren og følte mig betaget af Overlægen, først uforstaaende og senere med den Lyst, som han havde vakt i mig, og som jeg skammer mig for. Bagefter forstod jeg, at det gik mange som mig, og kun de af os, der saa godt ud. Alle de nye, der kom, blev advarede imod ham. Men han har Magt, han kan gavne og skade os senere, derfor ved jeg andre, som han har tvunget til Fald.

Han har skadet vor Sjæl, andre Læger siger, at det er den største Forbrydelse en Læge kan begaa, det han har gjort, og han har nedsat Agtelsen for vor Stand. Derfor skriver jeg dette, men jeg er syg og skammer mig, og derfor kan jeg ikke sætte mit Navn under. Men Forstander Hauch, der har stor Indflydelse paa Folkekuren, skal ogsaa have dette Brev, thi Overlæge Eliassen maa ikke sidde stadig med den samme Magt.

Med særdeles Agtelse.

Tidligere Massøse paa Folkekuren.«

Yderligere afgav Sagsøgte Erichsen efter Læge Rosleffs Opfordring følgende Erklæring:

»Jeg undertegnede Premierløjtnant P B Erichsen erklærer herved, at jeg indestaar for Rigtigheden af de Indenrigsministeren den 11 ds af mig tilsendte Oplysninger vedrørende Overlæge Brinck-Eliassens Forhold.«

Efter at disse Erklæringer af Indenrigsministeriet var tilstillet Sundhedsstyrelsen, og denne overfor Formanden for Dansk Røde Kors havde udtalt sig for Nødvendigheden af, at Sagsøgeren anlagde privat Søgmaal mod Sagsøgte Erichsen, har Sagsøgeren, der af Indenrigsministeriet var gjort bekendt med Indholdet af Redegørelsen og det anonyme Brev, under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte anset med Straf efter Straffelovens §§ 215 og 217 og de Sagsøgtes Sigtelser mod Sagsøgeren for at have misbrugt sin Stilling til at gøre Sagsøgte Fru Erichsen og andre kvindelige Patienter til Genstand for uterlig Behandling samt følgende i den fornævnte Skrivelse til Indenrigsministeren af 11 Maj 1930 og det medfulgte anonyme Brev indeholdte Udladelser mortificerede, nemlig fra Skrivelsen:

1. »Min Hustru, Fru Esther Erichsen, Datter af Godslæge S A Rasmussen, Tranekær«, forhen Massøse paa Folkekuranstalten ved Hald, har været udsat for en yderst graverende Behandling af Overlæge Brinck-Eliassen ved Folkekuren.«

2. »Jeg skal ikke her skildre, hvor graverende de var, — hvordan de blev udført — og jeg vægrer mig ved her at gengive den oprørende Handling fra Overlægens Side under »Behandlingerne«, som fik min Kone til ikke oftere at indfinde sig hos Overlægen for at blive behandlet.«

3. »Min Kone har ladet sig behandle af Overlægen i Tillid til, at han var Læge, han optraadte altid faderligt og beskyttende overfor hende, nu gik det op for hende, at han grundigt havde misbrugt sin Stilling som Læge.«

4. »I samme Brev giver Direktør Cold nogle Oplysninger, som viser, at Overlæge B-E har givet en Række falske Oplysninger og

Paastande, som øjeblikkelig vilde være blevet gendrevet, saafremt min Kone havde været til Stede ved det Møde, saaledes som hun havde tilbudt det.«

5. »Jeg ønsker hertil at fremhæve, at min Hustru og jeg absolut intet har at skjule, og at vi for det rette Forum skal vide at tilbagegive B-E's usle Usandheder en for en,«
og fra det anonyme Brev:

6. »Rasputin«, »Haremsdirektøren«, »sagde han at det foregik bedst, naar han laa ved Siden af mig, og jeg forstod snart, at han ikke var Læge, men Mand« »det gik mange som mig, og kun de af os, der saa godt ud,« »ved jeg andre, som han har tvunget til Fald,« »den største Forbrydelse, en Læge kan begaa, det han har gjort.«

Sagsøgeren har derhos paastaaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale ham en Erstatning af 12 000 Kr. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

De Sagsøgte har ikke rejst Indsigelse mod, at Ansvar for de paa-klagede Udladelser, saafremt et saadant maatte statueres at paa hvile Sagsøgte Erichsen, tillige bæres af Sagsøgte Fru Erichsen, forsaavidt angaar Redegørelsen og den medfulgte anonyme Skrivelse, men iøvrigt har de i første Række gjort gældende, at Ansvar ikke kan paa hvile dem allerede, fordi Sagsøgte Erichsen efter Opfordring har afgivet sin Redegørelse med Bilag alene for at orientere Indenrigsministeren i Forholdene ved Hald Folkekuranstalt, saa at Dokumentet maa betragtes som et fortroligt Aktstykke, der ikke skulde være bragt videre.

Det maa nu vel efter de af Sagsøgte Erichsen og Læge Rosleff afgivne overensstemmende Forklaringer antages, at Sagsøgte Erichsen paa Grundlag af Udtalelser fra Rosleff til ham har haft Føje til at gaa ud fra, at der ikke vilde blive Spørgsmaal om noget Ansvar for ham med Hensyn til Udladelserne, med mindre det efter en af Ministeriet foranstaltet Undersøgelse maatte vise sig, at Sigtelserne manglede Grundlag, og herved maa det blive uden Betydning, hvorvidt Rosleff har været berettiget til at bibringe Sagsøgte Erichsen en saadan Opfattelse. Men de Sagsøgte findes dog uanset det anførte ikke paa dette Grundlag alene at kunne fritages for Ansvar overfor Sagsøgeren for de mod ham i Redegørelsen og det vedlagte anonyme Brev indeholdte Beskyldninger, og det bliver herefter nødvendigt at undersøge, om de Sagsøgte har haft Føje til at fremsætte de paa gældende Sigtelser.

Med Hensyn hertil har Sagsøgte Fru Erichsen afgivet en Partsforklaring, der gaar ud paa følgende:

»Ca en Maanedes Tid efter den 15 April 1924 sendte Sagsøgeren Bud til Fru Erichsen, og da hun var kommet over til ham, udsurgte han hende nærmere om hendes Helbredstilstand. Hun anførte da, at hun led af daarlig Mave, idet hun havde træg Afføring og Smerter i højre Side, hvor hun i 1916 var blevet opereret for Blindtarmsbetændelse. Endvidere havde hun en Rift i Endetarmsaabningen. Denne sidste Lidelse begyndte Sagsøgeren straks at behandle med Lapispensling. Hun fik 5—6 Behandlinger herfor, og disse foregik i et Undersøgelserum paa den gamle Optagelse og skete om Formiddagen i Arbejdstiden i Overværelse af Oversygeplejersken. Da Behandlingen for Riften var

sluttet, begyndte Sagsøgeren at behandle det Ar, som hun havde efter Blindtarmsoperationen. Behandlingen skete ved udvendig Massage dels med Haanden, dels med et Traktionsapparat. Da dette Apparat var stærkt i Brug i Anstaltens Arbejdstid, blev Behandlingen givet i Middagspausen og foregik i Sagsøgerens Privatkontor i Hjemmet. Medens disse Behandlinger stod paa, udtalte Sagsøgeren en Gang omkring den 1 Juli 1924, at hun vistnok ogsaa led af indvendige Sømmenvoksninger, og at han derfor burde foretage en gynækologisk Undersøgelse. Undersøgelsen blev derpaa iværksat med Indførelse af en Finger i Vagina. Efter Undersøgelsen udtalte Sagsøgeren overfor hende, at der fandtes Sømmenvoksninger, som han mente kunde løsnes ved vaginal Massage, som han selv var villig til at give hende, og som han sagde straks skulde gives med megen Omhu og kunde være af stor Betydning for hende. Hun gik derefter ind paa at lade sig behandle paa den Maade, og senere under Behandlingerne har Sagsøgeren udtalt, at de ogsaa kunde have Betydning for senere Fødsler. Behandlingerne blev derefter givet et Par Gange ugentlig, indtil hun fratraadte i November 1924. I Maj 1925 genoptoges de paany og foregik da en a to Gange om Ugen, naar Sagsøgeren sendte Bud efter hende, eller hun iøvrigt var tilstede hos ham i tjenstlig Anliggende. Behandlingerne ophørte først, da hun forlod Folkekuren den 1 November 1925. I Maj 1926 optoges de paany og blev da givet, naar Sagsøgeren sendte Bud efter hende, i Almindelighed en Gang om Ugen, hvorved hun dog bemærker, at hun i 1926 var syg af Halslidelse fra medio Juni til medio Juli og fra noget ind i September til midt i November. Efter Midten af November 1926 fik hun enkelte Behandlinger, men ved Jul s A ophørte hun selv dermed uden Overlægens Foranledning. Grunden til, at hun ophørte dermed var, at hun havde lært sin nuværende Ægtefælle at kende og var traadt i kønsligt Forhold til ham. Da Behandlingerne begyndte i April 1924, var hun kønsligt uberørt.

Til at begynde med laa hun under Behandlingerne altid ned paa en Undersøgelsessofa. Hun var saa at sige helt afklædt, idet hun kun havde en Undertrøje paa. Hun laa med Benene adskilte, og naar hun udtrykkelig fik Besked derom, bøjede hun Knæene og trak Benene, op under sig. Behandlingen skete ved, at Sagsøgeren indførte sin højre Pegefinger i vagina og aldrig i rectum. Fingeren førte han frem og tilbage, dels langsommere og dels hurtigere. Sagsøgeren gav hende aldrig samtidig nogen Behandling paa Underlivet med sin venstre Haand. Under senere Behandlinger fik hun stundom Paalæg om at staa op mellem Benene paa Sagsøgeren, der fuldt paaklædt sad ned paa Divanen. Hun stod da med Siden ind mod ham. Naar hun saaledes stod op, foregik Behandlingen paa samme Maade, idet Fingeren førtes op, og Sagsøgeren støttede sin venstre Arm ved at holde den om Livet paa hende. Samtidig skulde hun lægge sin ene Arm om Halsen paa Sagsøgeren. Dette skete formentlig for at støtte hendes Stilling. Naar Behandlingen blev givet i liggende Stilling, hændte det, at Sagsøgeren med venstre Haand tog om hendes Bryster skiftevis og klemte paa dem, idet han udtalte, at der herved tilvejebragtes en indre Afslappelse. Undertiden meddeltes Behandlingen saaledes, at hun laa ned, og Sagsøgeren da med sin venstre

Arm hævede hende op i halv siddende Stilling, hvorpaa hun maatte tage ham om Halsen. Under Behandlingerne er det sket flere Gange, at Sagsøgeren har lagt sig paa Lejet ved Siden af hende, og da har foretaget Behandlinger som sædvanlig. Allerede inden Sagsøgeren første Gang lagde sig ved Siden af hende, havde hun faaet Besked paa, at det vilde fremme Afslappelsen, naar hun under Massagen bevægede sit Underliv, saa at hun pressede imod Fingeren og ved sine Bevægelser med Underlivet stadig gik mod Fingerens Bevægelser. Efter at hun var begyndt at bære sig saaledes ad, begyndte hun at føle sig kønslig paavirket af Behandlingen. Hun antog, at dette skyldtes Følelser hos hende, som hun ikke ønskede at omtale, og hun sagde derfor intet derom til Sagsøgeren. Herved forstaar hun nærmere, at hun mente, det var forkert ved hende selv, at hendes Kønndrift lod sig vække paa denne Maade. Hun, der i det hele mener, at hendes Lidelser blev bedre ved de Behandlinger, Sagsøgeren undergav hende, og ved en Diæt, han samtidig havde foreskrevet hende, gik ud fra, at Massagen var fuldt lægemæssig, og gjorde sig ingen Tanke om, at den i nogen Maade paavirkede Sagsøgeren. Efter at han var begyndt at lægge sig ved Siden af hende, mærkede hun, at han blev forpustet og rød i Hovedet, og ved flere Lejligheder følte hun sig overbevist om, at hun tillige mærkede, at han, der under disse Behandlinger trykkede sig tæt ind til hende, havde en Erektion. Selv efter at dette var foregaaet, forment hun, at Behandlingen var fuldt ud lægemæssig, men hun blev nu klar over, at den paavirkede Sagsøgeren i samme Retning, som hun selv blev paavirket. Sagsøgeren har aldrig i hendes Nærværelse blottet sig, aldrig kysset hende, aldrig sagt noget, der kunde have Hentydning til kønslig Forhold eller lignende.

I Begyndelsen afsluttedes den enkelte Behandling langsomt og roligt, men senere skete det, at Sagsøgeren afsluttede Behandlingerne brat og skyndte sig ud af Lokalet, hvorpaa han efter nogle Minutters Forløb kom tilbage og da vaskede sine Hænder. Om hvad der foregik i Mellemtiden, ved hun intet.

Massagebehandlingerne foregik i 1924 og det meste af 1925 i Overlægens Privatkontor i Hjemmet. 3 Gange i 1925 er de foregaaet i Sagsøgerens Hjem udenfor Kontoret, de to Gange i et af Lejlighedens Opholdsværelser, hvor hun laa paa en Sofa, og en Gang i et Soveværelse tilhøjre for Indgangsdøren, hvor hun laa paa en Seng. Denne Behandling var en af dem, hvor Sagsøgeren lagde sig ved Siden af hende. Da den nye Optagelsesafdeling blev aabnet, kom Behandlingen til at foregaa i Undersøgelsesrummet der. Behandlingerne blev altid meddelt, efter at hendes Arbejdstid var ophørt; der var aldrig nogen tilstede under Behandlingerne, og alle Døre blev aflaaede, før de foregik. En enkelt Gang er det haendt, at en har banket paa en saadan aflaaet Dør, og uden om Lokalet færdedes ofte Personale, der foretog Rengøringen, som skete paa denne Tid.

I 1924 foretog Sagsøgeren i det hele en grundig Lægeundersøgelse af hende, og han udtalte paa Grundlag heraf, at hun havde en mindre Rygskævhed. I denne Anledning maatte hun 4—5 Gange i Løbet af 1924 og 1925 foretage gymnastiske Bevægelser med Kroppen, efter at hun

helt havde afklædt sig. Dette skete altid umiddelbart før, at Massagebehandlingerne begyndte. Sagsøgeren har aldrig anordnet nogen Behandling for denne Rygskævhed, og hun har aldrig tænkt noget nærmere herved.

Sagsøgeren har aldrig anmodet hende om at aflevere Sygesedler til Brug for Sygekassen under de omhandlede Massagebehandlinger, hvorimod han har rettet saadan Anmodning til hende, da han i en Periode behandlede hende for en Halslidelse.

Efter Januar 1927 har hun søgt Reservelæge ved Folkekuren Hans Sørensen, naar hun skulde benytte nogen Læge. Tidligere har hun aldrig paa Folkekuren brugt anden Læge end Sagsøgeren, og det var først i 1927, at hun erfarede, at Læge Sørensen i Almindelighed behandlede Funktionærerne.

Endnu da hun afbrød de omhandlede Massagebehandlinger ved Jule-tid 1926, var hun af den Mening, at disse var fuldt ud lægemæssige, og naar hun senere er kommet til en anden Anskuelse, skyldes det, at hun har ført Samtaler derom med Læge Sørensen, hendes Fader og Overlæge Videbech. Disse Samtaler blev ført i Efteraaret 1928. Hun betroede sig selv til sin Fader, men de to andre Læger henvendte sig til hende om Sagen.

Hun tilføjer, at der i Sommeren 1926 var et Tidspunkt, hvor Sagsøgeren udtalte, at Lidelsen vist ikke kunde blive bedre ved Behandlingerne, men efter en Maanedstid genoptog Sagsøgeren dog Behandlingen uden nogen Foranledning fra hendes Side.

Hver Massagebehandling varede i Almindelighed ca et Kvarter, og Sagsøgeren har aldrig i hendes Nærværelse ved Behandlingerne gjort nogen Journaltilførsel eller andre Notater. I September 1928 henvendte hun sig til Sagsøgeren for at anmode om Tilladelse til at fratræde sin Stilling, da hun i næste Maaned agtede at indgaa Ægteskab. Sagsøgeren meddelte hende da, at to af Folkekurens Læger Sørensen og Arendrup havde rejst Klager over ham i Anledning af de Massagebehandling, han havde givet hende. Dette kom hende ganske overraskende, idet hun paa det Tidspunkt aldrig havde givet nogen Besked om disse Behandlingers Forløb. Hun havde vel advaret to Massøser mod at lade sig underkaste Undersøgelse af Sagsøgeren, men hun begrundede kun dette med, at en saadan Undersøgelse var meget ubehagelig, og gik i det hele taget ikke nærmere ind paa Sagen. Omtrent en halv Snes Dage efter Samtalen med Sagsøgeren bragte Læge Sørensen af egen Drift paa Bane overfor hende, at han havde Kendskab til den Samtale, hun havde haft med Overlægen, og til en senere Samtale, hvorunder hun havde meddelt Sagsøgeren, at ogsaa hun nu var af den Mening, at Behandlingerne ikke havde været, som de skulde være. Paa denne Foranledning gav hun Meddelelse til Sørensen om, at hun sad inde med Oplysninger om disse Forhold, som hun var villig til at fremkomme med, dersom det blev nødvendigt. Noget senere afgav hun saa en skriftlig Erklæring om Forholdet og havde saa en Samtale med Overlæge Videbech, altsammen inden hun talte med sin Fader derom. Inden hun afgav Erklæringen, havde hun gennem Læge Sørensen fra Overlæge Videbech faaet Meddelelse om, at denne som Formand for det

Udvalg, der da ledede Administrationen af Folkekuranstalten, forlangte skriftlige Oplysninger i Sagen.

Saavel Læge Sørensen som Dr Videbech hævdede under Samtalerne med hende, at Massagebehandlingerne ikke havde noget lægeligt Formaal. Under hendes ovennævnte anden Samtale med Sagsøgeren benægtede han bestemt at have haft kønslig Tilfredsstillelse af Behandlingerne og spurgte yderligere, om hun ikke vidste, at en anden Massøse paa det Tidspunkt ganske uegennyttigt havde opofret sig for ham, idet han tilføjede, at det vel ikke var nødvendigt at nævne, hvem denne Massøse var.«

Efter at være foreholdt den foranførte af hende den 18 September 1928 tiltraadte Erklæring, forklarede Sagsøgte Fru Erichsen yderligere, at hun vedstaar denne Erklæring med de Ændringer, der følger af Partsforklaringen. Særlig bemærkede hun, at hun i 1928 ikke fremkom med den fulde Sandhed om alle Enkeltheder og først nu havde bestemt sigt til at give fuldstændig Besked. Paa Forespørgsel om, hvorvidt hun inden Sagens Anlæg har udtalt sig til andre om Beskaffenheden af de heromhandlede Massagebehandling, erklærede Sagsøgte Fru Erichsen, at hun ikke ønskede at besvare dette Spørgsmaal.

Endvidere har Fru Y, f X, afgivet følgende Vidneforklaring:

»Hun har været ansat ved Folkekuranstalten ved Hald fra den 1 Maj—1 November 1926. Hun var da 26 Aar gl. Da hun altid har lidt af Obstipation, konsulerede hun Anstaltens Funktionær læge, Læge Sørensen, der anordnede hende en Diætkur. I Anledning af, at hun brugte denne Kur, blev hun af Sagsøgeren opfordret til at underkaste sig en gynækologisk Undersøgelse, hvorhos hun samtidig fik en Udskylning i Blæren. Undersøgelsen fandt Sted i det Rum, der sædvanlig brugtes hertil, og skete i Overværelse af en Sygeplejerske, Frk Pallisgaard, nu Fru Anna Frithiof Jensen. Ved en yderligere Undersøgelse var Frk Pallisgaard ligeledes tilstede. Efter Undersøgelsen udtalte Sagsøgeren, at Vidnets Livmoder laa skævt, og at det vilde være fornuftigt, at hun lod sig behandle med gynækologisk Massage. Vidnet indgik herpaa og blev da underkastet ca 15 Behandlinger, der foretoges med Mellemrum, i Reglen 1 a 2 Gange om Ugen, og en Gang var der en Maaned imellem. Behandlingerne foregik i et af de sædvanlige Undersøgelsesrum i Optagelsesafdelingen. Disse Rum er kun ved Gardiner adskilt fra den udenfor liggende Gang. Der var ingen tilstede ved Behandlingerne, som altid foregik efter at Vidnets Arbejdstid var endt Kl ca 4. Behandlingen foregik ved, at Sagsøgeren indførte en Finger paa højre Haand i Vidnets vagina, men ikke nogen Finger i rectum og derefter førte den indførte Finger frem og tilbage, medens Vidnet forholdt sig stille. Under en Del af Behandlingerne laa Vidnet ned paa et Leje, og Sagsøgeren gav hende aldrig samtidig udvendig Massage med venstre Haand. I andre Tilfælde stod Vidnet op mellem Benene paa Sagsøgeren, der da sad ned, og i disse Tilfælde havde han sin venstre Arm omkring Livet paa Vidnet, medens hun, der vendte Siden til Sagsøgeren, lagde sin ene Arm om Sagsøgerens Hals, hvorved hendes Stilling støttedes. Vidnet har aldrig følt sig kønslig paavirket under Behandlingerne og heller ikke hos Sagsøgeren bemærket noget, der tydede paa, at han var kønslig paavirket.

I det hele følte Vidnet sig ikke ubehagelig berørt ved Behandlingerne, hvorved hun dog bemærker, at Sagsøgeren sagde til hende, at det var nødvendigt forud for Behandlingen »at irritere Slimhinderne i Livmoderen«. Denne Irritation, mener hun, blev fremkaldt ved, at Sagsøgeren bevægede Fingeren noget stærkere op og ned og til Siderne i vagina, inden Behandlingen begyndte. Denne foregik da længere oppe. Vidnet tilføjer, at hun for ca $\frac{1}{2}$ Aar siden er blevet lægeligt undersøgt, og da blev det meddelt, at Livmoderen ikke laa skævt. Vidnet tilføjer, at Sagsøgeren aldrig under Behandlingen gav hende Massage med begge Hænder.«

Endelig har Fru Z som Vidne forklaret saaledes:

»Hun, der er født den 25 August 1905, kom til Hald Folkekuranstalt den 1 April 1925. Hun har kendt Sagsøgeren, der var en god Ven af hendes Fader, fra hun var Barn, og de er Dus, og hun kalder ham Onkel. Først paa Aaret 1925 havde Vidnet været syg og lidt af Mavesmerter, og Sagsøgeren havde da under et Besøg hos hendes Forældre en Dag, hvor hun havde stigende Feber, medvirket til, at hun blev indlagt paa Diakonissestiftelsen som formentlig lidende af Blindtarmsbetændelse. Vidnet husker ikke, men kan ikke bestemt bestride, at hun ved den heromhandlede Lejlighed, hvor Sagsøgeren foretog en udvendig Undersøgelse af Underlivet, ogsaa kan være blevet undergivet en indvendig Undersøgelse. Hun husker, at en anden tilkaldt Læge har undergivet hende en rectal Undersøgelse. Der blev ikke foretaget nogen Operation paa Diakonissestiftelsen, men Vidnet, der nok kunde tiltrænge legemlig Arbejde i Stedet for Kontorarbejde, blev af Sagsøgeren opfordret til at komme til Folkekuranstalten, hvor hun skulde virke som Volontør ved den elektriske Klinik. Da Vidnet efter Ankomsten til Hald led af Forstoppelse, ordinerede Sagsøgeren en Oliekur for hende. Senere opfordrede Sagsøgeren hende til at komme tilstede, for at han kunde underkaste hende en Behandling, der kunde hjælpe hende. Vidnet blev derpaa underkastet en Undersøgelse, der foregik i Sagsøgerens Hjem, uden at andre var tilstede. Hun laa paa en Divan i et Opholdsværelse med blottet Underkrop, og Sagsøgeren undersøgte hende, idet han indførte en Finger i vagina og foretog udvendig Undersøgelse ved at trykke paa hendes Mave. Herunder meddelte Sagsøgeren, at han forskellige Steder fandt noget, der skulde væk. Derefter blev Vidnet underkastet 4—5 Massagebehandlinger, der alle med 4—5 Dages Mellemlum foretoges saaledes, at hun laa paa Ryggen med blottet Underliv og havde den ene Arm om Halsen paa Sagsøgeren, der laa paa Knæ ved Siden af Lejet. Vidnet blev herunder rejst halvt op, og Behandlingen skete da ved, at Sagsøgeren indførte en Finger i vagina og bevægede den op og ned samt frem og tilbage. Han indførte aldrig samtidig nogen Finger i rectum. Han brugte ikke den anden Haand til samtidig at give hende Massage, og denne hvilede ikke paa hendes Underliv. Sagsøgeren bar ikke Fingertut eller Handske, og Fingeren blev ført højt op i vagina. Behandlingen foregik altid i Sagsøgerens Lejlighed, og hans Hustru var da ikke hjemme. En af de sidste Behandlinger foregik i Sagsøgerens Soveværelse, og hun laa da paa en Seng. Ved de første Behandlinger følte Vidnet ikke noget særligt, men derefter følte hun sig en enkelt

Gang noget kønslig berørt, og hun maatte i det hele gøre sig megen Umage for, at Behandlingerne ikke skulde berøre hende i denne Henseende, idet hun følte sig flov over, at noget saadant kunde være Tilfældet. Vidnet mener, at Sagsøgeren selv blev noget anstrengt og forpustet ved Behandlingerne, og særlig ved de sidste Behandlinger forekom det Vidnet, at Behandlingsmaaden var noget outreret. Sagsøgeren havde ved en af Behandlingerne udtalt til Vidnet, at hun nok forstod, at disse Behandlinger var svære at give for ham. Sagsøgeren ophørte ret pludseligt med Behandlingerne og forlod da Værelset en kort Tid, forinden han kom igen og sagde farvel til hende. Vidnet var paa den Tid, Behandlingerne fandt Sted, kønslig uberørt. Vidnet, der havde faaet mere og mere mod Behandlingerne, sagde tilsidst til Sagsøgeren, at hun ikke kunde lide dem, og han holdt da op. Efter den Tid har de ikke talt sammen om Behandlingerne, ejheller har Sagsøgeren spurgt, om de havde hjulpet, og hun, der blev gift i Januar 1926, har i det hele ikke omtalt det til nogen, førend hun, efter af Dr Hans Sørensen, der er en Ven af hendes Mand, at have hørt om Fru Erichsens Forhold, i Efteraaret 1928 gav sin Mand Besked om det. Efter at Behandlingerne var ophørt, har Sagsøgeren en Gang talt til Vidnet om, at det paa Grund af hans Hustrus Sygdom vilde blive svært for ham, og han har da spurgt hende, om hun ikke kunde hjælpe ham. Vidnet svarede intet hertil. I den Tid, hun var paa Folkekuranstalten, kom hun flere Gange i Sagsøgerens Hjem. Efter Behandlingerne maaske dog knap saa meget som før. Hun har ogsaa med sin Mand og sit Barn besøgt Sagsøgerens Hjem — — — Vidnet føler nu, at det var en uterlig Behandling, hun blev underkastet.«

Efter at Sagsøgeren, der, da Sagsøgte Fru Erichsen og de to fornævnte Vidner afgav Forklaring, ikke kunde være tilstede paa Grund af Sygdom, var kommet sig saa vidt, at han kunde afhøres, har Sagsøgte Fru Erichsen og Fruerne Y og Z i Sagsøgerens Overværrelse paany været afhørt. Herunder har Fru Erichsen gentaget sin foran gengivne Partsforklaring. Sagsøgeren har derpaa med Hensyn til denne som Part forklaret følgende:

»Han har ikke sendt Bud efter Fru Erichsen til Undersøgelse, men hun har selv henvendt sig til ham med Klage over Smerter i højre Side af Underlivet nedenfor det Sted, hvor hun har et Ar efter Operation for Blindtarmsbetændelse. Sagsøgeren behandlede først Fru Erichsen med udvendig Massage og med Lapispensling for en Rift i Endetarmen. I Aaret 1925 foretog Sagsøgeren derpaa en recto-vaginal Undersøgelse af Fru Erichsen og bemærkede herved, at der ikke var nogen Hindring for Indførelse af en Finger i vagina. Han tør ikke udtale, at dette Forhold udelukker, at Fru Erichsen, som af hende hævdede, har været kønslig uberørt, ligetil hun første Gang havde Samleje med sin nuværende Ægtefælle. Ved Undersøgelsen forefandt Sagsøgeren nogle Sammenvoksninger eller Stramninger, der sad meget højt oppe i højre Side af Skedehvælvingen nærmere Bugvæggen (i parametriet). Det tog lang Tid paa Grund af Afslapningens Vanskelighed at faa dette konstateret, men da Konstateringen var sket, tilraadede Sagsøgeren Fru Erichsen at lade sig behandle med Massage ad modum Thure Brandt. Forsaavidt

Fru Erichsen hævder, at den omhandlede Undersøgelse og de efterfølgende Massagebehandlinger begyndte i Aaret 1924, er dette ikke rigtigt. De nu omhandlede Undersøgelser og efterfølgende Behandlinger, som Sagsøgte Fru Erichsen nu indgik paa, tog først sin Begyndelse i 1925. Med Hensyn til Behandlingernes Ophør bestrider Sagsøgeren, at de varede til hen imod Jul 1926, idet de ophørte i hvert Fald, inden Fru Erichsen i Oktober 1926 blev indlagt paa Sygehuset i Viborg for en Halslidelse. Med Hensyn til selve Behandlingerne forklarer Sagsøgeren, at det er Fru Erichsen, der selv har bestemt, hvor meget hun vilde afklæde sig, og at han ikke har stillet Forlangende i saa Henseende. Under selve Behandlingerne bar Sagsøgeren altid Fingertut, som var indfedtet. Ved Behandlingerne indførte han højre Pegefinger i vagina, uden at nogen anden Finger indførtes i rectum. Den indførte Finger blev kun bevæget saa meget, som det var nødvendigt for at lokalisere sig, og naar Stedet var fundet, blev Fingeren holdt stille, og selve Massagebehandlingen blev da givet udvendig med en højst to Fingre paa den anden Haand. Det er umuligt, at en saadan udvendig Massage ikke mærkes af den, som faar den. Til Opnaaelse af Afslapning har Sagsøgeren ført sin frie Haand rundt paa Fru Erichsens Underliv, men han bestrider bestemt at have foretaget de af hende omforklarede Tag paa hendes Bryster, hvilke Tag han betegner som villende have været ganske hensigtsløse. Sagsøgeren bestrider yderligere aldeles bestemt, at han nogensinde har paabudt Fru Erichsen at bevæge Underlivet under Behandlingerne, som af hende forklaret, saavel som at han nogensinde har lagt sig paa Lejet ved Siden af hende, og at han under Behandlingerne har faaet Erektion af sit Lem. endsige at hun skulde have mærket saadant. Sagsøgeren har aldrig under Behandlingerne indtaget en knælende Stilling ved Siden af Lejet. Fru Erichsen har kun været i staaende Stilling, hvorved Sagsøgeren sad paa Hug, under Foretagelse af Undersøgelser, aldrig under Behandlingerne. Sagsøgeren har aldrig behandlet Fru Erichsen i sin Privatlejlighed og altsaa heller ikke i noget Soveværelse i denne. Det er ganske udelukket, at han har behandlet Fru Erichsen efter Kl 7 Aften. Med Hensyn til Afslutningen af hver enkelt Behandling bemærker Sagsøgeren, at han altid er gaaet ud af Stuen for at aftage den benyttede Fingertut og rense sig med Sprit og Vat, inden han atter kom tilbage for at vaske sig. Sagsøgeren har aldrig staaet i kønsligt Forhold til nogen anden end sin Hustru og har saaledes heller ikke haft kønslig Omgang med andre under sin Hustrus langvarige Sygdom og Fraværelse fra Hjemmet fra Maj til November 1924 og Foraarsmaanederne i 1925. Sagsøgeren har absolut ikke følt sig kønslig berørt ved de Undersøgelser og Behandlinger, han har maattet undergivet andre Kvinder. Behandlingerne ad modum Thure Brandt har Sagsøgeren alene foretaget i kurativt Øjemed, aldrig i videnskabeligt Øjemed. Foruden Fru Erichsen og det igaar afhørte Vidne, Fru Y, har Sagsøgeren kun behandlet en Massøse efter den Thure Brandtske Metode. Paa Forehold af Sagsøgte Fru Erichsens Forklaring om, at Sagsøgeren til hende har udtalt om en anden Massøse, at hun under hans Hustrus Sygdom ganske uegennyttigt har opofret sig for ham, forklarer Sagsøgeren, at han herved kun har sigtet til, at be-

meldte Massøse har taget sig ganske særlig af hans Børn og saaledes været meget for hans Hjem. Udtalelsen blev afgivet til Fru Erichsen ved den af hende omforklarede Lejlighed i Anledning af, at Fru Erichsen fremkom med en Ytring om, at det dog ikke var urimeligt, at en Mand, naar hans Hustru var borte fra ham, kunde faa kønslig Tilfredsstillelse ved den Slags Behandlinger af en Kvinde. Sagsøgeren bemærker i Anledning af disse Forhold yderligere, at Fru Erichsen har sagt Nej til et Spørgsmaal fra ham om, hvorvidt hun havde følt sig krænket ved Behandlingerne.

Sagsøgeren erindrer dog, at Sagsøgte Fru Erichsen efter et Par Timers Forløb paany henvendte sig til ham og da beklagede sig over Behandlingerne.

Angaaende den Rygskævhed, som Sagsøgeren i 1926 forefandt hos Fru Erichsen, bemærker han, at han to Gange har ladet hende afklæde sig og foretage Kropbøjninger forover. Grunden hertil var, at det forekom ham, at hun havde en daarlig Holdning og saa daarlig ud. Ved de omhandlede Bøjninger viste det sig, at Skævheden var tydelig at se, men saa lille, at han kun fandt Anledning til at tilraade hende Gymnastik. Med Hensyn til, at der ikke er ført Journal over Sagsøgte Fru Erichsens Behandling, udtaler Sagsøgeren, at han paa Grund af Travlhed kun undtagelsesvis har ført Journal over sine private Patienter blandt Funktionærerne.«

Overfor Sagsøgerens Partsforklaring har Sagsøgte Fru Erichsen i et og alt fastholdt sin tidligere afgivne Forklaring. Hun har derhos aldeles bestemt benægtet at være fremkommet med den af Sagsøgeren gengivne Udtalelse af hende om det sandsynlige i, at han kunde føle sig kønslig berørt ved Behandlingen. Yderligere har hun forklaret, at hun har foretaget Rygbøjninger baade forover og bagover, saaledes at hun i bøjet Stilling maatte føre Hænderne nedad en Dør, medens Sagsøgeren befandt sig foran hende.

Ligeledes har Fru Y i Sagsøgerens Overværelse som Vidne erklæret at kunne fastholde sin tidligere afgivne Forklaring i alle dens Ord. Yderligere har hun forklaret følgende:

»Behandlingerne har i nogle Tilfælde foregaaet saaledes, at hun først er blevet behandlet i liggende Stilling og derefter i staaende Stilling samt derefter undertiden igen i liggende Stilling. Det kunde ogsaa ske, at Behandlingen i staaende Stilling var den afsluttende. Behandlingen i liggende Stilling vedvarede altid længere end Behandlingen i staaende Stilling. Under Behandlingen i liggende Stilling var Sagsøgerens venstre Haand anbragt saaledes, at den enten hvilede paa Lejet eller støttedes paa Vidnets Hofte. Hun er en god Bekendt af Fru Erichsen og staar i nogen Brevveksling med hende. De har aldrig skrevet til hinanden om de her omhandlede Behandlinger.

Vidnet har aldrig talt med Dr Sørensen om disse Behandlinger, og Dr Sørensen har aldrig paavirket Vidnet med Hensyn til hendes Afgivelse af Forklaring i Sagen.«

Sagsøgeren har derpaa afgivet følgende Forklaring:

»Fru Y henvendte sig til ham, idet hun klagede over, at hun led af kronisk Forstoppelse og Smerter over Blærestedet. Sagsøgeren under-

gav hende derefter en Undersøgelse, hvorunder han konstaterede, at hun havde en Slimhindelidelse, elytritis granulosa. Denne Lidelse er af ganske særlig Natur og staar ofte i Forbindelse med en kronisk Gonorrhoe. Der blev dog ikke forefundet Gonokokker. Sagsøgeren anordnede derefter Behandling med Lapisudskylninger og andre Udskylninger af Blæren, som dog ikke hjalp. Yderligere konstaterede Sagsøgeren en Stillingsforandring af Livmoderen, som han behandlede med Massage efter Thure Brandts Metode. Sagsøgeren, der altid forud havde forsynet sine Fingre paa højre Haand med Fingertut og indsmurt dem med Explorationssalve, indførte under Behandlingerne altid samtidig en Finger i vagina og en i rectum. Under Behandlingen masserede han Vidnets Underliv med venstre Haand, idet han trykkede op med de indførte Fingre, som han holdt rolige. Alle Behandlinger er givet i liggende Stilling, og kun Undersøgelser er foretaget i staaende Stilling. Umiddelbart forud for Behandling i liggende Stilling har Sagsøgeren ofte foretaget en Undersøgelse af Vidnet i staaende Stilling, idet en saadan Undersøgelse er paakrævet for bedre at kunne lokalisere sig. Forholdet er nemlig det, at Bugvæggen bedre afslappes, naar Patienten i let foroverbøjet staaende Stilling bærer Overkroppen ved at støtte Armene. Sagsøgeren benægter i et og alt Rigtigheden af den afgivne Vidneforklaring, forsaavidt denne er i Strid med hans nu i Dag afgivne Forklaring. Særlig benægter Sagsøgeren, at han kan have brugt Udtrykket »at irritere Slimhinderne i Livmoderen«. En Behandling som den af Vidnet skildrede, men af ham benægtede er efter hans Mening absolut ikke nogen lægelig Behandling. — — —

Fru Y har heroverfor hævdet, at hun aldrig har været lidende af nogen Kønssygdom.

Med Hensyn til Fru Z's Vidneforklaring har Sagsøgeren forklaret saaledes:

Som af Vidnet forklaret stod Sagsøgeren i Venskabsforhold til hendes Fader og vilde derfor gerne yde ham Hjælp, og forøvrigt trængte Sagsøgeren ogsaa den Gang til Bistand i den elektriske Klinik ved Arbejde, der ikke krævede nogen forudgaaende Uddannelse. Sagsøgeren har underkastet Vidnet en Gang en Undersøgelse, idet hun da klagede over Smerter i højre Side af Underlivet og saa daarlig ud. Undersøgelsen foregik i det væsentlige som af Vidnet beskrevet, dog at han tillige undersøgte hende gennem rectum. Han husker, at han ikke har sprængt Hymen, men bemærker, at man dog ikke deraf kan slutte, at hun den Gang ikke var uberørt. Ved Undersøgelsen fandt Sagsøgeren vel nogen Ømhed, men den var ikke af saadan Betydning, at han fandt senere Behandling nødvendig, og han har aldrig undergivet hende nogen Underlivsbehandling og heller ikke nogen yderligere Undersøgelse, hvorfor han aldeles bestemt benægter Rigtigheden af hendes Forklaring, forsaavidt den er i Strid hermed. Sagsøgeren har ej heller ført den af Vidnet omforklarede Samtale med hende angaaende hans Hustru. Fru Z var efter hans Formening under hele sit Ophold paa Folkekuranstalten uforandret venlig indstillet overfor ham og hans Hjem, og han og hans Hustru har besøgt hende i hendes Hjem i København efter forudgaaende Indbydelse. Besøget skete, før Sagen paa Folkekuren var rejst. I Anled-

ning af, at det af Retsformanden blev foreholdt Sagsøgeren, om han kan tænke sig nogetsomhelst, som kan anføres til Begrundelse for, at Fru Z har afgivet en Vidneforklaring, der, hvis Sagsøgerens Forklaring er rigtig, er bevidst urigtig, tilføjer Sagsøgeren, at hendes Mand er en meget nær Ven af Dr Sørensen, der i nogen Tid har boet i Fru Z's Hjem. Sagsøgeren kan efter sit Kendskab til Dr Sørensen tænke sig, at denne kan have faaet saa stor Magt over Fru Z, at han kan have bevæget hende til at afgive Forklaringen. Under Fru Z's og Dr Sørensens samtidige Ophold paa Folkekuren har Sagsøgeren aldrig bemærket, at Fru Z har vist Sørensen særlig Velvilje, idet hun tværtimod snarere i nogen Grad har beklaget sig over ham. Hendes nuværende Mand, — — — kom i den Sommer, hvor Fru Z havde Ophold paa Folkekuren, i Besøg hos Dr Sørensen, og Sagsøgeren mener, at Ægteparret har lært hinanden at kende der, hvilket jo medførte, at hun kom oftere hos Sørensen.«

Senere har Fru Z i Sagsøgerens Overværelse forklaret ganske overensstemmende med sin foranførte Vidneforklaring, til hvilken hun erklærede at kunne henholde sig. Hun har derhos ved denne Lejlighed yderligere forklaret saaledes:

»Naar Vidnet om Behandlingsmaaden har brugt Betegnelsen »noget outreret«, bemærker hun, at dette skal forstaas saaledes, at det forekom hende, at Bevægelserne med den indførte Finger blev ligesom noget kraftigere. Hun mener ogsaa at have bemærket, at de sidste Behandlinger tog ligesom mere paa Sagsøgeren end de første. Hun har ikke ved Undersøgelsen og Behandlingerne følt nogen Smerte, og de fleste af dem foregik efter Kl 4, men inden Aften. En enkelt blev dog givet en Aften, da hun besøgte Sagsøgeren, og denne da foreslog hende at faa en Behandling. Med Hensyn til den af Vidnet tidligere omfklarede Udtalelse af Sagsøgeren til Vidnet om, at det paa Grund af hans Hustrus Sygdom vilde blive svært for ham, og det dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, om hun ikke kunde hjælpe ham, forklarer hun nærmere, at denne Tildragelse er foregaaet en Aften, hvor hun var ene tilstede sammen med Sagsøgeren i dennes Hjem, og hvor han var meget nedtrykt og ogsaa græd, idet han laa paa Knæ foran hende med Hovedet i hendes Skød. Hun blev noget forvirret ved Spørgsmaalet, som hun ikke opfattede som gaaende ud paa, om hun vilde træde i Forhold til Sagsøgeren. Hun vidste ikke rigtig, hvad hun skulde sige, og svarede, som før forklaret, intet. Vidnet har i Februar 1929 haft Besøg af Sagsøgte Fru Erichsen og har da overfor hende fremsat en Udtalelse om, at hun er behandlet paa lignende Maade som Fru Erichsen, men de har ikke nærmere diskuteret Arten af Behandlingerne.

Ved denne Lejlighed gav Vidnet Fru Erichsen Tilsagn om Støtte, idet hun da tænkte sig, at Sagen vilde komme for en Lægedomstol. I Sommeren 1930, da nærværende Sag var anlagt, havde hun atter Besøg af Fru Erichsen, og i Henhold til sit tidligere givne Løfte gav hun Fru Erichsen Tilsagn om Hjælp ogsaa under denne Sag. Heller ikke ved denne Lejlighed beskrev Vidnet overfor Fru Erichsen Enkeltheder ved Behandlingerne. Dr Hans Sørensen har aldrig paavirket Vidnet til at optræde under denne Sag, og han har ikke haft nogensomhelst Indfly-

delse paa den af hende afgivne Forklaring. Det var først efter, at Dr Sørensen overfor Vidnet og hendes Mand havde omtalt Fru Erichsens Forhold, at det gik op for Vidnet, at der havde været noget mærkeligt ved de Behandlinger, hun havde faaet af Sagsøgeren. Det er rigtigt, at Dr Hans Sørensen har boet omtrent en Maanedes Tid i hendes og hendes Mands Hjem lige efter, at han i 1929 var kommet fra Hald, men han har ikke under dette Ophold i nogen Maade paavirket hende til at afgive Vidneforklaring som sket. Der bestaar ikke mere noget Ven-skabsforhold mellem hendes Mand og Dr Sørensen, idet hendes Mand har brudt med Sørensen i Efteraaret 1930 før Retsmødet den 25 Oktober. Efter at være foreholdt den af Sagsøgeren i Retsmødet den 3 December afgivne Forklaring, som oplæstes for hende, fastholdt Vidnet i et og alt sin Forklaring.«

Sagsøgeren, der havde paaheørt Fru Z's Forklaring, fastholdt i et og alt sin tidligere Forklaring og benægtede vedblivende aldeles bestemt overhovedet at have behandlet Fru Z saavel som at have udtalt sig overfor Vidnet om sin Hustrus Sygdom, som af Vidnet forklaret. Særlig benægtede Sagsøgeren at have ligget paa Knæ foran hende og have grædt med Hovedet i hendes Skød.

Der er yderligere under Sagen afhørt en Del andre Vidner, hvoraf skal anføres følgende: Fru Inger Marie Howitz, født Bursche Larsen, har forklaret:

»Hun, der da var 20 Aar gl, fik Ansættelse paa Folkekuranstalten fra 1 Februar 1927 som Massøse-Volontør. Hun fratraadte Stillingen efter ½ Aars Forløb. I Løbet af de første 3 Maaneder, hun saaledes opholdt sig paa Folkekuranstalten, blev hun flere Gange undersøgt af Sagsøgeren, paa hvis Opfordring hendes Mandler, inden hun tiltraadte, var blevet fjernet, medens hun endnu opholdt sig i Vejle. Den første Undersøgelse gik ud paa at konstatere, om hendes Hals nu var rask, og under denne Undersøgelse blev Sagsøgeren nu opmærksom paa, at hun led af en Hjertefejl efter en Betændelse, hun som Barn havde haft i Hjerteklapperne. I denne Anledning blev hun derefter underkastet en Undersøgelse af Hjertet. Yderligere blev hun senere paa Grund af, at Sagsøgeren fandt hendes Holdning daarlig, paany undersøgt. Fremdeles blev der foretaget en Del Maalinger af hendes Legeme, ved hvilken Lejlighed hun var afklædt. Endelig blev hun en Gang tilsagt til Undersøgelse, og da hun derefter indfandt sig, forstod hun, at Sagsøgeren ønskede at underkaste hende en gynækologisk Undersøgelse. Hun afførte sig sit Undertøj, saaledes som hun fik Besked om af Søster Kirstine, men hun nægtede dog at lade Undersøgelsen foretage, og hun havde Indtryk af, at Overlægen tog hende dette ilde op. Grunden til, at hun nægtede at lade Undersøgelsen foretage, var, at hun ikke fejlede noget. Hun har overhovedet aldrig søgt Sagsøgeren som Læge og har ved samtlige Undersøgelser, der alle er foregaaet uden hendes Foranledning, selv følt sig rask. Hun har altid følt sig rask og har ogsaa meddelt Sagsøgeren dette.«

Endvidere har Fru Ina Heiberg, født Monies, afgivet følgende Forklaring:

»Den 1 April 1927 blev hun ansat som Laboratorieassistent paa

Folkekuren, hvor hun endnu er ansat, idet hun dog den 1 April 1929 overgik til Stillingen som Sekretær hos Sagsøgeren. Vidnet har i Medfør af sin Stilling ofte været til Stede ved gynækologiske Undersøgelser, som Sagsøgeren foretog af Patienter, men ikke ved Undersøgelser af Funktionærer, og hun har intet særligt bemærket ved den Maade, disse blev foretaget paa. Vidnet har ikke overværet Sagsøgerens gynækologiske Behandlinger; men hun holdt dog ikke rigtig af de Undersøgelser og Behandlinger af denne Art, som flere unge Massøser fik, da disse Undersøgelser og Behandlinger efter Vidnets Formening undertiden var imod deres Vilje. Vidnet har i enkelte Tilfælde søgt at hjælpe unge Massøser til at undgaa gynækologiske Undersøgelser, om hvis Iværksættelse, der, saavidt Vidnet husker, var sket Henvendelse til de paa-gældende fra Sagsøgeren. I de Tilfælde, hvor Vidnet ydede saadan Hjælp, undgik de Vedkommende Undersøgelsen, saavidt Vidnet ved, og Hjælpen bestod væsenlig i, at hun raadede dem til at sige, at de nylig var blevet undersøgt, selvom dette ikke var rigtigt, eller til paa anden lignende Maade at undslaa sig. — — — Hun erindrer, at hun til Sagsøgte Fru Erichsen har udtalt, at hun fandt det udmærket, at Fru Erichsen havde sagt sin Mening til Sagsøgeren i den af hende omforklarede Samtale med ham, hvilken Samtale fandt Sted i Begyndelsen af September Maaned 1928, og som Vidnet, der var tilstede i det ved Siden af Sagsøgerens Kontor beliggende Laboratorium, ikke kunde undgaa delvis at høre. Med Hensyn til sine foranstaaende Bemærkninger om de gynækologiske Undersøgelser tilføjer hun, at hun dog ikke altid syntes om at være tilstede, naar disse blev foretaget, idet hun i nogle Tilfælde havde det Indtryk, at den, der blev undersøgt, kunde være forskaaet for Undersøgelsen, da det drejede sig om ganske unge Piger. I andre Tilfælde har Vidnet fundet, at Sagsøgeren mulig udførte saadanne Undersøgelser noget mere dvælende end efter hendes Mening strengt nødvendigt. Hun har ikke Uddannelse som Massøse eller Sygeplejerske, derimod er hun Enke efter en Læge, hvis tilsvarende Undersøgelser hun har overværet uden nogensinde at føle sig ubehagelig berørt deraf.

Fremdeles har Sygeplejerske, Frøken Marie Kirstine Jørgensen afgivet en Forklaring, der gaar ud paa følgende:

»Hun har været ansat paa Folkekuranstalten som Sygeplejerske fra 15 Maj 1926 og har siden 1 Oktober s A virket som Sygeplejerske paa Optagelsesafdelingen. I Medfør af denne Stilling var Vidnet i Almindelighed tilstede, naar Sagsøgeren foretog Undersøgelser og Behandlinger, idet det var hendes Opgave at yde Bistand, medens det tidligere førte Vidne, Fru Heiberg, skulde føre Journal. Vidnet har ofte været tilstede, naar Sagsøgeren foretog gynækologiske Undersøgelser og ogsaa undertiden, naar Sagsøgeren foretog gynækologiske Behandlinger. Vidnet erindrer ikke, at nogen af disse Undersøgelser og Behandlinger nogensinde har angaaet Funktionærer. Vidnet er uddannet Sygeplejerske og har ogsaa, inden hun blev ansat paa Hald, overværet gynækologiske Undersøgelser andetsteds, men aldrig gynækologiske Behandlinger. Efter Vidnets Skøn optraadte Sagsøgeren altid hensynsfuldt overfor Patienterne ved de omhandlede Lejligheder, og hun kan absolut ikke tænke sig, at Sagsøgeren kan have haft andet Øjemed med Undersøgelserne

og Behandlingerne end rent lægelige. Vidnet har overværet, at Sagsøgeren har behandlet Patienter med rectal og vaginal Massage samtidig, ogsaa med rectal Massage alene, men aldrig med vaginal Massage alene. Patienten har altid været anbragt i liggende Stilling, aldrig i staaende. — — — Vidnet har i Almindelighed ikke forladt Optagelsesafdelingen, førend Sagsøgeren forlod den, selv om Sagsøgeren efter endt Arbejdstid behandlede Patienter eller Funktionærer, af hvilke sidste han dog ikke behandlede ret mange. Vidnet husker ikke, at hun har været anmodet om at være tilstede ved gynækologiske Undersøgelser og Behandlinger af Funktionærer, medens hun har været tilstede ved de andre Undersøgelser og Behandlinger af saadanne. Efter Vidnets Opfattelse foretoges rectal og vaginal Massage paa den Maade, at Massagen hovedsagelig blev givet med de indførte Fingre, medens den anden Haand anbragtes paa Underlivet til Støtte for Massagebehandlingen. Hun havde Indtryk af, at denne Haand laa stille, men kan dog mulig tage fejl deri. Hun har aldrig hørt Rygter paa Folkekuren om Sagsøgerens Forhold til kvindelige Patienter og Funktionærer.«

Endelig har fornævnte Læge Hans Sørensen forklaret følgende:

»Vidnet har hele Tiden varetaget Hvervet som Læge for Funktionærerne. I Tidens Løb opkom der paa Folkekuranstalten, uden at Vidnet kan sige hvorledes, Rygter om Overlægens Behandling af kvindelige Patienter og Funktionærer. Vidnet, der ikke ønskede at modarbejde sin Chef, søgte at nedslaa disse Rygter, men det kunde ikke undgaas, at der efterhaanden opstod nogen Tvivl hos ham om, hvorvidt disse Rygter ikke alligevel i nogen Grad var rigtige. I April 1928 blev Læge Arendrup ansat ved Folkekuren, og en Maanedstid senere henvendte han sig til Vidnet i Anledning af de samme Rygter. Vidnet slog det imidlertid hen. Noget senere (et Par Maaneder efter) henvendte Arendrup sig igen til Vidnet, og der fandt da mellem dem en Samtale Sted, hvorunder Vidnet gav Udtryk for sin Forbavselse over, at Sagsøgeren behandlede nogle kvindelige Patienter, saaledes at disse alene gik til Behandling hos ham, og at det da oftest drejede sig om unge Kvinder. Ligeledes udtalte han sin Forbavselse over, at Sagsøgeren til Trods for, at Vidnet sædvanlig behandlede alle Funktionærer, dog selv havde valgt at behandle en Række unge kvindelige Massøser, uden at Vidnet i disse Tilfælde fik Underretning om Behandlingen af dem. Vidnet bemærker herved, at han ikke har ført Journal over sine Behandlinger af Funktionærer paa Kuranstalten. Derimod har Vidnet lejlighedsvis set, at Sagsøgeren havde en Journal over ganske enkelte af de nævnte kvindelige Massøser, men Vidnet har ikke gjort sig bekendt med, hvad der stod i Journalen. Vidnet bemærker herved yderligere, at han ogsaa erindrer, at der har været enkelte Mænd, som var Sagsøgerens »Patienter«, d v s at de gik til Behandling alene hos ham. Vidnet har aldrig foretaget gynækologiske Undersøgelser i Enrum, men altid haft en Sygeplejerske tilstede, der dog naturligt kunde træffe af og til at forlade Undersøgelseslokalet for en kortere Tid. — — — Ved alle Behandlinger af Funktionærer fik Vidnet Sygesedlerne fra Patienterne til Brug for Sygekassen.«

Der er af Retten og Parterne forelagt Retslægeraadet forskellige

Spørgsmaal, som af Raadet er besvaret i Skrivelse til Retten af 19 Februar 1931. Rettens Skrivelse er saalydende:

»Ved hoslagt at fremsende de i Sag Nr 713/1930 Overlæge Dr med I Brinch Eliassen af Hald Folkekuranstalt mod Premierløjtnant P B Erichsen og Hustru Esther, født Rasmussen, begge i Viborg, for Landsretten fremlagte Dokumenter samt Udskrift af Retsprotokollen, indeholdende Gengivelse af de foretagne retslige Afhøringer skulde man anmode det ærede Raad om til Brug ved Sagens Paadømmelse at ville afgive en Udtalelse om

1) hvorvidt de Undersøgelser og Behandlinger, som Sagsøgeren efter sin Fremstilling har undergivet Sagsøgte Fru Erichsen og Vidnet Fru Y, f X, maa antages at have været indicerede ved de Lidelser, som han har ment at kunne konstatere hos dem, og om denne Sagsøgerens Formening har haft tilstrækkeligt Grundlag — — —

2) hvorvidt de Undersøgelser og Behandlinger, som Sagsøgeren efter sin Fremstilling har undergivet Sagsøgte Fru Erichsen og det nævnte Vidne maa antages at have været lægemæssig forsvarligt udført, hvorvidt det maa anses forsvarligt at have bragt de ommeldte Undersøgelser og Behandlinger i Anvendelse overfor unge uberørte Kvinder (virgines) eller i det hele overfor unge Kvinder.

Idet man særlig skal fremhæve, at Sagsøgte Fru Erichsen saavel som Vidnerne Fru Y og Fru Z, har forklaret, at de Behandlinger, Sagsøgeren undergav dem, bestod i, at han bevægede sin i deres vagina indførte højre Pegefinger frem og tilbage eller op og ned og derved meddelte Massagen uden samtidig at udføre nogen udvendig Massage med den frie Haand eller indføre nogen Finger i rectum, skulde man, for det Tilfælde, at deres Fremstilling af Retten maatte findes at burde lægges til Grund ved Paadømmelsen, yderligere bede oplyst,

4) hvorvidt de af dem beskrevne Undersøgelser og Behandlinger kan anses lægemæssig forsvarlige.

— — — —

Spørgsmaalene er besvarede saaledes:

ad 1) Forudsat Fremstillingens Rigtighed kan det Fund, der er gjort, eller de Stramninger, Sagsøgeren angiver at have konstateret, være Aarsagen til Smerterne, og en Behandling ad modum Thure Brandt maa i og for sig anses berettiget.

ad 2) Ja.

ad 3) Selv om man altid maa nære stor Betænelighed ved at anvende vaginal Undersøgelse og ganske særlig vaginal Massage overfor virgines, kan det dog ikke anses for uforsvarligt at gøre det.

ad 4) Nej.«

»1 a) Er det rigtigt — — — at den saakaldte Thure Brandtske Massagemetode maa betragtes som opgivet og hørende Historien til?

b) anvendes den herhjemme og i Udlandet?

2) Er der forøvrigt bestemte Regler for, hvorledes gynækologisk Massage skal udøves? Gives der ikke Variationer ligefra den af Thure Brandt angivne skolerette Fremgangsmaade til ren individuel Behandling? Er det saaledes Retslægeraadet bekendt, at Behandling ogsaa sker — uden bimanuel Behandling — alene ved Vaginalbehandling.

3) Om en anerkendt Massagespeciallæge, in casu Overlæge Brinch Eliassen. — — —, maa antages at kunne udøve gynækologisk Massage — saaledes den Thure Brandtske — ratione legis og paa lægelig forsvarelig Maade.

Er det forøvrigt ikke Retslægeraadet bekendt, at den Thure Brandtske Metode i oprindelig eller modificeret Skikkelse udøves — navnlig i Udlandet — af almindelige praktiserende Læger.

4) Er det almindeligt, at Kvinder, der har været underkastet gynækologiske Behandlinger og Undersøgelser, kan give en paalidelig detailleret Fremstilling af den anvendte Metode, in casu, om Behandlingen har været bimanuel, eller om den indførte Finger har været placeret i Vagina eller i Rektum eller begge Steder — navnlig efter flere Aars Forløb?

5) Forekommer der ikke jævnligt Tilfælde, hvor Kvinder giver en helt misforstaaet eller forvrænget Fremstilling af de Undersøgelser og Behandlinger som de har været underkastet, saaledes med Hensyn til de af Lægen anvendte Haandgreb?

6) om det altid er muligt ved en gynækologisk Undersøgelse at afgøre, om vedkommende er uberørt Jomfru.

Forekommer der Tilfælde, hvor Hymen enten er saa lidet udviklet, at den ikke mærkes hverken ved Indførelse af Instrumenter eller af den undersøgende Finger?

Forekommer der det Tilfælde, at Hymen, selvom den er til Stede, er saa eftergivelig, at den ikke hindrer Indførelse af Instrumenter eller Undersøgerens Finger, endog uden nogetsomhelst Tegn til Defloration eller Blødning?»

Retslægeraadets Svar herpaa er:

»ad 1 a) Nej.

b) Metoden anvendes kun meget lidt her i Landet, men efter den foreliggende Litteratur at dømme sikkert mere i Udlandet.

ad 2) Stk 1 andet Punktum: Jo.

Stk 2: Nej.

ad 3) Stk 1: Ja.

Stk 2: Jo, men næppe i større Omfang.

ad 4) Kvinder vil erfaringsmæssig ofte have Vanskelighed ved paalideligt at gengive, hvorledes en enkelt gynækologisk Behandling eller Undersøgelse i Detailler er foregaaet, navnlig efter Aars Forløb, men det maa anses for usandsynligt, at de ikke skulde kunne huske, hvorvidt de har eller ikke har faaet Massage paa Underlivet, naar det drejer sig om gentagne Behandlinger.

ad 5) Raadet maa indskrænke sig til at henvise til det foran under ad 4 bemærkede.

ad 6) Stk 1: Det vil i Reglen, men dog ingenlunde altid ved en gynækologisk Undersøgelse kunne afgøres, om vedkommende Kvinde har haft Samleje med Indførelse af et mandligt Lem eller ej.

Stk 2 og 3: Ja.«

De Sagsøgte har bl a stillet følgende Spørgsmaal:

»Ved Bedømmelsen af det af Landsretten under Punkt 4 stillede Spørgsmaal, hvorvidt de af Sagsøgte, Fru Esther Erichsen, og Vidnerne

Fru Y og Fru Z beskrevne Undersøgelser og Behandlinger kan anses for lægemæssig forsvarlige, bedes Hensyn taget til, at de paagældende var fuldstændig arbejdsdygtige, og deres Almenbefindende ikke paa-
virket — eller i hvert Fald ikke videre paavirket — af de Lidelser, Sagsøgeren mente at kunne konstatere hos dem.

1) Oplysning udbedes om, hvorvidt indvendig Massage overhovedet — rectal eller vaginal — kan anses for rimelig Behandling for Obstipation, saaledes at det specielt ønskes oplyst, om den af Fru Z beskrevne Behandling kan anses for at have været indiceret.

2) Særskilt Oplysning udbedes angaaende Betydningen af, at Massagen er foretaget med uregelmæssige Mellemlum, idet det af en Del af den fremlagte Litteratur fremgaar, at Massage bør gives aldeles regelmæssigt og dagligt for at opnaa et godt Resultat.

3) Oplysning udbedes om, hvorvidt Massagebehandling, medens Patienten staar op, kan anses for lægemæssig forsvarlig.

4) Hvorvidt kan Undladelse af at benytte Explorationshætte eller Gummihandske ved Foretagelse af Massagen anses for lægemæssig forsvarlig.

5) Hvorvidt kan det anses for naturligt at anvende en Undersøgelsesdivan eller en Seng som Leje under Behandlingerne i Stedet for et specielt »gynækologisk Leje«, naar saadant forefindes.«

Raadets Svar paa disse Spørgsmaal er:

»ad 1) Selv om denne Behandling ikke er nogen almindelig anvendt Metode, kan det dog ikke udelukkes, at den kan være af nogen Virkning ved Obstipation.

ad 2) Massagebehandling ad modum Thure Brandt vil som oftest blive foretaget med regelmæssige Mellemlum, idet man derigennem opnaar det hurtigste og bedste Resultat, men selv om Behandlingen foregaar med Mellemlum af forskellig Længde, kan den dog ikke anses for at være uden Virkning.

ad 3) Vaginal Undersøgelse af Patienten i staaende Stilling er en anvendt Metode, medens Massage i staaende Stilling ikke kan anses for at være et efter Formaålet egnet Indgreb.

ad 4) Der er intet til Hinder for at foretage Exploration eller Massagebehandling uden Fingerbeskytter eller Handske.

ad 5) Det vil ofte være hensigtsmæssigt at anvende et lavt Leje, som f. Eks. en Undersøgelsesdivan, under Massagebehandlingen.«

Til Støtte for sit Søgmaal har Sagsøgeren overensstemmende med sin ovenanførte Partsforklaring gjort gældende, at hans Behandling af Sagsøgte Fru Erichsen og Vidnet Fru Y har været Massage efter den Thure Brandtske Metode, at denne Behandling har været paakrævet efter deres Helbredstilstand og fuldtud lægemæssig udført, samt at Sagsøgte Fru Erichsens Partsforklaring og Fru Y's Vidneforklaring er urigtige, forsaavidt Forklaringerne er i Strid med Sagsøgerens. Med Hensyn til Vidnet Fru Z har Sagsøgeren hævdet, at han kun har undergivet hende en enkelt Undersøgelse, men aldrig nogen Behandling. Sagsøgeren har videre gjort gældende, at Sagsøgte Fru Erichsen og de to nysnævnte Vidner maa have ladet sig vildlede af deres Fantasi eller paavirke af særlige Motiver, som han ikke har kunnet efterspore, til at

afgive urigtige Forklaringer, og der er iøvrigt under Sagen fremlagt talrige Udtalelser fra Patienter samt saavel nuværende som tidligere Funktionærer paa Hald Folkekuranstalt, hvoraf det fremgaar, at Sagsøgeren dersteds har udfoldet en meget betydelig og stærkt paaskønnet Lægevirksomhed, samt at han i vide Kredse har vundet Agtelse og Anseelse.

Efter Rettens Skøn har Sagsøgte Fru Erichsen — hvis Troværdighed ikke i nogen Maade kan anses svækket ved nogen af Sagsøgeren under Sagen fremskaffet Oplysning, derunder heller ikke en Erklæring fra Overmassøse, Fr Møller, eller den af samme afgivne Vidneforklaring — ligesom Vidnerne Fru Y og Fru Z afgivet og fastholdt deres retslige Forklaringer med stor Bestemthed og Sikkerhed, hvorved særlig bemærkes, at Retten efter Fru Z's hele Fremtræden og øvrige Forhold ikke fandt det paakrævet, at hun bekræftede sin Forklaring med Ed, saaledes som de Sagsøgte ønskede, og hun selv tilbød, medens Sagsøgeren modsatte sig Edsfæstelsen. Idet derhos Sagsøgeren overfor nævnte Sagsøgte og de to Vidners bestemte Benægtelse ikke har kunnet anføre noget af Betydning til Støtte for hans i sig selv usandsynlige Anbringende om, at de skulde have ladet sig paavirke til at afgive urigtige Forklaringer i Sagen, finder Retten at maatte lægge de af Sagsøgte Fru Erichsen og de to Vidner afgivne Forklaringer til Grund ved Sagens Paadømmelse. Men herefter og efter det iøvrigt foreliggende findes de Sagsøgte at have tilvejebragt Bevis for, at Sagsøgeren har behandlet Sagsøgte Fru Erichsen og de to Vidner paa en Maade, der ikke har haft lægemæssigt Formaal, og der findes derfor ikke at kunne paahvile de Sagsøgte Ansvar til Straf eller Erstatning for de i selve Redegørelsen fremsatte Beskyldninger mod Sagsøgeren.

Med Hensyn til de paaklagede Udladelser i det anonyme Brev findes disse vel at gaa videre end berettiget efter Sagsøgerens foranførte Forhold, men da de Sagsøgte med Føje kunde føle sig i høj Grad krænkede ved den Behandling, Sagsøgeren havde undergivet Sagsøgte Fru Erichsen, og lidet tilfredsstillende ved, at Bestyrelsen for Dansk Røde Kors havde taget Stilling til Godslæge Rasmussens Klage uden forud at give Sagsøgte Fru Erichsen Lejlighed til at udtale sig mundtlig overfor Bestyrelsen, findes der ej heller at burde paalægges de Sagsøgte Straf eller Erstatningsansvar for disse Udtalelser, saa meget mindre som det anonyme Brev kun som Bilag har været vedlagt den til Indenrigsministeren efter Læge Rosleffs Opfordring afgivne Redegørelse. For saa vidt Sagsøgeren har hævdet, at Sagsøgte Fru Erichsen har paa draget sig Ansvar ved mundtlig at udtale sig paa ærefornærmende Maade om Sagsøgerens Forhold, vil der intet Hensyn kunne tages til denne Paastand, allerede som Følge af at der ikke af Sagsøgeren er ført noget Bevis for, at hun er fremkommet med saadanne Udtalelser. Med Hensyn til den tilsvarende Paastand overfor Sagsøgte Erichsen maa det vel anses godtgjort, at han overfor to ved Blade i Viborg ansatte Journalister i Begyndelsen af Marts 1930 har gengivet Indholdet af det oftnævnte anonyme Brev, men under Hensyn dets til, at han som ovenanført med Føje har kunnet føle sig i høj Grad krænket ved den Behandling, som Sagsøgeren havde undergivet hans Hustru, dets

til, at der allerede paa den Tid, da Sagsøgte Samtale med de to Journalister fandt Sted, var Rygter i Omløb om Sagsøgerens Forhold, hvilke Rygter ogsaa havde fundet Udtryk i andre anonyme Breve, der var tilstillet bl a forskellige Bladredaktioner, findes der ikke tilstrækkelig Føje til at paalægge Sagsøgte Ansvar til Straf og Erstatning for Udbredelse af de paagældende Udladelser.

Hvad endelig angaar Paastanden om Mortifikation af de paaklagede Udladelser, findes denne Paastand efter det foranførte ikke at kunne tages til Følge for saa vidt angaar Udladelserne i Redegørelsen til Indenrigsministeren.

Hvad derimod angaar de paaklagede Ytringer i det anonyme Brev, gaar de Sagsøgte Forklaring ud paa, at deres i Redegørelsen til Indenrigsministeren udtalte Formening om at kende Brevskriveren, har vist sig ikke at være rigtig, og der er ikke iøvrigt tilvejebragt nogen Oplysning om, hvem Brevskriveren er, saaledes at Bevis for, at denne er blevet behandlet af Sagsøgte, ifølge Sagens Natur ikke har kunnet føres. Idet nu nogle af de paagældende Udladelser maa forstaas som alene havende Hensyn til Sagsøgerens Forhold overfor Brevskriveren, og de øvrige Udladelser gaar videre end efter Sagens Oplysninger berettiget, vil samtlige de paaklagede Udladelser i Brevet være at mortificere.

I Henhold til det anførte vil der være at give Mortifikation som nævnt, medens de Sagsøgte iøvrigt bliver at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 1500 Kr.

Nr 313/1931.

Anklagemyndigheden

m o d

Betty Marie Frederikke Frederiksen.

Østre Landsrets Kendelse af 21 December 1931: Da de i Retsplejeloven fastsatte Betingelser for Opretholdelse af Arrestantindens Fængsling ikke for Tiden skønnes at foreligge, derunder særlig ikke det i Retsplejelovens § 780 Nr 2 c nævnte Forhold under Hensyn til Arrestantindens Forklaring under Sagen og den foreliggende Revisionsberetning,

b e s t e m m e s :

Betty Marie Frederikke Frederiksen bør løslades.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den paakærede Kendelse er afsagt af Østre Landsret.
Efter Beskaffenheden af det Forhold, hvorfor Betty Marie

Frederikke Frederiksen tiltales, og i Medfør af Retsplejelovens § 780 Nr 2 a

bestemmes:

Betty Marie Frederikke Frederiksen vil være at fængsle.

Tirsdag den 5 Januar.

Nr 234/1931. Kunstdrejer **P Andersen**, Tandlæge **L C Christensen**, Ingeniør **R Hunderup Jensen** og Konsul **J H P L Heidemann** (Rode)

mod

Aktieselskabet **Aarhus Automatfabrik** i Likvidation (Gorrissen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Ansvar efter § 12, 2 Stk i Lov om Aktieselskaber af 29 September 1917.

Vestre Landsrets Dom af 7 September 1931: De Sagsøgte, Kunstdrejer P Andersen, Tandlæge L C Christensen, Ingeniør R Hunderup Jensen, Konsul J H P L Heidemann og fhv Skolebestyrer D P Stoye, bør een for alle og alle for een til Sagsøgerne, A/S Aarhus Automatfabrik i Likvidation, betale 28 975 Kr 19 Øre tillige med Renter deraf 5 pCt p a fra den 26 Februar 1931, indtil Betaling sker, mod Udlevering af de i Industrielt Diskonto A/S og A/S Købmands- og Haandværkerbanken deponerede dubiose Kontrakter med dertil hørende Automater. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte, ligeledes een for alle og alle for een til Sagsøgerne 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom, der er afsagt af Vestre Landsret, er indanket for Højesteret alene af Kunstdrejer P Andersen, Tandlæge L C Christensen, Ingeniør R Hunderup Jensen og Konsul J K P L Heidemann.

Under de Forhandlinger, der paa Initiativ af fhv Skolebestyrer Stoye som Hovedaktionær i Aktieselskabet Aarhus Automatfabrik førtes med Appellanterne om en Videreførelse af Aktieselskabets Forretninger, var det en for alle Parter klar Forudsætning, at Videreførelsen skulde ske gennem det Aktieselskab, der senere dannedes under væsenlig Medvirken af Stoye. Det maa anses som tilstrækkelig godtgjort, at Appellanterne under den afsluttende Forhandling, hvori Stoye optraadte paa Likvidationens Vegne, med Henblik paa § 12 i den dagældende Aktielov betonedede, at de udover at indskyde Kapital ikke vilde paatage sig noget personligt Ansvar overfor det gamle Selskab.

Der bliver herefter ikke Anvendelse for den omhandlede Aktielovsbestemmelse, og Appellanterne vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanterne med 1000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Kunstdrejer P Andersen, Tandlæge L C Christensen, Ingeniør P Hunderup Jensen og Konsul, J H P L Heidemann, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Aarhus Automatfabrik i Likvidation, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 1000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgiselse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa en den 3 August 1929 afholdt ekstraordinær Generalforsamling besluttede A/S Aarhus Automatfabrik at træde i Likvidation for at overdrage Selskabets Virksomhed til et nyt Aktieselskab. Til at forestaa Likvidationen valgtes fhv Skolebestyrer T D P Stoye, der var Indehaver af Aktiemajoriteten, og Revisor Rytter. Den 4 s M indgik de Sagsøgte, Kunstdrejer P Andersen, Tandlæge L C Christensen, Ingeniør cand polyt R Hunderup Jensen, Konsul J H P L Heidemann, alle i Aarhus, og fhv Skolebestyrer Stoye af Vridsløselille Stiftelsesoverenskomst til Dannelse af et Aktieselskab, kl, »Autovenditor« med det Formaal at fremstille og at drive Handel med Automater, i hvilket Øjemed Selskabet i Henhold til Stiftelsesoverenskomstens Post i) skulde overtage de Sagsøgerne, A/S Aarhus Automatfabrik i Likvidation, tilhørende Maskiner, Værktøj, Varelager, Patenter og Rettigheder, som de forefandtes paa Overtagelsesdagen, for et Vederlag af 37 860 Kr samt Aktier til Paalydende af 5000 Kr i Goodwill til fhv Skolebestyrer Stoye. Aktiekapitalen udgjorde ifølge Stiftelsesoverenskomsten 40 000 Kr, der blev tegnet af de Sagsøgte. Samme Dag oprettedes en Overenskomst mellem Sagsøgerne og de Sagsøgte som Stiftere af »Autovenditor«, hvorefter dette Selskab købte Sagsøgerens Varelager m v for den ovennævnte Købesum. Den 15 Oktober 1929 blev »A/S Autovenditor« optaget i Aktieselskabsregistret. Selskabets Virksomhed varede kun ca eet Aar, idet det allerede den 30 September 1930 paa Grund af uheldige Driftsresultater besluttede at lade Selskabet træde i Likvidation. Dets Likvidationsstatus udviste pr 30 September 1930 et Underskud af 55 478 Kr 90 Øre.

Den 13 Januar 1931 tilskrev Sagsøgerne de Sagsøgte, at de i Medfør af § 12 i Aktieselskabslov af 29 September 1917 solidarisk indestod for de Forpligtelser, A/S »Autovenditor« inden Selskabets Optagelse i Aktieselskabsregistret ved den nævnte Overenskomst af 4 August 1929

havde paataget sig overfor Sagsøgerne, og da de Sagsøgte bestred, at der paahvilede dem et saadant Ansvar, har Sagsøgerne under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til in solidum at betale Sagsøgerne 28 975 Kr 19 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 26 Februar 1931, indtil Betaling sker, mod Udlevering af de i Industrielt Disconto A/S og A/S Købmands- og Haandværkerbanken deponerede dubiøse Kontrakter med dertil hørende Automater.

De Sagsøgte, der erkender, at A/S »Autovendor« ifølge Overenskomsten af 4 August 1929 er Sagsøgerne dette Beløb skyldig, har paa-staaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte — bortset fra Sagsøgte Stoye — gjort gældende, at de under Salgsforhandlingerne udtrykkelig forbeholdt sig ikke at ville have noget personligt Ansvar, og at dette — uanset at saadant Forbehold ikke omtales i Salgsoverenskomsten — i al Fald var en stiltiende Forudsætning for Købet. De har i saa Henseende henvist til, at Sagsøgerne, saafremt det ikke var lykkedes dem at sælge deres Aktiver til A/S »Autovendor«, havde været nødt til at standse Virksomheden med deraf følgende Tvangsrealisation, der maatte ventes at give et meget ringe Resultat, idet det under disse Forhold næppe vilde have været muligt at sælge Forretningen i Drift. Sagsøgerne har derfor efter de Sagsøgtes videre Anbringende ved Overenskomsten med A/S »Autovendor« opnaaet den bedst mulige Løsning af den Krise, hvori de befandt sig og kunde efter hele Situationens Art og særlig under Hensyn til, at det ikke drejede sig om et almindeligt Køb, men om en Overdragelse af hele Automatfabriken til et netop i dette Øjemed stiftet nyt Aktieselskab, ikke paaregne, at de Sagsøgte vilde risikere mere end den tilvejebragte Aktiekapital, men maatte være paa det rene med, at de Sagsøgte vilde have nægtet at underskrive Kontrakten med Sagsøgerne, saafremt Sagsøgerne vilde paaberaabe sig dette som medførende et personligt Ansvar for de Sagsøgte. Sagsøgte Heidemann, der er Medindehaver af Interessentskabet Aalborg Automatfabrik, har i denne Sammenhæng forklaret, at han i sin Tid førte Forhandlinger med A/S Aarhus Automatfabrik om en af dette Selskab foreslaaet Sammenslutning med Interessentskabet, men at Resultatet af disse Forhandlinger, da han ikke vilde paatage sig yderligere personligt Ansvar, blev, at der skulde dannes et nyt Aktieselskab til Køb af A/S Aarhus Automatfabriks Aktiver. Sidstnævnte Sagsøgte og de Sagsøgte Andersen, Hunderup Jensen og Christensen har endvidere forklaret, at de ved Underskriften af Overenskomsten med Sagsøgerne fremhævede, at de ikke vilde have noget personligt Ansvar.

Det kan efter de foreliggende Oplysninger ikke anses bevist, at Sagsøgerne har frafaldet det de Sagsøgte som Stiftere efter Lov om Aktieselskaber af 29 September 1917 § 12, 2 Stk paahvilende Ansvar, hvorved bemærkes, at Sagsøgte Stoye og Revisor Rytter, der som Likvidatorer repræsenterede Sagsøgerne ved Kontraktens Underskrift overensstemmende har forklaret, at der ikke til dem er sagt noget om, at de øvrige Underskrivere af Overenskomsten ikke vilde have noget personligt Ansvar i Anledning af Selskabets Stiftelse. Herefter og idet det maa være uden Betydning at samtlige de A/S Aarhus Automat-

fabrik tilhørende Aktiver ved Salgsoverenskomsten overdroges til A/S »Autovendor« maa samtlige de Sagsøgte anses solidarisk ansvarlige for det indsogte Beløb, saaledes at der vil være at give Dom i Overensstemmelse med den af Sagsøgerne nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte ligeledes in solidum have at betale Sagsøgerne med 600 Kr.

Onsdag den 6 Januar.

Nr 189/1931. **Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij**, Amsterdam (Kondrup)

mod

Forretningsfører **Anker Frank Jørgensen** (Meyer),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved et Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 2 Juni 1931: De Sagsøgte, Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, bør til Sagsøgeren, Forretningsfører Anker Frank Jørgensen, betale 8064 Kr 32 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 August 1930, indtil Betaling sker. Til det offentlige betaler de Sagsøgte de Retsafgifter, der skulde erlægges, og det stemplede Papir, der skulde bruges, saafremt Sagsøgeren ikke havde haft fri Proces, samt til Sagsøgeren i Sagsomkostninger 514 Kr 47 Øre, hvoraf i Godtgørelse for Udlæg 214 Kr 47 Øre, Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom .

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil have at betale 200 Kroner i Salær og 30 Kroner i Godtgørelse for Udlæg til den for Indstævnte beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij, Amsterdam, betaler til Højesteretssagfører Meyer i Salær for Højesteret 200 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 30 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at det de Indstævnte, Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij af Amsterdam i Holland, tilhørende Dampskib »Pluto« den 29 Juni 1928 Kl ca 7³/₄ Formiddag var indkommet til Aarhus Havn og havde fortøjet der, gik Sagsøgeren, Forretningsfører Anker Frank Jørgensen i Aarhus, der da var ansat hos Speditions- og Toldklæringsfirmaet Aage Berg sammesteds, ombord for at indhente nogle Oplysninger vedrørende Udlosningen af et Parti Tovværk. Han gik op paa Skibet ad en af dettes Mandskab anbragt Landgangsbro, der bestod af to Sidefjæl (Vanger) med flade Trin imellem, og som med Vangernes to nederste Ender stod paa Kajen, medens Vangerne ca fem Trin fra de øverste Ender hvilede paa Dækskanten. Langs den ene Vange var anbragt et lavt Rækværk. Da Sagsøgeren efter kort Tids Forløb atter vilde forlade Skibet, traadte han ud paa Landgangsbroen med Ansigtet vendt mod denne, men da han var naaet et Par Trin under det Sted, hvor Broen hvilede paa Dækskanten, svingede Landgangsbroen ca 1 m til venstre med sin nederste Ende og lidt til højre med sin øverste. Sagsøgeren, der frygtede, at Broen vilde falde helt ned, slap denne og foretog en Drejning for at komme forlæns ned, men i det samme faldt han fra en Højde af ca 5 m ned paa Kajen. Ved Faldet paadrog Sagsøgeren sig et Brud af nederste Del af venstre Underarm og en Kvæstelse af højre Knæ. Der tillagdes ham ved Skrivelse af 5 Juli 1929 fra Arbejderforsikringsraadet en Invaliditetserstatning af 1339 Kr beregnet efter en Invaliditetsgrad af 15 pCt og efter en Aarsløn af 2100 Kr, hvorhos det er oplyst, at Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring foruden denne Invaliditetserstatning har udlagt til Sagsøgeren i Dagpengeerstatning 1019 Kr 11 Øre og i Lægehonorar m m 182 Kr 40 Øre eller ialt 2540 Kr 51 Øre.

Efter at Arbejderforsikringsraadet denæst i Skrivelse af 12 Februar 1930 havde udtalt, at Sagsøgeren med Føje vilde kunne anlægge Erstatningssøgsmaal mod de Sagsøgte, idet det bemærkedes, at der af den eventuelle Erstatning skulde ydes Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring Dækning, har Sagsøgeren under Anbringende af, at Ulykken skyldes, at Landgangsbroen var uforsvarlig anbragt, og at de Sagsøgte derfor maa være ansvarlige for den Sagsøgeren ved Ulykken paaførte Skade, under nærværende Sag paastaaet dem dømt til at betale ham i Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste og Udlæg til Medicin m m, i Invaliditetserstatning og i Godtgørelse for Svie og Smerte ialt 9064 Kr 32 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 12 August 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at der ikke fra deres eller deres Folks Side har foreligget noget uforsvarligt Forhold. De har særlig anført, at Landgangsbroen var stærkt og solidt bygget og kun nogle faa Maaneder gammel, samt at den var for-

svarligt befæstet til Skibet med et Reb i hver Side, saaledes at Ulykken maa skyldes Sagsøgerens egen Uagtsomhed under Nedstigningen.

Der er under Sagen afgivet Vidneforklaring af forskellige Personer, der fra Land havde iagttaget Ulykken eller var kommet tilstede umiddelbart efter, og disse har bemærket, at Landgangsbroen var fastgjort i venstre Side ved et Reb, der fra Vangen førte op til en Støtte i Rækværket langs Dækket, medens de ikke har bemærket noget Reb i højre Side. Et af Vidnerne har dernæst forklaret, at Landgangsbroen stod stejlt op fra Kajen. Endvidere har Skibets Kaptajn, 2 Styrmand og Baadsmand afgivet Vidneforklaring, ifølge hvilken der havde været anbragt Reb i begge Sider af Broen. Kaptajnens og Baadsmandens Forklaringer gaar dog ud paa, at medens Rebet i venstre Side førte direkte fra Vangen skraat op til Rækværket paa Dækket, førte Rebet i højre Side op langs Vangen omtrent til, hvor denne hvilede paa Dækskanten, paa hvilket Sted Rebet var slaet omkring Vangen og derfra bundet over i Rækværket til højre fra Broen.

Der maa nu efter det under Sagen oplyste gaas ud fra, at Sagsøgerens Fald skyldes Broens Udskriden, at der ikke ved hans Benyttelse af Broen har været noget at bebrejde ham, og at der ikke har fundet nogen usædvanlig Indvirkning Sted paa Broen eller paa Skibet, der kunde have bevirket Udskridningen. Men herefter findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at selve den Omstændighed, at Broen er skredet ud til Siden, viser, at der har været Fejl ved dens Anbringelse. Det kan herved bemærkes, at hvad enten Broen kun har været befæstet i den venstre Side, eller Befæstelsen har været foretaget som af Skibets Kaptajn og Baadsmand forklaret saaledes, at Rebet i højre Side har været befæstet i højre Vange et betydeligt Stykke over det Sted, hvor Rebet i venstre Vange var fastgjort, maa det antages, at den skete Udskridning vilde kunne finde Sted, særlig dersom Broen stod stejlt. Da Ulykken saaledes maa antages at skyldes et Forhold, som de Sagsøgte bærer Ansvar for, vil de være pligtige at tilsvare Sagsøgeren Erstatning.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse har de Sagsøgte alene fremsat Indsigelse mod den krævede Invaliditetserstatning 3000 Kr og Godtgørelse for Svie og Smerte 1500 Kr, hvilke Beløb de har paa-staaet nedsat efter Rettens Skøn. Medens der under Hensyn til, hvad der er oplyst om Sagsøgerens Indtægtsforhold ikke findes Føje til at nedsætte den af Sagsøgeren indsogte Invaliditetserstatning, findes Godtgørelsen for Svie og Smerte kun at burde bestemmes til 500 Kr. Idet den paa-staaede Erstatning saaledes vil være at nedsætte med 1000 Kr, vil de Sagsøgte have at betale til Sagsøgeren 8064 Kr 32 Øre tilligemed Renter heraf som paa-staaet.

Med Bemærkning, at der har været meddelt Sagsøgeren Bevilling til fri Proces dog uden Beskikkelse af Sagfører, vil de Sagsøgte have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager som nedenfor anført samt i Sagsomkostninger til Sagsøgeren 514 Kr 47 Øre, hvoraf i Godtgørelse for Udlæg 214 Kr 47 Øre.

Torsdag den 7 Januar.

Nr 226/1931. Grosserer **Ove C Bjerregaard** (Henriques)
 mod
 Fabrikant **Chr P Hansen** (Møller),

betræffende Overtrædelse af en Konkurrenceklausul.

Sø- og Handelsrettens Dom af 19 August 1931: Indstævnte, Fabrikant Chr P Hansen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Ove C Bjerregaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre Indstævnte med 100 Kr.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter Proceduren for Højesteret maa der gaas ud fra, at Brænderiet i Saxogade endnu ikke var taget i Brug ved Kontraktsafslutningen, at Appellanten kendte det, men at det ikke har været gjort til Genstand for Omtale under Forhandlingerne.

Efter Kontraktens Oprettelse har Indstævnte benyttet Brænderiet til at brænde almindeligt Porcellæn til Salg i en Butik, han havde, og efter at han, da det ikke kunde betale sig for ham selv at drive Brænderiet, har bortlejet det, har Lejeren, der tidligere havde været ansat hos Appellanten, forsynet Indstævnte med det Porcellæn, han skulde bruge, foruden som i Dommen nævnt at fremstille Hotelporcellæn til Salg.

Efter Kontrakten kunde Indstævnte ikke uden Ansvar fremstille Hotelservice i Brænderiet, og Kontraktens Bestemmelse om, at han ikke under nogen Form maatte være indirekte interesseret i en konkurrerende Virksomhed, maa medføre, at han heller ikke uden Ansvar kan bortleje Brænderiet som sket uden at tage Forbehold om, at der ikke dér maa fremstilles Hotelporcellæn.

Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Fabrikant Chr P Hansen, kendes uberettiget til i Ejendommen Saxogade 24—26 at udleje Lokaler til Brænding og Maling af Hotelporcellæn. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Grosserer Ove C Bjerregaard, med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 19 August 1929 købte Sagsøgeren, Grosserer Ove C Bjerregaard, af Indstævnte, Fabrikant Chr P Hansen, den Del af Indstævntes Virksomhed, som beskæftigede sig med Dekorering og Salg af Hotelvarer til Danmark, Island, Norge og Holland. Kontraktens § 8 indeholder følgende Bestemmelse:

»Under en Konventionalbøde paa tyvetusind Kroner forpligter vi os gensidigt til ikke i Danmark — Island — Norge — Holland og paa den anden Side ikke i Sverige — Finland — Belgien — Amerika at forhandle Hotelporcellæn eller Hotelfajance, oprette Porcellænsbrænderi eller -maleri for Hotelservice eller under nogen Form at være direkte eller indirekte interesseret i saadan konkurrerende Virksomhed — — —«

Den 6 Marts 1931 udlejede Indstævnte for en aarlig Leje af 3000 Kr nogle Lokaler — derunder Malerstue og Brænderilokaler — i den ham tilhørende Ejendom Saxogade 24—26 til en Porcellænsmaler, der bl a benytter de paagældende Lokaler til Maling og Brænding af Hotelservice.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at det er i Strid med den citerede Bestemmelse i Kontraktens § 8, naar Indstævnte saaledes har udlejet sine Lokaler til en Virksomhed, der konkurrerer med Sagsøgeren i Hotelporcellæns-Branchen, har Sagsøgeren nu paastaet Indstævnte kendt uberettiget til at udleje Lokaler i Ejendommen Saxogade 24—26 til Brænding eller Maling af Hotelporcellæn.

Fra Sagsøgerens Side er det nærmere anført, at Indstævnte antageligt ikke vilde kunne opnaa saa høj en Leje af sine Lokaler, hvis det ikke var Lejeren tilladt at benytte de i Lokalerne anbragte Ovne til Brænding af Hotelporcellæn, og at Indstævnte følgelig nu har indirekte Fordel af sin Lejers med Sagsøgeren konkurrerende Virksomhed, hvilket er i Strid med § 8 i den mellem Parterne oprettede Kontrakt, idet Indstævnte ifølge den nævnte Kontraktsbestemmelse maa være pligtig at sørge for, at han ikke faar Indtægt af en i Hotelporcellæn konkurrerende Forretning.

Indstævnte har paastaet Frifindelse, idet han gør gældende, at det omhandlede Lejemaal ikke rammes af Kontraktens § 8, da Indstævnte intet Interessefællesskab har med Lejeren, der maa benytte Ovnene i de lejede Brænderilokaler, som han vil.

Ifølge Indstævntes Anbringende har de paagældende Ovne — der tidligere er benyttet til Indstævntes egen Virksomhed, dog ikke til Brænding af Hotelporcellæn — været omtalt under de mellem Parterne førte Forhandlinger, der afsluttedes med Oprettelse af Købekontrakten af 19 August 1929, uden at Sagsøgeren fandt Anledning til i Kontrakten

Færdig fra Trykkeriet den 20 Januar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 30

Torsdag den 7 Juni

Jensen

at forlange optaget en Bestemmelse om, at Ovnene overhovedet ikke maatte benyttes til Hotelporcellæn, hvorfor Sagsøgeren maa være uberegtiget til nu at rejse et Krav, der vilde betegne en Udvidelse af Kontraktens Konkurrenceklausul.

Indstævnte bestrider, at der betales en særlig høj Leje for de af ham udlejede Brænderilokaler.

Som det fremgaar af det anførte, er det ved Kontraktens § 8 forbudt Indstævnte at være »direkte eller indirekte« interesseret i Virksomheder, der driver Porcellænsbrænding eller -maleri af Hotelservice, og det for Sagens Udfald afgørende Spørgsmaal bliver derfor, om Indstævnte kan siges at være blevet direkte eller indirekte interesseret i en saadan Virksomhed ved, at de af ham udlejede Lokaler af Lejeren bl a benyttes til Brænding af Hotelservice.

Da imidlertid den Omstændighed, at en Husejer er interesseret i at faa udlejet Lokalerne i den ham tilhørende Ejendom bedst muligt, ikke kan siges at medføre, at Husejeren bliver direkte eller indirekte interesseret i sine Lejeres Virksomheder, kan der ikke gives Sagsøgeren Medhold i, at Indstævnte i Medfør af den omhandlede Kontraktsbestemmelse har Pligt til at drage Omsorg for, at der ikke af hans Lejere drives nogen med Sagsøgeren konkurrerende Virksomhed i den omhandlede Branche, og da den af Sagsøgeren nedlagte Paastand saaledes ikke findes hjemlet ved den mellem Parterne oprettede Kontrakt, vil Indstævnte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre Indstævnte med 100 Kr.

Fredag den 8 Januar.

Nr 86/1931. Aktieselskabet **Lægernes Hus** (Bang)

m o d

Direktør **Edm Petersen** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Erstatning for Misligholdelse af et Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 30 Marts 1931: Sagsøgte, A/S Lægernes Hus, bør til Sagsøgeren, Direktør Edmund Petersen, betale 8924 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 December 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanten den Indstævnte tillagte Erstatning for Næringstab nedsat til 3063 Kroner. Idet Appellanten derhos erkender sin Pligt til at betale den Indstævnte ved Dommen tillagte Erstatning 200 Kroner for Betaling af elektrisk Lys, paastaar Appellanten Frifindelse mod Betaling af 3263 Kroner med Fradrag af Erstatning efter Rettens Skøn for de af Indstævnte fjernede Belysningslegemer og Ventilator, hvorimod Appellanten har frafaldet sine øvrige Modkrav. Indstævnte paastaar Stadfæstelse.

Efter Sagens Oplysninger har Løberen været benyttet i flere Aar, og den Indstævnte i denne Henseende tilkommende Erstatning findes herefter at burde fastsættes til 300 Kroner. Da Vedligeholdelsen af Lysekronerne efter Lejekontrakten maa antages at have paahvilet Indstævnte, og da denne erkender, at der ved Lejemalets Tiltrædelse overalt var de fornødne elektriske Pærer, maa Indstævnte erstatte de manglende Lyslegemer, hvis Værdi findes at kunne ansættes til 300 Kroner. Idet Dommen iøvrigt i Henhold til de i den, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil være at stadfæste, vil det Beløb, som Appellanten vil have at betale Indstævnte, være at fastsætte til 8024 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at den Indstævnte, Direktør Edmund Petersen, tillagte Erstatning bestemmes til 8024 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Lægernes Hus, til Indstævnte med 300 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 27 Juni 1923 udlejede A/S Lægernes Hus til Restauratør Edmund Petersen visse nærmere bestemte Lokaler i den Selskabet tilhørende Ejendom, Amaliegade Nr 5, domus medica kaldet, for

en aarlig Leje af 10 000 Kr; ved en Paategning af 7 December 1924 udvidedes Lejemaalet til at omfatte Selskabslokalerne paa første Sal, hvorhos Lejen forhøjedes til 17 300 Kr; de af det første Lejemaal omfattede Lokaler anvendtes som Hotel. Da Lejeren af Stueetagen opsagde sit Lejemaal til Ophør November 1929, foreslog Selskabet Petersen at overtage ogsaa disse Lokaler, men da Petersen ikke ønskede dette, blev han opsagt til Fratræden Oktober Flyttedag 1930, og Selskabet søgte en ny Lejer til alle Lokalerne. Af Hensyn til denne skulde der foretages gennemgribende Bygningsforandringer; der skulde saaledes indrettes Køkken i Kælderen og i den Anledning nedrives Skillerum; i Stueetagen skulde der ligeledes foretages Forandringer, der medførte Nedrivning; i Gaarden skulde der opsættes en Vareelevator fra Kælder til anden Sal samt en stor Jerntrappe og opføres en Tilbygning for at skaffe Adgang fra Lokalerne over Porten mod Gaden til den store Spisesal i Sidehuset.

Disse Nedrivninger m v medførte, at Kalkstøv i stort Omfang trængte ind i de af Petersen lejede Lokaliteter og forurenedede Møbler m m, saaledes at hans Forretning (Udlejning af Selskabslokalerne) led stort Afbræk; endvidere forstyrredes Gæsterne i Hotellet og Restaurationen ved den evindelige Banken og Hamren. Der har været nogen Uenighed om, naar disse Arbejder tog deres Begyndelse, men det maa efter Sagens Oplysninger antages, at de indvendige Arbejder paabegyndtes i Januar 1930, de udvendige i Marts Maaned s A.

I April 1930 beklagede Petersen sig til Ejendomsadministrator, Overlæge H Rasmussen, over de omtalte Ulemper; Overlægen lovede at forelægge Sagen for Bestyrelsen, men Petersen fik intet Svar; senere vil han mindst to Gange have telefoneret til Overlæge Rasmussen, uden at der blev foretaget noget. Den 20 August s A skrev Petersen til Bestyrelsens Formand, Professor Bang, beklagede sig over Ulemperne og forlangte Erstatning; paa denne Skrivelse fik han intet Svar fra Bestyrelsen. Henimod Oktober Flyttedag ønskede Petersen at afholde Auktion over Inventar m m i Lokalerne, men Selskabet nægtede ham Tilladelse dertil, og for at opnaa saadan Tilladelse maatte han forpligte sig til at stille Lokalerne til Selskabets Disposition fra den 9 Oktober at regne; straks om Morgenen denne Dag tog forskellige Haandværkere fat paa at fuldføre de Bygningsarbejder, som ikke havde kunnet udføres, saalænge Petersen benyttede det lejede.

Til Oplysning om det Tab, han har lidt ved de foran beskrevne Hindringer i at udnytte Lokalerne, har Petersen ved Københavns Byret ladet optage en Syns- og Skønsforretning. Den ene af de udmeldte Skøns mænd, Direktør Frantz Christensen, har ansat Tabet til 9000 Kr, idet han er gaaet ud fra, at Byggearbejderne er paabegyndt i November 1929; den anden, Muremester B G Schioldann, har ansat det til 2688 Kr, idet han er gaaet ud fra en aarlig Leje af 14 000 Kr.

Under denne Sag har Sagsøgeren, Direktør Edmund Petersen, paa-staaet Sagsøgte, A/S Lægernes Hus, dømt til at betale en Erstatning af ialt 11 074 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 December 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgeren opgør sit Erstatningskrav saaledes:

Erstatning for Næringstab 9000,00 Kr, Erstatning for et Komfur 824,00 Kr, Erstatning for en Trappeløber 900 Kr, Erstatning for elektrisk Lys til Trapperne 350,00 Kr.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgte, at de foretagne Byggearbejder ligger indenfor den Raaden, der tilkommer en Ejer; de er udført paa en saa hensynsfuld Maade, at der ikke derved er sket nogen Indskrænkning i Sagsøgerens Benyttelse af det lejede eller nogen Hindring i hans Adgang til det. Arbejderne har overhovedet ikke — bortset fra et Indgreb i Garderoben — været inde i Sagsøgerens Lokaler; Arbejdet i Kælder og Stue har ikke kunnet genere Sagsøgeren, ej heller Arbejdet i Gaarden.

Ved de for Landsretten afgivne Parts- og Vidneforklaringer maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgeren i betydeligt Omfang er blevet hindret i sin Brug af det lejede; trods stadig Rengøring var Selskabslokalerne og Adgangen til disse i høj Grad forurenede af Kalkstøv; et enkelt Hotelværelse kunde slet ikke udlejes; de Hotelgæster, der kom, flyttede hurtigt paa Grund af Støjen i Gaarden; Sagsøgerens Omsætning i 1930 udgjorde ikke Halvdelen af Omsætningen i 1929. Da Sagsøgte ikke har godtgjort sin Berettigelse til de foretagne Indgreb i Lejerens Ret, vil der være at tillægge denne en Erstatning, der efter de under Domsforhandlingen fremkomne Oplysninger passende vil kunne ansættes til 7000 Kr.

Med Hensyn til Komfuret er Forholdet det, at der, da Sagsøgeren indflyttede, fandtes et fra den tidligere Ejer stammende Komfur, der var ganske ubrugeligt til Restaurationsbrug; da Sagsøgeren fremsatte Indvending mod dette — efter at have forsøgt at bruge det — gik Sagsøgte ind paa at omdanne det til Oliefyring, dog saaledes at Sagsøgeren maatte betale Halvdelen af Omkostningerne ved Omdannelsen. Alligevel kunde Komfuret ikke anvendes, og da Sagsøgte ikke vilde bekoste et nyt Komfur, købte Sagsøgeren for 1648 Kr et Gaskomfur; ved Fraflytningen vægrede Sagsøgte sig ved at udlevere Komfuret, hvorfor Sagsøgeren mener sig berettiget til at forlange erstattet Halvdelen af Anskaffelsessummen.

Sagsøgte hævder, at Gaskomfuret er blevet Sagsøgtes Ejendom ved Opstillingen i Ejendommen, og fordi Sagsøgeren ikke har været i Stand til paany at opstille det gamle Komfur.

Det har ikke kunnet oplyses, hvem der har nedtaget det gamle Komfur, og hvad der er blevet af det, men det maa antages at have været ganske værdiløst. Da det nye Komfur ikke er bleven saaledes indføjet i Ejendommen, at det kan anses som en Bestanddel af denne, har Sagsøgeren været berettiget til at medtage det, og da Sagsøgte har modsat sig dette, maa Selskabet betale den forlangte Erstatning, der skønnes rimelig.

Da Sagsøgeren overtog de lejede Lokaler, ønskede han en Løber paa Trappen; Sagsøgte vilde ikke levere en saadan, hvorfor Sagsøgeren selv med en Bekostning af 1804 Kr 20 Øre købte en Løber; Sagsøgte gik dog ind paa at betale Halvdelen. Forholdet var ligeledes det, at Sagsøgte

modsatte sig Fjernelsen af Løberen, hvorfor Sagsøgeren maa være berettiget til at forlange refunderet hans Andel i Købesummen, 900 Kr.

Endelig gør Sagsøgeren gældende, at han i ca 7 Aar har betalt for elektrisk Lys paa to Trapper; han blev først kort før Fraflytningen klar over, at Strømmen til Trappebelysningen gik over hans Maaler; han anslaar den aarlige Udgift til 50 Kr og forlanger derfor 350 Kr. Sagsøgte indrømmer Rigtigheden af, at Forholdet med Trappebelysningen har været som anført; for den ene Trappes Vedkommende blev dog Forholdet ændret et Aars Tid før Flytningen; Selskabet hævder, at Sagsøgeren har været vidende derom og ikke har rejst Indsigelse herimod. Sagsøgte har ikke mod Sagsøgerens Benægtelse bevist, at Sagsøgeren har været bekendt med Forholdet, og da det ikke har godtgjort nogen Berettigelse til at lade Sagsøgeren betale for Trappebelysningen, der i sig selv maa være ham uvedkommende, vil Sagsøgte have at refundere Sagsøgeren Udgiften til denne, der skønsmæssig kan ansættes til 200 Kr.

Herefter tilkommer der ialt Sagsøgeren 8924 Kr.

For det Tilfælde, at der tilkendes Sagsøgeren noget Beløb, hævder de Sagsøgte at have et Modkrav, der gøres gældende til Likvidation. Efter Kontrakten er Sagsøgeren forpligtet til at vedligeholde det lejede, derunder Gardiner, Møbler m m i Selskabslokalerne. Da Sagsøgeren flyttede, var disse Effekter i en saadan Stand, at de maatte renses og repareres, hvilket har kostet Sagsøgte 1195 Kr 75 Øre. Rensning af Parketgulvet har kostet 284 Kr, Rengøring af Lokalerne — hvilket paa-hvilede Sagsøgeren — 269 Kr 60 Øre. Endelig har Sagsøgeren fjernet Belysningslegemer fra Lysekronerne og en Ventilator, Erstatning heraf har medført en Udgift af 835 Kr 20 Øre; Sagsøgte samlede Modkrav udgør herefter 2584 Kr 55 Øre.

Sagsøgeren hævder heroverfor, at de af ham afleverede, Sagsøgte tilhørende Effekter var i god Stand, at Lokalerne var rengjorte, og at de fjernede Belysningslegemer og Ventilatoren var anskaffede og bekostede af ham, idet de ham overleverede i Tiden Løb var blevet ubrugelige.

Da Sagsøgte ikke blot ikke ved Fraflytningen har ladet foretage nogen Synsforretning over det afleverede, men straks den 9 Oktober ladet Bygningshaandværkerne rykke ind og paabegynde Arbejdet, mangler ethvert Grundlag for at tilkende Sagsøgte nogen Erstatning i de tre første Henseender, og da Sagsøgeren maa anses at have været berettiget til at medtage de af ham selv bekostede Belysningslegemer, kan ingen Del af Sagsøgte Modkrav anerkendes.

Der vil saaledes være at tilkende Sagsøgeren 8924 Kr med Renter som paastaet og i Sagsomkostninger 400 Kr.

Nr 190/1931. Forpagter, Ritmester **Tage Baron Reedtz-Thott** som Værge for **Axel Gustav Tage Baron Reedtz-Thott (Shaw)**

m o d

Stiftsøvrigheden over Roskilde Stift paa Kirkeministeriets Vegne
(den kst Kmadv),

betræffende Afløsning af to af Roholte Sognekald-oppebaarne Ydelser.

Østre Landsrets Dom af 4 Juni 1931: Sagsøgte, Forpagter, Ritmester Tage Baron Reedtz-Thott, Strandegaard pr Faxe, som Værge for Axel Gustav Tage Baron Reedtz-Thott, bør til Sagsøgerne, Stiftsøvrigheden over Roskilde Stift paa Kirkeministeriets Vegne, betale de paastævnte 6800 Kr med Renter heraf $4\frac{1}{2}$ pCt aarlig fra 1 Januar 1926 til den 31 December 1930, og derefter med Renter $5\frac{1}{2}$ pCt aarlig, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er det oplyst, at der i et Købebreve af 30 Januar 1762 paa noget Jordegods fra Overdirektøren for Gisselfeld til Grev Otto Thott til Gaunø indeholdes følgende Bestemmelse:

»Ved Accord er Præsten i Roeholte af Klosteret for nogle Aar siden bleven bevilget, formedelst nogen paastaaede Præste Rettigheder af Offer og Accidentzier m v, for Hyllinge Skovs øde Gaarde, nemlig Godtgørelse i Penge 6 Rdl 4 Mark og et Skov Læs Brænde. Hvilke Afgifter Klosteret herefter fra 1 Maj 1762 og fremdeles bliver befriet for, og henstille det til Køberen at fornøje Præsten for hvis hannem i saa Maade kan tilkomme og hidtil er givet fra Klosteret: Men dog beror det paa Køberens Godtfindende enten at holde denne Accord eller anderledes efter Behag med Præsten herom at convenere dog Klosteret uden Ansvar herefter.«

Idet Appellanten erkender, at de i denne Bestemmelse optagne Ydelser paahviler Gaunø, men hævder, at Resten af de omstridte Ydelser er Gaver, paastaar han for Højesteret Friinddelse mod aarligt at udrede til Indstævnte fra 1 Januar 1920 13 Kroner 32 Øre og $1\frac{1}{2}$ Favn Brænde.

Selv om den ovennævnte Bestemmelse maa antages at være Grundlaget for en Del af de omstridte Ydelser, er det imidlertid vedblivende uoplyst, hvilken Oprindelsen til Resten af Ydelserne er.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde op-
hæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Stiftsøvrigheden over Roskilde Stift, der giver Møde paa Kirkeministeriets Vegne, Sagsøgte, Forpagter, Ritmester Tage Baron Reedtz-Thott, Strandegaard pr Faxe, som Værge for Axel Gustav Tage Baron Reedtz-Thott, tilpligtet til Roskilde Stiftsøvrighed paa Roholte Sognekalds Vegne at betale 6800 Kr med Renter deraf $4\frac{1}{2}$ pCt p a fra 1 Januar 1926 til Stævningens Dato den 31 December 1930 og derefter 5 pCt p a, til Betaling sker. De 6800 Kr udgør Afløsningssum i Henhold til Lov Nr 505 af 28 September 1918 om Afløsning af Grundbyrder for følgende tvende Gaunø Gods fra gammel Tid paahvilende aarlige Ydelser til Roholte Sognekald, store henholdsvis:

1) 12 Favne Bøgebrænde paa Roden (ansat i Penge til 230 Kr),
 2) og 42 Kr i kontant Offer. Disse Ydelser har Stiftsøvrigheden nemlig ved Skrivelse af 28 Januar 1925 opsagt til Afløsning fra 1 Januar 1926 at regne med det 25 dobbelte Beløb af Ydelsernes aarlige Beløb, nemlig:

for Brændeydelsen	5750 Kr 00 Øre
for Offer	1050 — 00 —

Ialt 6800 Kr 00 Øre.

Sagsøgte har erklæret intet at have at erindre imod, at Afløsning af de paagældende Ydelser finder Sted, som af Sagsøgerne ønsket, hvis det ved Dom statueres, at Sagsøgte er pligtig at udrede disse Ydelser.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Om disse Ydelser er følgende oplyst:

I 1731 og 1732 købte den senere Statsminister Otto Thott Strandegaard og Lindersvold Hovedgaarde med underliggende Gods i Roholte Sogn og omliggende Sogne, og faa Aar senere tilkøbte han Gaunø Gaard og Gods ved Næstved. Efter Statsministerens Død i 1785 blev disse Godser, der var overgaaet i Slægten Reedtz-Thotts Besiddelse, i 1805 oprettet til et Baroni, der i 1921 i Medfør af Lov 4 Oktober 1919 er overgaaet til fri Ejendom. Den sidste Lehnsbesidder, Geheimekonferensraad K T T O Reedtz-Thott aftraadte ved kgl Bevilling af 25 Maj 1903 den Del af Baroniet, som er beliggende i Roholte, Kongsted og Hylleholt Sogne, til sin Søn, Baron O Reedtz-Thott, der afgik ved Døden i 1927.

Det er oplyst, at en Skovpart, der har tilhørt Roholte Sognekald, allerede før Matrikuleringen af 1688, er indtaget under Strandegaarden, og at der i Anledning af en Inddragelse af Roholte Sogns tiendepligtige Hartkorn paa ca 49 Tdr Hartkorn under Strandegaard og Lindersvold er ydet Sognekaldet en Refusion for Præstetiende af de saaledes nedlagte Bøndergaarde af 53 Rbd Sølv aarlig fra Strandegaards og Lindersvolds Ejere.

ad 1) Det er oplyst, at Gaunø Gods har præsteret en aarlig Brændselydelse til Præsterne i Roholte Sogn ligefra 1777 indtil i September 1919. Af en fremlagt Afskrift af en Udvisnings- og Skovrulle vedrørende Lindersvold og Strandegaard Gods fra Gaunø's Godsarkiv fremgaar det, at der til bemeldte Præster er udvist til Fældning og Afhæntning i Skovene: i 1777 — $2\frac{3}{4}$ Fv Bøg, i 1778 — $2\frac{3}{4}$ Fv Bøg, i 1779 — 8 Læs = 4 Fv Bøg, i 1780 — 8 Læs = 4 Fv Bøg, i 1794 — 12 Læs = 6 Fv Bøg, i 1801 — 12 Læs = 6 Fv Bøg, i 1808 — 12 Læs = 6 Fv Bøg, i 1816 — 12 Favne Bøg. Der findes derhos ligeledes i den samme Skovrulle for Aarene 1826, 1830 og 1850, 1860, 1864, 1870, 1880 og 1892 at være udvist 12 Fv Bøg paa Roden til Sognepræsten i Roholte.

Fra Præsteembederne foreligger der forskellige Indberetninger angaaende den paagældende Brændeydelse. I en den 30 Januar 1802 til Stiftøvrigheden fra den daværende Sognepræst indgivet Indberetning omtales det, at der for 48 (49) Tdr af Sognets tiendepligtige Hartkorn, der er indlagt under Lindersvold og Strandegaard Hovedgaard, svares aarlig en Pengerefusion af 53 Rdl efter derom indgaaet mindelig Forening imellem Gaardenes daværende Ejer, Statsminister Grev O Thott, og daværende Sognepræster, paa hvilken Forening dog ikke vides at være erhvervet kgl Konfirmation. Det anføres derhos i Indberetningen, at af Lindersvold Herskab aarlig udvises Præsten paa Roden 12 Læs Brænde, idet tilføjes, at det dog ikke vides, om det er Gave eller Rettighed, da der ved Præstegaarden ingen Oplysning haves herom, dog troes, at i det mindste noget deraf er Rettighed. I en lignende Indberetning afgivet af en senere Præst i 1823 omtales ogsaa, at der for 49 Tdr Hartkorn svares, efter gammel, dog kun mindelig Akkord 53 Rbd-Sølv, og angaaende Brændeydelsen hedder det: desuden faar Sognepræsten af Herskabet 12 Favne Brænde aarlig, der er at betragte som Tillæg af de 53 Rbd-Sølv, der svares af 49 Tdr Hartkorn. I en Indberetning fra 1833 omtales Oprindelsen af de 53 Rbd-Sølv paa samme Maade, og angaaende Udvisningen af de 12 Favne Brænde paa Roden fremhæves det atter, at de anses som Tillæg til de 53 Rbd-Sølv. I ingen af de to sidste af disse Indberetninger har vedkommende Præst omtalt Muligheden af, at Brændeydelsen kunde opfattes som Gave.

I de i Kollegialtidende for 1833, i Departementstidende for 1858 samt i Ministerialtidende B for Aarene 1871, 1879, 1888, 1893, 1899 og 1903 optagne Beretninger om ledige gejstlige Embeders Beskaffenhed, efter de fra vedkommende Biskopper modtagne Meddelelser, er for Roholte Sognekald stadig omtalt, at der i Udvisning svares 12 Favne Brænde paa Roden, i de 5 sidstnævnte Indberetninger med Tilføjende, at det er fra Baroniet Gaunø, at Brændet ydes. Ligeledes findes det i det ved Sognekaldets Embedsledighed i 1911 i Statstidende optagne

Opslag omtalt, at der aarlig fra Baroniet Gaunø svares 12 Favne Bøgebrænde paa Roden.

Det er endvidere oplyst, at Sognepræst C C Sørensen, der var ansat i Kaldet fra 1903 til 1911, ved private Forhandlinger med den daværende Besidder af Lindersvold og Strandegaard, Baron Otto Reedtz-Thott, uden at der dengang fra Baronens Side blev fremsat nogen Indsigelse mod den paagældende Rettighed, fik opnaaet, at der i Stedet for de 12 Favne Brænde paa Roden blev ydet ham et kontant aarligt Vederlag af 230 Kr. Den i Embedet i 1915*) ansatte Præst har for sit Vedkommende i en Skrivelse af 18 Maj s A**) til Stiftsøvrigheden udtalt, at det omtalte Beløb af 230 Kr, og det nedenfor nærmere omhandlede Offer stort 42 Kr aarlig, var et fast aarligt Beløb. Disse Præster og den Præst, der var ansat i Kaldet fra 1899—1903, har alle udtalt, at der paa den Maade, de to nævnte Ydelser blev erlagt, intet var, der kunde lede deres Opfattelse i Retning af, at Ydelserne skulde være Gaver.

ad 2) de 42 Kr aarlig i kontant Offer.

Denne Ydelse omtales ifølge de foreliggende Oplysninger første Gang i en fremlagt Beregning over adskillige tildels staaende aarlige Udgifter ved Lindersvold og Strandegaard Gods, som er udbetalte i Aaret 1768—69, idet der heri er opført som udbetalt for Herskabet Offer til Sognepræsten i Roholte til Pinsen 7 Rdl, til Julen 7 Rdl og til Paasken 7 Rdl. Disse Ydelser, der kan have været ydede ogsaa forinden 1768, og er erlagte regelmæssigt indtil December 1919 fra Gaunø Gods til Roholte Præsteembede, er ogsaa omtalte i de fornævnte Embedsindberetninger til Biskopperne.

Sagsøgerne har til Støtte for deres Paastand anført, at de angaaende Tienderefusionen fremkomne Oplysninger i høj Grad taler for, at Brændeydelsen er erlagt af Strandegaard Gods som en Præstekaldet tilkommende pligtmæssig Ydelse, og at ogsaa den Omstændighed, at begge de nævnte Ydelser i Alderstid er erlagte af de skiftende Besiddere af Godserne maa tale for, at det er i Henhold til en Sognekaldet tilkommende gammel Rettighed, at Ydelserne er erlagte; de har herved fremhævet, at Offerydelse er erlagt uafbrudt i al Fald siden 1768 med det samme Beløb, samt at Brændeydelsen i væsenlig uforandret Skikkelse er erlagt siden Begyndelsen af det forrige Aarhundrede.

Sagsøgte har herimod gjort gældende, at selv om begge de nævnte Ydelser er erlagte i Alderstid, er disse af de skiftende Ejere af Gaunø Gods kun ydet som en Gave til Præsterne i Sognekaldet, hvorfor det er udelukket, at der ved Alderstid er skabt nogen Ret for Sognekaldet til vedblivende at fordrø Ydelserne erlagte. Han har særligt henvist til, at den omtalte Offerydelse af 7 Rdl, der er erlagt ved de tre store Højtider, ikke kan være erlagt som Offer, da den hidrører fra den udenfor Roholte Sogn hjemmehørende Besidder af Gaunø, og denne ikke som udensofns Mand har været pligtig til at svare Højtidsoffer til Præsten i Roholte, og at Ydelsen derfor kun kan opfattes som en

*) Skal være 1911.

**) Skal være 1915.

Gave, givet paa Grund af den Forbindelse, som Besidderen af Gaunø havde med Sognepræsterne. Denne Gave kunde ikke, og er ej heller medtaget ved den i Sognet i 1907—08 foregaaede Afløsning af Højtidsofferet. Det maa derfor paa dette Punkt navnlig være ganske klart, at den nævnte Ydelse maa anses som en frivillig Gave. Hvad angaar Brændselydelsen henviser Sagsøgte særlig til, at den fra 1777 til 1816 er præsteret i meget forskellig Størrelse, hvilket viser, at den har været ydet som Gave.

Om end noget kan tale for, at de omhandlede to Ydelser har deres Oprindelse fra den i sin Tid skete Inddragelse af det tiendepligtige Hartkorn under Strandegaard og Lindersvold Hovedgaarde, og for, at det saakaldte Offer er et af Ejerne af disse Hovedgaarde paataget Offer for nedlagte Bøndergaarde, findes dette dog ikke saaledes klart oplyst, at Sagens Afgørelse kan grundes paa en saadan Betragtning.

Men Ydelserne maa — da det ikke fra Sagsøgtes Side er godtgjort, at de oprindelig er ydet som Gaver, og da de paagældende Sognepræster selv i Alderstid er gaaet ud fra, at Ydelserne, der maa antages stadigt at være præsterede uden noget Forbehold fra Godejernes Side, er erlagte til Roholte Sognekald som en Rettighed — betragtes som henhørende til de fra gammel Tid til Sognekaldet henlagte Midler, og Gaunø Gods maa derfor anses pligtig til vedblivende at udrede dem.

Det kan her anføres, at den paagældende Brændeydelse i Skovrullen for 1830 og 1850 ikke er anført under den særlige Rubrik, der har Overskriften: »De som erholde Brænde som en Gave«, men under en særlig Rubrik, der har Overskriften: »Geistligheden«.

Sagsøgernes Paastand vil saaledes i det hele være at tage til Følge, idet der ikke fra Sagsøgtes Side er rejst nogen Indsigelse mod Beløbets Størrelse.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Nr 277/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Niels Brorson Hansen (Møldrup),

der tiltales for uagtsomt Manddrab m v.

Vestre Landsrets Dom af 26 Oktober 1931: Tiltalte Niels Brorson Hansen bør hensættes i simpelt Fængsel i 30 Dage. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes ham for et Tidsrum af 2 Aar fra den 26 Oktober 1931 at regne. I Erstatning betaler Tiltalte til Chauffør J Chr Nielsen, Bjerremose, 409 Kr og til Elektricitetsværks-

bestyrer P N Norup, Horne, 112 Kr 43 Øre. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Dahl, i Salær 60 Kr. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup betaler Tiltalte Niels Brorson Hansen 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Niels Brorson Hansen ved 3 jydsk Statsadvokatars Anklageskrift af 1 Juli 1931 sat under Tiltalte til at lide Straf:

A.

principalt efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab, subsidiært efter Motorlov af 1 Juli 1927 § 29, I i Anledning af, at han, da han den 25 Oktober 1930 om Formiddagen kom kørende med sin Motorvogn Ø 2033 ad den private Grund mellem Landevejen og Tiltaltes og Brugsforeningens Ejendomme i Bjerremose, ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, saaledes at han paakørte det 2aarige Barn, Knud Olaf Nielsen og tilføjede det saadanne Læsioner, at det den 26 s M afgik ved Døden.

B.

efter Motorlov af 1 Juli 1927 § 29 Stk I og II og Færdselslov af 1 Maj 1923 § 6 derved at han, da han den 25 Oktober 1930 om Eftermiddagen med sin ovennævnte Motorvogn kom kørende i Retning mod Øst fra Stauskjær ind paa Varde—Ringkøbing Landevej ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed samt ikke respekteret den Forkørselsret, der tilkom den fra Varde kommende Motorvogn Z 5479 tilhørende og ført af Elektricitetsværksbestyrer Peter Nielsen Norup, Horn, hvilket bevirkede, at der skete Sammenstød.

Tiltalte er født den 11 Oktober 1902 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Ad A.

Tiltalte har forklaret følgende:

Den 25 Oktober 1930 henad Kl 10 Formiddag kørte han sin aabne Motorvogn fra Gaarden ved den ham tilhørende Ejendom i Bjerremose ud paa Kommunevejen mellem Asp og Horne, han gav efter Sædvane Signal ved Udkørslen, og Vognens Fart var kun 5 à 10 km i Timen,

idet han blot agtede at køre hen til Benzintanken udfor Brugsforeningens Ejendom i Bjerremose, hvilken Ejendom ligger ved Siden af Tiltaltes Hus. Han kørte straks ind paa den langs Vejen liggende private Grund udfor de paagældende Ejendomme henimod Tanken; han havde Solen imod sig skraat fra venstre Side, men følte sig ikke blændet, idet han saa Chauffør Nielsen, der er Fader til det overkørte Barn Knud Olaf Nielsen, og Brugsforeningsuddeler Sillesen staa ved et Lastautomobil udfor Tanken. Under Kørslen hen imod denne saa han intet til den lille Dreng, men mærkede, at hans Automobils højre Baghjul gik over noget paa Vejen, og først da Uddeler Sillesen raabte til ham, blev han som Følge af dennes Udtalelser klar over, at han havde paakørt Knud.

Chauffør Jens Chr. Nielsen har forklaret, at han, da Paakørslen skete, opholdt sig ved sin Lastvogn, der havde faaet paafyldt Benzin ved Brugsforeningens Tank. Han saa sin lille Søn Knud komme hen mod sig paa den private Grund langs med Husene og gav ham Befaling til at gaa hjem; han saa Drengen vende om og antog derfor, at han gjorde som paabudt. Herpaa gav Nielsen sig i Samtale med Brugsforeningens Uddeler, Sillesen, idet han stod saaledes, at han vendte Ryggen til sit Hjem, der er i Tiltaltes ovennævnte Hus. Han saa derfor intet til Knud, før han tilfældig vendte sig om og opdagede Drengen staaende lige foran Tiltaltes Motorvogn, som han nu først lagde Mærke til. Straks efter saa han, at Drengen kom ind under Motorvognen, løb til og fik Drengen baaret ind i Hjemmet.

Brugsforeningsuddeler Sillesen har forklaret, at han, der stod uden for Brugsforeningen, fik Øje paa Tiltaltes Motorvogn, da den befandt sig paa nogle Fliser, der er anbragt paa den omtalte private Grund udenfor Tiltaltes Ejendom. Tiltalte kørte meget langsomt. Samtidig fik Sillesen Øje paa Knud, der befandt sig i Nærheden af en stor Vandpyt udfor Brugsforeningens nordlige Hjørne; Drengen stod stille. Sillesen gik ud fra, at Tiltalte havde faaet Øje paa Knud og derfor enten vilde køre udenom ham til højre, hvortil der var rigelig Plads, eller standse, hvad han med sin ringe Fart let kunde have gjort, men et Øjeblik efter saa han, at Knud blev væltet omkuld af Tiltaltes Vogn og overkørt af dennes Baghjul.

Det er under Sagen oplyst, at Vejret den paagældende Dag var klart, og at det var Solskin. Afstanden fra Udkørslen fra Tiltaltes Gaard og indtil Paakørselsstedet er ca 21 m. Den foran nævnte private Grund foran Tiltaltes og Brugsforeningens Ejendomme er 3,5 m bred, den er ikke højere end Vejen og er ikke* afgrænset fra denne ved Kantsten, Brolægning eller lignende.

Drengen Knud Olaf Nielsen blev samme Dag, som Paakørslen skete, indlagt paa Amtssygehuset i Varde, hvor han blev opereret. Den 26 s M afgik han ved Døden efter Forblødning som Følge af Leverknusning.

Efter Tiltaltes egen Forklaring i Forbindelse med det iøvrigt oplyste maa det anses tilstrækkeligt godtgjort, at han ved Mangel paa Agtpaagivenhed under Kørslen med Motorvognen hen mod Benzintanken har paakørt den 2-aarige Dreng Knud Olaf Nielsen og derved har

forvoldt dennes Død, der skyldes de ham ved Overkørslen paadragne Læsioner. Som Følge heraf vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 198 for uagtsomt Manddrab.

Drengens Fader, fornævnte Chauffør Nielsen, har nedlagt Paastand om, at Tiltalte tilpligtes at betale ham i Erstatning ialt 519 Kr for Udgifter ved Drengens Sygdom og Begravelse samt for tabt Arbejdsfortjeneste. Tiltalte har intet haft at indvende mod Erstatningspaastanden undtagen paa to Punkter, nemlig for en Køretur til Herning i Anledning af Begravelsen 25 Kr og for tabt Arbejdsfortjeneste 100 Kr. Den førstnævnte Post findes efter det oplyste ikke at kunne tilkendes Chauffør Nielsen, og Erstatningen for Tab af Arbejdsfortjeneste vil være at nedsætte til 15 Kr. Herefter vil Tiltalte have at betale i Erstatning til Chauffør Nielsen ialt 409 Kr.

Ad B.

Tiltaltes Forklaring gaar ud paa følgende.

Den 25 Oktober 1930 om Eftermiddagen kom han kørende med sit Lastautomobil ad en Bivej fra Stauskjær ind paa Varde—Ringkøbing Landevej, ad hvilken han agtede at køre nordpaa mod Ringkøbing. Inden han kørte ind paa Landevejen, der hen mod Bivejen er dækket af Naaetræer, gav han Signal, og netop som Forenden af hans Motorvogn var naaet ind paa Landevejen, kom Elektricitetsværksbestyrer P N Norup af Horne kørende i sit Automobil syd fra i stærk Fart. Denne saavel som Tiltalte selv bremsede straks, men Norups Automobil svingede da med Bagenden ud til Siden, saaldes at den kom over Midten af Vejen og greb fat i Navkapslen paa højre Forhjul af Tiltaltes Vogn, der led en Del Skade. Tiltalte ønskede Politiet tilkaldt, men det vilde Norup ikke gaa med til, hvorimod han kørte videre.

Elektricitetsværksbestyrer Norup har forklaret følgende: Den 25 Oktober 1930 ca Kl 5½ Eftm kom han kørende i Automobil ad Varde—Ringkøbing Landevej i nordlig Retning i Vejens højre Side med en Fart af ca 50 km i Timen. Da han passerede Vejen fra Stauskjær, der munder ud i Landevejen, og som han paa Grund af Træbeplantning langs Landevejens venstre Side ikke kunde overse, kom Tiltaltes Automobil frem fra Bivejen ud paa Landevejen og kørte lige ind paa venstre Side af Norups Automobil, der ved Sammenstødet led forskellig Skade, vurderet til 112 Kr 43 Øre. Det er rigtigt som af Tiltalte forklaret, at Norup bremsede sit Automobil, men urigtigt, at dette som Følge af Bremsningen drejede med Bagenden ud til Siden, saaledes at det kom over Midten af Vejen. Norup har Dagen efter Sammenstødet selv undersøgt Sporene paa Landevejen, der endnu stod tydeligt og viste, at Tiltaltes Automobil havde været ovre i hans — Norups — højre Halvdel af Vejbanen. Paa Grund af Travlhed ønskede Norup ikke straks Politiet tilkaldt, men kørte videre. Anmeldelse til Politiet om det passerede er foretaget af ham den 6 November 1930.

Ved det foreliggende og særlig ved en af Maskinarbejder V H Poulsen i Varde afgivet Vidneforklaring maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltaltes Automobil i Sammenstødsøjeblikket har været noget inde i Bestyrer Norups højre Halvdel af Kørebanen. Herefter og da Tiltalte ikke skønnes at have udvist den paabudte særlige Forsig-

tighed ved Indkørsel paa Landevejen fra den kun lidet befærdede Bivej fra Stauskjær og ej heller har respekteret Norups Forkørselsret, maa Tiltalte bære Skylden for Sammenstødet, medens det ikke er bevist, at der fra Norups Side foreligger Uagtsomhed. For det af Tiltalte udviste Forhold maa han anses strafskyldig i Medfør af Motorlov af 1 Juli 1927 § 41, jfr §§ 29, 1 og 2 Stykke, og Færdselslov af 1 Maj 1923 § 6, jfr § 22, hvorhos han vil have at betale i Erstatning til Bestyrer Norup 112 Kr 43 Øre.

Den af Tiltalte for de af ham udviste Forhold forskyldte Straf findes i Medfør af de foran citerede Lovbestemmelser under eet at kunne fastsættes til simpelt Fængsel i 30 Dage, hvorhos Retten til at være Fører af Motorkøretøj i Medfør af Lov 1 Juli 1927 § 42 vil være at frakende ham for et Tidsrum af 2 Aar.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 60 Kr.

T i r s d a g d e n 1 9 J a n u a r .

Nr 285/1931.

Otto Christian Schaldemose

p a a k æ r e r

Østre Landsrets Kendelse af 6 November 1931.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Under denne Sag har Overretssagfører Oluf Bay som Værge for den i formueretlig Henseende umyndiggjorte Otto Christian Schaldemose fremsat Begæring om hans Umyndiggørelse tillige i personlig Henseende.

Otto Christian Schaldemose, der for Tiden er indlagt som Patient paa Sindssygehospitalet ved Vordingborg, er født den 31 August 1904 og er af Retten for Næstved Købstad m v den 12 Januar 1928 umyndiggjort i formueretlig Henseende.

Da Otto Christian Schaldemose efter de foreliggende Oplysninger maa anses uskikket til at varetage sine Anliggender ogsaa i personlig Henseende,

b e s t e m m e s :

Otto Christian Schaldemose umyndiggøres i personlig Henseende.

Han vil have at godtgøre Overretssagfører Oluf Bay Sagens Omkostninger med 65 Kr og have at betale i Salær til den for ham beskikkede Sagfører, Overretssagfører Anker-Jensen, 50 Kr.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede, af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde og med Bemærkning at Otto Christian

Schaldemose efter det foreliggende trænger til den Beskyttelse, der ligger i en Umyndiggørelse ogsaa i personlig Henseende:

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Onsdag den 27 Januar.

Nr 149/1931. Pantelaaner **I I Dreyer** (Cohn)

mod

Sagfører **Johannes Iversen** som beskikket Væрге for Frk **Valborg Victoria Dorthea Varland** (Selv),

betræffende Udlevering af en Del pantsatte Effekter.

Østre Landsrets Dom af 30 Maj 1931: Sagsøgte, Pantelaaner I I Dreyer, bør til Sagsøgeren, Sagfører Johannes Iversen som Væрге for den umyndiggjorte Valborg Victoria Dorthea Varland, udlevere de hos Sagsøgte beroende, efter Laanesedlerne Nr 3255, 3834, 3917, 4474, 4722, 5236, 5274, 5287, 5288, 5305, 6250, 6309, 6663, 6735, 6819, 6883, 6926, 8316, 8373, 680, 993 og 1190 pantsatte Effekter: 12 Dessertskeer, 12 Theskeer, 1 Potageske, 7 Skeer, 1 Sukkertang, 1 Bog, 1 Servietbaand, 12 Gafler i Etui, 1 Brillantbroche, 1 Halskæde, 1 Pelskrave, 12 Gafler i Etui, 1 Naal, med Brillant, 32 Skeer, 2 Gafler, 1 Thesi, 1 Armbaandsur, 1 Lænke, 1 Mønt, 1 Karaffel med Sølv, 1 Gigaretetui, 1 Brillantring, 1 Sølvdaase, 1 Sofapude, 1 lille Ur, 1 Krave, 1 Pude, 1 Figur, 5 Stk Broderier, 1 Broncelampet, 1 Bordtæppe, 3 Puder, 3 Figurer, 1 stor Lakæske med Porcelain, 2 Lyseduge, 1 Askebæger, 1 Damefrakke, 1 Porcelainsfigur, 1 Ske, 1 Armbaandsur, 1 Brillantring og 1 Kæde. Saa bør han og til Sagsøgren betale Sagens Omkostninger med 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanten Pantelaaner I I Dreyer til Indstævnte, Sagfører Johannes Iversen som beskikket Værge for Frk Valborg Victoria Dorteia Varland, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Frøken Valborg Victoria Dorteia Varland blev ved Frederiksberg Birks Skifterets Dekret af 11 Marts 1930 umyndiggjort, hvorom Tinglysning skete den 17 s M.

Under denne Sag paastaar den for hende beskikkede Værge, Sagfører Johannes Iversen Sagsøgte, Pantelaaner I I Dreyer, tilpligtet at tilbagelevere en Række nærmere angivne af den Umyndiggjorte i Tiden fra 2 Maj 1930 til 14 Februar 1931 for ialt 1694 Kr haandpantsatte Effekter.

Sagsøgte paastaar Udleveringen gjort afhængig af at Sagsøgeren betaler Sagsøgte i Erstatning 1694 Kr eller et mindre af Retten fastsat Beløb med nærmere angivne Renter, og saaledes, at Sagsøgte, forsaavidt Sagsøgeren ikke inden Udløbet af den i Dommen fastsatte Fuldbyrddelsesfrist indløser Panterne ved Udredelse af de i Dommen fastsatte Beløb, kendes berettiget til at realisere Panterne i det Omfang, hvori det gøres fornødent, paa lovmæssig Maade til Fyldestgørelse af de Beløb, han efter Dommen er berettiget til at kræve for at udlevere Panterne.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den Umyndiggjorte er Ejer af en i Overformynderiet baandlagt Kapital af ca 132 000 Kr, som afkaster en aarlig Renteindtægt paa ca 6000 Kr.

For Landsretten har Frøken Varland afgivet Forklaring og blandt andet oplyst, at hun efter sin Umyndiggjørelse har anvendt meget betydelige Beløb til Besøg paa Restaurationer og i andet Øjemed, hvorved de maa antages at være gaaet tabt.

Da Sagsøgte herefter ikke findes at have godtgjort, at Provenuet af Pantsætningerne er brugt til passende Underhold for den Umyndiggjorte eller er kommet denne til Nytte, vil Sagsøgte være at dømme til i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand at udlevere de nedenfor nærmere angivne Effekter samt at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 3 Februar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 31

Torsdagen 28 Januar.

Nr 153/1931.

Rigsadvokaten

mod

Frederik Constantin Petersen (F Bülow), **Marinus Mortensen** (Steglich-Petersen), **Sophus Peter Christian Bøttren** (Bøttern), (Meyer), **Harald Peter Josef Siboni** (Stein), **Niels Michael Nielsen** (Bruun), **Jens Hansen Christensen**, **Peder Lidegaard**, **Kristen Jensen Østergaard**, **Søren Christian Andersen** og **Niels Christen Berg** (Fenger).

Vestre Landsrets Dom af 2 Juni 1931: De Tiltalte Nr 6 Jens Hansen Christensen, Nr 7 Peder Lidegaard, Nr 8 Christian Christensen, Nr 9 Kristen Jensen Østergaard, Nr 11 Søren Christian Andersen, Nr 13 Holger Worm, Nr 14 Søren Melsen og Nr 15 Siliam Martin Bjerre bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Tiltalte Nr 5 Niels Michael Nielsen, og Nr 19 Niels Christen Berg bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver i 60 Dage. Tiltalte Nr 20 Niels Peter Pedersen bør hensættes i samme Art Fængsel i 30 Dage, dog at Straffens Fuldbyrkelse udsættes, og at Straffen efter Forløbet af 5 Aar fra denne Doms Afsigelse bortfalder, saafremt de i midlertidig Lov af 1 April 1911 § 20 fastsatte Betingelser overholdes. Tiltalte Nr 1 Frederik Constantin Petersen bør hensættes i simpelt Fængsel i 3 Maaneder. Til Statskassen bøder de Tiltalte Nr 3 Sophus Peter Christian Bøttren (Bøttern) og Nr 4 Harald Peter Josef Siboni hver 3000 Kr, Nr 2 Marinus Mortensen 1000 Kr, Nr 21 Erik Johannes Hedemann Østergaard 500 Kr, Nr 16 Aage Frederik Hansen, Nr 17 Ingvard Marinus Christensen, Nr 22 Jens Kristian Ludvig Stilling, Nr 23 Carl Johan Pedersen, Nr 24 Bodil Marinus Christensen, Nr 25 Morten Bundgaard, Nr 26 Jens Møller Lidegaard, Nr 27 Karl Marinus Andersen og Nr 12 Andreas Marinus Andersen hver 200 Kr. Der tillægges i Salær: Overretssagfører Ørum som Forsvarer for Nr 1 Petersen 3000 Kr, Overretssagfører Ejstrup for Nr 2 Mortensen 2000 Kr, Overretssagfører Jørgensen for Nr 6 Christensen og Nr 11 Andersen 1800 Kr, Overretssagfører Johnsen for Nr 13 Worm 800 Kr og Nr 23 Pedersen 100 Kr, Overretssagfører S P Sørensen for Nr 18 Albert S Dige 500 Kr, Nr 19 Berg 500 Kr og Nr 20 Pedersen 100 Kr, samt

Overretssagfører Anker-Jensen for Nr 14 Melsen 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 123 Kr 10 Øre. Af Sagens Omkostninger udreder: Nr 1 Petersen 4000 Kr, Nr 3 Bøttern og Nr 4 Siboni hver 3000 Kr, Nr 2 Mortensen 1000 Kr, Nr 5 Nielsen 4000 Kr, disse Tiltalte een for alle og alle for een, Nr 19 Berg 2500 Kr, Nr 16 Hansen og Nr 17 Christensen hver 200 Kr, een for begge og begge for een, Nr 20 Pedersen 150 Kr, Nr 21 Østergaard 150 Kr og Nr 22 Stilling, Nr 23 Pedersen, Nr 24 Christensen, Nr 25 Bundgaard, Nr 26 Lidegaard, Nr 27 Andersen samt Nr 12 Andersen hver 50 Kr, de Tiltalte Nr 20—Nr 27 og Nr 12 een for alle og alle for een. Sagens Omkostninger iøvrigt udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er indanket dels af de Tiltalte Nr 1) Petersen, Nr 2) Mortensen, Nr 3) Bøttern, Nr 4) Siboni, Nr 5) Nielsen og Nr 19) Berg, dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende samt for de Tiltalte Nr 6) Christensen, Nr 7) Lidegaard, Nr 9) Østergaard og Nr 11) Andersen. Anken omfatter kun Forholdene I a, IV, VI, VII og IX.

Ad I. Til Fremstillingen i Dommen føjes, at Tiltalte Petersen lønnedes med en aarlig Gage af 15 000 Kr samt Tantieme og forskellige Tillæg som for Aaret 1927 udgjorde ca 10 800 Kr. Tiltalte Mortensen oppebar fra sin Ansættelse den 1 Oktober 1927 som Vicedirektør 9000 Kr om Aaret i Gage ligesom der var tillagt ham Tantieme. — De to Forretningsudvalgsmedlemmer fik et Honorar af 900 Kr pr Aar, men ingen Tantieme, de øvrige Medlemmer af Bankraadet modtog ikke Tantieme eller andet Vederlag.

Selv om de ved Udgangen af 1927 paaregnelige Tab for nogle af Engagementernes Vedkommende maatte kunne ansættes til noget mindre Beløb end de i Dommen anførte, maa det anses for oplyst, at Tabene var saa betydelige, at Bankens Reserver og en Del af Aktiekapitalen var tabt. Som i Dommen anført maa det have staaet Tiltalte Petersen klart, at de foretagne Afskrivninger og Henlæggelser var ganske utilstrækkelige, og de Tiltalte Bøttern og Siboni maa antages at have haft et saadant Kendskab til en Del af Bankens Debitorer, at de maa have indset, at de paa Regnskabet skete Afskrivninger og Henlæggelser ikke var fyldestgørende. Derimod kan det ikke anses for godtgjort, at de nævnte tre Tiltalte har manglet Føje til at anse en betydelig Del af Aktiekapitalen for at være i Behold. Efter alt saaledes foreliggende maa det tiltrædes, at de nævnte Tiltalte for deres heromhandlede Forhold alene er anset efter § 55 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

Tiltalte Nielsens i Dommen fremstillede Forhold i hernævnte Henseende findes at burde henføres under samme Lovs § 56, Nr 1.

Ad IV. Det herunder omhandlede Forhold findes under de foreliggende Omstændigheder og efter dets Forbindelse med det under I omhandlede Forhold ikke særskilt at burde tilregnes de

Tiltalte til Straf, og de vil saaledes ikke som ved Dommen sket være at anse efter fornævnte Lovs § 56 Nr 2.

Ad VI. Med Hensyn til de under b 1 ommeldte Værdipapirer bemærkes, at disse i den rekonstruerede Status pr 31 December 1927 er vurderet til 133 790 Kr, ikke som i Dommen anført til ca 165 000 Kr, og det maa anses for godtgjort, at Papirernes Værdi i alle de i Dommen nævnte herhenhørende Statusopgørelser er ansat til betydeligt højere Beløb end berettiget, hvilket særlig gælder Ansættelsen i Status pr 31 December 1924.

Medens de i Statusopgørelserne for Teglværkerne og Kaffe-
risteriet anførte Beløb ikke findes saa væsenlig at overskride det forsvarlige, at Tiltalte ved disse Ansættelser har paadraget sig noget Strafansvar, maa efter det anførte Ansættelserne af Værdipapirerne anses som uforsvarlige paa samme Maade som i Dommen antaget med Hensyn til Værdiansættelserne for Forsikringspolicerne, de udestaaende Fordringer og Ejendommene, og Tiltaltes uforsvarlige Værdiangivelser i Status, der maa antages sket til svigagtig Opnaelse af fortsat Kredit, hvortil hans sande Status ikke vilde berettige ham, vil som i Dommen antaget, være at henføre under Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr Lov af 10 Maj 1912 § 7. Med Hensyn til at Tiltalte for Aarene 1925—1927 har indsendt Revisionskontorets Bemærkninger til de nævnte Opgørelser, tilføjes, at dette efter alt foreliggende, derunder det forholdsvis sene Tidspunkt, hvorpaa de fremkom, maa være uden Betydning.

Ved de tilvejebragte Oplysninger er det ikke godtgjort, at Tiltalte i de før Stævningens Forkyndelse forløbne 10 Aar har paaført sine Kreditorer betydelige Tab, og den i Straffelovens § 70, jfr Retsplejelovens § 723 omhandlede Afgørelse af Justitsministeriet er ikke indhentet.

Ad VII. Med Hensyn til det under B omhandlede Forhold bemærkes, at efter det foreliggende, derunder de skete Posteringer, findes dette Forhold ikke at kunne tilregnes Tiltalte Petersen som strafbart.

Ad IX. bemærkes, at det ikke kan give nogen Forandring i Resultatet, selv om de Tiltalte Petersen, Siboni og Bøttren i et vist Omfang har kendt den virkelige Stilling.

Med de anførte Bemærkninger og de af disse flydende Ændringer og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil Dommen, forsaavidt den er paaanket, kunne stadfæstes, dog at Straffen for Tiltalte Bergs Vedkommende findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og den af Tiltalte Mortensen forskyldte Bøde at burde ned sættes til 500 Kr. I Henhold til Retsplejelovens § 137 vil derhos Retten til at udøve Sagførervirksomhed være at frakende Tiltalte Berg.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Til-

talte Niels Christen Berg bestemmes til 40 Dage og den af Tiltalte Marinus Mortensen forskyldte Bøde til 500 Kroner. Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes Tiltalte Berg. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte Frederik Constantin Petersen, Sophus Peter Christian Bøttren (Bøttern), Harald Peter Josef Siboni og Niels Michael Nielsen hver 1800 Kroner henholdsvis til Højesteretssagfører F Bülow, Højesteretssagfører Meyer, Højesteretssagfører Stein og Højesteretssagfører Bruun. Der tillægges Højesteretssagførerne Steglich-Petersen og Fenger i Salær for Højesteret hver 1800 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget for den ved kgl Ordre af 11 November 1929 nedsatte Kommissionsdomstol, er der udfærdiget Anklageskrift af 27 September 1930 med Kontinuationsanklageskrift af 27 Februar 1931 saalydende:

- 1) fhv Bankdirektør Frederik Constantin Petersen, der er født den 14 November 1866,
- 2) fhv Bankdirektør Marinus Mortensen, der er født den 10 Maj 1887,
- 3) Sagfører Sophus Peter Christian Bøttren (Bøttern), der er født den 19 Maj 1862,
- 4) Overretssagfører Harald Peter Josef Siboni, der er født den 11 November 1866,
- 5) fhv Grosserer Niels Michael Nielsen, der er født den 13 Februar 1870,
- 6) fhv Sparekassedirektør Jens Hansen Christensen, der er født den 11 September 1857,
- 7) Sognefoged Peder Lidegaard, der er født den 10 April 1866,
- 8) Proprietær Christian Christensen, der er født den 26 November 1877,
- 9) Gaardejer Kristen Jensen Østergaard, der er født den 31 August 1883,
- 10) Grosserer Christen Madsen Ladefoged, der er født den 29 Juli 1858,
- 11) Husejer Søren Christian Andersen, der født den 24 April 1864,

 19) fhv Sagfører Niels Christen Berg, der er født den 14 August 1871,

sættes herved under Tiltale ved Vestre Landsret til at lide Straf for følgende Forhold:

I.

(A/S Skive Banks Regnskab for 1927).

a.

1) Frederik Constantin Petersen i sin Egenskab af administrerende Direktør for A/S Skive Bank,

2) Marinus Mortensen i sin Egenskab af Vicedirektør for samme Bank og

3) Sophus Peter Christian Bøttren (Bøttern) og

4) Harald Peter Josef Siboni

i deres Egenskab af Medlemmer af det af nævnte Banks Bankraad valgte Forretningsudvalg

5) Niels Michael Nielsen i sin Egenskab af Medlem af Bankraadet for Overtrædelse af § 55, Pkt 1, jfr § 26, 2 Stk i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber og i Medfør af § 2, 2 Stk i Lov Nr 293 af 20 December 1928 om Likvidation af Aktieselskabet Skive Bank for Overtrædelse af § 148, 2 Stk i Lov Nr 51 af 25 Marts 1872 om Konkurs m v efter Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr § 7 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 om Bogføring m v

6) Jens Hansen Christensen,

7) Peder Lidegaard,

8) Christian Christensen,

9) Kristen Jensen Østergaard,

10) Christen Madsen Ladefoged og

11) Søren Christian Andersen

i deres Egenskab af Medlemmer af Bankraadet

for Overtrædelse af § 56, 1 Stk, Pkt 1, jfr § 26, 2 Stk i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber og i Medfør af § 2, 2 Stk i Lov Nr 293 af 20 December 1928 om Likvidation af Aktieselskabet Skive Bank for Overtrædelse af § 148, 2 Stk i Lov Nr 51 af 25 Marts 1872 om Konkurs m v efter Straffelovens § 262, 2 Stk, jfr § 7 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 om Bogføring m v

ved — forsaavidt angaar Nr 1)—5) bevidst og uredeligt, forsaavidt angaar Nr 6)—11) uagtsomt — i Bankens for Aaret 1927 aflagte og offentliggjorte, for en Generalforsamling i Skive den 3 Marts 1928 forelagte og til Banktilsynet i Medfør af § 15 i Lov Nr 541 af 4 Oktober 1919 om Banker indsendte Regnskab at have gjort urigtige og vildledende Angivelser, og navnlig i bemeldte Regnskab at have opgjort en Status, der ikke stemte med de virkelige Forhold, idet de i bemeldte Regnskab har undladt at foretage tilstrækkelige Afskrivninger paa Bankens Tilgodehavender og har taget Renter og Provision til Indtægt af Beløb, der burde være afskrevne, og i Overensstemmelse hermed opgjort et Aarsoverskud, der med Tillæg af Overførsel 80 225 Kr 09 Øre udgjorde 240 377 Kr 13 Øre, hvoraf fordeltes et Aarsudbytte paa 7 pCt af Aktiekapitalen samt 15 022 Kr 80 Øre i Tantieme til Direktion og Funktionærer, alt uagtet saavel Bankens Reserver som i hvert Fald den største Del af Aktiekapitalen paa det paagældende Tidspunkt maatte anses for tabt.

IV.

(Bankens Annoncering).

1) Frederik Constantin Petersen i sin Egenskab af administrerende Direktør for Banken, og

2) Marinus Mortensen i sin Egenskab af Vicedirektør for Banken for Overtrædelse af § 56, 1 Stk, Pkt 2, i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved i Foraaret 1928 i Annoncer, der var indrykket i Køreplaner for Rutebiler og for Vestsallingbanen, mod bedre Vidende at have angivet Bankens fuldt indbetalte Aktiekapital samt Reserver til ialt ca 2,2 Millioner.

V.

(Engagement med Firmaet Siliam Bjerre).

A.

B.

15) Siliam Martin Bjerre

for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257 ved gennem en pr 29 Maj 1925 optaget urigtig Statusopgørelse at have bevæget Skive Bank til at yde Firmaet Kredit og Forstrækninger under urigtige Forudsætninger, idet navnlig udestaaende Fordringer var optaget med et Beløb, der i væsenlig Grad var for højt.

C.

15) Siliam Martin Bjerre og

1) Frederik Constantin Petersen

for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257 ved at 15) Bjerre efter Samraad med 1) Petersen i Aarene 1926, 1927 og 1928 til Skive Bank har afgivet urigtige Statusopgørelser og derved opnaaet, at Banken ydede Firmaet Kredit og Forstrækninger, idet han

1) i Status pr 1 Marts 1926, 1 Marts 1927 og 1 Marts 1928 har opført som Aktiv Patenter og Modeller med henholdsvis 440 899 Kr 88 Øre, 517 194 Kr 83 Øre og 517 194 Kr 83 Øre, uanset at disse Patenter og Modeller var uden selvstændig Værdi eller i al Fald af betydelig ringere Værdi end i Status angivet

2) i de samme Statusopgørelser har opført Ejendommen Østergade 3—5 i Skive til en Værdi af 231 300 Kr, uanset at de to Tiltalte var klar over, at Værdien var betydelig mindre, og at det skyldtes en Fejltagelse, naar den paagældende Ejendom i en pr 1 September 1925 opgjort Status var optaget til en Værdi af 231 300 Kr, idet man da urigtigt var gaaet ud fra, at Ejendomsskyldværdien var det nævnte Beløb, medens den i Virkeligheden kun var 190 000 Kr.

VI.

(Engagement med Niels Michael Nielsen).

5) Niels Michael Nielsen, hvis Bo er taget under Konkursbehandling den 10 August 1929,

a.

for Overtrædelse af Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr § 7 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 om Bogføring m v ved i August eller September 1928 at

have tilintetgjort en Del af sine Forretningsbøger, deriblandt to Hovedbøger.

b.

for Overtrædelse af § 148, 2 Stk i Lov Nr 51 af 25 Marts 1872 om Konkurs m v efter Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr § 7 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 om Bogføring m v ved paa uredelig Maade og i svigagtigt Hensigt at opgøre urigtig Status for Aarene 1924—1927, idet han navnlig

1) i de af ham til Skive Bank afleverede Statusopgørelser for Aarene 1924—1927 har opført de af ham i Skive Bank for Haandpante-laan deponerede Værdipapirer med en Værdi, der ligger langt over den virkelige Værdi,

2) i de samme Statusopgørelser har opført de ham tilhørende Ejendomme og Andele i saadanne med Beløb, der ligger betydelig over den virkelige Værdi, derunder navnlig Ejendommen »Børsen«, Adelgade 11 i Skive, Ejendommen Braarupsgade 26 i Skive, Matr Nr 88 d og 93 b af Sevel, og hans Interesse i Ejendommen Nørregade 29 i Skive samt Gammelgaard Teglværk og hans Interesse i Overhoved Teglværk og i Skive Kafferisteri,

3) i de samme Statusopgørelser har opført de af ham tegnede Livsforsikringspolicer til en Værdi, svarende til de indbetalte Præmier i Stedet for Tilbagekøbsværdien.

4) i Statusopgørelserne for Aarene 1925 til 1927 har opført som Tilgodehavende hos sine Debitorer

pr 1 Januar 1926:	407 688	Kr 01 Øre
- 1 Januar 1927:	339 908	„ 59 „
- 1 Januar 1928:	343 723	„ 59 „

uanset at en betydelig Del af disse Beløb burde have været afskrevet som uerholdelige eller paa anden Maade tabte.

c.

for Overtrædelse af Straffelovens § 263 ved i Tiden efter 1915 at have indladt sig paa vovelige Spekulationer i Værdipapirer i et Omfang, der ikke stod i Forhold til hans Formue, og derved have paaført sine Kreditorer betydelige Tab; efter hans eget Opgivende til Boets Kuratorer androg Tabet ved Spekulationerne ca 785 000 Kr.

VII.

(Engagement med Lundgaard Teglværk).

A.

(Teglværkets Regnskaber for Aarene 1926 og 1927).

a.

1) Frederik Constantin Petersen i sin Egenskab af Formand for Bestyrelsen for A/S Lundgaard Teglværk

for Overtrædelse af § 55, Punkt 1, jfr § 26, 2 Stk i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber og for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257 ved at have opgjort bevidst urigtig Status pr 1 April 1927 og 1 April 1928 for nævnte Selskab og afgivet disse Statusopgørelser til Skive Bank, der var Teglværkets Bankforbindelse, og derved opnaaet, at der ydedes Selskabet Kredit og Forstrækninger, idet han

1) i Status pr 1 April 1927 har opført Aktieselskabets Lagerbeholdning til en Værdi af 105 318 Kr 88 Øre, medens der efter de foreliggende Lageroptællinger kun var et Lager til en Værdi af 68 719 Kr + Hjælpematerialer ca 600 Kr, og paa Status pr 1 April 1928 har opført Lagerbeholdningen til en Værdi af 92 191 Kr 45 Øre, medens der efter Lageroptællingerne kun var et Lager til en Værdi af 58 228 Kr 20 Øre + Hjælpemateriale 235 Kr; i begge Tilfælde har han forøget Lagerbeholdningens Værdi med det regnskabsmæssige Statusunderskud.

2) i Status for begge de nævnte Aar har opført Værdien af Teglværket med Maskiner og Inventar og den tilliggende Landbrugsejendom med Besætning, Inventar og Redskaber m v for højt, idet der paa Ejendomskontoen for begge Aar er opført et Beløb af 285 102 Kr 18 Øre, hvilket Beløb maa anses for at ligge betydeligt over den virkelige Værdi.

b.

c.

2) Marinus Mortensen i sin Egenskab af Aktieselskabets Revisor for Overtrædelse af den under b nævnte Lovbestemmelse ved at have udvist Pligtforsømmelse, derunder ved henholdsvis den 16 Maj 1927 og 22 Maj 1928 uden tilstrækkelig Prøvelse at have forsynet de under a nævnte urigtige Regnskaber med Revisionspaategning.

B.

(Teglværkets Anmeldelse til Aktieselskabsregistret).

1) Frederik Constantin Petersen,

for Overtrædelse af § 55, Pkt 1 eller dog § 56, 1 Stk, Pkt 2 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 om Aktieselskaber ved den 1 Juni 1927 i Anmeldelsen af A/S Lundgaard Teglværk til Aktieselskabsregistret bevidst urigtigt eller dog uagtsomt at have angivet, at Aktiekapitalen 50 000 Kr var fuldt indbetalt, og samtidig i den med nævnte Anmeldelse indsendte Stiftelsesoverenskomst at have angivet, at der ikke ydedes A/S Højslev Teglværk Vederlag i Aktier for den til A/S Lundgaard Teglværk overdragne Ejendom, alt uagtet Aktiekapitalen, der fordeltes med 1000 Kr til hver af Stifterne og 46 000 Kr til A/S Højslev Teglværk, alene fremkom ved en Ompostering i sidstnævnte Selskabs Bøger.

IX.

Engagement med fhv Sagfører N C Berg).

19) Niels Christen Berg, hvis Bo blev taget under Konkursbehandling den 6 August 1929

for Overtrædelse af § 148, 2 Stk i Lov Nr 51 af 25 Marts 1872 om Konkurs m v efter Straffelovens § 262, 1 Stk jfr § 7 i Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 om Bogføring m v ved paa uredelig Maade og i svigagtig Hensigt at have opgjort og i Hovedbogen indført urigtige Statusopgørelser pr 1 Januar 1927 og 1 Januar 1928 og til Skive Bank at

have afgivet Statusopgørelser pr 11 November 1926, 1 Januar 1927 og 1 Januar 1928 ikke stemmende med de i Bøgerne indførte, men ogsaa urigtige, idet han navnlig

A.

i de i Hovedbogen indførte Statusopgørelser pr 1 Januar 1927 og 1 Januar 1928

a.

blandt Aktiverne har opført

1) Ejendommen Matr Nr 1 b af Rettrup med en Værdi af 22 800 Kr, uanset at Værdien højst kunde sættes til 14 500 Kr.

2) Ejendommen Matr Nr 1 bt af Stoholm med en Værdi af 10 000 Kr, uanset at Værdien højst kunde sættes til 3400 Kr.

b.

blandt Passiverne har opført sine Laane- og Kautionsforpligtelser — bortset fra en Kassekredit i Skive Bank — med henholdsvis 26 000 Kr og 30 000 Kr, hvilke Beløb var væsenlig mindre end de virkelige.

c.

har undladt at optage de ham tilhørende Grunde i Herning og hans dertil knyttede Forpligtelser overfor Banken for Ejstrup og Omegn.

B.

i de ovennævnte til Banken afleverede Statusopgørelser

a.

blandt Aktiverne har opført

1) en af A Løwe udstedt Obligation med henholdsvis 17 100 Kr, 17 571 Kr 79 Øre og 18 977 Kr 47 Øre, uanset at han vidste, at Debitor var insolvent.

2) Ejendommen Matr Nr 1 b af Rettrup med henholdsvis 24 000 Kr, 24 000 Kr og 22 800 Kr.

3) Ejendommen Matr Nr 1 bt af Stoholm med 15 000 Kr.

4) som »indbetalt paa Parcellerne i Herning« 84 000 Kr, uanset at de paagældende Grunde ikke repræsenterede noget Aktiv, idet Banken for Ejstrup og Omegn havde Sikkerhed bl a i disse Grunde for en Gæld, der oversteg de Banken givne Sikkerheder, og idet denne Bankgæld ikke er medtaget i Passiverne.

b.

blandt Passiverne har opført sine Laane- og Kautionsforpligtelser — bortset fra en Kassekredit i Skive Bank — med henholdsvis 57 000 Kr, 55 000 Kr og 45 500 Kr, hvilke Beløb var væsenlig mindre end de virkelige.

Inden Domsforhandlingens Paabegyndelse er de Tiltalte Nr 10, Grosserer Christen Madsen Ladefoged og Nr 18, fhv Konsul Albert Sophus Dige afgaaet ved Døden.

Under Domsforhandlingen har Anklagemyndigheden frafaldet Tiltalen, for saa vidt angaar Forholdene: II B a vedrørende Nr 1 Frederik

Constantin Petersen, II C a og c vedrørende Nr 1 Petersen, Nr 2 Marinus Mortensen, Nr 3 Sophus Peter Christian Bøttern, kl Bøttern, og Nr 4 Harald Peter Josef Siboni, III vedrørende Nr 3 Bøttern, VIII B og X vedrørende Nr 1 Petersen, og de paagældende vil derfor, for saa vidt angaar disse Forhold, være at frifinde.

Af de Tiltalte har efternævnte følgende Forstraffe:

Nr 9 Kristen Jensen Østergaard har den 16 December 1916 inden Politiretten for Skive Købstad m v vedtaget Bøde 15 Kr for Overtrædelse af Lov af 16 November 1914.

Nr 19 Niels Christen Berg har inden Hjern-Ginding Herreders Politiret den 8 Marts 1902 for Overtrædelse af Næringslovens § 74 og § 77 vedtaget Bøder 100 Kr med Gentagelsesvirkning og 40 Kr, inden Fjends Herreders Politiret den 23 Februar 1904 for Overtrædelse af Næringslovens § 78 vedtaget Bøde 20 Kr med Gentagelsesvirkning og inden Fjends-Nørlyng Herreders Politiret den 2 August s A for Overtrædelse af samme Lovbestemmelse vedtaget Bøde 40 Kr med Gentagelsesvirkning.

De øvrige Tiltalte ses ikke tidligere at have været straffet.

Ved Skrivelse af 2 April 1925 anmodede Banktilsynet Skive Bank om til Brug ved den i Banklovens § 18 foreskrevne Undersøgelse bl a at give Meddelelse om de af Bankens Debitorer, hvis Gæld til Banken androg 50 000 Kr eller derover, samt at indsende Fortegnelse over saadanne Engagementer og andre Aktiver, hvorpaa Afskrivning efter Bankens Formening maatte foretages, eller som maatte indebære en saa betydelig Risiko, at Tab kunde forventes. I Skrivelse af 14 Maj s A indberettede Banken, at det paa Engagement med Konsul Kielgast vilde være nødvendigt at afskrive ca 75 000 Kr, samt at Engagementerne med Sagfører N C Berg og Firma Siliam Bjerre eventuelt kunde medføre Tab paa henholdsvis ca 30 000 Kr og ca 100 000 Kr, hvorhos der medfulgte en af Medlemmerne af Bankens Forretningsudvalg, Sagfører C Bøttern og Overretssagfører Siboni underskrevet Erklæring saalydende:

»Undertegnede af Skive Banks Bestyrelse valgte Forretningsudvalg erklærer herved, at vi nøje har gennemgaaet de af Skive Bank i Henhold til Banktilsynets Skrivelse af 2 April d A — — — afgivne Oplysninger, som vi efter bedste Overbevisning anser for rigtige, samt at vi ikke er bekendte med andre Forhold, der væsenligt kan paavirke Bedømmelsen af Aktivernes Værdi«.

I Dagene fra den 19 til den 24 August s A foretog Banktilsynet derefter den bebudede Undersøgelse i Banken og fremkom med Forslag til betydelig Afskrivning. Efter en Korrespondance mellem Banktilsynet og Banken fastholdt Banktilsynet, at der paa forskellige Engagementer burde afskrives eller hensættes et Beløb af ialt 1 325 000 Kr. Da Bankens Direktion og Forretningsudvalg ikke kunde tiltræde dette, fandt der den 13 Februar 1926 i Banktilsynet et Møde Sted, hvori Bankens daværende Direktører, derunder Tiltalte Nr 1 Petersen deltog.

Paa Mødet fremlagde Direktionen foruden Udkast til Bankens Aarsregnskab for 1925 en Oversigt over de af Banktilsynet krævede og de

af Banken foreslaaede Afskrivninger og Henlæggelser med Angivelse af de af Banken yderligere opnaaede Sikkerheder. Oversigten har følgende Indhold:

	Banktil- synet	Opnaaet Sikkerhed	Afskriv- ning	Henlæg- gelse
Sagfører Berg	100 000	80 000		20 000
Siliam Bjerre	300 000			200 000
Gammelgaard Teglværk	30 000			100 000
Hastrup & Østergaard	50 000	50 000		30 000
K Kielgast	150 000	50 000	100 000	
H. Møgelvang	65 000			65 000
Carl Nissen	30 000	30 000		
J Suurballe	25 000			25 000
Cort Trap	50 000	50 000		
Michael Nielsen	500 000	250 000	220 000	30 000
Diverse	25 000		10 000	15 000
	1 325 000	510 000	330 000	485 000

Banktilsynet akcepterede efter Omstændighederne Bankens Forslag til Regnskabsaflæggelse. Efter at Banktilsynet i Efteraaret 1926 paa Forespørgsel havde faaet Oplysninger om forskellige af Bankens større Engagementer, fandt der den 9 Februar 1927 et Møde Sted i Banktilsynet angaaende Bankens Regnskab for 1926. Paa Mødet, i hvilket paa Bankens Vegne deltog Tiltalte Nr 1 Petersen og Tiltalte Nr 4 Siboni, drøftedes foruden Engagementerne særlig Bankens Forslag om en Forhøjelse af Udbytteprocenten fra 6 til 8, hvilket Banktilsynet ikke ansaa berettiget.

Ved Skrivelse af 7 Maj 1928 begærede Banktilsynet til Brug ved den i Banklovens § 18 foreskrevne Undersøgelse indsendt Fortegnelse over de af Bankens Debitorer, hvis samlede Gæld androg 35 000 Kr eller derover, samt Fortegnelse over de Engagementer og Aktiver, hvorpaa Afskrivning efter Bankens Mening maatte foretages, eller hvorpaa Tab kunde forventes. Det begærte Materiale indsendtes af Banken under 6 Juni s A, ledsaget af en Erklæring af 5 s M fra Forretningsudvalget med tilsvarende Indhold som den foran citerede. I Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli Maaned s A foretog Banktilsynet Undersøgelse i Banken, hvorefter Tilsynet henstillede, at der skete en nøje og indgaaende Prøvelse af Bankens samtlige Engagementer og hele Stilling. Paa et derefter den 25 Juli s A afholdt Møde vedtog Bankraadet efter Direktionens og Forretningsudvalgets Forslag at foreslaa Afskrivninger og Henlæggelser til et samlet Beløb af ca 608 000 Kr. Paa et den 27 s M afholdt Bankraadmøde, hvori Repræsentanter for Banktilsynet deltog, udtalte disse, at de foreslaaede Afskrivninger m v maatte anses ganske utilstrækkelige, og at Bankens Tab maatte anses saa stort, at der til Dækning vilde medgaa ikke alene de hensatte Beløb, men ogsaa Aarets Overskud, Overførslen fra sidste Aar, Reservefonden og mere end Halvdelen af Aktiekapitalen. I en Skrivelse af 2 August s A til Bankens Direktion, samtlige Bankraadsmedlemmer og Revisorerne præciserede Banktilsynet nærmere sit Standpunkt og anmodede i Henhold til

Banklovens § 18, jfr § 16, Bankens Ledelse om uopholdelig at foretage en fornyet Gennemgang af samtlige Engagementer. Paa et den 3 September s A afholdt Bankraadmøde, i hvilket Bankinspektøren deltog, udtalte denne yderligere, at Bankens Indskud maatte anses for at være i Fare. Efter at samtlige Engagementer derefter paany var gennemgaaet af Bankraadet og Direktionen, vedtog Bankraadet paa et den 29 s M afholdt Møde for at opnaa Banktilsynets Tilslutning til en Rekonstruktion, efter at Bankens Kredit i Privatbanken var standset ved dennes Lukning den 28 s M at foreslaa Afskrivninger til samlet Beløb af 1 770 000 Kr, hvorefter 400 000 Kr af Bankens Aktiekapital 1 200 000 Kr maatte antages i Behold. Det besluttedes derhos, at en Delegation skulde forhandle med Banktilsynet om en Rekonstruktion af Banken paa Grundlag af Tegning af en ny Aktiekapital paa 800 000 Kr. Paa et den 30 s M i Banktilsynet afholdt Møde stillede Tilsynet Krav om yderligere Afskrivninger til Beløb 310 000 Kr, og samme Dag fik Delegationen Meddelelse om, at Hovedbankerne ikke vilde yde Støtte til Gennemførelsen af Rekonstruktionsforslaget, hvorefter Banktilsynet forlangte Skive Bank lukket, hvilket skete den 1 Oktober s A. Ved Loven af 20 December 1928 fastsattes de nærmere Regler for Bankens Likvidation.

ad V.

Tiltalte Nr 15 Siliam Martin Bjerre, der fra 1905 havde drevet Virksomhed i Elektricitetsbranchen i Skive, optog i 1912—13 som Medinteressent sin Svoger, Tiltalte Nr 14 Søren Melsen, der udtraadte i Sommeren 1925. Interessentskabet købte i 1919 A/S Skive Jærnstøberi og Maskinfabrik, og til 1 Marts 1925 førtes der selvstændigt Bogholderi for Elektricitetsafdelingen og Jærnstøberiet. Bjerre, der havde teknisk Uddannelse, ledede i det væsentlige den tekniske Side af Virksomhederne, medens Melsen bl a ledede Bogholderiet og Regnskabsafregningen.

Skive Bank, der allerede i 1907 havde ydet Bjerre en mindre Kassekredit, financierede Overtagelsen af Jærnstøberiet, ved hvilken Lejlighed der mod Sikkerhed i de i samme opkøbte Aktier indrømmedes Firmaet en Kassekredit paa 170 000 Kr. Firmaet kom efterhaanden i økonomiske Vanskeligheder, og da Bjerre i Oktober 1924 fik Mistanke om, at Bogholderiet var uordenligt ført, tilkaldte han Revisor Madsen, Nykøbing M. Da derhos Firmaets Status pr 1 Marts 1925 udviste et betydeligt Underskud, henvendte Bjerre sig til Tiltalte Nr 1 Petersen, der henviste ham til at lade hans Sagfører, Tiltalte Nr 3 Bøttern, søge at træffe en Ordning med Kreditorerne. Under Medvirkning af Revisor Madsen optoges der derefter en saakaldt Moratoriestatus pr 29 Maj 1925, som udviste et Underskud paa 372 374 Kr 52 Øre. Ved Overenskomst af 4 Juni s A blev paa Bøtterns Foranledning truffet følgende Ordning:

»Banken betaler Kreditorerne a/c 50 pCt kontant af de paagældende Kreditors Tilgodehavende.

For disse 50 pCt samt for 50 pCt af det Tilgodehavende, som Banken pr Dato har tilgode udækket hos Bjerre, gives der Banken

Sikkerhed eller Pant i Værdier i Henhold til den af Sagfører Bøttern pr 29 Maj 1925 udsendte Status til Tilgodehavendets Paalydende.

Der gives af alle Kreditorerne, herunder ogsaa Banken, Bjerre et rentefrit Moratorium til 1 August 1930; i Maj Maaned 1930 optages der Forhandling om, hvad der skal ske fra nævnte Dato.

Kreditorer, hvis Tilgodehavende udgør ca 1000 Kr eller derunder, har Bjerre Ret til at dække fuldtud.

Banken forstrækker Bjerre med Driftskapital, der af Bjerre anslaaes til 75 000 Kr. --- ---

Medindehaveren af Firmaet S Melsen fritages for sin Andel af Gælden overfor samtlige Kreditorer og udtræder af Firmaet.«

Ved Transport af 29 Juni 1925 transporterede Bjerre til Banken samtlige de ham tilhørende »udestaaende Fordringer til samlet Beløb Kr 401 634,52«. Ifølge den saaledes trufne Ordning blev Halvdelen 354 215 Kr af den ikke pantsikrede Del af Bankens Tilgodehavende overført til en »Moratoriekonto«, som ikke forrentedes, medens den anden Halvdel overførtes til en »Afviklingskonto«, der fik Paategning om, at Banken foruden i de udestaaende Fordringer fik Sikkerhed i Bjerrers øvrige, paa Moratoriestatus opførte Aktiver. For den Bjerre indrømmede nye Kredit paa 75 000 Kr aabnedes der en ny Konto »Driftskontoen«.

Efter at Banktilsynet, der havde modtaget en Raabalance for Firmaet pr 1 Juli 1925, havde forlangt en egenlig Status optaget, udarbejdedes en Halvaarsstatus pr 1 September s A af Revisor Madsen, hvilken Status, der udviste et Underskud paa 296 662 Kr 11 Øre, den 28 s M indsendtes til Banktilsynet, og den 22 Oktober s A indsendtes Revisorens Bemærkninger, hvoraf fremgik, at Underskudet efter hans Mening maatte forøges bl a med forskellige ikke betalte Bank- og Prioritetsrenter, og at der paa forskellige gamle Debitorer maatte regnes med et ikke uvæsenligt Tab. Paa Banktilsynets Forlangende blev der derefter paa Bankens Regnskab for 1925 paa en særlig Konto til Imødegaelse af eventuel Risiko ved Debitorer for dette Engagements Vedkommende henlagt 300 000 Kr.

ad B. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at Forudsættningerne for den fornævnte Ordning maatte være, dels, at Driften fremtidig kunde bære sig, dels at Moratoriestatus var rigtig opgjort, i hvilken sidste Henseende Anklagemyndigheden særlig har anført, at det har vist sig, at de Banken tiltransporterede udestaaende Fordringer har svigtet med ca 100 000 Kr, og at Bjerre, der var vidende om Bogføringens Mangelfuldhed, maatte være paa det rene med, at Angivelsen af Fordringernes Beløb i Status var urigtig.

Af det oplyste fremgaar, at Transporten til Banken er en Udskrift af Firmaets Debitorfortegnelse pr 1 Maj 1925, og at det tiltransporterede Beløb ca 401 600 Kr udgør Summen af de udestaaende Fordringer pr 1 Juni s A ca 336 000 Kr og et beregnet Tilgodehavende for »paa-begyndte Arbejder« 65 000 Kr. I Tiden fra sidst nævnte Dato til Transportens Udstedelse er paa Beløbet 336 000 Kr indgaaet ca 48 000 Kr, saaledes at de tiltransporterede Fordringer udgjorde ca 288 000 Kr.

Ifølge Moratoriestatus' Udvisende var der paa de pr 1 Maj udestaaende Fordringer afskrevet ca 72 000 Kr og med dette Beløb maa, efter hvad der maa have været Banken bekendt, det tiltransporterede Fordringsbeløb yderligere nedskrives. Paa det saaledes udkommet Beløb ca 216 000 Kr er der efter det foreliggende senere indgaaet ca 136 000 Kr, hvorhos der for returnerede Varer m v yderligere, som af Tiltalte anbragt, maa fradrages 36 000 Kr, saaledes at de udestaaende Fordringer ikkun kan antages at have svigtet med ca 44 000 Kr.

Hvad angaar Beløbet 65 000 Kr for paabegyndte Arbejder, hvorpaa senere er indgaaet ca 30 000 Kr, har Tiltalte gjort gældende, at disse Arbejder endnu ikke var færdiggjorte, og at det saaledes ved Transportens Udstedelse ikke kunde opgøres, om de paagældende Entrepriser vilde give Overskud. At Beløbet overhovedet blev tiltransporteret Banken skyldtes kun, at Tiltalte Nr 3 Bøttern vilde lægge Beslag paa samtlige Firmaets Aktiver til Fordel for Banken. Endelig har Tiltalte gjort gældende, at ikke han, men fornævnte Tiltalte har foranlediget Optagelsen af Moratoriestatus, og at der ikke paa Grundlag heraf er opnaaet ny Kredit i Banken, idet der først er trukket paa Driiftskontoen den 30 Juni 1926.

Med Hensyn til nævnte Post findes Banken efter Beskaffenheden heraf ikke at have kunnet paaregne, at det herpaa tiltransporterede Beløb fuldt ud vilde komme den til Gode, og selv om det maatte kunne antages, at der i Moratoriestatus burde være foretaget yderligere Afskrivninger end sket, findes det efter det foreliggende mod Tiltaltes Benægtelse ikke at kunne statuere, at dette har maattet staa ham klart, og han vil derfor for saa vidt være at frifinde.

ad C 1. Tiltalte Nr 15 Bjerre havde efter at have fremstillet en saakaldt Gyro Kværn erhvervet Patenter paa Fremstillingen i forskellige Lande. I 1925 paabegyndte han Fabrikationen paa Jærnstøberiet og afhændede i Aarets Løb ialt 281 Kværne. Ved Statusopgørelsen pr 1 Marts 1926, der opstilledes af Revisor Madsen, drøftede Bjerre med denne, om og da til hvilken Værdi de fornævnte Patenter kunde opføres i Status, og efter Forhandling med Tiltalte Nr 1 Petersen enedes man om i Status at opstille deres Værdi som modsvarende det Under-skud ca 440 800 Kr, som Status udviste. Samme Status indeholdt en særskilt Rubrik for Aktiverne i 1925, og herunder var Værdien af Patenter og Modeller anført med 0 00. I Status pr 1 Marts 1927 ansattes Værdien af Patenterne til ca 517 000 Kr, hvoraf Opskrivning ca 47 000 Kr. Status pr 1 Marts 1928, i hvilken Patenternes Værdi ligeledes var ansat til ca 517 000 Kr, viste en Tilbagegang paa ca 26 000 Kr, der opførtes som Deficit paa Kapitalkonto.

De Tiltalte har gjort gældende, at det maa være berettiget i Status at opføre Patenter som et Aktiv, at Patenterne vedrørende Gyrokværnen, da der næredes betydelige Forventninger til dens Salgsmuligheder ogsaa i Udlandet, repræsenterede en meget betydelig Værdi, som de maatte være berettiget til at ansætte efter Skøn, og at det af selve Statusopgørelserne fremgaar, at Værdien er rent skønsmæssig ansat, saaledes at ingen kunde vildledes. Videre har de Tiltalte henvist til, at

Patenternes betydelige Værdi fremgaar af, at der den 31 August 1927 med The International Harvester Company er afsluttet en Overenskomst om Udnyttelsen af Patentrettighederne i forskellige Lande, samt til, at Ingeniør Foss, København, i en paa Skive Banks Foranledning i 1928 opstillet Rekonstruktionsplan for Bjerres Virksomhed har ansat Patenternes Værdi til 231 000 Kr.

Det findes imidlertid at maatte statuere, at der ikke har været Grundlag for Ansættelserne som sket af Patenternes Værdi i de paa-gældende Status, idet hverken Produktionens daværende Omfang eller Mulighederne for fremtidigt Salg til Udlandet kunde berettige de skete Ansættelser, der ikke hvilede paa nogen Vurdering, og det findes at have maattet staa de Tiltalte klart, at de Underskud, som Status rigtig opgjort vilde have udvist, maatte ændre Grundlaget for Bankens Kreditgivning.

ad C 2. Ansættelsen af bemeldte Ejendom i Status til 231 000 Kr skyldes oprindelig en Misforstaaelse af en telefonisk indhentet Oplysning om Ejendomsskyldværdien. Revisor Madsen har herom forklaret, at han efter at være blevet opmærksom paa Fejltagelsen sammen med Tiltalte Nr 15 Bjerre forhandlede med Tiltalte Nr 1 Petersen, der udtalte, at man kunde beholde det højere Beløb i den ny Status, og Petersen har forklaret, at det er sandsynligt, at han har givet dette Svar, da han ansaa Ejendommen for at være mindst saa meget værd. I den derefter optaget Status blev Værdien 231 000 Kr staaende, men den rigtige Ejendomsskyldværdi blev udtrykkelig anført i Revisor Madsens indledende Bemærkninger.

Ved saaledes i Status uden Grundlag at opskrive Ejendommens Værdi, ved hvilken Opskrivning Bjerres Status vilkaarligt forbedredes, findes de Tiltalte at have gjort sig skyldig i svigagtigt Forhold.

Idet den af de Tiltalte, for saa vidt angaar C 1 og 2 forskyldte Straf, findes at maatte bortfalde i Medfør af Straffelovens § 66, vil de Tiltalte for det under C ommeldte Forhold være at frifinde.

— — — — —

ad VI.

Tiltalte Nr 5 Niels Michael Nielsen, der fra 1899 havde drevet en gros Kolonialforretning i Skive, overdrog i 1908 denne til Firmaet Fr Th Adolphs Enke, for hvem han var Forretningsfører, indtil han i 1917 paany overtog Forretningen, der havde et meget betydeligt Omfang. I 1918 blev Tiltalte, der i længere Tid bl a havde været Formand for Skive Handelsstandsforening, valgt til Medlem af Skive Banks Bankraad.

ad a. Anklagemyndigheden har særlig henvist til, at der paa det Tidspunkt, da Tilintetgørelsen af Bøgerne fandt Sted, af Banktilsynet foretoges en Undersøgelse af Skive Banks Engagementer, derunder Tiltaltes. Tiltalte har erkendt, at han har tilintetgjort de paagældende Forretningsbøger ved at lade dem brænde, men har forklaret, at han.

saalænge han har drevet Forretning, har brændt sine udskrevne Forretningsbøger, idet han ikke vil have været vidende om den i Bogføringslovens § 5 fastsatte Opbevaringspligt. Han har derhos gjort gældende, at de paagældende Bøger er kontrolleret af Revisionskontoret i Aarhus, og at det ovennævnte Eftersyn i Banken ikke kunde give ham særlig Anledning til mod Sædvane at opbevare de udskrevne Bøger, hvis Saldi var overført til de nye Bøger.

Idet Tiltaltes herhenhørende Forhold ikke findes at kunne henføres under Straffelovens § 262, 1 Stk, og idet den af Tiltalte efter Paragrafens 2 Stk, sidste Punktum forskyldte Straf er bortfaldet efter Straffelovens § 66, vil Tiltalte forsaavidt være at frifinde.

ad b. De af Tiltalte opgjorte Status for de paagældende Aar udviser

pr 31 December 1924	Overskud	ca 4 000	Kr
„ 31 December 1925	Underskud	ca 51 500	„
„ 31 December 1926	do	ca 48 600	„ og
„ 31 December 1927	do	ca 55 800	„

I Anledning af Banktilsynets Begæring i 1925 om kritisk Revision bl a af Tiltaltes Engagement med Banken blev det af Tiltalte overdraget Revisionskontoret i Aarhus at udarbejde de tre sidstnævnte Status, men efter Aftale saaledes, at Revisionskontoret ikke foretog nogen egenlig Undersøgelse af Værdiansættelserne. Efter at Banktilsynet gentagne Gange overfor Banken havde begært en egenlig kritisk Undersøgelse, lod Banken Revisionskontoret optage en »rekonstrueret« Status pr 31 December 1927, der udviste et Underskud paa ca 333 000 Kr.

De under b 1 ommeldte Værdipapirer er i Tiltaltes Statusopgørelse ansat saaledes:

pr 31 December 1924	ca 311 975	Kr
pr 31 December 1925	ca 151 000	„
pr 31 December 1926	ca 161 000	„
pr 31 December 1927	ca 162 000	„

idet der i Aaret 1925 af Værdipapirerne realiseredes for ca 69 000 Kr, hvorhos den tilbageværende Beholdning pr 31 December 1925 af Tiltalte nedskreves med ca 90 000 Kr. I den rekonstruerede Status pr 31 December 1927 ansattes Værdien af Papirerne til ca 165 000 Kr. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at Værdien pr 31 December 1924 efter en af Revisor Tvede, Aalborg, foretaget Vurdering af de enkelte Papirer kun burde være opført med ca 196 500 Kr og har herved yderligere henvist til, at Tiltalte selv i en som Bilag til Statusopgørelsen pr 31 December 1924 paa hans Kontor affattet Fortegnelse over Papirerne har ansat disses Værdi til ca 199 500 Kr. Yderligere har Anklagemyndigheden anført, at Tiltalte som Led i en mellem ham og Banken den 25 November 1925 dateret Overenskomst har tilsagt Banken den Avance, der maatte blive en Følge af Kursstigning paa Papirerne efter den 31 December 1925; da nu Værdien pr denne Dato i Overenskomsten er ansat til ca 102 200 Kr, har Tiltalte været uberettiget til i sin Status pr 31 December 1925 og senere at opføre Papirerne til nogen højere Værdi.

Da den i den rekonstruerede Status pr 31 December 1927 af Revisionskontoret ansatte Værdi af Papirerne i det væsentlige er overensstemmende med den af Tiltalte i sin Status pr samme Dato opførte Værdi, og da det ikke kan anses godtgjort, at Værdien pr 31 December 1926 og 31 December 1925, i hvilke Aar Papirerne som fornævnt af Tiltalte var opført til væsentlig samme Beløb, var ringere, findes der, forsaavidt angaar disse 3 Aars Værdiansættelser, ikke at kunne lægges Tiltalte noget til Last. Hvad angaar Ansættelsen pr 31 December 1924 kan det efter de foreliggende Oplysninger om de paagældende for Størstedelen noterede Papirers Værdi ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte efter de for ham da foreliggende Oplysninger har maattet være klar over, at Ansættelsen var højere end forsvarlig, hvorved bemærkes, at Tiltaltes Forklaring om, at fornævnte paa hans Kontor affattede udaterede Fortegnelse maa være affattet paa et senere Tidspunkt muligvis til Brug under Forhandlingerne med Banken i Efteraaret 1925, ikke findes at kunne forkastes.

Hvad angaar de i Overenskomsten ansatte Kurser har Tiltalte forklaret, at han aldrig har set disse, der maa være tilføjet senere, hvorhos han har anført, at der ikke fra Bankens Side er gjort Indsigelse mod de i de senere indleverede Statusopgørelser ansatte højere Værdier. Paa Bankens Forlangende underskrev han den 2 August 1928 en ny Erklæring af samme Indhold.

Efter alt det foreliggende findes det nu vel betænkeligt at statuere, at Tiltalte i svigagtig Hensigt har foretaget de paagældende Værdiansættelser, men Tiltaltes Undladelse af ved Opførelsen i Status at tage Hensyn til Overenskomsten findes at maatte betegnes som grov Uorden, og Tiltaltes Forhold vil saaledes være at henføre under Konkurslovens § 148, 2 Stk sidste Led.

Hvad angaar de under b 2 ommeldte Ejendomme har Tiltalte regnet med følgende Værdier: »Børsen« 150 000 Kr, Braarupsgade Nr 26 50 783 Kr, Matr Nr 88 d m fl af Sevel 16 472 Kr og Nørregade 29 (hvoraf Tiltalte ejede Halvdelen) 125 953 Kr. Anklagemyndigheden har under Hensyn til Ejendomsskyldværdien og Lejeudbyttet gjort gældende, at Værdierne ikke kunde ansættes højere end til henholdsvis: 115 000 Kr, 30 000 Kr, 13 000 Kr og 100 000 Kr, saaledes at disse Ejendomme ialt er ansat godt 80 000 Kr for højt. Heroverfor har Tiltalte anført, at Ejendomsskyldværdien ikke er afgørende, at Lejen har været lavt ansat og stadig har været stigende, at Statusværdien svarer til Købesum med Tillæg af Udgifter til Forbedringer, og at alle Oplysninger om Ejendomme har foreligget i de af Revisionskontoret affattede Statusberetninger.

Gammelgaard Teglværk er af Tiltalte opført saaledes:

I Status pr 31 December 1924	ca 32 000 Kr
— „ 31 December 1925	ca 76 000 „
— „ 31 December 1926	ca 78 600 „ og
— „ 31 December 1927	ca 68 600 „

Anklagemyndigheden har anført, at medens det fornævnte pr 31 December 1924 opførte Beløb stemmer med Opgørelsen af Tiltaltes Interesse i Teglværket efter dettes Status, har Tiltalte for de tre sidste Aars Vedkommende, for hvilke Værkets Status udviste Underskud eller ube-

tydeligt Overskud, vilkaarligt opført sin Interesse i Værket med de ovennævnte højere Beløb, i det væsentlige svarende til det oprindelige Indskud med Tillæg af Udgifter afholdte vedrørende en Teglværket tilhørende Ejendom, Vestergade 7 i Skive. Tiltalte har forklaret, at han har ment at kunne anvende en noget højere Vurdering af sin Interesse end i Teglværkets egen Status anført, idet Værdien af Teglværket, der i dets Status var sat til 155 000 Kr, efter hans Formening er for lav. Han har herved henvist til, at Teglværkets Værdi af en særlig Sagkyndig, Konsul Olsen, Aalborg, i 1928 blev sat til ca 250 000 Kr, og bestrider, at der — som af Anklagemyndigheden hævded — kan lægges Vægt paa to i 1925 og 1928 optagne Vurderinger til 144 000 Kr og 140 000—160 000 Kr, der blev optaget henholdsvis i Anledning af en Medejers Død og til Brug for Bankens Likvidationskomite. Tiltalte har endelig gjort gældende, at den af ham anførte Værdi ca 70 000 Kr af hans Interesse i Teglværket stemmer med den rekonstruerede Status, der paa Grundlag af fornævnte Vurdering af Teglværket til ca 250 000 Kr, ansættes Interessen til ca 71 000 Kr.

Hvad angaar Overhoved Teglværk, hvori Tiltalte i 1924 ejede en Trediedel og senere Halvdelen, er Tiltaltes Interesse i de nævnte Status opført 1. Aar med 20 000 Kr, derefter med ca 40 000 Kr. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at de saaledes ansatte Beløb overstiger Værdien af Tiltaltes Interesse i Teglværket efter dets Status; saaledes er efter Teglværkets Status pr 1 April 1927 og 1 April 1928 Tiltaltes Interesse højst Halvdelen af Kapitalkontoen 60 000 Kr, men heri bør fragaa Udgifterne til Ejendommens Omprioritering ca 25 000 Kr. Hvad angaar Teglværkets Ejendomme, Maskiner m v, er disse, der i 1920 var anskaffet for 165 000 Kr, i Teglværkets Status sat til ca 277 000 Kr. Efter en almindelig Vurdering baseret paa Forholdet mellem Produkternes Pris og Produktionens Omfang vilde Teglværkets Værdi kunne ansættes til ca 180 000 Kr. I 1929 er Teglværket solgt for 280 000 Kr, men heri var indbefattet Varelager og de udestaaende Fordringer. Tiltalte har om sin Interesseansættelse forklaret som med Hensyn til Gammelgaard Teglværk og har derhos henvist til, at hans Interesse efter den rekonstruerede Status pr 31 December 1927 paa Basis af en af fornævnte Konsul Olsen i 1928 foretaget Vurdering af Teglværket m v til 325 000 Kr, er ansat til ca 58 200 Kr.

Skive Kafferisteri blev stiftet i 1908 af Tiltalte sammen med Konsul Dige og Købmændene Stilling og Outzen, der i Fællesskab ejede Forretningen hver for $\frac{1}{4}$, indtil den af Skive Banks Likvidationskomite i 1929 blev afhændet til Købmand Aage Refer. Udover Renterne af Kapitalen afkastede Forretningen i Aarenes Løb meget betydelige Overskud, saaledes i Aarene fra 1924 til 1927 henholdsvis 70 000 Kr, 100 000 Kr, 90 000 Kr og 49 000 Kr. Skive Bank fik Udbytte-Transport fra Outzen og Dige i 1923 og fra Stilling og Tiltalte i 1928. I sin Status pr 31 December 1923 havde Tiltalte opført sin Andel i Kafferisteriet til 22 000 Kr svarende til $\frac{1}{4}$ af den i Risteriet indestaaende Kapital, men efter Statusopgørelsens Indlevering til Skive Bank gjorde Tiltalte Nr 1 Petersen Bemærkning paa Opgørelsen om, at Tiltaltes Andel i Kafferisteriet — udover fornævnte 22 000 Kr — maatte anslaaes til mindst 50 000 Kr.

I sine Status pr 31 December 1924, 1925, 1926 og 1927 opførte Tiltalte derefter sin Interesse med henholdsvis 75 000 Kr, 75 000 Kr, ca 80 000 Kr og ca 83 000 Kr. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at Optagelsen af en Overpris, i al Fald af den paagældende Størrelse, i Tiltaltes Status udover den i Risteriet indestaaende Kapital har været uberegtiget, og har herved henvist til, at et under Sagen i Marts 1931 optaget Syn og Skøn betegner det som »ganske usædvanligt, at man ved Opgørelse af sin Formue medtager en forventet »Good will««. Det udtales derhos af Skønsmændene, at de under Hensyn til de foreliggende Forhold skønner det forsvarligt at ansætte en Overpris af 25 000 Kr for hver Andel og ens for alle nævnte Aar. Tiltalte har forklaret, at hans paa Foranledning af Banken opførte Overpris efter hans Formening var stemmende med den virkelige Værdi, og har herved henvist til, at hans samlede Interesse i den rekonstruerede Status pr 31 December 1927 af Revisionskontoret er ansat til 125 000 Kr.

Med Hensyn til Tiltaltes Livsforsikringspolicer har Anklagemyndigheden gjort gældende, at Policernes Værdi ikke kunde sættes over Tilbagekøbsværdierne, og at Tiltaltes Ansættelser har oversteget disse med fra 23 000 Kr til 44 000 Kr. I de af Revisionskontoret udarbejdede Statusopgørelser pr 31 December 1925, 1926 og 1927 er gjort Bemærkning om, at de opførte Beløb ligger over Tilbagekøbsværdierne. Tiltalte har forklaret, at han er gaaet ud fra, at Forsikringerne i al Fald i Løbet af ganske faa Aar efter Tegningen havde en Genkøbsværdi svarende til Summen af indbetalte Præmier.

Paa Tiltaltes udestaaende Fordringer afskrev Revisionskontoret i den af samme opstillede rekonstruerede Status pr 31 December 1927 ca 166 800 Kr, og i de af samme for de nævnte Aar tidligere opstillede Opgørelser, der som anført uden nærmere Prøvelse byggede paa Tiltaltes egne Opgivender, er Tilgodehavender af Beløb til henholdsvis ca 122 000 Kr, ca 95 000 Kr og ca 92 000 Kr betegnede som tvivlsomme. Anklagemyndigheden har særlig anført, at Tiltalte ikke kan have været i god Tro, naar han i samtlige de nævnte Status med det fulde Beløb har opført sit Tilgodehavende paa K Kielgast, hvis Dødsbo allerede i April 1925 blev taget under Behandling som Gældsfragaalsesbo, der i Maj 1928 afsluttedes med Udbetaling af en Dividende paa 11,06 Procent, og at Tiltalte paa sine Tilgodehavender hos Købmændene Ganzler, P W Jensen og G A Hansen saa godt som intet har afskrevet, skønt han maatte være klar over Fordringernes Uerholdelighed. Tiltalte har erkendt at have været klar over, at Debitorer, hos hvem han havde Tilgodehavender til et samlet Beløb af ca 200 000 Kr, ikke fuldt ud var i Stand til at betale deres Gæld, men har forklaret, at han fulgte det Princip i Almindelighed først at afskrive, naar Tabet var endelig konstateret.

Om Tiltaltes økonomiske Stilling er oplyst, at han, efter at hans Egenkapital var gaaet tabt som Følge af Børsspekulationer, havde et meget betydeligt Mellemværende med Skive Bank, saaledes at hans Gæld til denne i de senere Aar før dens Standsning udgjorde ca 1½ Million Kr foruden diskonterede Veksler og Kautionsforpligtelser.

De af ham til Skive Bank indleverede Statusopgørelser udviste for

Aaret 1920 en Formue paa ca 115 600 Kr og i de tre følgende Aar Underskud paa omkring 50 000 Kr; medens Status for 1924 udviste en Formue paa ca 4000 Kr, var der ifølge Status for de tre følgende Aar Underskud paa omkring 50 000 Kr.

I den af Revisionskontoret pr 31 December 1927 optagne rekonstruerede Status var Underskudet opgjort til ca 333 000 Kr. Efter at Banktilsynet i Anledning af Undersøgelsen af Bankens Engagementer i 1925 havde begært foretaget en Henlæggelse af 500 000 Kr til Imødegaaelse af eventuelt Tab paa Engagementet med Tiltalte, blev der mellem Banken og denne truffet den Ordning, at der stilledes Kaution for et Beløb paa 250 000 Kr af Gælden, medens et Beløb paa 220 000 Kr blev eftergivet ham. Tiltaltes Skyld ifølge Kassekrediten med Banken, der pr 31 December 1925 udgjorde ca 441,000 Kr, og som ifølge et Notat paa Kontoen af Tiltalte Nr 1 Petersen i Januar 1926 var forlangt nedbragt til 400 000 Kr, var pr 31 December 1927 steget til ca 497 000 Kr.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at Tiltaltes økonomiske Stilling i det hele var daarlig, idet hans Hovedvirksomhed Kolonialforretningen i Aarene fra 1921 til 1927 efter hans egne Opgørelser har givet et samlet Underskud paa ca 50 000 Kr, og, naar bortses fra Indtægten ved Salg af Benzin og Olie, paa ca 350 000 à 400 000 Kr.

Tiltalte har gjort gældende, at hans Kredit i Banken efter Ordningen i 1925 ikke er steget, idet Forøgelsen skyldes Rentetilskrivning, at Revisionskontorets Bemærkninger til hans indleverede Statusopgørelser maatte give Banken al fornøden Vejledning til Bedømmelse af Forholdene, at Kolonialforretningen — bortset fra Konjunkturtab paa Varelager i Aarene 1921 og 1925 — har givet Overskud, at hans Ansættelse af Værdierne er sket med Virksomhedernes Fortsættelse for Øje, samt at der i al Fald i det højeste foreligger et Fejlskøn fra hans Side.

Efter det oplyste var Tiltalte ganske afhængig af Skive Bank, der var hans eneste Bankforbindelse, og Tiltalte maa navnlig efter Banktilsynets Indgriben i 1925 have været klar over Betydningen af, at hans Statusopgørelser ikke viste Tilbagegang. Det maa nu efter det oplyste statuere, at de af Tiltalte i Status opførte Værdier for Livsforsikringspolicerne og de udestaaende Fordringer væsentlig overstiger den virkelige Værdi. Det findes derhos, særlig naar Hensyn tages til, at Tiltalte efter det foranførte maatte være pligtig at udvise den største Forsigtighed ved sine Vurderinger, ubetænkeligt at statuere, at Tiltaltes Skøn ved Ansættelsen af Værdien af Ejendommene og Interessen i Teglværkerne har været uforsvarligt, hvorved særlig bemærkes, at efter Tiltaltes egen Forklaring var Værdien af forskellige af Ejendommene lavere end opført i Status, hvori han har anført Anskaffelsesprisen.

Idet det derhos efter alt det foreliggende findes tilstrækkeligt godtgjort, at Tiltaltes urigtige Statusopgørelser er sket i svingagtig Hensigt, vil han herefter for saa vidt angaar de under b 2—4 anførte Forhold være at anse efter Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 7, medens Strafskylden med Hensyn til det under b 1 anførte Forhold bortfalder i Medfør af Straffelovens § 66, hvorfor han for saa vidt vil være at frifinde.

ad c. Efter at Tiltalte i Tiden fra 1905 til 1916 havde drevet Børsspekulationer gennem københavnske Vekselerere, gennem hvilke i 1915 for ham omsattes Aktier til Værdi ca 1 400 000 Kr, fik han i 1916 aabnet en Spekulationskonto ogsaa i Skive Bank, og efter at han i Foraaret 1918 var blevet Medlem af Bankraadet, førtes Spekulationerne væsenlig gennem denne Bank. I 1918 blev der for hans egen Regning indkøbt for ca 3 700 000 og solgt for ca 3 300 000 Kr, for Tiltalte i Konsortium med Cort Trap og Kielgast henholdsvis for ca 3 000 000 og 2 600 000 Kr, for Tiltalte i Konsortium med H Møgelvang blev der indkøbt for ca 300 000 Kr og for Tiltalte i Konsortium med Kielgast og Poul Larsen gennem Salling Bank indkøbt for ca 900 000 og solgt for ca 450 000 Kr. I Tiden indtil 1 Januar 1918 havde Tiltalte en Fortjeneste ved Spekulationerne paa ca 445 000 Kr, men i Tiden derefter medførte Spekulationerne Tab til et samlet Beløb af ca 785 000 Kr, saaledes at Tiltaltes Spekulationstab ialt har andraget ca 340 000 Kr. Med Hensyn til Tiltaltes Formueforhold i de paagældende Aar henvises til det ovenfor bemærkede.

Tiltalte har gjort gældende, at han væsenligst har spekuleret i børsnoterede Papirer, at han i Tiden efter 1920 kun har indkøbt relativt meget smaa Aktieposter, at hans Spekulationer for egen Regning har givet Fortjeneste, samt at Underskudet hidrører fra, at han har maattet indfri andre Konsortialdeltageres Forpligtelser, hvis Solvens han med Føje havde regnet med. For saa vidt Anklagemyndigheden særlig har fremhævet Risikoen ved hans betydelige Indkøb af Aktier i det i 1916 stiftede Dampskibsselskab »Gylfe«, der i Maj 1926 traadte i Likvidation, har Tiltalte gjort gældende, at Aktier i dette Selskab efter de ved Opkøbene foreliggende Oplysninger maatte betragtes som et godt Anlægs-papir.

Særlig naar Hensyn tages til Indkøbenes stærkt formindskede Omfang i Tiden efter 1921 og til Beskaffenheden af de indkøbte Papirer, findes Tiltaltes Spekulationer ikke at kunne henføres under Straffelovens § 263, og Tiltalte vil derfor for saa vidt være at frifinde.

ad VII.

I 1925 blev Interessentskabet Lundgaard Teglværk købt af det i 1910 stiftede A/S Højslev Teglværk, der havde en Kassekredit i Skive Bank. Efter at Banktilsynet i 1925 og 1926 havde forlangt Højslev Teglværks Gæld til Banken, hvoraf da ca 254 000 Kr var udækket, nedbragt eller Henlæggelse foretaget, blev der pr 1 April 1926 foretaget en Deling af fornævnte Kassekredit i Teglværkernes Bøger. Efter at Lundgaard Teglværk ved Stiftelsesoverenskomst af 30 Marts 1927 var omdannet til et selvstændigt Aktieselskab, blev pr 31 Marts s A i Bankens Bøger dette Teglværks Andel i nævnte Kassekredit overført til Lundgaard Teglværks Kassekredit.

ad A a 1. Hvad angaar Lagerbeholdningernes Værdi har Tiltalte Nr 1 Petersen erkendt, at de er opskrevet med Beløb, der svarer til Teglværkets Underskud, men har hævdet, at dette ikke er sket i svig-

agtig Hensigt, hvorved han har gjort gældende, at Lagerbeholdningerne var ansat til Anskaffelsesprisen.

ad A a 2. Med Hensyn til Ejendommene m v har Anklagemyndigheden gjort gældende, at Værdien efter fornøden Afskrivning paa Maskiner og Inventar ikke kan sættes højere end til ca 185 000 Kr, og har herved henvist til to i 1927 og 1928 foretagne Vurderinger til 185 000 Kr og ca 80 000 Kr. Naar Værdien efter en i 1920 foretaget Vurdering blev sat saa højt som til 267 000 Kr var herved forudsat en meget høj Afskrivningsprocent, men Afskrivning er ikke sket.

Tiltalte har forklaret, at Værdien er ansat til det Beløb, til hvilket Ejendommene m v blev overtaget af A/S Højslev Teglværk i 1925.

Af det oplyste fremgaar, at Ejendommene ifølge Stiftelsesoverenskomsten er overdraget til A/S Lundgaard Teglværk mod dettes Overtagelse af den i A/S Højslev Teglværks Bøger derfor opførte Prioritetsgæld og Bankgæld tilsammen ca 340 000 Kr, og at Lagerbeholdningens Værdi pr 1 April 1927 ifølge en af Tiltalte Nr 1 Petersen foretaget Ansættelse udgjorde ca 50 000 Kr, saa at Teglværkets samlede Værdier saaledes udregnet var ca 390 000 Kr. Forskellen mellem dette Beløb og den i Status for Ejendommene opførte Værdi ca 285 000 Kr eller ca 105 000 Kr er i Status pr 1 April 1927 opført som Lagerbeholdningens Værdi, hvorved Underskudet dækkedes. Paa lignende Maade maa Opstillingen af Lagerbeholdningens Værdi i Status pr 1 April 1928 antages at være sket.

Herefter og idet Værdien for Ejendommene m v efter alt det foreliggende, derunder at Afskrivning ikke er sket, maa anses for uforvarligt højt ansat, findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte bevidst har opgjort de anførte Status urigtig, hvorved bemærkes, at Opførelse i Status af Anskaffelsespriser maa forudsætte, at disse er ansat under Hensyn tagen til Prisen i Handel og Vandel. For sit saaledes udviste Forhold vil Tiltalte være at anse efter Bestemmelsen i § 55 Nr 1, jfr § 26, 2 Stk i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

ad A b. Tiltalte Nr 16 Aage Frederik Hansen har med Hensyn til Lagerbeholdningerne forklaret, at han vel mener, at det paa Bestyrelsesmøder har været paa Tale, at Varelageret har været opført til højere Værdi end den virkelige, men han har ikke fundet det betænkeligt at underskrive Regnskaberne, da Status kun skulde benyttes overfor Skive Bank, hvis Direktør jo vidste Besked. Tiltalte Nr 17 Ingvard Marinus Christensen har forklaret ingen Erindring at have om, at Værdiansættelserne af Varelageret har været paa Tale, og han underskrev Regnskaberne i Tillid til, at de var rigtig opstillet af Tiltalte Nr 1 Petersen.

Under Hensyn til de de Tiltalte som Bestyrelsesmedlemmer paa hvilende Forpligtelser findes de ved uden selvstændig Undersøgelse af de paagældende Ansættelser at vedtage og underskrive de urigtige Regnskaber at have gjort sig skyldige i det dem paasigtede Forhold, og de vil herfor være at anse efter Aktieselskabslovens § 56, Nr 1, jfr § 26, 2 Stk.

ad A c. Tiltalte Nr 2 Marinus Mortensen har erkendt, at han mulig ikke har søgt konstateret Lagerbeholdningens Størrelse, og har forklaret

at have været uvidende om, at Underskudet var indbefattet i de paa-gældende Beløb. Tiltalte Nr 1 Petersen har forklaret, at Lageroptællingerne ikke er forevist Tiltalte Mortensen.

Da det imidlertid maatte paahvile Tiltalte Mortensen som Revisor at konstatere Rigtigheden af de opførte Varebeholdninger, findes hans Forhold ved uden Prøvelse heraf at forsyne de urigtige Regnskaber med Revisionspaategning at maatte henføres under de i Anklageskriftet nævnte Bestemmelser.

ad B. I Stiftelsesoverenskomsten er fastsat, at Aktiekapitalen udgør 50 000 Kr, der er fuldt tegnet, og at der for Overtagelsen af Teglværket ikke ydes Vederlag i Aktier. Det er oplyst, at der intet indbetales paa de af Stifterne overtagne Aktier, der overførtes til A/S Højslev Teglværk, og at Købesummen berigtigedes ved, at Lundgaard Teglværk overtog den dertil svarende Del af Højslev Teglværks Gæld med Fradrag af 50 000 Kr, som debiteredes Lundgaard Teglværks Kassekredit i Banken.

Efter det saaledes oplyste findes der vel af A/S Lundgaard Teglværk at være ydet A/S Højslev Teglværk Vederlag for Overtagelsen af Teglværket dels ved Gældsovertagelse dels i Aktier, men under Hensyn til, at de paagældende Forhold ikke omfattedes af den fastsatte Anmeldelsespligt i den da gældende Aktieselskabslovs § 10, der maa anses udtømmende, findes Forholdet ikke at kunne bringes ind under de paa-beraabte Straffebestemmelser, og de Tiltalte vil derfor forsaavidt være at friinde.

ad IX.

Tiltalte Nr 19 Niels Christen Berg, der havde drevet Sagførerforretning i Skive fra 1898, havde i en Aarrække i betydeligt Omfang handlet med Ejendomme. Medens han omkring 1915 havde en betydelig Formue, led han i Aarene derefter saadanne Tab, at han omkring 1924 blev og siden har været insolvent. Skive Bank, hos hvilken Tiltalte havde en betydelig Kassekredit, vilde derefter ikke give ham yderligere Forstrækninger. Hans Gæld til nævnte Bank var pr 31 December 1924 ca 112 000 Kr, hvoraf en Del var sikret, og — efter at de oprindelige Sikkerheder var udgaet — pr 31 December 1927 ca 88 000 Kr. I 1920 havde Tiltalte købt nogle Grunde i Herning og havde til Sælgeren for et Beløb af 100 000 Kr udstedt en Panteobligation, der den 1 April 1922 af Sælgeren blev tiltransporteret A/S Banken for Ejstrup og Omegn. Da denne truede med at lade Grundene sætte til Tvangsauktion, forpligtede Tiltalte sig ved Overenskomst af 28 Marts 1924 til paa Forlangende at give Skøde paa alle Grundene til nævnte Bank eller Ordre. Det overlodes derefter en Landinspektør at søge Grundene solgt, og de indkomne Købesummer blev krediteret Tiltaltes Skyld til Banken. Ved Skadesløsbrev af 15 December 1925 indrømmede Tiltalte for ubegrænset Beløb Skive Bank Panteret i en Del af de nævnte Grunde næst Restgælden til Banken for Ejstrup og Omegn, saaledes at Skive Bank var pligtig at relaxere bortsolgte Parceller mod Afskrivning af Købesummerne paa Ejstrup Banks Tilgodehavende efter Obligationen.

ad A a og B a 2 og 3. Tiltalte har med Hensyn til Rettrupgrundene oprindelig forklaret, at disse, der var købt til Udstykning, efter hans Formening udover Engjordens Værdi 2500 Kr havde en Værdi af 800 Kr pr Td Land, hvorefter den samlede Værdi vilde blive 16 900 Kr. Senere har han forklaret, at det ogsaa vilde være berettiget at ansætte Værdien til 1000 Kr pr Td Land. Med Hensyn til Ejendommen i Stoholm har Tiltalte forklaret, at Ejendommen efter hans Skøn havde en Værdi af ca 1000 Kr pr Skp Land eller ialt 10 000 Kr, men har erkendt, at der ved Salg i 1928 kun er opnaaet en Pris af 700 Kr pr Skp. Om Aarsagen til Uoverensstemmelserne mellem Opførelserne pr 1 Januar 1927 og 1 Januar 1928 i Hovedbogen og de til Banken indleverede Statusopgørelser har Tiltalte ikke kunnet give nogen nærmere Forklaring.

Efter det saaledes foreliggende i Forbindelse med Tiltaltes egen delvise Erkendelse samt naar henses til, at Tiltalte i 1923 i Status til en anden Bank har opgivet Ejendommenes Værdi til henholdsvis 15 000 Kr og 1000 Kr, findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Værdierne i de ommeldte Statusopgørelser er ansat væsenligt for højt.

ad A b og B b. Ved det foreliggende derunder Tiltaltes egen Erkendelse er det godtgjort, at de i de paagældende Statusopgørelser opførte Beløb for Laane- og Kautionsforpligtelserne, der pr 31 December 1927 rettelig udgjorde ca 82 000 Kr, er opført væsenligt for lavt, men Tiltalte har henvist til, at Banken var bekendt med de virkelige Forhold.

ad A c og B a 4. Medens Tiltalte har forklaret ikke at have optaget Grundene i Hovedbogen af Hensyn til, at Ejendomsskylden da var meget ringe, og at en egentlig Opgørelse over Grundenes Værdi for ham ikke kunde foretages, har han om Opførelsen af de til Skive Bank indleverede Statusopgørelser forklaret, at Indbetalingen paa Grundene pr 11 November 1926 udgjorde ca 72 000 Kr, hvortil af ham er lagt Renter for 3 Aar eller 12 000 Kr. Han har erkendt ikke at have opført den i Grundene pantsikrede Gæld til A/S Banken for Ejstrup og Omegn, men har forklaret, at han efter sine Samtaler med Tiltalte Nr 1 Petersen maatte gaa ud fra, at Skive Bank var kendt med hele Forholdet. Det er derhos gjort gældende, at Grundenes Værdi oversteg den pantsikrede Gæld med Tillæg af 1 Aars Rente til Banken for Ejstrup og Omegn, saaledes at der var en Restværdi.

Det er oplyst, at Skive Banks Panteret kun omfattede Parceller til et Areal af ca 71 349 Kvadratalen af Grundenes samlede Areal paa ca 200 000 Kvadratalen, og at Værdien af disse Parceller ifølge en af fornævnte Landinspektør foretagen Opgørelse efter de ved Salgene opnaaede Enhedspriser har udgjort et Beløb af ca 55 300 Kr.

Herefter findes det tilstrækkeligt godtgjort, at den af Tiltalte i de bemeldte Status opførte Værdi har været urigtig ansat.

ad B a 1. Det er oplyst, at den paagældende Debitor, der i længere Tid havde været insolvent, ved sin Død i 1929 efterlod sig en Gæld paa ca $\frac{1}{2}$ Million Kr og saa godt som ingen Aktiver, samt at en stor Del af denne Gæld var af gammel Dato. Tiltalte har forklaret, at han efter de Omstændigheder, hvorunder Gælden var paadraget, altid har ment at kunne regne med, at Beløbet vilde indgaa eventuelt ved Familiens Hjælp.

Efter det oplyste findes Tiltalte ikke at have kunnet regne med, at Debitor vilde kunne indfri sine Forpligtelser, og Værdiens Ansættelse i Status har derfor været urigtig.

Naar henses til, hvad foran er anført, og til, at Opretholdelsen af den Tiltalte hidtil ydede Kredit i Skive Bank var af afgørende Betydning for ham, findes det tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte i svigagtig Hensigt har gjort urigtig Status, og han vil herfor være at anse med Straf efter de i Anklageskriftet under dette Rubrum nævnte Bestemmelser.

ad XI.

ad I.

A/S Skive Bank, der var stiftet i 1859, og hvis Aktiekapital fra Aaret 1918 udgjorde 1 200 000 Kr, havde, efter at der i Aarene fra 1920 til 1927 incl var afskrevet paa udestaaende Fordringer ialt ca 546 000 Kr, ved Ugangen af 1927 opsparet i Reserver ialt ca 1 179 000 Kr, nemlig, foruden skjulte Reserver i Bankbygning og paa Konto Kurant ialt ca 103 000 Kr, Reservefond 350 000 Kr, Konto til Imødegaaelse af Tab 650 000 Kr og Overførsel til 1928 ca 76 000 Kr. De af Banken paa Regnskabet for 1925 paa Banktilsynets Begæring foretagne Afskrivninger og Henlæggelser ialt ca 816 000 Kr blev effektueret ved, at Delcredere-fonden 700 000 Kr førtes til Indtægt paa Driftsregnskabet, hvorefter der paa udestaaende Fordringer afskrevet ca 331 000 Kr og til Imødegaaelse af Tab hensattes ca 369 000 Kr. Af Aarets Overskud ca 235 000 Kr hensattes efter Udbetaling af 6 pCt Udbytte eller 72 000 Kr paa Konto til Imødegaaelse af Tab yderligere ca 116 000 Kr — hvorefter denne Konto udgjorde 485 000 Kr — og Restbeløbet ca 47 000 Kr tilligemed Overførslen fra 1924 ca 32 000 Kr eller ialt ca 79 000 Kr overførtes til 1926. I Aaret 1926, hvor der afskrevet ca 6000 Kr og i Udbytte udbetaltes 6 pCt, hensattes yderligere til Imødegaaelse af Tab 100 000 Kr, saaledes at der til Raadighed paa Kontoen nu var 585 000 Kr. I Aaret 1927 afskrevet paa udestaaende Fordringer 35 000 Kr; der hensattes 65 000 Kr, saaledes at der til Raadighed stod 650 000 Kr foruden Reserve-fonden, der fra 1921 havde haft den foran ommeldte Størrelse 350 000 Kr. I Udbytte udbetaltes 7 pCt.

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at de fornævnte til Imødegaaelse af Tab pr 31 December 1925 henlagte Beløb 485 000 Kr allerede dengang var tabt, og at Banken efter den med Banktilsynet efter dettes Undersøgelse i August 1925 førte Korrespondance maatte være paa det rene med, at Henlæggelserne efter Banktilsynets Opfattelse ikke var bestemt til at imødegaa nye Tab. Anklagemyndigheden har derhos anført, at Bankens samlede Tab ved Ugangen af 1927 udgjorde godt 2 Millioner Kroner — foruden Renter og Provision af de Beløb, der burde være afskrevet — saaledes at foruden Bankens Reserver paa ca. 1 100 000 Kr af Aktiekapitalen var tabt i al Fald ca 900 000 Kr, og at disse Tab er lidt væsentlig paa følgende Engagementer:

1. Siliam Bjerre.

Ved Affattelsen af Regnskabet for 1927 maatte Banken ved Afgørelsen af, om der burde afskrives paa Engagementet, tage Hensyn til

Bjerrers Status pr 1 Marts 1927, hvis Kapitalkonto var 0, medens Patenter og Modeller paa Aktivsiden var opført med ca 517 000 Kr. Bankens udækkede Tilgodehavende udgjorde pr 31 December 1927 ca 667 000 Kr eller med Fradrag af den i 1925 skete Henlæggelse 300 000 Kr, til Rest ca 367 000 Kr. Ifølge Bjerrers nævnte Status udgjorde de ubehæftede Aktiver — bortset fra Patenter og Modeller — ca 245 000 Kr, og andre Kreditorer end Banken havde Krav paa godt 137 000 Kr, derunder Moratoriekreditorer paa ca 76 000 Kr, saaledes at der til Dækning for Banken var ca 107 000 Kr. Bankens udækkede Resttilgodehavende udgjorde herefter ca 260 000 Kr, der i det væsentlige alene modsvarede af Værdien af Patenter og Modeller. Bjerrers Rettigheder efter den om Udnyttelsen af Patenterne med The International Harvester Company den 31 August 1927 afsluttede Kontrakt blev den 6 Oktober s A af Bjerre tiltransporteret Banken.

De Tiltalte har gjort gældende, at Banken maatte være berettiget til at regne med, at Moratoriekreditorerne — som det skete i 1929 — vilde eftergive Restgælden, saaledes at der var Dækning yderligere for ca 76 000 Kr. Idet der derhos for en Byggegrund, for Inventar, Automobile, Værktøj og Indbo maatte regnes med en Merværdi paa ca 23 000 Kr, skulde Værdien af Patenterne af Skylden til Banken kun modsvare ca 160 000 Kr, et Beløb som Banken i al Fald maatte være berettiget til at regne med vilde kunne dækkes ved Indtægterne i Aarenes Løb af Bjerrers Virksomheder, særlig efter at Elektricitetsafdelingen, som havde givet Tab, var solgt i Maj 1927.

De af Revisor Madsen udarbejdede Statusopgørelser pr 1 Marts 1925, 1926 og 1927 viste Tilbagegang i Forhold til de foregaaende Aar paa henholdsvis ca 161,000 Kr, ca 264 000 Kr og ca 76 000 Kr; Tilbagegangen fortsattes i det følgende Aar og var i Status pr 1 Marts 1928 ca 26 000 Kr.

Ved Afslutningen af Bankens Regnskab for 1927 findes Bankledelsen ikke at have haft Føje til at regne med Moratoriekreditorernes Eftergivelse af Skylden til dem. Idet det derhos uanset Indgaaelsen af den fornævnte Kontrakt om Patenternes Udnyttelse og Overdragelse af Rettighederne herefter til Banken ved Regnskabets Afslutning maatte stille sig som ganske usikkert, hvilke Indtægter deraf kunde paaregnes, findes Banken, særligt naar Hensyn tages til den fortsatte Tilbagegang, som Bjerrers til Banken indleverede Statusopgørelser udviste, at have været uberettiget til at tillægge Patenterne nogen Værdi af Betydning for Bedømmelsen af Tabsmulighederne ved Engagementet. Herefter og efter det foran under V C 2 anførte maa det statuere, at Banken paa nævnte Regnskab burde have afskrevet yderligere ca 290 000 Kr paa Engagementet.

2. Michael Nielsen.

Som tidligere nævnt udviste Michael Nielsens Status pr 31 December 1925, 1926 og 1927 Underskud paa omkring 50 000 Kr, og den af Revisionskontoret pr sidstnævnte Dato opstillede rekonstruerede Status et Underskud paa ca 333 000 Kr. Efter en af Revisor Tvede opstillet Status pr samme Dag udgjorde Underskudet ca 462 000 Kr, medens Revisor Jespersen, København, opgør Underskudet til ca 333 000 Kr.

Efter hvad foran er anført ad VI var paa Michael Niensens Status pr 31 December 1927 forskellige af Aktiverne opført væsenligt for højt, saaledes Værdipapirerne med ca 60 000, Livsforsikringspolicerne med ca 44 000 Kr og de udestaaende Fordringer med ca 165 000 Kr.

Naar Hensyn tages til, at Banken i 1925 havde maattet eftergive Michael Nielsen en betydelig Del af hans Gæld, at Værdien for Banken af den for Restgælden opnaaede Kaution væsenlig var forringet som Følge af de Kautionisterne efter de foreliggende Oplysninger indrømmede Sikkerhedsrettigheder, at Michael Niensens Status fortsat viste Underskud, samt at Bankgælden var steget, findes det at have været uforsvarligt af Banken, hvis Opmærksomhed ved Revisionskontorets Bemærkninger til de indleverede Status var henledet paa, at forskellige af Michael Niensens Værdiansættelser maatte anses tvivlsomme, at afslutte sit Regnskab for 1927 uden yderligere Afskrivning paa Engagementet, i al Fald, naar der ikke forinden var foretaget en egentlig kritisk Revision af dennes Status, hvad Gang paa Gang var begært af Banktilsynet. Naar derhos tages i Betragtning, at den rekonstruerede Status, der blev optaget ca 3 Maaneder efter Afslutningen af Bankregnskabet, udviser et Underskud for Michael Nielsen paa ca 333 000 Kr, samt at der ved en Ordning af hans Forhold som Følge af Bankens hele Stilling til ham maatte regnes med fuld Fyldestgørelse af de øvrige Kreditorer, hvis samlede Krav var ringe i Forhold til Bankens, findes der ved Afslutningen af Bankregnskabet ikke at have kunnet regnes med et mindre Tab for Banken paa dette Engagement end ca 300 000 Kr.

3. Lundgaard Teglværk.

Efter det ovenfor ad VII anførte og efter de foreliggende Revisionsberetninger maa det anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Lundgaard Teglværk pr 31 Marts 1927 havde et Underskud paa ca 86 000 Kr, og at Teglværkets Forhold ikke var ændret i Tiden inden Afslutningen af Bankens Regnskab for 1927. Idet derhos Banken, der — bortset fra anden Gæld paa ca 700 Kr — var Teglværkets eneste Kreditor, ikke har haft Føje til efter Udskillelsen af Lundgaard Teglværk som et selvstændigt Aktieselskab at regne med, at det nævnte Underskud vilde kunne kræves dækket af A/S Højslev Teglværk, idet intet for Selskabet bindende Tilsagn derom forelaa, findes Banken paa Engagementet med A/S Lundgaard Teglværk at have maattet regne med et Tab, der efter det foreliggende maa sættes lig Statusunderskudet.

4. N C Berg.

Efter det ovenfor ad IX anførte og efter de foreliggende Revisionsberetninger maa det anses godtgjort, at Bankens Tilgodehavende hos Berg pr 31 December 1927 var udækket for et Beløb af ca 63 000 Kr, hvorved forsaavidt angaar Bankens sekundære Panteret i Herninggrundene — udover hvad foran er anført — bemærkes, at Banken, der ikke havde foretaget nogen som helst Forespørgsel til 1 Prioritetshaveren, efter Forholdets hele usikre Karakter ikke uden nærmere Undersøgelse var berettiget til at anse nogen Del af sit Tilgodehavende sikret ved sin fornævnte Panteret, og Banken findes derfor at have maattet regne med et Tab lig dens udækkede Tilgodehavende.

5. Fhv Konsul A S Dige.

Fhv Konsul Dige, der i en længere Aarrække havde haft Forbindelse med Skive Bank, var i Aaret 1927 i alvorlige økonomiske Vanskeligheder. For at undgaa at blive erklæret fallit afhændede han i Maj 1927 et af ham ejet Savværk, og — efter Fradrag af Sikkerheder — paahvilede Bankens Resttilgodehavende vedrørende Savværket herefter alene Dige personlig med ca 70 000 Kr. I Juli s A overdrog Dige sin Hovedvirksomhed: »Diges Trælasthandel« til et Aktieselskab, der overtog en Del af Bankgælden vedrørende Trælasthandlen, og for Restgælden ca 226 000 Kr havde Banken derefter kun Dige personlig som Skyldner. Efter at derhos den af Dige sammen med Købmand Outzen drevne Kolonial- og Foderstofforretning »P Diges Eftf« i Oktober 1927 havde standset sine Betalinger og under Tiltalte Nr 3 Bøtterns Medvirkning havde opnaaet Akkord med sine Kreditorer, udstedte Banken den 1 Marts 1928 en Erklæring, hvori det hedder, at Banken »har et usikkert Tilgodehavende hos P Diges Efterfølgere og Outzen personlig af ialt Kr 116 819,50 og hos Konsul Dige personlig af Kr 362 512,79

Anklagemyndigheden har gjort gældende, at ved Afslutningen af Bankens Regnskab pr 31 December 1927 var Diges Forhold saaledes afklarede, at Banken maatte regne med, at Forskellen mellem Diges Gæld ca 662 000 Kr og Sikkerhedernes Værdi ca 330 000 Kr var tabt.

De Tiltalte har anført, at Banken i Diges Andel i Kafferisteriet og i hans Ejendomme, navnlig »Brogaarden«, havde Sikkerheder, der betydelig oversteg de Beløb, hvormed disse Aktiver var opført i Diges Status, og at Banken ved Afslutningen af Regnskabet for 1927 med Føje har skønnet, at Dige ved Udbyttet af de nævnte Aktiver indenfor rimelig Tid kunde fyldestgøre sine Forpligtelser overfor Banken.

Revisor Jespersen har opgjort Bankens Tab til ca 250 000 Kr, og Forskellen i Tabsregningerne beror hovedsagelig paa, at han — ligesom de Tiltalte — ansætter Værdien af Brogaarden og Andelene i Kafferisteriet væsentlig højere end Anklagemyndigheden. Ved Bedømmelsen af disse Aktivers Værdi som Sikkerhed for Bankens Tilgodehavende er der allerede taget Hensyn til Indtjeningsevnen, og denne har herefter ved Affattelsen af Bankens Regnskab ikke kunnet tages yderligere i Betragtning ved Bedømmelsen af Tabsmulighederne ved Engagementet. Da Værdien af de nævnte Aktiver i al Fald ikke findes at kunne regnes højere end af Revisor Jespersen anslaaet, og da Diges personlige Indtjeningsevne var ophørt, findes Banken herefter at have maattet regne med et Tab paa ca 250 000 Kr.

6. I Suurballe & Co.

Efter at Banken i 1924 paa dette Engagement havde maattet afskrive ca 65 000 Kr, standsede Firmaet sine Betalinger i Juni 1927, og i November Maaned s A tiltraadte Banken efter Opgørelse udarbejdet af en Akkordforening en Akkord paa 37 pCt af sit ikke pantsikrede Tilgodehavende. Akkorden skulde opfyldes ved Betaling i 7 lige store Rater, hvoraf Banken mod Opnaelse af yderligere Sikkerheder garanterede de 4 sidste. Den 24 s M var Akkorden tiltraadt af samtlige Kreditorer. I Bankens Regnskab for 1927 opførtes dens Tilgodehavende hos Firmaet med det fulde Beløb uden Hensyn til Akkorden. I Akkordforeningens Opgørelse var Værdien af Bankens Sikkerheder derunder sekundær Pan-

teret i Henhold til Skadesløsbrev for 80 000 Kr i Ejendommen Matr Nr 70 af Skive opgjort til ca 39 000 Kr. Efter Fradrag yderligere af forskellige Tilgodehavender paa 32 000 Kr, for hvilke der maatte antages at være Dækning, og af Akkorddividenden fremkom der et udækket Restbeløb paa ca 81 000 Kr; af Banken var der i 1925 til Imødegaaelse af Tab paa Engagementet hensat 25 000 Kr, hvorved det Beløb, for hvilket Banken ikke havde Dækning, var nedbragt til 56 000 Kr.

De Tiltalte har imidlertid gjort gældende, at dette Beløb ikke, som af Anklagemyndigheden hævdet, fuldt ud burde have været afskrevet, idet de har henvist til, at Banken med Føje maatte regne med gennem Skadesløsbrevet i Matr Nr 70, der havde en Værdi af ca 100 000 Kr, trods Akkorden at faa Dækning for yderligere 35 000 Kr, samt at Banken gennem en af Suurballe for Garantiforpligtelsens Overtagelse betinget Provision yderligere kunde paaregne Dækning for et Beløb af ca 11 000 Kr.

Da den pantsatte Ejendom efter de foreliggende Oplysninger bl a om Lejeindtægten ikke kan antages at have haft en væsenlig højere Værdi end Ejendomsskylden 80 000 Kr, findes den Merværdi, som muligt kunde indvindes ved Pantets Realisation samt Udbyttet af den betintede Provision, i alt væselnigt at have været opvejet af den overtagne Garantiforpligtelse, til hvilken der ikke i Bankens Regnskab var taget Hensyn.

Herefter findes Banken i Regnskabet for 1927 at burde have paaregnet et yderligere Tab paa dette Engagement paa ca 50 000 Kr.

7. Cort Trap.

Efter det oplyste udgjorde Bankens udækkede Tilgodehavende hos Trap pr 31 December 1927 ca 196 800 Kr.

De af Trap til Banken indgivne Statusopgørelser udviste:

pr 31 December 1924	Formue	ca 25 000 Kr
„ „ —	1925 Underskud	„ 26 500 „
„ „ —	1926 do	„ 14 000 „
„ „ —	1927 do	„ 8 500 „

I Status pr 31 December 1926 havde Trap paa Foranledning af Tiltalte Nr 1 Petersen opskrevet Værdien af 3 af Trap ejede Byejenomme med ialt 51 000 Kr, idet Petersen ansaa Handelsværdien for højere end den hidtil opførte Værdi. Den ovennævnte af Trap indleverede Status pr 31 December 1927 ændredes i Banken paa Foranledning af nævnte Tiltalte til at udvise et Overskud paa ca 5100 Kr, idet de for Kredittorens laanene i den indleverede Status opførte Beløb nedskreves til de Beløb, der vilde medgaa til Indkøb af Kasseobligationer til Laanenes Indfrielse.

I Januar 1927 havde Banktilsynet begært kritisk Revision foretaget af Traps Forhold, men da Trap nægtede at lade sine Regnskaber underkaste saadan Revision, foretog Banken sig ikke yderligere.

De Tiltalte har gjort gældende, at Banken uanset Engagementets betydelige Størrelse var berettiget til ikke at beregne noget specielt Tab paa Engagementet, idet Traps Virksomheder gav betydelige Indtægter, medens den særligt fra hans tidligere Spekulationstab hidrørende Bankgæld nedbragtes.

Efter alt det foreliggende findes det imidlertid at maatte statuere, at Banken maatte paaregne et meget betydeligt Tab ved Engagementet med Trap, som var 66 Aar gammel. Det maa derfor anses for uforvarligt, at Banken, uden at kritisk Revision forinden var foretaget, afsluttede Regnskabet for 1927 uden nogen som helst Afskrivning paa Engagementet.

8. Ifølge de foreliggende Revisionsberetninger fra Revisor Tvede og Revisor Jespersen var der paa følgende Engagementer lidt Tab saaledes:

P V Jensen	ca	1 000	Kr
fhv Boghandler Rydtoft	„	10 900	„
P H Boll i Likv	„	12 000	„
S Romby Larsen	„	10 000	„
A/S Lime Trælasthandel i Likv	„	4 000	„
Anders Petersen, Vinkel	„	52 600	„
H P Jensen, Durup	„	1 900	„
H J Hansen, Balling	„	11 500	„
Troulsen, Skive	„	20 000	„
		<hr/>	
	ca	123 900	Kr

Endvidere er Revisor Jespersen for følgende Engagementers Vedkommende enig med Revisor Tvede i, at Tab var lidt, men ansætter Tabet lavere, nemlig saaledes:

A C Trærup, Højslev	ca	20 000	Kr
Fru A M Thorsen, Skive.....	„	5 000	„
A/S Schades Rullepapir Industri	„	12 900	„
Savværksejer Nørgaard, Skive	„	6 000	„
A/S Skive Mølle i Likv.....	„	18 600	„
		<hr/>	
	ca	62 500	Kr

Efter det om de paagældende Engagementer oplyste maa det anses godtgjort, at der ved Udgangen af 1927 paa disse maatte paaregnes særdeles betydelige Tab.

Efter alt det saaledes under 1—8 anførte findes det tilstrækkeligt godtgjort, at Banken ved Udgangen af 1927 havde lidt saadanne Tab, at foruden samtlige Reserver en Del af Aktiekapitalen var tabt.

Hvad angaar Beregningen af Aarsresultatet for 1927, har Anklagemyndigheden gjort gældende, at Banken ikke har været berettiget til af Tilgodehavender, som burde være skrevet, at tage til Indtægt Renter og Provision til samlet Beløb af ca 105 000 Kr, med hvilke Beløb Regnskabet derfor urigtigt er blevet forbedret.

Det maa nu vel antages, at der i enkelte Tilfælde, saaledes med Hensyn til Tiltalte Nr 19 Berg, er tilskrevet den paagældende Konto Renter af Kontoens Paalydende, skønt Beløbet i længere Tid hverken var forrentet eller afdraget; men idet Banken kun i saadanne Tilfælde, samt for saa vidt angaar endelig eftergivne Beløb, maatte anses uberettiget til vedblivende at beregne Renter m v, findes det, som Sagen fore-

ligger oplyst, allerede som Følge af det anførte ikke at kunne statueres, at der forsaavidt foreligger et strafbart Forhold.

Hvad angaar den nærmere Ordning af Bankens Ledelse er følgende oplyst:

I Bankens Vedtægter indeholdes bl a følgende Bestemmelser:

» — — —

§ 10. Bankens Anliggender varetages af: a. Generalforsamlingen, b. Bestyrelsen. c. Direktionen.

— — —

§ 12. Bestyrelsen bestaar af et Bankraad paa 10 Medlemmer — — —

§ 13. Bankraadet vælger hvert Aar af sin Midte en Formand og en Næstformand — — — Formanden, eller i dennes Forfald Næstformanden, sammenkalder Bankraadet, der afholder Møde hvert Aar forinden og efter den aarlige Generalforsamling, og ellers, saa ofte Formanden anser det for nødvendigt, eller det skriftlig begæres af tre Medlemmer af Bankraadet eller af Direktionen — — — iøvrigt vedtager Raadet selv sin Forretningsorden.

§ 14. Bankraadet fører Overtilsynet med og har Overbestyrelsen af Banken og alle dens Anliggender, fastsætter de almindelige Principper for Bankens Ledelse og vedtager et Reglement for Bankens Forretningsvirksomhed — — — samt gennemgaar og deciderer Aarsregnskabet.

§ 15. Bankraadet vælger af sin Midte et Forretningsudvalg, bestaaende af to Medlemmer, der kontrollerer Forretningens Gang og til enhver Tid kan, men i det mindste en Gang i Kvartalet skal efterse Bankens Bøger, Kasse og Aktiver og derom afgive Beretning til Bankraadet — — — Aarsregnskabet revideres af to af Generalforsamlingen aarlig valgte regnskabskyndige Revisorer — — — som ikke maa staa i Bankens Tjeneste eller være Medlem af Bankens Bestyrelse. De har at kontrollere den daglige Bogførings Rigtighed, eller, hvis Bankinspektøren maatte give Fritagelse herfor, at overvaage, at en fuldstændig daglig Revision udføres af et dertil ansat Personale. — — —

§ 16. Bankraadet antager Direktionen, bestaaende af to Medlemmer — — — udnævner den ene som Formand for Direktionen — — —

§ 17. Direktionen bestyrer i Overensstemmelse med Vedtægterne og Reglementet — — — alle Bankens Forretninger og repræsenterer Banken i alle Retssager og overhovedet i alle Forhold over for private og det offentlige. Banken forpligtes af to Direktører i Forening — — —

§ 28. Forretnings- og Regnskabsaaret gaar fra 1 Januar til 31 December. Aarsregnskabet aflægges forinden Udgangen af Januar og revideres forinden Udgangen af Februar. Udsættelser besvares af Direktionen, hvorefter Bankraadet i det første derefter faldende Møde deciderer.

§ 29. Af det Beløb, Aarets Nettooverskud udgør over 5 pCt af Aktiekapitalen, henlægges 15 pCt til Reservefonden, naar denne efter § 30 maa suppleres til det Beløb, den efter samme Paragraf skal udgøre, og 15 pCt fordeles som Tantieme mellem Direktionen og det fast ansatte Kontorpersonale efter Bankraadets nærmere Bestemmelse. Af

Resten kan Bankraadet bestemme Afskrivning af et passende Beløb til forventede Tab, hvilket Beløb overføres til Delcredere Konto, samt endvidere foretage ekstraordinære Henlæggelser til Reservefonden, Afskrivning af passende Beløb paa Bankens Forretningsejendom, og endelig eventuelt bevilge et ekstraordinært Bidrag til en Pensionsfond for Bankens Funktionærer og deres Efterladte. Det herefter fremkommende Restoverskud kan dels fordeles som yderligere Udbytte til Aktionærerne i Forbindelse med de forannævnte 5 pCt og dels overgaa til næste Regnskabsaar efter Bankraadets Indstilling og Generalforsamlingens nærmere Bestemmelse. — — —«

I Bankens Reglement indeholdes bl a følgende:

» — — —

§ 15. Banken giver Krediter (Kassekrediter) mod Pant eller Selvskyldnerkaution, dog maa ingen enkelt Person eller Firma tilstaa mere end 50 000 Kr uden Forretningsudvalgets Billigelse — — — Direktionen skal dog i visse Tilfælde, naar den mener, at Forholdene taler derfor, kunne give Udlaan uden Pant eller Kaution til saadanne Personer eller Firmaer, som den anser for at være tilstrækkelig solide, ligesom den ogsaa har Bemyndigelse til at indrømme midlertidige Forhøjelser af allerede ydede Kreditter uden særlig Sikkerhed, uden forud indhentet Billigelse fra Forretningsudvalget.

Endvidere skal den være berettiget til, naar den af forretningsmæssige Hensyn anser det for nødvendigt, uden Forretningsudvalgets forud indhentede Billigelse at foretage Udlaan af Summer, der overstiger den foran fastsatte Grænse, men skal i saadant Tilfælde Sagen forelægges Udvalget snarest muligt, og opnaas dettes Billigelse af Udlaanet da ikke, maa Direktionen enten forlange Laanet indfriet eller yderligere Sikkerhed stillet.

— — —

§ 23. Bestemmelser angaaende Bankens Forretninger tages af begge Direktører i Forening, og Beslutning af Sager, der angaar Diskontering af Veksler og Udlaan kan kun tages, naar begge er enige; i modsat Fald bliver den vedkommende Forretning at unnlade, med mindre en af Direktørerne skulde finde Anledning til at søge Sagen videre fremmet, i hvilket Fald der tilkaldes et Medlem af Forretningsudvalget og hvorefter Sagens Afgørelse da finder Sted ved to Stemmer mod en. Uden Forretningsudvalgets Samtykke kan Direktionen ikke indgaa paa nogen Overenskomst med Bankens Debitorer, hvorved nogen Del af Bankens Ret for saa vidt det drejer sig om større Beløb end 1000 Kr frafaldes; ogsaa til Salg eller Bortforpagtning af de faste Ejendomme, Banken har overtaget, eller maatte komme til at overtage, udfordres Forhandling med og Samtykke af Forretningsudvalget.

— — —

Færdig fra Trykkeriet den 10 Februar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 32

Torsdag den 28 Januar.

§ 28. Udenfor Bankraadets Møder har kun Forretningsudvalget og Revisor Adgang til Bankens Bøger og Regnskaber — — —.

Med Hensyn til Kvartalseftersynene er det oplyst, at disse foretoges af Forretningsudvalgets Medlemmer i Forbindelse med de valgte Revisorer, idet hver enkelt Engagement blev gennemgaaet, det konstateredes, om de stillede Sikkerheder var til Stede, og Forretningsudvalgsmedlemmerne gjorde eventuelt Udsættelse, hvorefter Forholdet drøftedes med Direktionen.

Paa Bankraads møderne, hvoraf der paa Foranledning af et Bankraadsmedlem fra 1926 aarlig afholdtes fem, drøftedes de af Forretningsudvalget eller Direktionen fremdragne Spørgsmaal. Statusopgørelser eller andet Materiale til Bedømmelse af de Engagementer, der var paa Tale, blev ikke forelagt, men var dog i Almindelighed tilstede i Lokalet, og udenfor Bankraads møderne fandt der ikke regelmæssige Forhandlinger Sted med Bankraadets Medlemmer.

Bankens Regnskab for 1927 blev underskrevet af Direktionen Tiltalte Nr 1 Petersen og Tiltalte Nr 2 Mortensen den 31 Januar 1928 og blev den 13 Februar s A af Forretningsudvalgets Medlemmer, Tiltalte Nr 3 Bøttern og Tiltalte Nr 4 Siboni, forsynet med saalydende Paa-tegning:

»Skive Banks Regnskab for Aaret 1927 er af os gennemgaaet og Saldiene paa de forskellige Konti fundne stemmende med Bankens Bøger, ligesom Aktiverne er eftersete og fundne at være i Orden.«

Den Regnskabet paaførte Revisionspaa-tegning er saalydende:

»Undertegnede Revisorer har overbevist sig om, at foranstaaende Regnskab er overensstemmende med Bankens Bøger.

Under Revisionen er der foretaget et fuldstændigt Beholdnings-eftersyn, der ikke har givet Anledning til Bemærkninger.

Den Del af Bankens Beholdning af Obligationer og Aktier, der har været Genstand for officiel Notering paa Københavns Børs, er opført til de den 31 December 1927 noterede Købekurser, medens Resten er opført til Kurser, som vi anser for passende.

Skive, den 18 Februar 1928.

Andr. Andersen.

Holger Worm.

p t Skive, den 17 Februar 1928.

Revisionskontoret i Aarhus A/S.

Axel Okkels,
statsaut Revisor.

E. Lassen.«

Paa et Møde i Bankraadet den 21 s M blev Regnskabet efter at være godkendt af Bankraadet og indstillet til Generalforsamlingens Godkendelse underskrevet af Bankraadets Medlemmer.

Angaende de enkelte Tiltalte er det oplyst, at Tiltalte Nr 1 Petersen i 1905 blev Medlem af Direktionen. Da den tidligere Meddirektør i 1927 afgik ved Døden, blev Petersen ansat som administrerende Direktør, og Tiltalte Nr 2 Mortensen, der i en Aarrække havde været Funktionær i Banken, blev samtidig ansat som Vicedirektør. De Tiltalte Nr 3 Bøttern og Nr 4 Siboni har været Medlemmer af Bankraadet henholdsvis fra 1907 og 1910 og Medlemmer af Forretningsudvalget fra 1916 og 1912. Efternævnte Tiltalte har været Bankraadsmedlemmer Nr 5 Michael Nielsen fra 1918, Nr 6 Jens Hansen Christensen fra 1909, Nr 7 Peder Lidegaard fra 1912, Nr 8 Christian Christensen fra 1916, Nr 9 Kristen Jensen Østergaard fra 1922 og Nr 11 Søren Christian Andersen fra 1925. De Tiltalte Nr 12 Andreas Marinus Andersen og Nr 13 Holger Worm blev valgt til Revisor henholdsvis den 9 Marts 1918 og den 3 Marts 1928, sidstnævnte efter i nogen Tid at have været Revisorsuppleant, i hvilken Egenskab han deltog i Revisionen af Regnskabet for 1927 og medunderskrev Revisionspaategningen paa dette.

ad a. Medens de Tiltalte Nr 3 Bøttern og Nr 4 Siboni ikke har bestridt at have haft Ansvar som Bestyrelsesmedlemmer, har de Tiltalte Nr 5—9 og 11 gjort gældende, at de som Medlemmer alene af Bankraadet ikkun har haft Overtilsynet med Bankens Anliggender i Almindelighed og kun har haft til Opgave at træffe Afgørelse med Hensyn til saadanne specielle Anliggender, som blev Bankraadet forelagt af Direktion eller Forretningsudvalg, hvorved de særlig har henvist til, at en Bedømmelse af Bankens enkelte Engagementer og de derfor stillede Sikkerheder i de fem aarlige Bankraadsmøder var udelukket.

Tiltalte Nr 1 Petersen har forklaret, at efter hans Mening maatte den detaillerede Drøftelse af Bankens Engagementer mellem Direktion og Bankraad nødvendigvis finde Sted med Forretningsudvalget, samt at han opfattede Bestemmelserne i Reglementets §§ 27 og 28 saaledes, at han efter Anmodning vilde have givet Bankraadsmedlemmerne Adgang til Bankens Bøger m v, idet han opfattede Diskretionspligten saaledes, at den ikke kunde gælde overfor Medlemmer af Bankens Bestyrelse, der til enhver Tid kunde kræve saadanne Oplysninger i Bankraadets Møder.

Det findes nu vel at maatte antages, at de enkelte Medlemmer af Bankraadet havde saavel Pligt som Ret til, saafremt Forholdene gav Anledning dertil, at foretage en selvstændig Prøvelse af Bankens Engagementer og de derfor stillede Sikkerheder. Den nærmere Kontrol med Forretningsvirksomheden og Engagementerne kunde imidlertid ikke udøves paa Bankraadsmøderne, og med Hjemmel i Bankens af Handelsministeriet stadfæstede Vedtægter var der derfor til Udøvelse af

denne Kontrol nedsat et Udvalg af Bankraadet, nemlig Forretningsudvalget. Naar nu Hensyn tages til, at der i 1925 efter Forhandlingerne med Banktilsynet var sket betydelige Afskrivninger og Henlæggelser, og at det, som Forholdene forelaa for de nævnte Tiltalte, i 1926 og 1927 ikke syntes paakrævet for Bankraadet med Tilsidesættelse af Direktionens og Forretningsudvalgets Skøn at foretage en selvstændig Undersøgelse af de enkelte Engagementer, findes det efter Beskaffenheden af Urigtighederne i det aflagte Regnskab overvejende betænkeligt at statuere, at de nævnte Tiltalte, for saa vidt de ikke som Følge af særligt personligt Forhold havde specielt Kendskab til Engagementerne, har gjort sig skyldige i grov Uagtsomhed. Da saadan Kendskab efter det oplyste ikke har foreligget hos de Tiltalte Nr 6—9 og 11, vil disse Tiltalte være at frifinde.

Medens Tiltalte Nr 1 Petersen ikke har bestridt at have haft Ansvar som Direktør, har Tiltalte Nr 2 Mortensen anført, at han ifølge den paa Bankraadmødet den 7 September 1927 truffne Bestemmelse var underordnet Petersen og ikke havde et selvstændigt Ansvar som Direktør. Han har videre gjort gældende, at han, der som Kontorchef ikke havde haft med Bedømmelsen af Engagementerne at gøre, og som efter sin Udnævnelse til Vicedirektør fortsat skulde udføre det ham hidtil paahvilende Arbejde, ikke inden Regnskabs Aflæggelse den 31 Januar 1928 kunde naa at sætte sig ind i de enkelte Engagementer.

Da Tiltalte Mortensen som Vicedirektør var Medlem af den i Henhold til § 16, jfr § 17, i Bankens Vedtægter valgte Direktion, har han som Følge deraf haft et selvstændigt Ansvar som Direktør for de Forhold, hvortil hans Medvirkning udkrævedes, og har for saa vidt ikke været underordnet den administrerende Direktør.

De Tiltalte Petersen, Mortensen, Bøttern og Siboni har anført, at der paa Bankens Hovedengagementer ikke er sket nogen væsentlig Ændring i Tiden efter Banktilsynets Undersøgelse i 1925, og at Banken derfor, da Banktilsynet ikke i Anledning af de i 1926 og 1927 indsendte Indberetninger havde begært yderligere Afskrivninger eller Henlæggelser foretaget, maatte være berettiget til at regne med, at Banktilsynet ansaa Bankens Forhold saneret ved de i 1925 skete Afskrivninger m v. De Tiltalte har derhos særlig henvist til, at Banktilsynet paa Mødet den 9 Februar 1927 alene gjorde Indsigelse mod den paa-tænkte Forhøjelse af Udbytteprocenten.

Uanset Banktilsynets Stilling maa det statueres, at det fulde Ansvar for det aflagte Regnskabs Rigtighed paahvilede de nævnte Tiltalte, hvorved bemærkes, at Banktilsynets Krav om Foretagelse af kritisk Revision som nævnt i adskillige Tilfælde ikke blev efterkommet.

De Tiltalte har derhos gjort gældende, at der højst kan bebrejdes dem et Fejlskøn med Hensyn til Engagementerne, og at Udøvelsen af dette Skøn under de foreliggende Forhold har været saa vanskeligt, at en mulig Uagtsomhed fra deres Side i al Fald ikke kan betegnes som grov.

Efter alt det oplyste findes det ikke at kunne betvivles, at de Tiltalte Petersen, Bøttern og Siboni efter deres Kendskab til Bankens og Debitorernes Forhold maatte være paa det rene med, at der var

særdeles betydelige Vanskeligheder for Banken. Allerede i 1925 havde der efter Andelsbankens Standsning, og efter at en af Skive Banks større Debitorer var afgaaet ved Døden, været alvorlig Fare for Run paa Banken. Uanset at der senere bl a antagelig paa Grund af en af Direktionen fremsat offentlig Redegørelse for Bankens Stilling paany var indtraadt mere Ro om Banken, og uanset de paa Foranledning af Banktilsynet ved Affattelsen af Regnskabet for 1925 trufne Foranstaltninger, kunde de nævnte Tiltalte dog ikke være uvidende om, at Bankens Stilling, bortset fra de opnaaede yderligere Sikkerheder, ikke ved den trufne Ordning var blevet væsenlig ændret og derfor fortsat var særdeles vanskelig og maatte udkræve, at Ledelsen udviste den største Forsigtighed, saa meget mere, som der hverken dengang eller senere opnaaedes nogen Ændring i det for Bankens Likviditet prekære Forhold, at en meget betydelig Del af Bankens Midler var bundet hos ganske faa Debitorer. Det er i saa Henseende i en Indberetning fra Banktilsynet af 3 November 1928 til Ministeriet for Industri, Handel og Søfart oplyst, at ved Bankens Standsning var der til fem Debitorer udlaaant ca 4,9 Millioner Kroner eller mere end Halvdelen af Bankens samlede Indlaansmidler. Hertil kommer, at det af de i Banktilsynet angaaende Mødet den 9 Februar 1927 førte Notater fremgaar, at Bankinspektøren da paapegede Bankens Risiko ved forskellige af de store Engagementer og specielt fremhævede, at der efter Revisionskontorets Bemærkninger til Tiltalte Michael Nielsens Regnskaber maatte næres Mistillid til hans Oprigtighed. Det skal endelig fremhæves, at de nævnte Tiltalte i deres Overvejelser ikke kunde lade den Omstændighed ude af Betragtning, at det, som Forholdene i Bankverdenen dengang laa, kunde vise sig vanskeligt i paakommende Tilfælde at faa fornøden Støtte udefra. Det maa derhos antages, at de Tiltalte som Følge af deres indgaaende Kendskab til Bankens Forhold og Deltagelse i Forhandlingerne om Ordningen i 1925 har været klar over, saa vel at de paa Regnskabet for bemeldte Aar henlagte Beløb ca 485 000 Kr allerede da var tabt, som at de derefter foretagne Afskrivninger og Henlæggelser under Hensyn til den fortsatte Tilbagegang for adskillige af Bankens Debitorer var ganske utilstrækkelige.

Herefter og idet de af de nævnte Tiltalte om deres Forhold til de enkelte Engagementer særligt afgivne Forklaringer ikke kan medføre nogen Ændring i Bedømmelsen, vil de Tiltalte, hvis Forhold ikke findes at kunne henføres under Konkurslovens § 148, 2 Stk, være at anse efter § 55, Nr 1, jfr § 26, 2 Stk, i Lov Nr 468 af 29 September 1917.

Tiltalte Nr 2 Mortensen findes vel under Hensyn til, hvad ovenfor er anført, at have selvstændigt Ansvar for det urigtige Regnskab, men efter hvad der er oplyst om hans Ansættelse som Vicedirektør og Virksomhed i Banken, findes han alene at have gjort sig skyldig i grov Ugtsomhed, og han vil herefter være at anse efter Aktieselskabslovens § 56 Nr 1.

Hvad angaar Tiltalte Nr 5 Michael Nielsen, findes det efter alt, hvad foran er anført om Bankens Engagement med ham, og efter hvad der er oplyst om hans Kendskab til forskellige andre af Bankens Engagementer, derunder særligt Diges og Outzens, at maatte statuere, at

nævnte Tiltalte ved sit Forhold til Bankens Regnskab har gjort sig skyldig til Straf efter Aktieselskabslovens § 55 Nr 1.

ad b. Anklagemyndigheden har gjort gældende, at de Tiltalte Nr 12 Andersen og Nr 13 Worm som generalforsamlingsvalgte Revisorer var pligtige at undersøge de enkelte Engagementer og Værdien af de derfor stillede Sikkerheder, og at deres Undladelse deraf maa betragtes som grov Uagtsomhed.

De Tiltalte har forklaret, at de bortset fra Konstateringen af Bogføringens Rigtighed og Regnskabets Overensstemmelse med Bøgerne kun ansaa sig forpligtede til at konstatere Beholdningernes Tilstedeværelse, ikke Værdiansættelserne.

Om Revisorernes Pligter indeholdes udover Bestemmelserne i §§ 14 og 21, 4 Stk i Bankloven af 1919 og i §§ 30 og 31 i Aktieselskabsloven af 1917 ingen nærmere Bestemmelser i den da gældende Lovgivning. I Aktieselskabsloven af 15 April 1930 § 54 er fastsat, at Revisionen skal udøves »under omhyggelig Hensyntagen til tilstedeværende Værdier og Forpligtelser«, hvilken Bestemmelse, der var indføjet i det for Rigsdagen i Efteraaret 1929 fremsatte Forslag, ved Forelæggelsen betegnedes som en Skærpelse.

Efter det saaledes foreliggende og efter hvad der er oplyst om den tidligere herskende Opfattelse med Hensyn til Omfanget af de generalforsamlingsvalgte Revisorers Pligter, findes det ikke at kunne statueres, at der af de Tiltalte med Hensyn til Bankens Regnskab for 1927 er udvist noget strafbart Forhold, og de vil herefter være at frifinde.

ad IV.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det tilstrækkelig godtgjort, at de Tiltalte har gjort sig skyldig i det dem herunder paasigtede Forhold, og de vil herefter være at anse med Straf efter § 56 Nr 2 i Aktieselskabsloven af 1917.

Efter det foranførte vil følgende Tiltalte være at anse saaledes:

Nr 5 Michael Nielsen efter Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 7 og midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, og efter § 55 Nr 1 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 under eet med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, Nr 19 Berg efter Straffelovens § 262, 1 Stk, jfr Lov Nr 98 af 10 Maj 1912 § 7 og midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, Nr 20 Pedersen efter Straffelovens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, dog at Straffen for sidstnævnte gøres betinget som nedenfor bestemt, Nr 1 Petersen efter § 55 Nr 1 og § 56 Nr 2 i Lov Nr 468 af 29 September 1917 med simpelt Fængsel i 3 Maaneder, Nr 3 Bøttern og Nr 4 Siboni efter samme Lovs § 55 Nr 1 hver med en Statskassen tilfaldende Bøde af 3000 Kr, Nr 2 Mortensen efter samme Lovs § 56 Nr 1 og 2 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 1000 Kr, Nr 21 Østergaard, Nr 16 Hansen, Nr 17 Christensen, Nr 22

Stilling, Nr 23 Pedersen, Nr 24 Christensen, Nr 25 Bundgaard, Nr 26 Lidegaard, Nr 27 Andersen og Nr 12 Andersen efter samme Lovs § 56 Nr 1 med Statskassen tilfaldende Bøder, Nr 21 Østergaard 500 Kr, de øvrige hver 200 Kr.

Sagens Omkostninger udredes som nedenfor bestemt.

De Tiltalte med Undtagelse af Nr 1 Petersen, Nr 2 Mortensen, Nr 6 Christensen, Nr 11 Andersen, Nr 13 Worm, Nr 14 Melsen, Nr 19 Berg, Nr 20 Pedersen og Nr 23 Pedersen har selv sørget for deres Forsvar for Landsretten.

Nr 129/1931. Købmand **Hjalmar Kjær** (Hartvig Jacobsen)

mod

Overretssagfører **Paul Buhl**, Overretssagfører **Knud Hertz** og Købmand **M A Byrge** som Værge for de umyndige Børn **Grethe** og **Knud Byrge** samt **Gudrun Byrge** (Oluf Petersen).

betræffende Tilbagebetaling af et af Appellanten til Eksekutorerne i et Dødsbo indbetalt Beløb.

Vestre Landsrets Dom af 1 April 1931: De Sagsøgte, Overretssagfører Paul Buhl, Overretssagfører Knud Hertz og Købmand M A Byrge som Værge for sine umyndige Børn Gudrun, Grethe og Knud Byrge, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Købmand Hjalmar Kjær, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 300 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Gudrun Byrge, der den 13 November 1930 er fyldt 21 Aar, er indtraadt som Part i Sagen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand Hjalmar Kjær, til de Indstævnte, Overretssagfører Paul Buhl, Overretssagfører Knud Hertz, Købmand M A Byrge som Værge for Grethe og Knud Byrge samt til Gudrun Byrge 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved notarialiter attesteret Testamente af 20 April 1904 med ligeledes notarialiter attesterede Codiciller af 25 September 1912, 22 April 1916 og 5 Oktober 1921, bestemte fhv Købmand Theodor Carstens i Randers, der var ugift og uden Livsarvinger, at hele hans efterladte Formue fraset et enkelt mindre Legat, skulde tilfalde hans Søkende og disses Børn paa nærmere angiven Maade. Han indsatte derhos Overretssagfører Paul Buhl i Randers og Overretssagfører Knud Hertz i Kolding til som executores testamenti at behandle sit Dødsbo. I 1922 døde fhv Købmand Th Carstens, og i hans Box i Handelsbanken i Randers forefandtes efter hans Død tre Kontrabøger Nr 38063, 38066 og 38067 med Sparekassen for Randers By og Omegn, hvilke Bøger havde Paategning om at tilhøre henholdsvis Gudrun, Grethe og Knud Byrge, der er umyndige Børn af Købmand Marius Andreas Byrge i Randers.

Paa hver af disse Bøger var i Tiden fra den 15 Januar 1918 til den 15 April 1920 indsat ialt 5000 Kr. Renterne var halvaarlig tilskrevet Kapitalen, og der var ingensinde foretaget Hævninger, enten af Kapital eller Renter. Ved Indsættelsen af de første Beløb var der givet hver enkelt Bog følgende Vedtegning: »Intet af Beløbet paa 38063, 38066 og 38067 kan hæves, før Boghaveren er fyldt 25 Aar. Dør en af dem forinden, skal de længstlevende arve med lige store Dele. Saalænge Particulier Carstens, Randers, lever, forbeholder han sig Ret til at disponere over Beløbet.«

I en til de Sagsøgte stilet Skrivelse af 30 August 1921, som efter Carstens Død blev fundet i hans Gemmer, og ved hvilken der var truffet Bestemmelse om Fordelingen af forskelligt Indbo mellem Arvingerne, var det tillige paalagt de Sagsøgte at udlevere de fornævnte Sparekassebøger til Byrges Børn, og i Henhold hertil overgav de Sagsøgte dem til Børnenes Fader og Værge, fornævnte Købmand Byrge, der efter at have været Kommis hos Carstens havde overtaget den af ham tidligere drevne Forretning, og som desuden gennem et mangeaarigt Venskab var nær knyttet til ham.

Sagsøgeren, Købmand Hjalmar Kjær i Aalborg, der er en af Carstens Arvinger, bestred, at Executorerne havde været beføjede til at foretage denne Disposition, og anlagde Sag mod dem ved Randers Købstads Ret, hvor han paastod dem tilpligtet in solidum at betale ham 715 Kr 71 Øre, med hvilket Beløb den ham tilkommende Arvepart vilde være blevet forøget, saafremt det paa de tre Sparekassebøger den 1 Januar 1922 indestaaende Beløb, ialt 17 177 Kr 4 Øre var blevet inddraget under Dødsboet. Executorerne blev imidlertid frifundet for Sagsøgerens Tiltale ved Randers Bytings Dom af 31 Oktober 1923, ved hvilken det statueredes, at Carstens Disposition til Fordel for Byrges Børn maatte anses for en ved hans Død fuldbyrdet Livsgave. Dommen blev ikke appelleret, idet der den 18 Januar 1924 blev truffet en Overenskomst mellem Eksekutorerne og Sagsøgeren om, at denne skulde have det indsøgte Beløb udbetalt mod at give Afkald paa Anke og mod hverken direkte eller indirekte paany at rejse Sagen. Sagsøgeren overholdt imidlertid ikke Forliget, men foranledigede, at hans Broder og Medarving, Købmand Ingolf Kjær, anlagde Søgmaal mod Eksekutorerne angaaende

samme Spørgsmaal, idet Sagsøgeren forpligtede sig til at afholde Udgifterne ved Sagens Førelse. Denne Sag blev ført frem til Højesteret, ved hvis Dom af 27 April 1926, der stadfæstede nærværende Rets Dom af 26 Juni 1925, det blev fastslaaet, at Carstens Dispositioner til Fordel for Byrges Børn ikke kunde opretholdes paa det foreliggende Grundlag mod Arvingernes Protest.

Under den fornævnte af Sagsøgeren mod Eksekutorerne anlagte Sag, der blev afgjort ved Randers Bytings Dom af 31 Oktober 1923, havde Sagsøgeren under en Partsforklaring, der blev afgivet den 24 Oktober 1923 ved Retten i Randers blandt andet udtalt, at han mente, at Carstens i de sidste Aar af sin Levetid ikke havde været ved sin Fornufts fulde Brug, hvilket han dels begrundede med, at Carstens havde disponeret til Fordel for Byrges Børn, dels med, at Carstens samtidig med at han laante Sagsøgeren 5800 Kr uden Betingelser og paa ubestemt Tid, gjorde Sagsøgeren det Tilbud, at denne skulde blive fri for at betale Laanet tilbage, hvis han vilde forsørge sin Moder, der er Søster til Carstens. Dette Forslag fandt Sagsøgeren sindssvagt og afslog det derfor. Angaaende Gældsforholdet til Carstens forklarede Sagsøgeren endvidere, at han ikke havde udstedt Gældsbevis for Beløbet, og at han efter Aftale med Carstens havde tilbagebetalt Laanet til sin Moder, saaledes at det sidste Beløb var betalt $\frac{1}{2}$ Aar, før Carstens døde. Købmand Byrge, der var til Stede i Retsmødet bestred Rigtigheden af denne Forklaring, idet han var vidende om, at Sagsøgeren havde udstedt et Gælds-brev paa 5000 Kr til Carstens. Dette gav Anledning til, at det oplystes, at Carstens havde anmodet sin Broder, Købmand Frederik Carstens om, at denne, naar Carstens var død, skulde udtage en Pakke med Værdipapirer af Carstens Pengeskab og fordele dem mellem forskellige Arvinger i Henhold til de i Pakken forefundne Instruktioner og i Overensstemmelse med tidligere mellem Brødrene truffet Aftale. Dette havde Frederik Carstens gjort uden at give Eksekutorerne Meddelelse derom og havde blandt andet overgivet jyske Landkreditforeningsobligationer til et Paalydende af 5000 Kr til Sagsøgerens Moder, hvorimod han paa hendes Vegne havde beholdt et af Sagsøgeren til Arveladeren udstedt Gældsbevis paa 5000 Kr, der ifølge Arveladerens Bestemmelse skulde tilfalde hende. Eksekutorerne traf nu Foranstaltning til, at de udleverede Værdipapirer blev inddraget i Boet og anlagde endvidere ved Retten i Aalborg Sag mod Sagsøgeren til Betaling af det nævnte Gælds-brev. Under denne Sag forklarede Sagsøgeren som Part i et i Aalborg den 2 Oktober 1924 afholdt Retsmøde blandt andet, at han ikke havde haft andet Pengemellemværende med Anmelderen end disse 5000 Kr, at han efter Aftale med Arveladeren havde afdraget 2400 Kr paa Gælds-brevet ved efterhaanden at betale dette Beløb til sin Moder, og at han senest den 9 September 1924 havde betalt hende 800 Kr i Afdrag, med hvilket Beløb han da stod i Restance. Efter at Sagsøgerens Moder havde forklaret, at hun ikke den 9 September af Sagsøgeren havde faaet 800 Kr, men at han forskellige Gange havde ydet hende Hjælp, som hun antog kunde beløbe sig til 800 Kr, ændrede Sagsøgeren sin Forklaring i Overensstemmelse hermed med Tilføjende, at han havde givet sin Moder Gaver og foretaget Udbetalinger for hende til et Beløb af over 800 Kr.

Denne Forklaring berigtigede han derpaa ved at udtale, at han ikke vidste, om Gaverne med Tillæg af Udbetalingerne laa over eller under 800 Kr. Ved Aalborg Rets Dom af 30 Oktober 1924 blev Sagsøgeren dømt til at betale 4200 Kr til Carstens Dødsbo med Renter 5 pCt p a fra den 11 Juni 1922, og denne Dom blev stadfæstet ved Vestre Landsrets Dom af 27 Marts 1925. Af denne sidste fremgaar, at Sagsøgeren maa antages at have betalt 2300 Kr i Afdrag paa Gældsbeviset til sin Moder, men at Renter og Afdrag for Tiden efter Carstens Død ikke gyldigt kunde betaales til Sagsøgerens Moder, hvorfor Sagsøgeren alene var frigjort for de før Carstens Død til hans Moder betalte Afdrag af 800 Kr.

I Anledning af disse af Sagsøgeren i Retten i Randers og i Retten i Aalborg afgivne Partsforklaringer indgav Eksekutorerne den 24 November 1924 Anmeldelse mod Sagsøgeren for at have gjort sig skyldig i falsk Forklaring for Retten og for at have forsøgt at unddrage sig sin Gæld til Dødsboet, i hvilken Anledning der blev indledet Undersøgelse mod Sagsøgeren ved Retten i Randers. Efter at der var afholdt offentlig Forhør i Sagen, henvendte Sagsøgeren sig til sin Sagfører, Overretssagfører Rendbeck, og bad denne være ham behjælpelig med at forsøge at faa den kriminelle Sag standset. Som Svar paa en Henvendelse herom fra Overretssagfører Rendbecks Side, stillede Statsadvokaten i Aalborg Krav om, at Sagsøgeren forinden affandt sig med Anmelderne. Derefter mødtes Sagsøgeren og Overretssagfører Rendbeck den 8 Juli 1925 paa Overretssagfører Buhls Kontor i Randers sammen med Statsadvokaten, der optog Protokol over Forhandlingerne. Ifølge Statsadvokatens Protokol fremhævede Overretssagfører Buhl under Forhandlingerne, at han og hans Medeksekutor var overbevist om, at Dispositionen til Fordel for Byrges Børn havde ligget Arveladeren overmaade meget paa Sinde, og at de derfor vilde søge at formaa Arvingerne til at respektere dem, uanset hvilket Udfald den da for Højesteret verserende af Købmand Ingolf Kiær mod Eksekutorerne anlagte Retssag maatte faa. Herefter var Eksekutorerne, da Vanskelighederne ved at faa Dispositionerne godkendt havde rejst sig som Følge af det af Sagsøgeren udviste Forhold, interesserede i at opnaa en Ordning med Sagsøgeren, hvorved en Gennemførelse af Dispositionerne kunde lattes. Forhandlingerne sluttede med, at Sagsøgeren til Statsadvokatens Protokol fremsatte et Tilbud, hvorved han paatog sig forskellige Forpligtelser overfor Eksekutorerne, derunder at godkende de oftnævnte Dispositioner samt at indbetale 5000 Kr til Eksekutorerne, saaledes at disse var berettigede til at anvende Beløbet til Fordel for Byrges Børn i det Omfang, det var nødvendigt for at kunne tillægge dem den dem af afdøde tiltænkte Arv. Dette Tilbud blev modtaget af Eksekutorerne. Den mod Sagsøgeren indledede kriminelle Undersøgelse sluttede derpaa med, at den mellem Eksekutorerne og Sagsøgeren indgaaede Overenskomst blev fremlagt i et den 29 Juli 1925 afholdt Retsmøde, hvor Sagsøgeren vedkendte sig den. Han erkendte endvidere i dette Retsmøde at have afgivet usandfærdig Partsforklaring den 24 Oktober 1923 i Retten i Randers, og at hans den 2 Oktober 1924 i Retten i Aalborg afgivne Partsforklaring havde været ukorrekt og vildledende. Han anmodede endvidere om, at

det maatte tillades ham at afgøre sin Overtrædelse af Straffelovens § 146, jfr Retsplejelovens § 305 i Mindelighed med en Bøde efter Anklagemyndighedens Skøn. Statsadvokaten bemærkede hertil, at han var sindet at indstille til Rigsadvokaturen, at Sagen blev afgjort som af Sagsøgeren tilbudt med en Bøde af 800 Kr til Statskassen, og en i Overensstemmelse hermed af Statsadvokaten foretaget Indstilling blev derpaa godkendt af Rigsadvokaten.

Hele det af Sagsøgeren indbetalte Beløb af 5000 Kr blev anvendt til Fordel for Byrges Børn, hvem det desuagtet ikke lykkedes at skaffe det fulde dem af Arveladeren tiltænkte Beløb, idet forskellige Arvinger senere nægtede at anerkende denne Disposition.

Idet Sagsøgeren har gjort gældende, at den fornævnte af ham med Eksekutorerne den 8 Juli 1925 afsluttede Overenskomst er uforbindende for ham, har han under nærværende Sag søgt de Sagsøgte, Overretssagfører Paul Buhl i Randers, Overretssagfører Knud Hertz i Kolding og Købmand M A Byrge i Randers som Værge for de umyndige Børn, Gudrun, Grethe og Knud Byrge, til in solidum at betale ham 5000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 Juli 1925, indtil Betaling sker samt til ligeledes in solidum som yderligere Arvepart til ham at indbetale 715 Kr 71 Øre i Bikubens Forvaltningsafdeling, idet hans Arv, som det fremgaar af foranstaaende, vilde være blevet forøget med dette Beløb, saafremt Dispositionerne til Byrges Børn ikke godkendes.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at Anklagemyndigheden har savnet Hjemmel til at gøre Frafald af Tiltale mod ham afhængig af, at han opnaaede en Overenskomst med Eksekutorerne, som derved har haft det i deres Magt paa retstridig Maade at tvinge ham til at betale et Beløb, som han ikke havde nogen retlig Forpligtelse til at betale. Der foreligger derfor efter Sagsøgerens videre Anbringende en ugyldig Forvaltningsakt, hvoraf Følgen maa blive, at de Sagsøgte maa tilbagebetale de indsøgte Beløb.

Efter Sagens Oplysninger maa det antages, at Carstens har været ved sin Fornufts fulde Brug til sin Død, og at det har ligget ham stærkt paa Sinde at efterlade Byrges Børn den omhandlede Arv, saaledes at det alene skyldes hans Ukendskab til de paa dette Omraade gældende særlige Lovregler, naar Testamentsformerne ikke er blevne iagttagne. Eksekutorerne har derfor med Rette været interesserede i at søge Dispositionerne til Fordel for Byrges Børn gennemført, hvad de maatte anse stemmende med Arveladerens virkelige Vilje.

Under Hensyn hertil og til det af Sagsøgeren udviste Forhold vil der ikke kunne rejses nogen berettiget Indvending mod, at Anklagemyndighedens Tiltalefrafald blandt andet har været bestemt af, at Sagsøgeren havde affundet sig med Eksekutorerne paa den fornævnte Maade, der maatte antages ogsaa at være i Sagsøgerens Interesser.

Herefter vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale til de Sagsøgte med 300 Kr.

Fredag den 29 Januar.

Nr 18/1932. Gaardejer **Ludvig Lippert**
 mod
 Justitssekretæren ved Østre Landsret.

Østre Landsrets Kendelse af 30 December 1931: Den paa-
 klagede Afgørelse stadfæstes.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paa-
 kæret af Gaardejer Ludvig Lippert.

Med Bemærkning, at Sagsgenstandens Værdi, forsaavidt an-
 gaar Paastanden om Prioritetsgælden, i Henhold til Retspleje-
 lovens § 228 har kunnet ansættes til Gældens Beløb, og iøvrigt i
 Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at
 stande.

Den indankede Kendelses Præmisser er saalydende:

Af Oplysningerne i Sag IV Nr 144/1931: Gaardejer Ludvig Lippert,
 Holmegaard, mod Direktør Hans Jensen fremgaar det, at Lippert ved
 Skøde, underskrevet den 15 Maj 1930 af Hans Jensens Søn Emil Jensen,
 købte Ejendommen Holmegaard i Vassingerød for 70 000 Kr, der berig-
 tiges ved, at Lippert overtog en Prioritet

	stor 29 559 Kr 99 Øre
betalte kontant	20 440 — 01 —
udstedte Pantebrev for	10 000 — 00 —
og overtog for en nærmere angivet Grund i Dragør	10 000 — 00 —

70 000 Kr 00 Øre.

I Løbet af Sommeren og Efteraaret 1930 opstod der nogle Vanskelig-
 heder med Kvægbesætningen, specielt et Par Kælvninger, der ikke forløb
 normalt, og i November s A, da en Kvie kastede for tidlig, blev der kon-
 stateret Kastningsbaciller i Efterbyrden, og Veterinærfysikus satte Be-
 sætningen under Tilsyn m m efter Loven.

Da Lippert i December s A mente at have konstateret, at Besæt-
 ningen i den 15 Maj s A havde været inficeret med smitsom Kastning,
 og Hans Jensen, som var den, der sluttede Handlen og havde den økono-
 miske Interesse i Ejendommen samt havde modtaget Køberens Ydelser
 udover Prioriteten stor 29 559 Kr 99 Øre, formentes ved Handlen, trods

dertil givet Anledning, ikke at have givet rigtig Besked om Besætnings Sundhedstilstand i den før Købet liggende Tid, udtog Lippert den 21 April 1931 Stævning her ved Retten mod Hans Jensen i den ovennævnte Sag: IV 144/1931.

I denne Stævning, hvori selve Paastanden angives som »Betalning af Kr 40 440,01 med Renter 5 pCt p a fra Dato — — —« udvikles bl a de ovenfor angivne faktiske Forhold, og det hedder derefter bl a saaledes:

»Besættningens Sygdom, der næppe kan have været Direktør Hans Jensen ubekendt, er saa vanskelig at fjerne og er af saa væsenlig Betydning, at Hr Lippert formentlig har Krav paa Handlens Tilbagegang. Det er en Selvfølge, at han er villig til at modtage den af ham udstedte Obligation for dens Paalydende og den af ham overdragne Parcel i Dragør for den vedtagne Værdi som delvis Fyldestgørelse af det paastævnte Beløb. Hr Lippert har anvendt en Del Bekostninger paa Gaarden og et større Areal end ved Overtagelsen er besaaet, saa at Direktør Hans Jensen vil modtage en bedre Gaard, end han afleverede.«

Justitssekretæren har beregnet Berammelsesafgift efter et Beløb af 70 000 Kr ud fra den Betragtning, at den Ret, som Lippert søger Dom for, er ifølge Stævningen Retten til at annullere Retshandlen om Holmegaard, og denne Rets Værdi beregner Justitssekretæren efter Købesummen, ovennævnte 70 000 Kr.

Denne Afgørelse har Lippert i Medfør af Retsplejelovens § 54 — jfr Retsafgiftslovens § 2 — paaklaget med Paastand om, at den ændres derhen, at Afgiften beregnes efter Paastandens 40 440 Kr 01 Øre. Han har til Støtte herfor anført, at Sagen ikke angaar en Omstødelse af Handlen, fordi den er anlagt mod en anden end den, der som Sælger har underskrevet Skødet, og fordi han, selv om hans Paastand om Tilkendelse af de 40 440 Kr 01 Øre m m tages til Følge, stadig vilde hæfte for den overtagne Prioritet, indtil Parterne var enedes om en Ophævelse af denne Forpligtelse.

Heroverfor har Justitssekretæren fastholdt Rigtigheden af sin Afgørelse og har særlig fremhævet, at de 40 440 Kr 01 Øre netop er Differencen mellem Købesum og Prioritetsgæld og ikke noget Erstatningsbeløb for Tab ved mangelfuld Opfyldelse, at Stævningens Udtryk — jfr særlig det ovenfor gengivne Afsnit — tydelig viser, at hans Forstaaelse er den rigtige, at det maa være uden Betydning for Afgiftsberegningen, at Stævningen er udtaget mod Hans Jensen og ikke mod Emil Jensen — for hvem Lippert iøvrigt har anmeldt Processen — idet det er Sagens Værdi for Sagsøgeren og ikke for Sagsøgte, der er det afgørende, samt at Frigørelsen for Prioritetshæftelse er en saa væsenlig Betingelse for en Tilbageskødning, at det fra Prioritetsforholdet hentede Argument er betydningsløst.

Retten maa i alt væsenlig give Justitssekretæren Medhold i det af ham anførte, og hans Fortolkning af Stævningens Indhold findes yderligere støttet ved Sagens senere Gang, i det Sagsøgerens Sagfører under Domsforhandlingen til den af ham dér nedlagte Paastand om Betaling af 40 440 Kr 01 Øre føjede: »mod at Gaarden stilles til Disposition for — — —« og derhos nedlagde en subsidiær Paastand om et »Beløb efter Rettens Skøn«, samt i det Sagsøgte Hans Jensen til Protokollen.

frafaldt en af ham under Skriftevekslingen fremført Indsigelse om ikke at være rette Sagvolder, fordi Sønnen og ikke han havde underskrevet som Sælger.

Den paaklagede Afgørelse vil herefter være at stadfæste.

T i r s d a g d e n 2 F e b r u a r .

Nr 177/1931. Enke **Jensine Madsen, Albert Vilhelm Pedersen, Niels Peder Damgaard, Peder Ingemann Larsen og Kristen Thygesen P Pedersen** (F Bülow efter Ordre)

m o d

Gaardejerne **P Henriksen og P Loftager** (Møldrup efter Ordre),
betræffende en Vejret.

Dom afsagt den 27 November 1930 af Retten for Holstebro Købstad m v: Sagsøgte, Gaardejer Poul Henriksen, bør holde den paa det under Sagen fremlagte Situationskort angivne Gangsti c — d — e — f — g aaben for bestandig for al gaaende Færdsel i 1,25 m Bredde fra Jensine Madsens Ejendom Matr Nr 5 i, Ø Ausum, Hjerm Sogns mellemste Del, ved Punkt c til Sagsøgtes Ejendom Matr Nr 6 a, Hjerm Sogns mellemste Del ved Punkt g og tilbage igen og genaabne og forsvarlig istandsætte den, saa den som tidligere har Forbindelse med den private Vej nordpaa, hvorhos Sagsøgerne Jensine Madsen, Albert Vilhelm Pedersen, Niels Peder Damgaard, Peder Ingeman Larsen og Kr Thygesen P Pedersen og fremtidige Ejere af deres Ejendomme Matr Nr 5 i, 5 l, 5 d, 5 c og 5 e, Hjerm Sogns mellemste Del, med Husstande bør være berettigede til at færdes gaaende og vederlagsfrit ad den private Vej, paa Kortet betegnet g — h, og ad Gangstien, paa Kortet betegnet c — g. Sagsøgerne og fremtidige Ejere af deres ovennævnte Ejendomme med Husstande bør være berettigede til at færdes gaaende og vederlagsfrit ad den private Vej over Matr Nr 6 e, paa Kortet betegnet h — i. Fristen for Sagsøgte Poul Henriksen til at genaabne og istandsætte Gangstien sættes til 1 Maaned fra denne Doms Afsigelse. Saa bør de Sagsøgte og i Sagsomkostninger in solidum til Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale 375 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 18 April 1931: Appellanterne, Gaardejer Poul Henriksen og Gaardejer Peder Loftager, bør for Tiltale af de Indstævnte, Enke Jensine Madsen, Albert Vilhelm Pedersen, Niels Peder Damgaard, Peder Ingemann Larsen og Christen Thygesen P Pedersen i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, een for alle og alle for een, til Appellanterne 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanterne vil derhos in solidum have at betale 200 Kroner i Salær til den for de Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanterne, Enke Jensine Madsen, Albert Vilhelm Pedersen, Niels Peder Damgaard, Peder Ingemann Larsen og Kristen Thygesen P Pedersen, bør een for alle og alle for een betale 200 Kroner i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup. Der tillægges Højesteretssagfører F Bülow i Salær for Højesteret 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanterne idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag er der fremlagt et Situationskort over Parternes Ejendomme i Øster Ausum i Hjerm Sogns mellemste Del, og som viser, at der fra den saakaldte Hovtørvevej ved Punkt q paa Kortet udgaar en Sti over Jensine Madsens Ejendom Matr Nr 5 i Ø Ausum til Bygningerne paa Poul Henriksens Ejendom Matr Nr 6 a Ø Ausum, hvorfra der fører en Vej videre nordpaa over Poul Henriksens og over Peder Loftagers Ejendom Matr Nr 6 e Ø Ausum og fremdeles nordpaa over Matr Nr 6 c og 4 a tilhørende Jens Kr Jensen og Kr Nielsen forbi Hjerm Kirke og Hjerm Stationsby. Stien er paa Kortet betegnet q—c—d—e—f, Vejen over Henriksens Ejendom g—h, Vejen over Loftagers Ejendom h—i og Vejen videre til Kirkebyen i—k—l. Stien fra q til Poul Henriksens Bygninger gaar ikke i lige Linie, men ved Punkt e slaar den et Knæk mod Vest til h*), og derfra gaar den mod Nord til Henriksens Bygninger, hvorhos den ved c ad et Gangbrædt over en Grøft gaar over paa Henriksens Ejendom.

Sagsøgerne har gjort gældende, at saalænge nogen der paa Egnen kan huske, har Stien q—c—d—e—f—g med Fortsættelse af den private Vej g—h—i—k—l ført over de paagældende Jorder og tjent Sagsøgerne og andre til Kirkesti, Skolesti og Poststi samt til almindelig Færdsel, indtil Poul Henriksen købte sin Gaard og i Foraaret 1930 afskaffede Stien og pløjede den bort og besaaede den, forsaavidt angaar Stykket d—e—f—g, og han har faaet Tilslutning af Naboen Peder Loftager, der ligesom Henriksen fornylig er flyttet til Egnen, til at nægte Færdsel ad den private Vej g—h—i.

*) Skal være f.

Sagsøgerne har nu paastaet Poul Henriksen dømt til at holde den paa Situationskortet angivne Gangsti c—d—e—f—g aaben for bestandig for al gaaende Færdsel i 1,25 m Bredde fra Jensine Madsens Ejendom c til Henriksens Ejendom Punkt g og tilbage igen og til at genaabne og forsvarligt istandsætte den inden en af Retten fastsat Tid, saa at den som tidligere har Forbindelse med den private Vej nordpaa g—h—i—k—l til Kirkevejen, og til at høre Sagsøgerne og fremtidige Ejere af deres Ejendomme med Husstande kendt berettigede til at færdes gaaende og vederlagsfrit ad den private Vej g—h og ad Gangstien c—g, og Peder Loftager dømt til at høre Sagsøgerne og fremtidige Ejere af deres Ejendomme med Husstande kendt berettigede til at færdes gaaende og vederlagsfrit ad den private Vej h—i, samt begge de Sagsøgte dømt til in solidum at betale Sagens Omkostninger. Subsidiært har Sagsøgerne paastaet Dom for Vejstykket g—f fra Poul Henriksens Have, mere subsidiært for Vejstykket i—h—g fra Poul Henriksens Gaard nordpaa over hans Jord og videre over Loftagers Jord forbi hans Bygninger, og med Hensyn til den Hævd, der ønskes, har Sagsøgerne principalt paastaet Alderstidshævd over det hele, subsidiært Alderstidshævd fra g—i og subsidiært 20 Aars Hævd fra c til d.

Poul Henriksen har forklaret, at da han i 1928 købte sin Gaard af Nikolinesgaard, og da de saa paa Ejendommen og kom til Stien f til e, og Henriksen spurgte Nikolinesgaard, hvad det var for en Sti, og om det var en, der skulde være der, sagde Nikolinesgaard nej, det var en, han selv havde lavet til sin Mose, og i Efteraaret 1929 pløjede han et Stykke nord og syd for Stien, og i Vinterens Løb gik Folk tværs over, men i Foraaret 1930 saaede han i det pløjede Stykke, og da han traf en af Sagsøgerne, der gik der, hvor Stien før havde været, sagde han til ham, at han brød sig ikke om at have hans Færdsel dér, og fik dertil det Svar, at det var ogsaa ligemeget, han kunde lige saa godt gaa ad Landevejen.

Peder Loftager har som Part forklaret, at der, da han købte sin Gaard i 1923, gik saa mange Folk langs Ejendommens østre Skel, men Folk har ogsaa gaaet tværs over til hans private Vej h til i, uden at han har forbudt Færdsel over Ejendommen, men da nogle af Sagsøgerne anmodede ham om at udstede en Deklaration om Færdselsret ad nævnte Vej, sagde han nej, fordi hans Sælger, da han købte Ejendommen, sagde, at det var hans private Vej, men at Poul Henriksen havde Ret til at færdes paa den.

Sagsøgerne Thygesen Pedersen og Albert V Pedersen har udtalt, at det kan godt være, at de har sagt til Poul Henriksen, at de lige saa godt kunde gaa ad Landevejen, men samtidig sagde de, at de ikke godvillig vilde give Afkald paa Stien.

Hovtørvevejen løber ifølge Kortet ud til den gamle Holstebro Landevej til Hjerm Kirkeby, og denne Strækning samt Hovtørvevejen til g*), hvor den omstridte Sti gaar fra, er 1937 m, medens den omstridte Sti er 1508 m.

Sagsøgerinden Jensine Madsen har som Part forklaret, at hun og

*) Skal være q.

hendes nu afdøde Mand flyttede ind i deres nuværende Sted for 43 Aar siden, at hendes Mand arbejdede paa Kalkværket ved Hjerm Stationsby og gik frem og tilbage to Gange om Dagen, at mellem deres og Nikolinesgaards Jorder Matr Nr 6 a var der en lille Forhøjning som Skel, ovenpaa hvilken der var traadt en Sti, som allerede var der, da hun og hendes Mand flyttede ind, og paa den Sti gik han, men for ca. 35 Aar siden blev hendes Mand og Nikolinesgaard enige om at grave en Grøft som Skel, og der blev lagt et Gangbrædt over Grøften, paa hvis vestre Side inde paa Nikolinesgaards Jorder der blev traadt en Sti hen til Hjørnet e, at syd for Stien gik der en lille Rende en 2—3 Alen derfra i samme Retning som Stien, at naar de kom til den Rende, gik de ad en god Sti paa Nordkanten af Renden hen til Randen af Haven paa Matr Nr 6 a og derfra videre Nordpaa til Stationsbyen, at Nikolinesgaard drænedes Renden og pløjede den lige med en Ager samt slog to Furer sammen, saa der blev en Forhøjning, og paa den gik de, at der var flere end hendes Mand syd for Hovtørvevejen, der arbejdede paa Kalkværket og de gik alle den Vej, og enhver kunde gaa ad den Vej, uden at der blev sagt derom.

Kr Thygesen, P Pedersen og Albert Vilhelm Pedersen har som Parter forklaret overensstemmende med Jensine Madsen om, at Stien er gaaet hvor den nu er afsat paa Kortet, i den Tid, de har kendt den, henholdsvis fra 1910, da Stien allerede var der, og fra 1886, og at Opfattelsen var, at Nikolinesgaard blot rettede Stien ud, da han drænedes Renden, medens den før gik lidt krum.

Kristen Nielsen, Kirkegaard i Hjerm, 67 Aar, har som Vidne forklaret, at da Poul Henriksens Gaard, tidligere Vidnets, i 1877 blev flyttet til sin nuværende Plads, var der ingen Bygninger, hvor Stuehuset nu ligger, at Ejeren erhvervede Vejret over de nordfor liggende Ejendomme Matr Nr 6 c og 4 a, at da Matr Nr 6 e, Loftsagers Gaard, i 1891 blev skilt fra 6 a, erhvervede denne Ejendom ogsaa Vejret over 4 a og 6 c, at naar Vidnet som Dreng skulde til Ejendommene syd for Hovtørvevejen, gik han ad den nævnte Vej, sigtende efter Knæet mellem Albert Pedersens og Niels Damgaards Ejendomme, at der var Hede og Mose, saa han ikke gik i lige Linie, men ad forskellige Spor, og at, efter at Grøften q—e—c var gravet, og der var traadt en Sti paa vestre Side af den, fulgte han denne Sti og i Almindelighed Stien e—f.

Enke Jensine Thomsen, 74 Aar, har som Vidne forklaret, at hun og hendes Mand for 43 Aar siden flyttede ind i Thygesens nuværende Sted og boede der i 28 Aar, at hendes Mand daglig gik 2 Gange til Kalkværket ad den omstridte Sti, at hun ogsaa selv Masser af Gange har gaaet ad den, for de havde snart ingen anden Vej til Kirke og Station, at Stien i alle de Aar laa paa samme Sted som nu, og at hun ogsaa har brugt Vejen i de 22 Aar, hun senere boede i Hjerm gamle Præstegaard.

Peder Kr Bak, 72 Aar, har som Vidne forklaret, at han gik i Skole i vestre Skole og gik lige over Heden, hvor Vejen gik fra til den gamle Gaard paa Matr Nr 6 a, men at fra den Tid, da der blev gravet en Grøft, gik han paa en Sti, der efterhaanden blev traadt paa den vestre Side af Grøften.

Jens Nørgaard, 58 Aar, har som Vidne forklaret, at hans Fader ejede en Gaard nord for den gamle Præstegaard og en Moselod Matr Nr 5 i ved Hovtørvevejen, og naar de skulde derover, gik de først over til Vejen h—g ved Poul Henriksens Gaard og derfra over Heden, hvor det bedst passede, at i 1885 solgte hans Fader Mosen, og siden har Vidnet ikke haft noget med Stien at gøre, undtagen naar han engang imellem skulde have fat i en Daglejer, der boede i 5 d, og at han tidt har set Folk gaa til Kirke ad Vejen, der fører fra Poul Henriksens Gaard nordpaa.

Jacob Madsen, 42 Aar, har som Vidne forklaret, at da han skulde i Skole som 7-aarig, gik han først derhen, hvor Gangbrættet over Grøften er, og derfra paa skraa over Heden, hvor der var flere Spor, til Poul Henriksens Gaard og videre nordpaa ad Vejen g—l, at da Grøften mellem Jensine Madsens og Poul Henriksens Jorder blev gravet, blev der afsat to Furer fra Grøften til Havehjørnet e—f, hvor de skulde gaa, og der blev traadt en Sti langs Grøften.

Landpost Frederik Jensen har som Vidne forklaret, at han i de sidste 6 Aar paa sin Hjemtur er gaaet langs med Stien fra Gangbrættet over Punkt e til Punkt f og over Loftagers, Jens Kr Jensen og Kristen Nielsen, Kirkegaard's Jorder.

Martinus Lauridsen har som Vidne forklaret, at han kun en enkelt Gang er gaaet ad den omstridte Sti til Kirke, at han kender Stien langs Grøften og ved, at der har været Færdsel ad den i mange Aar.

Marinus Madsen, Søn af Jensine Madsen, har som Vidne forklaret, at han og hans Søkende har gaaet i vestre Skole og har fulgt Stien fra Gangbrættet til Haven paa Poul Henriksens Gaard, som de derefter gik igennem og videre nordpaa, at han ogsaa en Gang imellem, medens der var lidt Hede, er gaaet tværs over, og at, naar Folk fra Egnen om Hovtørvevejen skulde til Kirke, benyttede de ogsaa Stien.

Jens Nikolinesgaard har som Vidne forklaret, at han for 39 Aar siden købte Poul Henriksens nuværende Gaard, at han og Jensine Madsens Mand enedes om at grave en Skelgrøft mellem deres Jorder, at der blev lagt et Gangbrædt over Grøften, af hvem ved han ikke, det var ikke af ham, at der, inden Grøften kom, var et Stykke Agermark, Hede og Grusgrav, at naar Folk sydfra vilde til Stationsbyen, gik de derover, hvor de bedst kunde, og fra det sydøstre Hjørne af sin Have lavede han en Sti hen til Grøften for at komme til sin Mose østpaa, at paa hans Ejendom langs Skelgrøften blev der traadt en Sti, at han har set Folk sydfra gaa ad Stien langs Grøftkanten og ad Stien f—e for at komme hen til Vejen nord for hans Gaard, at han ogsaa har set dem gaa tværs over Heden og Agermarken, og at han aldrig har sagt til Folk, at de ikke maatte gaa der.

Jens Peter Johansen har som Vidne forklaret, at han fra 1886 til 1889 tjente paa Poul Henriksens nuværende Gaard, at han da gik fra Haven et Stykke henad f—e og derfra skraat over til Vejen e—d—c—q over Heden, og at han har set Beboerne i Sagsøgernes Ejendomme gaa skraat over Heden som han selv.

Kristen Ulsø Kristensen, 61 Aar, har som Vidne forklaret, at hans Fader har opbygget Poul Henriksens Gaard, som den nu ligger, og solgte den, da Vidnet var 9 Aar, at Vidnet i 5 Aar til sit 18. Aar tjente hos

Jens Nørgaard ved den gamle Præstegaard, at i de første 2—3 Aar hørte Jensine Madsens Ejendom til Jens Nørgaards, og at naar de fra Nørgaards skulde derover, gik de lige over Heden til Vejen, og paa samme Maade gik Folk sydfra, naar de skulde til Kirke og Skole.

Kr Eiler har som Vidne forklaret, at han for en Snes Aar siden spurgte Nikolinesgaard, om Stien e—f var en, der skulde være der, men fik til Svar, at det var en, han havde anlagt for at komme over til en Mose og en Grusgrav.

Fra Sagsøgenes Side er det gjort gældende, at Aldertidshævd ikke er bundet til en positiv Servitut, men at man godt kan vinde saadan en Hævd til Færdsel over en Jordlod, at det vigtigste er, at der har været sigtet til et bestemt Formaal, nemlig at komme til Kirke og Skole, og at Vejen i de sidste 30 Aar ikke er gaaet skraat, men lige, som den nu ligger.

Fra de Sagsøgte Side er det gjort gældende, at der søges Færdselsret ad en bestemt optrukket Linie, men at det ikke er bevist, at Færdsel er gaaet ad en saadan bestemt Linie, men da Jorden tildels var uopdyrket Hede og Mose, er der gaaet ad forskellige Spor, hvor det passede bedst, at Sagsøgenes Argument, at der kan vindes Aldertidshævd til Færdsel ganske i Almindelighed over en Jordlod, vilde lægge Hindringer i Vejen for Jordens Opdyrkning, at der ikke er paavist noget almindeligt Formaal og tvingende Nødvendighed til just at færdes ad den omstridte Vej, at der kunde være Tale om 20 Aars Hævd, hvis Vejen havde ligget paa et bestemt Sted, at Stien e—f er anlagt af Nikolinesgaard for at kunne komme til sin Mose, at det ikke er bevist, at der har været en fast regelmæssig Færdsel ad en bestemt Sti med et bestemt Formaal, og at Sagsøgerne ikke er afskaaret fra at komme til Kirke, Skole og Stationen uden den paastaaede Ret, da de har Adgang til den gamle Landevej ad Hovtørvejen.

Ved de afgivne Partsforklaringer, særlig Jensine Madsens, og Vidneforklaringer, særlig Kristen Nielsen, Kirkegaard s og Jensine Thomsens, maa Retten anse det godtgjort, at gamle Folk paa Egnen ikke kan huske andet end, at Beboerne syd for Hovtørvejen altid, ialfald i over 40 Aar, har færdedes over Jorderne til Nikolinesgaards, nu Poul Henriksens og Peder Loftagers Ejendomme, for at komme til Kirke, Skole, forsaa vidt Børnene søgte Hjerm vestre Skole, og Stationsbyen, og at Færdselen i over 30 Aar, efter at der for 35 Aar siden var gravet Skelgrøft mellem Jensine Madsens og Nikolinesgaards Ejendomme og lagt Gangbrædt over Grøften, og der var traadt en Sti langs den vestre Side af Grøften paa Nikolinesgaards Ejendom og anlagt en Sti fra Haver paa denne Ejendom hen til Stien langs Skelgrøften, hvilken Sti oprindelig var gaaet krum langs en Rende, men rettet og flyttet lidt mod Syd, er gaaet ad nævnte Sti, og at Færdslen ikke altid er gaaet ad Stien, men undertiden skraas over, naar der ikke var Afgrøde, fra Stien langs Skelgrøften til Stien fra Haven, kan ikke have nogen Betydning. Endvidere maa det ved de afgivne Forklaringer anses godtgjort, at Færdslen, naar man var kommen til Poul Henriksens Gaard, er gaaet ad Vejen derfra og ad Vejen over Loftagers Ejendom, videre nordpaa, og de Sagsøgte har ogsaa erkendt, at de har set Folk gaa over deres Jorder.

Herefter maa de Sagsøgte i Medfør af D L 3—13—13 være udelukket fra at aflukke den nævnte Adgang, og Sagsøgernes principale Paastand vil derfor være at tage til Følge som nedenfor anført.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 27 November 1930 af Retten for Holstebro Købstad m v.

Det bemærkes, at Indstævnte Jensine Madsens Ejendom først er bebygget i 1887, saaledes at der ikke før den Tid herfra er foregaaet Færdsel over Appellanternes Ejendomme, samt at det ikke kan anses godtgjort, at Færdselen fra de Indstævntes Ejendomme for saa vidt angaar Strækningen c—e er foregaaet paa Appellanten Henriksens Ejendom, før den i Dommen omtalte Skelgrøft mellem Indstævnte Jensine Madsens og Appellanten Henriksens Ejendom for 35 Aar siden blev gravet. Da endvidere Oplysningerne om Tidsrum, Omfang og Retning for den af de Indstævnte og tidligere Besiddere af deres Ejendomme over Appellanternes Ejendomme udøvede Færdsel er mangelfulde, kan det ikke anses godtgjort, at de Indstævnte ved Alderstidshævd har erhvervet den omhandlede Færdselsret, der for dem alene betyder, at Vejen til Stationsby og Kirke forkortes med ca. 400 m.

Appellanterne vil derfor i Overensstemmelse med den af dem nedlagte Paastand i det hele være at frifinde for de Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Indstævnte in solidum have at godtgøre Appellanterne med 250 Kr.

Nr 69/1931. **Landarbejderforbundet i Danmark (Møller)**

m o d

Godsejer **G Garth-Grüner** (Oluf Petersen),

betræffende Erstatning for Tab, forvoldt ved en Strejke.

Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1931: Den mellem Sagsøgeren, Godsejer Georg Garth-Grüner, og Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, den 5 August 1930 indgaaede Overenskomst kendes ugyldig, og bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 1200 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a fra den 25 Oktober 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Landarbejderforbundet i Danmark, til Indstævnte, Godsejer Georg Garth-Grüner med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Godsejer Georg Garth-Grüner, der er Ejer af Lille Svenstrup paa 237 Hektar og Forpagter af Pengeskiftegaard paa 77 Hektar, fik fra Landarbejderforbundet i Danmark en Skrivelse af 30 Juni 1930, hvori han opfordredes til at afslutte Overenskomst med Forbundet for »alt Landbrugsarbejde — — —, altsaa angaaende saavel faste som løse Arbejdere — — —«; i Skrivelsens Slutning stilledes Arbejdsnedlæggelse i Udsigt, hvis der ikke kom Overenskomst i Stand. Efter at der den 30 Juli s A havde været afholdt et resultatløst Møde, fik Garth-Grüner fra Forbundet en Skrivelse af 31 s M, hvori meddeltes, at der hos ham vilde blive etableret Strejke fra den 4 August s A ved normal Arbejdstids Ophør, for saa vidt der ikke forinden var opnaaet Overenskomst. Da Garth-Grüner havde set, hvorledes det var gaaet paa Kjærup og Bavelse, og var klar over, at han ikke kunde taale Strejke i Høstens Tid, skrev Overretssagfører Byrdal paa hans Vegne den 2 August s A følgende Skrivelse til Forbundet:

»For Godsejer G Garth-Grüner, Lille Svenstrup, anerkender jeg her ved Modtagelsen af Landarbejderforbundets ærede Skrivelse af 31 f M, i hvilken der trues med, at de faste Folk vil strejke fra Mandag Aften uden Hensyn til de for et Halvaar gældende Arbejdsvilkaar, som de har vedtaget og underskrevet.

Godsejer Garth-Grüner kan selvfølgelig ikke taale en Strejke nu i Høstens Tid. Paa hans Vegne skal jeg derfor meddele, at han vil underskrive saadan Overenskomst, som Landarbejderforbundet vil forelægge.

Landarbejderforbundets Fremgangsmaade vil formentlig ikke finde Medhold hos Udenforstaaende. Forbundets Krav om Indflydelse paa Medlemmernes Arbejdsvilkaar bør fremsættes inden Kontraktens Underskrift, ikke efter, under en Nødssituation for Arbejdsgiveren. Paa Godsejer Garth-Grüners Vegne tillader jeg mig derfor at udtale, at han eventuelt

ved Domstolene vil prøve Lovligheden af Landarbejderforbundets Adfærd og i Forbindelse hermed gøre Ansvar gældende mod Forbundet.»

Der fandt derefter den 5 s M et Møde Sted, hvor Garth-Grüner afsluttede en Overenskomst, der medførte Lønforhøjelse baade for Tjenestehusmænd og de løse Arbejdere.

Under Anbringende af, at Overenskomsten er gennemført ved retstridig Tvang, idet Strejketruslen ogsaa maatte antages at omfatte den faste Arbejdskraft, har Sagsøgeren, Godsejer Georg Garth-Grüner, under denne Sag paastaet Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, dømt til at høre den omhandlede Overenskomst kendt ugyldig samt tilpligtet at betale en Erstatning for den forvoldte Merudgift af 2000 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a, fra Stævningens Dato, den 25 Oktober 1930.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det hævdes, at Strejketruslen har været lovlig, og at Sagsøgeren ikke, da han indgik Overenskomsten, befandt sig i nogen Nødssituation. Det anføres i førstnævnte Henseende nærmere, at nogle af de med Tjenestehusmændene indgaaede Kontrakter ikke indeholder nogen Fastsættelse af de for Arbejderne væsenligste Punkter: Arbejdstid og Lønning, begge disse Forhold var ganske afhængige af Arbejdsgiverens Forgodtbefindende. Sagsøgte hævder, at en saa mangelfuld Kontrakt ikke kan anses forbindende for Arbejderne; Arbejdsgiveren er i ethvert Fald pligtig at forhandle med Arbejderne om Udfyldning af de manglende Bestemmelser, og hvis Arbejdsgiveren vægrer sig ved at lade det komme til Forhandling, maa de være berettiget til at strejke. I disse Betragtninger findes der imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold; Arbejderne fik ved Kontraktens Indgaaelse Oplysning om Lønnens Størrelse, og der er ikke i Kontraktstiden sket nogen Forandring heri; men under alle Omstændigheder er det ikke Arbejderne, der har forlangt nærmere Udfyldning af Kontraktens Bestemmelser, men Forbundet, der har forlangt Oprettelse af Overenskomst med det; Kontrakterne maa derfor anses for bindende.

Sagsøgte har erkendt, at der, hvis Kontrakterne anses gyldige, for de enkelte Arbejders Vedkommende kan foreligge Kontraktsbrud, der medfører Ansvar efter Medhjælperloven eller dennes Analogi, og et saadant eventuelt Ansvar paatager Forbundet sig, men der mangler Grundlag for et videregaaende Ansvar.

Da man imidlertid — dels efter Forbundets Skrivelse af 30 Juni 1930, dels efter Strejkens Omfang paa Nabogaardene Kjørup og Bavelse — maa gaa ud fra, at Strejken vilde omfatte Gaardens faste Arbejdere, og da Forbundet maa have vidst, at disse var engagerede ved Aftaler med langt Opsigelsesvarsel, maa Strejketruslen være ulovlig. Det maa endvidere antages, at Sagsøgeren befandt sig i en Nødssituation, da han sluttede Overenskomst, idet han i hvert Fald vilde have været ude af Stand til at klare Høsten, hvis Strejken blev til Alvor. Herefter maa den omhandlede Overenskomst som gennemført ved ulovlig Tvang være uforbindende for Sagsøgeren. Hvad angaar Ansvar for Strejken, er det naturligvis rigtigt, at det for de enkelte Arbejdere maa bedømmes efter de gældende Love eller deres Analogi, men hermed kan Ansvar for Sagsøgte ikke anses udtømt. Forholdet er ikke blot dette,

at Arbejderne nedlægger Arbejdet, men Forbundet har erklæret Strejke*) og i Forbindelse dermed forhindret Tilgang. Sagsøgtes Erstatningsansvar maa derfor bedømmes efter den almindelige Erstatningsregel, saaledes at Forbundet tilsværer den Skade, der er forvoldt ved den uretmæssige Handling.

Det er oplyst, at den Sagsøgeren paatvungne Lønforhøjelse for de faste Husmænd udgør 49 Kr 70 Øre pr Uge, hvortil kommer Lønforhøjelsen for de løse Arbejdere; 1 Kr pr Dag for hver Arbejder. Den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes herefter at kunne bestemmes til 1200 Kr.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte endelig have at betale 300 Kr.

Nr 70/1931. **Landarbejderforbundet i Danmark (Møller)**

mod

Forpagter **O Bille Hansen** (Oluf Petersen),

bekræftende Erstatning for Tab, forvoldt ved en Strejke.

Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1931: Den mellem Sagsøgeren, Forpagter O Bille Hansen, og Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, den 23 Juli 1930 indgaaede Overenskomst kendes ugyldig, og bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 7000 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a, fra den 25 Oktober 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Erstatningen findes at burde nedsættes til 6000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningens Størrelse bestemmes til 6000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Landarbejderforbundet i Dan-

*) Strejke blev ikke erklæret og Tilgang ikke forhindret.

mark, til Indstævnte, Forpagter O Bille Hansen med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Forpagter O Bille Hansen, der er Forpagter af Bavelse — en Gaard paa 397 Hektar — fik fra Landarbejderforbundet i Danmark en Skrivelse af 4 Juni 1930, hvori han opfordredes til at afslutte Overenskomst med Forbundet om alt Landbrugsarbejde paa Bavelse; i Skrivelsens Slutning stilledes Arbejdsnedlæggelse i Udsigt, hvis der ikke kom Overenskomst i Stand. Bille Hansen svarede, at hans faste Arbejdere var bundne til 1 November, og at han ikke ønskede at indgaa paa nogen Overenskomst med Forbundet. Herefter modtog Bille Hansen en Skrivelse af 11 Juli s A, hvori meddeltes, at der hos ham vilde blive etableret Strejke fra Tirsdag den 15 s M ved normal Arbejdstids Ophør, for saa vidt der ikke forinden var opnaaet Overenskomst. Da Strejken traadte i Kraft, bestod Gaardens faste Arbejdskraft af 16 Tjenestekarle samt 6 Tjenestehusmænd med Hustruer, der var engagerede med et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder til 1 Maj eller 1 November; der var paa Gaarden ca 800 Dyr. Medens Karlene ikke strejkede — 2 bortgik dog i Utide — nedlagde 6 Husmænd og 5 Hustruer Arbejdet; desuden strejkede alle de løse Arbejdere, ca 10 i Tallet. Under Strejken engagerede Bille Hansen gennem et Fæstekontor andre Arbejdere, men da de nye Folk kom i Nærheden af Gaarden, blev de paa Landevejen standset af de strejkende Husmænd, der var blevet boende i de dem overladte Huse, og bevæget til at vende om. Da Strejken begyndte, var man paa Bavelse midt i Frøhøsten; der var 6,5 Hektar Turnips og 33 Hektar Hundegræs; disse Afgrøder maatte efterlades paa Markerne; dertil kom, at man stod lige for Kornhøsten. Da Bille Hansen indsaa, at han ikke med den forhaandenværende Arbejdskraft kunde overkomme Høsten, tilskrev Overretssagfører Byrdal den 21 Juli Landarbejderforbundet saalydende Skrivelse:

»For Forpagter O Bille-Hansen, Bavelse, og Godsejer C Boisen Thøgersen, Kjærup, tillader jeg mig herved at meddele, at de er villige til at opfylde de Krav, som Landarbejderforbundet stiller for Arbejdets Genoptagelse. Begge Arbejdsgivere er ved Strejken bragt i en saadan Nødssituation, at de ikke har anden Udvej end at bøje sig, hvis de ikke vil se indeværende Aars Afgrøde ødelagt og sig selv ruinerede.

For begge Arbejdsgivere forbeholder jeg deres Ret til ved Domstolene at prøve Lovligheden af Landarbejderforbundets Fremgangsmaade og til eventuelt at gøre Ansvar gældende. Jeg tænker herved paa, at den største Del af de strejkende har underskrevet Kontrakter om deres Arbejdsvilkaar indtil 1 November — — — Det er utvivlsomt retsstridigt, at Landarbejderforbundet tilsidesætter saadanne Kontrakter paa det for Gaardens Drift kritiske Tidspunkt i den rigtige Beregning, at den anden Part har mistet sin Handlefrihed — — —«

Der fandt derefter den 23 s M et Møde Sted paa Bavelse mellem Repræsentanter for Landarbejderforbundet og Bille Hansen, hvor Forbundet gav ham Valget mellem den for Maribo Afdelingen af den tidligere bestaaende Arbejdsgiverforening for Land- og Skovbrug vedtagne Overenskomst og den for den sjællandske Afdeling gældende Overenskomst; Bille Hansen valgte førstnævnte, navnlig af Hensyn til, at den kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1 Maj; den 24 s M genoptoges Arbejdet.

Under Anbringende af, at Overenskomsten er gennemført ved retsstridig Tvang, har Sagsøgeren, Forpagter O Bille Hansen, under denne Sag paastaet Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, dømt til at høre den omhandlede Overenskomst kendt ugyldig samt tilpligtet at betale en Erstatning for det Sagsøgeren ved den ulovlige Standsning forvoldte Tab af 8580 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a, fra Stævningens Dato, den 25 Oktober 1930.

Sagsøgeren opgør sit Erstatningskrav saaledes:

Tab paa Turnipsfrø	3900,00 Kr
— — Hundegræsfrø	1320,00 —
12 Læs Hø ødelagt	960,00 —
Forsømmelse af Roemarken	1400,00 —
Tab ved Malkning af uøvede Folk og ved mangelfuld Pasning	500,00 —
Den paatvungne Lønforhøjelse	500,00 —

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at Strejken har været lovlig, og at Sagsøgeren ikke, da han indgik Overenskomsten, befandt sig i nogen Nødssituation, idet han havde beholdt saa mange Arbejdere, at han med dem meget vel kunde drive Gaarden. Det anføres i førstnævnte Henseende nærmere, at de med Tjenestehusmændene indgaaede Kontrakter ikke indeholder nogen Fastsættelse af de for Arbejderne væsenligste Punkter: Arbejdstid og Lønning; begge disse Forhold var ganske afhængige af Arbejdsgivernes Forgødtbefindende. Om Lønningen hedder det blot, at Arbejderen erholder en Pengebetaling, »der beregnes overensstemmende med det til enhver Tid paa Bavelse gældende Lønningsreglement for Dag- og Akkordarbejde.« Sagsøgte hævder, at en saa mangelfuld Kontrakt ikke kan anses forbindende for Arbejderne; Arbejdsgiveren er i ethvert Fald pligtig at forhandle med Arbejderne om Udfyldning af de manglende Bestemmelser, og hvis Arbejdsgiveren vægrer sig ved at lade det komme til Forhandling, maa de være berettigede til at strejke. I disse Betragtninger findes der imidlertid ikke at kunne gives Sagsøgte Medhold; Arbejderne fik ved Kontraktens Indgaaelse Oplysning om Lønnens Størrelse, og der er ikke i Kontraktstiden sket nogen Forandring heri; men under alle Omstændigheder er det ikke Arbejderne, der har forlangt nærmere Udfyldning af Kontraktens Bestemmelser, men Forbundet, der har forlangt Oprettelse af Overenskomst med det; Kontrakterne maa derfor anses for bindende.

Sagsøgte har erkendt, at der, hvis Kontrakterne anses gyldige, for de enkelte Arbejders Vedkommende kan foreligge Kontraktsbrud, der medfører Ansvar efter Medhjælperloven eller dennes Analogi, og et saadant eventuelt Ansvar paatager Forbundet sig, men der mangler Grundlag for et videregaaende Ansvar.

Da Strejken imidlertid omfattede Gaardens faste Arbejdere (Tjenestehusuænd), og da Forbundet maa have vidst, at disse var engagerede ved Aftaler med langt Opsigelsesvarsel, maa Strejken være ulovlig. Det er endvidere godtgjort, at Sagsøgeren befandt sig i en Nødssituation, da han sluttede Overenskomst, idet han maaske nok til Nød kunde have passet Gaardens daglige Drift med den tilstedeværende Arbejdskraft, men han var ude af Stand til at bjærge Høsten. Herefter maa den omhandlede Overenskomst som gennemført ved ulovlig Tvang være uforbindende for Sagsøgeren. Hvad angaar Ansvar for Strejken, er det naturligvis rigtigt, at det for de enkelte Arbejdere maa bedømmes efter de gældende Love eller deres Analogi, men hermed kan Ansvar for Sagsøgte ikke anses udtømt. Forholdet er ikke blot dette, at Arbejderne nedlægger Arbejdet, men Forbundet har erklæret Strejke og i Forbindelse dermed forhindret Tilgang. Sagsøgtes Erstatningsansvar maa derfor bedømmes efter den almindelige Erstatningsregel, saaledes at Forbundet tilsvares den Skade, der er forvoldt ved den uretmæssige Handling.

Sagsøgte har benægtet, at der er lidt Tab i de af Sagsøgeren anførte Henseender, men det skønnes sandsynliggjort, bl a ved forskellige af Planteavlskonsulent N Greve afgivne Erklæringer, som han nærmere har uddybet under Domsforhandlingen, at saadant Tab er lidt, hvilket paa Forhaand har Formodningen for sig, hvorfor Sagsøgte vil have at betale en Erstatning, der skønsmæssigt kan ansættes til 7000 Kr. Endelig vil Sagsøgte have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 71/1931. **Landarbejderforbundet i Danmark (Møller)**

m o d

Godsejer **Boisen Thøgersen** (Oluf Petersen),

bekræftende Erstatning for Tab, forvoldt ved en Strejke.

Østre Landsrets Dom af 5 Marts 1931: Den mellem Sagsøgeren, Godsejer Carl Boisen Thøgersen, og Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, den 23 Juli 1930 indgaaede Overenskomst kendes ugyldig, og bør Sagsøgte til Sagsøgeren betale 5000 Kr med Renter heraf, 5 pCt p a, fra den 25 Oktober 1930, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Landarbejderforbundet i Danmark, til Indstævnte, Godsejer Carl Boisen Thøgersen, med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Godsejer Carl Boisen Thøgersen, der er Medejer og Leder af Kjærup, en Gaard paa ca 260 Hektar, fik fra Landarbejderforbundet i Danmark en Skrivelse af 13 Juni 1930, hvori han opfordredes til at afslutte Overenskomst med Forbundet om alt Landbrugsarbejde paa Kjærup; i Skrivelsens Slutning stilledes Arbejdsnedlæggelse i Udsigt, hvis der ikke kom Overenskomst i Stand. Boisen Thøgersen svarede, at han ikke var Medlem af nogen Arbejdsgiverforening, at han havde Kontrakt med sine faste Folk, og at han ikke ønskede at afslutte nogen Overenskomst med Forbundet. Efter et resultatløst Møde den 10 Juli s A fik Boisen Thøgersen fra Forbundet en Skrivelse af 11 s M, hvori meddeltes, at der hos ham vilde blive etableret Strejke fra Tirsdag den 15 s M ved normal Arbejdstids Ophør, for saavidt der ikke forinden var opnaaet Overenskomst. Da Strejken traadte i Kraft, bestod Gaardens faste Arbejdskraft af 9 Tjenestekarle, der var fæstet — paa Medhjælperlovens Regler — til 1 November s A, samt af 8 Tjenestehusmænd med Hustruer, hvoraf de 7 var engageret med et Opsigelsesvarsel af 3 Maaneder; der var paa Gaarden 425 Dyr, deraf 156 Malkekøer. Hele den faste Arbejdsstyrke gik i Strejke med Undtagelse af Forvalteren, Fodermesteren, Underfodermesteren og en ældre Haandværker, desuden strejkede alle de løse Arbejdere. For at fortsætte Driften blev Kreaturerne taget paa Stald, og Boisen Thøgersen købte — paa Prøve — et Malkemaskinanlæg, som han siden har beholdt. Man forsøgte ved Henvendelse til Fæstekontorerne at skaffe anden Arbejdskraft og engagerede ogsaa faste Folk, men det lykkedes de strejkende, der havde etableret Strejkevagter, at bevæge dem til at undlade at gaa i Arbejde. Da Høsten stod for, indsaa Boisen Thøgersen, at han ikke kunde drive Gaarden med den forhaandenværende Arbejdskraft, og paa hans Vegne tilskrev Overretssagfører Byrdal den 21 Juli Landarbejderforbundet saalydende Skrivelse:

»For Forpagter O Bille-Hansen, Bavelse, og Godsejer C Boisen Thøgersen, Kjærup, tillader jeg mig herved at meddele, at de er villige til at opfylde de Krav, som Landarbejderforbundet stiller for Arbejdets Genoptagelse. Begge Arbejdsgiverne er ved Strejken bragt i en saadan

Nødssituation, at de ikke har anden Udvej end at bøje sig, hvis de ikke vil se indeværende Aars Afgrøde ødelagt og sig selv ruinerede.

For begge Arbejdsgivere forbeholder jeg deres Ret til ved Domstolene at prøve Lovligheden af Landarbejderforbundets Fremgangsmaade og til eventuelt at gøre Ansvar gældende. Jeg tænker herved paa, at den største Del af de strejkende har underskrevet Kontrakter om deres Arbejdsvilkaar indtil 1 November — — — Det er utvivlsomt retsstridigt, at Landarbejderforbundet tilsidesætter saadanne Kontrakter paa det for Gaardens Drift kritiske Tidspunkt i den rigtige Beregning, at den anden Part har mistet sin Handlefrihed. — — —«

Der fandt derefter den 23 s M et Møde Sted paa Bavelse mellem Repræsentanter for Landarbejderforbundet og Boisen Thøgersen, hvor Forbundet gav ham Valget mellem den for Maribo Afdelingen af den tidligere bestaaende Arbejdsgiverforening for Land- og Skovbrug vedtagne Overenskomst og den for den sjællandske Afdeling gældende Overenskomst; Boisen Thøgersen valgte førstnævnte, navnlig af Hensyn til, at den kunde opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1 Maj; den 24 s M genoptoges Arbejdet.

Under Anbringende af, at Overenskomsten er gennemført ved retsstridig Tvang, har Sagsøgeren, Godsejer Carl Boisen Thøgersen, under denne Sag paastaet Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, dømt til at høre den omhandlede Overenskomst kendt ugyldig samt tilhøiligtet at betale en Erstatning for det Sagsøgeren ved den ulovlige Standsning forvoldte Tab af 6849 Kr 50 Øre med Renter heraf, 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 25 Oktober 1930.

Sagsøgeren opgør sit Erstatningskrav saaledes:

Kager, Sukkerroer og Hø til Staldfodring af Kreaturerne	1869.50 Kr
Tab ved Turnipsfrø, fordi Tærskningen maatte udsættes . .	3600.00 —
Tab ved Forsømmelse af Roemarken	880,00 —
Erstatning for Køb af Malkemaskinanlæg	500.00 —

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at Strejken har været lovlig, og at Sagsøgeren ikke, da han indgik Overenskomsten, befandt sig i nogen Nødssituation, idet han under Strejkens Forløb skaffede sig saa mange Arbejdere, at han meget vel kunde drive Gaarden. Sagsøgte erkender vel, at der for de enkelte strejkende Arbejders Vedkommende kan foreligge Kontraktsbrud, der medfører Ansvar efter Medhjælperloven eller dens Analogi, og et saadant eventuelt Ansvar paatager Forbundet sig, men der mangler ganske Grundlag for et videregaaende Ansvar.

Da Strejken imidlertid omfattede Gaardens faste Arbejdere (Tjenestekarle og Tjenestehusmænd), og da Forbundet maa have vidst, at disse var engagerede ved Aftaler med langt Opsigelsesvarsel, maa Strejken være ulovlig. Det er endvidere godtgjort, at Sagsøgeren befandt sig i en Nødssituation, da han sluttede Overenskomst, idet han maaske nok til Nød kunde have passet Gaardens daglige Drift med den Arbejdskraft, han efterhaanden skaffede sig, men han var ude af Stand til at bjærge Høsten. Herefter maa den omhandlede Overenskomst som gennemført ved ulovlig Tvang være uforbindende for Sagsøgeren. Hvad angaar Ansvar for Strejken, er det naturligvis rigtigt, at det for de enkelte Arbejdere maa

bedømmes efter de gældende Love eller deres Analogi, men hermed kan Ansvarret for Sagsøgte ikke anses udtømt. Forholdet er ikke blot dette, at Arbejderne nedlægger Arbejdet, men Forbundet har erklæret Strejke og i Forbindelse dermed forhindret Tilgang. Sagsøgtes Erstatningsansvar maa derfor bedømmes efter den almindelige Erstatningsregel, saaledes at Forbundet tilsvares den Skade, der er forvoldt ved den uretmæssige Handling.

Sagsøgte har benægtet, at der er lidt Tab ved Turnipsfrøet og ved Forsømmelse af Roemarken, ligesom ved Købet af Malkemaskinanlægget, idet dette stadig er i Brug paa Gaarden. Medens der maa gives Sagsøgte Medhold i dette sidste, skønnes det tilstrækkelig sandsynliggjort, at Sagsøgeren ved Strejken har lidt Tab paa de af ham iøvrigt angivne Punkter, og den ham tilkommende Erstatning findes passende at kunne ansættes til 5000 Kr. I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte endvidere have at betale 300 Kr.

Onsdag den 3 Februar.

Nr 103/1931. **Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad og Bestyrelsen for Amtoftbroen** i Arup Kommune (Cohn)

m o d

Ministeriet for offentlige Arbejder (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til paa Appellantens Bekostning at lade den nævnte Bro reparere.

Vestret Landsrets Dom af 20 Marts 1931: De Sagsøgte, Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad og Bestyrelsen for Amtoftbroen, bør erkende, at Sagsøgerne, Ministeriet for offentlige Arbejder, har været berettigede til at istandsætte Amtoftbroen som sket. Det sagsøgte Sogneraad bør derhos til Sagsøgerne betale 12 800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1930, indtil Betaling sker. De Sagsøgte betaler derhos een for begge og begge for een til det offentlige de Retsafgifter, som skulde have været erlagt, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde have været benyttet, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgerne, samt i Salær til den kst Kammeradvokat 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte frafaldet den subsidiaire Paastand.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret vil ligeledes være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Finansloven for Finansaaret 1898—99 blev der givet en Bevilling paa 24 000 Kr som Bidrag af Statskassen til Tilvejebringelse af en Anlægsbro ved Amtoft paa Hannæs. Under de i Anledning af denne Bevilling mellem Indenrigsministeriet og Folketingets Finansudvalg førte Forhandlinger blev det udtrykkeligt nævnt som en Betingelse for Bevillingen, at der blev stillet fornøden Garanti for Broens fremtidige Vedligeholdelse, og ved Skrivelse af 25 April 1898 til Amtmanden over Thisted Amt meddelte Ministeriet, at man, forinden nogen Del af det omhandlede Tilskud af Statskassen kunde udbetales, maatte forlange, at der blev ydet saadan Garanti. Den 11 Marts 1899 udstedte de Sagsøgte, Øsløs-Vesløs-Arup Sogneraad, Erklæring om »at være villig til at paatage sig Garantien for Vedligeholdelsen af den ved Amtoft paa-tænkte Anløbsbro.« Efter at der fra en Kreds af Skatteydere i Kommunen til Amtsraadet var fremkommet Klage over den af Kommunen saaledes paatagne Garantiforpligtelse, meddelte Thisted Amtsraad ved Skrivelse af 26 Juni 1899 Tilladelse til, at Kommunen maatte garantere for Anlægsbroens Vedligeholdelse paa Vilkaar, at der blev truffet Bestemmelse om Bestyrelsen af Broen, hvorved der dels sikredes det sagsøgte Sogneraad behørig Indflydelse i denne Henseende, dels afgaves Garanti for, at Broens Indtægter anvendtes til dens Vedligeholdelse. Disse Vilkaar blev opfyldt ved en under 30 August 1899 udfærdiget, senere af Thisted Amtsraad approberet Vedtægt for Broen, hvorefter Broens Anliggender varetages af en — oprindelig af private Bidragydere i Forbindelse med det sagsøgte Sogneraad, senere af Sogneraadet alene — valgt Bestyrelse, og Broens Indtægter anvendes til de med dens Bestyrelse og Vedligeholdelse forbundne Udgifter. Det hedder derhos i Vedtægtens Post 5: »Broen maa ikke uden Amtsraadets Samtykke behæftes med Gæld. Tilsynet med den tilbørlige Vedligeholdelse føres af Vejinspektøren for Thisted Amt, og Bestyrelsen er pligtig til at efterkomme de Fordringer, som Amtsraadet i saa Henseende maatte stille.« Efter at Staten ialt havde ydet 32 520 Kr til Broen, medens Thisted Amtsraad ydede 15 000 Kr og private Bidragydere et noget mindre Beløb, fremkom det sagsøgte Sogneraad den 21 Juni 1915 med et Andragende om Statstilskud til Broens Istandsættelse, og Sagsøgerne; Ministeriet for offentlige Arbejder, gav i den Anledning under 15 September s A Tilladelse til, at Vandbygningsdirektøren paa det sagsøgte Sogneraads Bekostning maatte udarbejde et Forslag til Broens Reparation, men efter at det af Vandbygningsinspek-

tøren udarbejdede Forslag af denne var tilstillet Sogneraadet, skete der ikke videre. I 1923 fremkom der Klage over, at de Medsagsøgte, Bestyrelsen for Amtoftbroen, og det sagsøgte Sogneraad lod Broen forfalde, og det oplystes da, at Brobestyrelsen siden 1917 havde undladt at opkræve Bropenge. Thisted Amt erkendte, at Amtsraadet og Vejvæsenet ikke havde opfyldt den samme ved Brovedtægten § 5 paalagte Tilsynsforpligtelse, og efter stedfundne Forhandlinger mellem Sagsøgerne paa den ene Side og Amtsraadet samt de Sagsøgte paa den anden Side, anmodede Sagsøgerne ved Skrivelse af 12 Maj 1925 Amtmanden over Thisted Amt om at ville foranledige, at Brobestyrelsen snarest satte Broen i forsvarlig Stand, eventuelt for det sagsøgte Sogneraads Regning. Derefter førtes yderligere forskellige Forhandlinger, som dog ikke gav noget Resultat. Sagsøgerne anlagde derpaa mod det sagsøgte Sogneraad en Retssag, hvorunder det paastod Sogneraadet tilpligtet at anerkende som endnu bestaaende dets ved den foranførte Erklæring af 11 Marts 1899 paatagne Garanti for Vedligeholdelsen af Anlægsbroen ved Amtoft. Under Sagen paastod Sogneraadet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, idet de nærmere gjældende, at Broen, efter at Jærnbanen fra Thisted til Fjerritslev var blevet aabnet for Drift i 1904, og efter at Brugen af Lastautomobiler var blevet almindelig, ganske havde mistet sin Betydning for Samfærdselen, saaledes at den væsenlig kun benyttedes som Læmole for de i Nærheden hjemmehørende Fiskefartøjer, og til Losning af Varer bestemt til en enkelt i Amtoft boende Købmand. Yderligere anførte Sogneraadet, at Bropenge end ikke havde været tilstrækkelige til at dække Lønning til en Brofoged, samt at Vedligeholdelse af Broen uden Paatale fra Thisted Amtsraads Side ikke havde fundet Sted siden 1915, og at de Forudsætninger, hvorunder Garantitilsagnet blev givet, saaledes var bristet, hvilket maatte have i Medfør, at de var fritaget for enhver Forpligtelse efter dette.

Ved den i Sagen den 16 Marts 1927 af Vestre Landsret afsagte Dom blev Sogneraadet tilpligtet at anerkende den omhandlede Garanti som endnu bestaaende. Til Begrundelse heraf anføres i Dommen følgende:

»Naar særlig henses til, at de Sagsøgte — — — saa sent som i Aaret 1915 altsaa mere end 10 Aar efter den ovennævnte Jærnbans Aabning, har ansøgt om Statstilskud til den omhandlede Bros Istandsættelse og derved selv tilkendegivet, at de ikke dengang ansaa dens Betydning for bortfaldet, samt da det ikke med Sikkerhed fremgaar af Sagen, om ikke en væsenlig Grund til Broens ringe Benyttelse er dens mangelfulde Vedligeholdelse, findes det — — — overfor Sagsøgernes modsatte Anbringende betænkeligt at statuere, at Grundlaget for Garantiforpligtelsen er bortfaldet.«

Endelig bemærkes det i Dommen, at der efter Parternes Procedure ikke under Sagen kunde blive Spørgsmaal om at træffe Afgørelse med Hensyn til det nærmere Indhold og Virkningerne af Garantiforpligtelsen. Efter Afsigelsen af denne Dom lod Sagsøgerne Vandbygningsdirektøren udarbejde et Projekt til Istandsættelse af Broen, efter hvilket Projekt Anlægget indskrænkedes noget, idet bl a den paa en

Strækning af ca 150 m delvis bortskyllede Vejdæmning, der forbinder Broen med Land, kun skulde have en Højde af 1,5 m over daglig Vande mod tidligere 2 m og en Kronebredde af 2,4 m mod tidligere 6 m, ligesom selve Brohovedet gjordes mindre. Endvidere skulde der foretages forskellige Ændringer af Anlægget for at gøre dette mere modstandsdygtigt overfor Bølger, Strøm og Is.

Vandbygningsdirektøren udarbejdede derhos et Projekt til en fuldstændig Genopbygning af det gamle Anlæg, og Udgifterne hertil ansløges til ca 30 000 Kr, medens Udgifterne til det førstnævnte Projekt var anslaaet til ca 16 000 Kr.

Efter at Sagsøgerne paa Grundlag af disse Projekter uden Resultat havde ført en Række Forhandlinger med begge de Sagsøgte om en mindelig Ordning med Hensyn til Broens Istandsættelse, lod Sagsøgerne, idet de var af den Formening, at Broen ved Gennemførelsen af det mindre omfattende Projekt vilde faa en i Forhold til den formindskede Benyttelse af den som Anlægsbro passende Størrelse, og at Anlægget tillige vilde være egnet til at tjene som Læmole for Fiskerbaade, af hvilke der findes en Del i Amtoft, Broen istandsætte paa Grundlag af det nysnævnte Projekt efter forud at have tilkendegivet Sogneraadet, at man vilde holde det ansvarligt for Udgifterne, der har udgjort 12 800 Kr.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne søgt de Sagsøgte, Øslø-Vesløs-Arup Sogneraad, og Bestyrelsen for Amtoftbroen, og nedlagt Paastand om, principalt at begge de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgerne har været berettigede til at istandsætte Amtoftbroen som sket, og at det sagsøgte Sogneraad tilpligtes at godtgøre dem Udgifterne ved Istandsættelsen med 12 800 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1930, indtil Betaling sker. Subsidjært har Sagsøgerne paastaaet begge de Sagsøgte tilpligtet at anerkende, at Sagsøgerne er berettigede til at istandsætte Broen efter det foranførte mere omfattende Projekt, samt det sagsøgte Sogneraad tilpligtet at godtgøre dem de Udgifter, der hertil maatte medgaa. Begge de Sagsøgte har nedlagt Paastand om Frifindelse for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte herfor har de Sagsøgte — der erkender, at Spørgsmaalet om den fortsatte Bestaaen af den af det sagsøgte Sogneraad overtagne Garanti for Broens Vedligeholdelse er bindende afgjort ved Vestre Landsrets Dom af 16 Marts 1927 — gjort gældende, at Sagsøgerne i Forhold til dem har savnet Føje til at lade Broen istandsætte som sket. I saa Henseende har de Sagsøgte nærmere anført, at Tilsynet med Broens Vedligeholdelse ifølge den foran gængivne Vedtægtsbestemmelse føres af Thisted Amtsraad gennem dettes Vejinspektør. Idet det derhos er uomtvistet, at Amtsraadet, der med de Sagsøgte har været enig i, at en fortsat Opretholdelse af Broen som Anlægsbro er økonomisk uforsvarlig, intet som helst Krav har stillet i Retning af Vedligeholdelse, maa den af Sagsøgerne foretagne Istandsættelse af Broen være de Sagsøgte uvedkommende. Selv om det imidlertid maatte kunne antages, at Sagsøgerne havde et selvstændigt Krav paa de Sagsøgte med Hensyn til Broen, kan et saadant Krav, efter hvad de Sagsøgte fremdeles har anført, ikke i Henhold til Garantitilsagnet gaa videre end til at kræve

Broen vedligeholdet, og da det, der nu er foretaget af Sagsøgerne, i Virkeligheden er Bygning af en ny Bro, omfatter Garantitilsagnet ikke de dertil medgaaede Udgifter. Endelig har det sagsøgte Sogneraad særlig fremhævet, at de med Hensyn til de Beløb, som de i Henhold til deres Garanti maatte komme til at udrede, maa kunne henholde sig til den medsagsøgte Brobestyrelse for at erholde Dækning af Broens Midler; Bestyrelsen vil imidlertid ikke kunne betale uden at behæfte Broen med Gæld, hvilket efter Vedtægtens Post 5 ikke kan ske uden Amsraadets Samtykke, der, efter hvad ovenfor er anført om Amsraadets Stilling ikke kan ventes at komme til at foreligge, saaledes at det sagsøgte Sogneraads Genkrav bliver uden Værdi.

I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold. I Henhold til det oftnævnte af Sogneraadet i Anledning af det ydede Statstilskud til Broens Bygning afgivne Garantitilsagn, der efter Vestre Landsrets upaaankede Dom af 1927 stadig staar ved Magt, maa Sagsøgerne have Ret til at kræve Broen vedligeholdet, og den ved fornævnte Vedtægt truffene Ordning med Hensyn til Varetagelsen af Broens Anliggender og Thisted Amsraads Tilsyn dermed findes ikke at kunne afskære Sagsøgerne fra om fornødent at gøre deres Vedligeholdelseskraav gældende direkte mod Sogneraadet eller at berettigede Brobestyrelsen til at betragte Gennemførelsen af dette Krav som sig uvedkommende. Da nu Vedligeholdelsen af Broen i Aarenes Løb er blevet ganske forsømt, uden at Amsraadet har fundet Anledning til at skride ind, og da der ej heller efter Afsigelsen af Vestre Landsrets oftnævnte Dom af Amsraadet, Sogneraadet eller Brobestyrelsen er foretaget nogetsomhelst for at faa Broen istandsat, findes Sagsøgerne i Forhold til begge de Sagsøgte at have været berettigede til paa det sagsøgte Sogneraads Bekostning at lade Broen istandsætte i fornødent Omfang. Idet det derhos end ikke af de Sagsøgte er anbragt, at de — som Trafikforholdene har udviklet sig — har nogen Interesse i, at Broen genopbygges i sin oprindelige Skikkelse, og idet det herefter og efter det iøvrigt foreliggende maa antages, at Broen — uden Anvendelse af unødige Bekostninger — er bragt i en saadan Stand, at den efter de nuværende Forhold er velegnet til at tjene som Anløbsbro, maa det sagsøgte Sogneraad være pligtig at godtgøre Sagsøgerne de hertil medgaaede Udgifter, hvorved bemærkes, at det af Sogneraadet angaaende dets mulige Genkrav mod Brobestyrelsen anførte findes at være uden afgørende Betydning. Herefter vil Sagsøgernes principale Paastand i det hele være at tage til Følge.

De Sagsøgte vil derhos in solidum have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfri Sager og i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Færdig fra Trykkeriet den 17 Februar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 33

Torsdag den 4 Februar.

Nr 159/1931. **Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-
Forbund (Selv)** mod

Barber- og Frisørsvendene **Georg A Bardram, Magné Rasmussen**
og **Wilhelm Kiefer** (Fich),

betræffende Gyldigheden af de Indstævntes Eksklusion m m.

Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1931: Den af de Sagsøgte Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-Forbund foretagne Eksklusion af Sagsøgerne Barber- og Frisørsvendene Georg Bardram og Magné Rasmussen som Medlemmer af Forbundet ophæves. De ovenomhandlede, for samtlige Sagsøgere Barber- og Frisørsvendene Georg A Bardram, Arnold Chr Holst Poulsen, Magné Rasmussen og Wilhelm Kiefer ærefornærmende Udladelser bør være døde og magtesløse. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgerne i Forening med 150 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da det ved Indstævnte Bardrams Optagelse som Medlem i Forbundet fra Forretningsudvalgets Side blev hævdet, at han havde arbejdet hos blokeret Mester, indgik han i Erklæringen af 24 Marts 1931 bl a paa, at Forretningsudvalget kunde udelukke ham som Medlem, hvis han gjorde Brud paa den af Forretningsudvalget for at optage ham som Medlem mod Betaling af ordinært Indskud stillede Betingelse: »at Georg A Bardram ikke i Fremtiden foretager sig noget, som Forretningsudvalget finder er til Skade for Svendestanden, Organisationen og Figaro.« Herved kan Forretningsudvalget imidlertid ikke anses at have erholdt en ikke iøvrigt i Forbundets Love hjemlet Adgang til at foretage saadan Eksklusion.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanterne søgt at skaffe yderligere Bevis for, at de Indstævnte Bardram og Rasmussen

havde gjort sig skyldige i Forhold, som kunde gøre Eksklusionerne berettigede. Ved de tilvejebragte Oplysninger er saadant Bevis imidlertid ikke ført.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i den indankede Dom anførte Grunde vil den, forsaavidt den er paaanket, være at stadfæste.

I Salær til den for de Indstævnte beskikkede Sagfører for Højesteret vil Appellanterne have at betale 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanterne, Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-Forbund, til Højesteretssagfører Fich 200 Kroner.

De idømte Omkostningsbeløb at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at der i 1927 var opstaaet Konflikt mellem Mestre og Svende i Barber- og Frisørfaget her i Staden, hvilket i Maj s A førte til Lock-out, besluttede »Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-Forbund« paa Svendenes Vegne at skride til Oprettelsen af saakaldte Kampstuer, betjent af Svendene. Den københavnske Afdeling indenfor Forbundet, der bærer Navnet »Barber- og Frisørsvendenes Fagforening for København og Omegn«, bestod af 6—700 Medlemmer, hvis øverste Myndighed efter Loven er Generalforsamlingen. For nu under den indtraadte Konfliktssituation i hvert enkelt Tilfælde at kunne handle med fornøden Effektivitet og Hurtighed foreslog man, idet det maatte forudses, at Forhandlinger mellem Forbundet og den københavnske Afdeling ved dennes Generalforsamling vilde virke besværligere og navnlig tage for lang Tid at stille Forslag om ved en Urafstemning indenfor Københavns Afdelingens Medlemmer at delegere Generalforsamlingens Myndighed til et 15 Mands Udvalg. Dette Forslag blev ved Urafstemningen i December 1927 vedtaget, saaledes at 15 Mands Udvalget kom til at bestaa af Forbundets Forretningsudvalg, Københavns Afdelingens Bestyrelse og 7 Medlemmer indenfor denne Afdeling. Den saaledes etablerede Ordning bestaar fremdeles; i Tidens Løb har Forbundets Opgave forsaavidt angaar Virksomheden i København skiftet Karakter, idet den ved Siden af det rent faglige har faaet store økonomiske Interesser.

Det er af Forbundet anført, at Kampstuerne, der senere har faaet Navn af »Figarosalonerne«, har en aarlig Omsætning af over 1½ Million Kroner alene i Frisørarbejde, hvortil kommer Salg og Fabrikation af Parfumeartikler m v.

I Midten af April 1931 opfordrede nogle arbejdsløse Frisørsvende ved trykte Løbesedler, der uddeltes i »Figarosalonerne«, samtlige køben-

havnske Frisørsvende til at deltage i et Møde den 20 s M i Folkets Hus paa Enghavevej til en indgaaende »Drøftelse af vort Fags alvorlige Situation.«

Paa Mødet optraadte bl a Sagsøgerne Barber- og Frisørsvendene Magné Rasmussen og Georg A Bardram, af hvilke sidstnævnte i det hele maa antages at staa som den drivende Kraft i Oppositionen mod det sagsøgte Forbund, og kritiserede 15 Mands Udvalgets Arbejdsmetode m m, idet Bardram fremhævede, at Kampsituationen nu — gennem dens Bestaaen i en Aarrække — i Virkeligheden var bleven en permanent Situation, hvorfor Svendene nu maatte forlange at faa deres permanente Organisationsformer tilbage navnlig ved, at Generalforsamlingen atter indkaldtes som højeste Myndighed i Københavns Afdelingen. Mødet endte med, at man vedtog en Resolution, der krævede Generalforsamlingen indkaldt med Dagsorden: Femtenmandsudvalgets Afskaffelse.

Forbundets Hovedbestyrelse, der maatte anse Indkaldelsen til og Afholdelsen af det omtalte Møde med der faldne Udtalelser som i høj Grad organisationsfjendtlige Handlinger, vedtog paa et Møde den 26 s M følgende:

Efter at Forbundets Forretningsfører havde redegjort det Forhold, at Medlemmerne Nr 5862 Georg Bardram, Nr 3800 M Rasmussen, Nr 5601 E Larsen, Nr 5430 A Poulsen og Nr 5675 V Kiefer, hvilke Medlemmer udgør »de arbejdsløse Frisørsvendes Udvalg«; havde gjort Forsøg paa Oprør blandt Forbundets københavnske Medlemmer i Frisørfaget, og efter at de paagældende 5 Medlemmer af nævnte Udvalg havde udtalt sig overfor Hovedbestyrelsen, har denne truffet følgende enstemmige Beslutning:

Medlem Nr 5862 Georg Bardram og Nr 3800 M Rasmussen ekskluderes af Forbundet den 29 April 1931, medens Medlemmerne — — — Nr 5430 A Poulsen og Nr 5675 V Kiefer, udelukkes fra Arbejde i Figaro, indtil de skriftligt overfor Forretningsudvalget har erklæret, at de har ophørt med deres Splittelsesbestræbelser, hvorhos de samme 2 Medlemmer, hvis de herefter fortsætter deres organisationsfjendtlige Arbejde, straks kan ekskluderes af Forretningsudvalget, idet Hovedbestyrelsen har overdraget dette sin Myndighed i saa Henseende.

I det den 29 April udgivne Nummer af Forbundets officielle Organ »Ugens Spejl« offentliggjorde Forbundets Hovedbestyrelse Resolutionen og knyttede dertil en Række Udtalelser. Det hedder saaledes:

»Ved Indkaldelsen af det illegitime Møde afvigte 20 April har de 5 Medlemmer, hvoraf de 3 formentlig har handlet i ungdommeligt Letsind, absolut foretaget sig Handlinger, som i højeste Grad er skadelig for vort Forbund, og dermed for den samlede organiserede Svendestand. Meningen har i Henhold til den udsendte Løbeseddel afgjort været, at omtalte Klikke vilde tage Bestemmelse i vitale Spørgsmaal, som kun den ansvarlige Ledelse i Forbindelse med den kompetente Forsamling har Myndighed til at afgøre, og et saadant Forsøg kan kun betragtes som Forrædderi overfor Organisationen og Medlemmerne. At Forsøget faldt uheldigt ud, idet det endte i en betydningsløs Resolution, skyldtes ikke nævnte Udvalg, men Modstanden det mødte i dets Hensigt. Imidlertid har Udvalget overfor Hovedbestyrelsen slaaet fast, at det vil fortsætte

i sine Bestræbelser, hvorfor det kan ventes, at det vil søge at opnaa det, som ikke lod sig gøre første Gang. Og i denne Forbindelse betonedes Udvalget, at det ikke alene paany vilde indkalde Svendene til et illegitimt Møde, men at det endog vilde indblande Offenligheden i Forholdet ved at indkalde til offentlige Møder.

Da sligt Oprør kun kan virke til Skade for Organisationen i Almindelighed og for Figaro i Særdeleshed, har Hovedbestyrelsen set sig nødsaget til at gaa frem med haard Haand.

I Figaro beskæftiges i Øjeblikket ca 400 Svende, hvoraf mange er Familieforsørgere, og deres Eksistens staar paa Spil, hvis Oprørsforsøget ikke kvæles. Hertil kommer, at Figaro er blevet en bærende Institution for vort Forbund, og dermed Svendestandens Livsinteresser.«

Der redegøres derefter nærmere i Artiklen for de store økonomiske Interesser, der staar i Fare, hvis Splittelsesforsøg ikke »vises Vintervejen«, og der fortsættes derefter:

»Endskønt Oprørsmødet kun er omtalt i et lille Dagblad, har det allerede lavet Ulykker. Mestrenes Lav har gennem deres Blads Redaktør, — — — undersøgt Mulighederne for Gennemførelse af en for Svendene daarlig Overenskomst. Endvidere har bekendte Oplysningsbureauer søgt Underretning om Figaros Stabilitet, til Brug for betydelige Firmaer, som Figaro maa handle med, hvis dets Fabriks- og Grossist-Virksomhed skal i Gang, og dette gælder endda udenlandske Fabrikker i Parfume og dermed beslægtede Artikler.

Omtalte Udvalg, hvis Opgave kun er at bringe Svendene og deres Organisation Fortræd, uden at det har eller kan paatage sig noget Ansvar, har maattet erkende, at det holder selvstændigt Kontor, og dets Virksomhed og Formaal er derfor tydeligt fastslaaet.«

Den 29 April d A afholdt Udvalget et nyt Protestmøde, hvor Sagsøgerne Rasmussen og Bardram udtalte sig, idet de protesterede mod Eksklusionerne og fastholdt Kravet om at faa Generalforsamlingen indkaldt; der vedtoges sluttelig en Resolution i Tilslutning hertil.

Under denne Sag har nu Sagsøgerne, de fornævnte, i Forbundets Resolution omtalte Barber- og Frisørsvende: Bardram, Poulsen, Rasmussen og Kiefer anbragt, at de ikke har foretaget sig andet end — hvad de formentlig maa være fuldt berettigede til, naar de er af den Anskuelse — under de nu foreliggende Forhold at kritisere den vedvarende Eksistens af 15 Mands Udvalget og drøfte dette Spørgsmaal nærmere paa indkaldte Møder.

Idet de skete Eksklusioner herefter efter deres Anbringende har været ganske ubeføjede, har Sagsøgerne Bardram og Rasmussen paa-staaet de Sagsøgte Dansk Soignerings-, Toilet- og Sanitetsarbejder-Forbund tilpligtede at ophæve Eksklusionen af dem som Forbundsmedlemmer, hvorhos samtlige Sagsøgere har paastaaet de efternævnte, ærerørige dem vedrørende Udladelser, der alle findes optagne i det fornævnte Nummer af »Ugens Spejl« kendt døde og magtesløse, nemlig følgende Udtalelser: »hvis de herefter fortsætter deres organisationsfjendtlige Arbejde — — —«. »Omtalte Udvalg, hvis Opgave kun er at bringe Svendene og deres Organisation Fortræd — — —«. — — — et

saadant Forsøg kan kun betragtes som Forræderi overfor Organisationen og Medlemmerne, — — —«.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte herfor har de i det hele anført de samme Betragtninger, som findes gengivet ovenfor i det omtalte Nummer af »Ugens Spejl«. De har fremhævet, at de foreliggende Artikler — særlig fra Bardrams Side, der efter sin Forklaring er Kommunist, og først blev indmeldt i Forbundet den 24 Marts d A, efter at have afgivet Erklæring om, at han ikke fremtidig maatte foretage sig noget »som Forretningsudvalget finder er til Skade for Svendestanden, Organisationen og Figaro«, — formentlig alene har haft til Formaal at skabe Splittelse indenfor Forbundet og Figarosalonerne, hvorved store økonomiske og for Svendene vitale Interesser sættes paa Spil. Specielt har de Sagsøgte anført, at Sagsøgeren Bardram paa Mødet den 20 April opfordrede til Streike og har givet Pressen Adgang til Mødet.

De Sagsøgte hævder herefter, at Sagsøgerne ved deres omhandlede Optræden har udvist organisationsfjendtligt Forhold, og støtter deres Berettigelse med Hensyn til de foretagne Eksklusioner paa Bestemmelsen i Forbundets Loves § 14 b, hvorefter der i »intet Tilfælde maa handles ukollegialt eller i Strid med Beslutninger, der er taget til Beskyttelse af Forbundets og dets Medlemmers Interesser,« sammenholdt med Lovenes § 17, Stk 2, der er saalydende: »I Tilfælde, hvor Loven intet foreskriver, kan Hovedbestyrelsen under Ansvar for førstkomende Kongres træffe saadanne Beslutninger, som den anser for nødvendige og i Overensstemmelse med Forbundets Tarv.«

Med Hensyn til, om der paa Møderne fra nogen Side og specielt af Bardram, har været rejst Spørgsmaal om Streiken, bemærkes, at Barber- og Frisørsvend Mogens Rahr herom som Vidne har forklaret, at han paa det første Møde udtalte, at man kunde tvinges ind i den Situation at komme en Time for sent om Morgenens eller at gaa en Time før om Aftenen, men han tilføjede, at saa vidt bør det dog aldrig gaa, da de alle var interesserede i, at det gik godt for Figarosalonerne.

Sagsøgeren Bardram har under Partsforklaring benægtet at have opfordret til Streike; han mindes, at et Medlem fremkom med en Udtalelse om, at den eneste Ret, de havde, var at »glemme at gaa paa Arbejde«, hvortil Bardram bemærkede, at Streike i den foreliggende Situation var et meget farligt Vaaben at gribe til, noget af det sidste, man greb til, naar alt andet glippede.

Mere er ikke oplyst angaaende Spørgsmaalet om Opfordring til Streike.

Bardram har dernæst som Part benægtet at have givet Pressen Adgang til at overvære Mødet.

Som Sagen herefter foreligger oplyst, kan det ikke anses godtgjort, at Sagsøgerne, specielt Bardrams Aktion og Optræden under Møderne er gaaet videre end til en stærk Kritik af 15 Mandes Udvalget, som nu efter dets Bestaaen i en Aarrække ønskes afskaffet for atter at give Plads for Generalforsamlingen. Herved findes Sagsøgerne ikke i og for sig at kunne anses at have gjort sig skyldige i noget organisationsfjendtligt Forhold.

betale 600 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 2 April 1930, til Betaling sker. Indstævnte betaler derhos til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret samt i Salær og i Godtgørelse for Udlæg til Højesterets-sagfører Stein 150 Kroner og 18 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Adolf Vilhelm Carstensen, i Tønder, der var Staldkarl hos Sagsøgte, Gæstgiver Chr Petersen, sammesteds, var den 4 September 1928 paa Loftet i en Sagsøgte tilhørende Ladebygning beskæftiget med at hensætte Hø, der aflæssedes fra en Vogn. Under dette Arbejde snublede han, saaledes at han i Faldet slog Loftsbrædderne i Stykker, hvorved han faldt igennem Loftet ned i den under dette liggende Stald. Samme Dag blev han, der ved Faldet havde paadraget sig et Kraniebrud, indlagt paa Tønder Sygehus, hvorfra han først blev udskrevet den 17 November s. A. Sagsøgeren var ved Ulykkestilfældet ca 70 Aar gammel.

I en den 4 Oktober 1929 til Arbejderforsikringsraadet afgivet Erklæring har Dr med G Neve udtalt følgende om Sagsøgerens Helbreds-tilstand:

»Iflg Undersøgelsen har Expl, der synes at være Psychopath, ved Ulykkestilfældet paadraget sig en Fractur af Basis cranii, der har efterladt Svimmelhed, Døvhed paa h Øre og angivelig nogen Hovedpine. Der skønnes at være en betydelig Hyperlatio med i Spillet. Endvidere findes der Tegn paa en Arteriosclerose og en Hjertelidelse.«

Arbejderforsikringsraadet har herefter tilkendt Sagsøgeren en Invaliditetserstatning paa 400 Kr, svarende til en Invaliditetsgrad af 10 pCt.

Sagsøgeren har imidlertid anset denne Erstatning for at være for ringe, og har derfor med Arbejderforsikringsraadets Samtykke anlagt nærværende Sag, hvorunder han under Henvisning til, at Ulykken er foraarsaget ved, at Loftet har været raaddent, og at Sagsøgte derfor maa bære Ansvaret for den skete Skade, har paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale ham Erstatning for den ham overgaaede Svie og Smerte samt for Invaliditet efter Rettens Skøn, dog ikke udover 3000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 2 April 1930, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at han ikke har vidst eller kunnet vide, at Loftets Tilstand var en saadan, at Færdsel henover det var forbundet med Fare, samt at Sagsøgeren, der havde boet paa Loftet i 8 Aar, var langt bedre kendt med dette end Sagsøgte, og derfor burde have taget sig i Agt for eventuelle daarlige Brædder. Sagsøgte har dernæst gjort gældende, at der i hvert Fald kun

kan tilkendes Sagsøgeren Erstatning for Svie og Smerte, men ikke tillige for Invaliditet, idet han paa Grund af sin fremrykkende Alder end ikke før Ulykken var i Stand til at forrette Arbejde af nogen væsenlig Betydning.

Da det imidlertid fremgaar af de under Sagen afgivne Parts- og Vidneforklaringer, at Loftet i lang Tid har været i uforsvarlig Stand, og at Sagsøgte har været vidende herom, findes denne at maatte være pligtig at betale Sagsøgeren Erstatning for den ham tilføjede Beskædigelse. Denne Erstatning vil under Hensyn til Sagsøgerens Alder samt til, at hans Arbejdsfortjeneste i Tiden før Ulykken var 10 Kr maanedlig foruden Kost og Logis, være at fastsætte under eet til 1000 Kr, hvilket Beløb Sagsøgte derfor vil have at betale Sagsøgeren med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 2 April 1930, indtil Betaling sker.

Ifølge en under Sagen fremlagt Skrivelse fra Arbejderforsikringsraadet af 9 Oktober 1930 skal Arbejdsgivernes Ulykkesforsikring af det tilkendte Beløb have Erstatning for, hvad Selskabet i Medfør af Ulykkesforsikringsloven har maattet udrede til Sagsøgeren.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgeren med 150 Kr.

Fredag den 5 Februar.

Nr 2/1932.

Rigsadvokaten

mod

Jørgen Peter Jessen (Ahnfelt-Rønne),

der tiltales for Tyveri.

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1931: Tiltalte Jørgen Peter Jessen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ørum, 50 Kr.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 80 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører

Ahnfelt-Rønne betaler Tiltalte Jørgen Peter Jessen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jørgen Peter Jessen ved 3 jyske Statsadvokateurs Anklageskrift af 13 Oktober 1931 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 230 for anden Gang begaaet simpelt Tyveri ved den 13 September 1931 om Aftenen under et Bal paa Høj Kro i Emmerlev Sogn fra en Frakke i Forstuen i tyvagtig Hensigt at have tilegnet sig en Dameportemonnaie af Værdi 2 Kr og med Indhold 2 Kr samt en Naal med gul Sten af Værdi 1 Kr.

Tiltalte er født den 16 April 1911 og er tidligere anset ved Dom afsagt af Retten for Tønder Købstad m v den 26 Juni 1931 efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, og § 247, med en betinget Straf af 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Tiltalte har benægtet at have gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Ved Sagens Oplysninger, derunder de Vidneforklaringer, der er afgivet af Helene Marie Nikolaisen, dennes Plejebroder Tjenestekarl Peter Jepsen, Tjenestekarl Peter Nielsen Jensen og Urmager Todsen Hansen samt dennes Hustru og to Døtre, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte, der som nævnt tidligere har gjort sig skyldig i Berigelsesforbrydelser, har begaaet det ham paasigtede, i Anklageskriftet ommeldte Forhold.

For det af ham begaaede Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 230, 1 Led, med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Nr 315/1931.

Rigsadvokaten

mod

Max Ferdinand Christiansen (Bruun),

der tiltales for Krænkelse af Blufærdigheden og Overtrædelse af Tillhold.

Østre Landsrets Dom af 9 December 1931: Tiltalte Max Ferdinand Christiansen bør tvangsindlægges i Forvaringsanstalten paa Sundholm. Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Axel Hulegaard, 50 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Max Ferdinand Christiansen.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun betaler Max Ferdinand Christiansen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Anklagemyndigheden har ved Tilkendegivelser af 22 Oktober d A og 17 f M rejst Sag mod Max Ferdinand Christiansen og nedlagt Paa-stand om, at han, der sigtes for Krænkelser af Blufærdigheden ved den 20 Juni 1931 Kl ca 7 Morgen i Ejendommen Halvdansgade 17 at have fremvist sit mandlige Lem for Fru Ebba Jensen, der derved følte sin Blufærdighed krænket, og om hvem Retslægeraadet i Skrivelse af 16 Oktober 1931 har udtalt, at han ikke er sindssyg eller aandssvag, men et i høj Grad drikfældigt Individ, der under Paavirkning af Alkohol stadig gør sig skyldig i Forbrydelse mod Sædeligheden og maa anses for farlig for Retssikkerheden, i Medfør af § 1, 1 Stk i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, undergives Sikkerhedsforanstaltninger, saaledes at han anbringes paa Forvaringsanstalten paa Sundholm. Der er derhos subsidiært nedlagt Paa-stand om, at Tiltalte for sit foran beskrevne Forhold idømmes Straf efter Straffelovens § 185 og for Overtrædelse af et ham ved Justitsministeriets Skrivelse af 22 Oktober 1925 meddelt Tilhold om ikke at nyde eller købe spirituøse Drikke efter § 6 i Lov Nr 133 af 11 April 1925, jfr Lov Nr 299 af 14 December 1927, idet han fra den 23 Maj 1929 til sin Anholdelse den 20 Juni 1931 hyppigt har nydt Spiritus.

Tiltalte er født den 7 Juni 1894 og er tidligere bl a anset:

i Københavns Kriminal- og Politiret i Juli 1919 med en Bøde ifølge Vedtagelse stor 100 Kr for Overtrædelse af Straffelovens § 185,

ved Østre Landsrets Dom af 23 August 1920 efter Straffelovens §§ 228 og 185, jfr midlertidig Straffelovs § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage,

ved samme Rets Dom af 4 December 1923 efter Straffelovens § 230, I, § 185 og § 168, 1 Pkt, jfr § 46, for førstnævnte Bestemmelses Vedkommende delvis og for de øvrige Bestemmelser Vedkommende og i det hele sammenholdt med § 39, med Forbedringshusarbejde i 4 Aar,

ved Københavns Byrets Dom af 14 Februar 1927 efter Straffelovens § 185 og Lov Nr 133 af 11 April 1925 § 6 (Overtrædelse af ovennævnte Tilhold) med Forbedringshusarbejde i 8 Maanedes,

og senest ved Dom, afsagt af Retten for Tønder Købstad m v den 17 Juli 1928, efter samme Bestemmelse med Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

Med Hensyn til det ovenanførte Tiltalte paasigtede Forhold overfor Fru Ebba Jensen har Tiltalte afgivet Tilstaaelse, stemmende med det iøvrigt oplyste; han havde den foregaaende Dag nydt en Del Spiritus og havde i Løbet af Natten uden at have sovet fortsat Drikkeriet; da han om Morgenen vilde gaa til sit Arbejde, var han temmelig stærkt paavirket, og da han i en Gaard, hvor han var gaaet ind for at lade Vandet, saa en ham ubekendt Kvinde ved et Vindue i Stueetagen, tog han for at søge kønslig Tilfredsstillelse sit Lem frem for at Kvinden skulde se det.

Under ovennævnte den 4 December 1923 paadømte Sag var Tiltalte indlagt til Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge i Erklæring af 7 Oktober s A bl a udtaler, at Tiltalte »ikke er sindssyg eller aandssvag, respektive dement; han er formentlig sjælelig noget degenerativt præget fra fødslen og har fra tidlige aar været stærk drunker, dog uden at der hos ham har udviklet sig nogen egentlig alkoholisk-kronisk nerve-sindslidelse; han har ej heller frembudt sikre tegn paa epilepsi.« Endelig udtaler Overlægen, at det forekommer ham betænkeligt at nægte, at der ikke under den Fase af Tiltaltes Rus, for hvilken han angiver Glemsel, og under hvilken Voldtægtsforsøget og Exhibitionismen falder, har været en saadan, og i nogen Grad fra den normale Rus saa afvigende omfangsrig Bevidsthedsplumring, at han maa siges at have handlet ganske automatisk og ganske modstandsløst overfor sin ved Alkoholen vakte sexuelle Trang. Retslægeraadet har derefter i Erklæring af 24 Oktober s A udtalt, »at det efter det i Sagen oplyste maa antages, at Tiltalte er et noget psykisk degenereret, gennem vanemæssig Alkoholmisbrug brutaliseret Individ, og at han i al Fald, da han begik Forbrydelserne mod Sædeligheden har været beruset, men der findes i det oplyste ikke tilstrækkelige Holdepunkter for den Antagelse, at han ved nogen af Lejlighederne har handlet under Indflydelse af et forbiggende alkoholisk Sindssygdomsanfald (patologisk Rus); kun naar han er beruset, maa han ud fra et lægeligt Synspunkt anses farlig for den offentlige Sikkerhed.«

Under ovennævnte den 17 Juli 1928 paadømte Sag har Amtslægen i Tønder efter Undersøgelse af Tiltalte i Erklæring af 4 s M udtalt, at Tiltalte »ikke er sindssyg eller aandssvag, men hans stærke og hyppige spiritusnydelse bringer ham undertiden i en abnorm tilstand, der maa regnes for betinget og præget af en individuel reactionsmaade overfor alkoholforbruget; hans rus gaar over til, hvad man paa Fransk kalder en »Ivresse amnesique«, over i den patologiske rus, hvis fornemmeligste kendetegn er den fuldstændige og skarpt afgrænsede hukommelsesdefekt.«

Under nærværende Sag har Tiltalte paany været indlagt til Observation paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvis Overlæge i Erklæring af 26 September d A udtaler, at Tiltalte ikke er »aandssvag eller sindssyg nu, men maa som tidligere betegnes som drunker. Hans Rus har denne gang som tidligere ikke i sin Helhed haft Præget af den patologiske. At hans Erindring for exhibitionismen kan være meget ringe resp. manglende, kan som sidst ikke udelukkes overfor hans Paastand, saaledes at man kan formode en amnestisk fase under en ellers normal

Rus. Hvorvidt man her er ude over de fysiologiske Variationsmuligheder for den saakaldte normale Rus, lader sig i høj Grad diskutere. Praktisk taget er den eneste Mulighed for at pacificere denne Mand efter mit Skøn at tvinge ham til Totalafhold fra Alkohol.« Retslægeraadet har dernæst i ovenanførte Erklæring af 16 Oktober d A udtalt sig som ovenfor angivet med Tilføjende, at det anbefales, at Tiltalte interneres i Forvaringsanstalten paa Sundholm.

Paa en af Landsretten foranlediget Forespørgsel til Retslægeraadet om, hvorvidt Tiltalte kan antages at være lidende af sexuel Abnormitet, har Raadet i Skrivelse af 3 d M udtalt, at det er muligt, det var tilfældigt, at Tiltalte første Gang gjorde sig skyldig i Exhibition, men det er utvivlsomt, at Tilbøjeligheden til at begaa denne Handling, efterhaanden, formentlig væsenlig paa Grund af hans stærke Drikfældighed, er blevet ham habituel og nu maa karakteriseres som hvilende paa en virkelig sexuel Abnormitet, som han som Følge af de med Straffene følgende Erfaringer under almindelige Forhold saa nogenlunde kan holde i Tømme, men som giver sig Udslag, naar Rusen yderligere svækker Hæmningen.

Den for Tiltalte beskikkede Tilsynsværge har protesteret imod, at Tiltalte, som af Anklagemyndigheden paastaaet, tvangsindlægges paa en Anstalt.

Da imidlertid den sexuelle Abnormitet, som Tiltalte efter det ovenanførte er lidende af, har givet sig Udslag i strafbare Handlinger, der vidner om en nærliggende og alvorlig Fare for betydeligere Krænkelser af den almene Retssikkerhed ved Sædelighedsforbrydelse, findes Anklagemyndighedens principale Paastand at maatte tages til Følge.

M a n d a g d e n 8 F e b r u a r .

Nr 109/1931. Husejer **Johan Magnussen** (Meyer)

m o d

Gaardejer **Søren Hjort** (Gorrissen),

betræffende Appellantens Hæftelse i Henhold til en Kautionserklæring.

Dom afsagt den 14 Oktober 1930 af Retten for Silkeborg Købstad m v: De Sagsøgte A/S Den midtjydske Radikale Venstre-
 presse i Likvidation, Silkeborg, og Husejer Johan Magnussen, Lemming,
 bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren Gaardejer Søren
 Hjort, Grauballe, inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale
 1000 Kr med Renter 5½ pCt p a fra den 11 Juni 1928, til Betaling sker, og
 Sagens Omkostninger med 150 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 4 Februar 1931: Underrettsdommen bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Husejer Johan Magnussen, til Indstævnte, Gaardejer Søren Hjort, 100 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket med Justitsministeriets Tilladelse.

Efter det oplyste var der for de oprindelig optagne Laan, for hvilke Appellanten hæftede, givet Panteret som i Kautionsbeviset betinget, og Pantet var ganske utilstrækkeligt til at yde Dækning for mere. Herefter maa det være uden Betydning, at der ikke er givet Pant til Sikkerhed for Laanet paa de 9000 Kroner.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til Dommens Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Husejer Johan Magnussen, til Indstævnte, Gaardejer Søren Hjort, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Gaardejer Søren Hjort, Grauballe, paastaar de Sagsøgte, A/S Den midtjydske Radikale Venstreprese i Likvidation, Silkeborg, og Husejer Johan Magnussen, Lemming, tilpligtede in solidum at betale 1000 Kr, med Renter 5½ pCt p a fra den 11 Juni 1928, hvilket Beløb de Sagsøgte skal skyldes ham ifølge Gældsbevis, stort 9000 Kr, af 2 Februar 1926, Aktieselskabet som Hovedskyldner, Magnussen som Selvskyldnerkautionist. Aktieselskabet har erkendt Søgsmålet Rigtighed og vil derfor være at dømme efter Paastanden; Magnussen har paastaaet sig frifundet, idet han anfører, at hans Kautionserklæring, der er dateret den 23 Juni 1923 og vedhæftet fornævnte Gældsbevis, ikke omfatter Gæld stiftet af A/S Den midtjydske Radikale Venstreprese, men alene Gæld, stiftet af A/S Silkeborg-Kellerup Venstreblad, og ikke Gælden ifølge det nævnte Gældsbevis, men kun Gæld ifølge nogle i 1923 optagne Laan til samlet Beløb 64000 Kr, samt endelig, at der ikke som betinget er udstedt Pantebrev til Sikkerhed for Laanet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, derunder de af flere af Sagsøgte Magnussens Medkautionister afgivne Forklaringer, at A/S Den midtjydske Radikale Venstreprese er at anse som en Fortsættelse af A/S Silkeborg-Kellerup Venstreblad, og at den stedfundne Forandring

er et blot Navneskifte, foranlediget ved, at flere Blade inddroges under Selskabet. Den af Sagsøgte med Støtte i dette Forhold fremsatte Indsigelse findes derfor ikke at kunne tages til Følge. Da derhos Kautionserklæringen bemyndiger Bestyrelsen til at optage Laan indtil 70 000 Kr, og da Bestyrelsen efter det foreliggende ikke kan antages derved, at der straks kun laantes 64 000 Kr — hvilket Beløb forventes at være tilstrækkeligt til at dække den forhaandenværende Gæld — at være afskaaret fra at optage yderligere Laan indenfor det nævnte Højeste-beløb, maa Sagsøgte i hvert Fald anses at hæfte for et samlet Laane-beløb, der ikke overstiger denne Grænse. Idet endelig Betingelsen om Sikkerhedsstillelse ved Udstedelse af Pantebrev maa antages alene at være bindende for Aktieselskabets Bestyrelse i Forhold til Kautionisterne, men ikke at berøre disses Hæftelse overfor Laangiveren, vil Sagsøgte Magnussen være at dømme til at udrede det herunder Sagen indtalte Beløb som paastaaet. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgeren med 150 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 14 Oktober 1930 af Retten for Silkeborg Købstad m v.

For Landsretten har Appellanten yderligere anført, at der ikke i Overensstemmelse med de paagældende Love foreligger en Bestyrelsesbeslutning om Optagelse af Laanet i 1926, samt at den i Kautionserklæringen liggende Fuldmagt for Bestyrelsen til at optage Laan, kun angik Optagelse af Laan til Dækning af den ved Erklæringens Udstedelse foreliggende Gæld, i hvilken Forbindelse Appellanten videre har henvist til, at Selskabets Forhold blev væsenlig ændrede ved Overtagelsen af andre Blade som i Dommen ommeldt.

Da imidlertid Laantageren maa anses bundet ved de paa Gældsbeviset afgivne Underskrifter, maa det være uden Betydning for Indtrædelsen af Appellantens Kautionsforpligtelse, om en egenlig Bestyrelsesbeslutning ikke foreligger, og da den af Appellanten paastaaede Begrænsning i Kautionsforpligtelsen, om hvilken Kautionserklæringen intet indeholder, ikke kan anses tilstrækkelig godtgjort, hvorved bemærkes, at der ikke er forelagt Landsretten nærmere Oplysning om den af Appellanten paastaaede forøgede Risiko ved Selskabets Overtagelse af de paagældende Blade, vil der ikke kunne gives Appellanten Medhold i hans foranførte Indsigelser.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, for saa vidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger her for Retten vil Appellanten have at godtgøre Indstævnte med 100 Kr.

T i r s d a g d e n 9 F e b r u a r .

Nr 284/1931.

Rigsadvokaten

i n o d

Emil Serinus Larsen (Henriques),

der tiltales for uretmæssig Konkurrence.

Sø- og Handelsrettens Dom af 27 Oktober 1931: Tiltalte, Fabrikant Emil Serinus Larsen, Indehaver af Firmaet »Dana-Kitler«, bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 200 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Sø- og Handelsretten afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

k e n d e s f o r R e t :

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Henriques betaler Tiltalte Emil Serinus Larsen 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 21 September 1931 tiltales Fabrikant Emil Serinus Larsen, Indehaver af Firma »Dana Kitler«, Julius Blomsgade 16, for Overtrædelse af § 9 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 i følgende Anledning:

»Tiltalte, der efter ovennævnte Adresse driver Virksomhed bl a med Fremstilling af Damekitler, benytter i dette sit Erhverv et Navn og Forretningskendetegn, der ikke tilkommer ham, og som er egnet til at hidføre Forveksling med en af anden Erhvervsvirksomhed retmæssig ført Betegnelse. Forholdet er nærmere dette: at Tiltalte som Firma- og Forretningskendetegn benytter Ordet »Dana . . .« hvis retmæssige Benyttelse er erhvervet af Anmelderen, der driver Forretning i samme Branche som Tiltalte.«

Klageren, Fabrikant Fritz Neubert, har anført følgende: I 1923 fik Firmaet Aug Neubert indregistreret Ordet »Dana« som Varemærke for Tekstilvarer omfattende alle Metervarer og al Konfektion i nærmere angivet Omfang. Retten til dette Mærke overgik ifølge Anmeldelse af 30 Marts 1931 til Klageren. Paa Trods heraf har Tiltalte i Dagbladene og i Telefonbogen averteret med »Dana-Kitler«, ligesom han i Sommeren 1931 har faaet indregistreret Firmanavnet »Dana-Kitler ved Emil Larsen«. Herved har Tiltalte efter Klagerens Mening gjort sig skyldig i

ulovlig Konkurrence, der er saa meget mere graverende, som Tiltalte i April 1930 skriftlig har erklæret, at han fremtidig ikke vil udsende Reklamer med »Dana-Kitler«, ligesom han i Løbet af 6 Maaneder vil arbejde for at afvikle Navnet »Dana-Kitler« som Firmabetegnelse. Ved sin Konkurrence har Tiltalte paaført Klageren et Tab, hvis Størrelse denne ganske vist ikke kan oplyse, men som han anslaar til mindst 1000 Kr. Han paastaar Tiltalte idømt Bøde og Erstatning.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt. Han kan ikke uden Bevis erkende Klagerens Ret til Ordet »Dana«, og han bestrider i det hele, at Klageren har Eneret til dette Ord, der er saa almindeligt, at det ikke kan forbeholdes noget enkelt Firma. Det er ikke ham, der har fundet paa Betegnelsen »Dana-Kitler«, idet denne Betegnelse allerede brugtes, medens Tiltalte for ca 4 Aar siden var Prokurist i det Firma, han senere har overtaget. Det er rigtigt, at Tiltalte har afgivet den af Klageren omtalte Erklæring, men han gjorde det paa et Tidspunkt, da han ikke vidste bedre end, at Klageren havde Ret til, hvad han forlangte af Tiltalte. Tiltalte bestrider endelig, at Klageren har lidt noget Tab.

Som ovenfor nævnt drejer Sagen sig om Tiltaltes Benyttelse af Betegnelsen »Dana-Kitler«. Retten maa give Klageren Medhold i, at der er en saadan Lighed mellem denne Betegnelse og det i 1923 indregistrerede og siden da benyttede Varemærke »Dana«, der efter det oplyste nu er overgaaet til Klageren, at Forveksling — idet Betegnelsen benyttes indenfor samme Branche — er nærliggende. Tiltalte vil derfor for Overtrædelse af ovennævnte Lovbestemmelse være at dømme til Betaling af en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, stor efter Omstændighederne 200 Kr, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger. Derimod er der ikke forelagt Retten saadanne Oplysninger, at der under denne Sag kan tilkendes Klageren nogen Erstatning.

Nr 295/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Poul Andre Nielsen (Kondrup),

der tiltales for Bedrageri og Falsk.

Østre Landsrets Dom af 19 November 1931: Tiltalte Poul Andre Nielsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 1 Aar og i Erstatning til Flaskehandler Christian Rasmussen betale 160 Kr. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Chr Saugmann, 50 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For sit i Dommen beskrevne Forhold vil Tiltalte være at anse efter de i Dommen anførte Straffebestemmelser, men Straffen findes efter Omstændighederne og under Hensyn til den midlertidige Straffelov af 1 April 1911 § 13 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. I Henseende til den idømte Erstatning og til Sagens Omkostninger vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Poul Andre Nielsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. I Henseende til den idømte Erstatning og til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesterettillægges der Højesteretssagfører Kondrup 50 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 10 Afdeling, tiltales Poul Andre Nielsen

1) for Bedrageri derved, at Tiltalte — som den 2 Januar 1931 af Lauritz Christensens Befordringstøjsauktioner havde købt en brun Valak, en Enspænder Ladvogn, en Enspænder Sele, en Pisk og et uldent Dækken paa Afbetaling med sædvanligt Ejendomsforbehold for 500 Kr — den 13 Juni 1931 svigagtigt til Flaskehandler Christian Rasmussen for en Pris af 200 Kr har solgt Hesten, Selen, Pисken og Dækkenet, uagtet der af Købesummen for Effekterne skyldtes 135 Kr, og forbrugte det indvundne til egen Fordel;

2) for Dokumentfalsk ved den 20 Juni 1931 at have udfærdiget en samme Dag dateret paa 35 Kr lydende Kvittering, som han falskelig underskrev med Navnet »Joachim Christensen«, hvormed han sigtede til Auktionsholder Alfred Joachim Christensen, hvorefter Tiltalte afleverede Kvitteringen til den under Forhold 1 nævnte Flaskehandler Christian Rasmussen som Dokumentation for, at den af ham til Rasmussen solgte Hest var fuldtud betalt af Tiltalte, hvorpaa Flaskehandler Rasmussen udbetalte Tiltalte 30 Kr som Restkøbesum for de til ham solgte Effekter, idet Tiltalte indgik paa at nedsætte Købesummen til 160 Kr.

Tiltalte er født den 8 Juli 1900 og tidligere anset ved Dom afsagt den 3 November 1922 af Retten for Aalborg Købstad m v efter Straffelovens § 257 med simpelt Fængsel i 14 Dage.

Tiltalte har tilstaaet sig skyldig i de ham paasigtede Forhold, dog efter Tiltaltes med det iøvrigt oplyste stemmende Forklaring saaledes, at der den 13 Juni ved Salget af Hesten m m af Flaskehandler Rasmussen kun blev udbetalt ham 100 Kr af Salgssummen, at han da

skyldte 145 Kr paa det af Auktionsholder Christensen købte, idet han den 17 Juni afbetalte 10 Kr, og at han den 20 Juni, før han skrev den falske Kvittering, af Rasmussen fik yderligere udbetalt paa Købesummen 30 Kr, idet han allerede ved Salget havde opgivet til Rasmussen, at han skyldte til Rest til Christensen 35 Kr, hvorfor han skulde bruge de 30 Kr til Udbetaling af dette Beløb, men at han efter at have faaet de 30 Kr, som han beholdt, skrev den falske Kvittering, mod hvis Udlevering til Rasmussen han fik udbetalt Resten af den nedsatte Salgssum med 30 Kr, som han ogsaa selv beholdt. Hesten er ved Fogden udliveret Auktionsholder Christensen.

Idet de anførte Forhold vil være at tilregne Tiltalte efter Straffelovens §§ 253 og 268, vil han efter disse Bestemmelser være at anse med Forbedringshusarbejde i 1 Aar og efter derom nedlagt Paastand have at betale nedenauførte Erstatning.

O n s d a g d e n 1 0 F e b r u a r .

Nr 300/1931.

Rigsadvokaten

m o d

Arne Munch-Petersen, Elsa Broe og Svend Arnold Thorkild Christensen (David),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 112, II.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 19 November 1931: De Tiltalte Arne Munch-Petersen, Svend Arnold Thorkild Christensen og Elsa Broe bør til Statskassen bøde henholdsvis 200 Kr, 100 Kr og 100 Kr, eller i Mangel af disse Bøders fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i henholdsvis 20 Dage, 10 Dage og 10 Dage. Saa bør de Tiltalte og een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Anker-Jensen, 50 Kr. De idømte Bøder at udredes inden 14 Dage efter denne Doms Forkyndelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

Tiltalte Munch-Petersen er ved Kolding Købstads Rets Dom af 7 September 1926 og ved Københavns Byrets Dom af 9 Oktober 1926 anset for Overtrædelser af Politivedtægterne for Kolding og for København med Bøder af henholdsvis 25 Kroner og 100 Kroner.

Efter alt foreliggende findes det ikke tilstrækkeligt godtgjort, at de Tiltalte har handlet efter en fælles forud lagt Plan.

Efter Optrinets Karakter af en samlet larmende Demonstration, som afbrød Domsforhandlingen, vil de Tiltaltes Forhold være at henføre under Straffelovens § 112, 2 Stk, og Dommen vil her-efter kunne stadfæstes, dog at for Tiltalte Munch-Petersens Vedkommende Bøden findes at burde forhøjes til 300 Kroner og den subsidiære Fængselsstraf til 30 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at for Tiltalte Arne Munch-Petersen Bøden bestemmes til 300 Kroner og den subsidiære Fængselsstraf til 30 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører David betaler de Tiltalte Munch-Petersen, Elsa Broe og Svend Arnold Thorkild Christensen, een for alle og alle for een 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Arne Munch-Petersen, Svend Arnold Thorkild Christensen og Elsa Broe for Overtrædelse af Straffelovens § 112, II, ved den 30 Juli 1931 Kl ca 6³/₄ Eftm i Fællesskab at have forstyrret og afbrudt en Domsforhandling i Østre Landsrets III Afdeling, idet Tiltalte Munch-Petersen efter bl a at have raabt: »Ned med den social-fascistiske Regering« eller lignende, sammen med de to andre Tiltalte og en Del flere Personer raabte »Rød Front« og paabegyndte Afsyngelsen af »Internationale«.

Tiltalte Arne Munch-Petersen er født den 30 September 1904 og ikke fundet tidligere straffet ved Dom.

Tiltalte Svend Christensen er født den 12 Juli 1905 og ikke fundet tidligere straffet ved Dom.

Tiltalte Elsa Broe er født den 14 Marts 1910 og ikke fundet tidligere straffet.

Tiltalte Munch-Petersen har erkendt, at han under den ovennævnte Domsforhandling under Statsadvokatens Replik i den behandlede Sag rejste sig fra Tilhørerpladsen og udraabte omtrent følgende: »Ned med den social-fascistiske Regering« samt muligt andre Udtalelser, vistnok »Ned med Klassejustitsen«. En Del af de øvrige tilstedeværende Tilhørere deltog derefter i Raabet: »Rød Front« og paabegyndte Afsyngelsen af »Internationale«. Tilhørernes Optræden havde til Følge, at Retsmødet maatte afbrydes, saa at det først kunde genoptages, efter at Tilhørerne efter Paabud havde forladt Retslokalet.

Tiltalte Christensen og Tiltalte Broe, der ogsaa var blandt Tilhørerne, har erkendt, at de ved den omhandlede Lejlighed, efter at Tiltalte Munch-Petersen havde fremsat fornævnte Udtalelser, rejste sig fra deres Plads og ligesom en Del af de øvrige Tilhørere gentog »Rød Front« samt deltog i Afsyngelsen af »Internationale«.

De Tiltalte har hævdet, at de hverken før eller under Retsmødet har deltaget i nogen Aftale om at iværksætte nogen Demonstration.

De Tiltaltes Erkendelsers Rigtighed er bekræftede ved det iøvrigt oplyste, dog at det efter Karakteren af det passerede maa antages, at det af dem udviste Forhold skyldes en i Forbindelse med andre Tilhørere lagt Plan om at forstyrre Retshandlingen, hvilket findes bestyrket ved flere af de afgivne Vidneforklaringer.

Herefter findes de Tiltaltes Forhold at maatte tilregnes dem efter Straffelovens § 112, II, og de vil efter denne Bestemmelse være at anse efter Omstændighederne med Bøder, for Tiltalte Munch-Petersens Vedkommende 200 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 20 Dage, og for de Tiltalte Svend Christensens og Elsa Broes Vedkommende hver 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel hver i 10 Dage.

Torsdag den 11 Februar.

Nr 321/1931.

Rigsadvokaten

mod

Aage Roseneng (Cohn),

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 247.

Vestre Landsrets Dom af 11 November 1931: Tiltalte Aage Roseneng bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage. Saa udreder han og en Tredjedel af Sagens Omkostninger og derunder af Salæret 300 Kr til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Glæsel, medens Sagens Omkostninger iøvrigt udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Cohn betaler Tiltalte Aage Roseneng 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, der er behandlet under Medvirkning af Nævninger, er Togbetjent ved De danske Statsbaner Aage Roseneng ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 3 Oktober 1931 sat under Tiltale til at lide Straf:

1. For groft Tyveri i Medfør af Straffelovens § 229, Pkt 3, derved, at han den 11 April 1931 — da han paa Strækningen: Skanderborg—Aarhus gjorde Tjeneste som Togbetjent i Tog Nr 925, der ankommer til Aarhus Kl 7,34 Form — har tilvendt sig en med Posten forsendt, i en Postpakvogn under Postvæsnets Varetægt i det nævnte Tog anbragt, Pakke, der af Firmaet Chr Jacobsen, Odense, var afsendt til Urmager M C Bech, Aarhus, og indeholdt 9 Stk Ure, nemlig 3 Double-Dame-Armbaandsure og 6 Nikkel Herrelommeure, til en samlet Værdi af 70 Kr 75 Øre.

2. For ulovlig Omgang med Hittegods i Medfør af Straffelovens § 247 derved, at han har undladt at oplyse og tilvendt sig en Cigarkasse, beregnet til 100 Stk, men kun indeholdende ca 30 Stk Cigarer og mrk »Prenzados« samt med Firmanavnet »Alex Rasmussen«, hvilken Cigarkasse han en Dag i Sommeren 1931, antagelig omkring ved den 1 Juni, vil have fundet i en 2 Kl Kupé i Tog Nr 968, der da henstod ved Fredericia Jærbanestation.

3. For Overtrædelse af Straffelovens § 144, jfr § 141 derved, at han en Dag i Sommeren 1931, antagelig den 3 Juni, da han gjorde Tjeneste som Togbetjent paa Strækningen Aarhus—Aalborg og retur har ladet en af sine kvindelige Bekendte, Fru Anna Petersen af Aarhus, benytte 2 Klasse paa en Rejse med Toget paa den nævnte Strækning, uagtet hun ikke var forsynet med nogen gyldig Rejsehjemmel eller dog ikke med en saadan Rejsehjemmel, at den gav hende Adgang til 2 Klasse.

Tiltalte er født den 1 Januar 1893 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Der er i Sagens Anledning forelagt Nævningerne følgende Spørgsmaal:

Spørgsmaal 1.

Er Tiltalte Aage Roseneng skyldig i groft Tyveri i Medfør af Straffelovens § 229 Pkt 3 ved den 11 April 1931 — da han paa Strækningen Skanderborg—Aarhus gjorde Tjeneste som Togbetjent i nedenævnte Tog — at have tilvendt sig en med Posten forsendt, i en Postpakvogn under Postvæsnets Varetægt i Tog Nr 925, der ankom til Aarhus sydfra Kl 7,34 Fm værende Pakke, der af Firmaet Chr Jacobsen, Odense, var afsendt til Urmager M C Bech, Aarhus, og indeholdt 9 Stk Ure, nemlig 3 Double-Dame-Armbaandsure og 6 Nikkel Herrelommeure, til en samlet Værdi af 70 Kr 75 Øre?

Spørgsmaal 2.

Er Tiltalte Aage Roseneng skyldig i ulovlig Omgang med Hittegods i Medfør af Straffelovens § 247, d e r v e d, at han har undladt at oplyse og tilvendt sig en Cigarkasse, indeholdende ca 30 Stk Cigarer til samlet Værdi ca 6 Kr af Mrk »Prenzados« samt med Firmanavn »Alex Rasmussen«, hvilken Cigarkasse han en Dag i Sommeren 1931, antagelig

omkring ved den 1 Juni, har fundet i en 2 Kl Kupé, i Tog Nr 968, der da henstod ved Fredericia Jærnbane-station?

Spørgsmaal 3.

Er Tiltalte Aage Roseneng skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 144, jfr § 141, derved, at han en Dag i Sommeren 1931, antagelig den 3 Juni, da han gjorde Tjeneste som Togbetjent paa Strækningen Aarhus—Aalborg og retur, har ladet en af sine kvindelige Bekendte, Fru Anna Petersen af Aarhus, benytte 2 Klasse paa en Del af Rejsen med Toget paa den nævnte Strækning, uagtet hun ikke var forsynet med en saadan Rejsehjemmel, at den gav hende Adgang til 2 Klasse?

Nævningerne har besvaret Spørgsmaalene 1 og 3 med »Nej« og Spørgsmaal 2 med »Ja«.

Idet Nævningernes Kendelse findes at burde lægges til Grund ved Sagens Paadømmelse, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 247 med en Straf, der bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 14 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede en Tredjedel af Sagens Omkostninger og derunder af Salæret til den for ham her for Retten beskikkede Forsvarer, hvilket Salær vil være at bestemme til 300 Kr. Resten af Omkostningerne vil være at udrede af det offentlige.

Nr 117/1931. Landmand **Nis Rasmussen Noisen** som Værge for de umyndige **Anna, Rasmus, Christine, Mary, Ingrid** og **Anker Noisen** samt Skræder **Hans P Gormsen** (Bruun efter Ordre)

m o d

Gaardejer **Chr Kongsted** (Cohn),

betræffende en Vejret.

Dom afsagt den 26 April 1930 af Retten for Haderslev Købstad m v: Sagsøgerne, Landmand Nis Rasmussen Noisen, Bøgeskov, som Værge for de umyndige Anna, Rasmus, Christine, Mary, Ingrid og Anker Noisen og Skræder P Gormsen af Øsby, som Ejere af de i Grundbogen for Kvistrup indførte Ejendomme henholdsvis Bind III Blad 92 Art Nr 117 og Bind III Blad 93 Art Nr 118 og efterfølgende Ejere bør være færdselsberettigede ad den omprocederede paa Indstævnte Gaardejer Kongsteds Ejendom beliggende, i vest-østlig Retning gaaende ca 4 m brede Privatvej og have Ret til at lade denne deres Ret indføre i Tingbogen for Ejendommen, hvorunder Parcel 224/51 etc Kortblad 10 Kortdistrikt Kvistrup henhører som servitutstiftende, men bør med de øvrige Lodsejere deltage i Vejens Istandsættelse og Vedligeholdelse efter Lovens almindelige Regler. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerne beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Erichsen i Salær 60 Kr, der udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 22 December 1930: Appellanten, Gaardejer Chr Kongsted, bør for Tiltale af de Indstævnte, Landmand Nis Rasmussen Noisen som Værge for de umyndige Anna, Rasmus, Christine, Mary, Ingrid og Anker Noisen, og Skræder H P Gormsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges den for de Indstævnte under Domsforhandlingen for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Johnsen, et Salær af 75 Kr og den for dem under en forudgaaende Skønsforretning m v beskikkede Sagfører, Landsretssagfører Erichsen, et Salær af 40 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 63 Kr 30 Øre, hvilke Beløb ligesom det sidstnævnte for Underretten tillagte Salær af 60 Kr udredes af det offentlige.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter at Damkjær ved Overenskomst af 24 Maj 1913 havde givet Afkald paa den ham som Ejer af Parcellerne Nr 220/51 og 221/51 tilkommende Vejret over Jepsens Ejendom, og denne Ret derfor den 31 s M var udslettet af Grundbogen, kan der ikke antages at være bevaret nogen Ret over Vejen for Damkjær eller de senere Erhververe af Parcellerne, og der er heller intet oplyst til Støtte for, at en saadan Ret senere skulde være stiftet til Fordel for disse. Den Omstændighed, at Indstævnte — ifølge en af ham efter Landsretsdommens Afsigelse afgivet Forklaring — ved Erhvervelsen af Ejendommen har haft den, efter det anførte urigtige, Opfattelse, at Appellanterne havde en Ret til Færdsel ad Vejen, maa være uden Betydning for Appellanternes Retsstilling.

Som Følge heraf, og idet yderligere bemærkes, at den ved B G B § 917 hjemlede Adgang til at erhverve Vej ifølge § 16 i Lov Nr 259 af 28 Juni 1920 maa anses bortfaldet for de sønderjyske Landsdele fra 1 Januar 1922 at regne, vil Landsretsdommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Landmand Nis Rasmussen Noisen som Værge for de umyndige Anna, Rasmus, Christine, Mary, Ingrid og Anker Noisen samt Skræder Hans P Gormsen, een for begge og begge for een til Indstævnte Gaardejer Chr Kongsted med 300 Kroner.

Der tillægges Højesteretssagfører Bruun i Salær for Højesteret 300 Kroner og Landsretssagfører Erichsen som beskikket Sagfører for Appellanterne under en til Brug for Højesteret

optaget Vidneførsel i Salær og Godtgørelse for Udlæg henholdsvis 30 Kroner og 19 Kroner 30 Øre, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Det Appellanterne idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Landmand Nis Rasmussen Noisen af Bøgeskov, som Værge for de umyndige Anna, Rasmus, Christine, Mary, Ingrid og Anker Noisen, som Ejere af den i Tingbogen for Kvistrup Bind III Blad 92 Art Nr 117 indførte Ejendom og Skræder Hans P Gormsen af Øsby som Ejer af den i samme Tingbog Bind III Blad 93 Art Nr 118 indførte Ejendom, der har erhvervet Bevilling til fri Proces, paastaar under denne Sag, at Indstævnte Gaardejer Chr Kongsted af Kvistrup principalt dømmes til at give Sagsøgerne fri Færdsel fra Hovedlandevejen i Øsby over Parcel 224/51 etc. Kortblad 10, Kortdistrikt Kvistrup, begyndende ved Hovedlandevejen til Nord for Sagsøgernes Ejendomme i mindst 4 Meters Bredde og til at lade denne Forpligtelse tinglyses som Servitut paa nævnte Parcel til Fordel for Sagsøgernes Ejendomme med disses Ejere som paataleberettigede og subsidiært give Sagsøgerne nævnte Færdselsret som Nødvej imod en af Dommeren fastsat aarlig Afgift og lade tinglyse denne Ret som foran anført.

Med Hensyn til Sagens Omstændigheder er oplyst følgende:

I Aaret 1910 købte Bygmester Damkjær af daværende Amtsfors­tander Jepsen, Kvistrup, der i Aaret 1927 solgte sin Ejendom til Indstævnte under denne Sag, nogle Byggepladser udstykkede fra hans Gaard, paa hvilken der derefter indførtes en Vejservitut med Hensyn til det til Vej fra Parcellerne ud til Hovedlandevejen til Færdsel fra og til Parcellen bestemte Areal af Gaardens Mark til Fordel for Parcellerne. Denne Servitut blev imidlertid, inden nogen af Parcellerne var afhændet videre, igen efter Overenskomst mellem Damkjær og Jepsen, der havde Planer om, at Kommunen skulde overtage Vejen, udslettet af Grundbogen og ikke indført igen, da Parcellerne blev solgt og bebyggede. Adgangen til de nu bebyggede Parceller fra Hovedlandevejen sker dels ved en formentlig delvis før Udstykningen anlagt Adgangsvej, oprindelig bestemt til Adgang til Landevejen fra Gaardens Mark og derefter i Fortsættelse heraf af en langs Parcellernes Nordside anlagt Vej. Denne sidste Del af Vejen, der, som det kendelig ved en Fure i Terrænet kan iagttages, oprindelig har været planlagt til en Bredde af ca 8 m, bestaar af en ca 4 m bred planeret Vejbane, der paa den ene Side løber langs Parcellernes nordlige Skel, medens den paa den anden Side skarpt afgrænses ved et Grønsvær, der fortsættes over i den til Indstævntes Ejendom hørende ud mod Vejen uindhegnede Mark. Der findes ingen anden Adgang fra Parcellerne ud til offentlig Vej end ad den her omprocederede paa Indstævntes Ejendom beliggende Vej.

Indstævnte har paastaet sig frifundet under Henvisning til, at Sagsøgerne ingen Ret har til at færdes ad den paagældende Vej, der

ligger paa hans Jorder, og som han har købt, uden at det af Tingbogen fremgaar, at en saadan Vejret tilkommer Sagsøgerne.

Det fremgaar nu af Sagens Oplysninger, at Indstævnte de første Aar af sin Ejertid har været bekendt med de faktiske Forhold med Hensyn til den paagældende Vej og ogsaa maa anses som stiltiende at have indrømmet Parcellernes Ejere den paagældende Færdselsret, der var nødvendig Adgang til deres Huse, og at hans Indsigelse mod Færdselsretten først er fremkommet ved efter Indstævntes Fremstilling skete Overgreb fra de paagældende Beboeres Side, der efterhaanden vilde udstrække deres Rettigheder til ogsaa at bruge og færdes paa den græsbevoksede Del af Indstævntes Mark, der laa umiddelbart op til Færdselsvejen og endog benytte selve den udlagte Vej til andet Brug end Færdsel samt formene Indstævnte selv Ret til Færdsel, ligesom de skal have nægtet at bidrage til Udgiften ved Vejens Vedligeholdelse.

Efter det saaledes om den eneste Adgangsvej til Sagsøgernes Ejendomme og om Indstævntes Stilling til det foreliggende faktiske Forhold i de første Aar af hans Ejertid oplyste maa der nu antages at være skabt en Færdselsret for Sagsøgerne ad den hovedsagelig alene til dette Formaal anlagte paa Indstævntes Ejendom beliggende ca 4 m brede Vej, saaledes at Grænsen for Vejen, hvor denne løber langs Parcellen, gaar, hvor Græsbevoksningen begynder, hvorfor Indstævnte, hvad skal være blevet bestridt, har Ret til at drage sit Hegn langs denne Linje. Denne Færdselsret vil Sagsøgerne paa egen Bekostning være berettigede til at lade tinglyse paa Indstævntes Ejendom, hvorunder Parcel Nr 224/51 Kortblad 10 Kvistrup hører, som servitutstiftende og med de til enhver Tid værende Ejere af Sagsøgernes ovennævnte Parceller som paataleberettigede, medens de i Færdsel paa den paagældende Vej berettigede med Hensyn til deres Rettigheder og Pligter til Deltagelse i Vejens Istandsættelse og Vedligeholdelse vil være underkastet Lovgivningens almindelige Regler derunder Lov af 14 April 1865 om private Veje.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves. Der tillægges den for Sagsøgerne beskikkede Sagfører Salær som nedenfor nævnt.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 26 April 1930 af Retten for Haderslev Købstad m v.

Det bemærkes, at Bygmester Chr M Damkjær af Øsby i Aaret 1910 af Amtsforsstander Jepsen i Kvistrup købte de i Dommen omhandlede Parceller 220/51 og 221/51 af Kortblad 10 for Kvistrup, nu indførte i Grundbogen for Kvistrup Bind III Blad 92 og 93, samt at disse Parceller efter det for Landsretten oplyste bortsolgtes af Damkjær i bebygget Stand, Parcel 220/51 i 1914 og Parcel 221/51 i 1919. Den Ejendom, fra hvilken Parcellerne var udstykkede, solgtes af Amtsforsstander Jepsen i Aaret 1926 til Appellanten, Gaardejer Chr Kongsted af Kvistrup. I det til Appellanten udstedte Skøde indeholdes ingen Bemærkning om Vejret for de Appellindstævnte, Landmand Nis Rasmussen Noisen af

Bøgeskov som Værge for de umyndige Anna, Rasmus, Kirstine, Mary, Ingrid og Anker Noisen og Skræder H P Gormsen af Øsby.

Da den i Dommen omhandlede Vejret som sammesteds nævnt er slettet i Grundbogen i Aaret 1913, da intet er oplyst om, at Appellanten ved Erhvervelsen af sin Ejendom er blevet gjort bekendt med, at der trods Grundbogens Udvisende skulde bestaa nogen Ret for de Appellandstævnte til Færdsel over hans Jord, jfr B G B § 892, og da Appellantens Optræden i den første Del af hans Ejertid indtil Oktober Maaned 1927, da han udtrykkelig forbød de Appellandstævnte at benytte Vejen, ikke har kunnet skabe en Færdselsret for disse, vil den af de Appellandstævnte principalt paastaaede Vejret over Appellantens Ejendom ikke kunne tilkendes dem.

Med Hensyn til den af Appellandstævnte subsidiært paastaaede »Nødvejsret« (B G B § 917) bemærkes følgende:

Den omhandlede Nødvejsret, hvis Paaberaabelse i nærværende Tilfælde vilde være hjemlet, jfr Lov om Indførelse af dansk Formueret i de sønderjydske Landsdele Nr 259 af 28 Juni 1920 § 15, er at opfatte som en umiddelbart paa Loven støttet Udvidelse af Ejendomsretten til den fra Vejforbindelse afskaarne Grund, og denne Ret skal eller kan efter tysk Ret ikke indføres i Grundbogen. Imidlertid medfører Bestemmelsen i B G B § 918, 1 Stk, at Anerkendelse for de Indstævnte af en Nødvej over Appellantens Jord er udelukket, da de Indstævntes Retsforgænger, som det fremgaar af Sagen, har givet Afkald paa den i Grundbogen indførte Vejret og samtykket i dens Udslettelse af Grundbogen, hvilket Afkald maa anses forbindende ogsaa for senere Ejere af Parcellerne.

Idet de Indstævnte herefter er uberettigede til at benytte den omprocederede Vej, vil den af Appellanten nedlagte Frifindelsespaastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge de for de Indstævnte under Sagens Behandling for Landsretten beskikkede Sagfører efternævnte Salærer, der vil være at udrede som nedenfor anført.

Nr 5/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Johannes Petersen (Møldrup),

der tiltales for uretmæssig Konkurrence.

Sø- og Handelsrettens Dom af 9 December 1931: Tiltalte, Grosserer og Detailhandler Johannes Petersen bør inden 14 Dage efter denne Doms Afsigelse til Københavns Kommunes Kasse bøde 100 Kr og betale Sagens Omkostninger.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter det foreliggende er de under Navnene Macs og Mc Leans forhandlede Varer fabrikerede i samme engelske Fabrik og ganske ens. Den naturlige Forstaaelse af Mærkesedlen er, at dette Fabrikat, som tidligere maatte betales med den højere Pris, nu kan faas til den billigere Pris. Da Udbyden af Varen paa denne Maade ikke indeholder nogen Overtrædelse af de paaberaabte Lovbestemmelser, vil Tiltalte være at frifinde.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte Johannes Petersen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter, derunder i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Meyer 60 Kroner, udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 25 November d A tiltales Grosserer og Detailhandler Johannes Petersen, som Indehaver af Hotel d'Angleterres Parfumeri for Overtrædelse af § 1 i Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, jfr Lov af 9 April 1926 i følgende Anledning:

Tiltalte, der fra Butik i Hotel d'Angleterre driver Handel en detail med Parfumer m m, har til Paavirkning af Efterspørgslen for ca 1 Maaned siden udbudt sine Varer under urigtig eller vildledende Angivelse i Henseende til Varens Prisforhold.

Klagerne, Firmaet Willy Rasmussen & Co, har nærmere anført, at Firmaet er Generalrepræsentant og Eneforhandler for den engelske Tandcreme »Macs«, der i England forhandles under Navnet »Macleans«. Tiltalte har uden om Generalrepræsentanten forskaffet sig Tandcremen »Macleans« og har paa Pakningen anbragt en Mærkeseddel med følgende Ordlyd:

Macleans, engelsk Tandpasta stor Tube Kr 1,50/*) 1,10

„ „ „ lille „ Kr 75/ .55

Tandpastaen »Macleans« har imidlertid aldrig tidligere været solgt i Danmark, og der kan saaledes ikke være Tale om nogen Prisnedsættelse fra 1 Kr 50 Øre til 1 Kr 10 Øre eller fra 75 Øre til 55 Øre. Efter Klagerne Mening har Tiltaltes Hensigt udelukkende været den, at vildlede Publikum saaledes, at de tror, at det er Tandcremen »Macs«, der er nedsat til 1 Kr 10 Øre. Klagerne anfører i denne Forbindelse, at Pakningerne er ganske ens bortset fra Navnet.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget ulovligt. Tandcremen »Macs«, paa hvis Pakning Udsalgsprisen 1 Kr 50 Øre er paastemplet, er den samme Vare som »Macleans«, og Tiltalte har ved den af ham paa »Macleans« Pakningerne anbragte Mærkeseddel kun villet tilkendegive,

*) Tallene 1,50 og 75 er paa Mærkesedlen overstregede.

at den samme Vare, som ellers koster 1 Kr 50 Øre her udbødes til 1 Kr 10 Øre (henholdsvis 75 Øre til 55 Øre).

Da Mærkesedlen imidlertid findes at indeholde en urigtig Angivelse af, at Prisen paa den i Pakningen indeholdte Vare er nedsat fra 1 Kr 50 Øre (75) til 1 Kr 10 Øre (55), vil Tiltalte for Overtrædelse af ovennævnte Lovbestemmelse være at anse med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde efter Omstændighederne stor 100 Kr, samt have at betale Sagens Omkostninger.

Fredag den 12 Februar.

Nr 320/1931.

Rigsadvokaten

mod

Harry Ludvig Emanuel Møller (Fich),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 7 December 1931: Tiltalte Harry Ludvig Emanuel Møller bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fængeskost i 80 Dage. Han vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Højesteretssagfører Kemp, 50 Kr. Endelig betaler han i Erstatning til Gaardejer Otto Nielsen 200 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

Mistanken for Tyveriet har foruden mod Tiltalte været rettet mod en anden, men de anstillede Undersøgelser har ikke ført til Bestyrkelse af Mistanken mod denne. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Fich betaler Tiltalte Harry Ludvig Emanuel Møller 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted ved Retten for Nykøbing Sj Købstad m v, tiltales Harry Ludvig Emanuel Møller i Henhold til Anklageskrift af 20 November 1931 for Tyveri ved den 17 Maj 1930 at have frastjaalet Gaardejer Otto Nielsen, Holmstrup, ca 200 Kr, der beroede i en Tegnebog i uaflaaset Skuffe i et Natbord i Bestjaalnes Sovekammer.

Tiltalte er født den 13 August 1896 og ikke tidligere fundet straffet ved Dom.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 18 Maj 1930 anmeldte Gaardejer Otto Nielsen, Holmstrup, til Statspolitiet, at der i Tiden mellem den 15 Maj og Anmeldelsesdagen var frastjaalet ham 2 100-Kr Sedler foruden nogle andre Pengesedler; ved de senere af ham og hans Hustru afgivne Forklaringer har de erklæret at være sikre paa, at i hvert Fald de to Hundredekronesedler er stjaalne. Pengene havde sammen med andre Penge beroet i Anmelderens Tegnebog, der henlaa i en uaflaaset Skuffe i et Natbord i Soveværelset. Anmelderen henledte Opmærksomheden paa, at Tiltalte, der er Radiotekniker, den 17 Maj havde været paa Gaarden for at efterse et Radioapparat, og om Eftermiddagen mellem Kl 5 og 6 var til Stede i Dagligstuen, medens Anmelderen i Soveværelset — der er adskilt fra Dagligstuen ved en mellemliggende Gang, til hvilken Dørene fra de to Værelser var aabne — tog en Tikroneseddel ud af Tegnebogen, hvormed han vilde betale Tiltalte; han har videre forklaret, at det viste sig, at denne ikke kunde give igen, og at Anmelderen for at søge Sedlen vekslet forlod Stuen i nogen Tid, efter hans senere Forklaring ca 10 Minutter, samt at Tiltalte i en Del af dette Tidsrum var alene i Dagligstuen.

Tiltalte blev den 27 Maj 1930 afhørt til Rapport af en Statsbetjent. Han nægtede at have tilegnet sig Pengene og at have set, hvor Anmelderen tog den Tikroneseddel, hvormed han vilde betale. Han nægtede først at have været alene i Dagligstuen, idet Anmelderens Hustru var til Stede i nogen Tid, og han desuden selv havde været ude af Stuen i nogle Minutter, men erklærede dog derefter, at der kunde have været et Øjeblik, hvor han var alene, medens Anmelderen var borte. Til samme Rapport forklarede han, at han den 17 Maj ikke havde været i Besiddelse af mere end 50 Øre, og at hans Indtægter derefter indtil den 27 Maj havde udgjort ca 113 Kr og hans Udgifter ca 109 Kr. Paa Forehold af, at det var oplyst, at han havde haft yderligere Udbetalinger end de af ham opgivne, forklarede han, at han udover det oplyste havde været i Besiddelse af 70 Kr, der havde beroet i en uaflaaset Skuffe i Hjemmet.

Ved sin Fremstilling i Retten den 28 s M forklarede Tiltalte bl a, at de 70 Kr var Resten af et Beløb paa 150 Kr, som han havde faaet ind i Februar Maaned 1930, og som han ikke havde omtalt for sin Hustru, for at Pengene ikke skulde blive brugt. Naar han ikke af sig selv til Rapporten havde omtalt dette Beløb, der havde ligget i en Tegnebog i fornævnte Skuffe, beroede det paa, at han havde paaheørt, at hans Hustru paa Betjentens Forespørgsel havde opgivet til Betjenten, at han

ingen Penge havde i Hjemmet, og han vilde ikke »bryde ind« i denne Hustruens Forklaring. Bl a under Henvisning til denne hans Fortielse overfor Politiet blev der derefter samme Dag afsagt Anholdelsesdekret over ham, og den 31 s M blev han, da Politiets Undersøgelser ikke var afsluttede, som med skellig Grund sigtet for Tyveri fængslet til den 7 Juni 1930.

I Tiden efter Anholdelsen blev der af Politiet foretaget en Række Afhøringer bl a til Oplysning om Tiltaltes Pengeforhold, efter hvilke Afhøringer han ikke af de Indtægter, der kunde oplyses, havde været i Stand til at dække sine Udgifter, selv naar de 70 Kr medregnedes; det blev tillige oplyst, at han den 17 Maj var i Restance med Husleje for to Maaneder. Det søgtes derhos konstateret, hvorvidt han havde vekslet nogen 100-Kroneseddel, hvilke Undersøgelser dog da forblev resultatløse.

Til en Rapport af 30 Maj 1930 forklarede Tiltaltes Hustru bl a, at hun, da han den 17 Maj tog afsted, bad ham om Penge, men at han svarede, at han kun havde 50 Øre, og at det var udelukket, at han kunde have haft et større Beløb liggende i sin Tegnebog i Hjemmet uden hendes Vidende fra i Februar Maaned, idet hun flere Gange havde set i Tegnebogen.

I Retten har Hustruen herom senere forklaret, at hun aldrig, før denne Sag kom op, har erfaret, at hendes Mand havde gemt Penge, men at det jo ikke derfor var udelukket, at han havde gjort det. Naar hun tidligere til Rapporten havde forklaret anderledes, beroede dette paa, at de hidtil kun havde kunnet klare Dagen og Vejen, og at hun derfor ikke kunde begribe, at han skulde have gemt Penge for hende. Hun tænkte ej heller paa, at han kunde have haft Penge i Tegnebogen i Skuffen, og kunde ikke sige noget bestemt herom.

Anmelderen har inden Retten med Hensyn til Tiltaltes Benægtelse af at have set, hvor Anmelderen tog Tikronesedlen, forklaret, at Tiltalte ikke fra det Sted, hvor han stod, kan have undgaaet at se, at Anmelderen gik tilhøjre ind i Sovekammeret, hvorimod han ikke kunde se, hvor Vidnet hentede Tikronesedlen. Han har tillige forklaret, at Tiltalte vel forlod Dagligstuen en kort Tid, men dette var ikke i den Tid, Vidnet var ude for at faa Sedlen byttet.

Efter at Sagen den 4 Juli 1930 var sluttet uden Tiltale paa Grund af Bevisets Stilling, fremsatte Tiltalte Begæring om Erstatning for den ham overgaaede Anholdelse og Fængsling, hvilken Erstatning imidlertid nægtedes ham ved nærværende Rets Dom af 3 Februar 1931, idet det i Dommen hedder: »Møllers Forklaring om at have haft det af ham opgivne Beløb beroende i en Skuffe i Hjemmet, der i sig selv er usandsynlig, maa, naar henses til det øvrige foreliggende, derunder det om hans Formueforhold oplyste og de af hans Hustru afgivne Forklaringer, anses ganske utroværdig. Som Følge af den Maade, hvorpaa Beviset herefter og efter Sagens øvrige Oplysninger stillede sig, findes Betingelserne for at tilkende ham Erstatning efter Retsplejelovens § 792 ikke at være tilstede«.

Denne Afgørelse begærede Tiltalte indanket for Højesteret.

Paa Grundlag af nogle i August 1931 fremkomne Oplysninger gen-

optoges imidlertid Forundersøgelsen mod Tiltalte for Tyveri, og den 16 September frafaldt Tiltalte sin Begæring om Anke til Højesteret af Dommen i Erstatningssagen.

Under den genoptagne Forundersøgelse har Mekaniker Jens Peter Jepsen Jacobsen og Betonarbejder Carl Findanus Hansen forklaret, at de er fuldkommen sikre paa, at Tiltalte, da han Natten mellem den 17 Maj og 18 Maj 1930 indløste nogle Postopkrævninger paa Højby Station, betalte Portør Rasmus Hansen med en 100-Kroneseddél.

Jacobsens Principal, Vognmand Peter Jensen samt dennes Hustru, Carla Jensen, har forklaret, at et Par Dage efter Tiltaltes Anholdelse har Jacobsen til dem omtalt, at han havde set Tiltalte veksle en Hundredekroneseddél paa Stationen, da Jacobsen Natten mellem den 17 og 18 Maj var et Ærinde for Principalen paa Stationen.

Barbermester Alfred Hansen har ligeledes forklaret, at Carl Hansen nogle Dage efter Tiltaltes Anholdelse til ham har omtalt, at have overværet Tiltaltes Betaling paa Stationen med en Hundredekroneseddél.

Portør Rasmus Hansen har derimod forklaret, at han aldeles intet kan erindre om, at Tiltalte ved den paagældende Lejlighed betalte med en Hundredekroneseddél.

Efter at Tiltalte først havde benægtet Rigtigheden af Jacobsens og Carl Hansens Forklaring om, at han skulde have betalt med en Hundredekroneseddél, har han sluttelig forklaret, at han, naar begge Vidnerne udtaler sig saa bestemt herom, maa anse disses Forklaring for rigtig, han erindrer blot intet som helst derom eller om, hvorledes han skulde være kommet i Besiddelse af Hundredekronesedlen.

Under Hensyn til, at Tiltalte har været i Anmelderens Hjem under saadanne Omstændigheder, at han har haft god Lejlighed til at begaa Tyveriet, og til, at han kort Tid efter, at dette maa antages at være begaaet, har været i Besiddelse af i det mindste en Hundredekroneseddél, for hvis Erhvervelse der ikke er gjort Rede, samt endelig i Betragtning af hans daarlige økonomiske Forhold i det hele og de af ham afgivne usandsynlige Forklaringer, findes det ubetænkeligt at statuere, at Tiltalte har begaaet det i Anklagen ommeldte Tyveri.

Tiltalte vil herefter efter Straffelovens § 228 være at anse med en Straf, der, under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, findes passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte vil derhos efter derom fremsat Paastand have at udrede nedennævnte Erstatning.

Nr 45/1932.

Anklagemyndigheden
m o d
Ragnhild Nikoline Andersen.

Østre Landsrets Kendelse af 26 Januar 1932:

Den 9 November f A blev Ragnhild Nikoline Andersen ved Kendelse afsagt af Københavns Byrets 5 Afdeling fængslet som sigtet for Over-

trædelse af Straffelovens § 101 og § 103 i Medfør af Retsplejelovens § 780, 2, a—c. Efter at Forundersøgelsen var sluttet den 12 s M, hensad Sigtede i Varetægtsfængsel til den 27 s M, da hun løslodes. Ved Dom afsagt af fornævnte Afdeling den 14 December f A blev Sigtede efter Straffelovens § 101 og Politivedtægten for København § 103, jfr §§ 1 og 5, jfr Tillæg af 5 Marts 1931, anset under Hensyn til Straffelovens § 58 med en Bøde til Statskassen, stor 100 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 10 Dage.

Under 24 December f A meddelte Domfældte Anklagemyndigheden, at hun i Medfør af Retsplejelovens § 792 agtede at kræve Erstatning for uforskyldt Varetægtsarrest, idet hun ansaa den foretagne Fængsling for ulovlig, og begærede i Medfør af Retsplejelovens § 688 e Spørgsmaalet paakendt af Landsretten under Medvirkning af Nævninger. Ved Tilkendegivelse fra Anklagemyndigheden af 7 d M, forkyndt for Domfældte den 9 d M, tilkendegaves det Domfældte, at den af hende indgivne Begæring var oversendt til Landsretten med Paastand om Afvisning.

For Landsretten har Anklagemyndigheden herefter paastaet Begæringen afvist under Henvisning til, at de retslige Konsekvenser af det udstaaede Varetægtsfængsel er ved den afsagte Dom — der ikke er paaanket — gjort til Genstand for retslig Paakendelse og kan derfor ikke ved Søgmaal i 1ste Instans paany gøres til Genstand for saadan Paakendelse.

Domfældte har protesteret mod, at Afvisningspaastanden tages til Følge.

Da Domfældte efter de i Begæringen anførte Bestemmelser i Retsplejeloven maa anses berettiget til at kræve Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer hende Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel og eventuelt Størrelsen af saadan Erstatning afgjort af Landsretten under Medvirkning af Nævninger,

bestemmes:

Ovennævnte Paastand om Afvisning kan ikke tages til Følge.

Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i Østre Landsrets Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Færdig fra Trykkeriet den 24 Februar 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.

Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer,

75. Aargang

Højesteretsaaret 1931.

Nr. 34

Onsdag den 17 Februar.

Nr 227/1931. Gaardejer **Holger Koefoed** som Værge for **Einar Hans Peter Hansen, Ove Hansen, Inger Marie Hansen, Georg Herman Hansen og Børge Terslev Hansen (Kemp)**

mod

Holger Villy Petersen, Forsikringsselskabet **Haand i Haand** (David) samt **Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring**, gensidigt Selskab (Bache),

betræffende Erstatning for Tab af Forsørger.

Østre Landsrets Dom af 15 Juli 1931: Tiltalte Holger Villy Petersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder. Retten til at være Fører af Motorkøretøj frakendes Tiltalte for bestandig. Tiltalte bør derhos udrede Sagens Omkostninger derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Byrdal, 100 Kr. Tiltalte og Forsikringsselskabet »Haand i Haand« bør een for begge og begge for een udrede følgende Erstatninger: 1) til Boet efter Gartner Einar Hansen og Hustru Helga Andrea Marie, født Larsen, 200 Kr, 2) til de afdødes Børn under 18 Aar, nemlig: a) Einar Hans Peter Hansen, født 17 Marts 1915, 750 Kr, b) Ove Hansen, født 27 Marts 1917, 1350 Kr, c) Inger Marie Hansen, født 3 Juni 1919, 2000 Kr, d) Georg Herman Hansen, født 26 Oktober 1921, 2700 Kr, e) Børge Terslev Hansen, født 26 Oktober 1929, 5000 Kr, 3) til Edith Karen Johanne Hansen 200 Kr og til de under 2 nævnte Børn 131 Kr 70 Øre, 4) til de under 2 nævnte Børns Værge, Gaardejer Høger Koefoed 50 Kr, dog at, forsaavidt angaar de under 2 a—e tilkendte Beløb, Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring indtræder i Kravet for 619 Kr 04 Øre for hver af de der nævnte Børn, ialt altsaa for 3095 Kr 20 Øre. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket af Gaardejer Holger Koefoed som Værge for Einar Hans Peter Hansen, Ove Hansen, Inger Marie Hansen, Georg Herman Hansen

og Børge Terslev Hansen, som i Overensstemmelse med sin Procedure for Landsretten paastaar Erstatningen til de Afdødes nedennævnte Børn fastsat som følger:

til Einar Hans Peter Hansen	1 800	Kroner
— Ove Hansen	3 000	—
— Inger Marie Hansen	4 200	—
— Georg Herman Hansen	5 400	—
— Børge Terslev Hansen	10 200	—

og endvidere, at Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring kendes uberettiget til for noget Beløb at indtræde i Børnenes Krav.

Efter de for Højesteret foreliggende Oplysninger kan de Afdødes Aarsindtægt anslaaes til ca 2000 Kroner. Herefter findes Erstatningsbeløbene at burde fastsættes som ved Dommen sket.

§ 25 i Vedtægterne for Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring angaar Erstatning for Død. Dens 3 Stk er saalydende:

»Saafremt der i Anledning af Ulykkestilfældet tilkommer Medlemmet noget Erstatningskrav mod Skadevolderen eller andre, overgaar dette Krav ved Udbetalingen af Forsikringsydelsen til Foreningen indtil det af denne udbetalte Beløb.«

Herved findes Ulykkesforsikringens Indtrædelsesret hjemlet.

Dommen vil saaledes efter de Indstævntes Paastand kunne stadfæstes saavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse.

Forsikringsselskabet »Haand i Haand« har for det Tilfælde, at Dommen stadfæstes, frafaldet Krav paa Sagsomkostninger for Højesteret.

Sagens Omkostninger for Højesteret i Forhold til Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelse har fundet Sted ved Retten for Nexø Købstad m v, tiltales ifølge Anklageskrift af 30 Maj 1931 Holger Villy Petersen her ved Retten til at lide Straf for uagtsomt Manddrab efter Straffelovens § 198 og for Overtrædelse af Lov om Motorkøretøjer Nr 144 af 1 Juli 1927 §§ 24 I, 27 I og III og 29 I og Lov om Færdsel Nr 164 af 1 Maj 1923 § 2 ved den 27 September 1930 om Aftenen at have ført sit Automobil I 1513 i beruset eller dog spirituspaavirket Tilstand, med Overskridelse af den tilladte Hastighed og med Til sidesættelse af fornøden Agtpaagivenhed og Forsigtighed, hvorved han paa Søndre Landevej Syd for Nexø paakørte to Fodgængere, Gartner Einar Hansen og Hustru Helga Andrea Marie, født Larsen, af

hvilke sidstnævnte døde straks som Følge af Paakørslen, medens førstnævnte afgik ved Døden Dagen efter paa Nexø Sygehus som Følge af de ham ved Paakørslen tilføjede Kvæstelser.

Tiltalte er født den 30 Maj 1908 og ikke fundet forhen straffet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 27 September 1930 Kl ca 20 gik Gartner Einar Hansen, 38 Aar gammel, og hans 37 Aar gamle Hustru Helga Arm i Arm paa den fra Nexø til Balka førende Landevej i Retning af sidstnævnte Sted i højre Side af Vejen og saaledes, at førstnævnte gik paa den ikke tjærebelagte Del af Vejbanen, medens sidstnævnte gik omtrent paa Grænsen af Tjærebelægningen. Vejen er 7 m bred, og Tjærebelægningen andrager 5 m heraf.

De blev omtrent ud for Fabrikant John Caspersens Villa bagfra paakørt af det af Tiltalte førte, i Anklageskriftet nævnte Automobil, og som Følge af de dem herved tilføjede Læsioner afgik begge ved Døden, Hustruen straks efter Paakørslen og Manden næste Dag paa Nexø Sygehus, uden at han var kommet til Bevidsthed efter Paakørslen.

Det er oplyst, at Tiltaltes Automobil kort forinden Paakørslen passerede fire Cyklister, der kørte i modsat Retning, to og to i deres højre Side af Vejbanen. Efter de af Cyklisterne afgivne Forklaringer var Tiltaltes Fart meget stærk. Af de nævnte Cyklister havde de tre elektriske Dynamolygter, medens den fjerde holde en elektrisk Lommelygte i den ene Haand. Under Forbikørslen af Cyklisterne holdt Tiltalte, der efter sin Forklaring kørte med en Fart af ca 50 km i Timen, sit Automobil ud til Vejens højre Side, og kort efter fik han pludselig Øje paa de ovennævnte to Personer lige foran Automobilet, hvorfor han drejede Rattet brat tilvenstre, men forinden Vognen drejede, kørte han Personerne ned. Tiltalte havde ikke inden Paakørslen naaet at give Signal eller at foretage nogen Bremsning, hvorimod han straks, da han saa de Paagældende, tog Foden af Speederen. Da Automobilet tørnede mod Fodgængerne, gav det et Stød i Vognen, og Tiltalte traadte nu Koblingen ud samtidig med, at han bremsede saa haardt med Fodbremsen, som han kunde.

En paa Automobilet værende Passager, Sadelmagersvend Johannes Funch, har forklaret, at han, der sad ved Siden af Tiltalte, blev delvis blændet af de elektriske Lygter, som de tre af Cyklisterne tørte. Han saa ikke de to dræbte Personer, før de var lige foran Automobilet. Han mærkede et lille Stød i Vognen i Paakørselsøjeblikket, greb straks Haandbremsen og bremsede saa meget, han kunde med denne. Der forefandtes et tydeligt Bremsespor for Automobilets venstre Hjul paa en Strækning af 21 m, hvorimod højre Hjuls Spor var meget utydeligt.

Efter Tiltaltes Forklaring havde han to Dage før Ulykkestilfældet faaet sine Lygter indstillet efter de derom nu gældende Bestemmelser, og efter hans Formening gav de ikke samme gode Oversigt over Vejen som før Indstillingen. Efter den motorsagkyndige, Fabrikant Svendsens Undersøgelse af Vognen straks efter Ulykkestilfældet, var Lyset ikke indstillet blændende, og dets Rækkevidde for Opdagelse af en mørklædt Person var 60 à 65 Meter.

Vejret var den paagældende Aften mørkt, overskyet, men sigtbart, og Vejbanen var tør. Der fandtes intet ved Ulykkesstedet, som forhindrede, Tiltaltes frie Udsigt fra Førersædet fremad.

Paa Grundlag af Sagens Oplysninger har den ovennævnte motorsagkyndige sluttelig udtalt, at Vognens Hastighed umiddelbart inden Ulykkestilfældet har ligget noget over 50, men næppe har naaet 60 km i Timen.

Efter Tiltaltes med det øvrigt oplyste stemmende Forklaring havde han den paagældende Dag i Tiden fra Kl 11—12 Fm og til Ulykkestilfældets Indtræden nydt ialt otte Bajere og tre Snaase, deraf de tre Snaase og den ene Bajer kort Tid forinden Paakørslen.

Flere Vidner og Tiltalte selv har forklaret, at Tiltalte ikke var paavirket af Spiritus. En af Læge Boesen i Nexø afgivet Erklæring af 27 September f A om en samme Dags Aften Kl 20,40 paabegyndt Undersøgelse af Tiltalte konkluderer i følgende:

»Undersøgte skønnes at have nydt Spiritus, men kan i Undersøgelsens (første) Øjeblikke ikke siges at være egenlig paavirket af Spiritus eller dog kun i lettere Grad. Hans Ansigtserødem, lette Svedighed og til at begynde med noget bevægede ydre og indre Tilstand kan tildels forklares ved Ulykken og ved hans umiddelbart efter foretagne meget hurtige Cykelkørsel fra Stedet til Neksø (ca 3 Kilometer).«

I en Erklæring af 15 Januar 1931 udtaler Retslægeraadet bl a følgende:

»Efter det om Omfanget af Sigtedes Alkoholkonsum oplyste og efter de nærmere Omstændigheder ved Paakørslen maa det antages, at han har været i hvert Fald i lettere Grad paavirket af Spiritus, da Paakørslen fandt Sted.

Naar den paafølgende Lægeundersøgelse ikke har paavist grovere kliniske Tegn paa Alkoholpaavirkethed, kan dette meget vel skyldes, at det med Paakørslen følgende sjælelige Chok i nogen Grad har gjort den paagældende »ædrue«, d v s bragt de vanlige kliniske Symptomer paa Alkoholpaavirkethed til — for en Tid — at træde i Baggrunden for en mere almindelig nervøs Tilstand — — — Hans Indadskelen med det deraf følgende indsnævrede binoculære Synsfelt, der nedsætter hans Orienteringsevne betydeligt, saaledes at han bliver stillet som enøjet, kan meget vel have bidraget til Ulykken, men han tilfredsstiller trods denne Øjenfejl Motorlovens Krav med Hensyn til den til at føre Motorkøretøj tilstrækkelige Synsevne.«

Ved det under Sagen oplyste maa Tiltalte anses overbevist om at have ført Automobil saaledes paavirket af Spiritus, at han ikke havde det dertil fornødne Herredømme over sine Handlinger, og at have kørt med en Fart udover den tilladte og uden Iagttagelse af fornøden Agt-paaivenhed overfor de Vejfarende og derved som ovenfor beskrevet at være blevet Aarsag til Gartner Hansens og Hustrus Død. Det kan ikke anses godtgjort, at Tiltalte har været blændet af de modkørende Cyklisters Lygter, og i hvert Fald havde det været hans Pligt i saa Tilfælde straks at standse eller væsenlig at nedsætte Farten.

Som Følge af det anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 198 og Lov Nr 144 af 1 Juli 1927 § 41, jfr §§ 24, 27 og 29,

samt efter Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 22, jfr § 2, efter Omstændighederne under eet med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 2 Maaneder, hvorhos efter derom nedlagt Paastand i Medfør af Motorlovens § 42 Retten til at være Fører af Motorkøretøj vil være at frakende Tiltalte for bestandig.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte være at tilpligte at udrede følgende Erstatninger:

1) til Boet efter Gartner Einar Hansen og Hustru Helga Andrea Marie, født Larsen, 200 Kr til Dækning af Omkostninger ved de afdødes Begravelse,

2) til de afdødes Børn under 18 Aar, nemlig:

a) Einar Hans Peter Hansen, født 17 Marts 1915	750 Kr
b) Ove Hansen, født 27 Marts 1917	1350 —
c) Inger Marie Hansen, født 3 Juni 1919	2000 —
d) Georg Herman Hansen, født 26 Oktober 1921	2700 —
e) Børge Terslev Hansen, født 26 Oktober 1929	5000 —

alt for Tab af Forsørgere,

3) til Begravelsestøj til de afdødes ældste Datter Edith

Johanne Hansen

200 Kr

og til de under 2 nævnte Børn

131,70 —

4) til de under 2 nævnte Børns Værge, Gaardejer Holger

Koefoed, til Dækning af Rejseudgifter

50 —

De nævnte Erstatninger vil Tiltalte have at udrede in solidum med Forsikringsaktieselskabet »Haand i Haand« — der er indtraadt som Part i Sagen — og saaledes, at Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring — der har mødt som Part i Sagen — i hvilket Selskab de Afdøde var forsikrede paa Grundlag af dettes Vedtægt § 25, 3 Stk, indtræder i de under 2 a—e nævnte Krav for 619 Kr 04 Øre for hver af de her nævnte Børn, ialt altsaa for 3095 Kr 20 Øre. Resten af de under 2 b—e nævnte Beløb vil være at indsætte i Overformynderiet.

Nr 231/1931. Firmaet **Bang & Pingel** (Cohn)

mod

Møbelhandler **G Christensen** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Gyldigheden af en Opsigelse af et Lejemaal vedrørende et Forretningslokale.

Østre Landsrets Dom af 29 August 1931: Sagsøgte, Møbelhandler G Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Bang & Pingel, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Bestemmelsen i § 5 Nr 12 i Lov Nr 133 af 28 April 1931 om Ejerens Ret til at opsigse et udlejet Forretningslokale for der for egen Regning at drive selvstændig Forretningsvirksomhed, maa forstaas saaledes, at den ogsaa hjemler Ejeren Ret til at opsigse Lejemaalet for at benytte Lokalerne til Udvidelse af en af ham i Forvejen drevet Forretningsvirksomhed.

Appellantens Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Indstævnte vil have at betale Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den Indstævnte Møbelhandler G Christensen givne Opsigelse af det omhandlede Lejemaal til Oktober Flyttedag 1932 kendes gyldig. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten, Firmaet Bang & Pingel, med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Firmaet Bang & Pingel, erhvervede i 1916 Ejendommen Gl Kongevej 66, i hvilken Sagsøgte, Møbelhandler G Christensen, i Henhold til Lejekontrakt af 27 Januar 1911 havde lejet en Butik, der efter det oplyste indtager henved Halvdelen af Stueetagen, medens den øvrige Del af denne og den herudover i Bygningen værende Iste Sal tilligemed andre paa Grunden opførte Bygninger benyttes af Sagsøgerne til Kontor-, Lager- og Salgslokaler for Firmaets en-gros Forretning med Rør- og Sanitetsvarer. Den 16 Maj 1931 opsigte Firmaet de af Sagsøgte lejede Butikslokaler til Oktober Flyttedag 1932 under Paaberaabelse af Bestemmelsen i § 5 Nr 12 i Lov Nr 133 af 28 April 1931. Da Sagsøgte har rejst Indsigelse mod Opsigelsens Gyldighed, paastaar Sagsøgeren under denne Sag Sagsøgte kendt pligtig at anerkende den skete Opsigelse som gyldig i Medfør af den anførte Bestemmelse. Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Medens Firmaet hævder, at det, der agter at inddrage de opsagte Lokaler under dets øvrige for egen Regning drevne selvstændige Forretning, herefter ønsker at raade over de til Sagsøgte udlejede Lokaler paa den i den paaberaabte Bestemmelse anførte Maade, nemlig til »for egen Regning at drive selvstændig Forretningsvirksomhed deri«, hvilken Betingelse efter Sagsøgernes Formening alene udelukker saadant Lokales Benyttelse til Oprettelse af Filial, gør Sagsøgte gældende, at Opsigelsen ikke har Hjemmel i et Tilfælde som det foreliggende, hvor

det drejer sig om en Udvidelse af en Forretning, der i Forvejen raader over de til Driften af en selvstændig Virksomhed fornødne Lokaler.

Der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at den stedfundne Opsigelse ikke har saadan utvivlsom Hjemmel i den anførte Bestemmelse, som efter dennes Karakter af en Undtagelsesbestemmelse maa udkræves, og Sagsøgtes Paastand om Frifindelse vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 215/1931. Grosserer **A Kirkegaard-Nielsen** (Jørgensen)

mod

Blomstergartner **P Pedersen** (Gamborg),

betræffende Betaling af et Lejebeløb.

Østre Landsrets Dom af 4 Juli 1931: Sagsøgte, Grosserer A Kirkegaard-Nielsen, bør til Sagsøgeren, Blomstergartner P Pedersen, betale 1550 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 April 1931, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gør Appellanten ikke gældende, at Opsigelse af Lejemaalet kunde ske til anden Tid end en Flyttedag.

Det kan ikke ved de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger anses for bevist, at Indstævnte har godkendt Opsigelsen til 10 Maj 1930.

Herefter vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 200 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer A Kirkegaard-Nielsen, til Indstævnte, Blomstergartner P Pedersen med 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 17 Oktober 1924 udlejede Blomstergartner P Pedersen til Grosserer A Kirkegaard-Nielsen en Fabriksbygning i Odense for en aarlig Leje af 2000 Kr; i en Paategning paa Kontrakten af 12 August 1925 indeholdes bl a følgende Bestemmelse: »Lejemaalet er — bortset fra Misligholdelse — uopsigeligt fra Ejerens Side i 6 Aar fra Oktober Flyttedag 1925 at regne, men kan til denne saavel som til enhver senere April eller Oktober Flyttedag opsiges af Ejeren med $\frac{1}{2}$ — et halvt — Aars forudgaaet Varsel. Fra Lejerens Side kan Lejemaalet naarsomhelst opsiges med $\frac{1}{2}$ — et halvt — Aars forudgaaet Varsel«; samtidigt forhøjedes Lejen til 3000 Kr aarligt. Den 6 November 1929 sendte Lejeren til Ejeren et Brev, hvori han »i Henhold til vor Kontrakt« opsagde Lejemaalet til Ophør 10 Maj 1930. Efter den af Pedersen givne Fremstilling protesterede han straks mod denne Opsigelse, dog at han under Forudsætning af, at han atter kunde udleje Ejendommen fra April Flyttedag 1930 at regne, vilde tillade Kirkegaard-Nielsen at flytte til dette Tidspunkt; denne sidste hævder imidlertid, at Pedersen ikke blot ikke protesterede mod Opsigelsen, men godkendte den, idet han blot ønskede, at Lejeren skulde flytte til April Flyttedag 1930, hvis Ejendommen igen blev udlejet. Da dette ikke blev Tilfældet, flyttede Lejeren en af de første Dage i Maj s A; der er kun betalt Leje indtil April Flyttedag 1930.

Under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgeren, Blomstergartner P Pedersen, Svendborg, paastaet Sagsøgte, Grosserer A Kirkegaard-Nielsen, Odense, dømt til at betale 1550 Kr, nemlig Leje for Tiden April—Oktober Flyttedag 1930: 1500 Kr og 50 Kr for Tilsyn med Ejendommen; af Beløbet forlanges Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 17 April 1931.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod Betaling af 200 Kr, nemlig Leje for Tiden April Flyttedag — 10 Maj 1930, og gør til Støtte for denne Paastand gældende, at han efter ovennævnte Paategning har Ret til at opsiges Lejemaalet til et hvilket som helst Tidspunkt med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel, og at Sagsøgeren i ethvert Tilfælde har godkendt Opsigelsen.

Da det er det almindelige, at Lejemaalet ophører ved en af de ordinære Flyttedage, maa en modsat Ordning, der i høj Grad er stridende mod Ejerens Interesser, have tydelig Hjemmel i Lejekontrakt eller i anden Aftale; den foreliggende Lejekontrakt giver i Virkeligheden ingen Støtte for Sagsøgte's Opfattelse, idet Ordet »naarsomhelst« blot betyder, at Lejemaalet ikke fra Lejerens Side er uopsigeligt i en vis Aarrække. Der maa efter det foreliggende gaas ud fra, at Sagsøgeren har reklameret overfor Opsigelsen, og da Sagsøgte ikke har godtgjort, at Sagsøgeren har akkviesceret ved den, vil Sagsøgerens Paastand, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat, være at tage til Følge, saaledes at Sagsøgte betaler i Sagsomkostninger 200 Kr.

Torsdag den 18 Februar.

Nr 22/1932.

Rigsadvokaten

m o d

Sofus Oskar Emanuel Pedersen og Hans Kristian Pedersen
(Kondrup),

der tiltales for Tyveri.

Østre Landsrets Dom af 8 Januar 1932: De Tiltalte Sofus Oskar Emanuel Pedersen, Antonius Marinus Christensen og Hans Kristian Pedersen bør straffes med Forbedringshusarbejde, Oskar Pedersen i 4 Aar, Christensen i 3 Aar og Kristian Pedersen i 3 Aar. I Erstatning til Skolelærer K A Jensen, Spettrup, og til Forsikrings-A/S Nye Danske af 1864 bør Tiltalte Oskar Pedersen betale henholdsvis 100 Kr og 98 Kr 50 Øre. Saa udreder de Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger, derunder til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Sagfører G Rasmussen af Sorø, i Salær og i Godtgørelse for Udlæg 600 Kr, dog at Tiltalte Oskar Pedersen ikke udreder over $\frac{3}{6}$, Tiltalte Christensen ikke udover $\frac{2}{6}$ og Tiltalte Kristian Pedersen ikke udover $\frac{1}{6}$. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse og Dommen i det hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret under Medvirkning af Nævninger afsagte Dom er paaanket dels af de Tiltalte Sofus Oskar Emanuel Pedersen og Hans Kristian Pedersen og dels af det offentlige for disse Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Kondrup betaler de Tiltalte Sofus Oskar Emanuel Pedersen og Hans Kristian Pedersen een for begge og begge for een 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sofus Oskar Emanuel Pedersen, Antonius Marinus Christensen og Hans Kristian Pedersen er ved Anklageskrift af 15 December 1931, saaledes som dette er ændret under Domsforhandlingen, sat under Tiltalte ved Østre Landsret.

Oskar Pedersen for simpelt og groft Tyveri og Forsøg paa disse Forbrydelser samt for Betleri til Straf efter Straffelovens §§ 228 og 229 Nr 4, § 228, tildels jfr § 46, disse Bestemmelser sammenholdt med dens

§ 64, samt efter dens § 230, 1 og 2 Stk, i det hele tildels jfr § 46 og efter Lov 3 Marts 1860 § 3,

 Kristian Pedersen for simpelt og groft Tyveri samt Forsøg paa groft Tyveri til Straf efter Straffelovens § 231, 1 og 2 Pkt, 2 Pkt tildels jfr § 46.

Oskar Pedersen ved:

1. antagelig Natten til den 27 Februar 1931 i Odense at stjæle en Herrecykel (Værdi 10 Kr) og køre paa den nogle Dage, til han satte den fra sig paa Vejen fra Kappendrup til Rolsted, hvor denne blev fundet, i Forening med Medtaltale (Christensen):

2. Natten til den 14 Marts 1931 i Refsvindinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Brygger H P Rasmussens uaflaasede Garage, ituslaa en Rude i det der staaende Automobils Dør for at tilvende sig det, men opgive dette, da Startnøglen manglede.

3. Natten til den 14 Marts 1931 i Refsvindinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Vognmand R Rasmussens uaflaasede Garage for at tilvende sig et Automobil, men opgive det, da de kun fandt en Lastbil og en Rutebil.

4. Natten til den 14 Marts 1931 i Vindinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Smedemester K Larsens uaflaasede Værksted og stjæle en Knibtang (Værdi 2 Kr).

5. Natten til den 14 Marts 1931 i Vindinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt med en Knibtang at frabryde Hængelaasen for Skrædermester C Jensens aflaaede Garage og tilvende sig Automobil O 3021 (Værdi 1200 Kr), køre til Odense i det og stille det fra sig der, hvor det er fundet.

6. Natten til den 14 Marts 1931 i Vindinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt at ituslaa tre Ruder til Købmand Blauenfeldts Automat og stjæle en Pakke Tobak og to Æsker Cigaretter (Værdi 1 Kr 50 Øre, deraf 30 Øre i rede Penge).

7. Natten til den 14 Marts 1931 i Maare paa Fyen i tyvagtig Hensigt at ituslaa en Rude i Brugsforeningens Automat og stjæle en Pakke Cigaretter (Værdi 35 Øre) og antagelig 15 Øre i rede Penge.

8. Natten til den 14 Marts 1931 i Haundrup paa Fyen i tyvagtig Hensigt at ituslaa to Ruder i Købmand Hans Kirkeløkkes Automat og stjæle to Pakker Cigaretter (Værdi 1 Kr) deraf 30 Øre i rede Penge).

9. Natten til den 14 Marts 1931 i Rolsted paa Fyen i tyvagtig Hensigt at ituslaa to Ruder i Købmand Hansens Automat og stjæle to Pakker Cigaretter (Værdi 1 Kr, deraf 30 Øre i rede Penge).

10. Den 17 Marts 1931 paa Karensminde, Taarup Mark paa Fyen efter forudgaaende Aftale om, at Oskar Pedersen vilde stjæle et Par Støvler, sammen at gaa ind i et uaflaaset Karlekammer, hvor denne tilegnede sig et Par Støvler (Værdi 15 Kr) tilhørende Tjenestekarl Jørgen Nielsen.

alene:

11. Den 17 Marts 1931 i Rolsted paa Fyen udenfor en Barberforretning at tilegne sig en Herrecykel (Værdi 60 Kr), tilhørende Tjenestekarl

Helge Hansen, køre paa den og senere kaste den fra sig i Lunde (Bogense Politikreds), hvor den er fundet.

i Forening med Medtaltale Christensen:

13. Natten til den 18 Marts 1931 i Anderup paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Vognmand Carl Madsens uafaaede Garage for at tilvende sig et Automobil, opgive dette, fordi der kun stod en Lastbil, men fra dennes Førersæde at stjæle en brugt Portemonnai med ca 1 Kr 50 Øre i samt $\frac{1}{2}$ Pakke Cigaretter.

14. Natten til den 18 Marts 1931 i Lumby paa Fyen i tyvagtig Hensigt med Vold at frabryde en Hængelaas for Mejeribestyrer Chr Krogs afaaede Garage og forgæves at forsøge at starte det i Garagen staaende Automobil for at tilvende sig det.

15. Natten til den 18 Marts 1931 i Lumby paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Installatør N Beens uafaaede Garage, køre det der staaende Automobil ud, men opgive at tilvende sig det, da de blev forstyrrer.

i Forening med de Medtaltale Christensen og Kristian Pedersen:

35. Natten til den 27 April 1931 i Ejby paa Fyen i tyvagtig Hensigt med en Knibtang at opbryde Porten til Læge N C Junkers afaaede Garage og tilvende sig Automobil M 150 (Værdi 4600 Kr), køre rundt i dette forskellige Steder paa Nordfyen og til Odense og stille det fra sig der, efter at have bortkastet den i Automobilet beroende Taske med Lægerekvisitter m v (Værdi ca 150 Kr).

36. Natten til den 27 April 1931 i Sønder sø paa Fyen i tyvagtig Hensigt at knuse en Rude i Detailhandlerske Fru Petersens Automat og stjæle en Pakke Cigaretter (Værdi 35 Øre).

37. Natten til den 27 April 1931 i Ullerup paa Fyen i tyvagtig Hensigt at ituslaa Ruder i Købmand M Madsens Automat og stjæle en Pakke Cigaretter (Værdi 50 Øre).

38. Natten til den 27 April 1931 i Skamby paa Fyen i tyvagtig Hensigt at knuse en Rude i Frk Elisabeth Brøns Automat og stjæle en Pakke Tobak (Værdi 50 Øre, deraf 15 Øre i rede Penge),

i Forening med Medtaltale Kristian Pedersen og Domfældte Jensen:

43. Natten til den 17 Juli 1931 i Elmelund paa Fyen efter fælles Aftale uhindret at stjæle to Herrecykler (Værdi henholdsvis 15 Kr og 25 Kr) fra Husmand H C Hansen og Gaardejer Hans Henningsen, køre paa Cyklerne, til de efterlod dem i Ravnebjerg, hvor de er fundet.

44. Natten til den 17 Juli 1931 i Ravnebjerg paa Fyen i tyvagtig Hensigt at frabryde Hængelaasen for Forpagter Andresens afaaede Garage, tilvende sig Automobil M 215 (Værdi 4000 Kr), i dette køre til Ryslinge og videre, til de efterlod det mellem Tommerup og Skalbjer g, hvor det er fundet.

45. Natten til den 17 Juli 1931 i Ryslinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Brugsforeningens Lagerlokale, stige ind gennem Vinduet og stjæle en Kuffert, 2 Par Sko, 4 Dokumentmapper (Værdi ialt antagelig 27 Kr) og ca 50 Kr i rede Penge.

46. Natten til den 19 Juli 1931 i Tommerup paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Læge Kipps uafaaede Garage og tilvende sig

Automobil M 2109 (Værdi 3000 Kr), køre i dette, til de efterlod det i Røjle Skov ved Middelfart, hvor det er fundet.

47. Natten til den 19 Juli 1931 i Knarreborg paa Fyen i tyvagtig Hensigt at knuse en Rude i Tobakshandler Jørgensens Automat og stjæle 3 à 4 Pakker Cigaretter (Værdi 1 Kr 35 Øre).

48. Natten til den 19 Juli i Knarreborg paa Fyen i tyvagtig Hensigt med et Stemmejærn at søge at opbryde et Vindue til Brugsforeningens Butik, men, da de blev forstyrret, løbe deres Vej uden at stjæle.

I Forening med Domfældte Jensen:

49. Natten til den 21 Juli 1931 ved Vejen mellem Børkop og Skærup i Jylland fra uafaaet Port at stjæle en Herrecykel (Værdi 30 Kr) tilhørende Gaardejer Martinus Maack og køre paa den, til de efterlod den udenfor Horsens, uden at den er fundet.

50. Natten til den 21 Juli 1931 i Skærup i Jylland fra med indvendig Krog for Port lukket Lade uden Vold at stjæle en Herrecykel (Værdi 50 Kr), tilhørende Lærer Th Holt, og køre paa den, til de efterlod den udenfor Horsens, uden at den er fundet.

51. Den 21 Juli 1931 i Horsens efter forudgaaende Aftale at stjæle to paa Gaden staaende Herrecykler (Værdi 15 og 40 Kr), tilhørende henholdsvis Arbejdsmand Erhard Marcussen af Horsens og Gaardejer Carl Pedersen af Ustrup, køre paa dem og kaste dem fra sig i Spettrup, ca 10 km fra Horsens, hvor de er fundet.

52. Natten til den 22 Juli 1931 i Spettrup i Horsens Politikreds i tyvagtig Hensigt at frabryde Laasen for Skolelærer K A Jensens afaaede Garage, tilvende sig Automobil Y 260 (Værdi 400 Kr), køre i det, til de efterlod det i en Skov i Nærheden af Fredericia, hvor det senere er fundet.

53. Natten til den 23 Juli 1931 i Ubberud paa Fyen i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Kælderen i Brugsforeningen, stige ind gennem dette og stjæle to Sodavand, som de drak, og derefter udefra at opbryde et Vindue til Lagerlokalet, stige ind gennem dette og stjæle fra Butiken, hvortil de opbrød Døren, ca 30 Kr i rede Penge, 2—3 Par Sokker, 8 Manchetskjorter, 2 Par Benklæder, 2—3 Par Stofhandsker, 4 Tegnebøger, 2 Portemonnaier, 8 Lommeknive og 5 Par Børnebenklæder til samlet Værdi af antagelig ca 125 Kr.

54. Natten til den 23 Juli 1931 paa Gaarden St Langebjerg ved Ubberud paa Fyen i Gaardens uafaaede Huggehus at stjæle en Herrecykel (Værdi 20 Kr), tilhørende Tjenestekarl Alfred Larsen, køre paa den til Brugforeningen i Ubberud og efterlade den i Nærheden af denne, hvor den senere er fundet.

55. Natten til den 23 Juli i Gundersø paa Fyen fra uafaaet Udhús at stjæle en Herrecykel (Værdi 50 Kr), tilhørende Husmand Hans Jensen, køre paa den, til de kastede den i Aaen ved Næsby, hvor den senere er fundet.

56. Natten til den 24 Juli 1931 udenfor to Ejendomme i Næsby paa Fyen at stjæle en Herrecykel (Værdi 15 Kr) og en Damecykel (Værdi 20 Kr), tilhørende Arbejdsmand Lars Poulsen og Enkefru Karen Stilling og køre paa dem, til de efterlod dem i Søndersø, hvor de senere er fundet.

57. ved Natten til den 24 Juli 1931 i Sønder sø paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Førstelærer Ellings uaf laasede Garage og tilvende sig Automobil M 10180 (Værdi 500 Kr), og køre i det, til de senere efterlod det i Fruens Bøge ved Odense, hvor det er fundet.

i Forening med de Domfældte Jensen og Ernst Rasmussen:

58. ved Natten til den 25 Juli 1931 i Elmelund paa Fyen i tyvagtig Hensigt med en Havesaks, de havde taget i den uaf laasede Smedie, at opbryde Laasen til Smed J F Andersens af laasede Garage og forsøge at starte det der staaende Automobil for at køre i det, hvad de blev forstyrret i,

i Forening med Domfældte Jensen:

59. om Aftenen den 4 August 1931 i Odense efter forudgaaende Af tale med Jensen henholdsvis paa Gaden og fra uaf laaset Garage at stjæle to Herrecykler (Værdi henholdsvis 100 Kr og 20 Kr), tilhørende Slagtermester C Johansen og Skotøjsarbejder Hans Knudsen, køre paa dem til Seden By samt kaste dem fra sig der, hvor de er fundet.

60. Natten til den 5 August 1931 i Seden paa Fyen i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Gaardejer Anders Larsens uaf laasede Udhus og stjæle en Haandboremaskine og tre Stemmejærn (Værdi ca 10 Kr).

61. Natten til den 5 August 1931 i Seden paa Fyen i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Lagerlokalet i Købmand Hans Nielsens Forretning, gennem Vinduet stige ind og stjæle et Kasseapparat (an tagelig Værdi ca 10 Kr) med ca 5 Kr i rede Penge og nogle Pakker Cigaretter (Værdi 35 Øre pr Pakke) samt to Pilsnere, som Jensen drak. Kasseapparatet efterlod de i Nærheden af Gerningsstedet.

62. Natten til den 5 August 1931 i Seden paa Fyen i tyvagtig Hensigt at frabryde Laasen for Chauffør Jørgen Nielsens af laasede Garage, tilvende sig Automobil M 4403 (Værdi 3000 Kr), og over Mesinge køre til Bolbro ved Odense, hvor de efterlod det, og hvor det er fundet.

63. Natten til den 5 August 1931 i Mesinge paa Fyen i tyvagtig Hensigt i Brugsforeningen at opbryde et Vindue til Butikslokalet, gen nem Vinduet at stige ind og stjæle ca 140 Kr i rede Penge fra Kasse apparatet.

64. Natten til den 7 August 1931 i Slagelse Nordremark paa Sjæl land i tyvagtig Hensigt at gaa ind i Boelsmand A B Jensens uaf laasede Udhus og stjæle en Hovkniv og et Stemmejærn (Værdi 1 Kr).

65. Natten til den 7 August 1931 i Lille Valby paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at gaa ind i det uaf laasede Udhus til den af Silvanus Pe tersen bestyrede Gaard og stjæle to Stemmejærn (Værdi 1 Kr 50 Øre).

66. Natten til den 7 August 1931 i tyvagtig Hensigt i lille Valby paa Sjælland at skaffe sig Adgang til Gaardejer Jacob Hansens Lade ved at krybe gennem en, kun for Svin bestemt, ca $\frac{3}{4}$ m høj Lem og tilvende sig to Herrecykler (Værdi henholdsvis 75 Kr og 25 Kr), køre paa dem, til de næste Nat stillede dem fra sig i Dianalund, hvor de er fundet.

67. Natten til den 7 August 1931 i Gudum paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Mejeriets Kontor, gennem Vinduet stige ind i Kontoret, opbryde forskellige Gemmer og fra en Æske i et Dokumentskab stjæle 5 à 6 Kr i rede Penge.

68. Natten til den 7 August 1931 i tyvagtig Hensigt at bryde et Kældervindue op til Købmand A Jensens Forretning ved Gudum Mølle paa Sjælland, stige ind gennem dette og stjæle to Flasker Sodavand og nogle Madvarer (Værdi ialt 1 Kr) og derefter at opbryde et Vindue til Bagbutikken sammesteds, stige ind gennem dette, men forlade Stedet uden at stjæle videre, fordi de blev forstyrret.

69. Natten til den 7 August 1931 i Sønderup paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue i Brugsforeningen til dennes Bagbutik, gennem Vinduet stige ind og stjæle et Lommeur (Værdi 25 Kr) og fra et Kasseapparat ca 2 Kr i rede Penge.

70. Natten til den 7 August 1931 i Ørslev paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Kontoret i Købmand L Nielsens Forretning, gennem dette Vindue stige ind og stjæle nogle Pakker Cigaretter (Værdi ca 2 Kr), nogle fremkaldte Film og ca 3 Kr i rede Penge.

71. Natten til den 7 August 1931 i Gierslev paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Butiken i Købmand Chr Rasmussens Forretning, gennem dette Vindue stige ind og stjæle to Par Solbriller og nogle løse Cigarer (Værdi ialt 3 Kr), samt ca 6 Kr i rede Penge.

72. Natten til den 7 August 1931 i Løve paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Bagbutikken i Købmand L P Johansens Forretning, gennem dette Vindue krybe ind og stjæle et Kasseapparat (Værdi 10 Kr) med Indhold 1 Kr 50 Øre i rede Penge, samt en Del Nøgler.

73. Natten til den 8 August 1931 i Dianalund paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at aabne et Vindue til Bagbutikken til Manufakturhandler Louis Ketners Forretning, stige gennem dette ind i Forretningen, men forlod den uden at stjæle noget, fordi de blev forstyrret.

74. Natten til den 8 August 1931 i Dianalund paa Sjælland at aabne Detailhandler H P Jensens Cigarautomat paa Jærnbane stationen, men knækkede Nøglen og opgav Tyveriet.

75. Natten til den 8 August 1931 i Dianalund paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at aabne Porten til Malermester W Johansens indvendig fra stængede Garage, saa en Haand kunde stikkes ind og trække den indvendige Slaa fra og forgæves forsøge at starte det Automobil, der stod i Garagen, for at køre i det.

76. Natten til den 8 August 1931 i Dianalund paa Sjælland i tyvagtig Hensigt ved Vold at frabryde Hængelaas for Vognmand Frode Olsens aflaaede Garage, tilvende sig Automobil E 1602 (Værdi 4000 Kr), køre over Nidløse mod København og efterlade det paa Vejen i Nærheden af Rorup ved Roskilde, hvor det blev fundet.

77. Natten til den 8 August 1931 i Nidløse paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Købmand L Nielsens Forretning, stige ind gennem dette og stjæle to Glarmesterdiamanter, et Lommeur, et Baandmaal, en Fyldepen, Cigaretter, et Emblem, en elektrisk Lomme-lygte, et Fotografiapparat og en Dokumentmappe (alt Værdi 36 Kr), samt en Sparegris med ca 5 Kr i rede Penge.

78. Natten til den 8 August 1931 i Nidløse paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Købmand Wøldiche Christensens Forretning, stige ind gennem Vinduet og stjæle ca 20 Kr fra Kasseapparatet

og en halv Kasse Cigarer (Værdi 6 Kr 50 Øre), saaledes at Pedersen holdt Vagt udenfor, medens Jensen var inde i Forretningen.

79. Natten til den 8 August 1931 i Nidløse paa Sjælland i tyvagtig Hensigt at opbryde et Vindue til Ove Christoffersens Forretning, stige ind ad Vinduet uden at finde noget at stjæle, saaledes at Pedersen holdt Vagt udenfor, medens Jensen var inde i Forretningen.
alene:

80. i Tiden fra mellem 23 April 1931 til August 1931 at have betlet forskellige Steder i Odense med et Udbytte af ca 5 Kr.

Christensen ved

— — — —

Kristian Pedersen ved

at gøre sig skyldig i de Forhold, der foran er beskrevne under Nr 35, 36, 37, 38, 43, 44, 45, 46, 47 og 48.

Oskar Pedersen er født den 12 Juni 1909 og tidligere straffet ved Bogense Købstad m v Rets Dom af 28 Marts 1931 i Medfør af Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, samt Lov 3 Marts 1860 § 3 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

— — — —

Kristian Pedersen er født 12 Februar 1907 og tidligere anset ved:

1. Odense Herreds Rets Dom af 29 Oktober 1926 i Medfør af Straffelovens § 228, jfr Lov 1 April 1911 § 13, betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

2. Odense Købstad m v Rets Dom af 3 Februar 1927 i Medfør af Lov 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov 1 April 1911 § 8 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Dage.

3. Middelfart Købstad m v Rets Dom af 31 August 1927 i Medfør af Straffelovens § 243, 1 Pkt, tildels jfr § 46, §§ 230, 1° og 2°, og 282, 1°, samt Tillæg til Værnepligtslov § 13, 1° og § 41, i det hele sammenholdt med Straffelovens § 62 med Forbedringshusarbejde i 4 Aar, og

4. Vejle Købstads Rets Dom af 19 Februar 1931 i Medfør af Lov 3 Marts 1860 § 3, jfr Lov 1 April 1911 § 8 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 12 Dage.

Anklagemyndigheden har under Domsforhandlingen frafaldet Tiltale mod Oskar Pedersen for de i Anklageskriftet under Nr 74 og 80 omhandlede Forhold. Han vil forsaavidt være at frifinde.

Ved Nævningernes Kendelse, som Retten lægger til Grund er de Tiltalte kendt skyldige i de i Anklagen iøvrigt anførte Forhold, og de vil herfor være at anse, Oskar Pedersen efter Straffelovens § 64 i Medfør af dens §§ 228 og 229, 4 Stk, tildels jfr § 46 og efter dens § 230, 1 og 2 Stk tildels jfr § 46. Antonius Marinus Christensen i Medfør af Straffelovens § 64 efter dens § 230, 1° og 2°, tildels jfr § 46, og Kristian Pedersen i Medfør af Straffelovens § 231, 1° og 2°, 2 Pkt, tildels jfr § 46. Straffen findes under Hensyn til Lov af 1 April 1911 § 18 at burde bestemmes til Forbedringshusarbejde i henholdsvis 4 Aar, 3 Aar og 3 Aar.

Tiltalte Oskar Pedersen vil efter derom nedlagt Paastand være at dømme til Betaling af de nedennævnte Erstatninger.

Nr 241/1931. Gaardejerne **Mads Madsen, Kr Nielsen og Johs Himmelstrup** (Landsretssagfører Teist)

m o d

Proprietær **Svend Aage Holst** (Gorrissen),

betræffende Betaling af en Andel i et Mejerilaan.

Vestre Landsrets Dom af 26 August 1931: De Sagsøgte. Gaardejerne Mads Madsen, Kr Nielsen og Johs Himmelstrup, bør een for alle og alle for een til Sagsøgeren, Proprietær Svend Aage Holst, betale 2695 Kr 77 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a af 2659 Kr 40 Øre fra den 15 Marts 1930 og af 36 Kr 37 Øre fra den 30 December s A, alt indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det foreliggende kan det ikke antages, at den Mejeriet paahvilende Gæld, naar det under Sagen omhandlede Laan medregnes, oversteg Mejeriets Værdi. Der maa derhos gaas ud fra, at Appellanterne som i Skødet forudsat, kunde være indtraadt som Andelshavere i Mejeriet, men ved deres Salg af Besætningen afskar sig herfra, hvorved Forpligtelsen til Betaling af Restandelen i Laanet i Henhold til Vedtagelsen ved Laanets Stiftelse indtraadte. Som i Dommen anført kan Indstævnte ikke ved sine Udtalelser om, at Laanet ikke skulde overtages — hvilke Udtalelser først fremkom nogen Tid efter Salget — anses at have indestaaet for, at Laanet var Appellanterne uvedkommende.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Gaardejerne Mads Madsen, Kr Nielsen og Johs Himmelstrup, een for alle og alle for een til Indstævnte, Proprietær Svend Aage Holst med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 4 Januar 1930 solgte Sagsøgeren, Proprietær Svend Aage Holst i Horsens den ham tilhørende Ejendom »Kjærholm« i Gesten Sogn til de Sagsøgte, Gaardejerne Mads Madsen af Farre, K Nielsen af Jelling og Johs Himmelstrup af Højen. I Skødet indeholdtes bl a følgende Bestemmelse:

»Køberen indtræder i mine Rettigheder og Forpligtelser overfor Gesten Andelsmejeri — — — dog forbeholder jeg mig Mælkepenge og Overskud for til 11 December f A leveret Mælk — — — medens Køberne skal have hele Andelen i Mejeri — — —«.

Bemeldte Ejendom var ved Skøde af 7 September 1929 solgt til Sagsøgeren af Proprietær Niels Kristian Hansen, og i dette Skøde var det ligeledes fastsat, at Køberen indtraadte i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser overfor fornævnte Andelsmejeri.

I Henhold til en paa en ekstraordinær Generalforsamling i Mejeriet den 19 Januar 1929 truffet Beslutning var der af Mejeriet, der tidligere havde optaget tre Laan paa tilsammen 75 000 Kr, der for Størstedelen var tilbagebetalt, optaget et nyt Laan paa 45 000 Kr i Kolding Folkebank mod Pant i Mejeriet, og Laanebeløbet udbetaltes til de forskellige Andelshavere, derunder fornævnte Proprietær N Kr Hansen, med Undtagelse af 13, som ikke ønskede selv at oppebære Andel i Laanet, men som skriftlig havde givet Samtykke til dets Optagelse. For Laanet hæftede samtlige Andelshavere solidarisk overfor Banken, men i det indbyrdes Forhold mellem Andelshaverne hæftede hver enkelt af disse kun i Forhold til den af ham oppebaarne Andel i Laanesummen. Under Anbringende af, at Sagsøgeren ifølge Bestemmelsen i sit Skøde alene var pligtig at overtage sin Sælgers Andel i almindelige DriftsLaan, men ikke Andel i Laan af ekstraordinær Karakter, vægrede han sig overfor Gesten Andelsmejeri ved at overtage Hansens Andel i Laanet paa 45 000 Kr, der var optaget 2 Aar inden Udløbet af en Tiaarsperiode, i hvilken de paa Mejeriet hvilende Laan afvikledes, og ikke til Mejeriets Drift, men til Fordel for de af Andelshaverne, der ønskede at tage Del deri. Ved nærværende Rets Dom af 10 Oktober 1930 blev han imidlertid dømt til at betale Gesten Andelsmejeri den fornævnte Andel med 2695 Kr 77 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a af 2659 Kr 40 Øre fra den 15 Marts 1930, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren derefter paastaaet de Sagsøgte in solidum dømt til Betaling 3309 Kr 77 Øre, nemlig

Hovedstol efter Dommen	2695 Kr 77 Øre
Sagsomkostninger efter Dommen	300 — 00 —
Udskrift af Dommen	3 — 00 —
Egne Sagsomkostninger	311 — 00 —

tilligemed Renter 5 pCt p a af 2659 Kr 40 Øre fra den 15 Marts 1930 og af 650 Kr 37 Øre fra den 30 December s A, alt indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte anbragt, at det oft-nævnte Laans Optagelse ikke blev udtrykkelig omtalt for dem ved Handlens Afslutning, hvilket burde være sket, da Laanet var af ekstraordinær Karakter og optaget uden Hjemmel i Mejeriets Vedtægter. De

har derhos anført, at Sagsøgeren paa Forespørgsel udtrykkelig [senere] har sagt, at han ikke havde overtaget Ejendommen med dette Laan.

Efter hvad der er oplyst om Laanets Karakter og Anvendelse, findes det nu ikke at kunne statueres, at Sagsøgerens Andel deri falder udenfor de Forpligtelser overfor Mejeriet, som de Sagsøgte i Henhold til den ovenfor citerede Bestemmelse i Skødet til dem er indtraadt i, hvorved bemærkes, at det maatte være de Sagsøgtes egen Sag nærmere at undersøge Rækkevidden af de derved paatagne Forpligtelser.

Mod Sagsøgerens Benægtelse kan det derhos ikke anses for godtgjort, at de af ham overfor de Sagsøgte fremsatte Udtalelser om Laanet er gaaet ud paa andet og mere, end at han ikke ansaa sig pligtig at overtage den anførte Gæld, og at denne derfor efter hans Formening ej heller paahvilede de Sagsøgte.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, dog saaledes, at Omkostningerne ved den paagældende Sag overensstemmende med en af de Sagsøgte nedlagte subsidiær Paastand findes at maatte være de Sagsøgte uvedkommende. De Sagsøgte vil herefter være at dømme til in solidum at betale Sagsøgeren 2695 Kr 77 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a af 2659 Kr 40 Øre fra den 15 Marts 1930 og af 36 Kr 37 Øre fra den 30 December s A, alt indtil Betaling sker.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte in solidum at burde godtgøre Sagsøgeren med 300 Kr.

Hermed sluttede Højesteretsaaret 1931.

Færdig fra Trykkeriet den 2 Marts 1932.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København.